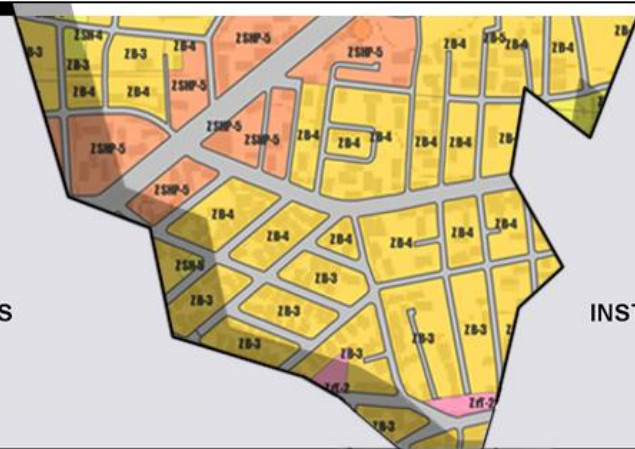

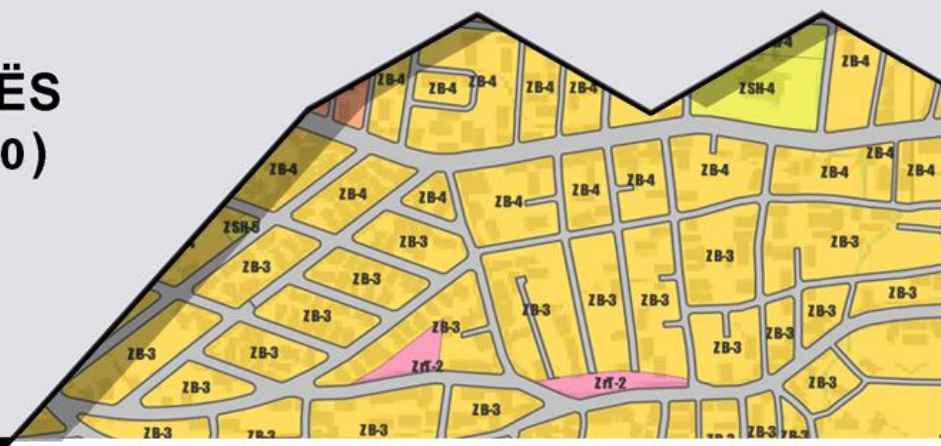
KOMUNA E SUHAREKËS

INSTITUTI I SHKENCËS DHE I TEKNOLOGJISË
" INSI "

HARTA ZONALE E KOMUNËS SË SUHAREKËS (2022 - 2030)

Bartës i hartimit të dokumentit : Komuna e Suharekës, përkatësisht Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim, në bashkëpunim me Drejtorinë dhe sektorët tjerë të Komunës.

Profesionalisht dokumenti është hartuar nga kompania “INSI” Sh.P.K në bashkëpunim të ngushtë me Autoritetin Përgjegjës Komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor.

Suharekë, Shtator 2022.

FJALA EKRYETARIT

Duke e konsideruar si dokumentin më të rëndësishëm normativ zhvillimor, që përcakton elaboratin e hollësishëm të kufijve të zonave dhe kushteve zhvillimore për çdo zonë në mënyrë që të përmbushen qëllimet dhe objektivat e Planit Zhvillimor Komunal, Komuna ka marrë vendimin për hartimin e Hartën Zonale të Komunës.

Ky vendim mbështetet në nevojën për një zhvillim të qëndrueshëm, të baraspeshuar dhe afatgjatë të mbrojtjes dhe zhvillimit të planifikuar të Komunës së Suharekës, si dhe në përmbushjen e obligimeve ligjore që burojnë nga Ligji Nr. 04/L-174 për Planifikimin Hapësinor.

Kushtet zhvillimore që janë definuar në këtë dokument do të përmirësojnë dukshëm aspektin social, funksional, ekonomik, hapësinor dhe mjedisor të njerëzve që jetojnë dhe punojnë në Komunën e Suharekës.

Duke marrë parasysh që ne si komunë kemi marrë pjesë për herë të parë në procesin e hartimit të Hartës Zonale të Komunës sipas kërkesave të reja ligjore, përgatitja e këtij dokumenti ka qenë një sfidë për ne, andaj i jemi shumë mirënjohës për përkrahjen profesionale të ofruar nga kompania Instituti i Shkencës dhe Teknologjisë – “INSI”, dhe punën e bërë nga ana e tyre në hartimin e këtij dokumenti në përputhje me obligimet dhe kushtet e kontratës, që sipas mendimit tonë është cilësor dhe i bazuar në kërkesat e reja ligjore.

Zbatimi i këtij dokumenti do të bëhet nga të gjitha drejtoritë komunale nën menaxhimin e Drejtorisë për Urbanizëm dhe Planifikim. Të gjithë së bashku e kemi përgjegjësi të zbatojmë në përpikëri Hartën Zonale të Komunës, i cili është udhërrëfyes i normave dhe obligimeve që dalin nga ky dokument e që ndikon në përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë së jetës dhe arritjes së standardeve.

Krahasuar me Komunitat tjera, zhvillimi ekonomik, social, si dhe numri i banorëve ka shënuar rritje në Komunën tonë, andaj nevojitet një qasje e integruar nga ekspertët tonë në Komunë, qytetarët dhe organizatat e ndryshme që përpos planifikimit do të jenë partner të përkushtuar gjatë zbatimit të këtij dokumenti.

Përmes një procesi gjithëpërfshirës dhe transparent gjatë hartimit të këtij dokumenti, ne kemi arritur një konsensus të gjerë nga banorët dhe ekspertët e fushave të ndryshme. Një qasje e tillë ka bërë që në këtë Hartë Zonale të përfshihen interesat dhe specifikat e të gjitha grupeve të shoqërisë në komunë që është një bazë e mirë që zbatimi i tij të ketë një përkrahje të gjerë nga të gjitha palët e interesit.

Komuna ka mirëpritur angazhimin e të gjithë akterëve që kanë marrë pjesë në këtë proces, të cilët përmes të dhënave, vërejtjeve, sugjerimeve dhe propozimeve të tyre kanë ndihmuar në plotësimin, përmirësimin dhe formësimin e Hartës Zonale të Komunës.

Me këtë rast, dëshiroj të shpreh mirënjohjen dhe falënderimin tim dhe të Komunës për grupet punuese, përfaqësuesit e shoqërisë civile, sektorin privat, liderhipin e të gjitha partive politike, këshillat e fshatrave, bizneseve si dhe të gjithë ata që kanë marrë pjesë në procesin e planifikimit dhe përgatitjen e këtij dokumenti të rëndësishëm.

Komuna pret nga institucionet, donatorët, partnerët dhe miqtë e Komunës së Suharekës që të ndihmojnë zbatimin e këtij dokumenti, në mënyrë që bashkërisht të hapim perspektiva të reja për një zhvillim të qëndrueshëm komunal.

Me punën tonë të përbashkët në implementim të këtij dokumenti do të kontribuojmë që qytetarët tanë të jetojnë me dinjitet. Besoj se bashkërisht mund të sigurojmë energjitë dhe burimet për zbatimin e mirëfilltë të kësaj Harte Zonale të Komunës.

Bali Muharremaj

Kryetari Komunës

PËRMBAJTJA

FJALA EKRYETARIT	1
PËRMBAJTJA.....	2
1. HYRJA.....	1
1.1. Baza ligjore për hartimin e Hartës Zonale të Komunës	1
1.2. Proceset dhe ekipet e përfshira në hartimin e Hartës Zonale të Komunës.....	2
1.3. Ekipet e përfshira në përgatitjen e Hartës Zonale të Komunës.....	3
1.4. Qëllimi i Hartës Zonale të Komunës.....	5
1.5. Përshkrimi i kërkesave që rrjedhin nga planet zhvillimore sektoriale të planit zhvillimor komunal.....	5
1.6. Ndërlidhjet me Planet Rregulluese Urbane në fuqi	6
1.7. Ndryshimet në tematikë ose në strategjitë sektoriale lokale që nga miratimi i PZhK-së	7
1.8. Shqyrtimi i përgjithësuar i dokumentit të planifikimit paraprak të po të njëjtit nivel	7
2. ARSYETIMI.....	8
2.1. Zonat	10
2.2. Zonat mbishtresore	11
3. KUSHTET E PËRGJITHSHME PËR ZHVILLIM PËR TË GJITHA ZONAT	12
3.1. Masat mbrojtëse.....	12
3.1.1. Evakuimi.....	13
3.1.2. Akomodimi dhe kujdesi i njerëzve të rrezikuar.....	13
3.1.3. Mbrojtja radiologjike, kimikë dhe biologjike.....	13
3.1.4. Strehimi	14
3.1.5. Mbrojtja e trashëgimisë kulturore.....	14
3.1.6. Masat për mbrojtje nga zjarri sipas kategorive të objekteve	14
3.1.7. Masat e përgjithshme për mbrojtjen dhe ruajtjen e natyrës.....	15
3.2. Masa të tjera mbrojtëse	16
3.2.1. Masat mbrojtëse të tokës bujqësore nga fragmentimi.....	16
3.2.2. Masat mbrojtëse dhe rregullimi i tokës pyjore.....	16
3.2.3. Masat për ri kultivimin e tokës për bujqësi dhe industri.....	16
3.2.4. Transformimi i tokës bujqësore	17
3.2.5. Masat për mbrojtjen e ujit nga ndotja	17
3.2.6. Masat mbrojtëse prej shqetësimit dhe dëmtimit nga zhurmat.....	17
3.2.7. Cilat janë masat e mbrojtjes nga zhurma?	17
3.2.8. Ku duhet të kërkohet miratimi për zhvillimin e veprimtarive të ndryshme?	18
3.2.9. Modelet e projektimit	18

3.2.10. Udhëzimet.....	20
3.3. Shfrytëzimet e tokës.....	21
3.3.1. Shfrytëzimet e lejuara	21
3.3.2. Shfrytëzimet e lejuara dytësore	21
3.3.3. Shfrytëzime të lejuara të veçanta.....	22
3.3.4. Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme	23
3.3.5. Shfrytëzimet e ndaluara	23
3.4. Qasja në parcelën kadastrale.....	24
3.5. Qasja në infrastrukturën teknike.....	24
3.6. Rregulla për parkim dhe shkarkim.....	25
3.7. Rregullat për zhvillim të peizazhit dhe shiritave të gjelbër mbrojtës	27
3.8. Rregullimi i peizazhit	28
3.9. Brezi i gjelbër.....	30
3.10. Kërkesat dhe dizajni i ndriçimit natyror dhe artificial	31
3.11. Kërkesat për zvogëlim të zhurmës.....	32
3.12. Përdorimi i Suteranit dhe bodrumit	33
4. LISTA E ZONAVE DHE LISTA E ZONAVE MBISHTRESORE	34
4.1. Lista e zonave të destinuara sipas kushteve zhvillimore.....	34
4.2. Lista e Zonave Mbishtresore	35
5. ZONAT E DESTINUARA (PËRCAKTUARA) DHE KUSHTET ZHVILLIMORE PËRFSHIRË KUSHTET NDËRTIMORE	36
5.1. Zonat e Banimit (ZB)	36
5.1.1. Zonat e banimit me një njësi (ZB-1, ZB-2 DHE ZB-3).....	38
5.1.2. Zonat e banimit me shumë njësi (ZB-4 dhe ZB-5).....	51
5.2. Zonat për shfrytëzim të përzier (ZSHP-1, ZSHP-2, ZSHP-3, ZSHP-4 dhe ZSHP-5)	61
5.3. Zonat komerciale (ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 DHE ZK-5)	77
5.4. Zonat Industriale (ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3)	83
5.5. Zonë rekreative-turistike (ZrT-1, ZRT-2 , ZrT-3)	89
5.1. Zonat e komunikacionit - transportit (ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 DHE ZkT-4).....	91
5.2. Zonë Bujqësore (Zb)	92
5.3. Zonë pyjore (ZP)	107
5.4. Zonë minierë sipërfaqësore (ZmS).....	112
5.5. Sipërfaqe ujore (SU-1 dhe SU-2).....	113
5.6. Zonë e Mbrojtur - ZM-1	120
5.7. Zona të Veçanta të Mbrojtura - ZVM	121

5.8. Zonë e Mbrojtur Arkeologjike-Historike (ZmaH-1 DHE ZmaH-2).....	123
6. ZONAT MBISHTRESORE DHE KUSHTET ZHVILLIMORE	124
7. INFRASTRUKTURA RRUGORE.....	130
7.1. RRUGËT PUBLIKE TË MOTORIZUARA.....	130
7.2. SIPËRFAQJA E RRJETIT RRUGOR NË KOMUNËN E SUHAREKËS	131
7.3. KAPACITETET DHE KUSHTET TEKNIKE PËR PROJEKTIM DHE NDËRTIM.....	132
7.4. Kushtet e përgjithshme teknike për projektim dhe ndërtim.....	132
7.5. Rrugët në kompetencë të Ministrisë së Infrastrukturës (MI)	134
7.6. Kushtet e përgjithshme teknike për projektim dhe ndërtim të rrugëve të reja	135
7.7. Trafiku i pa motorizuar	144
8. INFRASTRUKTURA PUBLIKE DHE SOCIALE	154
8.1. PARQET PUBLIKE DHE HAPËSIRAT E HAPURA PUBLIKE ZrT-2	154
8.2. FUSHAT SPORTIVE DHE HAPËSIRAT REKREATIVE ZrT-1.....	157
8.3. HAPËSIRAT DHE NDËRTIMET PËR SHËRBIME SHËNDETËSORE ZSH3	159
8.4. NDËRTE SAT PËR SHËRBIME SOCIALE ZSH5	163
8.5. NDËRTE SAT E INSTITUCIONEVE ARSIMORE ZSH4	164
8.6. QENDRAT ADMINISTRATIVE ZSH5	170
8.7. Ndërtesat për Infrastruktura e institucioneve kulturore	172
8.8. VARREZAT ZSH1	174
9. INFRASTRUKTURA TEKNIKE.....	175
9.1. Rrjeti i ujësjellësit.....	175
9.2. Rrjeti i kanalizimit	181
9.3. Impiantet e trajtimit të ujërave të zeza	184
9.4. Sistemet e drenazhimit	185
9.5. Rrjeti i shpërndarjes lokale me energji termike	186
9.6. Rrjeti i shpërndarjes lokale me energji elektrike	196
9.7. Rrjeti i telekomunikacionit dhe instalimet e ngjashme.....	205
9.8. Rrjeti i mbeturinave nëntokësore dhe mbi tokësore.....	221
10. ARSYETIMI PËR NEVOJËN E HARTIMIT TË PLANEVE RREGULLUESE TË HOLLËSISHME TË PLANIFIKUARA.....	223
11. TRAJTIMI I VENDBANIMEVE JOFORMALE	224
12. Plani i veprimit.....	226
12.1. Plani i veprimit 2022.....	226
12.2. Plani i veprimit 2023.....	230
12.3. Plani i veprimit 2024.....	235

12.4. Plani i veprimit 2025.....	240
12.5. Plani i veprimit 2026.....	245
12.6. Plani i veprimit 2027.....	250
12.7. Plani i veprimit 2028.....	253
12.8. Plani i veprimit 2029.....	255
12.9. Plani i veprimit 2030.....	256
13. ADMINISTRIMI, ZBATIMI DHE MONITORIMI I ZBATIMIT.....	258
13.1. Administrimi i zbatimit dhe monitorimi i zbatimit të Hartës Zonale Komunale të Suharekës.....	258
13.2. Zbatimi i Hartës Zonale Komunale të Suharekës.....	260
13.3. Monitorimi i zbatimit.....	268
13.4. Vlerësimi i Hartës Zonale të Komunës.....	272
13.5. Metodatat e vlerësimit.....	273
14. NDRYSHIM PLOTËSIMET DHE PËRJASHTIMET.....	275
14.1. Çka duhet të përmbajë propozimi për ndryshim plotësimin e Hartës Zonale të komunës së Suharekës.....	275
14.2. Procesi për miratim të çfarëdo ndryshim plotësimi.....	276
14.3. Revidimi i Hartës Zonale të Komunës së Suharekës.....	277
15. PËRJASHTIMET.....	277
16. JO KONFORMITETET.....	279
17. BONUSSET E ZONIMIT.....	280
18. INTERPRETIMI.....	282
19. ANKESAT.....	284
20. PËRKUFIZIMET.....	284
21. PJESA HARTOGRAFIKE.....	284

LISTA E FIGURAVE

Figura 1 Shembuj nga sisteme të strukturave.....	20
Figura 2 Brezi i gjelbër.....	30
Figura 3 Shembulli i llogaritjes së lartësisë dhe vëllimit të ndërtesës bazuar në këndin 45°.....	32
Figura 4 Shembulli i llogaritjes së lartësisë bazuar në këndin 45°.....	44
Figura 5 Shembulli i llogaritjes së lartësisë së lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale.....	44
Figura 6 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°.....	56
Figura 7 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°.....	67
Figura 8 Shembulli i llogaritjes së lartësisë së lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale.....	67
Figura 9 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°.....	81

Figura 10 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°	87
Figura 11 Zonat e Veçanta të mbrojtura në territorin e komunës së Suharekës	121
Figura 12 Brezi mbrojtës rrugor	133
Figura 13 Distanca e nevojshme e dukshmërisë në hyrje të udhëkryqit	140
Figura 14 Kushtet për kufizimin e shpejtësisë në rrugët lokale	142
Figura 15 Klasifikimi funksional i rrjetit rrugor.	143
Figura 16 Gjerësia minimale e shtegut për këmbësorë	144
Figura 17 Gjerësitë e rekomanduara të sipërfaqeve për këmbësorë	145
Figura 18 Vendkalimet për këmbësorë me qëllim të rritjes së dukshmërisë.....	146
Figura 19 Shtegu dhe korsa për biçikleta.....	147
Figura 20 Elementet teknike minimale horizontale të vendndaljes së autobusit	150
Figura 21 Distanca në mes të vendndaljeve për autobus në çifte jashtë rruges.....	150
Figura 22 Distanca në mes të vendndaljeve për autobus në çifte në sipërfaqe të rrugës	150
Figura 23 Vend-parkimet për qëllime të veçantë	153
Figura 24 Shtrirja e nevojshme e hapësirave të hapura publike në kuadër të komplekseve urbane	157
Figura 25 Shtrirja e nevojshme e Qendrave të Mjekësisë Familjare në kuadër të komplekseve urbane	162
Figura 26 Shtrirja e nevojshme e hapësirave të çerdhe/kopshte publike të fëmijëve në kuadër të komplekseve urbane	167
Figura 27 Shtrirja e nevojshme e shkollave të mesme publike në kuadër të komplekseve urbane	169
Figura 28 Shtrirja e nevojshme e shkollave fillore në kuadër të komplekseve urbane	170
Figura 29 Detali i Ujëmatësit Zonal me standard.....	179
Figura 30 Detali i vendosjes së gypave të ujit dhe kanalizimi në një kanal në zona urbane dhe rurale, në riparimin e infrastrukturës së vjetër dhe investime të reja.	181
Figura 31 Puset për ndarjen e ujerave të përziera (Ower flow Chamber).....	184
Figura 32 Detali i gypave të paraizoluar.....	190
Figura 33 Karakteristikat teknike të gypave të instaluar në trase (kanal).....	190
Figura 34 Llojet e instalimeve në trase	191
Figura 35 Instalimi i valvuleve teleskopike në degëzimet nga rrjeti primar deri tek objektet (nënstacionet termike në objekte)	191
Figura 36 gypat e vendosur në trase, b-shiriti lajmëruar mbi aksin e gypave	192
Figura 37 Shtrirja e linjave transmetuese energjetike 110kV në Suharekë	196
Figura 38 Përgjatë trasesë së kanalizimit kabllorik duhet ndërtuar puseta me dimensione dhe forma të ndryshme sipas rastit dhe formave të përvetësuar nga KEDS.	202
Figura 39 Shembull i ilustrimit të përjashtimeve nga kushtet zhvillimore ku parcelat siç shihen nuk kanë qasje në parcelë	278
Figura 40 Shembulli ku zona është e parapare për industri kurse në zonë kemi objekt të banimit.....	279
Figura 41 Shembulli ku objekt me vlera arkitektonike i cili ndodhet në zonë të banimit kolektiv	280

LISTA E TABELAVE

Tabela 1 Lista e kontribuesve nga komuna e Suharekës.....	3
Tabela 2 Lista e kontribuesve nga INSI.....	4
Tabela 3 Sipërfaqet në (ha) destinuar sipas PZhK-së.	7
Tabela 4 Kërkesat minimale për vend-parkingjet për automjete sipas llojit të ndërtesës.....	25
Tabela 5 Kërkesat minimale për vend parkingjet për biçikleta sipas llojit të ndërtesës	27
Tabela 6 Gjerësia e brezave të gjelbërt sipas kategorive të rrugëve publike.....	27
Tabela 7 Kufizimet e nivelit të lejuar të zhurmës	32
Tabela 8 Lista e zonave të destinuar sipas kushteve zhvillimore.....	34
Tabela 9 Lista e zonave mbishtresore.....	35
Tabela 10 zonat e banimit me një njësi.....	38
Tabela 11 Kushtet zhvillimore të zonave të banimit me një njësi.....	39
Tabela 12 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.....	40
Tabela 13 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-1.....	46
Tabela 14 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-2.....	48
Tabela 15 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-3.....	49
Tabela 16 Zonat e banimit me shumë njësi.....	51
Tabela 17 Kushtet zhvillimore të zonave të banimit me shumë njësi	51
Tabela 18 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.....	53
Tabela 19 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZB - 4.....	58
Tabela 20 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZB - 5.....	59
Tabela 21 Zonat për shfrytëzim të përzier	61
Tabela 22 (ZSHP) Kushtet zhvillimore për zonat me shfrytëzim të përzier.....	62
Tabela 23 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara dhe ekzistuese.	63
Tabela 24 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZSHP-1.....	69
Tabela 25 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZSHP-2.....	71
Tabela 26 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZSHP-3.....	72
Tabela 27 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZSHP-4.....	73
Tabela 28 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZSHP-5.....	75
Tabela 29 Zonat Komercale.....	77
Tabela 30 Kushtet zhvillimore për zonat komerciale (ZK-1, ZK-2,ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5).	78
Tabela 31 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.....	79
Tabela 32 Kërkesat minimale për vend – parkingje ne zona komerciale ZK	81
Tabela 33 Kushtet ndërtimore për Zonat Komercale (ZK)	82
Tabela 34 Zonat Industriale	83
Tabela 35 Kushtet zhvillimore për Zone Industriale (ZI).....	84
Tabela 36 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.....	85
Tabela 37 Kushtet ndërtimore për Zonat Industriale (ZI) ZI-1, ZI-2 dhe ZI-3.....	88

Tabela 38 Zonat Rekreative Turistike.....	89
Tabela 39 Zonat e komunikacionit dhe transportit.....	91
Tabela 40 Zonat Bujqësore.....	92
Tabela 41 Kushtet zhvillimore për kultivimin e perimeve	97
Tabela 42 Lloji i përdorimit	100
Tabela 43 Hapësirë m ² për krerë/kafshë.....	103
Tabela 44 Sipërfaqja minimale e dyshemesë varësisht prej masës së kafshës:	104
Tabela 45 Zonat Pyjore	107
Tabela 46 Zonat minierë sipërfaqësore.....	112
Tabela 47 Sipërfaqet Ujore.....	113
Tabela 48 Zonat e Mbrojtura	120
Tabela 49 Zonë e Veçantë e Mbrojtur.....	121
Tabela 50 Kategorizimi i rrugëve	130
Tabela 51 Rrjeti rrugor në komunën e Suharekës.....	131
Tabela 52 Kërkesat për brezat mbrojtës, brezat e gjelbër, brezat mbrojtës rrugorë si dhe kërkesat për ngarkesat boshtore rrugore.....	133
Tabela 53 Vlerat minimale të rrezes së rubullakësimit (harkut) në udhëkryqe.....	140
Tabela 54 Kriteret për përzgjedhjen e udhëkryqeve sipërfaqësore	141
Tabela 55 Distanca dhe vendndodhja e vendkalimeve për këmbësorë.....	147
Tabela 56 Numri i vend-parkingjeve për biçikleta	148
Tabela 57 Kriteret për shfrytëzimin e infrastrukturës së përbashkët nga çiklistët dhe këmbësorët	148
Tabela 58 Gjerësia e sipërfaqeve për lëvizje të biçikletave.....	149
Tabela 59 Elementet teknike minimale horizontale në varësi të shpejtësisë së hyrjes.....	149
Tabela 60 Gjatësia e vendndaljes dhe zona e pritjes së autobusit në varësi të shpejtësisë së hyrjes, llojit të autobusit dhe numrit të autobusëve që ndalojnë në ndalesë në të njëjtën kohë.....	149
Tabela 61 Numri i vendparkimeve varësisht nga përmbajtja	151
Tabela 62 kushtet zhvillimore për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike të planifikuara	155
Tabela 63 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale hapësirave të hapura publike në kuadër të komplekseve urbane.....	156
Tabela 64 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale për Qendrave të Mjekësisë Familjare në kuadër të komplekseve urbane.....	162
Tabela 65 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale për çerdhe/kopshte publike të fëmijëve në kuadër të komplekseve urbane.....	166
Tabela 66 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale për shkollave fillore dhe të mesme publike në kuadër të komplekseve urbane.....	169
Tabela 67 kushtet zhvillimore për qendrat administrative të planifikuara	171
Tabela 68 Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve të planifikuara të hapësirat kulturore.....	172
Tabela 69 Gypat për ujë të pijes: HDPE 100 RC(9010)PAS 1075 typ 2 me SDR 17 variabile (varësisht nga projektuesi dhe konfiguracioni i terrenit);	178

Tabela 70 Vendbanimet te cilët kanë nevojë nevojë për rrjete të reja të ujerave të ndotura	182
Tabela 71 Nxehtësia specifike e nevojshme	187
Tabela 72 Nxehtësia specifike e nevojshme	187
Tabela 73 Nxehtësia specifike për objekte të vjetra dhe të reja.....	187
Tabela 74 Dimenzionimi i gypave varësisht nga konsumi, katakarakteristikat teknike.	188
Tabela 75 Konsumi specifik i energjisë varësisht nga vjetërsia e objektit	189
Tabela 76 Krahasimi i energjisë termike dhe efijences se energjisë varësisht nga lënda djegës	189
Tabela 77 Dimensionet e gypave	190
Tabela 78 Karakteristikat teknike të instalimit të gypave të ngrohjes në trase.....	191
Tabela 79 Infrastruktura energjetike e instaluar ne komunën e Suharekës –linjat , trafot e tensionit te larte, linjat e tensionit te mesëm dhe fuqia e instaluar ne daljet 10(20)MVA.....	197
Tabela 80 Numri i transformatorëve ne te gjitha nivelet e tensionit dhe gjatësia e linjave 0.4 kV ne km.	197
Tabela 81 Numri i klientëve sipas kategorive te klientëve	197
Tabela 82 Lista e vendbanimeve sipas numrit të banoreve, fuqisë se instaluar dhe asaj të nevojshme.....	198
Tabela 83 Projektet-Plani i Veprimit	199
Tabela 84 Thellësia e kanalit në hyrje të pusetës.....	211
Tabela 85 Llojet e gypave kabllor dhe fushata e përdorimit të tyre	212
Tabela 86 Thellësia minimale e shtrirjes së gypit kabllor	213
Tabela 87 Distancat minimale e kablllove nëntokësore të komunikimit apo gypave kabllore nga objektet tjera	214
Tabela 88 Distancat minimale ndërmjet linjave ajrore të komunikimit me objektet tjera.....	219
Tabela 89 Karakteristikat e vendbanimeve joformale	225

AKRONIMET

LPH	Ligji Për Planifikim Hapësinor
PHK	Plani Hapësinor I Kosovës
PZHK	Plani Zhvillimor I Komunës
HZK	Harta Zonale e Komunës
PZHU	Plan Zhvillimor Urban
UA	Udhëzim Administrativ
NTPH	Normat Teknike Të Planifikimit Hapësinor
PRRU	Plan Rregullues Urban
PRRH	Plan Rregullues I Hollësishëm
KK	Kuvendi Komunal
MMPHI	Ministria E Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
MPL	Ministria E Pushtetit Lokal
MKRS	Ministria E Kulturës, Rinisë Dhe Sportit
MPBZHR	Ministria E Pylltarisë, Bujqësisë Dhe Zhvillimit Rural
MPMS	Ministria E Punës Dhe Mirëqenies Sociale
MASHT	Ministria E Arsimit, Shkencës Dhe Teknologjisë
MZHE	Ministria E Zhvillimit Ekonomik
NVM	Ndërmarrje Të Vogla Dhe Të Mesme
OBSH	Organizata Botërore E Shëndetësisë
OJQ	Organizata Joqeveritare
VJF	Vendbanime Jo Formale
IKMN	Instituti I Kosovës Për Mbrojtje Të Natyrës
QRTK	Qendra Regjionale E Trashëgimisë Kulturore
ZONAT	Paraqesin një grup të parcelave kadastrale fqinje me përcaktim të njëjtë të shfrytëzimit të tokës, me qëllim të zhvillimit apo të mbrojtjes dhe ruajtjes së tokës.
ISN	Indeksi i Sipërfaqes së Ndërtuar
ISHPKZh	Indeksi i Shfrytëzimit të Parcelës Kadastrale për Zhvillim
SGJP	Sipërfaqja gjelbëruese e parcelës
SNP	Sipërfaqja nëntokësore e parcelës
VRR	Vija Rregulluese
Vija Ndërtimore	Paraqet largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale dhe vija rregulluese në të cilin lejohet ndërtimi i sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme
Lartësia e ndërtesës (H):	Paraqet distancën nga kuota zero e ndërtesës deri në kuotën e kulmarit, në rastin e ndërtesave me kulm të pjerrët; përkatësisht deri në kuotën e kurorës, në rastin e ndërtesave me çati të rrafshët)
Kuota (absolute) zero e ndërtesës (0):	Paraqet pikën e prerjes së vijës së terrenit dhe aksit vertikal të ndërtesës
(ZAE)	Zonimi Agro – ekologjik i referohet ndarjes së një sipërfaqe të tokës në njësi me të vogla, të cilat kanë karakteristika të ngjashme lidhur me përshtatshmërinë e tokës, potencialin prodhues të saj dhe ndikimet mjedisore

1. HYRJA

1.1. Baza ligjore për hartimin e Hartës Zonale të Komunës

Me nxjerrjen e ligjit për planifikimin hapësinor Nr. 04/L-174, janë përcaktuar parimet bazë të planifikimit hapësinor, kushtet dhe mënyrën e zhvillimit dhe rregullimit hapësinor, llojet, ecuritë dhe përmbajtjen e planeve, përgjegjësitë e subjekteve administrative të nivelit qendror dhe lokal për hartimin dhe zbatimin e dokumenteve të planifikimit hapësinor, mbikëqyrjen administrative për zbatimin e këtij ligji, si dhe aktivitetet të cilat ndërmerren në planifikim hapësinor dhe rregullim territorial në Republikën e Kosovës.

Ligji për planifikimin hapësinor Nr. 04/L-174 por edhe ndërrimi i disa ligjeve tjera të sistemit e planifikimit hapësinor, ndryshuan bazën ligjore, me këtë rast edhe përgjegjësitë dhe kërkesat në kuvendin dhe autoritetin përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor në nivel qendror dhe lokal. Në këtë drejtim, me Nenin 16 të këtij ligji u kërkohet komunave të përgatisin Hartën Zonale të Komunës. Duhet theksuar se baza ligjore është kompletuar edhe me nxjerrjen e akteve nënligjore si: Udhëzimit Administrativ Nr. 24/2015 mbi elementet dhe kërkesat themelore për hartimin, zbatimin dhe monitorimin e Hartës Zonale të Komunës, Udhëzimi Administrativ Nr. 05/2014 për përgjegjësitë e autoriteteve të planifikimit hapësinor si dhe parimet dhe procedurat për pjesëmarrjen e publikut, e sidomos Udhëzimit Administrativ Nr. 08/2017 mbi Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor. Në këtë vazhdimësi, kemi edhe shumë akte tjera nënligjore që janë miratuar dhe janë të rëndësishme në sistemin e planifikimit hapësinor.

Ligji NR. 03/L-039 PËR ZONAT E VEÇANTA TË MBROJTURA në komunën e Suharekës përfshinë dy zona, të cilat paraqesin dispozita të veçanta të cilat janë marrë parasysh gjatë hartimit të këtij dokumenti.

Në bazë të LIGJI NR. 04/L – 087 PËR PARKUN KOMBËTAR “SHARRI” përfshihet një pjesë e komunës së Suharekës, ky ligj paraqet dispozita të veçanta të cilat janë marrë parasysh gjatë hartimit të këtij dokumenti.

Duke u bazuar në përgjegjësitë dhe kompetencat e nivelit komunal, me datën 01.02.2017 Komuna e Suharekës mori vendimin për hartimin e Hartës Zonale të Komunës. (Kopja e vendimit është bashkangjitur në Shtojcën 1 të këtij dokumenti).

Pas marrjes së vendimit për hartimin e Hartës Zonale të Komunës, Komuna ka shpallur konkurs projektimi për hartim të dokumentit përmes përkrahjes profesionale në procesin e hartimit të këtij dokumenti dhe ka përzgjedhur kompaninë "INSI" Prishtinë.

Pas çdo faze të përgatitjes së këtij dokumenti, Komuna ka organizuar diskutime publike.

Pas formësimit të dokumentit, MMPHI ka dhënë pëlqim 02DPHNB Nr, Prot 1095\ 22 me datë 22.03.2022 si dhe Asambleja komunale ka nxjerr vendim 01 Nr.016-19135 me datë 30.03.2022 për vendosjen e HZK-së në Shqyrtim Publik. Shqyrtimi publik ka qenë i hapur nga data 29.04.2022 deri me datë 30.05.2022, ndërsa prezantimi publik para qytetarëve është bërë me datë 05.05.2022. Gjatë periudhës njëmuajore të shqyrtimit publik janë pranuar gjithsejtë 139 kërkesa, vërejtje, sugjerime, komente dhe peticione. Komuna ka organizuar takim pune me Ekipin Komunal për Planifikim të HZK-së dhe Këshillin e Eksperteve ku ka shqyrtuar të gjitha kërkesat e pranuar gjatë shqyrtimit publik të HZK-së. Ne raportin e shqyrtimit publik 07Nr.349 date 04.07.2022, (07Nr.016-40224 me datë 06.07.2022) janë përfshirë të gjitha kërkesat e qytetarëve me të dhënat e nevojshme (parashtruesi i kërkesës, vendbanimi, parcela, zona kadastrale, lloji i kërkesës, përshkrimi i kërkesës, arsyetimi i palës, vendimi i EKP dhe KE rreth kërkesës si dhe arsyetimi i grupit punues rreth vendimit të marr). Në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi të gjithë parashtruesit e kërkesave janë njoftuar zyrtarisht me shkrim nga DUP rreth trajtimit të kërkesës së tyre dhe vendimit të marr rreth saj nga EKP dhe KE. Nga gjithsejtë 139 kërkesa të pranuar zyrtarisht, përmes e-mailit si dhe përmes fletoreve të komenteve në zyrat e DUP (6 kërkesa janë përsëritur). Nga totali 133 janë aprovuar 41, pjesërisht të aprovuara 26, dhe refuzuar 68. Pjesa me e madhe e kërkesave të refuzuara kanë qenë kërkesa rreth ndryshimit të destinimit. Raporti është aprovuar nga 15 anëtar të EKP dhe KE të cilët kanë qenë të pranishëm në shqyrtim të kërkesave dhe me datë 29.07.2022 ka proceduar dokumentin për të marrë pëlqimin nga MMPHI dhe vendimin e pëlqimit të MMPHI-së është marrë me datë 31.08.2022.

Së bashku me pëlqimet nga MMPHI, propozimi u është dorëzuar anëtareve të asamblesë Komunale për trajtim me datën 16.09.2022. Ansamblea komunale me vendimin 01Nr.016/62456 ka aprovuar Hartën Zonale të Komunës së Suharekës me datën 27.09.2022.

Pëlqimi Vlerësimit Strategjik Mjedisor për Hartën Zonale Komunale të Suharekës nga MMPHI Pëlqim për pajtueshmërinë e Hartës Zonale Komunale të Suharekës me Hartën Zonale të Kosovës,

Planin Hapësinor të Kosovës dhe dokumentet dhe strategjitë tjera të nivelit qendrorë nga MMPHI

Vendimi i kuvendit komunal për aprovimin e hartës zonale të komunës së Suharekës

1.2. Proceset dhe ekipet e përfshira në hartimin e Hartës Zonale të Komunës

Autoriteti komunal, përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor në Suharekë, gjatë hartimit të Hartës Zonale të Suharekës është kujdesur që të sigurojë pjesëmarrjen publike, të ketë një proces transparent dhe pa diskriminim, të ofrojë qasje publike në të gjitha të dhënat, të ndërmarrë fushatë informimi për informimin dhe sigurimin e pjesëmarrjes publike gjatë hartimit të këtij dokumenti, të organizojë diskutime publike dhe forma tjera të pjesëmarrjes publike.

Procesi ka qenë i konceptuar dhe i organizuar në atë formë që iu ka përshtatur punës së komunës dhe mund të konsiderohet racional dhe i qëndrueshëm. Është formuar ekipi komunal i planifikimit në cilësinë e bartësit kryesor në procesin e hartimit të Hartës Zonale të Suharekës. Roli i kompanisë profesionale në proces ishte hartimi i projektit në përputhje me rregullat dhe dispozitat ligjore në fuqi, dhënia e udhëzimeve për rrjedhën e këtij procesi dhe mënyrën e implementimit të tij, hapat që duhet të zhvillohen gjatë hartimit dhe pas aprovimit të tij, pjesëmarrjen e të gjithë akterëve, transparenca, si dhe për ngritjen e kapaciteteve të komunës.

Janë organizuar trajnimet për ta kuptuar njëjtë procesin e hartimit dhe përmbajtjen e të Hartës Zonale të Suharekës. Trajnimet janë organizuar edhe për GIS dhe mund të themi se shumica e informatave janë digjitalizuar. Vlen të thuhet se në këto trajnime kanë marrë pjesë edhe përfaqësues të shoqërisë civile si dhe përfaqësues të kompanive publike. Në fillim të procesit jemi dakorduar që të sigurohet të paktën një diskutim publik në secilën fazë të procesit, të sigurohet diskutime publike që sjellin së bashku të gjitha palët e interesuara dhe relevante (qytetarët, bizneset, sektori publik dhe privat, OJQ-të, ekspertët etj, të bëhet njoftimi publik për diskutimet publike së paku 8 ditë para mbajtjes së diskutimit publik (përmes ftesave, letrave njoftuese publike, mediave qendrore apo lokale, të shqyrtohen të gjitha propozimet dhe vërejtjet e dhëna gjatë diskutimeve publike nga autoriteti i planifikimit hapësinor për përfshirjen e mundshme të tyre në projekt dokumentin e planifikimit hapësinor.

Bazuar në përgjegjësitë e autoritetit të planifikimit hapësinor si dhe procedurat për pjesëmarrje dhe përfshirje të spektrit të gjerë të publikut, që nga fillimi dhe përgjatë të gjitha fazave të procesit të planifikimit është bërë njoftim paraprak i palëve të interesuara dhe publikut, për kohën, vendin dhe qëllimin e mbajtjes së diskutimeve publike, është siguruar pjesëmarrja e personave fizikë dhe juridikë, pjesëmarrje e shoqatave apo organizatave në hartimin e Hartës Zonale Komunale të Suharekës, për të cilat janë përgatitur fotografi, procesverbale dhe lista nga takimet e zhvilluar.

Në këtë formë ka pasur disa diskutime, konsultime, debat të lirë dhe të hapur me publikun dhe hisedarët tjerë, të organizuar nga komuna bazuar në parimet e qeverisjes së mirë.

Në fazën e fundit të procesit, komuna ka marrë vendim për organizimin e shqyrtimit publik duke përcaktuar me hollësisht format e pjesëmarrjes publike gjatë fazës së shqyrtimit publik, duke e konsideruar shqyrtimin publik si një ngjarje të hapur për pjesëmarrje publike, e zhvilluar në vendin e përshtatshme (sallën e Kuvendit komunal të Suharekës) nga autoriteti i planifikimit hapësinor, i cili përmes njoftimit publik i ka ftuar qytetarët, ekspertët dhe palët e interesuara për të parashtruar, komentet apo sugjerimet e tyre, para finalizimit të Hartës Zonale Komunale të Suharekës.

Vendimet sipas Udhëzimit Administrativ për organizimin e shqyrtimit publik të Hartës Zonale Komunale të Suharekës i ka nxjerrë Kuvendi Komunal.

Njoftimi publik është bërë tetë (8) ditë para hapjes së shqyrtimit publik dhe është përcaktua kohëzgjatja e shqyrtimit publik prej tridhjetë (30) ditësh. Njoftimi për organizimin e shqyrtimit publik është publikuar në tri gazeta të përditshme, në faqen e internetit të komunës dhe në mediat televizive qendrore dhe lokale.

Te gjitha propozimet dhe vërejtjet që janë paraqitur nga publiku brenda afatit kohor të përcaktuar janë përfshirë në Raportin mbi shqyrtimin publik. Raporti ka përfshirë edhe regjistrin e pjesëmarrësve që kanë dhënë propozime dhe vërejtje me shkrim në projekt dokumentin Hartës Zonale Komunale të Suharekës brenda afatit dhe mënyrës së përcaktuar në udhëzimin administrativ.

Raporti gjithashtu përmban arsyetimin për miratimin apo refuzimin e propozimeve dhe vërejtjeve duke mos përfshirë propozimet dhe vërejtjet pas afatit të dhënë. Raportit i janë bashkëngjitur edhe procesverbalet nga prezantimet dhe diskutimet gjatë shqyrtimit publik, pesë (5) ditë pas përfundimit të Raportit mbi shqyrtimin publik. Raporti i përfunduar është publikuar në Ueb faqen zyrtare të Komunës së Suharekës.

Raporti është përgatitur nga Autoriteti Përgjegjës Komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor, drejtorja e për Urbanizëm dhe Planifikim në bashkërendim me drejtoritë tjera komunale bazuar në Raportin e shqyrtimit publik, propozimin e Hartës Zonale Komunale të Suharekës është shqyrtuar dhe plotësuar përfundimisht nga operatori ekonomik i kontraktuar për hartimin e projektit në bashkëpunim me autoritetin përgjegjës komunal.

Dokumentit të plotësuar të planifikimit hapësinor, i është bashkëngjitur edhe Raporti i shqyrtimit publik, Pëlqimi i Vlerësimit Strategjik Mjedisor dhe është proceduar për pëlqim dhe për aprovim në subjektet përgjegjëse të përcaktuara me Ligjin Nr. 04/L-174 për Planifikimin Hapësinor.

1.3. Ekipe të përfshira në përgatitjen e Hartës Zonale të Komunës

Udhëheqësi komunal i projektit është Drejtori Visar Kuçi i Drejtorisë për Urbanizëm dhe Planifikim të Komunës së Suharekës.

Tabela 1 Lista e kontribuesve nga komuna e Suharekës

	Emri mbiemri	Pozita	Komuna\Drejtoria
1	Bali MUHARREMAJ	Kryetar	Komuna e Suharekës
1	Mihrije SUKA	Nënkryetar	Komuna e Suharekës
2	Bexhet KUÇI	Kryesues i Kuvendit	Komuna e Suharekës
2	Visar KUÇI	Drejtor	Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim
3	Destan BERISHA	Menaxher i Projektit	Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim
4	Nexhmie LOSHI - DURMISHI	Koordinatorë e Projektit	Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim
5	Isuf HAJDARI	Zyrtar	Drejtoria për Shërbime Publike, Mjedis dhe Emergjencë
6	Shaqir MALA	Zyrtar	Drejtoria për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale
7	Shkëlqim SALIHU	Zyrtar	Drejtoria për Shërbime Pronësoreshë-Juridike dhe Kadastër.
8	Kymete BAJRAKTARI	Drejtor	Drejtoria për Administratë
9	Adem KADOLLI	Zyrtar	Drejtoria për Inspektion
10	Agim BYLYGBASHI	Shef i Sektorit të Financave	Drejtoria për Ekonomi dhe Financa
11	Xhemajli ALIU	Zyrtar	Drejtoria për Bujqësi, Pylltari dhe Zhvillim Rural
12	Sahadete LUMI - KUQI	Zyrtar	Drejtoria për Arsim
13	Refik GOLLOPENI	Zyrtar	Drejtoria për Kulturë, Rini, Sport dhe Mërgatë

14	Avni BYTYQI	Shef i shërbimit të Kuvendit dhe zyrtar ligjor	Komuna e Suharekës
15	Sanie KUQI REXHEPAJ	Ish-Drejtor	Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim
16	Driton MALIQAJ	Ish-Drejtor	Drejtoria për Administratë

Në vijim është paraqitur lista e kontribuesve nga kompania hartuese Institutit për Shkencë dhe Teknologji - INSI SH.P.K, ekip i cili është udhëhequr nga menaxheri i projektit MSc. Armend Sokoli.

Tabela 2 Lista e kontribuesve nga INSI

	Emri e mbiemri	Fusha ekspertizës
1	MSc. Ismajl BAFTIJARI	MSc. I Ndërtimtarisë /Planer urban
2	MSc. Armend SOKOLI	MSc. Arkitekturës dhe Planifikimit Hapësinor
3	Dr. sc. Flamur KUÇI	Dr. sc. Menaxhim Urban
4	MSc. Valon GËRMIZAJ	MSc. Arkitekturës/Planer urban
5	Dr.sc Venera GOXHA	Dr. sc. Menaxhim Urban
6	Bsc. Rustem BAFTIJARI	Bsc. Arkitekturë
7	MSc. Alban FRROKAJ	MSc. Bujqësisë
8	Dr. sc. Sylejman BERISHA	Dr. sc. I Shkencave Mjedisore
9	Dr. sc. Mevlan BIXHAKU	Dr. sc. Trafikut dhe Transportit
10	MSc. Arben HAJRIZI	MSc. I Ndërtimtarisë /Hidroteknik
11	MSc. Astrite NEZIRI	MSc. I Elektroteknikës
12	Reshat AZIZI	Ekspert i Ekonomisë
13	MSc. Blerim MORINA	MSc. I Makinerisë
14	Visar BRAHIMI	Bsc. I Gjeografisë
15	Merita PELAJ	Bsc. I Ekonomisë
16	Flaka DEDA	MSc. Menaxhim Mjedisor Urban

1.4. Qëllimi i Hartës Zonale të Komunës

Një ndër qëllimet e para të Hartës Zonale të Komunës së Suharekës, është përmbushja e kërkesës ligjore, e cila obligon komunën për hartimin e HZK-së dhe e cila është rezultat i zbatimit të projektit të reformës së integruar ligjore, që ka filluar për t'u zbatuar, me aprovimin e ligjit të ri të planifikimit Ligji Nr. 04/L-174. Qëllimi tjetër i rëndësishëm i Hartës Zonale të Suharekës është të sigurojë zhvillimin e qëndrueshëm dhe të baraspeshuar të planifikimit hapësinor për tërë territorin e komunës së Suharekës, e cila do krijojë bazat e qeverisjes së mirë, shfrytëzimit të përshtatshëm të tokës, mbrojtjes së mjedisit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore.

Përmes kushteve, rregullave, masave, standardeve, ky dokument ka për qëllim të sigurojë qeverisje të qëndrueshme, shfrytëzim efikas të fondeve publike, parakushte për zhvillim social dhe ekonomik të baraspeshuar, rregullim të qëndrueshëm të hapësirës, duke siguruar trajtim të barabartë, lëvizje të lirë dhe qasje adekuate në shërbimet publike për qytetarët dhe banorët e komunës së Suharekës. Ky dokument është përgatitur përmes një procesi transparent, gjithëpërfshirës dhe më të disiplinuar në funksion të ruajtjes së shëndetit, pasurisë dhe mirëqenies publike duke kontrolluar vendndodhjen, volumin dhe shfrytëzimin e të gjitha parcelave, ndërtesave dhe strukturave, nëpërmjet zhvillimit të qëndrueshëm të tokës brenda territorit të komunës.

Harta Zonale e Komunës si një mjet, i cili i mundëson komunës sonë, që përmes kushteve, masave, bonuseve dhe përmbajtjeve tjera, të rregullojë shfrytëzimin dhe zhvillimin e tokës për tërë territorin e komunës. Kjo nënkupton definimin e kushteve dhe masave për rregullimin e resurseve dhe mjedisit, infrastrukturës dhe shërbimeve përcjellëse, me synim të sigurimit të zhvillimit hapësinor, fizik, ekonomik, social dhe mjedisor, shëndetit, si dhe mirëqenies së komuniteteve urbane dhe rurale.

Qëllimet dhe objektivat e PZHK-së së Suharekës dhe Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshme (QZHQ) do jenë qëllime bazë edhe për HZK-në, pasi që Harta Zonale Komunale paraqet një mjet për arritjen e qëllimeve dhe objektive të Planit Zhvillimor Komunal si dhe për shtrirjen hapësinore dhe gjeografike të qëllimeve dhe objektive, duke përcaktuar kushtet dhe masat për zhvillimet hapësinore përmes zonave.

Harta Zonale të Suharekës bazohet në nevojën e hartimit të planeve rregulluese të hollësishme të planifikuara, përgatitja e Plani i Veprimit për Zbatim, mundësimi i administrimit, zbatimit dhe monitorimit të zbatimit të këtij dokumenti. Harta Zonale e Suharekës lehtëson një proces transparent të mundësojë marrjen e kushteve dhe lejes ndërtimore pa proceduara të komplikua burokratike në komplet territorin e Komunës.

1.5. Përshkrimi i kërkesave që rrjedhin nga planet zhvillimore sektoriale të planit zhvillimor komunal

Kërkesat që kanë dalë nga PZHK e të cilat janë trajtuar në Hartën Zonale Komunale janë :

- Zona ekonomike dhe industrisë;
- Zona e bujqësisë;
- Zona e hapësirave publike;
- Vendbanimet;
- Zonë Pyjore.

Ndërsa si objektiva të cilat kanë dalur nga PZHK e të cilat janë trajtuar më tutje në Hartën Zonale Komunale janë:

- Mbrojtja dhe kultivimi i tokës bujqësore,
- Shtimi i prodhimit bujqësor dhe ngritja e agrobizneseve,
- Ngritja e impianteve përpunimin e prodhimeve bujqësore,
- Zhvillimi i NVM,
- Funksionalizimi i brezit të biznesit,
- Funksionalizimi i pikave dhe zonës me potencial turistik, mbrojtja e trashëgimisë natyrore dhe asaj kulturore,
- Promovimi i turizmit,

- Ngritja e kapaciteteve dhe cilësisë së shërbimeve në Arsim,
- Ngritja e kapaciteteve dhe cilësisë së shërbimeve në shëndetësi,
- Ngritja e kapaciteteve dhe cilësisë së shërbimeve publike,
- Ngritja e kapaciteteve dhe cilësisë së përmbajtjeve kulturore,
- Ngritja e kapaciteteve dhe cilësisë së përmbajtjeve për sporte rekreimi,
- Ndërtimi i objekteve dhe hapësirave të reja të infrastrukturës sociale,
- Përmirësimi i objekteve dhe hapësirave ekzistuese komunale të infrastrukturës sociale, funksionale të vendbanimeve të Suharekës përmes ndërtimit të rrugëve të reja dhe përmirësimit të rrugëve ekzistuese,
- Ndërlidhja dhe funksionalizimi i rrjetit rrugor në mënyrë që të mundësohet qasjes më e shkurtër në vendet ku mund të bëhet shkëmbimi ;kyçje dhe shkyçje e sigurt për të gjithë pjesëmarrësit në komunikacion,
- Përmirësimi i shkallës së sigurisë dhe kapacitetit në trasenë ekzistuese të rrugës magjistrale M9;
- Semaforët ; pajisjet inteligjente,
- Vendosja e linjës urbane,
- Përmirësimi i rrjetit të kanalizimit,
- Ndërtimi i impiantit,
- Përmirësimi i rrjetit të ujësjellësit,
- Shtimi i kapaciteteve prodhuese të ujit.

1.6. Ndërlidhjet me Planet Rregulluese Urbane në fuqi

Komuna e Suharekës ka trembëdhjetë (13) Plane Rregulluese Urbane (PRrU) dhe të Hollësishme (PRrH) të cilët mbulojnë tërë zonën urbane të qytetit të Suharekës (10 plane) ndërsa planet tjera i përkasin Subqendrës Samadraxhe-Studenqan (3plane).

Nga këto PRrU dhe PRrH, komuna e Suharekës ka të miratuara tetë (8) plane dhe pesë (5) të tjera të pa miratuara por janë në proces të miratimit e që kanë kaluar procesin e shqyrtimit publik dhe janë ende Projekte në proces.

Planet rregulluese të miratuara janë :

1. PRrH-Rosula-Suharekë.
2. PRrH-Kodra-Suharekë.
3. PRrH- Qendra -Suharekë.
4. PRrU-Grapi Studenqan - Suharekë.
5. PRrH- Agrozona industriale Samadraxhe Suharekë.
6. PRrU-Lagjja Pojata - Suharekë.
7. PRrU-Shiroka -Suharekë.
8. PRrU- Zona Industriale - Shiroka-Suhareke.

Planet rregulluese të cilat janë ende në proces, të pa miratuara janë :

1. Draft PRrH Rr Xhavit Syla.
2. Draft PRrH-Fidanishte.
3. Draft PRrH – Hisari.
4. Draft PRrH Shiroka I.
5. Draft PRrH - Lagja e Re Samadraxha.

1.7. Ndryshimet në tematikë ose në strategjitë sektoriale lokale që nga miratimi i PZHk-së

Harta Zonale e Suharekës është në përputhje me Planin Zhvillimor Komunal 2021 - 2029 dhe nuk ka asnjë ndryshim në fushat e ndryshme tematike. Në PZHk janë paraparë këto destinime me sipërfaqet e paraqitura në tabelën me poshtë.

Tabela 3 Sipërfaqet në (ha) destinuara sipas PZHk-së.

Destinimi i sipërfaqeve	Sipërfaqja / ha
Banimi	3454.84
Bujqësi	14036.26
Pyjore	16310.55
Zonë komerciale	34.1475
Industriale	381.24

Gjendja ekzistuese e fundit, ka shtrirje më të zgjeruar të objekteve të banimit, objekteve afariste dhe objekteve industriale, duke e zvogëluar fondin e tokës së punëshme bujqësore dhe duke i rritur dhe zgjeruar vendbanimet në mënyrë shpërndarëse.

1.8. Shqyrtimi i përgjithësuar i dokumentit të planifikimit paraprak të po të njëjtit nivel

Gjatë përgatitjes së Hartës Zonale të Suharekës, nuk ishte e mundur të bëhet shqyrtimi i përgjithësuar i dokumentit të planifikimit paraprak saktësisht i të njëjtit nivel, pasi që kjo është Harta Zonale Komunale e parë e Suharekës. Pas miratimit të këtij dokumenti me siguri se do të kemi edhe hartime të dokumenteve të reja të të njëjtit nivel, ku mund të kemi shqyrtim të përgjithësuar të dokumentit të planifikimit paraprak të po të njëjtit nivel pra të kësaj HZK-je, edhe gjatë rishikimit dhe plotësimit nëse ndodh pas 4 viteve mund të ketë shqyrtim të përgjithësuar të Hartës Zonale Komunale.

Prandaj këtu kemi trajtuar si dokumente paraprake të njëjtit nivel Planin Zhvillimor Komunal 2021 - 2029 dhe Planit Zhvillimor Urban që mbulon zonën urbane.

2. ARSYETIMI

Gjatë përgatitjes së HZK-së së Suharekës, në harmoni edhe me detyrimet ligjore, kemi trajtuar dhe sqaruar arsytet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale për krijimin e Zonave, zonave mbishtresore si dhe zhvillimin dhe zbatimin e Planit të Veprimit që rrjedh nga Plani Zhvillimor Komunal 2021 - 2029.

Arsyeshmëria e përdorur në pjesën e arsyetimit përfshin marrjen në konsideratë të kriterëve të përcaktuara në nenin 5 të Udhëzimit Administrativ 24/2015, të cilat duhet t'i marrim për bazë, që në fakt paraqesin parimet e tilla si :

- Parimi i demokracisë, subsidiaritetit, pjesëmarrjes, integritetit, proporcionalitetit dhe parandalimit.
- Parimi i zonimit të përdorura gjatë hartimit të Hartës Zonale Komunale të Suharekës :
- Trajtimi i këtij dokumenti si mjet për arritjen e qëllimeve dhe objektivave të Planit Zhvillimor Komunal dhe për shtrirjen hapësinore si dhe gjeografike të tyre.

Në bazë të Hartës së Shfrytëzimit të Planifikuar të Tokës nga Plani Zhvillimor Komunal 2021 - 2029, Harta Zonale e Komunës ofron elaboratin e hollësishëm të kufijve të zonave dhe kushteve zhvillimore për çdo zonë. Përveç parimeve të përgjithshme të përcaktuara në nenin 4 të Ligjit të planifikimit hapësinor Nr.04/L-013 dhe në nenin 4 të Udhëzimit Administrativ Nr 24/2015 Harta Zonale e Komunës hartohet në pajtim me parimet specifike në vijim :

1. Promovimin e objektivave të planeve zhvillimore sektoriale dhe hartat e shfrytëzimit të planifikuar të tokës të përcaktuara në Planin Zhvillimor Komunal 2021 - 2029;
2. Promovimin e objektivave të komunitetit, ashtu si janë deklaruar në Planin Zhvillimor Komunal 2021 - 2029, si krijimi i mundësive të reja për punë, ofrimi i banimit të përballueshëm, etj.;
3. Promovimin e shëndetit dhe sigurisë publike dhe të mirëqenies së përgjithshme;
4. Sigurimin e llojllojshmërisë së shfrytëzimit dhe densiteteve të përshtatshme me karakterin e komunës që pasqyrojnë nevojat aktuale dhe ato të planifikuara;
5. Balancimin e interesin publik me të drejtat e pronës private dhe shfrytëzimin të arsyeshëm të pronës në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe legjislacionin në fuqi;
6. Sigurimin e zhvillimit të planifikuar të bazuar në:
 - modelet e shfrytëzimit të tokës të bazuara të Planit Zhvillimor Komunal 2021 - 2029;
 - gjendjen ekzistuese, marrë parasysh mjedisin e ndërtuar faktik dhe të drejtat pronësore me qëllim që hartimi i dokumenteve të planifikimit hapësinor të jetë real dhe i zbatueshëm;
 - karakteristikat natyrore të tokës, përfshirë përshtatshmërinë e shfrytëzueshmërisë të bazuar në karakteristikat e dheut, topografisë dhe ndjeshmërisë ndaj ndotjes së ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore;
 - kapacitetet ekzistuese dhe të planifikuara të shërbimeve dhe ndërtesave publike dhe private;
 - nevoja për të formësuar dhe balancuar zhvillimin urban dhe rural;
 - harmonizimin e kërkesave të interesit publik me të drejtat në pronën private nëpërmjet shfrytëzimit të arsyeshëm të pronës;
 - promovimin e teknikave inovative për zhvillim;
 - sigurimin e kontrollit të ndotjes së ajrit, ujit, tokës, ndotjes akustike ujërave tokësor edhe nëntokësor;
 - sigurimin e masave mbrojtëse ndaj zjarrit, erozionit, rrëshqitjes së dheut, ortekëve, tërmeteve dhe vërshimeve;
 - sigurimin e mbrojtjes së karakterit natyror, historik, kulturor dhe peizazhor të territorit të Komunës;
 - ruajtjen dhe promovimin e traditës në prodhimtarinë bujqësore, pylltari, peshkim, rekreacionit dhe aktiviteteve në hapësirë të hapur;
 - promovimin e veprimtarive të organizuara në fushën e bujqësisë dhe blegtorisë, në zonat rurale në funksion të ruajtjes së tokës bujqësore kualitative dhe kulturave të ndryshme;

- sigurimin e mbrojtjes së investimeve të infrastrukturës publike, sociale, teknike dhe zhvillimit të integruar e të arritshëm në funksion të transportit urban, ndër-urban, rural dhe menaxhim të mbeturinave;
- promovimin e mundësive të barabarta për banim të qëndrueshëm për familjet që nuk janë në gjendje ekonomike t'i përballojnë ofertat e tregut të banimit me qëllim të stabilitetit social, shëndetit dhe zhvillimit të mirëqenies njerëzore për të gjithë qytetarët nën administrimin territorial të komunës së Suharekës ;
- sigurimin e mundësisë së shfrytëzimit të tokës në koordinim me komunitat fqinje, qeverinë qendrore dhe agjencitë tjera, veçanërisht në lidhje me resurset dhe shërbimet që shtrihen përtej kufijve të komunës së Suharekës apo që kanë ndikim të drejtpërdrejtë në komunë;
- sigurimin që shfrytëzimi i tokës të përfshijë udhëzime të planifikimit dhe obligimet të cilat rrjedhin nga dokumentet dhe planet hapësinore për rajon më të gjerë e të cilat afektojnë komunën e Suharekës;
- sigurimin e përfshirjes së elementeve hapësinore të transportit, zhvillimit ekonomik, shoqëror, mjedisor dhe politikave tjera strategjike për komunën në procesin e planifikimit hapësinor; dhe
- sigurimin e rishikimit efikas të propozimeve për zhvillim dhe kërkesave për leje ndërtimore për sqarim dhe përshpejtim të procedurës.

Harta Zonale e Komunës së Suharekës:

- Është bazuar në Planin Hapësinor të Kosovës, në Hartën Zonale të Kosovës (ky dokument ende nuk është hartuar nga niveli qendror dhe për momentin nuk është relevant) dhe interesat kombëtare të paraqitura si objektiva, plane dhe politika zyrtare të Qeverisë.
- Ka marrë parasysh mundësitë e integritit të Planeve Rregulluese Urbane që janë në fuqi. Harta Zonale e Komunës e Suharekës është hartuar në përputhje me normat teknike të planifikimit hapësinor.
- Është hartuar në formën e cila e bën më të lehtë përdorimin dhe lehtëson monitorimin dhe rishikimin dhe ka kaluar në procese të diskutimeve dhe shqyrtimit publik, ku janë marrë në konsideratë kërkesat e të gjithë qytetarëve si dhe kërkesat dhe nevojat specifike të personave me nevoja të veçanta, të të moshuarve, minoriteteve, fëmijëve, të rinjve dhe aspektet e ndjeshme gjinore.

Hartimi i Hartës Zonale të Suharekës është bazuar edhe në parimet e mëposhtme:

- Promovimin e interesave të përbashkëta të qytetarëve të komunës së Suharekës, duke mbrojtur burimet natyrore, trashëgiminë kulturore dhe përkrahur zhvillimin e qëndrueshëm
- Promovimin e procesit demokratik të pjesëmarrjes publike dhe përfshirjen ndër-sektoriale në formulimin e strategjive zhvillimore dhe dokumenteve të planifikimit hapësinor;
- Promovimin e transparencës së plotë në procesin e planifikimit dhe vendimmarrjes, duke siguruar qasje publike për palët e interesuara në të dhëna, harta, grafikone, të drejta dhe në të gjitha dokumentet e planifikimit hapësinor;
- Promovimin e kornizës themelore, transparente dhe të planifikuar të shfrytëzimit dhe zhvillimit, mbrojtjes së mjedisit, trashëgimisë kulturore, si dhe të drejtave pronësore;
- Promovimin e mundësive të barabarta të zhvillimit ekonomik, social dhe mjedisor për të gjithë qytetarët e Suharekës;
- Promovimin e cilësisë së lartë të jetesës dhe sistemeve të qëndrueshme për zhvillimin e vendbanimeve;
- Promovimin e planifikimit hapësinor të integruar përmes ecurive efikase;
- Promovimin e pjesëmarrjes publike në hartimin e dokumenteve të planifikimit hapësinor;
- Promovimin e zhvillimit të balancuar dhe të qëndrueshëm bazuar në nevojat publike dhe ekonomike; dhe
- Promovimin e vazhdueshëm të harmonizimit me praktikën më të mira ndërkombëtare dhe me parimet Evropiane për zhvillim hapësinor;
- Zhvillim të qëndrueshëm dhe proporcional të komunitetit, duke shfrytëzuar në mënyrë efikase fondet publike; dhe

- Parimet ndërkombëtare të planifikimit hapësinor, zhvillim të qëndrueshëm, dhe qeverisje në harmoni me normat e BE-së.

Elementet dhe kërkesat themelore e përdorura gjatë hartimit të Hartës Zonale Komunale të Suharekës janë :

1. Të bazohet në aktivitetet zhvillimore hapësinore të cilat rrjedhin nga Plani Zhvillimor Komunal 2021 - 2029, përkatësisht nga harta e shfrytëzimit të planifikuar të tokës, planet zhvillimore sektoriale dhe plani i veprimit.
2. Të përcaktojë ndarjen precize të territorit të komunës në zona funksionale dhe për secilën zonë përcakton shfrytëzimet e tokës, kushtet zhvillimore dhe masat mbrojtëse për periudhën e planifikuar të zhvillimit.
3. Të përmbajë zonat funksionale të cilat rrjedhin nga Plani Hapësinor Kosovës dhe Planet Hapësinore për Zona të Veçanta.

Gjatë hartimit të Hartës Zonale të Suharekës në funksion të kompletimit të detyrimeve ligjore që rrjedhin nga Ligji Nr.04/L-174 i planifikimit hapësinor, po edhe më shumë të krijimit një bazë reale për trajtimin zhvillimeve të ardhme hapësinore përmes me HZK, si dhe sigurimit të zhvillimit të qëndrueshëm dhe të baraspeshuar të planifikimit hapësinor për tërë territorin e komunës së Suharekës për precizimin e Zonave, Zonave mbishtresore dhe zbatimin e Planit të Veprimit që rrjedh nga Plani Zhvillimor Komunal.

Është bërë një analizë e hollësishme, reale dhe e qëndrueshme ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale siç edhe është kërkuar në këtë pjesë të dokumentit.

2.1. Zonat

Arsyeja e precizimit si zona të cilat në elemente të caktuara dallojnë nga planet e më hershme të shfrytëzimit të tokës, rrjedh nga analizat e hollësishme, reale dhe të qëndrueshme ligjore, qoftë arsyeja se shumica e objekteve pa leje ndërtimore janë në proces të legalizimit bazuar në Ligjin Nr. 04/L-188 Për Trajtimin e Ndërtimeve Pa Leje, te arsyet mjedisore janë analizuar ndikimet e mundshme negative në mjedisore për tu propozuar ose jo ndryshimi. Në aspektin ekonomik janë vlerësuar se sa kemi zhvillim të bizneseve në zonë, cilat janë potencialet ekonomike dhe cilat do ishin pasojat nga aspekti ekonomike nëse nuk do lejohej ndryshimi , edhe në kuptimin financiar janë analizuar se cilat janë kostot e ndërtesave dhe zhvillimeve në zonë dhe cilat do ishin kostot e rrënimeve eventuale dhe në aspektin financiar është vlerësuar se sa ja vlen ndryshimi ose ruajtja e destinimit të mëhershëm dhe krejt në fund nga aspekti social është vlerësuar se sa do të ishte numri i familjeve që do kishin pasoja nëse nuk merret për bazë gjendja ekzistuese.

Një element tjetër përmbajtësor është analizimi gjatë precizimit të zonave bazë janë edhe parimet e hartimit të Hartës Zonale të Komunës dhe dihet se hartimi i këtij dokumenti bazohet në parimet e lartpërmendura dhe ndër më të rëndësishmet janë:

Parimi i demokracisë, subsidiariteti, pjesëmarrja, integriteti, proporcionaliteti dhe parandalimi.

- Në këtë kuadër edhe parimet specifike si promovimin e procesit demokratik të pjesëmarrjes publike dhe përfshirjen ndër-sektoriale në formulimin e strategjive zhvillimore dhe dokumenteve të planifikimit hapësinor;
- Promovimin e transparencës së plotë në procesin e planifikimit dhe vendimmarrjes, duke siguruar qasje publike për palët e interesuara në të dhëna, harta, grafikone, të drejta dhe në të gjitha dokumentet e planifikimit hapësinor;
- Promovimin e kornizës themelore, transparente dhe të planifikuar të shfrytëzimit dhe zhvillimit, mbrojtjes së mjedisit, trashëgimisë kulturore, si dhe të drejtave pronësore;
- Promovimin e mundësive të barabarta të zhvillimit ekonomik, social dhe mjedisor për të gjithë qytetarët e Suharekës.

Duke i zbatuar këto parime profesionalisht, seriozisht dhe si obligim për hartimin e HZK-së dhe analizuar dokumente të ndryshme hapësinore dhe gjenden ekzistuese, Harta Zonale ka përcaktuar Zonat e radhitura në kapitullin 4 të këtij dokumenti si kushtet zhvillimore për to të përshkruara në kapitullin 5 të këtij dokumenti.

2.2. Zonat mbishtresore

Bazuar në Udhëzimin Administrativ MMPH Nr. 24/2015 Mbi Elementet Dhe Kërkesat Themelore Për Hartimin, Zbatimin Dhe Monitorimin E Hartës Zonale të Komunës por edhe në shembuj të vendeve që përgatisin Harta Zonale, ekipet punuese kanë trajtuar zonat mbishtresore si një teknikë të zonimit që përdoret për vendosjen e kushteve zhvillimore alternative, në kuadër të një sipërfaqeje specifike të komunës së Suharekës, e cila kërkon vëmendje të veçantë dhe zonat për të cilat duhen kushte plotësuese përpos kushte zhvillimore dhe kushte ndërtimore në zonën bazë, vendosen mbi një apo disa zona bazë dhe krahas kushteve të zonës bazë, për zonat mbishtresore vendosen kushte apo masa plotësuese dhe në rastet kur janë përcaktuar kushte që janë në kundërshtim në mes të zonës bazë dhe zonës mbishtresore atëherë kushtet e zonës mbishtresore kanë përparësi ndaj atyre të zonës bazë.

Duke e ditur se zonat mbishtresore përdoren për vendosjen e kushteve zhvillimore më strikte dhe masave mbrojtëse shtesë në disa hapësira specifike gjeografike, për definimin e zonave mbishtresore është analizuar komplet territori i Komunës së Suharekës se ku ka nevojë, me qëllim të përcaktohen masat mbrojtëse për :

- Resurset kulturore, historike, ekonomike, turistike, bujqësore të cilat nuk janë adresuar me zonën bazë;
- Sipërfaqet e Mbrojtura, Zonat e Veçanta, Zonat e Veçanta të Mbrojtura dhe Zonat Mbrojtëse;
- Resurset lokalenaturore, si: mbrojtja e natyrës, sipërfaqe ujore, klimës, pyjeve, etj. të cilat nuk janë të adresuara me zonën bazë ;
- Ndikimet në mjedis, si: ndotja e ajrit, ujit, akustike, etj ;
- Sipërfaqet me rrezikshmëri nga zjarri, nga përmblytja, sipërfaqet sizmike, erozive, rrëshqitja e gurëve, ortekëve, tërmetet, e të tjera dhe standarde të caktuara që nuk janë të nevojshme për t'u zbatuar në gjithë territorin e Komunës së Suharekës.

Gjatë analizave të hollësishme të dokumenteve të ndryshme dhe gjendjes ekzistuese, Harta Zonale ka përcaktuar Zonat Mbishtresore të radhitura në kapitullin 6 të këtij dokumenti si që përcaktojnë kushtet plotësuese zhvillimet e reja brenda këtyre zonave të përshkuara në kapitullin 6 të këtij dokumenti.

3. KUSHTET E PËRGJITHSHME PËR ZHVILLIM PËR TË GJITHA ZONAT

Emërues i përbashkët i kushteve zhvillimore të përgjithshme, është se këto kushte vlejné për tërë territorin e Komunës dhe duhet të zbatohet gjatë zhvillimeve dhe përdorimeve sipas asaj që është përcaktuar për zonat e përfshira në këtë dokument. Duke e trajtuar më tutje këtë materie, bazuar në Udhëzimin Administrativ të MMPH-së nr. 24/2015 mbi elementet dhe kërkesat themelore për Hartimin, Zbatimin dhe Monitorimin e Hartës Zonale të komunës ku edhe specifikohet se “Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme” përcaktojnë rregullat dhe standardet e përgjithshme për zhvillimet e ardhme. Megjithatë, ka disa rregulla si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme sipas të cilave mund të sigurohet :

- Qëndrueshmërisë - rregull i përgjithshëm është marr trajtimi nga aspekti social, ekonomik dhe mjedisor për të gjitha zonat për arritjen e qëllimeve të qëndrueshmërisë.
- Realizueshmëri - rregull i përgjithshëm është marr analiza financiare dhe e KAB (Korniza Afatmesme Buxhetore) dhe mundësi të tjera financiare për realizim.
- Drejtësi -rregull i përgjithshëm është marr trajtimi i zhvillimeve, pronës dhe kushteve me HZK në mënyrë të barabartë për të gjithë, pa marrë parasysh statusin etnik, gjinor, social etj.
- Demokraci dhe drejta të njeriut - rregull i përgjithshëm informimi cilësor, kyçja në proces dhe pjesëmarrje në vendimmarrje si dhe përmbushja e rregullave dhe standardeve tjera të demokracisë dhe të të drejtave të njeriut.
- Legjitimitim - rregull i përgjithshëm është marr që Komuna është bartëse e procesit të përgatitjes së HZK-së dhe akterët tjerë janë të mirëseardhur që të jenë pjesë sa më shumë e vendimeve në kuadër të rregullave që do ishte shumë e dëshirueshme. Për disa zhvillime anëtarët e komunitetit do të duhej të bie dakord për një seri rregullash të brendshme.

E cekëm më lart se rregullat u trajtuan edhe nga aspekti teknik që sipas Ligjit për Standardizim (Nr.2004/12) të miratuar nga Kuvendi i Kosovës, termi rregulla teknike përkufizohet si vijon :

“Rregullat Teknike - janë aktet nënligjore me karakter teknik të cilat i përcaktojnë karakteristikat, proceset, ku përfshihen edhe masat administrative që zbatohen në rast të shkeljes së tyre. Rregullat teknike mund të përmbajnë terminologjinë, simbolet, ambalazhin, shënjimet ose kërkesat për etiketimin që kanë të bëjnë me produktin, procesin apo metodën e prodhimit.”

Rregullat teknike janë të detyrueshme për zbatim nga subjektet fizike dhe juridike, të fushës përkatëse dhe duhet të zbatohen gjatë të projektimit, të ndërtimit, përdorimit, etj.

Ligjet dhe aktet nën-ligjore të Republikës së Kosovës kanë përcaktuar kritere të cilat duhet të përmbushen gjatë zbatimit të Hartës Zonale të Komunës, mirëpo në mungesë të kritereve specifike për zhvillime specifike dhe Komuna dhe zhvilluesit tjerë të Hartës Zonale të Komunës duhet të i plotësojnë standardet vijuese.

3.1. Masat mbrojtëse

Bazuar në udhëzimin administrativ Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme mund të përfshijnë por nuk kufizohen vetëm në kërkesat dhe rregullat, masat mbrojtëse, modelet e projektimit dhe udhëzimet, derisa sa shkruhet se përfshijnë por nuk kufizohen vetëm në kërkesat dhe rregullat, fare lehtë konstatohet se ekipet punuese mund të shtojnë kërkesa dhe rregulla tjera plotësues dhe të njëjtat janë trajtuar shumë seriozisht, në vazhdimësi janë trajtuar masat mbrojtëse si pjesë e Kushteve zhvillimore të përgjithshme.

Masat mbrojtëse janë veprime apo mënyra të veprimit, urdhra apo udhëzime të nevojshme për të arritur qëllime të caktuara, në këtë rast mbrojtje të jetës, pasurisë ose vlerave tjera sociale, ekonomike apo mjedisore dhe mund t'i klasifikojmë si:

- Masa parandaluese, masa të rëndësishme (të shpejta, të ngutshme, të drejta, të rrepta);
- Masa konkrete (praktike, energjike, rrënjësore, përgatitore);
- Masa organizative;
- Masa lehtësuese;
- Masat e nevojshme;
- Masa mjekësore (higjienike, parandaluese, parambrojtëse);

▪ Masa sigurimi. etj.

Masat mbrojtëse qoftë ndaj rreziqeve, qoftë potencialeve që duhet mbrojtur, apo edhe potencialeve që duhet ruajtur që më vonë të zhvillohen, janë pjesë e detyrueshme që rrjedhin nga Kushtetuta, ligjet, aktet nënligjore, konventat ndërkombëtare dhe një gamë e gjerë e obligimeve dhe përgjegjësive që ushtrohen qoftë në nivelin qeveritarë qoftë në atë lokal dhe e një numri institucioneve, për t'u kujdesur për një cilësi të jetës, për florë dhe faunë të pasur dhe për qëndrueshmëri sociale, ekonomike dhe mjedisore, e të cilat për emërues të përbashkët kanë gjitha zonat - në këtë rast territorin e komunës.

Ky dokument ka trajtuar me kujdes masat mbrojtëse, si një formë e kushteve zhvillimore për të baraspeshuar nevojat për mbrojtje të pasurive natyrore dhe kërkesave për zhvillim. Për shembull, një pikë me potencial të zhvillimit të turizmit që shtrihet brenda tokës bujqësore, ose mbi pasuri nëntokësore, ose zonës arkeologjike, shpesh krijojnë interesa të ndryshme të zhvillimit dhe ruajtjes.

Masat mbrojtëse janë efektive kur hartohen në suaza të kapaciteteve të komunës për t'i zbatuar ato, dhe kur iu bëhet e qartë qytetarëve se masat mbrojtëse janë të obligueshme për të gjitha zhvillimet për të cilat vlejnë, por nuk kufizohen vetëm në këtë nivel se komunat sfidohen edhe nga rreziqet që i tejkalojnë kompetencat komunale.

Masat mbrojtëse përcaktohen edhe për një zonë të vetme me specifika të caktuara, apo për një sipërfaqe më të madhe si p.sh. zonë rurale. Nëse kufijtë e sipërfaqes që duhet mbrojtur janë të ndryshme nga kufijtë e zonave të përcaktuara, dhe në çfarëdo rasti kur përveç zonës bazë kemi edhe një shtresë tjetër me specifika si të lartcekura trajtohen me kushte zhvillimore për zonat që janë të determinuar si Zona Mbishtresore.

Masat mbrojtëse ndër të tjera përfshijnë kushte hapësinore, urbanistike, ndërtimore dhe masat e tjera teknike, ku definojnë kushte zhvillimore (caktohen kushtet hapësinore, urbane dhe ndërtimore) me qëllim të parandalimit apo zvogëlimit të efekteve të dëmshme si pasojë e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera si dhe për të mundësuar mbrojtjen, shpëtimin dhe ndihmën.

Projektet për ndërtimin e objekteve, të destinuara për shfrytëzim kolektiv, furnizim të qytetarëve, transport publik, si dhe deponim, prodhim dhe përdorim të materieve të rrezikshme, të naftës dhe të derivateve të saj, si dhe të gazrave energjetike, duhet të përmbajnë elaborate për siguri nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.

3.1.1. Evakuimi

Duhet të mendohet edhe për evakuimin e banorëve të rrezikuar atëherë kur me masa të tjera nuk mund të garantohet siguria e tyre. Lëvizja e banorëve nga zona e paraparë për evakuim në vendin e caktuar, duhet të bëhet sipas mënyrës dhe afateve kohore të përcaktuara në planet e reagimit emergjent apo siç është përcaktuar në vendimin e organit kompetent.

3.1.2. Akomodimi dhe kujdesi i njerëzve të rrezikuar

Qeveria dhe komunat janë të obliguar të sigurojnë strehim dhe kujdes të domosdoshëm për qytetarët, të cilët në rast të fatkeqësisë natyrore apo fatkeqësisë tjetër kanë humbur shtëpitë dhe mjetet e tyre të jetës dhe nuk mund të kthehen në vendbanimet e tyre për shkak të rrezikut.

Në raste të jashtëzakonshme, kur nuk mund të sigurohet akomodim tjetër, Kryetari i Komunës kërkon nga pronarët ose shfrytëzuesit e ndërtesave të banimit t'i strehojnë përkohësisht banorët e evakuuar të cilët janë të rrezikuar.

3.1.3. Mbrojtja radiologjike, kimike dhe biologjike

Mbrojtja radiologjike, kimike dhe biologjike, përbën masat dhe mjetet për mbrojtje të drejtpërdrejtë nga efektet e armëve nukleare, kimike dhe biologjike, si dhe nga pasojat e incidenteve që përfshijnë materiet e rrezikshme.

Pronarët dhe shfrytëzuesit e objekteve dhe të pajisjeve të destinuara për furnizim publik, transport dhe deponim të gjërave ushqimore, medikamenteve, ushqimit për kafshë, shërbimet publike, shëndetësore, ruajtje dhe arsimim të fëmijëve, duhet t'i sigurojnë mjetet mbrojtëse dhe t'i ndërmarrin masat e parapara për mbrojtje kimike, biologjike dhe radiologjike.

Me akt nënligjor qeveria ka rregulluar organizimin e mbrojtjes radiologjike, kimike dhe biologjike, si dhe i ka përcaktuar mjetet dhe masat për mbrojtje. andej kur specifikohen masat mbrojtëse nëse ky rrezik merret në konsideratë duhet bazuar në aktin nënligjor.

3.1.4. Strehimi

Strehimoret dhe objektet tjera për mbrojtje ndërtohen me qëllim të mbrojtjes së njerëzve në raste të luftës apo rreziqeve të tjera. Strehimoret ndahen në strehimore të mbrojtjes elementare dhe plotësuese.

Strehimoret e mbrojtjes elementare ndërtohen në qytete dhe vendbanime të rrezikuara brenda ndërtesave të reja, të destinuara për shërbime të shëndetit publik, kujdesit dhe edukimit të fëmijëve, mbrojtje të trashëgimisë kulturore, informimit publik, televizioneve dhe radiove kombëtare, trafikut hekurudhor dhe ajror si dhe në ndërtesat e rëndësishme për furnizim me energji dhe ndërtesat industriale të destinuara për tu shfrytëzuar në kohë lufte për mbajtjen e aktiviteteve të rëndësishme të veçantë për mbrojtje dhe siguri.

Strehimoret në ndërtesat e reja në vendbanimet e caktuara, pllaka e parë duhet të përforcohet deri në masën që i reziston depërtimit të rrënojave. Strehimoret ndërtohen si objekte të përdorimit të dyfishtë deri në masën që nuk e çrregullon funksionin e tyre mbrojtës. Objektet tjera për mbrojtje duhet të ndërtohen në atë formë që sigurojnë strehim nga rrënojat.

Me qëllim të sigurimit të strehimit për njerëzit në vendet publike duhet të përdoren strehimoret publike apo objektet tjera të përshtatshme. Strehimoret publike janë në kompetencë të autoriteteve lokale të komunës të cilat janë shqyrtuar gjatë hartimit të HZK-së. Strehimoret për mbrojtje elementare duhet të sigurojnë mbrojtje nga mbi-presioni, rrënojat, radioaktiviteti, zjarri dhe efektet e armëve dhe materiet tjera kimike si dhe duhet të furnizohen në masën që mundëson banim për një kohë më të gjatë.

3.1.5. Mbrojtja e trashëgimisë kulturore

Mbrojtja e trashëgimisë kulturore përfshinë përgatitjet dhe ndërmarrjen e masave për zvogëlimin e rreziqeve, parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimit negativ të fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësive të tjera në trashëgiminë kulturore.

Përgatitjet dhe masat zbatohen nga pronarët dhe shfrytëzuesit e trashëgimisë kulturore, shërbimi për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, nivelet qendrore dhe lokale.

Gjatë realizimit të mbrojtjes së trashëgimisë kulturore nga fatkeqësitë natyrore dhe nga fatkeqësitë e tjera, sipas nevojës, marrin pjesë edhe njësitë dhe shërbimet gjegjëse të mbrojtjes dhe shpëtimit, njësitë e zjarrfikës, si dhe strukturat tjera për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë.

Qeveria me akt nënligjor rregullon mbrojtjen e trashëgimisë kulturore në rastet e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera. Në qoftë se gjatë zhvillimit në teren në fazën e gërmimeve haset në mbetje arkeologjike investitorët janë të obliguar të ndërpresin punimet dhe menjëherë të njoftojnë organet kompetente komunale. Kjo vleni për të gjitha kategoritë e ndërtimeve.

3.1.6. Masat për mbrojtje nga zjarri sipas kategorive të objekteve

Pronarët apo shfrytëzuesit e objekteve, pjesëve të objekteve dhe mjedisit janë të obliguar të marrin masat për mbrojtje nga zjarri, të përcaktuara sipas ligjit LIGJI Nr. 04/L-012 PËR MBROJTJE NGA ZJARRI dhe akteve nënligjore të nxjerra në bazë të tij, si dhe në përputhje me planin e mbrojtjes nga zjarri.

Pronarët apo shfrytëzuesit e objekteve, pjesëve të objekteve dhe mjedisit janë të detyruar të ndërmarrin masat si në vijim:

- Për kategorinë e I (parë) të rrezikshmërisë, janë të obliguar të hartojnë planin e mbrojtjes nga zjarri në bazë të vlerësimeve të rrezikshmërisë, si dhe të formojnë njësitë e mbrojtjes nga zjarri me kuadro të nevojshëm dhe mjete e domosdoshme për punë për zbatimin e masave për mbrojtje nga zjarri;
- Për kategorinë e II (dytë) të rrezikshmërisë nga zjarri, janë të obliguar të hartojnë planin e mbrojtjes nga zjarri në bazë të vlerësimeve të rrezikshmërisë nga zjarri, të kenë numër të mjaftueshëm të punëtorëve të cilët janë të trajnuar në këtë fushë dhe mund të kryejnë kujdestarinë e përhershme për filxën e zjarrit dhe zbatimin e masave mbrojtëse nga zjarri;
- Për kategorinë e III (tretë) të rrezikshmërisë nga zjarri, janë të obliguar të kenë së paku një punëtor i cili është i trajnuar dhe drejtpërdrejt organizon dhe përkujdeset për zbatimin e masave për mbrojtje nga zjarri;

- Për kategorinë e M/(katërt të rrezikshmërisë nga zjarri, janë të obliguar të kenë një punëtor të trajnuar dhe ngarkuar me punë të mbrojtjes nga zjarri.

Planin e mbrojtjes nga zjarri, janë të obliguar ta nxjerrin pronarët, përkatësisht shfrytëzuesit e objekteve, pjesëve të objekteve dhe mjedisit, të radhitura në kategorinë e parë dhe të dytë të rrezikshmërisë dhe ky plan duhet të jetë i harmonizuar me planin komunal për mbrojtje nga zjarri. Personat juridik përgjegjës për punët e mbrojtjes nga zjarri, duhet të punësojnë personat të cilët kanë të kryer trajnimet profesionale për zjarrfikës apo drejtimit teknik, dhe të cilët e kanë të dhënë provimin profesional për kryerjen e punëve për mbrojtje nga zjarri.

Janë vlerësuar disa masa mbrojtëse në gati të gjitha sfidat dhe të gjitha fushat, që trajtohen me HZK, si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme, për sigurimin e një mbrojtje, shfrytëzim dhe zhvillim të qëndrueshëm, e disa që nuk adresohen këtu janë adresuar në kushtet zhvillimore. Duke e kuptuar se masat mbrojtëse nuk kufizohen vetëm te rreziqet por edhe në këto sfida dhe probleme (nuk kufizohen vetëm në këto) të cilat shkaktohen nga ndotja, erozioni, humbja e potencialeve dhe resurseve sipërfaqësore dhe nëntokësore.

3.1.7. Masat e përgjithshme për mbrojtjen dhe ruajtjen e natyrës

Këto masa mbrojtëse janë precizuar me Ligjin Nr. 03/l-233 për Mbrojtjen e Natyrës, i cili rregullon mbrojtjen e natyrës, shfrytëzimin e qëndrueshëm të saj dhe veçanërisht:

- Mbrojtjen, ruajtjen, përtëritjen dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të resurseve natyrore, në gjendje të baraspeshës natyrore;
- Përtëritja e natyrës në zonat e dëmtuara ose pjesëve të tyre dhe kompensimi për dëmet e shkaktuara;
- Vendosjen e rrjetit të zonave të mbrojtura, sistemit për planifikim, udhëheqje, inventarizim, monitorim, informim dhe financim me qëllim të mbrojtjes së natyrës;
- Pengimin e shfrytëzimit të tepërt, rrezikimit të llojeve të florës dhe faunës e sidomos i atyre me rëndësi të veçantë, të rralla dhe të rrezikuara, si dhe vendbanimeve të tyre;
- Sigurimin e të drejtës së publikut për informim për gjendjen e natyrës dhe pjesëmarrje në vendim marrje për mbrojtjen e natyrës;
- Sigurimin e ushtrimit e të drejtës së qytetarëve për jetesë të shëndoshë, pushim dhe rekreacion në natyrë;
- Parandalimin e veprimeve të dëmshme të personave juridikë dhe fizikë në natyrë si pasojë e aktiviteteve ekonomike;
- Mirëmbajtjen ose skanimin në statusin e favorshëm të ruajtjes së vendbanimeve natyrore dhe llojeve me interes për komunat, Kosovën sipas standardeve të BE-së;
- Ruajtjen e të gjitha llojeve të zogjve të cilët natyrshëm jetojnë në gjendje të egër (zogjtë, vezët e tyre, çerdhet dhe vendbanimet e tyre).

Rregullimi i tokës – masat për përmirësimin e projektimit të zonës rurale, si zhvillimin e shfrytëzimit më ekonomik dhe racional të tokës, grupimin e tokës bujqësore dhe rritjen e sipërfaqes së fermave, përmirësimin e infrastrukturës dhe mundësinë e qasjes në të, ruajtjen e peizazhit dhe natyrës, zbatimin e masave agroteknike, agromelioruse dhe hidromelioruese, ripyllëzimin e tokës me kualitet të ulët ose tokës së ndotur dhe masat e reja të tokës edhe këtu kemi masat e parapara me ligjin nr. 04/l-040 për rregullimin e tokës dhe në kuadër të masave meliorative për rregullimin e tokës përfshihet edhe :

- Ndërtimi dhe mirëmbajtja e sistemit të ujitjes dhe kullimit;
- Meliorimi i livadheve dhe kullotave;
- Kthimi i tokës së pa punueshme në tokë të punueshme;
- Përmirësimi i cilësisë dhe vetive të tokës bujqësore përmes klasifikimit, humusimit, kullimit, shkripëzimit, Plehërimit meliorativ, rikultivimit të tokave të dëmtuara dhe të degraduara.

Ndër masat tjera të rregullimit të tokës janë: Masat mbrojtëse të tokës bujqësore nga erozioni.

Me qëllim të mbrojtjes së tokës bujqësore nga efektet e dëmshme të erozionit dhe kontrolli i përmbajtjeve në zonën e erozionit ndërmerren masat kundër erozive si në vijim:

1. Ndalimi i përkohshëm ose i përhershëm i lërimit të livadheve, kullotave dhe tokave të tjera bujqësore për shkak të konvertimit të tyre në tokë të punueshme me kulturat bujqësore vjetore;
2. Prezantimi i kulturave bujqësore në rotacion;
3. Kultivimin e plantacioneve shumëvjeçare;
4. Ngritjen e ndërtesave specifike përkatëse;
5. Përmirësimi i teknikave për trajtimin e tokës bujqësore;
6. Ngritjen dhe kultivimi në brezave mbrojtës bujqësor apo mbjelljen e bimëve drunore shumëvjeçare;
7. Ndalimi i kullotjes së bagëtive në një kohë të caktuar ose kufizimi i numrit të kafshëve që mund të lirohen në hapësira të caktuara;
8. Ndalimi i prerjes së pyjeve dhe plantacioneve pyjore mbi tokë të rrezikuar;

3.2. Masa të tjera mbrojtëse

3.2.1. Masat mbrojtëse të tokës bujqësore nga fragmentimi

Masat kundër fragmentuese janë :

- Toka e punueshme bujqësore, sipërfaqja e secilës është ≤ 0.50 ha, nuk mund të fragmentohet në parcela ;
- Toka e punueshme bujqësore e konsoliduar, sipërfaqja e së cilës është ≤ 1.00 ha, nuk mund të fragmentohet në parcela.

3.2.2. Masat mbrojtëse dhe rregullimi i tokës pyjore

Masat mbrojtëse dhe rregullimi i tokës pyjore bëhet nëpërmjet formave si në vijim:

1. Mbrojtja e tokës pyjore nga shpyllëzimi- prerja e të gjitha bimëve pyjore dhe më pas përdorimi i kësaj toke për shfrytëzime të tjera jo pyjore;
2. Mbrojtja dhe rregullimi i tokës pyjore nëpërmjet pyllëzimit- krijimi i një pylli apo të një grumbulli të bimëve pyjore (ekskluzivisht autoktone) në një tokë ku nuk kishte pyll;
3. Mbrojtja dhe rregullimi i tokës pyjore nëpërmjet ripyllëzimit- rivendosja e mbulesës pyjore (ekskluzivisht autoktone), në formë të natyrshe (nëpërmjet mbjelljes natyrore, nëpërmjet kthimit të pyjeve cungishte në trungishte) ose në forme artificiale (nëpërmjet mbjelljes së drejtpërdrejtë të bimës dhe farës).

3.2.3. Masat për ri kultivimin e tokës për bujqësi dhe industri

Ndër masat e para është përgatitja e projektit për rikultivim e projekti për rikultivim duhet të përmbajë:

1. Mënyrën e heqjes dhe ruajtjes së shtresës pjellore dhe shtresës me potencial pjellor.
2. Procedurat teknike, agroteknike, dhe biologjike të rikultivimit të tokës bujqësore dhe afatet e kryerjes së rikultivimit biologjik të tokës bujqësore.
3. Dinamika e kthimit të tokës prodhimtarisë bujqësore.
4. Hulumtimi i materieve të dëmshme dhe të rrezikshme në tokën e rikultivuar dhe Shumën financiare të projektit.
5. Shfrytëzuesi apo investitori i përkohshëm i tokës bujqësore është i detyruar që për sigurimin e rikultivimit të tokës bujqësore, të paguajë paraprakisht në llogarinë të cilën e cakton organi kompetent komunal për bujqësi shumën prej së paku 30% të mjeteve të nevojshme për rikultivim. Mjetet të cilat mund të shfrytëzohen vetëm për qëllime të rikultivimit dhe pas rikultivimit mjetet i kthehen shfrytëzuesit.

6. Nëse gjatë eksploatimit të lëndëve industriale dhe lëndëve tjera minerale nga toka bujqësore, çrregullohet regjimi ujqor, apo vjen deri te përmbytjet dhe grumbullimi i ujqit, shfrytëzuesi është i detyruar që para kryerjes të rikultivimit biologjik t'i kryej edhe punët hidroteknike me të cilat do të vendos regjimin e mëparshëm ujqor në tokë.
7. Nëse shfrytëzuesi pas përfundimit të eksploatimit të lëndëve industriale dhe mineraleve të tjera nuk e kryen rikultivimin e tokës bujqësore, organi kompetent për bujqësi do të angazhoj organizatën tjetër e cila do të bëjë rikultivimin e tokës me shpenzimet e shfrytëzuesit të tokës bujqësore për qëllime jo bujqësore.

3.2.4. Transformimi i tokës bujqësore

Te sipërfaqet apo hapësirat në të cilën ekzistojnë vlera arkeologjike, historike dhe zona tjera të mbrojtura. Në sipërfaqet apo hapësirat në të cilën ekzistojnë vlera të tilla merren masat e ndalimit të ndërtimit të deponisë për mbeturina. Në lokacionin ku ndërtohet deponia e mbeturinave apo zona e deponisë planifikohet zona neutrale (së paku 50 m) përreth deponisë e cila duhet të jetë 600 m në distancë nga zona e monumenteve kulturore, historike dhe religjioze.

3.2.5. Masat për mbrojtjen e ujqit nga ndotja

Masat për mbrojtjen e ujqit nga ndotja janë:

1. Eliminimi i shkaqeve të ndotjes së ujqit,
2. Zvogëlimi i sasisë së materieve ndotëse në ujqë,
3. Ndërmarrja e masave të posaçme të pastrimit.

Shkalla e ndotjes së ujqit mund të zvogëlohet me montimin e instalimeve të veçanta për spastrimin e ujqërave të ndotura.

Mbrojtja e ujqit nga ndotja mund të bëhet edhe duke ndaluar hedhjen e ndotësve në ujqë. Zvogëlimi i sasisë së lirimit të materieve ndotëse në ujqë është formë e rëndësishme e luftës kundër ndotjes. Kjo nënkupton vendosjen e filtrave përkatës dhe e sistemeve për fundërrim në vendet ku lirohen ujqërat e ndotura si dhe ftohjen e obliguar të ujqit para se ai të lirohet në rrjedhën e lumit ose në ndonjë recipient tjetër.

Një formë e mbrojtjes së ujqërave rrjedhës nga ndotja është edhe mbrojtja speciale e burimeve, planifikimi i lokacionit të deponive për hedhurina sa më larg ujqërave rrjedhëse, zvogëlimi i përdorimit të pesticideve dhe plehrave artificiale në bujqësi si dhe pyllëzimi dhe ruajtja e tokës nga erozioni kur prehen pyjet krojet sterri. Me konventa ndërkombëtare ndotja e ujqërave është e sanksionuar. Por, vështirë është të binden njerëzit që të mos e ndotin atë. Prandaj, është me rëndësi vetëdijesimi dhe edukimi i popullatës për shfrytëzim racional të resurseve ujqore. Mbrojtja e ujqërave nga ndotja sigurohet me ndalesë, me përkufizim dhe me pengim të shkarkimit të materieve të dëmshme dhe të rrezikshme në ujqëra si dhe marrjen e masave për ruajtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ujqërave.

3.2.6. Masat mbrojtëse prej shqetësimit dhe dëmtimit nga zhurmat

Çdo shtetas ka të drejtë të mbrohet dhe të përfitojë mbrojtje nga organet shtetërore nga efektet e dëmshme të zhurmës mjedisore. Mbrojtja zbatohet për zhurmën, ndaj së cilës njerëzit ekspozohen në mjedisin ku ndodhen, në zona të banuara, në mjediset e institucioneve publike, në parqe publike dhe hapësira të tjera, të qeta, çlodhëse, në zona të qeta në natyrë, në institucionet për fëmijë, institucione shëndetësore, arsimore, kulturore, fetare dhe në mjediset të tjera të ngjashme me to.

3.2.7. Cilat janë masat e mbrojtjes nga zhurma?

Me masa të mbrojtjes nga zhurma do të kuptojmë ndërhyrjet dhe veprimet që ndërmerren ndaj burimit të zhurmës, si dhe në vendin ku ai ka ndikim negativ, duke e sjellë atë në një nivel të lejueshëm. Masat kryesore të mbrojtjes nga zhurma janë:

- Përzgjedhja e makinerive apo pajisjeve që nuk bëjnë shumë zhurmë;
- Përzgjedhja e vendit ku do të vendosen dhe do të punojnë pajisjet që lëshojnë zhurmë që të garantojë një nivel të lejueshëm zhurme në mjediset rreth tyre.

3.2.7.1. Çfarë duhet të mbahet parasysh gjatë projektimit dhe realizimit të ndërtesave?

Çdo ndërtim dhe rikonstruksion ndërtesash, për banim apo për veprimtari të tjera ekonomike e shoqërore, projektohet dhe realizohet në mënyrë që zhurma në brendësi apo në afërsi të saj, të jetë brenda nivelit të lejueshëm.

3.2.8. Ku duhet të kërkohet miratimi për zhvillimin e veprimtarive të ndryshme?

Për zhvillimin e veprimtarive argëtuese, të veprimtarive me grumbullime, manifestime të përkohshme, në mjedise të jashtme apo të brendshme, të cilat mund të bëhen burim shqetësimi për banorët, duhet kërkohet miratimi nga organet kompetente dhe për kohë të caktuar, në territorin e komunës ku zhvillohet aktiviteti. Pasi që planifikimi është multisektorial edhe masat duhet jenë për të gjitha fushat por po i trajtojmë edhe disa të përgjithshme si të tërmetet :

- Përgatitja e një rregulloreje për të gjitha ndërtimet në pajtim me shkallën e rrezikut sizmik. Përgatitja e projektit dhe ndërtimi duhet të bëhen sipas standardeve.
- Në rastet e objekteve të veçanta si dhe në ndërtesat shumëkatëshe duhet bërë ndërtimi sipas konceptit dhe rregullave të arkitekturës kundër sizmike.
- Ndërtimi i stacioneve kundër breshrit.
- Masat në periudhën dimërore e veçanërisht në zonat kodrinore-malore.
- Përgatitja e objekteve për akumulim të ujërave lumorë dhe të përrorskave që mund t'u nevojitet pendave ashtu qenë rast të ndonjë thatësie eventuale ky ujë të përdoret për ujitje.
- Përgatitja e projekteve përhapjen e kanaleve të reja, pastrimin, mirëmbajtja e kanaleve ekzistuese.
- Ndërmarrja e masave për eliminimin e kthesave të ashpra të lumenjve dhe menaxhimi i brigjeve të lumenjve.
- Ndërmarrja e masave për mbrojtjen e lumenjve nga hedhja e mbeturinave që në këtë rast do të thotë pengimi rrjedhës së lirë të ujit.
- Ndërmarrja e masave për ndalimin e ndërtimeve të objekteve banuese dhe objekteve të karakterit ekonomik afër brigjeve të lumenjve, në largësi prej më së paku 10 metrave nga shtrati lumor (pikës së ujit).
- Ndërmarrja e masave për moslejimin e ndërtimeve ose zbatimi i standardeve atje ku është e nevojshme për objektet apo pajisjet që shkaktojnë zjarr ose ndihmojnë zjarret në pyje dhe vendet tjera të rrezikuara nga zjarret.
- Ndërmarrja e masave mbështetëse për objektet apo pajisjet që pengojnë ose ndihmojnë shuarjen e zjarreve në pyje apo vendet tjera të rrezikuara nga zjarret.
- Hartimi i projekteve për vendosjen e sa më shumë hidrantëve dhe ujit të akumuluar në sa më shumë vende dhe vendbanime.
- Hartimi i projektit për sigurimin e qasjes për veturat që shfrytëzohen për fikjen e zjarrit deri tek secila njësi banesore në komunë.
- Masa kontrolluese kundër shkelësve të ligjit.
- Masat ndëshkuese.

3.2.9. Modelet e projektimit

Përderisa Republika e Kosovës ende nuk ka Kodin Unik të Ndërtimit i cili duhet të zbatohet në tërësi pas miratimit të tij, ky dokument ka përcaktuar kushtet zhvillimore dhe modelet e projektimit të cilat duhet të zbatohen për zhvillimet e reja përderisa nuk shfuqizohen me akte ligjore të reja të cilat mund të hyjnë në fuqi pas miratimit të këtij dokumenti. Deri sa me MODEL definojmë diçka që zakonisht është punuar në mënyrë të veçantë dhe merret si shembull për të bërë edhe një tjetër ose disa të tjera si ajo ose edhe shprehur më ndryshe: diçka në të cilën një kopje mund të bazohet sepse është një shembull jashtëzakonisht i mirë i llojit të tij, dhe me PROJEKTIM definojmë paraqitjen në letër, planin e një objekti të infrastrukturës teknike ose sociale.

Modelet e projektimit si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme brenda HZK-së do jenë të tilla që të plotësojnë kriteret e funksionalitetit, qëndrueshmërisë, cilësisë së shërbimit, përshtatshmërisë me ambientin.

Modelet e projektimit si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme brenda HZK -së janë hulumtuar te llojet e ndryshme të projekteve për të cilat duhet dhënë kushte zhvillimore. siç janë: Ndërtesat e banimit, Ndërtesat e banimit me një njësi, Shtëpitë e veçanta, Shtëpitë dyshe, Shtëpitë në varg, Ndërtesat e banimit me shumë njësi, Ndërtesat e veçanta, Ndërtesat në varg, Ndërtesat tarracore.

Gjithashtu edhe te projektet infrastrukturës rrugore dhe sipërfaqet transportuese të përcaktuara për zhvillim si: rrugët publike me nivelimin sipas kategorizimit, të motorizuar dhe jo të motorizuar; rrjeti hekurudhor i lehtë dhe i rëndë; ndërtesat dhe sipërfaqet për transport ajror dhe ndërtesat dhe sipërfaqet për transport publik urban, rural dhe ndër-urban.

Te projektet e infrastrukturës publike dhe sociale, ku përfshihen parqet publike dhe sipërfaqet e hapura, fushat sportive dhe hapësirat rekreative, hapësirat dhe ndërtimet e shërbimeve mjekësore, ndërtesat për shërbim social, ndërtesat e institucioneve parashkollore për përkujdesje ditore, shkollat dhe universitetet, qendrat administrative, hapësirat dhe ndërtesat e sigurisë publike dhe varrezat.

Modelet e projektimit si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme brenda HZK-së janë bazuar në llojet e ndryshme të projekteve të infrastrukturës teknike për të cilat duhet dhënë kushte zhvillimore, modele që do bazohen në shtrirjen e rrjeteve dhe kapacitetet e ndërtesave përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet, të përcaktuara për zhvillim, si: Rrjetin e ujësjellësit, Rrjetin e kanalizimit, Impiantet e trajtimit të ujërave të zeza, Sistemet e drenazhimit, Rrjetin e ujitjes, Rrjetin e shpërndarjes lokale me energji termike, Rrjetin e shpërndarjes lokale me energji elektrike, Rrjetin e telekomunikacionit dhe instalimet e ngjashme, Rrjetin e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave mbitorësore dhe nëntokësore, si dhe Ndërtesa dhe hapësira për riciklim dhe dekompozim.

Modelet e Projektimit në përgjithësi mund të jenë të shumta dhe të ndryshme dhe t'u përgjigjen fushave multisektorale si pjesë e HZK-së. Këto modele mund të bazohen duke u bazuar në projektet e zhvilluara më herët, që kanë treguar rezultate të mira ose modele të reja që ende po evoluojnë dhe po paraqiten me përmbajtje më të mira. Sidomos zhvillimi i teknologjive të reja po ndihmojnë në definimin e modeleve të reja të projektimit dhe zhvillimit. Modeli i projektimit mund të definohet si model me të cilën komunat krijojnë dhe përdorin resurset e tyre për t'u ofruar konsumatorëve, partnerëve, furnizuesve dhe pjesëmarrësve të tjerë të projektimit vlera më të mira për të realizuar përfitim nga ky aktivitet. Modeli i projektimit duhet të paraqesë faktorin që i mundëson komunës të ketë një përparësi, për të performuar më mirë në raport me sfidat dhe problemet në një periudhë afatgjatë.

Përmbajtjet kryesore të Modeleve të Projektimit, do të paraqesim llojet e ndryshme të projekteve, për të cilat duhet dhënë kushte zhvillimore dhe të gjitha këto lloje të zhvillimeve që duhet hartuar një projekt, do të synohet modeli i projektimit, bazuar në përvojat, parimet, rregullat, standardet dhe elementet e tjera që do ta definojnë edhe si model të Projektimit.

Modeli i projektimit për ndërtesat të cilat potencialisht shtrihen në zonat sizmike , do të zhvillohet ashtu, që stabiliteti i objektit të jetë në harmoni me normat dhe standardet e fushës, dhe një ndër kushtet e këtij modeli është të përmbajë një analizë të sistemeve strukturore që mund të përdorën në zonat sizmike , analizë e cila mund të bëhet në dy mënyra: Mënyra e parë dhe më e shpeshte është në bazë të konceptit mbajtës të sistemit strukturor, pra, në varësi të mënyrës së përcjelljes së forcës sizmike. Ndërkaq, mënyra e dytë e ndarjes është në varësi të materialeve konstruktive, pra, ndarja në strukturat nga betonarmeja, çeliku, druri apo edhe materiale të tjera dytësore.

Në përgjithësi literatura profesionale preferon ndarjen e parë dhe në këtë drejtim mundësia për zgjidhje të sistemeve strukturore përmbledhet në: Sistemet me mure, Sistemet me rama rigid, Sistemet e shtanguara (sisteme kapriatë, me rama të shtanguar, perimetër të shtanguar etj.), Sistemet duale (me rama dhe mure).

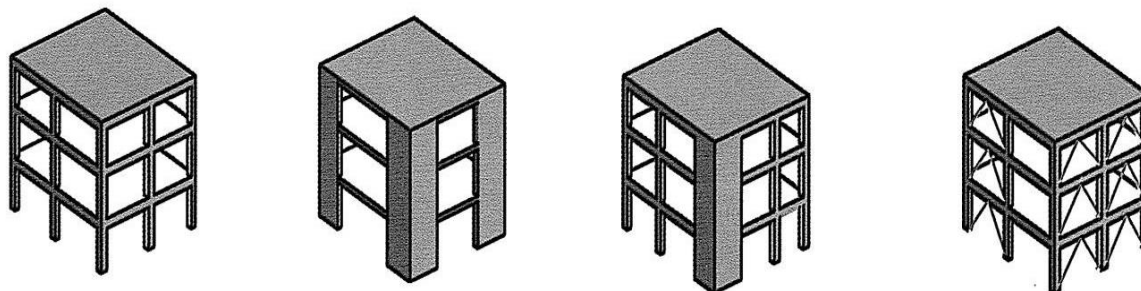

Figura 1 Shembuj nga sisteme të strukturave

Në përgjithësi këto sisteme (dhe nënsistemet që derivohen) kundrejt forcës sizmike veprojnë si një konsolë vertikale e ngarkuar me forca horizontale. Shtangësia, rigiditeti dhe konfiguracioni i kësaj konsolle përcakton edhe reagimin sizmik të strukturës.

Në vazhdimësi për të përvetësuar një model ose do përdoret modeli i punuar më herët për zonën bazuar në këto analiza, ose do të merremi me detalisht me secilin prej këtyre sistemeve strukturore asizmike dhe do të përvetësojmë një si model projektimi edhe për rastet tjera bazuar në normat, standardet, parimet dhe kriteret e funksionalitetit, qëndrueshmërisë, cilësisë së shërbimit, përshtatshmërisë me ambientin. Dhe ky model për pos sigurimit të një sistemi i cili do t'i kundërvihet forcave sizmike. Modeli me shpesh projektohet ashtu që mos t'i konkurrojnë arkitekturës së objektit, përkatësisht, që ndikimi i strukturës në arkitekturë të jetë minimal.

Modelet e projektimit janë të rëndësishme në të gjitha zonat por sidomos këto modele fitojnë në peshë te zonat mbishtrësore ku përpos kushteve të rëndomta kërkohen edhe kushte shtesë gjatë projektimit dhe duhet përvetësuar modelet e dëshmuara si të qëndrueshme funksionale, cilësore dhe të përshtatshme në ambientet dhe situatat e tilla, dhe jo në pak raste edhe materialet që përdoren janë jo të njëjta me kushtet e rëndomta. Gjatë shqyrtimit të kërkesës së lejes ndërtimore përpos vlerësimit të përputhshmërisë me kushtet zhvillimore, Komuna do të vlerësojë gjithashtu edhe përputhshmërinë e projekteve të propozuara me modelet e projektimit.

Në rast se ndërtesat, infrastruktura teknike dhe sociale përmbush kushtet zhvillimore, mirëpo projekti nuk është në harmoni edhe me modelet e projektimit të përcaktuara për disa lloje të ndërtimeve, atëherë Komuna është e detyruar për të kërkuar plotësimin edhe të përshtatshmërisë me modelet e projektimit të përvetësuar qoftë nga përvojat, qoftë nga analizat, qoftë edhe nga modelet e përvetësuar nga zhvillimet teknologjike ose kërkesat tjera në trend (si objektet e gjelbërta, SMART (objektet e mençura) etj., ose zhvillimet nëse nuk përshtaten me modelet duhet refuzuar kërkesën ndërtimore.

Një pjesë e konsiderueshme modeleve të projektimit bazohet në aktet nënligjore në fuqi apo në praktikën më të mirë të projektimit. Në rast se në të ardhmen shfuqizohet nga një akt i ri nënligjor i cili do ta shfuqizojë atë në të ardhmen, atëherë të gjitha zhvillimet e reja duhet të përmbushin kërkesat minimale të projektimit të përcaktuara me aktin e ri nënligjor të miratuar në të ardhmen.

3.2.10. Udhëzimet

Edhe për udhëzimet u ngritën sfidat se çka janë udhëzimet dhe cilat janë udhëzimet e përgjithshme për zhvillim që zbatohen për të gjitha zonat. Në këtë drejtim edhe udhëzimet u trajtuan nga aspekti praktik të cilat nënkuptojnë: përcaktimi i rrugës dhe mënyrave për të bërë një punë a për të zhvilluar një veprimtari, që tregon si të veprosh, që përmban udhëzime: Material udhëzues, Shkresë udhëzuese, Rregulla udhëzuese, Tekst udhëzues, që përcakton drejtimin nga duhet të lëvizë një zhvillim, apo aktivitet.

Duke e marrë për bazë se Hartat Zonale të Komunës janë multisektorale por edhe bazohen në dokumente dhe strategji të niveleve të ndryshme, edhe numri i udhëzimeve administrative që përcaktojnë kriteret për zhvillimin e ujësjellësit, kanalizimit, trajtimit të ujërave të zeza, sistemet e drenazhimit, rrjetin e ujitjes, energjisë termike, energji elektrike, telekomunikimit, rrugëve, transportit, tokës bujqësore, pasurive nëntokësore, trashëgimisë, infrastrukturës sociale do shfrytëzohen për bazë dhe do vlejë për të gjitha zhvillimet hapësinore.

Me një fjalë udhëzimet e të gjitha fushave vlejné për të gjitha zonat dhe në fushat përkatëse duhet marrë për bazë gjatë hartimit të këtij dokumenti Udhëzimet administrative që mbulojnë fushat përkatëse.

3.3. Shfrytëzimet e tokës

Kushtet zhvillimore sipas shfrytëzimeve të tokës në vijim janë përcaktuar në përputhje me ligjin, udhëzimet dhe nomenklaturën e Sistemit Hierarkik të Klasifikimit të Shfrytëzimit të Tokës (HILUCS) të përcaktuar në Udhëzimin Administrativ MMPH- Nr.08/2017 Mbi Normat Teknike Të Planifikimit Hapësinor, duke identifikuar llojet e aktiviteteve të cilat lejohen për secilën kategori të shfrytëzimit të paraqitura në këtë kapitull. Për të kuptuar cilat aktivitete specifike përfshihen në shfrytëzimet e tokës të paraqitura në vijim, duhet referuar në Udhëzimin Administrativ MMPH -Nr.08/2017 mbi Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor.

3.3.1. Shfrytëzimet e lejuara

Shfrytëzimet e lejuara të tokës janë shfrytëzimet të cilat potencialisht mund të zbatohen dhe janë të lejuara në komplet territorin e komunës, por të cilat realisht zbatohen në një zonë ose më shumë zona specifike e cila ose të cilat janë përcaktuar me Plan Zhvillimor Komunal të Suharekës dhe ka për qëllim zhvillimin e atyre shfrytëzimeve. Shfrytëzimet e lejuara janë e drejtë e cila mund të zhvillohet nga pronarët e tokave derisa i plotësojnë dhe kushtet zhvillimore dhe ndërtimore për zonën ku gjendet prona.

Disa lloje të shfrytëzimeve mund të lejohen në shumicën e zonave. Shfrytëzime tjera, si për shembull industri e rëndë, mund të mos lejohet në shumicën e zonave, bile dhe zonat përreth industrive të rënda mund të përdoren si tampon zona me qëllim të zvogëlimit të ndikimit negativ në zonat përreth. Megjithatë, mund të ketë më shumë se një shfrytëzim/ndërtim të lejuar në zonë/parcelë përveç shfrytëzimit dominues.

Për shembull, shfrytëzime të lejuara të tokës janë : Zonë Banimi (ZB), Zonë Komerciale (ZK), Zonë Industriale (ZI), Zonë Teknologjike (ZT), Zonë Bujqësore (Zb), Zonë për shfrytëzim të përzier (ZM), Zonë e mbrojtur (Zm), Sipërfaqe e Mbrojtur (SM), Zonë e Veçantë e Mbrojtur (ZVM), dhe Zonë e Veçantë (ZV). Në kuadër të NTPH janë krijuar edhe disa kategori tjera të zonave, siç janë: Zonë ushtarake - Sigurisë (ZuS), Zonë rekreative -Turistike (ZrT), Zonë e Komunikacionit - Transportit (ZKT), Zonë e Shërbimeve (ZSh), Zonë Pyjore (ZP) dhe Zonë - minierë Sipërfaqësore (ZmS). Këto zona të dhëna shtesë në kuadër të NTPH do të gjejnë më shumë përdorim në Hartën Zonale të Kosovës , gjegjësisht në dokumentet e planifikimit hapësinor të nivelit qendror.

3.3.2. Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë funksione dhe aktivitete që janë dytësore dhe/ apo vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë dhe mund të gjenden në të njëjtën parcelë në të cilën zhvillohet shfrytëzimi i lejuar parësor. Një shfrytëzim dytësor mund të kufizohet të zhvillohet në kuadër të së njëjtës parcelë me shfrytëzimin kryesor. Zakonisht, shfrytëzimi dytësor ndalohet të zhvillohet pa prezencën apo zhvillimin e shfrytëzimit kryesor ndaj të cilit është vartës apo i shërben. Edhe shfrytëzimet e lejuara dytësore, ashtu si shfrytëzimet e lejuara kryesore, mund të jenë subjekt i kufizimeve në zonë lidhur me madhësinë, formën dhe vendndodhjen. Një shfrytëzim dytësor mund të rezultojë me një ndërtim dytësor si në vijim :

- Infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e transportit hekurudhor, Formë tjetër e infrastrukturës së transportit
- Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike elektrike, Infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza,
- Infrastrukturës publike dhe sociale.

Shfrytëzimet dytësore në kuadër të zonave mund të jenë verandat, garazhet, pishinat për shfrytëzim privat, ndërtime të pa banueshme më të vogla se 25 m2, ose të ngjashme. Kurse, shfrytëzim dytësor në kuadër të një zone komerciale mund të jetë një kopsht për fëmijë, ose kënd i lojërave për fëmijë. Gjeneri më poshtë shembuj të shfrytëzimeve të lejuara dytësore:

- Një garazhe si funksion dytësor i shërben vetëm ndërtesës kryesore- shtëpisë dhe si funksion varet nga shfrytëzimi/ndërtesa kryesore si nga aspekti i formës/madhësisë, prandaj është shfrytëzim dytësor vartës; kurse

- Një çerdhe si pjesë e një parcele / ndërtesë zyrash si funksion dytësor i shërben jo vetëm ndërtesës / parcelës ku gjendet, dhe mund ti shërbejë dhe ndërtesave përreth dhe më gjerë, por nuk varet nga shfrytëzimi kryesor në këtë rast zyrat, si nga aspekti i funksionit / formës / madhësisë, prandaj është shfrytëzim dytësor.

Praktikë e zakonshme në kuadër të hartave zonale është të përcaktohen shfrytëzime dytësore që vlejné për të gjitha zonat apo për të gjitha zonat urbane apo rurale. Raste tjera përcaktojnë shfrytëzime dytësore për të gjitha zonat banimore, komerciale apo industriale. Shembuj që mund të përdoret për përshkrim dhe përcaktim të shfrytëzimeve të lejuara dytësore:

- Lejohen shërbimet rekreative që i shërbejnë dhe janë pjesë e integruar në kuadër të blloqeve banimore. Si shërbim rekreativ mund të jenë por nuk kufizohen në hapësirat e hapura, hapësirat dhe lodrat për fëmijë, terrenet sportive e të gjitha madhësive dhe parkingjet e hapura në shërbim të bllokut në kuadër të blloqeve banimore.
- Lejohen shfrytëzime dhe objekte ndërtimore si 1. pishina dhe të ngjashme; 2. fusha për tenis, basket, dhe fusha tjera sportive të ngjashme; 3. Ndërtesa ose struktura që shërbejnë zyrat e menaxhimit ose mirëmbajtjes, ose pajisje të mirëmbajtje ose pajisje të tjera dhe furnizime që lidhen me hapësirën e hapur ose shfrytëzimin rekreativ; 4. Lodra për fëmijë apo mbuloja për piknik; 5. Fontana dhe art publik.

3.3.3. Shfrytëzime të lejuara të veçanta

Shfrytëzime të lejuara të veçanta janë shfrytëzime të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në zonë dhe lejohen me kusht që aplikuesi të përmbushë disa kushte plotësuese të përcaktuara në HZK. Shfrytëzimet e lejuara të veçanta janë të nevojshme, por mund të paraqesin shqetësime ose rreziqe të cilat duhet të parandalohen, prandaj edhe i nënshtrohen kushteve plotësuese. Është e rëndësishme të theksohet se shfrytëzimet e lejuara të veçanta duhet të lejohen nëse aplikuesi mund të dëshmojë se propozimi i zhvillimit i plotëson të gjitha kushtet e HZK dhe kushtet plotësuese të shfrytëzimit të veçantë dhe se është në pajtueshmëri të plotë (nuk kanë ndikim negativ në mjedis dhe nuk pengojnë zhvillimin normal të shfrytëzimeve bazë) dhe që do të lejohen me dhënien e lejes së veçantë për shfrytëzim.

Leja e veçantë për shfrytëzim jepet, pasi të plotësohen kushtet plotësuese të përcaktuara në mënyrë specifike në shërbim të shfrytëzimit të veçantë dhe mbrojtjes së mjedisit rrethues nga ndikimet negative të shfrytëzimit të veçantë. Nëse shfrytëzimi i lejuar i veçantë përfshin punë ndërtimore, atëherë kërkohet edhe leje ndërtimore. Kushtet plotësuese trajtojnë vendndodhjen, shiritat mbrojtës nga llojet specifike të shfrytëzimeve, sipërfaqe minimale ose maksimale të parcelave, rregullin e rrafshit 45°, sipërfaqe minimale gjelbëruese, numër i caktuar i parkingjeve shtesë, dhe të tjera. Rezultati i kushteve plotësuese është se ndërsa një shfrytëzim lejohet në zonë, kushtet plotësuese kontrollojnë që shfrytëzimi i veçantë mos funksionojë ose ndërtohet në çdo pronë brenda zonës. Kjo qasje është e orientuar drejt performancës sepse ndikon direkt në zhvillim dhe arritjes së standardeve.

Për shembull, le të imagjinojmë një zonë banimi ka një restorant të mirë. Banorët e zonës e pëlqejnë restorantin. Megjithatë, gjatë natës, restoranti shndërrohet në një diskotekë. Muzika është me zë të lartë deri natë vonë, duke i mbajtur njerëzit të zgjuar që jetojnë në apartamente mbi disko dhe duke krijuar trafik të zhurmshëm nga klientët e diskotekës. Komuna mund të reagojë: "Restoranti është në rregull. Ashtu që, ky është një shfrytëzim i lejuar në zonë. Megjithatë, diskotekat duhet t'i ndjekë këto kushte plotësuese: të ndalet muzika me zë të lartë pas një kohë të caktuar në mbrëmje, dritaret dhe dyert e mbyllura në mbrëmje, duhet siguruar izolim nga zhurma në dyshemetë lart dhe mureve që prekin hapësirat e banimit dhe duhet të sigurojnë parkim shtesë në mbrëmje."

Shumë prej masave mbrojtëse ndaj ndriçimit, zhurmës, dridhjeve, mbrojtja e mjedisit, shiritat mbrojtës dhe standarde të peizazhit aplikohen si kushte zhvillimore të përgjithshme. Në raste të tjera, masat mbrojtëse të diskutuara më lart përdoren për t'u kontrolluar shfrytëzime veçanërisht shqetësuese, që mund të shkaktojnë shqetësime për pronarët përreth.

Rrjedhimisht, lista e shfrytëzimeve të lejuara të veçanta duhet të përmbajë vetëm ato shfrytëzime që komuna është e sigurt që duhet të lejohen nëse përmbushen kushtet plotësuese dhe standardet e duhura. Në rastet ideale, lejohet një numër më i madh i shfrytëzimeve të lejuara, dhe shumë pak shfrytëzime të veçanta. Në këtë mënyrë, komunat mund të arrijnë të lejojnë fleksibilitet maksimal për zhvillim për t'ju përgjigjur kërkesave të tregut.

3.3.4. Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme

Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme janë funksione dhe aktivitete që janë të lejuara për shfrytëzimin e një ndërtese apo parcele për një periudhë të përkohshme kohore për diçka të ndryshme nga shfrytëzimet e lejuara. Pas periudhës specifike kohore shfrytëzimet e tilla duhet që plotësisht të tërhiqen nga ndërtesa apo parcela.

Shfrytëzime të përkohshme mund të përfshihen edhe instalim apo ngritje të ndërtimeve të përkohshme, si objekte të përkohshme ndërtimore në vend ndërtim, tenda, konstruksion festivalesh dhe koncertesh, pika shitjeje dhe kioske. Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme mund të përdoret nga komunat si më poshtë:

- Shfrytëzime të lejuara me afat kohor të përcaktuar në certifikatën e përdorimit, por jo më shumë se dy vjet.
- Nuk do të rezultojnë në ngritje të objekteve ndërtimore të përhershme, edhe pse objektet ndërtimore dhe ndërtimet ekzistuese mund të përdoren për shfrytëzime të përkohshme.

Nëse objektet e përkohshme ndërtimore nuk largohen brenda periudhës kohore të përcaktuar në lejen ndërtimore dhe/apo në certifikatën e përdorimit, inspektori i ndërtimit ka për detyrë dhe autorizim që të “urdhërojë poseduesin e lejes ndërtimore të rrënojë objektet ndërtimore të përkohshme që nuk janë rrënuar brenda afatit të përcaktuar”, apo të “marrë masa për rrënim të këtyre objekteve ndërtimore të përkohshme, nga ana e komunës” pa kompensim dhe shpenzime të mbuluara nga vetë investitori.

3.3.5. Shfrytëzimet e ndaluara

Shfrytëzime që nuk janë të lejuara në një zonë nën asnjë rrethanë apo kusht, përcaktohen si shfrytëzime të ndaluara. Mirëpo, një listë specifike me shfrytëzime të ndaluara është e rrallë. Harta zonale thjesht do të përcaktojë që çdo shfrytëzim që nuk është i listuar si i lejuar, dytësor, përkohshëm apo i lejuar i veçantë, konsiderohet si i ndaluar. Shfrytëzimet e ndaluara janë ato shfrytëzime të cilat është e nevojshme të specifikohen si të palejuara, me qëllim të sigurimit që zhvillimet apo funksionet e tilla të mos kenë efekte negative mbi zhvillimet përreth në zonë. Efektet negative mund të jenë si ndotje mjedisore apo zhurmë, dhe që paraqesin rrezik për jetesën dhe mirëqenien e pronave përreth. Për shembull, shfrytëzim i ndaluar në një zonë me shfrytëzim dominues banim, mund të jetë industria e rëndë. Shfrytëzimet e ndaluara në zonë përcaktojnë funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe janë të deklaruara në mënyrë specifike si të pa lejuara.

Kriteret për përcaktimin e zhvillimeve të ndaluara në një zonë, por pa u kufizuar vetëm në to, janë:

- Kategoritë e shfrytëzimit të tokës që bien në kundërshtim me qëllimet e zonimit sipas përcaktimeve të HZK- së zhvillimi dhe instrumenteve të planifikimit në fuqi;
- Kur një zhvillim kërkohet të realizohet në një zonë që i përket një kategorie bazë të ndryshme nga ajo e zhvillimit të kërkuar, për sa kohë që nuk parashikohet ndryshe dhe në mënyrë të argumentuar në instrumentin e planifikimit në fuqi;
- Çdo përdorim që pavarësisht nga kategoria bazë të cilës i përket, krijon ndotje në mjedis përtej parametrave dhe standardeve të parashikuara në legjislacionin e posaçëm mjedisor, dëmton shëndetin, dëmton strukturat dhe monumentet e trashëgimisë kulturore;
- Çdo zhvillim në tokë bujqësore që edhe pse mund të jetë brenda kategorisë bazë të shfrytëzimit të tokës dhe strukturave në të, nuk respekton rregullat, standardet dhe treguesit e planifikimit dhe të zhvillimit sipas përcaktimeve të HZK-së zhvillimi dhe të instrumenteve të planifikimit në fuqi;
- Përdorime të ndaluara janë ato që përcaktohen për çdo njësi strukturore / zonë më prioritet zhvillimi në HZK. Si rregull i përgjithshëm, përveç sa përcaktohet ndryshe në këtë HZK.
- Përdorimet e ndaluara përmbushin përcaktimet e HZK-së.
- Përdorime të ndaluara për zonat e banimit janë: industrinë e rënda, kimikë dhe të tjera ndotëse më ndikim të lartë në mjedis, ndërtimet ushtarake, varrezat, impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura; zonat ku bëhet kompostimi i mbetjeve organike.

- Aktivitetet në zonën e banimit në zonat rurale, përpos rritjes së - bletëve, mbajtja e bagëtive dhe gjedhëve si ekonomi familjare në kapacitete të vogla janë të ndaluara stallat me mbi 25gjedhe, 50 krerë dele, dhi apo derra, 1,000 shpezë, kurse në zonën urbane ndalohen gjitha këto aktivitete të sipërpërmendura. Në zonën urbane lejohen vetëm aktivitete të kultivimit dhe hortikulturës në oborret dhe kopshtet individualë të ndërtesave, në kuadër të bujqësisë urbane.
- Nuk lejohen aktivitete si djegia e mbeturinave të çfarëdo lloji në zonat e banimit, të sistemit natyror apo në brigjet e burimeve ujore.
- Përdorimet industriale janë të ndaluara të vendosën në brigjet ujore, në zonat të mbrojtura natyrore pavarësisht kategorive, në zonat që mbrohen nga legjislacioni për monumentet e kulturës, përfshirë zonat buferike apo brezat mbrojtës të këtyre zonave / objekteve.
- Përdorimet e ndaluara në territoret e zonave të mbrojtura natyrore dhe në zonat e tyre buferike, si dhe në zonat që mbrohen nga legjislacioni për trashëgiminë kulturore, përfshirë brezat mbrojtës / zonat buferike të këtyre zonave / objekteve, përcaktohen në legjislacionin në fuqi.
- Të gjitha funksionet janë të ndaluara në hapësirën e përcaktuar si brez mbrojtës, apo tampon/buferik për infrastrukturën rrugore dhe kanalet e kullimit dhe ujitjes të tokave bujqësore nga legjislacioni në fuqi.

3.4. Qasja në parcelën kadastrale

Është synim të sigurohet qasje në të gjitha parcelat kadastrale, dhe në këtë formë në të gjitha zonat, pra në tërë territorin e komunës së Suharekës. Qasja do të sigurohet përmes:

- Rrugëve të niveleve dhe kategorive të ndryshme, e sidomos me anë të rrugëve lokale ku komuna është kompetente, por edhe me rrugë bujqësore dhe rrugë pyjore.
- Servituteve bujqësore, energjetike, mjedisore etj.

Do të përkrahen zhvillimet e reja që nuk cenojnë të drejtën apo nuk pamundësojnë qasjen me mjete transporti apo në këmbë të pronarit apo shfrytëzuesit i parcelës kadastrale fqinje në rrugë publike. Në rast se për parcelat fqinje nuk ekziston ndonjë alternativë e qasjes në rrugë publike, atëherë pronarët e tokave dhe investitorët duhet të përcaktojnë një shteg përbrenda parcelës kadastrale që do të shërbejë si servituti i qasjes në parcelat fqinje për pronarët apo shfrytëzuesit e tyre.

Pronari i tokës apo investitori që dëshiron të ushtrojë një zhvillim të ri duhet të dëshmojë që zhvillimi i propozuar nuk cenon qasjen e papenguar të për pronarët apo shfrytëzuesit e parcelave kadastrale fqinje. Në rast se zhvillimi i ri propozohet për parcelë kadastrale e cila gjendet në mes të rrugës publike dhe parcelës fqinje nuk ka qasje tjetër në rrugë publike, atëherë pronari i tokës apo investitori duhet të krijojë një shteg me gjerësi prej së paku 3 metra dhe lartësi prej së paku 4 metra përgjatë kufirit të parcelës kadastrale nga rruga publike deri në kufirin e parcelës kadastrale fqinje që nuk ka qasje tjetër në rrugë publike.

Para se të jepet pëlqimi për zbatimin e zhvillimit të ri, pronari i tokës apo investitori duhet të dorëzojë marrëveshjen mes pronarit apo shfrytëzuesit të parcelës fqinje të cilit i cenohet e drejta e qasjes në parcelën e tyre kadastrale.

Në rast se pronari i tokës apo investitori që synon të shfrytëzojë parcelën kadastrale për zhvillime të reja nuk ka pas mundësi të gjej shfrytëzuesin apo pronarin e parcelës kadastrale fqinje, atëherë pronari i tokës apo investitori duhet të dorëzojë një deklaratë të nënshkruar që shtegu i qasjes me gjerësi prej së paku tre metra do të jetë në disponim të pronarit apo shfrytëzuesve të parcelës fqinje.

3.5. Qasja në infrastrukturën teknike

Qasja në infrastrukturën teknike si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme synon të ofrojë qasje për të gjithë akterët qasje sa më të lehtë dhe të lirë bazuar në rregullat dhe standardet e përgjithshme për zhvillim, dhe që nuk kufizohen vetëm në kërkesat dhe rregullat por edhe në masat mbrojtëse dhe modelet më të përshtatshme të projektimit dhe në harmoni me

udhëzimet për Infrastrukturë teknike. Bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe marrë parasysh gjendjen ekzistuese duhet që me hartë zonale të trajtohet infrastruktura teknike si: kapaciteti dhe shtrirja e rrjeteve , ndërtesat përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet për të siguruar qasje për të gjitha zonat, në varësi të specifikave në :

1. Rrjetin e ujësjellësit;
2. Rrjetin e kanalizimit;
3. impiantet e trajtimit të ujërave të zeza;
4. sistemet e drenazhimit;
5. rrjetin e ujitjes;
6. rrjetin e shpërndarjes lokale me energji termike;
7. rrjetin e shpërndarjes lokale me energji elektrike;
8. rrjetin e telekomunikacionit dhe instalimet e ngjashme;
9. rrjetin e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave mbitorësore dhe nëntokësore; dhe ndërtesat dhe hapësirat për riciklim dhe dekompozim.
10. Qasja duhet sigurohet në harmoni me normat e planifikimit hapësinor dhe standardet për infrastrukturë teknike.

3.6. Rregulla për parkim dhe shkarkim

Qëllimi i këtij kapitulli është që përmes krijimit të rregullave që synojnë zvogëlimin e ngarkesave të automjeteve dhe rreziqeve që kanosen nga trafiku të zhvillohet një mjedis i sigurt dhe adekuat.

Përpos në raste se kushtet zhvillimore dhe kushtet ndërtimore kanë përcaktuar ndryshe, në kushtet vijuese paraqesin kërkesat minimale për vend-parkingje të cilat duhet të vendosen përbrenda parcelave kadastrale për të cilën kërkohet leja ndërtimore :

Tabela 4 Kërkesat minimale për vend-parkingjet për automjete sipas llojit të ndërtesës

Përmbajtja	Lloji i ndërtesës, përshkrimi i përmbajtjes se ndërtesës.	Numri minimal i vend-parkimeve (VP) apo vendeve për garazhin për 100 m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN)	
Banimi	Ndërtesat e banimit të mesëm dhe të lartë/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo me pak se numri i njërive të banimit për pjesën e ndërtesës se banimit	Nga numri i obligueshëm i VP, se paku 20% duhet të jetë për shfrytëzim publik, ndërsa gjatë hartimit të planeve operative, për pjesë të pa ndërtuara, të planifikohen edhe se paku 10% për shfrytëzim publik
	Ndërtesat e banimit të ulët/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo me pak se numri i njërive të banimit për pjesën e ndërtesës se banimit	Gjatë hartimit të planeve operative për pjesë të pa ndërtuara, domosdoshmërisht të planifikohet edhe 1 VP/ 1 ndërtesë të banimit të ulët
	Ndërtesat e banimit të ulët- vilat	3 VP/ njësi banimi	-
Hoteleria dhe turizmi	Ndërtesat e hoteleve deri në 3*	0.2 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 4*	0.5 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 5*	0.75VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e restoranteve, kafeneve dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	4 VP/ 100 m ²	-

Tregtia dhe përmbajtjet komunale	Ndërtesa e tregtisë	4 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesa/ hapësirat e tregjeve	3 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesat e depove	1 VP/ 100 m ²	-
Biznes dhe publik	Ndërtesat e bizneseve	4 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqe me të vogla se 100m ² , të sigurohen se paku 2 VP
	Ndërtesat administrative (publike)	2 VP/ 100 m ²	
Industria dhe zanatet	Ndërtesat e industrive	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e zanateve	2 VP/ 100 m ²	-
Kultura dhe arsimi	Ndërtesat e kopshteve/ çerdheve të fëmijëve	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e shkollave fillore	0.5 VP/ 100 m ²	Për ndërtesat e sallave të sporteve në kompleks të shkollës, kalkullohet vetëm hapësira e sallës.
	Ndërtesat e shkollave të mesme	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e fakulteteve dhe instituteve	1 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqet e komplekseve, nr. 1 VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta, përkatësisht me plane operative.
	Ndërtesat e kinemave, teatrove, sallave për mbledhje publike	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat religjioze- xhamitë, kishat, etj	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e muzeve, galerive dhe	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat/ sallat e kongreseve	1 VP/ 100 m ²	-
Shëndetësia dhe mirëqenia sociale	Ndërtesat e spitaleve, klinikave, qendrave të rehabilitimit dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e ambulancave, poliklinikave dhe shtëpive të shëndetit	3 VP/ 100 m ²	Numri i VP duhet të jetë jo me i vogël se numri i ambulancave
	Shtëpitë për të moshuar	0.5 VP/ 100 m ²	-
Sporti dhe rekreacioni	Ndërtesat e sporteve në shërbim të ndërtesave të banimit (fushat sportive dhe fushat e lojës të hapura për fëmijë)	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
	Ndërtesat e sporteve të hapura dhe të mbyllura pa spektator	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
	Ndërtesat e sporteve dhe fushave sportive me spektator	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
Terminalet e udhëtareve	Ndërtesat e terminaleve të autobusëve	-	Për ndërtesat e terminaleve duhet të hartohet projekti i teknik i trafikut, me kalkulimin e numrit
	Ndërtesat e terminaleve të trenit	-	

	Ndërtesat e terminaleve të aeroporteve	-	të VP, në veçanti për: Vendqëndrimet (ngarkim/shkarkim); parkim afat- shkurtë; parkim afatgjatë.
--	--	---	---

Të gjitha hapësirat e dedikuara për vend parkingje duhet të jenë shënuara me vijat ndarëse në projektin e propozuar dhe në sipërfaqet e ndërtuara.

Duke u bazuar në konfiguracionit të rrafshët të terrenit që shtrihet në territorin e Komunës dhe vonesat që udhëtimi me automjet shkakton për shkak të ngarkesave të mëdha të trafikut, në të ardhmen pritet një rritje në numër të udhëtimeve në Komunë me biçikleta.

Në mënyrë që të mbrohet mjedisi dhe shëndeti i banorëve të Komunës, Harta Zonale Komunale ka përcaktuar edhe numrin minimal të vend-parkimeve sipas llojit të ndërtesës të cilat duhet të përmbushen gjatë projektimit dhe ndërtimit të tyre si vijon:

Tabela 5 Kërkesat minimale për vend parkingjet për biçikleta sipas llojit të ndërtesës

Lloji i ndërtesës	Numri minimal i vend-parkimeve për biçikleta (VPB)
Banim me shumë njësi	1VPB/100m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN) për vizitor
Përmbajtjet tregtare dhe komunale	5VPB/100m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN) për vizitor
Përmbajtjet e bizneseve dhe publike	1VPB/100m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN) për të punësuar
Përmbajtjet arsimore	1VPB/5 nxënës, për vizitor + 1VPB/10 të punësuar
Përmbajtjet kulturore-teatro dhe muze	20VPB/100 ulëse, për vizitor
Përmbajtjet shëndetësore-spitale	10VPB/100 shtretër, për vizitor
Përmbajtjet sportive dhe rekreative	20VPB/100 ulëse, për vizitor

3.7. Rregullat për zhvillim të peizazhit dhe shiritave të gjelbër mbrojtës

Qëllimi i këtyre rregullave është përcaktimi i kushteve të cilat do të përmirësojnë mjedisin dhe shëndetin e banorëve të Komunës. Varësisht nga kategoria e rrugëve publike, Harta Zonale e Komunës ka përcaktuar gjerësitë minimale të brezave të gjelbër të cilat zhvillimet e reja duhet të respektojnë dhe përmbushin :

Tabela 6 Gjerësia e brezave të gjelbër sipas kategorive të rrugëve publike

Kategoria e rrugës publike	Vendbanime Urbane
Rrugë nacionale	35m
Rrugë regjionale	22m
Rruge urbanë	10m
Rrugë në vendbanime	8m

Të gjitha ndërtimet e ardhme duhet të respektojnë distancat minimale të parashtruara sipër dhe këto kritere janë të detyrueshme përgjatë të gjithë rrugëve publike, ku nuk është planifikuar zhvillimi i ndërtimeve me PZhK. Në sipërfaqet ku është paraparë zhvillimi i ndërtimeve, kushtet ndërtimore përcaktojnë brezin e gjelbër rrugor. Peizazhi nënkupton çdo kombinim të vegjetacionit të gjallë, si bar, bimë, shkurre ose drunjtë, dhe mund të përfshijë edhe objekte ndërtimore në shërbim të peizazhit siç janë shëtoret, gardhet, bankat, sheshet publike, artet publike, fontanat dhe të ngjashmet. Rrugët publike ose hapësirat për ngarkim, parkim ose ruajtje të automjeteve ose materialeve nuk janë sipërfaqet të trajtohen nga këto rregullat vijuese:

Çdo pjesë e një parcele me shfrytëzim të përzier, komerciale, industriale, teknologjike, shërbimeve publike ose banim që nuk përdoret për ndërtim, rrugë publike, ngarkim dhe parkim dhe hapësira të caktuara të magazinimit do të zhvillohet me peizazhe që do të mirëmbahen.

Për çdo dhjetë (10) hapësira të reja parkimi në kuadër të vend parkimeve jashtë rrugore, nevojitet të paktën mbjellja e një (1) druri gjetherënës. Nëse një vend parkim jashtë-rrugor do të përfshijë 20 ose më shumë hapësira të reja parkimi, hapësira me

peizazh të rregulluar do të sigurohen brenda hapësirës së parkimit. Përndryshe, në rastet kur një parcelë do të përfshijë më pak se 20 hapësira të reja parkimi, drunjtë mund të mbillen përreth hapësirës së parkimit. Peizazhi i rregulluar do të mbrohet me anësore, ose pajisje të tjera për mbrojtje nga dëmtimi i automjeteve.

Si pjesë e ndërtimit të çfarëdo rruge të re ose ndërtese të re duhet të kërkohet që të mbillen drunjtë përgjatë rrugëve. Një mesatare prej një dru për çdo 20m2 do të mbillen përgjatë gjatësisë së rrugës. Drunjtë e rrugëve mund të mos mbillen në intervale të caktuara, por mund të lëvizin për t'u përshtatur me infrastrukturën teknike, infrastrukturën publike, infrastrukturën sociale, rrugët publike dhe karakteristika të tjera. Lokacionet për mbjelljen e drurëve mund të jenë ose të mos jenë ndërmjet vijës së rregulluese dhe skajit të rrugës, në varësi të rrethanave të vendit. Nëse drunjtë nuk janë të vendosur ndërmjet të vijës rregulluese dhe skajit të rrugës, ato vendosen brenda parcelës menjëherë pranë vijës rregulluese, apo përgjatë vijës aksiale qarkulluese të rrugëve publike. Drunjtë të ri rrugor nuk do të kërkohen aty ku ka drunjtë ekzistues përgjatë rrugëve publike janë të shëndetshëm. Drunjtë e tillë do të ruhen dhe do të shërbejnë për të njëjtin qëllim.

Të gjitha rregullimet e nevojshme të peizazhit mirëmbahen vazhdimisht nga pronari i pronës dhe mbahen të pastra nga mbeturinat. Çdo peizazh i kërkuar që vdes, hiqet ose dëmtohet rëndë, duhet të zëvendësohet nga pronari aktual i pronës sa më shpejt që është praktike duke pasur parasysh sezonet e rritjes, brenda një maksimumi prej 150 ditësh.

3.8. Rregullimi i peizazhit

Rregullimi i peizazhit për hapësira të përbashkëta dhe parcela individuale, bashkë me arkitekturën e ndërtesës, mundet që në një sasi të madhe t'i shtoj vlerat e zonës. Rregullimi i peizazhit plotëson qarkullimin e këmbësorëve dhe automjeteve dhe duhet të jetë i vendosur në atë mënyrë që të përforcojë karakteristikat funksionale dhe vizuale të rrugës. Karakteristikat fizike të lokacionit si destinimi i tokës, kushtet klimatike, karakteristikat topografike, vegjetacioni ekzistues, menaxhimi i ujërave atmosferik, etj., janë të rëndësishme së veçantë në zhvillimin e planit të gjelbërimit.

Në Komunën e Suharekës janë paraparë disa sheshe të reja, korridore gjelbërimi përgjatë rrugëve si breza mbrojtës rrugor. Brenda ngastrave individuale detyrimisht duhet të parashihen sipërfaqe të lira/të pa ndërtuara si hapësira gjelbërimi, për lojëra të fëmijëve, pllakosje, etj. Këto sipërfaqe të lira brenda ngastrave private kushtimisht do të balancojnë raportin me sipërfaqen e ndërtuar. Klasifikimi i sipërfaqeve të lira /të pa ndërtuara janë të ndara në:

1. Shesh
2. Park/hapësirë e gjelbër
3. Sport dhe rekreacion
4. Shirit gjelbërimi
5. Gjelbërimi në kuadër të ngastrës
6. Elementet mikro-urbane
7. Ndrëçimi

▪ Sheshet

Sheshet janë hapësira të lira publike të dedikuara kryesisht për lëvizjen dhe grumbullim e qytetarëve. Sheshet karakterizohen edhe nga kufizimi i tyre me funksione aktive. Sheshe tjera publike janë propozuar brenda oborreve të brendshme të ndërtesave ekzistuese shumë banesore dhe se lidhja e tyre me rrugët kryesore duhet të jetë e qartë me qëllim të shfrytëzimit sa më të mirë të këtyre hapësirave. Për të krijuar hapësirë sa më të madhe të lirë është propozuar që nën këto sheshe të ndodhen parkingje publike.

▪ Hapësirat e gjelbra

Hapësirat e gjelbra apo parqet e pushimit janë elemente shumë me rëndësi. Në këtë zonat e komunës së Suharekës sidomos në zonën urbane ekzistojnë këto hapësira, mirëpo ato mund të organizohen në brendi të blloqeve më të mëdha urbanistike ku mund të ketë përmbajtje të lojës për fëmijë, shtigje të këmbësorëve, hapësira për rekreacion duke u bazuar në kërkesat e qytetarëve. Nëse ekziston kërkesa dhe hapësira po ashtu në këto hapësira të hapura mund të parashihen përmbajtje të përkohshme hoteliere.

Shiritat e gjelbërimit janë hapësira të gjelbërimit të lartë të parapara si barrierë mbrojtëse ndaj zonave të caktuara dhe rrugëve. Shiritat e gjelbërimit përgjatë rrugëve përmbledhëse dhe lokale janë planifikuar në të dy anët e rrugëve dhe janë shirita ndarëse në mes të rrugës dhe shtigjeve për këmbësorë. Përveç mbrojtjes nga zhurma dhe ndotja ato në të njëjtën kohë përmirësojnë pamjen vizuale të rrugës dhe hapësirës përreth. Sipërfaqet e gjelbra në profilet e rrugës duhet të jetë rezistuese ndaj nivelit të lartë të ndotjes. Duhet kontrolluar lartësinë dhe kurorën e tyre në mënyrë që të mos pengohet trafiku.

Drunjtë e rrugëve duhet:

- Të sigurojnë definimin e profilit
- të jenë rezistues ndaj ndotjes dhe pluhurit (me gjethe të mëdha, kurorë të madhe)
- të mos jenë gjetherënëse, nuk lëshojnë fruta ose rënie të degëve të mos pengojnë shikueshmërinë

Gjelbërimi: në kuadër të ngastrës është i detyruar dhe duhet të parashihet nga secili zhvillues i ngastrës. Nëse raporti i sipërfaqes së ndërtuar dhe të pa ndërtuar është i ndryshueshëm dhe ajo përcaktohet varësisht prej etazhitetit. Hapësira e gjelbërimit duhet të përfshijë min. 20% të sipërfaqes së përgjithshme, ose 40% të sipërfaqes së pa ndërtuar. Gjelbërimi i lartë në kuadër të ngastrës duhet të vendoset në mënyrë proporcionale përgjatë qarkullimit të trafikut, oborrit, në hapësirat e parkingjeve dhe në qasjet e parcelës. Pasi që këto hapësira nuk janë publike ato mund të organizohen në kuadër të ngastrave individuale varësisht prej kërkesës së investitorit por nuk duhet të kenë karakter komercial dhe të përfshijnë një hapësirë më të madhe se 20% të sipërfaqes së lirë. Raporti i hapësirave të pllakëzuara dhe atyre të gjelbra duhet minimum të jetë 80%: 20% në të mirë të sipërfaqeve të gjelbëruara në të cilën duhet të jenë rekuizitat për rekreacion. Kjo sipërfaqe duhet të jetë e mbrojtur me shirit për gjelbërim të lartë (për mbrojtje nga zhurma dhe ndotja). Në pjesën grafike të HZK-së së Suharekë nuk janë paraqitur hapësirat e tilla. Kushtet e rregullimit të sipërfaqeve të lira janë :

- Trajtimi i gjelbërimit për gjatë rrugëve;
- Përqindja e sipërfaqeve të gjelbra në ngastër;
- Zonat e përcaktuara për sipërfaqe të lira (vija rregulluese, vija ndërtimore, tampon gjelbërimi, pjesa e pasme, etj.)
- Llojet specifike të bimëve;
- Madhësia minimale e bimëve dhe diametri i drunjëve ;
- Sistemi i ujitjes;
- Forma e hapësirës së parkimit;
- Standarde të nivelimit së paku një dru me kurorë të gjerë duhet të mbillet për 500 m² të sipërfaqes së pa ndërtuar të zonave të ndërtimit. Sugjerohet mbjellja e bimëve autoktone, që i përshtaten klimës dhe vendit.

Trupat ekzistues të drunjtëve të ruhen.

- Nëse një numër i caktuar duhet të prehen për shkak të ndërtimit, atëherë ato duhet të zëvendësohen me drunj të rinj të mbjellë në pjesën e lirë të parcelës. Gjatë ndërtimit të sipërfaqeve të gjelbra duhet pas parasysh largësinë e nevojshme nga instalimet nëntokësore.
- Këto janë raporte që duhet respektuar. Në rast të mbjellës së drunjtëve me rrënjë shumë të zhvilluara, largësia duhet të jetë më e madhe, ose më e vogël në rastin e kundërt.

Sipërfaqja gjelbëruese e absorbuese e parcelës (SGJAP): paraqet raportin mes sipërfaqes gjelbëruese dhe absorbuese dhe sipërfaqes së parcelës kadastrale për zhvillim shumëzuar me 100. Kjo përqindje mund të jepet si vlerë e vetme e përqindjes së SGJAP apo si shumë e kalkuluar nga shuma e përqindjes së sipërfaqes gjelbëruese të parcelës (SGJP) dhe përqindjes së sipërfaqes absorbuese të parcelës (SAP).

Sipërfaqja gjelbëruese e parcelës (SGJP): paraqet raportin mes sipërfaqes gjelbëruese dhe sipërfaqes së parcelës kadastrale për zhvillim, shumëzuar me 100.

Sipërfaqja gjelbëruese e parcelës (SGJP) e lejuar me dokument të planifikimit hapësinor mund të arrihet përmes kombinimit të sipërfaqes private, të përbashkët, gjysmë-publike dhe/ose sipërfaqes së hapur publike të ofruar në parcelë apo bllok.

Sipërfaqja e përdorshme e gjelbër mund të mos jetë e vendosur në tokë, por mund të shtrihen edhe në mënyrë vertikale përbrenda parcelës kadastrale. Kopshtet dhe peizazhet mbi kulm, duke përfshirë kulmet mbi strukturat e parkimit, mund të përdoren për të përmbushur kërkesat për sipërfaqe të hapura. Kërkesa për sipërfaqe të hapura gjelbëruese nuk përmbushet përmes sipërfaqeve përdhes të parkimit, rrugëve për automjete ose sipërfaqeve shërbyese.

Mundësia e kombinimit, si në aspektin e shtrirjes vertikale të hapësirave të gjelbra, si dhe shtrirjen horizontale të hapësirave të gjelbra i specifikohet në dokumentet e planifikimit hapësinor.

▪ Sport dhe rekreacion

Sporti dhe rekreacioni hyn në sipërfaqet e dedikuara për sport dhe rekreacion në kuadër të hapësirave të lira. Hapësirat për sport dhe rekreacion si lojëra për fëmijë, fusha për sport të përshtatshme për lokacionin duhet të parashihen edhe brenda blloqeve të banimit varësisht prej kërkesës së banorëve.

3.9. Brezi i gjelbër

Brezi i gjelbër përgjatë rrugëve dhe shtigjeve ka për qëllim:

- Izolimim e këmbësorëve, çiklisteve dhe ndërtesave nga trafiku i veturave/zhurma;
- Krijimin e kushteve të përshtatshme higjienike dhe mikro-klimatike;
- Përmirësimin e cilësisë estetike të peizazhit.

Brezi i gjelbër përgjatë rrugëve dhe shtigjeve ndahet në:

Brez të gjelbër, përgjatë sistemeve kombëtare të infrastrukturës rrugore, si pjesë e sistemeve lokale të infrastrukturës rrugore:

- Rrjeti i rrugëve nacionale: $\geq 35\text{m}$;
- Rrjeti i rrugëve rajonale: $\geq 22\text{m}$.

Brezi gjelbër, përgjatë sistemit lokal të infrastrukturës rrugore:

- Rrjeti primar: $\geq 10\text{m}$;
- Rrjeti sekondar: $\geq 8.00\text{m}$;
- Brez i gjelbër, përgjatë shtigjeve: $\geq 3.00\text{m}$;
- Brez i gjelbër, përgjatë vend-parkimeve: $\geq 2.50\text{--}4.50\text{m}$.

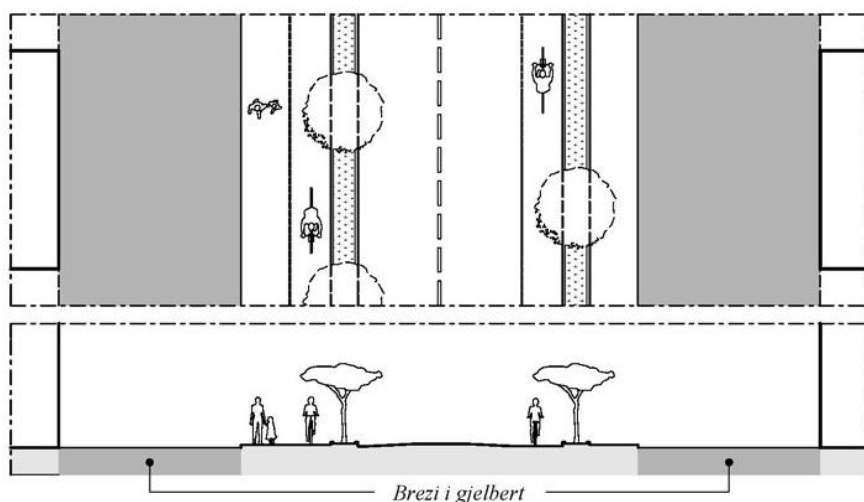

Figura 2 Brezi i gjelbër

3.10. Kërkesat dhe dizajni i ndriçimit natyror dhe artificial

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese, të cilat:

1. Janë ndërtuar sipas kushteve ndërtimore të këtij dokumenti ;dhe

Posejnë leje ndërtimore apo certifikatë të shfrytëzimit;

Rregulli i këndit prej 45° kontrollon hijezimin të strukturave dhe pronave fqinje dhe përdoret kryesisht në zonat me dendësi të mesme dhe të lartë, ose ndërmjet dy zonave me intensitet të ndryshëm të zhvillimit. Rregulli kontrollon që asnjë pjesë e vëllimit të zhvillimit të ri të mos e kalojë vijën e tërhequr në këndin prej 45 shkallë vetëm nga qendra e dritares të katit përdhese së një hapësirë e banueshme, më të afërt në pronat fqinje. Rregulli i këndit prej 45° nuk është obligativ për dritare të kthinave sanitare, komunikuese, garazheve, depove dhe hapësirave të tjera të katit përdhese, për të cilat ndriçimi i natyror nuk është obligativ.

2. Zhvillimet e reja drejtpërdrejt përballë dritares së prekur si dhe ndërmjet dy parcelave kadastrale fqinje ose dy zhvillimeve ndërmjet rrugëve publike.

Zhvillimet i reja/zonat me intensitet shumë më të lartë është i kthyer direkt kah zhvillimi ekzistues/zona me intensitet më të ultë.

Sigurimi i ndriçimi natyror të mjaftueshëm për dy zhvillime fqinje në terren të pjerrët arrihet kur këndi 45 shkallë tërhiqet prej një lartësie specifike. Distanca ndërmjet ndërtesave varet nga lartësia e specifikuar dhe varësisht prej terrenit të pjerrtë. Kjo lartësi mund të përcaktohet si plus ose minus në numër dhe varet sipas pjerrësisë së terrenit. Ky rregull mund të përdoret ndërmjet dy parcelave kadastrale fqinje ose zhvillimi në të dy anët i kthyer kah rruga publike.

Në llogaritjen e lartësisë së ndërtesës konform këtij rregulli që përcakton pikën më të lartë të kulmit, nuk duhet të përfshihen edhe lartësia e strukturave vijuese të cilat tejkalojnë lartësinë e kulmit:

3. Oxhaqeve, boshteve e ventilimit, spiraleve, shtyllave ose direktëve (kur shtyllat dhe direktët janë më pak se 9m mbi nivelin e tokës), me kusht që dimensionin maksimal i tyre paralel me kufirin për secilën nga këto struktura nuk kalon 1 metër dhe me kusht që për ndërtesat mbi tre kate, këto karakteristika janë të përfshira brenda ose janë të mbështetura direkt në muret e jashtme strukturore;

Boshteve të ashensorëve, boshteve e shkallëve, dhe rezervuarëve të ujit në çati me kusht që ka maksimalisht një ndërhyrje të boshtit të ashensorëve ose boshtit të shkallëve ose rezervuarit të ujit në çati (ose struktura që inkorporon më shumë se njërin nga këto) që lejohet për çdo 20 metra gjatësie të kufirit të brendshëm, dhe që dimensionin maksimal i tyre paralel me kufirin për këtë strukturë nuk tejkalon 3m, dhe me kusht që distanca minimale ndërmjet secilës prej këtyre strukturave është 20m, dhe me kusht që për ndërtesat mbi tre kate, këto karakteristika janë të përfshira brenda ose janë të mbështetura direkt në muret e jashtme strukturore;

Kur një fund çatie i vetëm me një bazë (duke përjashtuar strehët) prej 7.5 metra ose më pak përballet me një kufi dhe rrafshi i tërhequr godet jo më poshtë se në gjysmë ndërmjet strehëve dhe vijës kurrizore, fund çatia mund të ndërhyjë në rrafshin e tërhequr.

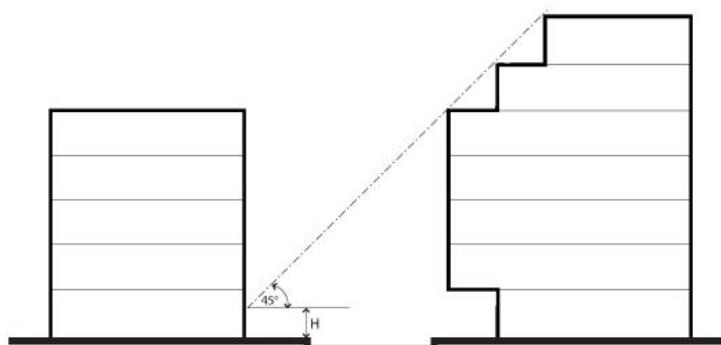

Figura 3 Shembulli i llogaritjes së lartësisë dhe vëllimit të ndërtesës bazuar në këndin 45°

3.11. Kërkesat për zvogëlim të zhurmës

Në mënyrë që të sigurohet një mjedis i përshtatshëm për zhvillimin e jetës dhe punës, Komuna ka përcaktuar disa kufizime në për të shmangur, parandaluar ose zvogëluar efekteve e dëmshme, bezdisjen që shkakton zhurma. Këto kufizime janë të detyrueshme për të gjitha veprimtaritë përbrenda Komunës, të përcaktuara për secilin shfrytëzim të planifikuar të tokës dhe llojit të vendbanimit.

Tabela 7 Kufizimet e nivelit të lejuar të zhurmës

Lloji i zoonimit	Zhurma maksimale e lejuar 08:00 – 22:00	Zhurma maksimale e lejuar 22:00 – 08:00
Zonë Industriale	90db(A)	90dB(A)
Zona Urbane 1	60db(A)	50dB(A)
Zonë Komerçiale	55db(A)	45dB(A)
Zonë Mikse–Banimi dhe Komerçiale	50db(A)	40dB(A)
Zonë Banimi	45db(A)	35dB(A)
Zonë Hekurudhore	100db(A)	100dB(A)

Efektet më të zakonshme të zhurmës janë shqetësimi dhe bezdisja. Por ato na bezdisin edhe kur punojmë , kur merremi me veprimtari të tjera apo kur pushojmë. Në mënyrë që të mbrohet shëndeti i banorëve, të gjitha veprimtaritë përbrenda Komunës duhet të respektojnë nivelet e përcaktuara për zonat e sipërme, duke përfshirë edhe veprimtaritë ekonomike dhe fetare.

Të gjitha veprimtaritë argëtuese, mihjes sipërfaqësore, gurëthyesve apo të tjera të ngjashme të cilat ndërmerren jashtë këtyre zonave me kufizime maksimale të lejuar të zhurmës duhet të ndërmarrin masat e nevojshme që mos të tejkalojnë kufizimet e parapara të emetimit të zhurmës përtej kufijve të zonave fqinje.

3.12. Përdorimi i Suteranit dhe bodrumit

LIGJI NR. 04/L-174 PËR PLANIFIKIMIN HAPËSINOR e as aktet nënligjore të këtij ligji të cilat duhen të merren parasysh gjatë përgatitjes së Hartës Zonale Komunale, nuk kanë përcaktuar trajtimin e suteranit dhe bodrumeve në këtë dokument apo numrin e etazheve të tyre.

Për trajtim më të detajuar të zonave kodrinore ku mund të aplikohen suteranet, një gjë e tillë mund të bëhet përmes hartimit të Planeve Rregulluese të Hollësishme, të cilat përcaktojnë numrin e niveleve të lejuara të suteranit dhe kriteret për llogaritjet e koeficienteve për to.

Sa i përket trajtimit të sipërfaqes nëntokësore për ndërtim SNP në koeficient, UDHËZIMI ADMINISTRATIV MIMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR ka përcaktuar kriteret vijuese :

“Kapitulli 1.4.2. Kur tejkalohej pragu i (SNP) maksimale (80% nga sipërfaqja e përgjithshme në prerje ortogonale e parcelës kadastrale), duhet të kërkohet projekt i menaxhimit të reshjeve atmosferike. Në këtë rast, leja ndërtimore i nënshtrohet kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim. SNP nuk përfshihet në përllogaritjet e sipërfaqes së ISN dhe ISHPKZh.”

Duke u bazuar në kriterin e lartpërmendur që përjashton llogaritjen e sipërfaqes së bodrumit në përllogaritjet e sipërfaqes së ISN dhe ISHPKZh dhe kriterin në vijim, përllogaritjet e sipërfaqes së ISN dhe ISHPKZh duhet të behet nga kati niveli i të cilës është 1.2 m ose më shumë më i lartë se niveli i tokës ose se niveli i rrugës ngjitur :

“Kapitulli 5.3.6. Hapësira nën tokë (themelet, bodrumi) llogaritet si kat nëse cilado pjesë e nivelit të lartë të saj është 1.2 m ose më shumë më i lartë se niveli i tokës ose se niveli i rrugës ngjitur.”

Bazuar në LIGJI NR. 04/L-174 PËR PLANIFIKIMIN HAPËSINOR , aktet nënligjore të këtij ligji si dhe kriteret e lartpërmendura, Harta Zonale Komunale e komunës së Suharekës nuk kufizon numrin e etazheve për bodrume dhe suterane, por lejon aplikimin e tyre duke mos shkelur kriteret e lartpërmendura.

4. LISTA E ZONAVE DHE LISTA E ZONAVE MBISHTRESORE

Duke u bazuar në planet zhvillimore sektoriale, gjendjen ekzistuese dhe Udhëzimin Administrativ për Normat Teknike për Planifikim Hapësinor kemi listuar Listën e Zonave dhe Lista e Zonave Mbishtresore vijuese.

4.1. Lista e zonave të destinuara sipas kushteve zhvillimore

Tabela 8 Lista e zonave të destinuara sipas kushteve zhvillimore

Lloji i zonës	Përmbajtja Zonave (Shfrytëzimi i Planifikuar i Zonave)	Kodi	Simboli
Zonë banimi	Banim me një njësi	ZB-1	ZB-1
	Banim me një njësi	ZB-2	ZB-2
	Banim me një njësi	ZB-3	ZB-3
	Banim me shumë njësi	ZB-4	ZB-4
	Banim me shumë njësi	ZB-5	ZB-5
Zonë për shfrytëzim të përzier	Banim me një njësi dhe afarizëm	ZSHP1	ZSHP-1
	Banim me një njësi dhe afarizëm	ZSHP2	ZSHP-2
	Banim me një njësi dhe afarizëm	ZSHP3	ZSHP-3
	Banim me shumë njësi dhe afarizëm	ZSHP4	ZSHP-4
	Banim me shumë njësi dhe afarizëm	ZSHP5	ZSHP-5
Zonë e shërbimeve	Shërbim fetar – Varreza	ZSH1	ZSH1
	Shërbim fetar	ZSH2	ZSH2
	Shërbim shëndetësor dhe shoqëror	ZSH3	ZSH3
	Shërbim arsimor	ZSH4	ZSH4
	Shërbim i administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale	ZSH5	ZSH5
	Infrastrukturë e furnizimit me rrymë	ZSH6	ZSH6
	Infrastrukturë për trajtimin i mbeturinave	ZSH7	ZSH7
Zonë industriale	Zonë industriale	ZI-1	ZI-1
	Tregti, industri, bujqësi	ZI-2	ZI-2
	Zonë për prodhim të energjisë së erës	ZI-3	ZI-3
Zonë komerciale	Zonë Ekonomike	ZK1	ZK-1
	Zonë Tregtare, Depo	ZK2	ZK-2
	Hoteliere	ZK3	ZK-3
	Pikë Karburanti	ZK-4	ZK-4
	Stallë, Serë	ZK-5	ZK-5
Zonë rekreative-turistike	Hapësirë e hapur rekreative-sportive	ZrT-1	ZrT-1
	Park Urban, Hapësirë e gjelbër	ZrT-2	ZrT-2
	Stadium, Fushë Futbollli	ZrT-3	ZrT-3
Zonë e komunikacionit- transportit	Rrugë	ZKT-1	ZKT-1
	Parking	ZKT-2	ZKT-2
	Stacion i Autobusëve	ZKT-3	ZKT-3
Zonë bujqësore	Drithëra	Zb-1	Zb-1
	Fruta	Zb-2	Zb-2
	Perime	Zb-3	Zb-3
	Vreshta	Zb-4	Zb-4
	Foragjere (Livadhe)	Zb-5	Zb-5
	Kullosa	Zb-6	Zb-6

Lloji i zonës	Përmbajtja Zonave (Shfrytëzimi i Planifikuar i Zonave)	Kodi	Simboli
Zonë pyjore	Zonë pyjore	ZP	ZP
Zonë e Mbrojtur	Rezervat Natyror	ZM	ZM
Zonë e Veçantë e Mbrojtur	Zonë e Veçantë e Mbrojtur	ZvM	ZvM
Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe Historike	Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe Historike	ZmaH-1	ZmaH-1
Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe	Monument i luftës	ZmaH-2	ZmaH-2
Sipërfaqe ujore	Lumë	SU-1	SU-1
Sipërfaqe ujore	Pendë	SU-2	SU-2
Zonë-minierë sipërfaqësore	Gurore	ZmS	ZmS

4.2. Lista e Zonave Mbishtresore

Tabela 9 Lista e zonave mbishtresore

ZONAT MBISHTRESORE	Kodi
Zonë Sizmike	ZmSh-A
Zonë e Vërshimeve	ZmSh-B
Zonë e Akuifereve	ZmSh-C
Zonë e pasurive Minerare	ZmSh-D
Zonë Arkeologjike	ZmSh-E
Zonë e Trashëgimisë Natyrore	ZmSh-G
Zonë e me Uranium të Varfëruar	ZmSh-H
Zonë e me rrëshqitje të dheut	ZmSh-I
Zonë me Erozion	ZmSh-J

5. ZONAT E DESTINUARA (PËRCAKTUARA) DHE KUSHTET ZHVILLIMORE PËRFSHIRË KUSHTET NDËRTIMORE

Definimi i zonave është zhvilluar në kuadër të një procesi i cili ka qenë transparent dhe gjithëpërfshirës. Zonat dhe kushtet janë vijimësi e qëllimeve dhe objektivave, e hartave të shfrytëzimit të planifikuar të tokës nga PZHK - 2021 - 2029, PZHU- 2008 - 2018 dhe PRrU-të, si dhe planet tjera zhvillimore sektoriale.

Gjithashtu, janë marrë për bazë edhe nevojat dhe zhvillimet e rëndësishme nga gjendja ekzistuese.

Përveç tjerash, gjatë definimit të zonave dhe kushteve janë bërë edhe analiza legale, sociale, ekonomike, mjedisore dhe financiare, gjithnjë duke u mbështetur në parimet e planifikimit hapësinorë, UA për HZK, UA për NTPH dhe vet ligjit për Planifikim Hapësinorë nr. 04/L-174 dhe ligjeve të tjera ndërlidhëse.

5.1. Zonat e Banimit (ZB)

Në vijim janë paraqitur kushtet zhvillimore për zona të banimit, që duhet të përmbushen për të gjitha zhvillimet e ardhme për shfrytëzim banimi në vendbanimet me numër të planifikuar të banorëve mbi 10,000 banorë.

▪ Njësitë strukturore të zonave të banimit

Vendbanimet janë të organizuara në njësi strukturore. Bashkimi i disa njësive përbën një njësi të një rendi më të lartë. Ato përbëhen nga komponentët e mëposhtme:

1. Parcelë për Banim;
2. Parcelë për Infrastrukturë Teknike;
3. Parcelë për Infrastrukturë Publike;
4. Parcelë për Infrastrukturë Sociale; dhe
5. Parcelë për Infrastrukturë Transporti dhe Transport Publik.

Të gjitha vendbanimet me numër të planifikuar të banorëve mbi 10,000 banorë, do të kenë njësitë strukturore që janë të organizuara në rendin e mëposhtëm hierarkik:

1. Grupi i Banimit;
2. Blloku i Banimit;
3. Kompleksi i Banimit; dhe
4. Lagjja e Banimit.

▪ Grupi i Banimit

Grupi banimit është njësi më e vogël strukturore me një madhësi maksimale prej [1.5] ha për ndërtesa banimi me shumë njësi ose [5] ha për ndërtesa banim me një njësi, që strehon një popullatë nga minimum [1.000] deri maksimumi [2.000] banorë. Grupi i banimit është i përbërë nga:

1. Parcela Banimi;
2. Hapësirë Publike; dhe
3. Shesh Lojëra për Fëmijë.

Të gjitha zhvillimet e reja në kuadër të grupit të banimit në zonat e banimi me shumë njësi duhet të përmbushin kërkesat minimale hapësinore vijuese:

1. Parcela neto strehim kërkon një minimum të sipërfaqes prej [14.5] m² për banor;
2. Parcela shesh lojërash për fëmijë 0-6 vjeç kërkon një minimum të sipërfaqes prej [1.3] m² për banor;

▪ **Blloku i Banimit**

Blloku i banimit është njësi strukturore që përbëhet nga maksimum 4 grupe banimi me një madhësi prej minimum [6] ha dhe maksimale [8] ha për ndërtesa banimi me shumë njësi ose [20] ha për ndërtesa banim me një njësi, që strehon një popullatë prej [3,000] deri në [5,000] banorë.

Blloku i banimi përbëhet nga :

1. Parcela Banimi;
2. Hapësirë e lirë;
3. Shesh Lojëra për Fëmijë;
4. Parcelë për Aktivitete Sportiv; dhe
5. Rrugë dhe Sheshe.

Të gjitha zhvillimet e reja në kuadër të bllokut të banimit në zonat e banimi me shumë njësi duhet të përmbushin kërkesat minimale hapësinore vijuese :

1. Parcela neto strehim kërkon një minimum të sipërfaqes prej [14.5] m² për banor;
2. Parcela shesh lojërash për fëmijë 0-6 vjeç kërkon një minimum të sipërfaqes prej [1.5] m² për banor;
3. Parcela për aktivitete sportive kërkon një minimum të sipërfaqes prej [0.5] m² për banor;
4. Rrugët dhe sheshet kërkojnë një minimum të sipërfaqes prej [1.5] m² për banor.

▪ **Kompleksi i Banimit**

Kompleksi Rezidencial është njësi strukturore që përbëhet nga maksimumi 4 blloqe banimi me një madhësi nga minimumi [15] ha në maksimumi [30] ha për ndërtesa banimi me shumë njësi ose [60] ha për ndërtesa banim me një njësi, që strehon një popullatë prej [12,000] deri në [20,000] banorë.

Përveç të gjitha elementet e bllokut të banimit, kompleksi i banimit është e pajisur edhe me komponentë të mëposhtme:

1. Kopsht publik;
2. Shërbime tregtare;
3. Kopsht/Çerdhe publike të fëmijëve; dhe
4. Objekt për arsimin parashkollor, fillor, të mesëm të ulët publik.

Të gjitha zhvillimet e reja në kuadër të kompleksit të banimit në zonat e banimi me shumë njësi duhet të përmbushin kërkesat minimale hapësinore vijuese:

- Parcela neto strehim kërkon një minimum të sipërfaqes prej [14.5] m² për banor;
- Parcela shesh lojërash për fëmijë 0-6 vjeç kërkon një minimum të sipërfaqes prej [1.5] m² për banor;
- Parcela për aktivitete sportive kërkon një minimum të sipërfaqes prej [1.5] m² për banor;
- Rrugët dhe sheshet kërkojnë një minimum të sipërfaqes prej [3] m² për banor;
- Parcela për kopsht publik kërkojnë minimum të sipërfaqes [1.5] m² për banor;
- Parcela për shërbime tregtare kërkojnë një minimum prej të sipërfaqes [1] m² për banor;

Të gjitha zhvillimet e reja në kuadër të kompleksit të banimit në zonat e banimi me shumë njësi dhe zonat e banimit me një njësi duhet të përmbushin kërkesat minimale hapësinore vijuese:

- Parcela për kopsht/çerdhe publike për fëmijë kërkon një minimum të sipërfaqes prej [1.3] m² për banor;
- Parcela për objekt për arsimin parashkollor fillor, të mesëm të ulët publik kërkojnë një minimum të sipërfaqes prej [2.8] m² për banor.

▪ Lagja e Banimit

Lagja e banimit është njësi strukturore që përbëhet prej maksimalisht 4 komplekseve të banimit me një madhësi prej minimumi [45] ha dhe maksimumi [100] ha për banim shumë familjar ose [200] ha për banim të veçuar, që strehon një popullatë prej [35.000] deri në [80.000] banorë.

Përveç të gjithë elementëve të kompleksit të banimit, lagja e banimit duhet të ketë së paku një institucion të arsimit mesëm të lartë që përmbush kërkesën minimale të parcelës kadastrale [10] m² për banor.

5.1.1. Zonat e banimit me një njësi (ZB-1, ZB-2 DHE ZB-3)

Gjatë procesit të zonimit është paraqitur nevoja e precizimit, zgjerimit dhe ndarjes së zonave në nën zona për shkak të kushteve specifike që janë zhvilluar nga një zonë në tjetrën. Por, në tërësi, zona e banimit me një njësi është ndarë sipas kushteve të veçanta zhvillimore në 3 zona vijuese :

Tabela 10 zonat e banimit me një njësi

	Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Lloji i strukturës së ndërtuar	Lloji i ndërtesës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
1.	ZB-1	Zonë e banimit me një njësi	Sipërfaqe Rurale me intensitet të lartë	Ndërtesa banimi me një njësi	611.95
2.	ZB-2	Zonë e banimit me një njësi	Sipërfaqe Rurale me intensitet të lartë	Ndërtesa banimi me një njësi	2332.71
3.	ZB-3	Zonë e banimit me një njësi	Sipërfaqe Sub - Urbane	Ndërtesa banimi me një njësi	248.85

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të zonave të banimit me një njësi, shfrytëzime të lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

Ndërtesat e banimit me një njësi – objektet e banimit individual, siç janë shtëpitë e veçanta, shtëpitë dyshe dhe shtëpitë në varg, si dhe shërbimet fetare, bujtinat, infrastruktura e transportit rrugorë, infrastruktura e shpërndarjes së energjisë elektrike, termike, gazit, furnizimit me ujë, kanalizimit fekal dhe atmosferik, infrastruktura e post-telekomit dhe internetit, si dhe infrastruktura tjetër në shërbim të ZB-së.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të zonave të banimit me një njësi, shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim :

Hapësirat e lejuara rekreative, shërbimet kulturore, administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale, dhe shoqërore, tregtisë me pakicë, mallrave personale dhe shtëpiake, shërbimet financiare dhe të sigurimeve, shërbimet teknike profesionale dhe shkencore, shërbime të informimit dhe komunikimit, shërbime administrative dhe mbështetëse dhe shërbime arsimore.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të zonave të banimit me një njësi, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

Shërbimet argëtuese, hapësirat e hapura rekreative, kampingjet, hotelet, shërbimet shëndetësore, sallonet e ondulimit, shërbimet e auto-servisimeve, infrastruktura e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të zonave të banimit me një njësi, pas së cilës largohen plotësisht janë :

Prodhimet bujqësore për prodhim vetjak, mbledhja e produkteve natyrore, peshkimi.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të zonave të banimit me një njësi, për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në kuadër të kësaj zone janë të ndaluara të gjitha shfrytëzimet të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 11 Kushtet zhvillimore të zonave të banimit me një njësi

Prodhim primarë	ZB-1	ZB-2	ZB-3		
Bujqësi	LV	LV	LV		
Pylltari	N	N	N		
Minierë dhe gurorë	N	N	N		
Akuakulturë dhe peshkim	LV	LV	LV		
Prodhimtari parësore tjetër	N	N	N		
Prodhim dytësor					
Industri e lëndës së parë	N	N	N		
Industri e prodhimeve të rënda	N	N	N		
Industri e prodhimeve të lehta	N	N	N		
Prodhim i energjisë	N	N	N		
Prodhim tjetër dytësorë	N	N	N		
Prodhim tretësor					
Shërbim tregtar	LD, LV	LD, LV	LD, LV		
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LV	LV	LV		
Shërbim i komunitetit	LD, LV	LD, LV	LD, LV		
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	LD	LD	LD		
Shërbim tjetër	LD	LD	LD		
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike					
Rrjetet e transportit	LD	LD	LD		
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	N	N	N		
Shërbim publik	LV	LV	LV		
Banim					
Banim i përhershëm	L	L	L		
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LD	LD	LD		
Banim tjetër	LV	LV	LV		
Shfrytëzim tjetër					
Tokë kalimtare	LP	LP	LP		
Tokë e braktisur	LP	LP	LP		
Tokë natyrore e cila nuk është nën ndonjë shfrytëzim tjetër ekonomik	LP	LP	LP		
Hapësirë në të cilën të gjitha shfrytëzimet janë të lejuara	LP	LP	LP		
Hapësirë pa ndonjë shfrytëzim të specifikuar apo të planifikuar	N	N	N		
Hapësirë me shfrytëzim të panjohur	N	N	N		
L-Lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndaluar					

Kushtet ndërtimore në zonat e banimit me një njësi janë në pajtueshmëri me nenin 21 të Ligjit për Planifikimin Hapësinor (nr. 04/L-174) dhe duhet të jenë sipas trajtës dhe elementeve në vijim :

▪ **Etazhiteti**

1. Në ZB-1 numri i etazheve të lejuara është tre, përkatësisht B+P+1+NK.
2. Në ZB-2, ZB-3, numri i etazheve të lejuara është tre, përkatësisht B+P+2.

Për përdorimin e bodrumeve dhe suterrenit, referojuni kapitullit : 3.12 Përdorimi i suterrenit dhe bodrumit.

▪ **Vija rregullative**

Vija rregullative është e definuar nga profili i rrugës së planifikuar publike.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me Udhëzimin Administrativ për Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor si :

Tabela 12 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.

GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regjionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,5 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE NË RRUGËT EKZISTUESE	VIJA RREGULLUESE
Rruga Magjistrale “Brigada 123” – 32.00m	16.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Xhavit Sylja” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Hajdin Berisha” dhe Rruga “Skenderbeu” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Besim Ndreca” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Xhavit Bajraktari” – 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.

Rruga Tranzite “Zeke Bajraktari” – 18.00m	9.0m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Abdyl Rama” - 12.50m	6.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Kenan Halimi” - 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Naim Berisha”, “Mulla Nura”, “Adem Kuqi”, “Milit Kryeziu”, “Vudro Willson”, “Bajram Curri”, “Endrit Cara”, “13 Qershori” – 12.50m	6.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Ismail Qemali”, Hasan Prishtina”, “Fetah Gega” 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Plotësim	Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën rregulluese të planifikuar konform Rregullores për Bonuse të zonimit .

Aty ku Komuna ka nevojë për detajime më të mëdha, atëherë me anë të Planeve Rregulluese të Hollësishme do të përcaktohen më saktësisht vijat ndërtimore.

▪ **Vija ndërtimore**

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike është 6m distancë nga Vija Rregulluese.

Aty ku Komuna ka nevojë për detajime më të mëdha, atëherë me anë të Planeve Rregulluese të Hollësishme do të përcaktohen më saktësisht vijat ndërtimore.

▪ **Lartësia e lejuar**

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike është 1L/1GJ , ku GJ është distanca nga vija rregulluese dhe L është lartësia e ndërtesës.

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës. Ky raport nuk mund të jetë më i vogël se 0.5 L / 1 GJ dhe më i madh se 2 L / 1 GJ, ku GJ- është distanca mes ndërtesës dhe kufiri të parcelës kadastrale dhe L është lartësia e ndërtesës. Mirëpo, në rast se parashtruesi/ja i/e kërkesës për leje ndërtimore ka siguruar marrëveshje paraprake me pronarët e tokave fqinje atëherë raporti L/G maksimal i lejuar për :

- Ndërtesë të veçantë** është 4L/1GJ, dhe në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira e jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriumi, apo hapje në hapësira për banim si: dhoma e ditës apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezaria dhe kuzhina.
- Ndërtesë dyshe** ; Në këto ndërtesa kemi dy mundësi për distance nga kufiri i parcelave fqinje, kufiri nga parcela kadastrale me të cilën nuk lejohet bashkimi por duhet të përdoret raporti 2L/1GJ referoju nënkaptullit 2.1 , si dhe kufiri me parcelën fqinje deri në bashkim të ndërtesave referoju nënkaptullit 2.2
 - Në njërën anë distanca nga kufiri i parcelës llogaritet duke përdorur raportin 2L/1GJ me parcelën kadastrale fqinje me pronarin e të cilës nuk lejohet marrëveshja për bashkim të ndërtesave;
 - Në njërën anë ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, (pjesa ku është siguruar marrëveshja me pronarin e parcelës fqinje për bashkim të ndërtesave) nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët;

Te ky tip i ndërtesave është e domosdoshme që me një rën parcelë kadastrale anësore fqinje të respektohet rregulli 2.1 si dhe në anën tjetër 2.2.

3. **Ndërtesë në varg** : Në këtë tipologji të ndërtesave lejohet bashkimi i ndërtesave në të dy anët me parcelat fqinje, gjithmonë me marrëveshje në mes fqinjëve, rregulli I bashkimit të ndërtesave në mes vete vlen si në nënkapitullin 3.1.

3.1 Lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale anësore, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atriumet dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët. Numri i maksimal i lejuar i ndërtesave në varg është 8 ndërtesa.

Distanca minimale ndërmjet ndërtesës dhe kufirit anësor dhe të pasmë të parcelave kadastrale, me kthina primare në fasada, në rast të pamundësisë të zbatimit të kushteve të përmendura më lart, në zona veç më të ndërtuara (të mbushura me ndërtim më shumë se 60%), është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës më të lartë.

4. **Lartësia maksimale :**

- Në ZB-1, lartësia maksimale është 9m.
- Në ZB-2 dhe ZB-3 lartësia maksimale është 12m.

▪ **Ndërhyrjet e lejuara në lartësi**

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale:

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
2. Oxhaqet ose pirgjet;
3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
7. Hangarët, siloset, furrat, mullinjtë me erë, hambarët e drithërave;
8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 përqind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.

▪ **Distanca në mes ndërtesave të banimit në raport me zona të tjera :**

1. Distanca minimale ndërmjet ndërtesave të banimit nga çerdhet, kopshtet, shkollat dhe ndërtesat shëndetësore është jo më e vogël se 1.5 herë lartësia e ndërtesës më të lartë të banimit, në anën jugore ose juglindore. Në drejtimet e tjera të horizontit zbatohen pikat si më lartë në kapitullin **Lartësia e lejuar**.
2. Pavarësisht nga dispozitat e këtushme, distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkallim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra l gjerë dhe 5 metra i lartë.
3. Në sipërfaqet e mbrojtura, zonat mbrojtëse, zonat e veçanta, zonat e veçanta të mbrojtura duhet të respektohen me ligjet si dhe rregulloret sektoriale. Në çdo rast distancat ndërmjet ndërtesave nuk duhet të jenë më të vogla sesa ekzistuese.
4. Distanca duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkallim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra i gjerë dhe 5 metra i lartë.

5. Distanca minimale ndërmjet ndërtesave të banimit në raport me lumenjtë në raste kur është i përcaktuar brezi i gjelbër mbrojtës 10m i lumit është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës nga brezi mbrojtës dhe vlen për zonat brenda kufirit të zonës urbane, në raste kur nuk kemi të përcaktuar brezin mbrojtës përgjatë lumit, distanca nga kufiri i parcelës së lumit duhet të jetë minimum 10m. Për zonat rurale distancat duhet të ruhen sipas Ligjit Nr. 04/L – 147 .Për ujërat e Kosovës.

▪ **Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)**

Në ZB-1 përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është : Ndërtesë e veçantë 10%, Ndërtesë dyshe 15%, Ndërtesë në varg 20%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është : Ndërtesë e veçantë 90%, Ndërtesë dyshe 85%, Ndërtesë në varg 80%.

Në ZB-2 përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është : Ndërtesë e veçantë 10%, Ndërtesë dyshe 15%, Ndërtesë në varg 25%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është : Ndërtesë e veçantë 80%, Ndërtesë dyshe 75%, Ndërtesë në varg 65%.

Në ZB-3, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është : Ndërtesë e veçantë 25%, Ndërtesë dyshe 30%, Ndërtesë në varg 35%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është Ndërtesë e veçantë 65%, Ndërtesë dyshe 60%, Ndërtesë në varg 55%.

Përqindja e sipërfaqes nëntokësore të parcelës (SNP) maksimale është 80% nga sipërfaqja e përgjithshme në prerje ortogonale e parcelës kadastrale.

▪ **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**

Në ZB-1, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është Ndërtesë e veçantë 0.15, Ndërtesë dyshe 0.20, Ndërtesë në varg 0.25.

Në ZB-2, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është Ndërtesë e veçantë 0.30, Ndërtesë dyshe 0.45, Ndërtesë në varg 0.75.

Në ZB-3, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është Ndërtesë e veçantë 0.75, Ndërtesë dyshe 0.90, Ndërtesë në varg 1.00.

Në kuadër të ISN – ve lejohet shfrytëzimi i 20% të ISN për shfrytëzime të lejuara dytësore, të lejuara të veçanta dhe të lejuara të përkohshme, të cilat janë të përcaktuara më sipër.

▪ **Kërkesat minimale për vend-parkingje**

Kërkesat minimale për vend – parkingje në zonat e banimit me një njësi janë : 2 VP/100 m² të sipërfaqes bruto të ndërtuar.

Por jo më pak se numri i njësive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit.

▪ **E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese**

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën 4.

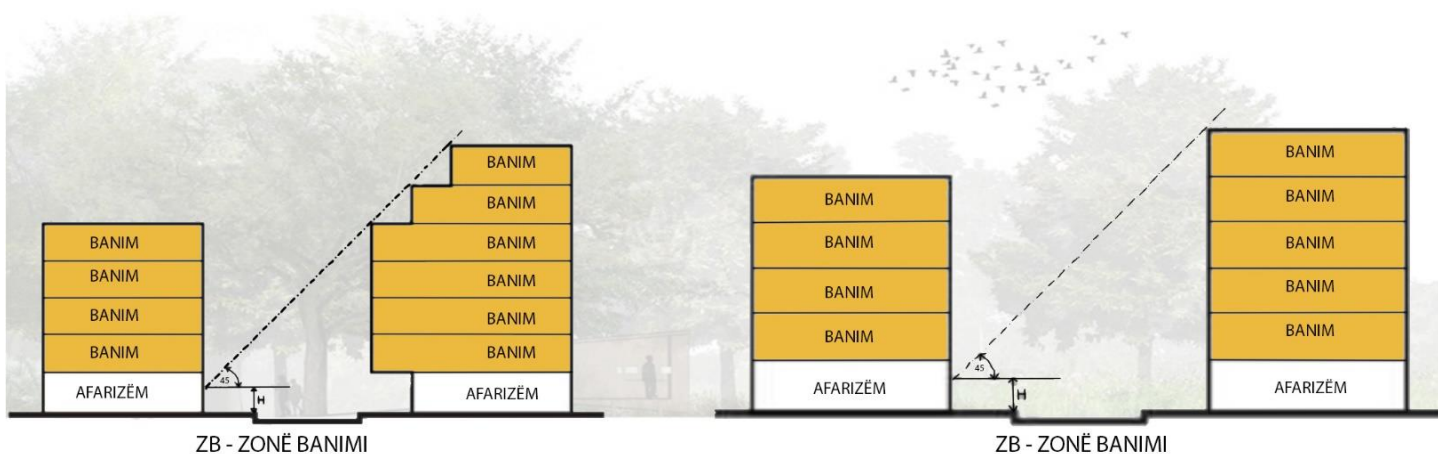

Figura 4 Shembulli i llogaritjes së lartësisë bazuar në këndin 45°

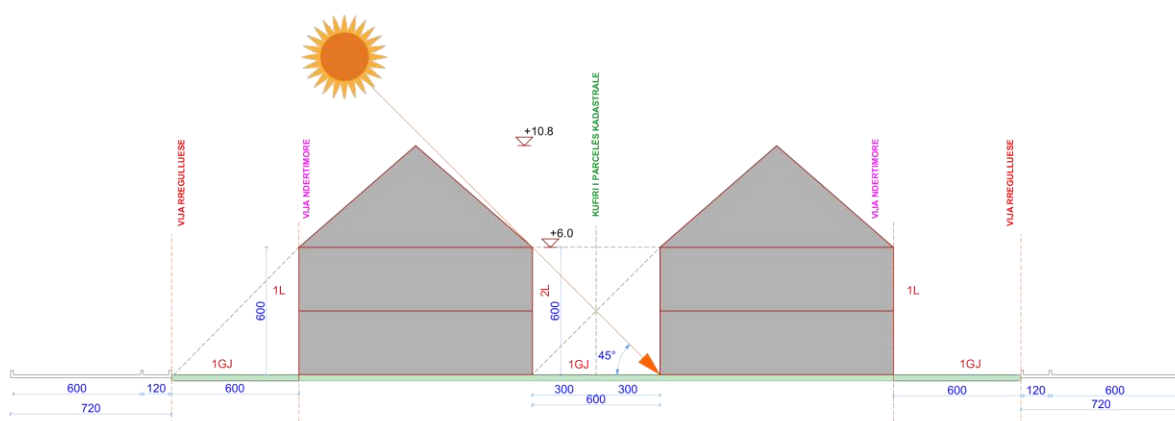
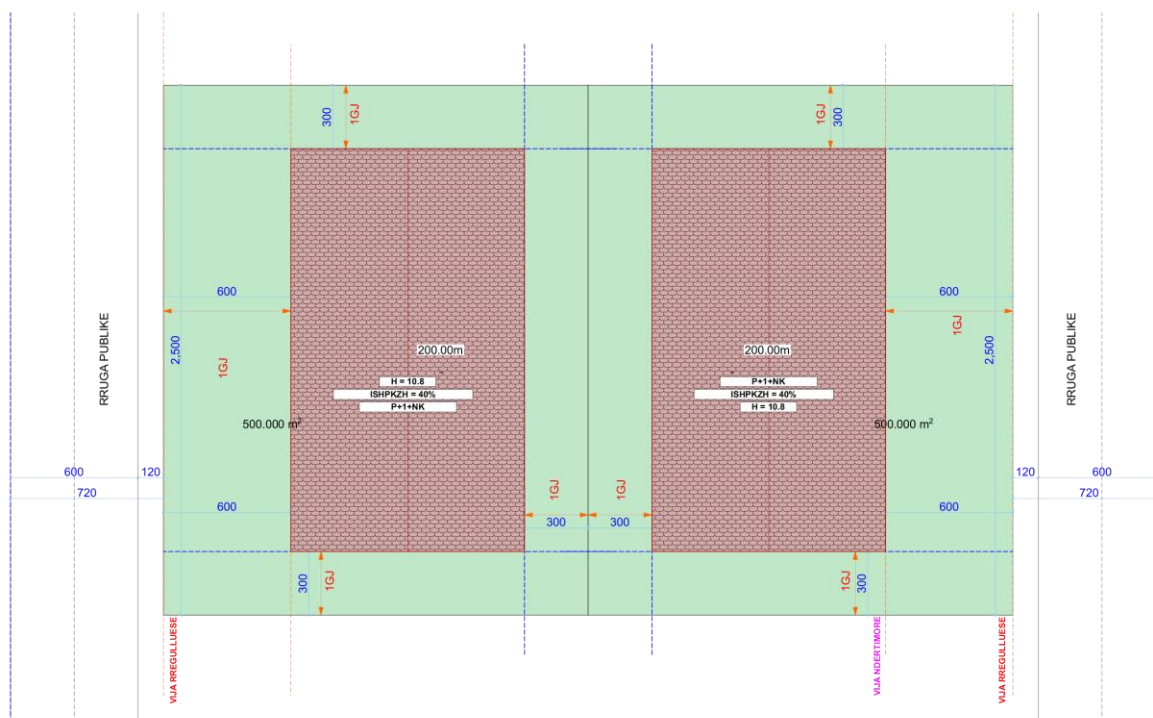

Figura 5 Shembulli i llogaritjes së lartësisë së lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale

▪ **Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Secila shtëpi duhet të gëzojë qasje në infrastrukture teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevojë të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A), dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

ZB-1 janë zona banimi me Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njërive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 7 njësi banimi, ndërtesa dyshe 10 njësi banimi, ndërtesa në varg 13 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi :ndërtesa të veçanta 20 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 30 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 40 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 1500 m², ndërtesa dyshe 1000m² dhe ndërtesa në varg 800m².

ZB-2 janë zona banimi me Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njërive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 10 njësi banimi, ndërtesa dyshe 13 njësi banimi, ndërtesa në varg 17 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi :ndërtesa të veçanta 30 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 40 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 50 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 1000 m², ndërtesa dyshe 800m² dhe ndërtesa në varg 600m².

ZB-3 janë zona banimi me Sipërfaqe sub-urbane të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njërive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 21 njësi banimi, ndërtesa dyshe 26 njësi banimi, ndërtesa në varg 28 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi :ndërtesa të veçanta 75 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 90 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 98 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 300 m², ndërtesa dyshe 240m² dhe ndërtesa në varg 200m².

▪ **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Në ZB-1 dhe ZB-3 Fasada duhet të jetë ngjyrë e bardhë me sipërfaqe prej 60% duke mos llogaritur sipërfaqen e dritareve.

Lejohet përdorimi i gurit apo tullave të fasadës me sipërfaqe prej 40% dhe me ngjyrë kafe, Kornizat e dritareve nga druri ose PVC me teksturë druri ose ngjyrë të zezë, ngjyra e tjegullave të kulmeve ngjyrë kafe.

Lejohet përdorimi i tullave të fasadës me sipërfaqe prej 20% dhe me ngjyrë të kuqe, kafe dhe të hirtë, Kornizat e dritareve nga druri ose PVC me teksturë druri ose ngjyrë të zezë, ngjyra e tjegullave të kulmeve e kuqe, gjatë fazës së projektimit të ndërtesës duhet të analizohet përshtatshmëria e këtyre materialeve me karakterin e ndërtimeve në këto zona.

Forma e objektit preferohet të jetë formë gjeometrike Katrore.

Forma e kulmit duhet të jetë dy ose me shumë ujqor, Strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike.

Në kulme lejohet nxjerrja e baxhave me qëllim të përfitimit të ndriçimit tek nën kulmet, jo më shumë se 20% e sipërfaqes së kulmit.

Ballkonet, lozhat dhe tarracat me qëllim të mënjanim të rrezeve të diellit në hapësirat e brendshme gjatë verës, duhet të ndërtohen mbi dritaret e vendosura në pjesën jugore, jug-lindore dhe jug-perëndimore të katit përfund duke krijuar strehë.

▪ **Rregullat për zhvillimin e peizazhit**

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kanë karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

▪ **Parkingjet**

Parkingu përgjatë rrugës publike dhe parkingjet e përbashkëta të cilat i kemi shprehur si :

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuar për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

Tabela 13 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-1

Kushtet ndërtimore	ZB-1		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti	B+P+1+NK	B+P+1+NK	B+P+1+NK
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	9	9	9
Lartësia maksimale e parapetit të nënkulmit (m')	1.40	1.40	1.40
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.0L/1GJ	1.0L/1GJ	1.0L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)

L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	10%	15%	20%
% e gjelbërimit	90%	85%	80%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.15	0.20	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje të sipërfaqes bruto të ndërtuar. Por jo më pak se numri i njësive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit.	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përqeshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	20	30	40
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	7	10	13
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,500	1,000	800
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	50	40	40
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	30	25	20

Tabela 14 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-2

Kushtet ndërtimore	ZB-2		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	10%	15%	25%
% e gjelbërimit	80%	75%	65%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.30	0.45	0.75
Kërkesat minimale për vendparkingje të sipërfaqes bruto të ndërtuar. Por jo më pak se numri i njërive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit.	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²

Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	30	40	50
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	10	13	17
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,000	800	600
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	40	40	40
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	25	20	15

Tabela 15 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-3

Kushtet ndërtimore	ZB-3		
Lloji i strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Sub-Urbane		
Lloji i ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)

L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	25%	30%	35%
% e gjelbërimit	65%	60%	55%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.75	0.90	1.00
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	75	90	98
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	21	26	28
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	300	240	200
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	20	20	20
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	15	12	10

5.1.2. Zonat e banimit me shumë njësi (ZB-4 dhe ZB-5)

Gjatë procesit të zonimit është paraqitur nevoja e precizimit, zgjerimit dhe ndarjes së zonave në nënzona për shkak të kushteve specifike që janë zhvilluar nga një zonë në tjetrën. Por, në tërësi, zona e banimit me shumë njësi është ndarë sipas kushteve të veçanta zhvillimore në dy zona vijuese :

Tabela 16 Zonat e banimit me shumë njësi

	Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Lloji i strukturës së ndërtuar	Lloji i ndërtesës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
1.	ZB-4	Zonë e banimit me shumë njësi	Sipërfaqe Urbane e përgjithshme	Ndërtesa banimi me shumë njësi	68.95
2.	ZB-5	Zonë e banimit me shumë njësi	Sipërfaqe Urbane qendrore	Ndërtesa banimi me shumë njësi	37.94

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi shfrytëzimet e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim :

Ndërtesa banimit me shumë njësi - ku në këtë lloj të objekteve bëjnë pjesë, Ndërtesat e banimit me shumë njësi, të Veçanta, Ndërtesat në Varg, Ndërtesa Dyshe dhe Ndërtesat Terracore.

Shërbim fetar, Bujtinë, Infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, Infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi shfrytëzimet e lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

Hapësirë e mbuluar rekreative, Shërbim kulturor, Shërbim i administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale, , Shërbim shëndetësor dhe shoqëror, Tregti me pakicë, Riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake, Shërbim financiar dhe i sigurimit, Shërbim teknik profesional dhe shkencor, Shërbime të informimit dhe komunikime, Shërbim administrativ dhe mbështetës.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

Shërbim argëtues, Hapësirë e hapur rekreative, Kamping, Hotel, Infrastrukturë e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi, pas së cilës largohen plotësisht janë:

Prodhimet bujqësore për prodhim vetjak, mbledhja e produkteve natyrore, peshkimi.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme, të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 17 Kushtet zhvillimore të zonave të banimit me shumë njësi

Hilucs2	ZB-4	ZB-5	LV	N
Prodhim primarë				
Bujqësi	N	N		

Pylltari	N	N		
Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve				
Minierë dhe gurore	N	N		
Akuakulturë dhe peshkim	N	N		
Prodhimtari parësore tjetër	N	N		
Prodhim dytësor				
Industri e lëndës së parë	N	N		
Industri e prodhimeve të rënda	N	N		
Industri e prodhimeve të lehta	N	N		
Prodhim i energjisë	N	N		
Prodhim tjetër dytësorë	N	N		
Prodhim tretësor				
Shërbim tregtar	LD,LV	LD,LV		
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LV	LV		
Shërbim i komunitetit	LD,LV	LD,LV		
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	LD	LD		
Shërbim tjetër	LD	LD		
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike				
Rrjetet e transportit	LD	LD		
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	N	N		
Shërbim publik	LV	LV		
Banim				
Banim i përhershëm	L	L		
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LD	LD		
Banim tjetër	N	N		
Shfrytëzim tjetër				
Tokë kalimtare	LP	LP		
Tokë e braktisur	LP	LP		
Tokë natyrore e cila nuk është nën ndonjë shfrytëzim tjetër ekonomik	LP	LP		
Hapësirë në të cilën të gjitha shfrytëzimet janë të lejuara	LP	LP		
Hapësirë pa ndonjë shfrytëzim të specifikuar apo të planifikuar	N	N		
Hapësirë me shfrytëzim të panjohur	N	N		
L-lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndaluar				

Kushtet ndërtimore në zona janë në pajtueshmëri me nenin 21 të Ligjit për Planifikimin Hapësinor (nr. 04/L-174) i cili kërkon përcaktimin e kushteve sipas trajtës dhe elementeve në vijim :

▪ **Etazhiteti**

Në ZB-4 numri i etazheve të lejuara është pesë, përkatësisht B+P+4.

Në ZB-5 numri i etazheve të lejuara është tetë, përkatësisht B+P+7.

Për përdorimin e bodrumeve dhe suteranit, referojuni kapitullit : 3.12 Përdorimi i suteranit dhe bodrumit.

▪ **Vija rregullative**

Vija rregullative është e definuar nga profili i rrugës së planifikuar publike.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me Udhëzimin Administrativ për Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor si :

Tabela 18 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.

GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regjionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,5 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE NË RRUGËT EKZISTUESE	VIJA RREGULLUESE
Rruga Magjistrale “Brigada 123” – 32.00m	16.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Xhavit Sylja” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Hajdin Berisha” dhe Rruga “Skenderbeu” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Besim Ndreca” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Xhavit Bajraktari” – 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Zeke Bajraktari” – 18.00m	9.0m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.

Rruga “Abdyl Rama” - 12.50m	6.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Kenan Halimi” - 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Naim Berisha”, “Mulla Nura”, “Adem Kuqi”, “Milit Kryeziu”, “Vudro Willson”, “Bajram Curri”, “Endrit Cara”, “13 Qershor” – 12.50m	6.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Ismail Qemali”, Hasan Prishtina”, “Fetah Gega” 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Plotësim	Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën rregulluese të planifikuar konform Rregullores për Bonuse të zonimit.

▪ **Vija ndërtimore**

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike në ZB-4 është 7m nga Vija Rregulluese ndërsa në ZB 5 është 8m nga Vija Rregulluese. Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ **Lartësia e lejuar**

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike.

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike është 2.5L/1GJ , ku GJ është distanca nga vija rregulluese dhe L është lartësia e ndërtesës.

▪ **Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale**

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës.

1. **Ndërtesë të veçantë** raporti është 4L/1GJ me marrëveshje paraprake me fqinjët dhe në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira e jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriumi, apo hapje në hapësira për banim si: dhoma e ditës apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezari dhe kuzhina.
2. **Ndërtesë dyshe** është 2L/1GJ është njërën anë dhe në anën tjetër 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale. Në fasadat (muret e jashtme) të cilat :

Në njërën anë ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët;

3. **Ndërtesë në varg** ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët. Ndërtesat në varg duhet të kenë nënkallim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra i gjerë dhe 5 metra i lartë.
4. **Distanca minimale ndërmjet ndërtesës dhe kufirit anësor dhe të pasmë të parcelave kadastrale**, me kthina primare në fasada, në rast të pamundësisë të zbatimit të kushteve të përmendura më lart, në zona veç më të ndërtuara (të mbushura me ndërtim më shumë se 60%), është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës më të lartë.

5. Lartësia maksimale :

- Në ZB-4, lartësia maksimale është 19m.
- Në ZB-5, lartësia maksimale është 28m.

▪ Ndërhyrjet e lejuara në lartësi

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejojnë të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale ;

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
2. Oxhaqet ose pargjet;
3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
7. Hangarët, siloset, furrat, mullinj të me erë, hambarët e drithërave;
8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 për qind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.

▪ Distanca në mes ndërtesave të banimit në raport me zona të tjera :

1. Distanca minimale ndërmjet ndërtesave të banimit nga çerdhet, kopshtet, shkollat dhe ndërtesat shëndetësore është jo më e vogël se 1.5 herë lartësia e ndërtesës më të lartë të banimit, në anën jugore ose juglindore. Në drejtimet e tjera të horizontit zbatohen pikat si më lartë.
2. Pavarësisht nga dispozitat e këtushme, distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra l gjerë dhe 5 metra i lartë.
3. Në sipërfaqet e mbrojtura, zonat mbrojtëse, zonat e veçanta, zonat e veçanta të mbrojtura duhet të respektohen me ligjet si dhe rregulloret sektoriale. Në çdo rast distancat ndërmjet ndërtesave nuk duhet të jenë më të vogla sesa ekzistuese.
4. Distanca duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra l gjerë dhe 5 metra i lartë.
5. Distanca minimale ndërmjet ndërtesave të banimit në raport me lumenjtë në raste kur është i përcaktuar brezi i gjelbër mbrojtës 10m i lumit është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës nga brezi mbrojtës dhe vlen për zonat brenda kufirit të zonës urbane, në raste kur nuk kemi të përcaktuar brezin mbrojtës përgjatë lumit, distanca nga kufiri i parcelës së lumit duhet të jetë minimum 10m dhe nuk ndalon hapësirat e jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriumi, apo hapje në hapësira për banim si: dhoma e ditës apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezari dhe kuzhina.

Për zonat rurale distancat duhet të ruhen sipas Ligjit Nr. 04/L – 147 .Për ujërat e Kosovës.

▪ Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)

Në ZB-4, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është : Ndërtesë e Veçantë 30%, Ndërtesë Dyshe 40%, Ndërtesë në Varg 50%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është :Ndërtesë e Veçantë 50% , Ndërtesë Dyshe 40%, Ndërtesë në Varg 30%.

Në ZB-5 përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është :Ndërtesë e Veçantë 30% , Ndërtesë Dyshe 35%, Ndërtesë në Varg 40%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është : Ndërtesë e Veçantë 50% , Ndërtesë Dyshe 45%, Ndërtesë në Varg 40%.

Përqindja e sipërfaqes nëntokësore të parcelës (SNP) maksimale nuk është më shumë se 80% nga sipërfaqja e përgjithshme në prerje ortogonale e parcelës kadastrale në të gjitha zonat e banimit.

▪ **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**

Në ZB-4, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, (ISN) është Ndërtesa të Veçanta 1.50, Ndërtesa Dyshe 2.00 dhe Ndërtesa në varg 2.50.

Në ZB-5, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, (ISN) është Ndërtesa të Veçanta 2.60, Ndërtesa Dyshe 2.80 dhe Ndërtesa në varg 3.00.

Në kuadër të ISN – ve lejohet shfrytëzimi i 20% të ISN për shfrytëzime të lejuara dytësore, të lejuara të veçanta dhe të lejuara të përkohshme, të cilat janë të përcaktuara tek pjesa e kushteve zhvillimore.

▪ **Kërkesat minimale për vend-parkingje**

Kërkesat minimale për vend – parkingje në zonat e banimit me shumë janë : 2 VP/100 m² të sipërfaqes bruto të ndërtuar.

▪ **E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese**

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të Lartë të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën 6 dhe vlen për të gjitha zonat e banimit me shumë njësi.

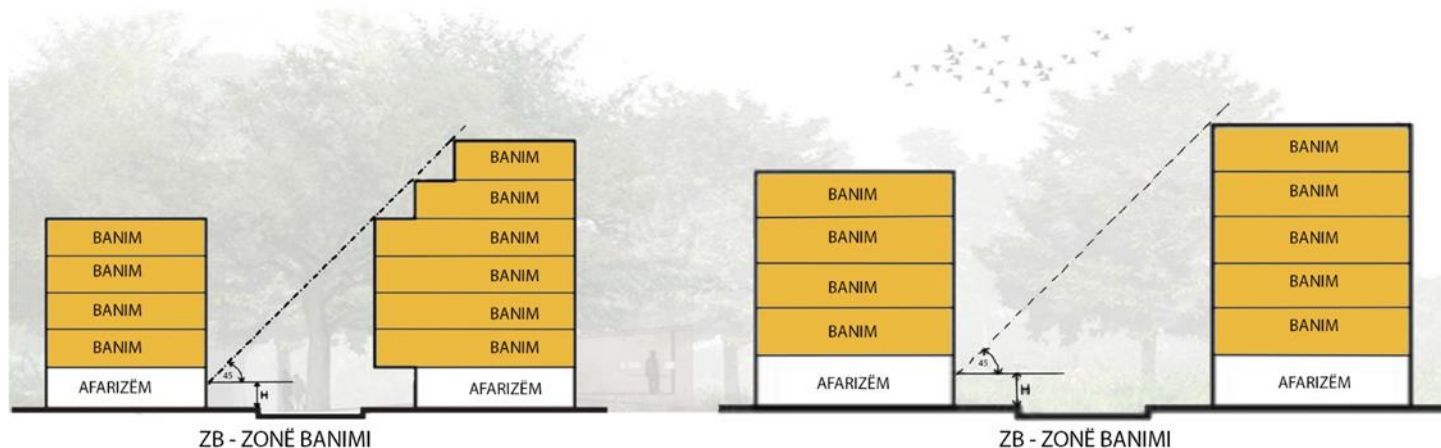

Figura 6 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°

▪ **Qasja adekuate në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Çdo ndërtesë duhet të gëzojë qasje në infrastrukture teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevojë të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore :

08:00-22:00 = 45db (A), dhe

22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

ZB-4 dhe ZB-5 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme dhe sipërfaqe urbane qendrore të destinuara për banim me shumë njësi.

ZB-4 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme të destinuara për banim me shumë njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njësive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 63 njësi banimi, ndërtesa dyshe 84njësi banimi, ndërtesa në varg 105 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi : ndërtesa të veçanta 126 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 168 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 200 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 1200 m², ndërtesa dyshe 1000m² dhe ndërtesa në varg 800m².

ZB-5 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e qendrore të destinuara për banim me shumë njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njësive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 126 njësi banimi, ndërtesa dyshe 147 njësi banimi, ndërtesa në varg 168 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi : ndërtesa të veçanta 270 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 315 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 360 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 2,300m², ndërtesa dyshe 1,800 m² dhe ndërtesa në varg 1,400 m².

▪ **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Fasadat si elemente kryesore me rëndësi estetike dhe formësuese tek ndërtesat, duhet të jenë në harmoni të plotë me ndërtesat tjera ekzistuese të zonës, kjo për arsye të kontekstualizimit në arkitekturë.

Në ZB-4 DHE ZB-5, fasadat të jenë me ngjyra apo materiale të cilat dominojnë në më shumë se 80% e lagjes, lejohet përdorimi i fasadave ventiluese dhe të gjitha llojet e fasadave bashkohore mirëpo gjithmonë duke ruajtur kontekstin hapësinorë me ndërtesat fqinje.

Forma e kulmit duhet të jetë dy ose me shumë ujor, Strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike.

Në kulme lejohet nxjerrja e baxhave me qëllim të përfitimit të ndriçimit tek nënkulmet, jo më shumë se 20% e sipërfaqes së kulmit.

Në këto zona lejohen të gjitha llojet e kulmeve të rrafshëta dhe të gjelbëruara, gjithmonë duke u përshtatur me ndërtesat ekzistuese fqinje në lagje.

Ballkonet, logjat dhe terasat me qëllim të mënjanimin të rrezeve te diellit në hapësirat e brendshme gjatë verës, duhet të ndërtohen mbi dritaret e vendosura në pjesën jugore, jug-lindore dhe jug-perëndimore të katit përfund duke krijuar strehë.

Secila nga lozhat, ballkonet dhe terasat duhet të jenë të rrethuar nga gardhi mbrojtës me lartësi minimale 110 cm nga pllaka, elementet e gardhit mbrojtës duhet të jenë të vendosura në pozitë vertikale, ku hapësirat mes tyre mos të jenë më të mëdha se 10cm.

▪ **Rregullat për zhvillimin e peizazhit**

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kane karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

▪ **Parkingjet**

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuara për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

Tabela 19 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZB - 4

Kushtet ndërtimore	ZB-4		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	7m	7m	7m
Etazhiteti	B+P+4	B+P+4	B+P+4
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	19	19	19
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	30%	40%	50%
% e gjelbërimit	50%	40%	30%

SNP	80%	80%	80%
ISN	1.50	2.00	2.50
Kërkesat minimale për vendparkingje të sipërfaqes bruto të ndërtuar. Por jo më pak se numri i njësive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit.	1.5VP/100 m ²	1.5VP/100 m ²	1.5VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	126	168	200
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	63	84	105
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,200	1,000	800
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	32	32	32
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	38	32	26

Tabela 20 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZB - 5

Kushtet ndërtimore	ZB-5		
Lloji i strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe urbane qendrore		
Lloji i ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	8m	8m	8m
Etazhiteti	B+P+7	B+P+7	B+P+7
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	28	28	28
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet

L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	30%	35%	40%
% e gjelbërimit	50%	45%	40%
SNP	80%	80%	80%
ISN	2.60	2.80	3.00
Kërkesat minimale për vendparkingje të sipërfaqes bruto të ndërtuar. Por jo më pak se numri i njërive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit.	1.5VP/100 m ²	1.5VP/100 m ²	1.5VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m²K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	270	315	360
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	126	147	168
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m²)	2,300	1,800	1,400
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	46	46	46
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	50	40	30

5.2. Zonat për shfrytëzim të përzier (ZSHP-1, ZSHP-2, ZSHP-3, ZSHP-4 dhe ZSHP-5)

Gjatë procesit të zonimit është paraqitur nevoja e precizimit, zgjerimit dhe ndarjes së zonave në nënzona për shkak të kushteve specifike që janë zhvilluar nga një zonë në tjetrën. Por, në tërësi, për Shfrytëzim të Përzier është ndarë sipas kushteve të veçanta zhvillimore në 5 zona vijuese :

Tabela 21 Zonat për shfrytëzim të përzier

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Lloji i strukturës së ndërtuar	Lloji i ndërtesës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZSHP-1	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë	Ndërtesa banimi me një njësi dhe afarizëm	3.43
ZSHP-2	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë	Ndërtesa banimi me një njësi dhe afarizëm	79.40
ZSHP-3	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe Sub-Urbane	Ndërtesa banimi me një njësi dhe afarizëm	34.36
ZSHP-4	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe urbane e përgjithshme	Ndërtesa banimi me shumë njësi dhe afarizëm	28.63
ZSHP-5	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe urbane qendrore	Ndërtesa banimi me shumë njësi dhe afarizëm	20.71

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të **ZSHP-1 deri ZSHP-3**, shfrytëzime e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim :

- Ndërtesa banimit me një njësi ,Shërbimet e komunitetit, shërbimet tregtare si (hotelet), shërbimet tregtare si: (tregtia me pakicë, riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake, shërbim i ushqimit, hotel), funksioni i shërbimit profesional financiar dhe informacionit me aktivitetet e tyre, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike.

Në kuadër të **ZSHP-4 dhe ZSHP-5**, shfrytëzime e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim :

- Ndërtesa banimit me shumë njësi ,Shërbimet e komunitetit, shërbimet tregtare si (hotelet), shërbimet tregtare si: (tregtia me pakicë, riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake, shërbim i ushqimit, hotel), funksioni i shërbimit profesional financiar dhe informacionit me aktivitetet e tyre, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të **ZSHP**, shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Ndërtesa banimit me një njësi, ndërtesa banimi me shumë njësi, Shërbimet argëtuese, shërbimet e komunitetit duke përfshirë vetëm shërbimin fetar, shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të **ZSHP**, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

- Shërbim kulturor, hapësirë e mbuluar rekreative, hapësirë e hapur rekreative dhe infrastrukturë e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZSHP**, pas së cilës largohen plotësisht janë: Prodhim bujqësor për konsum vetjak, Mbledhje e produkteve natyrore.

▪ **Shfrytëzimet e ndaluara**

Në Zonën e shfrytëzimeve të Përziera ZSHP kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksionet dhe aktivitetet që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme, si të ndaluara janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 22 (ZSHP) Kushtet zhvillimore për zonat me shfrytëzim të përzier

Lloji i funksioneve dhe aktiviteve	Kushtet e shfrytëzimit					Hilucs3	
	ZSHP 1	ZSHP 2	ZSHP-3	ZSHP-4	ZSHP-5	LV	N
Hilucs2							
Prodhim primar							
Bujqësi	LV	LV	LV	LV	LV		
Pylltari	N	N	N	N	N		
Minierë dhe gurore	N	N	N	N	N		
Akuakulturë dhe peshkim	LV	LV	LV	LV	LV		
Prodhimtari parësore tjetër	N	N	N	N	N		
Prodhim dytësor							
Industri e lëndës së parë	N	N	N	N	N		
Industri e prodhimeve të rënda	N	N	N	N	N		
Industri e prodhimeve të lehta	N	N	N	N	N		
Prodhim i energjisë	LV	LV	LV	LV	LV		
Prodhim tjetër dytësorë	N	N	N	N	N		
Prodhim tretësor							
Shërbim tregtar	L	L	L	L	L		
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	L	L	L	L	L		
Lloji i funksioneve dhe aktiviteve							
Shërbim i komunitetit	LD, LV	LD, LV	LD, LV	LD, LV	LD, LV		
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	L	L	L	L	L		
Shërbim tjetër	LD	LD	LD	LD	LD		
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike							
Rrjetet e transportit	LV	LV	LV	LV	LV		
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	N	N	N	N	N		
Shërbim publik	LV	LV	LV	LV	LV		
Banim							
Banim i përhershëm	LD	LD	LD	LD	LD		
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LD	LD	LD	LD	LD		
Banim tjetër	LV	LV	LV	LV	LV		
Shfrytëzim tjetër							
Tokë kalimtare	LP	LP	LP	LP	LP		
Tokë e braktisur	LP	LP	LP	LP	LP		
Tokë natyrore e cila nuk është nën ndonjë shfrytëzim tjetër ekonomik	LP	LP	LP	LP	LP		
Hapësirë në të cilën të gjitha shfrytëzimet janë të lejuara	LP	LP	LP	LP	LP		

Hapësirë pa ndonjë shfrytëzim të specifikuar apo të planifikuar	N	N	N	N	N		
Hapësirë me shfrytëzim të panjohur	N	N	N	N	N		

L-Lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohëshme dhe N-Ndalar

Kushtet ndërtimore në zonat e banimit me një njësi janë në pajtueshmëri me nenin 21 të Ligjit për Planifikimin Hapësinor (nr. 04/L-174) i cili kërkon përcaktimin e kushteve sipas trajtës dhe elementeve në vijim :

▪ **Etazhiteti**

1. Në ZSHP-1, numri i etazheve të lejuara është dy, përkatësisht B+P+1+ NK, ku 1 etazh mund të shfrytëzohet për banim.
2. Në ZSHP-2 dhe ZSHP-3 numri i etazheve të lejuara është tre, përkatësisht B+P+2, ku 2 etazhe mund të shfrytëzohen për banim.
3. Në ZSHP-4, numri i etazheve të lejuara është pesë, përkatësisht B+P+4, ku 4 etazhe mund të shfrytëzohen për banim.
4. Në ZSHP-5, numri i etazheve të lejuara është tetë, përkatësisht B+P+7, ku 6 etazhe mund të shfrytëzohen për banim.

Në rast se kërkohet Shfrytëzimi i të gjitha kateve të përcaktuara më lart si dhe në tabelat më poshtë, lejohet shfrytëzimi i të gjitha kateve vetëm për afarizëm, pa banim duke respektuar kushtet zhvillimore të lejuara.

Për përdorimin e bodrumeve dhe suterenit, referojuni kapitullit : 3.12 Përdorimi i suterenit dhe bodrumit.

▪ **Vija rregullative**

Vija rregullative është e definuar nga profili i rrugës së planifikuar publike.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me Udhëzimin Administrativ për Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor si :

Tabela 23 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara dhe ekzistuese.

GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regjionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,5 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE NË RRUGËT EKZISTUESE	VIJA RREGULLUESE

Rruga Magjistrale “Brigada 123” – 32.00m	16.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Xhavit Syla” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Hajdin Berisha” dhe Rruga “Skenderbeu” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Besim Ndreca” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Xhavit Bajraktari” – 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Zeke Bajraktari” – 18.00m	9.0m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Abdyl Rama” - 12.50m	6.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Kenan Halimi” - 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Naim Berisha”, “Mulla Nura”, “Adem Kuqi”, “Milit Kryeziu”, “Vudro Willson”, “Bajram Curri”, “Endrit Cara”, “13 Qershori” – 12.50m	6.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Ismail Qemalli”, Hasan Prishtina”, “Fetah Gega” 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Plotësim	Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën rregulluese të planifikuar konform Rregullores për Bonuse të zonimit.

▪ Vija ndërtimore

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike në ZSHP-1 është 6m ,ZSHP-2 është 8m, ZSHP-3 është 5m, ZSHP-4 është 7m dhe ZSHP-5 është 8m nga Vija Rregulluese.

Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ Lartësia e lejuar

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës.

1. **Ndërtesë të veçantë** raporti është 4L/1GJ me marrëveshje paraprake me fqinjët dhe në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira e jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriumi, apo hapje në hapësira për banim si : dhoma e ditës apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezari dhe kuzhina.
2. **Ndërtesë dyshe** është 2L/1GJ është njërën anë dhe në anën tjetër 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale. Në fasadat (muret e jashtme) të cilat :

Në njërën anë ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët;

3. **Ndërtesë në varg** ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët. Ndërtesat në varg duhet të kenë nënkallim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra i gjerë dhe 5 metra i lartë.

4. **Distanca minimale ndërmjet ndërtesës dhe kufirit anësor dhe të pasmë të parcelave kadastrale**, me kthina primare në fasada, në rast të pamundësisë të zbatimit të kushteve të përmendura më lart, në zona veç më të ndërtuara (të mbushura me ndërtim më shumë se 60%), është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës më të lartë.
5. **Lartësia maksimale :**
 1. Në ZSHP-1, lartësia maksimale është 9m
 2. Në ZSHP-2, lartësia maksimale është 12m
 3. Në ZSHP-3, lartësia maksimale është 12m
 4. Në ZSHP-4, lartësia maksimale është 18m
 5. Në ZSHP-5, lartësia maksimale është 27m

▪ **Ndërhyrjet e lejuara në lartësi**

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale ;

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
 2. Oxhaqet ose pirqjet;
 3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
 4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
 5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
 6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
 7. Hangarët, siloset, furrat, mullinjtë me erë, hambarët e drithërave;
 8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 për qind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.
- **Distancat në mes ndërtesave të banimit në raport me zona të tjera :**
1. Distanca minimale ndërmjet ndërtesave të banimit nga çerdhet, kopshtet, shkollat dhe ndërtesat shëndetësore është jo më e vogël se 1.5 herë lartësia e ndërtesës më të lartë të banimit, në anën jugore ose juglindore. Në drejtimet e tjera të horizontit zbatohen pikat si më lartë.
 2. Pavarësisht nga dispozitat e këtushme, distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra l gjerë dhe 5 metra i lartë.
 3. Në sipërfaqet e mbrojtura, zonat mbrojtëse, zonat e veçanta, zonat e veçanta të mbrojtura duhet të respektohen me ligjet si dhe rregulloret sektoriale. Në çdo rast distancat ndërmjet ndërtesave nuk duhet të jenë më të vogla sesa ekzistuese.
 4. Distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra i gjerë dhe 5 metra i lartë.
 5. Distancat minimale ndërmjet ndërtesave të banimit në raport me lumenjtë në raste kur është i përcaktuar brezi i gjelbër mbrojtës 10m i lumit është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës nga brezi mbrojtës dhe vlen për zonat brenda kufirit të zonës urbane, në raste kur nuk kemi të përcaktuar brezin mbrojtës përgjatë lumit, distanca nga kufiri i parcelës së lumit duhet të jetë minimum 10m dhe nuk ndalon hapësirat e jashtme si logja, ballkonet,

tarracat, kopshtet dhe atriumi, apo hapje në hapësira për banim si : dhoma e ditës apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezari dhe kuzhina.

Për zonat rurale distancat duhet të ruhen sipas Ligjit Nr. 04/L – 147 .Për ujërat e Kosovës.

▪ **Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)**

Në ZSHP-1, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesave të veçanta është 10%,ndërtesave të dyshe është 15%, ndërtesave në varg është 20%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale të ndërtesave të veçanta është 80%,ndërtesave të dyshe është 75%, ndërtesave në varg është 70%.

Në ZSHP-2, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesave të veçanta është 10%,ndërtesave të dyshe është 15%, ndërtesave në varg është 25%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale të ndërtesave të veçanta është 80%,ndërtesave të dyshe është 75%, ndërtesave në varg është 65%.

Në ZSHP-3, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesave të veçanta është 25%,ndërtesave të dyshe është 30%, ndërtesave në varg është 35%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale të ndërtesave të veçanta është 65%,ndërtesave të dyshe është 60%, ndërtesave në varg është 65%.

Në ZSHP-4, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesave të veçanta është 30%,ndërtesave të dyshe është 40%, ndërtesave në varg është 50%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale të ndërtesave të veçanta është 60%,ndërtesave të dyshe është 50%, ndërtesave në varg është 40%.

Në ZSHP-5, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesave të veçanta është 30%,ndërtesave të dyshe është 35%, ndërtesave në varg është 40%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale të ndërtesave të veçanta është 60%,ndërtesave të dyshe është 55%, ndërtesave në varg është 50%.

▪ **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**

Në ZSHP-1, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) në ndërtesa të veçanta 0.15, ndërtesa dyshe 0.20, ndërtesa në varg 0.25.

Në ZSHP-2, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) në ndërtesa të veçanta 0.30, ndërtesa dyshe 0.45, ndërtesa në varg 0.75.

Në ZSHP-3, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) në ndërtesa të veçanta 0.75, ndërtesa dyshe 0.90, ndërtesa në varg 1.0.

Në ZSHP-4, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) në ndërtesa të veçanta 1.50, ndërtesa dyshe 2.0, ndërtesa në varg 2.50.

Në ZSHP-5, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) në ndërtesa të veçanta 2.60, ndërtesa dyshe 2.80, ndërtesa në varg 3.00.

▪ **Kërkesat minimale për vend-parkingje**

Kërkesat minimale për vend – parkingje në zonat e shfrytëzimit të përzier, të planifikuara për banim janë : 2 VP/100 m² të sipërfaqes bruto të ndërtuar.

Kërkesat minimale për vend – parkingje në zonat e shfrytëzimit të përzier, të planifikuara për afarizëm janë : 3 VP/100 m² të sipërfaqes bruto të ndërtuar.

▪ **E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese**

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese të banimit. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në ilustrimin vijues : mënyrë figurative në figurën 7.

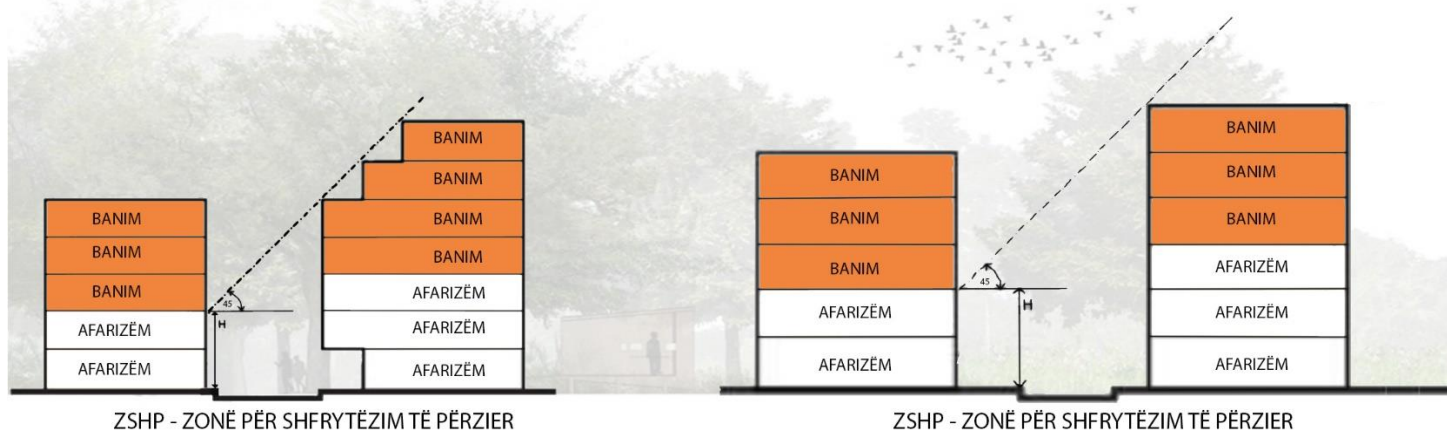

Figura 7 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°

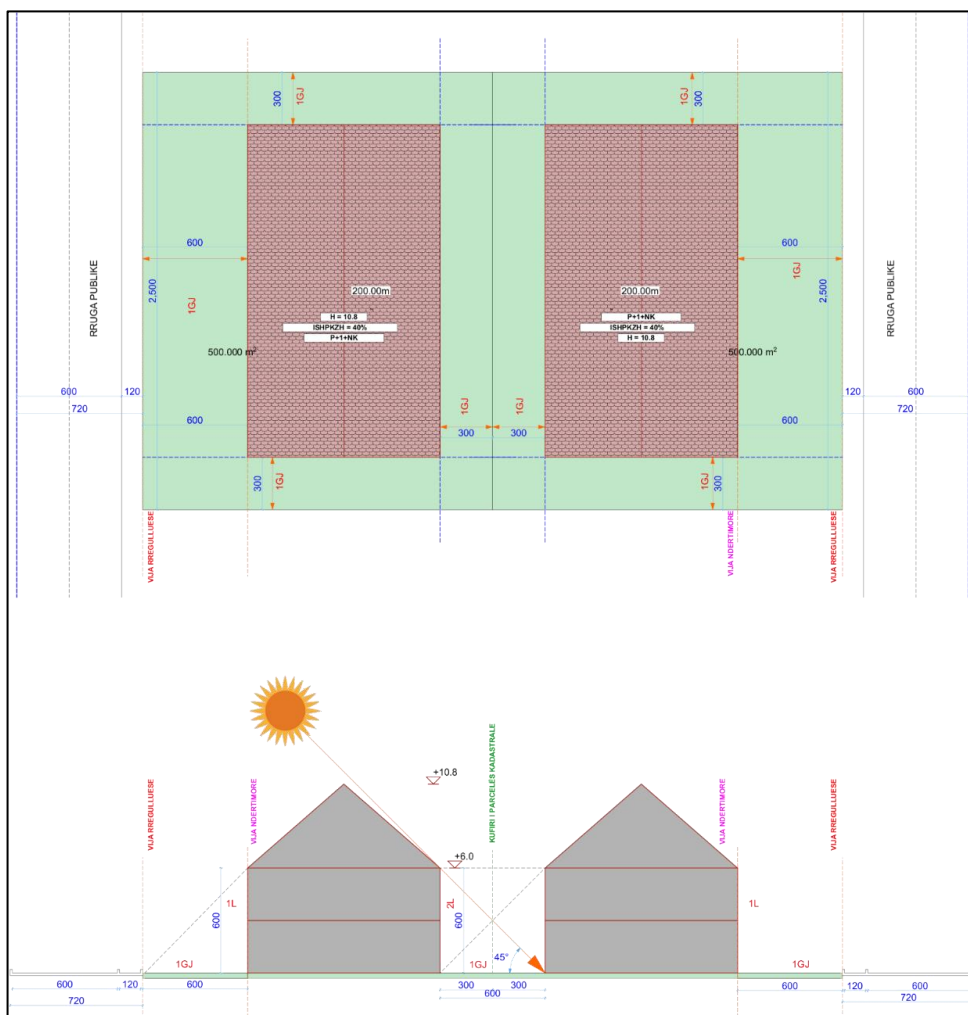

Figura 8 Shembulli i llogaritjes së lartësisë së lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale

▪ **Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Secila shtëpi duhet të gëzojë qasje në infrastrukture teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevojë të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A), dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

ZSHP 1 janë zona banimi me Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë të destinuar për banim me një njësi dhe afarizëm, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njësive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 7 njësi banimi, ndërtesa dyshe 10 njësi banimi, ndërtesa në varg 13 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi : ndërtesa të veçanta 20 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 30 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 40 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 1500 m², ndërtesa dyshe 1000m² dhe ndërtesa në varg 800m².

ZSHP-2 janë zona banimi me Sipërfaqe rurale me intensitet të lartë të destinuar për banim me shumë njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njësive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 7 njësi banimi, ndërtesa dyshe 10 njësi banimi, ndërtesa në varg 13 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi : ndërtesa të veçanta 30 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 40 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 50 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 1000 m², ndërtesa dyshe 800 m² dhe ndërtesa në varg 600 m².

ZSHP-3 janë zona banimi me Sipërfaqe sub-urbane të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njësive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 21 njësi banimi, ndërtesa dyshe 26 njësi banimi, ndërtesa në varg 28 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi : ndërtesa të veçanta 75 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 90 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 98 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 300m², ndërtesa dyshe 240 m² dhe ndërtesa në varg 200m².

ZSHP-4 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e përgjithshme të destinuar për banim me shumë njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njësive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 32 njësi banimi, ndërtesa dyshe 43 njësi banimi, ndërtesa në varg 54 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi : ndërtesa të veçanta 113 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 150 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 188 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 1400 m², ndërtesa dyshe 700 m² dhe ndërtesa në varg 450 m².

ZSHP-5 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e qendrore të destinuar për banim me shumë njësi, me dendësi maksimale banesore e shprehur si numri maksimal i njësive banesore për hektar në ndërtesa të veçanta 84 njësi banimi, ndërtesa dyshe 98 njësi banimi, ndërtesa në varg 112 njësi banimi për çdo hektar, dendësi maksimale banimi : ndërtesa të veçanta 180 banorë për çdo hektar, ndërtesa dyshe 210 banorë për çdo hektar, ndërtesa në varg 240 banorë për çdo hektar, ndërkaq sa

i përket madhësisë minimale të parcelës kadastrale ndërtesa të veçanta 2400m², ndërtesa dyshe 1900m² dhe ndërtesa në varg 1400 m².

▪ **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Fasadat si elemente kryesore me rëndësi estetike dhe formësuese tek ndërtesat, duhet të jenë në harmoni të plotë me ndërtesat tjera ekzistuese të zonës, kjo për arsye të kontekstualizimit në arkitekturë.

Karakteristike tek zonat mikse apo zonat për shfrytëzime të përziera janë modalitete të ndryshme për formësim arkitektonik shkaku edhe i shfrytëzimeve që janë të përziera apo mikse, andaj kufizimet janë më gjeneralë, por gjithmonë duke ju përshtatur karakterit dhe funksionit të ndërtesës.

Forma e objektit preferohet të jetë formë gjeometrike Katrore.

Forma e kulmit duhet të jetë dy ose me shumë ujqor, Strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike.

Në kulme lejohet nxjerrja e baxhave me qëllim të përfitimit të ndriçimit tek nënkulmet, jo më shumë se 20% e sipërfaqes së kulmit.

Në këto zona lejohen të gjitha llojet e kulmeve të rrafshëta dhe të gjelbëruara, gjithmonë duke u përshtatur me ndërtesat ekzistuese fqinje në lagje.

Ballkonet, lozhat dhe terasat me qëllim të mënjanimin të rrezeve të diellit në hapësirat e brendshme gjatë verës, duhet të ndërtohen mbi dritaret e vendosura në pjesën jugore, jug-lindore dhe jug-perëndimore të katit përfund duke krijuar strehë. Secila nga lozhat, ballkonet dhe terasat duhet të jenë të rrethuar nga gardhi mbrojtës me lartësi minimale 110 cm nga pllaka, elementet e gardhit mbrojtës duhet të jenë të vendosura në pozitë vertikale, ku hapësirat mes tyre mos të jenë më të mëdha se 10cm.

▪ **Rregullat për zhvillimin e peizazhit**

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kanë karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

▪ **Parkingjet**

Parkingu përgjatë rrugës publike dhe parkingjet e përbashkëta të cilat i kemi shprehur si:

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuar për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

Tabela 24 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZShP-1

Kushtet ndërtimore	ZShP-1		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intenzitet të lartë		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti maksimal	B+P+1+NK	B+P+1+NK	B+P+1+NK
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	9	9	9
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1L/1GJ	1L/1GJ	1L/1GJ

L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	10%	15%	20%
% e gjelbërimit	80%	75%	70%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.15	0.20	0.25
Kërkesat minimale për vendparkinge	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	20	30	40
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	7	10	13
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,500	1,000	800
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	50	40	40
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	30	25	20

Tabela 25 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZShP-2

Kushtet ndërtimore	ZShP-2		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intenzitet të lartë		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	8m	8m	8m
Etazhiteti maksimal	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëjës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëjës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	10%	15%	25%
% e gjelbërimit	80%	75%	65%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.30	0.45	0.75
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²

Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	30	40	50
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	7	10	13
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,000	800	600
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	40	40	40
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	25	25	20

Tabela 26 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZSHP-3

Kushtet ndërtimore	ZShP-3		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Sub-Urbane		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	5m	5m	5m
Etazhiteti maksimal	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	2.5L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)

L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	25%	30%	35%
% e gjelbërimit	65%	60%	55%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.75	0.90	1.00
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përcueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	56	68	79
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	16	19	23
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	300	240	200
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	20	20	20
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	15	12	10

Tabela 27 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZSH-4

Kushtet ndërtimore	ZSH-4		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	7m	7m	7m
Etazhiteti maksimal	B+P+4	B+P+4	B+P+4
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	18	18	18

H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	30%	40%	50%
% e gjelbërimit	60%	50%	40%
SNP	80%	80%	80%
ISN	1.50	2.00	2.50
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	113	150	188
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	32	43	54
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,400	700	450
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	30	35	30

Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	35	20	15
---	----	----	----

Tabela 28 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZSHp-5

Kushtet ndërtimore	ZShp-5		
	Sipërfaqe urbane qendrore		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe urbane qendrore		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija ndërtimore nga vija rregulluese	8m	8m	8m
Etazhiteti maksimal	B+P+7	B+P+7	B+P+7
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	27	27	27
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
ISHPKZh	30%	35%	40%
% e gjelbërimit	60%	55%	50%

SNP	80%	80%	80%
ISN	2.60	2.80	3.00
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	180	210	240
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	84	98	112
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	2,400	1,900	1,400
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	50	50	50
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	48	38	28

5.3. Zonat komerciale (ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 DHE ZK-5)

Zonat komerciale shënohen me kodin **ZK** dhe janë të ndara sipas përmbajtjes në pesë kategori kryesore si: ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5.

Tabela 29 Zonat Komerciale

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZK-1	Zonë Komerciale	19.61
ZK-2	Zonë Komerciale	3.35
ZK-3	Zonë Komerciale	12.99
ZK-4	Zonë Komerciale	23.72
ZK-5	Zonë Komerciale	2.00

▪ **Shfrytëzimet e lejuara**

Në kuadër të **ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5**, shfrytëzime e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

- Tregti me shumicë, Tregti me pakicë, Riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake, Shërbim i ushqimit, Shërbim i patundshmërisë, Kamping, Bujtinë, Hotel, Motel, Shërbime të tjera tregtare, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, Infrastrukturë e telekomunikacionit.
- **Shfrytëzimet e lejuara dytësore**
Në kuadër të **ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5** shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:
 - Shërbimet tregtare si: (tregtia me pakicë, riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake), shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.
 - Shërbime teknike profesionale dhe shkencore, shërbime administrative dhe mbështetëse, shërbime të sigurisë publike dhe emergjencave.
- **Shfrytëzimet e lejuara të veçanta**
Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të **ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5**, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:
 - Shërbim kulturor, hapësirë e mbuluar rekreative, hapësirë e hapur rekreative, Shërbim i administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale, shërbime arsimore, shërbime shëndetësore dhe shoqërore, shërbime fetare, minierat sipërfaqësore.
- **Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht**
Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5**, pas së cilës largohen plotësisht janë:
 - Prodhim bujqësor për konsum vetjak , mbledhje e produkteve natyrore, peshkimi, kopshtet familjare, minierat.
- **Shfrytëzimet e ndaluara**
Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të **ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5**, për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në kuadër të kësaj zone janë , të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 30 Kushtet zhvillimore për zonat komerciale (ZK-1, ZK-2, ZK-3, ZK-4 dhe ZK-5).

Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve	Kushtet e shfrytëzimit					Hilucs3	
	ZK-1	ZK-2	ZK-3	ZK-4	ZK-5	LV	N
Hilucs2							
Prodhim primarë							
Bujqësi	LP	LP	LP	LP	LP		
Pylltari	LP	LP	LP	LP	LP		
Minierë dhe gurore	LP	LP	LP	LP	LP		
Akuakulturë dhe peshkim	LP	LP	LP	LP	LP		
Prodhimtari parësore tjetër	LP	LP	LP	LP	LP		
Prodhim dytësor							
Industri e lëndës së parë	L	L	L	L	L		
Industri e prodhimeve të rënda	N	N	N	N	N		
Industri e prodhimeve të lehta	L	L	L	L	L		
Prodhim i energjisë	N	N	N	N	N		
Prodhim tjetër dytësorë	L	L	L	L	L		
Prodhim tretësor							
Shërbim tregtar	L	L	L	L	L		
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	L	L	L	L	L		
Shërbim i komunitetit	LD	LD	LD	LD	LD		
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	LD	LD	LD	LD	LD		
Shërbim tjetër	L	L	L	L	L		
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike							
Rrjetet e transportit	L	L	L	L	L		
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	L	L	L	L	L		
Shërbim publik	L	L	L	L	L		
Banim							
Banim i përhershëm	N	N	N	N	N		
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LV	LV	LV	LV	LV		
Banim tjetër	LV	LV	LV	LV	LV		
Shfrytëzim tjetër							
Tokë kalimtare	LP	LP	LP	LP	LP		
Tokë e braktisur	LP	LP	LP	LP	LP		
Tokë natyrore e cila nuk është nën ndonjë shfrytëzim tjetër ekonomik	LP	LP	LP	LP	LP		
Hapësirë në të cilën të gjitha shfrytëzimet janë të lejuara	LP	LP	LP	LP	LP		
Hapësirë pa ndonjë shfrytëzim të specifikuar apo të planifikuar	LP	LP	LP	LP	LP		
Hapësirë me shfrytëzim të panjohur	LP	LP	LP	LP	LP		
L-lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndaluar							

■ Vija rregullative

Vija rregullative është e definuar nga profili i rrugës së planifikuar publike.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me Udhëzimin Administrativ për Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor si :

Tabela 31 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.

GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,50 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE NË RRUGËT EKZISTUESE	VIJA RREGULLUESE
Rruga Magjistrale “Brigada 123” – 32.00m	16.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regionale “Xhavit Sylja” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regionale “Hajdin Berisha” dhe Rruga “Skenderbeu” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regionale “Besim Ndreca” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Xhavit Bajraktari” – 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Zeke Bajraktari” – 18.00m	9.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Abdyl Rama” - 12.50m	6.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Kenan Halimi” - 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.

“Naim Berisha”, “Mulla Nura”, “Adem Kuqi”, “Milit Kryeziu”, “Vudro Willson”, “Bajram Curri”, “Endrit Cara”, “13 Qershori” – 12.50m	6.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Ismail Qemali”, Hasan Prishtina”, “Fetah Gega” 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Plotësim	Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën rregulluese të planifikuar konform Rregullores për Bonuse të zonimit.

▪ Etazhiteti

- Në ZK-1, numri i etazheve të lejuara është dy, përkatësisht B+P+1.
- Në ZK-2, numri i etazheve të lejuara është një, përkatësisht B+P+0.
- Në ZK-3, numri i etazheve të lejuara është dy, përkatësisht B+P+1.
- Në ZK-4, numri i etazheve të lejuara është një, përkatësisht B+P+0.
- Në ZK-5, numri i etazheve të lejuara është një, përkatësisht B+P+0.

Për përdorimin e bodrumeve dhe suteranit, referojuni kapitullit : 3.12 Përdorimi i suteranit dhe bodrumit.

▪ Vija ndërtimore

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike është 7-9m.

Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ Lartësia e lejuar

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës. Ky raport nuk mund të jetë më i vogël se 0.5L/1GJ dhe më i madh se 3L/1GJ, ku GJ- është distanca mes ndërtesës dhe kufiri të parcelës kadastrale dhe L është lartësia e ndërtesës. Mirëpo, në rast se parashtruesi/ja i/e kërkesës për leje ndërtimore ka siguruar marrëveshje paraprake me pronarët e tokave fqinje atëherë raporti L/GJ maksimal i lejuar është 4L/1GJ, dhe në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira të jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriume.

▪ Ndërhyrjet e lejuara në lartësi

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale ;

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
2. Oxhaqet ose pirqjet;
3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
7. Hangarët, siloset, furrat, mullinj të me erë, hambarët e drithërave;
8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 për qind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.

▪ Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)

1. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZK-1 është 50%
2. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZK-2 është 50%
3. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZK-3 është 40%
4. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZK-4 është 40%
5. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZK-5 është 25%

▪ **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**

1. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZK-1 është 1
2. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZK-2 është 0.5
3. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZK-3 është 0.8
4. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZK-4 është 0.4
5. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZK-5 është 0.5

▪ **Kërkesat minimale për vend-parkingje**

Tabela 32 Kërkesat minimale për vend – parkingje ne zona komerciale ZK

Komercale	Shitje me pakicë	4VP/100m ² të hapësirës
	Treg	3VP/100m ² të hapësirës shitëse
	Depo dhe shitje me shumicë	1VP/100m ² të hapësirës
	Artizanale	2VP/100m ² të hapësirës

▪ **E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese**

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese të banimit. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën 11 dhe vlenë për ndërtesat të cilat janë fqinje me ndërtesat e banimit.

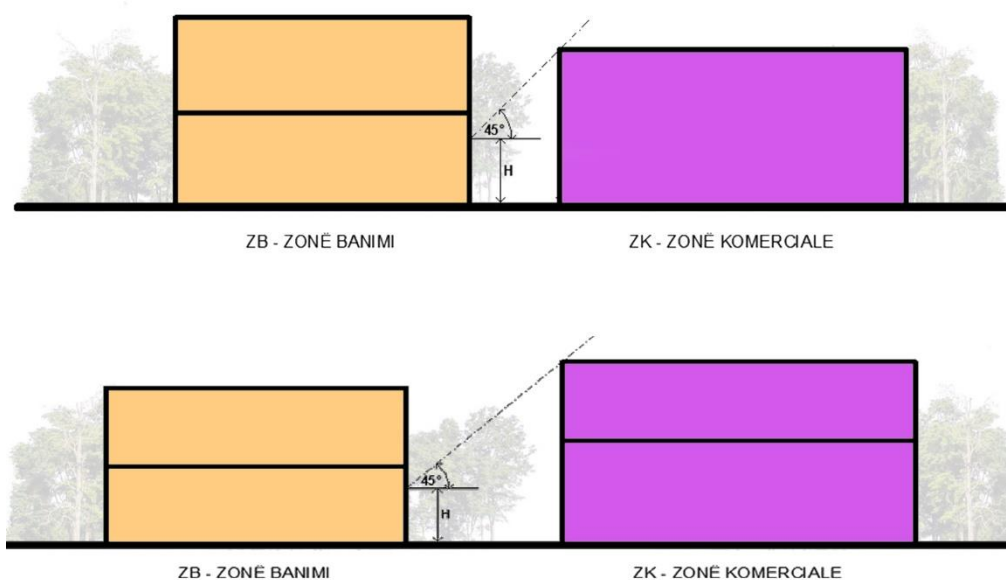

Figura 9 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°

▪ **Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Secila ndërtesë duhet të gëzojë qasje në infrastrukture teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha ndërtesat duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevoja të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A); dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

Parcela zhvillimore minimale për zhvillim është 2000m².

▪ **Rregullat për zhvillimin e peizazhit**

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kane karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjtë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

▪ **Parkingjet**

Parkingu përgjatë rrugës publike dhe parkingjet e përbashkëta të cilat i kemi shprehur si:

- Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuar për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta

Tabela 33 Kushtet ndërtimore për Zonat Komerciale (ZK)

Kushtet ndërtimore	ZK-1	ZK-2	ZK-3	ZK-4	ZK-5
Vija Ndërtimore	7-9m	7-9m	7-9m	7-9m	7-9m
Vija rregullative nga Vija Rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Etazhiteti	B+P+1	B+P+0	B+P+1	B+P+0	B+P+0
H e lejuar/largësia nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1L/1GJ	1L/1GJ	1L/1GJ	1L/1GJ	1L/1GJ
H e lejuar/ largësia nga kufiri anësor i parcelës kadastrale	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ
H e lejuar/ largësia nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L / 1GJ	4L / 1GJ	4L / 1GJ	4L / 1GJ	4L / 1GJ
ISHPKZh	50%	50%	40%	40%	25%
% e gjelbërimit	30%	30%	30%	30%	60%

Kushtet ndërtimore	ZK-1	ZK-2	ZK-3	ZK-4	ZK-5
SNP	80%	80%	80%	80%	80%
ISN	1	0.5	0.8	0.4	0.5
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	DysHEMEJA 0.5	DysHEMEJA 0.5	DysHEMEJA 0.5	DysHEMEJA 0.5	DysHEMEJA 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00= 45db (A)	08:00-22:00= 45db (A)	08:00-22:00= 45db (A)	08:00-22:00= 45db (A)	08:00-22:00= 45db (A)
	22:00-08:00= 35db (A)	22:00-08:00= 35db (A)	22:00-08:00= 35db (A)	22:00-08:00= 35db (A)	22:00-08:00= 35db (A)
Madhësia e parcelës kadastrale	Min. : 20 ari	Min. : 20 ari	Min. : 20 ari	Min. : 20 ari	Min. : 20 ari
Gjatësia e pjesës së përparme të parcelës	Min. 50m	Min. 50m	Min. 50m	Min. 50m	Min. 50m
Lartësia maksimale e ndërtesave	9m	7m	9m	7m	7m

5.4. Zonat Industriale (ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3)

Zonat Industriale shënohen me kodin ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3, zona të destinuar kryesisht për prodhimtari industriale dhe aktivitete tjera afariste-shërbyese.

Tabela 34 Zonat Industriale

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZI-1	Zonë Industriale	255.78
ZI-2	Zonë Industriale	99.28
ZI-3	Zonë Industriale	17.92

■ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3, shfrytëzimet e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet në vijim :

- Shërbim argëtues, tregti me shumicë, tregti me pakicë, shërbim i ushqimit, riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake, prodhimi i produkteve të tekstilit, prodhimi i drurit dhe produkteve me bazë të drurit, prodhimi i produkteve të letrës, prodhimi i rrobave dhe lëkurës, botim dhe shtyp, prodhim i pasjeve elektrike dhe optike, prodhimi i pijeve, ushqimeve dhe produkteve të duhanit, Prodhim i produkteve tjera të lehta, shërbime të informimit dhe komunikime, shërbim administrativ dhe mbështetës, infrastrukturë e transportit rrugor, infrastrukturë e transportit hekurudhor, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza, depot, Prodhim i produkteve prej gomës dhe plastikës , prodhimet e metaleve, prodhimet e gurit, shërbim arsimor.

■ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3, shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Shërbime të informimit dhe komunikime, shërbim administrativ dhe mbështetës.
- **Shfrytëzimet e lejuara të veçanta**
Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:
 - Shërbim i administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale, shërbim i akomodimit dhe ushqimit, infrastrukturë e transportit ajror, infrastrukturë e telekomunikacionit.
- **Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht**
Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3, pas së cilës largohen plotësisht janë:
 - Prodhim bujqësor për konsum vetjak dhe Mbledhje e produkteve natyrore.
- **Shfrytëzimet e ndaluara**
Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të zonave industriale për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në kuadër të kësaj zone janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 35 Kushtet zhvillimore për Zone Industriale (ZI)

Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve	Kushtet e shfrytëzimit				Hilucs3
	ZI-1	ZI-2	ZI-3	LV	N
Hilucs2					
Prodhim primarë					
Bujqësi	LP	LP	LP		
Pylltari	LP	LP	LP		
Minierë dhe gurorë	LP	LP	LP		
Akuakulturë dhe peshkim	LP	LP	LP		
Prodhimtari parësore tjetër	LP	LP	LP		
Prodhim dytësor					
Industri e lëndës së parë	L	L	L		
Industri e prodhimeve të rënda	L	L	L		
Industri e prodhimeve të lehta	L	L	L		
Prodhim i energjisë	L	L	L		
Prodhim tjetër dytësorë	L	L	L		
Prodhim tretësor					
Shërbim tregtar	LD	LD	LD		
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LD	LD	LD		
Shërbim i komunitetit	LV	LV	LV		
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	LD	LD	LD		
Shërbim tjetër	LD	LD	LD		
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike					
Rrjetet e transportit	L	L	L		
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	L	L	L		
Shërbim publik	L	L	L		
Banim					
Banim i përhershëm	N	N	N		
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LV	LV	LV		

Loji i funksioneve dhe aktiviteteve	Kushtet e shfrytëzimit				Hilucs3
Banim tjetër	N	N	N		
Shfrytëzim tjetër					
Tokë kalimtare	LP	LP	LP		
Tokë e braktisur	LP	LP	LP		
Tokë natyrore e cila nuk është nën ndonjë shfrytëzim tjetër ekonomik	LP	LP	LP		
Hapësirë në të cilën të gjitha shfrytëzimet janë të lejuara	LP	LP	LP		
Hapësirë pa ndonjë shfrytëzim të specifikuar apo të planifikuar	LP	LP	LP		
Hapësirë me shfrytëzim të panjohur	LP	LP	LP		
L-lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndalar					

▪ **Etazhiteti**

Në ZI-1, numri i etazheve të lejuara është dy, përkatësisht B+P+1.

Në ZI-2, numri i etazheve të lejuara është një, përkatësisht B+P+1

Në ZI-3, numri i etazheve të lejuara është një, përkatësisht B+P+1

Për përdorimin e bodrumeve dhe suteranit, referojuni kapitullit : 3.13 Përdorimi i suteranit dhe bodrumit.

▪ **Vija rregullative**

Vija rregullative është e definuar nga profili i rrugës së planifikuar publike.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me Udhëzimin Administrativ për Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor si :

Tabela 36 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.

GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regjionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,50 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
GJËRËSIA E RRUGËS NË MES DY VIJAVE RREGULLUESE NË RRUGËT EKZISTUESE	VIJA RREGULLUESE

Rruga Magjistrale “Brigada 123” – 32.00m	16.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Xhavit Syla” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Hajdin Berisha” dhe Rruga “Skenderbeu” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Regjionale “Besim Ndreca” – 21.00m	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Xhavit Bajraktari” – 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga Tranzite “Zeke Bajraktari” – 18.00m	9.0m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Abdyl Rama” - 12.50m	6.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rruga “Kenan Halimi” - 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Naim Berisha”, “Mulla Nura”, “Adem Kuqi”, “Mililit Kryeziu”, “Vudro Willson”, “Bajram Curri”, “Endrit Cara”, “13 Qershori” – 12.50m	6.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
“Ismail Qemali”, Hasan Prishtina”, “Fetah Gega” 15.00m	7.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Plotësim	Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën rregulluese të planifikuar konform Rregullores për Bonuse të zonimit.

▪ **Vija ndërtimore**

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike është 7 - 10m.

Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ **Distanca në mes të një objekti Industrial dhe një ndërtese jo Industriale**

Distancat në mes objekteve industriale përcaktohen në përputhje me rregullat e sigurisë së ndërtesës dhe aktivitetëve që zhvillohen në to, siç është përcaktuar në legjislacionin në fuqi.

Distanca në mes të një objekti industrial dhe një ndërtese jo industriale nuk duhet të jetë më pak se lartësia maksimale mbi tokë e ndërtesës më të lartë fqinje.

▪ **Lartësia e lejuar**

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës. Ky raport nuk mund të jetë më i vogël se 0.5 L / 1 GJ dhe më i madh se 3 L / 1 GJ, ku GJ- është distanca mes ndërtesës dhe kufiri të parcelës kadastrale dhe L është lartësia e ndërtesës. Mirëpo, në rast se parashtuesi/ja i/e kërkesës për leje ndërtimore ka siguruar marrëveshje paraprake me pronarët e tokave fqinje atëherë raporti L/G maksimal i lejuar është 4L/1GJ, dhe në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira të jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriume.

Ndërhyrjet e lejuara në lartësi

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale ;

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
2. Oxhaqet ose pirgjet;

3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
 4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
 5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
 6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
 7. Hangarët, siloset, furrat, mullinjtë me erë, hambarët e drithërave;
 8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 për qind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.
- **Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)**
 1. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZI-1 është 45%
 2. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZI-2 është 30%
 3. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZI-3 është 40%
 - **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**
 1. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZI-1 është 0.9
 2. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZI-2 është 0.6
 3. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZI-3 është 0.8
 - **Kërkesat minimale për vend-parkingje**
Kërkesat minimale për vend-parkingje në zona industriale ZI janë : 1VP/100m² të sipërfaqes bruto të ndërtuar.
 - **E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese**
Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën 12 dhe vlenë për ndërtesat të cilat janë fqinje me ndërtesat e banimit.

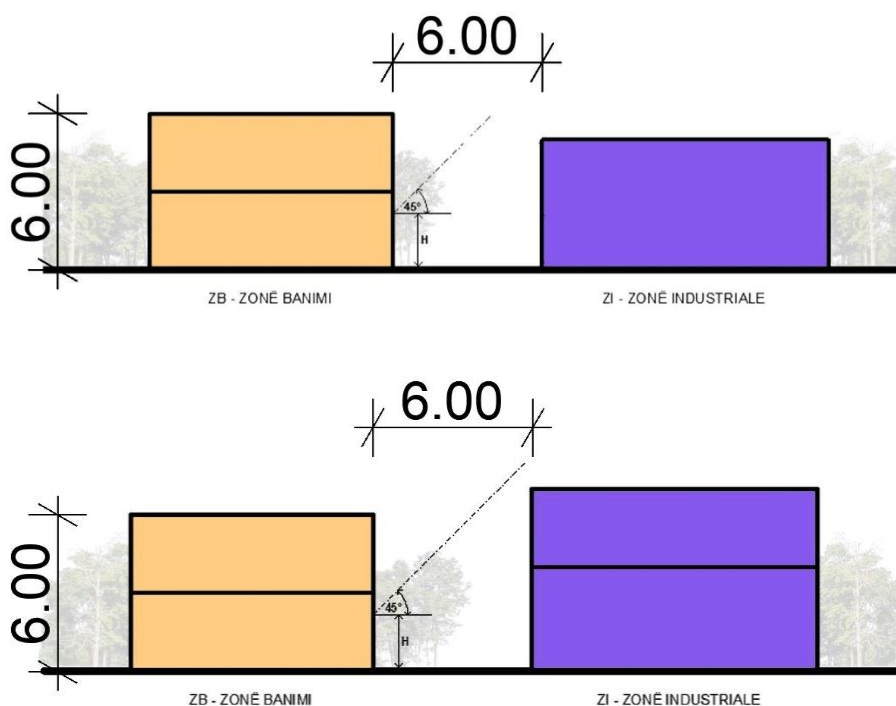

Figura 10 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°

▪ **Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Secila ndërtesë duhet të gëzojë qasje në infrastrukture teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevojë të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A), dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

Parcela zhvillimore minimale për zhvillim është 1,500m².

▪ **Rregullat për zhvillimin e peizazhit**

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kanë karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjtë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

▪ **Parkingjet**

Parkingu përgjatë rrugës publike dhe parkingjet e përbashkëta të cilat i kemi shprehur si:

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevojë të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësorë të specifikuar për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

Tabela 37 Kushtet ndërtimore për Zonat Industriale (ZI) ZI-1, ZI-2 dhe ZI-3

Kushtet ndërtimore	ZI-1	ZI-2	ZI-3
Vija Ndërtimore	7 - 10m	7 - 10m	7 - 10m
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Etazhiteti	B+P+1	B+P+1	B+P+1
Lartësia e lejuar/largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1 L / 1 GJ	1 L / 1 GJ	1 L / 1 GJ
Lartësia e lejuar/largësinë nga kufiri anësor i parcelës kadastrale	3 L / 1 GJ	3 L / 1 GJ	3 L / 1 GJ
Lartësia e lejuar/largësinë nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	3 L / 1 GJ	3 L / 1 GJ	3 L / 1 GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4 L / 1 GJ	4 L / 1 GJ	4 L / 1 GJ
ISHPKZh	45%	30%	40%
% e gjelbërimit	30%	30%	30%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.9	0.6	0.8
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²

Kushtet ndërtimore	ZI-1	ZI-2	ZI-3
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00 = 45db (A)	08:00-22:00 = 45db (A)	08:00-22:00 = 45db (A)
	22:00-08:00 = 35db (A)	22:00-08:00 = 35db (A)	22:00-08:00 = 35db (A)
Madhësia e parcelës kadastrale	Min. : 15 ari	Min. : 15 ari	Min. : 15 ari
Gjatësia e pjesës së përparme të parcelës	Min. : 30 m	Min. : 30 m	Min. : 30 m
Lartësia maksimale e ndërtesave	7 deri 10m	10 deri 13m	10 deri 13m

5.5. Zonë rekreative-turistike (ZrT-1, ZrT-2, ZrT-3)

Zonat Rekreative-Turistike shënohen me kodin ZrT-1, ZrT-2, ZrT-3 janë sipërfaqe me vlera të mëdha natyrore, peisazhike, kulturore, sportive, shëndetësore, pushimi dhe rekreimi të cilat janë përcaktuar parasegjithash për zhvillim të turizmit.

Janë kryesisht zona ku zhvillohen aktivitetet si hoteleria, rekreacioni dhe llojet e turizmit të cilat zhvillohen janë: turizmi malor, dimëror, veror, rural, aktivitetet në natyrë, turizmi shëndetësor, turizmi alpinist, ekskursionet turistike.

Tabela 38 Zonat Rekreative Turistike

Zona bazë	Kodi bazë	Destinimi	Kodi identifikues i zonës	Sipërfaqe për zhvillim (ha)
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Sport dhe Rekreacion	ZrT-1	26.85
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Park/rekreim/gjelbrim	ZrT-2	156.50
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Hapësira/komplekse sportive	ZrT-3	38.73

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në ZrT-1, ZrT-2 dhe ZrT-3 funksione dhe aktivitete e lejuara janë :

- Hapësirë e mbuluar rekreative, Hapësirë e hapur rekreative, shërbime të tjera rekreative, Tregti me pakicë, Shërbim i ushqimit, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë të telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në ZrT-1, ZrT-2, ZrT-3 funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë:

- Shërbimet argëtuese, shërbimet e komunitetit duke përfshirë vetëm shërbimin fetar, shërbimet tregtare si:
- (tregti me pakicë, Shërbimi ushqimit, Hotel), shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.
- Mbjellja e fidanëve për qëllime edukative dhe dekorative, ecje e lirë në natyrë, etj.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në ZrT-1, ZrT-2, ZrT-3 funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë:

- Peshkimi dhe mbledhja e frutave natyrore, bujqësia, pylltari.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZrT-1, ZrT-2 ZrT-3 pas së cilës largohen plotësisht janë :

- Prodhim bujqësor për konsum vetjak , mbledhje e produkteve natyrore.
- Veprimtarit turistike mobile, panairët, shitja e librave, aktivitete argëtuese sezonale, mbajtja e koncerteve dhe festivaleve.

▪ **Shfrytëzimet e ndaluara**

Në ZrT-1, ZrT-2 dhe ZrT-3 kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

▪ **Kushtet Ndërtimore**

Për zonat ZRT-1 dhe ZRT-3

Infrastruktura e institucioneve sportive dhe hapësirave rekreative përbëhet nga Hapsirat për rekreacion (ZRT-1) dhe komplekse sportive (ZRT-3), të cilat kanë kushte specifike dhe rregullohen sipas rregulloreve dhe normave specifike të projektimit. Sa i përket institucioneve sportive dhe hapësirave rekreative, normat e planifikimit japin këto kushte :

1. Numri i banorëve në vendbanim:

- ≤ 5000 banor: $2.50 \text{ m}^2/\text{banor}$;
- $\geq 5001- 20000$ banor: $4.50 \text{ m}^2/\text{banor}$;
- > 20001 banor: $5.00 \text{ m}^2/\text{banor}$.

2. *Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh):*

- Ndërtesat sportive: 60%.

3. *Distanca optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore:*

- Fushat sportive dhe rekreative: 800 m.

4. *Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit*

Infrastruktura e institucioneve të sportit dhe rekreacionit, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

- në lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erërat e forta;
- në lokacion të rrafshët pranë burimeve dhe pasqyrave ujore.

Kushtet Ndërtimore për zonën ZRT-2.

Në kuadër të zonës ZrT-2, hyjnë funksione dhe aktivitete me përmbajtje të larmishme, Park/ rekreim/gjelbrim, për të cilat kushtet ndërtimore janë specifike dhe rregullohen sipas rregulloreve specifike për normat e projektimit.

Sa i përket parqeve, normat e planifikimit japin këto kushte:

- Parqet publike në kuadër të lagjes: $1.00 \text{ m}^2/\text{banor}$;
- Parqet publike në kuadër të vendbanimit: $2.00 \text{ m}^2/\text{banor}$;
- Brezat e gjelbër përgjatë rrugëve: $1.00 \text{ m}^2/\text{banor}$;
- Brezat e gjelbër përgjatë rrjedhave ujore: $2.00 \text{ m}^2/\text{banor}$.

5.1. Zonat e komunikacionit - transportit (ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 DHE ZkT-4)

Zona e komunikacionit dhe transportit shënohet me kodin ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 DHE ZkT-4 dhe janë zona që shërbejnë për qëllime të transporti, mallrave, shërbimeve, informatave dhe udhëtarëve. Rregullat e shfrytëzimit dhe ndërtimit në kuadër të kësaj zonë rregullohen sipas legjislacionit dhe rregulloreve specifike të kësaj fushe dhe dominojnë ndaj rregullave të HZK-së.

Tabela 39 Zonat e komunikacionit dhe transportit

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZkT-1	Rrugë	1019.92
ZkT-2	Parking	1.67
ZkT-3	Stacion i Autobusëve	0.50
ZkT-4	Infrastrukturë e Transportit Ajrorë - Hipodrom	9.95

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të **ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 DHE ZkT-4** shfrytëzimet e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

- Infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e transportit hekurudhor, Infrastrukturë e transportit ajror dhe të gjitha formave të tjera të transportit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të **ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 DHE ZkT-4** shfrytëzimet e lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike elektrike, Infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza-atmosferike.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të **ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 dhe ZkT-4** por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

- Infrastrukturë për trajtimin i mbeturinave, shërbim tregtar me shumice dhe pakicë dhe riparimi i automjeteve dhe mallrave personale dhe shtëpiake.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 dhe ZkT-4** pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Prodhim bujqësor për konsum vetjak , Mbledhje e produkteve natyrore.
- Shfrytëzimet aktuale-ekzistuese.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të **ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 dhe ZkT-4** për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në kuadër të kësaj zone, janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

▪ Kushtet Ndërtimore

Të gjitha karakteristikat lidhur me kërkesat për kushtet ndërtimore në kuadër të **ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 dhe ZkT-4** janë subjekt i legjislacionit, rregulloreve dhe eurokodeve specifike të fushës së ndërtimit dhe transportit dhe komunikacionit.

Zonat e komunikacionit dhe transportit dhe kushtet për to elaborohen më saktësisht në kapitullin 7.6 Kapacitetet dhe kushtet teknike për projektim dhe ndërtim.

5.2. Zonë Bujqësore (Zb)

Zona Bujqësore shënohen me kodin **Zb** dhe është kryesisht sipërfaqe e mbuluar me tokë bujqësore të kualitetit të lartë. Ky grup paraqet tokën e kualitetit më të mirë e cila ka kufizime të menaxhueshme mjedisore. Ka përdorime intensivë bujqësore apo për hortikulturë që duhet mbrojtur në mënyrë të rreptë për shfrytëzim bujqësor. Përderisa zbatohet një standard i lartë, ka gjasa që ky lloj i shfrytëzimit të tokës të shkaktojë dëme minimale mjedisore.

Këto sipërfaqe janë të përshtatshme për prodhim të drithërave, perimeve pemëve dhe lloje të tjera intensive të industrive bujqësore, varësisht nga kushtet lokale, qasja dhe parametrat e tokës.

Në tokat bujqësore janë përcaktuar shfrytëzimet në të cilat shfrytëzime janë përcaktuara edhe aktivitetet e lejuara të cilat janë radhitur si më poshtë :

Tabela 40 Zonat Bujqësore

	Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Lloji i shfrytëzimit	Sipërfaqet për zhvillim
1	Zb-1	Zonë bujqësore	Drithëra	3273.81
2	Zb-2	Zonë bujqësore	Fruta	2562.15
3	Zb-3	Zonë bujqësore	Perime	2082.89
4	Zb-4	Zonë bujqësore	Vreshta	763.82
5	Zb-5	Zonë bujqësore	Foragjere (Livadhe)	1163.39
6	Zb-6	Zonë bujqësore	Kullosa	6526.51

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në **Zb** funksione dhe aktivitete e lejuara janë :

Kultivimi i drithërave (përveç orizit), i bimëve bishtajore dhe i farërave vajore, Kultivimi i perimeve, Pjebra dhe Shalqin, Bimë rrënjore, Tuberoze, Kultivimi i kallamsheqerit, Kultivimi i duhanit, Kultivimi i hardhive, Kultivimi në serë, Kultivimi i frutave me bërthamë dhe frutave me farë, Kultivimi i frutave të tjera pemore, Arra dhe Lajthi, Shumimi i bimëve, Kultivimi i bimëve të tjera njëvjecare, Kultivimi i bimëve të tjera shumëvjecare, Bletaria.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në **Zb** funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë:

Shërbimet tregtare në të mirën e bujqësisë, Kultivimi i erëzave, Bimëve aromatike, Farmaceutike dhe Mjekësore, Veprimtaritë ndihmëse për prodhimet bimore, Veprimtaritë e pas korres së bimëve, pas vjeljes së pemëve.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në **Zb** funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë:

Infrastruktura bujqësore (fermat), ndërtesat mbështetëse të fermave dhe objektet për grumbullimin dhe trajtimin e produkteve bujqësore, ndërtesat për përpunim, ruajtje dhe konservim të mishit, aktivitetet për nxjerrjen e pasurive nëntokësore dhe sipërfaqësore, kampingu.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **Zb**-së, pas së cilës largohen plotësisht janë:

Prodhim bujqësor për konsum vetjak, Mbledhje e produkteve natyrore, promovimi dhe shitja e produkteve bujqësore sipas periudhave të caktuara, shfrytëzimi i kullosave për kullotje të bagëtisë.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në **Zb** kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

▪ **Kushtet Zhvillimore për zonat bujqësore Zb**

Në vijim janë përcaktuar kushtet zhvillimore për zonat bujqësore që niveli qendror i ka përcaktuar për tu përdorur ekskluzivisht vetëm për veprimtari bujqësore, me qëllim të ruajtjes së tokave bujqësore.

Përderisa Plani Zhvillimor Komunal ka përcaktuar kufijtë ndërtimor të fshatrave përtej të cilave nuk lejohet ndërtimi i ndërtesave, si dhe përcaktimin e tokave bujqësore. Për të mbrojtur tokat bujqësore përreth këtyre vendbanimeve, harta zonale përcakton kushtet e shfrytëzimit dhe kufizon zhvillimet të cilat do të ndikonin në dëmtimin dhe tjetërsimin e këtyre zonave të përshtatshme për zhvillimin ekonomik të vendit.

Në përputhje me kërkesat e Udhëzimit Administrativ për HZK, kushtet zhvillimore vijuese për zonat bujqësore janë përcaktuar në bazë të kriterëve dhe zonimeve vijuese:

1. Kushtet zhvillimore sipas përshtatshmërisë së tokës bujqësore për klasat 1 – 8-të,
2. Kushtet zhvillimore sipas zonimit agro-ekologjik,
3. Kushtet zhvillimore sipas mënyrës së shfrytëzimit të tokës bujqësore,
4. Kushtet zhvillimore për ndërtesat mbështetëse.

▪ **Kushtet zhvillimore sipas përshtatshmërisë së tokës bujqësore për klasat 1 – 8-të,**

Kjo pjesë përcakton kushtet zhvillimore për shfrytëzimin e tokës sipas përshtatshmërisë së tokës bujqësore të cilat janë kushte plotësuese që duhen të përmbushen krahas kushteve të përcaktuar sipas ligjit për tokat bujqësore 02/L-26 dhe zonimit agro-ekologjik. Bazuar në klasifikimin e përshtatshmërisë së tokës bujqësore nga niveli qendror, në komunën tonë janë identifikuar sipërfaqet vijuese për klasat 1-8 :

1. Zb-K1, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 1 janë gjithsejtë 2576 ha
2. Zb-K2, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 2 janë gjithsejtë 3171 ha
3. Zb-K3, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 3 janë gjithsejtë 3455 ha
4. Zb-K4, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 4 janë gjithsejtë 4951 ha
5. Zb-K5, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 5 janë gjithsejtë 4939 ha
6. Zb-K6, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 6 janë gjithsejtë 4550ha
7. Zb-K7, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 7 janë gjithsejtë 2576 ha
8. Zb-K8, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 8 janë gjithsejtë 11,220 ha

Në vijim janë paraqitur kushtet zhvillimore për secilën klasë të përshtatshmërisë së tokave bujqësore që shtrihen në komunën tonë.

▪ **Kushtet zhvillimore për tokat klasës 1-4**

Mbase lloji më i rëndësishëm në kuadër të kornizës së shfrytëzimit të tokës. Kjo është tokë intensive bujqësore apo për hortikulturë që duhet mbrojtur në mënyrë të rreptë për shfrytëzim bujqësor. Ky grup paraqet tokën e kualitetit më të mirë në e cila ka kufizime të menaxhueshme mjedisore. Përderisa zbatohet një standard i lartë, ka gjasa që ky lloj i shfrytëzimit të tokës të shkaktojë dëme minimale mjedisore. Këto sipërfaqe janë të përshtatshme për prodhim të perimeve, drithërave dhe lloje të tjera intensive të industrive bujqësore, varësisht nga kushtet lokale, qasja dhe parametrat e tokës.

Në tokat e klasës 1-4 kemi caktuar edhe shfrytëzimet të cilat janë të lejuara dhe në kundërshtim me zhvillimet e këtyre tokave dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të lejuara apo të ndaluara, e këto janë:

- Tokat e kategorisë 1-4 lejohen të shfrytëzohen për zhvillim bujqësorë të përcaktuara në shfrytëzimet e lejuara për zona bujqësore ;
- Lejohet infrastruktura bujqësore konform kushteve të veçanta zhvillimore për përcaktimin e hapësirave për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse të përcaktuara me kushte zhvillimore të veçanta për zona bujqësore;
- Lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;

- Lejohet rregullimi i tokave (komasacioni) bujqësore konform dispozitave ligjore UA Nr. 09/2007;
- Lejohet servituti sezonal për qasje në parcelat bujqësore sipas dispozitave ligjore;
- Lejohen shfrytëzimet e përkohshme të përcaktuara me shfrytëzimet e lejuara të përkohshme për zona bujqësore;
- Lejohet dhënia e tokave bujqësore klasa 1-4 me qira vetëm për qëllime bujqësore;
- Ndalohet shfrytëzimi i tokave bujqësore 1-4 për qëllime të tjera jo bujqësore të përcaktuara me kushte zhvillimore të ndaluara për zona bujqësore;
- Ndalohet largimi i shtresave humusore apo shtesave të punueshme nga tokat bujqësore;
- Ndalohet përdorimi i lëndëve të dëmshme dhe të rrezikshme të cilat dëmtojnë strukturat e tokave bujqësore;
- Ndalohet ndërrimi i destinimit për tokat bujqësore në komasacion dhe sistem të ujitjes përveç rasteve me rendësi

▪ Kushtet zhvillimore për tokat klasa 5-6

Përfshijnë një varg të gjerë të kualitetit të tokës, ka pengesa relativisht të qëndrueshme për kultivim lavërtarë si kufizimet nga erozioni, uji nëntokësorë apo biodiversiteti, nuk mund të lehtësohen me teknika të thjeshta të menaxhimit të tokës. Në shumicën e rasteve, kualiteti i tokës është mesatar, dhe shpesh ka ndjeshmëri mjedisore. Kjo tokë është e përshtatshme për një përzierje komplekse të kulturave vjetore dhe të përhershme, vegetacion natyror dhe zona të lokalizuara të kultivimit intensiv lavërtarë.

Në tokat e klasës 5-6 kemi caktuar edhe shfrytëzimet të cilat janë të lejueshme dhe në kundërshtim me zhvillimet e këtyre tokave dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të lejuara apo të ndaluara, e këto janë:

- Tokat e kategorisë 5-6 lejohen të shfrytëzohen për zhvillim bujqësorë apo zhvillime tjera konform dispozitave ligjore;
- Lejohet infrastruktura bujqësore konform kushteve të veçanta zhvillimore për përcaktimin e hapësirave për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse të përcaktuara me kushte zhvillimore të veçanta për zona bujqësore;
- Lejohen shfrytëzimet e përkohshme të përcaktuara me shfrytëzimet e lejuara të përkohshme për zona bujqësore;
- Lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;
- Lejohet rregullimi i tokave bujqësore (komasacioni) konform dispozitave ligjore UA Nr. 09/2007;
- Lejohet servituti sezonal për qasje në parcelat bujqësore sipas dispozitave ligjore;
- Lejohet dhënia e tokave bujqësore klasa 5-6 me qira vetëm për qëllime bujqësore;
- Lejohet shfrytëzimi i kullotave duke respektuar dispozitat ligjore të përcaktuara me UA NR. 09/2007 për shfrytëzim të kullotave;
- Ndalohet shfrytëzimi i tokave bujqësore 5-6 për qëllime të tjera jo bujqësore të përcaktuara me kushte zhvillimore të ndaluara;
- Ndalohet largimi i shtresave humusore apo shtesave të punueshme nga tokat bujqësore;
- Ndalohet përdorimi i lëndëve të dëmshme dhe të rrezikshme të cilat dëmtojnë tokat bujqësore;
- Ndalohet ndërrimi i destinimit për tokat bujqësore në komasacion dhe sistem të ujitjes përveç rasteve me rendësi të veçanta publike.

▪ Kushtet zhvillimore për tokat klasa 7-8

Këto sipërfaqe bujqësore shpesh përmbajnë zona të vegetacionit natyror. Përbehen nga kulturat vjetore dhe të përhershme me rendiment të ulët, së bashku me kullosat të përshtatshme për bagëti dhe vegetacion natyror. Disa nga këto sipërfaqe janë shumë të pjerrëta, gjë që rrit shpenzimet e përfshira në zhvillim, por sidoqoftë janë sipërfaqe bujqësore që duhet zhvilluar nëse toka e një kualiteti më të mirë duhet të ruhet.

Në tokat e klasës 7-8 kemi caktuar edhe shfrytëzimet të cilat janë të lejueshme dhe në kundërshtim me zhvillimet e këtyre tokave dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të lejuara apo të ndaluara, e këto janë:

- Tokat e kategorisë 7-8 lejohen të shfrytëzohen për zhvillim bujqësorë apo zhvillime tjera jo bujqësore konform dispozitave ligjore;
- Lejohet infrastruktura bujqësore konform kushteve të veçanta zhvillimore për përcaktimin e hapësirave për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse të përcaktuara me kushte zhvillimore të veçanta për zona bujqësore;
- Lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;
- Lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;
- Lejohet rregullimi i tokave bujqësore konform dispozitave ligjore;
- Lejohet servituti sezonal për qasje në parcelat bujqësore sipas dispozitave ligjore;
- Lejohet dhënia e tokave bujqësore klasa 7-8 me qira vetëm për qëllime bujqësore apo qëllime tjera të përcaktuar nga komiteti planifikues i komunës;
- Lejohet shfrytëzimi i kullotave duke respektuar dispozitat ligjore të përcaktuara me UA NR. 09/2007 për shfrytëzim të kullotave;
- Ndalohet përdorimi i lëndëve të dëmshme dhe të rrezikshme të cilat dëmtojnë tokat bujqësore;

▪ **Kushtet zhvillimore për tokat bujqësore sipas klasifikimit të zonimit agro-ekologjik**

Zonimi Agro-ekologjike (ZAE) i referohet ndarjes së një sipërfaqe të tokës në zona të vogla, të cilat kanë karakteristika të ngjashme të lidhura me përshtatshmërinë e tokës bujqësore, prodhimin potenciale dhe ndikimin në mjedis. ZAE i referohet klasifikimit të përshtatshmërinë e tokës si input bazë, si dhe përdor një grup të gjerë të të dhënave në analizën e saj.

Zonimi agro-ekologjik :

Nuk nënkupton që duhet të kultivohen kulturat bujqësore sipas parimeve të prodhimtarisë organike (bio).

Është një planifikim sipas kushteve zhvillimore të cilat përcaktojnë rendimente më të larta për kulturat bujqësore duke u mbështetur në analizat e përparësive vijuese fiziko-kimike, mjedisore dhe natyrore të tokave të përshtatshme për zhvillimin e bujqësisë.

Nuk është obligativ, nuk detyron dhe nuk ndëshkon shfrytëzuesin e tokës që ka vendosur të zhvillojë kultura tjera bujqësore mbi zona e përcaktuara agro-ekologjike në këtë Hartë Zonale.

Në Komunën tonë, Harta Zonale ka përcaktuar sipërfaqet vijuese sipas kulturave bujqësore të cilat janë më të leverdishme për të u kultivuar në to, bazuar në formën dhe përmbajtjen unike të tokës bujqësore, karakteristikat klimatike, vetit fizike dhe kimike të tokës.

Faktorët kryesorë dhe kushtet agro-ekologjike të cilat luajnë rolë të rëndësishëm në kultivimin, zhvillimin dhe prodhimin e kulturave bujqësore mund të radhiten:

- Lloji i përshtatshmërisë së tokës bujqësore;
- Pedologjia (lloji i tokës);
- Intensiteti i ujërave nëntokësore dhe mbitokësore;
- Ekspozicioni ndaj diellit;
- Lartësia mbidetare dhe pjerrtësia e terrenit;
- Kushtet klimatike (temperatura, lagështia, reshjet);
- Periudha e rritjes, (periudha e diellosjes LGP);
- Sasia e ujit sipërfaqësor dhe nëntokësor në dispozicion për ujitje; dhe
- Kërkesat për lëndë ushqyese.

Loji e përshtatshmërisë së tokës bujqësore: Tokat më të përshtatshme për kultivimin janë tokat e pëlleshme dhe të thella me reaksione lehta acidike si dhe lagështi relative. Qarkullimi bimor po ashtu luan një rol të rëndësishëm në arritjen e rendimenteve të larta. Andaj në këtë drejtim duhet të marrin shumë seriozisht qarkullimin bimor të kulturave të ndryshme aspak nuk do t'i përshtatet prodhimtaria në monokulturë.

Loji i përshtatshmërisë së tokave bujqësore për Komunën e Suharekës është përcaktuar më lartë si dhe janë përcaktuar kushtet për zhvillimin e këtyre tokave.

Pedologjia (lloji i tokës): Territori i Komunës së Suharekës tregon llojllojshmërinë e dukshme pedologjike e cila pasqyrohet në gjetjen e numrit më të madh të grupeve themelore të tokave dhe numrit të madh të njësive kualifikuese të rendit të ulët si dhe të zvogëlimit të tyre gjë që tërë territorit i japin një pamje mozaike. Nëse përjashtohet toka skeletore e cila paraqitet në vendin e saj ekzistues, tokat tjera janë nga substrate të bartura. Ato janë formuar pjesërisht nga sendimentet e liqeve, pjesërisht me bartjen e fluviale lokacioneve e pjesërisht me bartjen recente të rrjedhave të ujit. Prezenca e një numri të madh të tokave të cilat sipas karakteristikave edhe mundësive të shfrytëzimit në bujqësi dallohen mjaft e që është rezultati i ndikimit të faktorëve të ndryshëm të formimit.

Intensiteti i ujërave nëntokësore dhe mbi tokësore: Komuna e Suharekës ka një intensitet të lartë të ujërave nëntokësore, pjesa më e madhe e territorit ka një mbulueshmëri me ujera nëntokësorë të cilët mund të shfrytëzohen për ujitje në bujqësi. Përveç ujërave nëntokësor Komuna e Suharekës është e pasur edhe me ujera sipërfaqësor apo rrjedhje të lumenjve të cilat përshkojnë pothuaj se gjithë territorin e Komunës. Si rezultat i këtyre burimeve fermerët e komunës së Suharekës kanë potencial të lartë të zhvillimit intensiv të bujqësisë.

Kushtet klimatike: Kërkesat për temperaturë janë mesatare, bimë mund të kultivohen me sukses në ato regjione në të cilat temperatura mesatare gjatë vegetacionit janë të përshtatshme.

Temperatura mesatare vjetore e ajrit në Suharekë është 11⁰C. Në muajin gusht lajmërohet maksimumi absolut prej 38.20⁰C. Amplituda absolute është 52.30⁰C. Komuna e Suharekës gjendet në jug të Kosovës dhe ka klimë kontinentale me ndikim mesdhetar.

Në vijim janë radhitur vlerat kyçe klimatike:

Vlerat mesatare relative vjetore e lagështisë në Suharekë është 74.3%. Lagështia më e ulët relative e ajrit në Suharekë është në muajin gusht 63.20%.

Në Suharekë është vranësira më e vogël në muajin gusht (2.7), ndërsa vranësira mesatare vjetore është 5.0 të dhjetat e qiellit. Vlera mesatare e të reshurave në Suharekë është 674mm. Të reshurat më të mëdha janë në muajin tetor ndërsa më të vogla në muajin shkurt dhe janar.

Të reshurat më të mëdha në Suharekë janë gjatë muajit mars 170 mm, ndërsa sasia minimale e të reshurave në këtë territor është 410mm.

Në Suharekë më së shpeshti fyejnë erërat nga verilindja (193%), lindja (32%), dhe jugperëndimi (32%), ndërsa më së paku fyejnë erërat nga jugu (33%), dhe veriperëndimi (13%). Shpejtësinë mesatare më të madhe e kanë erërat nga jugperëndimi (4.6m/sec) dhe verilindja (3.6m/sec).

Kërkesa për ujë: Uji/ujitja luan një rol të rëndësishëm ku gjatë vegetacionit kërkohen së paku 500 – 700 mm të reshura të cilat duhen të jenë të shpërndara në mënyrë të drejtë. Megjithatë, vjen të theksohet fakti se kulturat e bimore janë të ndjeshme në mungesë të lagështisë sidomos në fazë të krijimit të frytit dhe në kohën e formimit dhe mbushjes së kokrrës. Pra, mungesa e ujit ndikon negativisht në zhvillim dhe fryt - dhënie.

Lartësia mbidetare dhe pjerrtësia e terrenit: Komuna e Suharekës është e rrethuar me male të larta dhe atë në veriperëndim me malet e Pagarushës dhe të Temeqinës me lartësi mbidetare prej 796 deri 828 m, në veri me ato të Carralevës 922 deri 1048m, në lindje me malet e Jezercit 1677m (Kryet e Ahishtes) dhe në juglindje me malet e Sharrit (Dera e Pashës) 2092m, ndërsa në perëndim shtrihet në rrafshina (ultësira) e Prizrenit. Sa i përket pjerrtësisë së terrenit komuna e Suharekës ndahet

në dy zona, zona Perëndimore e cila është e rrafshet me një pjerrtësi mesatare 0-5 % dhe pjesa lindore e cila kalon 12 % të pjerrtësisë dhe pamundëson zhvillimin e bujqësisë së mekanizuar.

Periudha rritjes: Periudha vegetative apo ditët me diell janë shumë të rëndësishme në zhvillim dhe arritje të rendimentit të plotë. Varësisht prej varietetit dallon edhe periudha vegetative.

Periudha e rritje është periudha gjatë vitit kur lagështia dhe kushtet e temperaturës janë të favorshme për rritjen e bimëve, kjo periudhë e rritjes fillon nga momenti i arritjes së temperaturave mbi 5 °C ndërsa pikun e fillimit të kësaj periudhe arrihet në momentin e arritjes së temperaturave mbi 10 °C. Sipas të dhënave komuna e Suharekës ka një temperaturë mesatare vjetore 11 °C dhe një periudhë të rritjes (LGP) 220-250 ditë.

Kërkesa për lëndë ushqyese: Sasia e lëndëve ushqyese është shumë e rëndësishme në zhvillim dhe prodhim të bimëve. Nëse fermerët dëshirojnë që të arrijnë rendimente më të larta për njësi të sipërfaqes atëherë fermerët mund të përdorin kombinime të ndryshme të plehrave. Bimët kanë kërkesa për lëndë ushqyese, këto kërkesa janë të larta sidomos për **azot, fosfor dhe kalium**, mungesa e këtyre lëndëve gjatë procesit të zhvillimit ndikon direkt në prodhimtari.

▪ **Kushtet zhvillimore për kultivimin e drithërave në zonat agro- ekologjike të përcaktuara Zb -1**

Drithërat përveç se në shumicën e botës konsiderohen si kultura strategjike, si kultura të tilla kanë edhe rëndësi të madhe ekonomike, sidomos nëse kultivohen në sipërfaqe të mëdha.

Kushte zhvillimore për kultivimin e drithërave, që duhet të përmbushen për kultivimin e drithërave për zonat e përcaktuara.

- Kërkesa për tokë: Tokat më të përshtatshme për kultivimin e drithërave janë tokat e pëlleshme dhe të thella me reaksion të lehtë acidik si dhe me lagështi relative;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Temperatura 18 - 22 °C ; Ujë/ujitje 500 - 700 mm;
- Kërkesat për lëndë ushqyese kg/ha: Azot: 150 -180; Fosfor 90 - 100; Kalium 160 - 200;
- Lloji, sasia dhe mënyra e mbjelljes së farës e përshtatshëm për atë tokë.

▪ **Kushtet zhvillimore për kultivimi e frutave Zb -2**

Ndër elementët më kryesor të mjedisit për kushtet normale të rritjes dhe të zhvillimit të pemëve frutore janë:

- Kërkesa për tokë: Sasia e ujit në tokë, Përmbajtja e elementeve ushqyese (mikro dhe makro elementeve), pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës.
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Temperatura e ajrit (17 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore 50 – 70%, Djellosja 235 ditë vegetacion, Ajrimi, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës).
- Lartësia mbidetare: > 700 m (produktivitet më i lartë), < 700 m (produktiviteti më i ulët)

▪ **Kushtet zhvillimore për kultivimi e perimeve Zb -3**

Perimtaria paraqet formën më intensive të prodhimtarisë bimore. Si degë e veçan ajo merret me studimin e një grupi specifik të bimëve (perimtari).

Më prodhimin e përgjithshëm të perimeve nënkuptohet kultivimi i perimeve qoftë në fushë të hapur apo në mjedise të mbrojtura (serra), prodhimi i perimeve është njëra nga degët më të vjetra të prodhimtarisë bujqësore në përgjithësi. Për kultivimin dhe zhvillimi e prodhimit perimtare (lavërtar) janë dhënë disa kushte mbi zgjedhjen e tokave apo zonave për kultivim :

Tabela 41 Kushtet zhvillimore për kultivimin e perimeve

Ekologjike (tokësorë)	Klimatikë:	Ekonomike:
Tipi i tokës (lloji i përshtatshëm i tokës për zhvillim)	Temperatura	Fuqia Punëtore
Pjerrtësia e terrenit (0.16 – 6.0 shkallë)	Drita (intensiteti i ndriçimit dhe gjatësia e dritës)	Materiali reproduktues

Ekspozicioni ndaj dritës	Lagështia (sasia e ujit	Pajisjet (makineria)
Niveli i ujit nëntokësor	Cilësia e ajrit	Plasmani (tregu)
Infektimi me baroja	Erërat	
Reaksioni i tokës		

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtimin e serrave në zonat e përcaktuara për zhvillim**

Kushtet e përgjithshme të cilat duet të marrim për bazë gjatë ngritjes dhe shfrytëzimit të serave janë paraqitur në vazhdim:

1. Zgjedhja e vendit ku do të ndërtohet serra ;
2. Preferohen sipërfaqet të cilat i ekspozohen së paku 8 ore gjatë sezonit vegetativ dhe 4 orë diellosje gjate stinës së dimrit;
3. Të zgjidhen zonat me vlera më të larta të temperaturës minimale ;
4. Shmangia e zonave me temperaturë maksimale shumë të lartë si dhe atyre shumë të ftohta;
5. Të ndërtohen pranë burimeve energjetike (mundësi e qasjes në energji elektrike);
6. Jo shumë larg rrugëve kryesore qe të mund të kemi transport të shpejt të mallit;
7. Të vendosura së paku 2 – 4 km, larg nga ndotësit industrialë.
8. Të kemi ajrim efektiv, dritaret duhet të përfaqësohen në masën 18 – 25% të sipërfaqes së serrës;
9. Të zvogëlohet humbja e energjisë;
10. Të këtë volume (shfrytëzim) sa më të madhe që të jetë e mundur;
11. Të lejojnë instalimin e pajisjeve për ngrohjen e serrës gjatë natës;
12. Rritja e standardeve të kontrollit të mikroklimës në serrë;
13. Zgjedhja dhe shfrytëzimi i materialeve plastike më të përshtatshëm për kërkesat për dritë dhe temperaturë;
14. Instalimi i sistemit të ujitjes me efektivitet të lartë (Sistemi pikë-pikë apo edhe sisteme tjera të përshtatshme).
15. Zhvillimi apo ndërtimi i serrave mund të bëhet në ato zona ku sipas ZAE është përcaktuar për kultivimin e perimeve ZAE-P, por duhet pasur parasysh kushtet e përmendura me lart për ndërtimin e serrave para se të përcaktohet lokacioni.

▪ **Kushtet e përgjithshme për kultivimin e rrushit Zb -4**

Rrushi është kulture e cila ka një vlerë të lartë ekonomike, si e tillë është mjaft e kultivuar në botë po ashtu edhe tek ne. Rrushin ndahet në dy kategori si rrushi për tryezë dhe ai për vere.

Ndër elementët më kryesor të mjedisit për kushtet normale të rritjes dhe të zhvillimit të vreshtave janë:

- Kërkesa për tokë: Toka të thella shkrihtë, me lagështi të mjaftueshme dhe të afta për tu ajrosur, Përmbajtja e elementeve ushqyese (mikro dhe makro elementeve), pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Periudha vegetative 120 - 250 ditë, Temperatura e ajrit (22 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore 60 – 70 %, Ajrimi, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës).
- Kërkesat për lëndë ushqyese: Azot 90 - 130, Fosfor: 40 - 50, Kalium: 60 - 140, Hekur: 1 - 2, Magnez: 30 - 40;
- Lartësia mbidetare: > 700 m (produktivitet më i lartë), < 700 m (produktiviteti më i ulët).

▪ **Kushtet zhvillimore për kultivimin e bimëve foragjere (jonxha, tërfili, bari anglez, misri për silazh) Zb-5**

Foragjeret janë një nga bimët më të vjetra që ka njohur njeriu dhe sot, përbëjnë bimët më të rëndësishme. Duke qenë shumëvjeçare ato luajnë një rol të rëndësishëm në ushqimin e bagëtisë, në përmirësimin e strukturës së tokës dhe në rritjen e pjellorisë së saj.

Ndër elementët më kryesor të mjedisit për kushtet normale të rritjes dhe të zhvillimit të foragjereve janë:

- Kërkesa për tokë : Toka të thella shkiftë, me lagështi të mjaftueshme dhe të afta për tu ajrosur, Përmbajtja e elementeve ushqyese (mikro dhe makro elementeve), pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Periudha vegetative 35 - 50 ditë për kositje, Temperatura e ajrit (22 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore si dhe kërkesat për ujë 60 – 70 %, 300 - 400 mm reshje, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës);
- Kërkesat për lëndë ushqyese kg/ha: Azot 100- 120, Fosfor: 80 - 100, Kalium: 110 - 130.

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimin e kullotave Zb -6

Pronari apo shfrytëzuesi i kullotës është i detyruar që kullotën ta shfrytëzoj në mënyrën e cila i përshtatet vetive natyrore të saj, duke mos e zvogëluar vlerën e saj dhe duke përdorur masat agroteknike përkatëse.

Shfrytëzuesi i kullotave ka për detyrë :

- Të bëjë shfrytëzimin racional të kullotave,
- T'u mundësoj shfrytëzuesve tjerë kalimin, afrimin dhe dërgimin e bagëtisë në kullota dhe në fusha, si dhe caktimin e vendit për dhënien ujë bagëtisë;
- Të bëjë vazhdimisht meliorimin dhe mirëmbajtjen me qëllim të përmirësimit të cilësisë dhe shtimit të kapaciteteve të kullotave dhe
- Të zbatojë masat e mbrojtjes së kullotave nga shfrytëzimi i tepërt dhe jo destinues.
- Të respektoj kërkesat të cilat dalin nga UA NR. 09/2007 për shfrytëzimin e kullotave.

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimin e bimëve vajore (luledielli, soja dhe kolza)

Foragjeret janë kulturat më të rëndësishme vajore për kushtet e Kosovës sepse gjen kushte të mira agroekologjike. Përdoret për nxjerrjen e vajit për gatim, lëndë e parë e industrisë së vajit dhe celulozës, ushqim për kafshët (bimë e gjelbër, silazhuar) si dhe mbetje të përpunimit industrial (bërsi). Farat përmbajnë 30 – 50 % vaj.

Kërkesat kryesore në zhvillimin e mirëfilltë të bimëve vajore janë si: kërkesat për tokën, periudha vegetative, temperatura, kërkesat për ujë, kërkesat për lëndë ushqyese dhe periudha mbjelljes dhe vjeljes.

- Kërkesa për tokë: Toka humusore aluviale të kullushme ndërsa në tokat ranore, gurore dhe tokat të cilat kanë përmbajtje gëlqerore rendimenti bie dukshëm, pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Periudha vegetative 75 - 180 ditë, Temperatura e ajrit (23 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore si dhe kërkesat për ujë 60 – 70 %, 3500 - 4500 m³ ujë apo 300 - 400 mm reshje, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës).
- Kërkesat për lëndë ushqyese kg/ha: Azot 100- 120, Fosfor: 80 - 100, Kalium: 110 - 130,

▪ Kushtet e nevojshme për mundësin e aplikimit të peshkimit dhe akuakultures

Kushtet të cilat duhet të plotësohen që të mund të aplikojmë aktivitetet e peshkimit janë të radhitura në vazhdim sipas llojit dhe mënyrës së peshkimit, këto kushte janë të specifikuar edhe me Ligjin nr.02/L-83 për peshkim dhe akuakulturë.

Kriteret për peshkim rekreativ

1. Të merret leja për peshkim sportiv rekreativ
 - a) Një ditore dhe
 - b) Një vjeçare
2. Mjetet dhe pajisjet për peshkim rekreativ sportiv
 - a) Rrjeta për kapjen – nxjerrjen e peshqve;
 - b) Rrjeti për ruajtjen e peshqve;

c) Grepit për tërheqjen e gjahut.

▪ **Kushtet e nevojshme për mundësin e aplikimit dhe zhvillimit akuakulturës**

1. Aktivitetin e akuakulturës mund ta zhvillojnë personat fizik apo juridik të regjistruar dhe të licencuar për akuakulturë si dhe shfrytëzuesit e resurseve ujore nëse një gjë të tillë kanë planifikuar me program në regionin apo zonën për të cilën e ka fituar të drejtën e shfrytëzimit.
2. Personat fizik apo juridik mund të zhvillojnë aktivitetin e akuakulturës pasi të kenë marrë licencë nga ministria duke i plotësuar këto kushte :

a) nëse personi fizik apo juridik ka përgatitje profesionale apo ka të punësuar profesional,

b) kur zbatimi i projektit nuk shkakton efekte negative ndaj mjedisit,

c) kur zhvillimi i aktivitetit nuk bie ndesh me interesat e sektorëve tjerë që merren me menaxhimin ujërave,

d) kur ndryshimi i destinimit të tokave është në përputhje me ligjin e tokave,

e) kur shfrytëzimi i tokave në pronësi shtetërore rregullohet sipas procedurave të autoriteteve që menaxhojnë me tokat, kompetente,

f) kur e drejta e shfrytëzimit të ujërave është rregulluar sipas ligjit për koncesione.

Më poshtë është listuar tabela me të dhënat e kulturave dhe sipërfaqet e destinuara sipas zonimit agro-ekologjik të cilat janë të destinuara në Komunën e Suharekës.

▪ **Mënyra e shfrytëzimit të tokës bujqësore**

Mënyra e shfrytëzimit të tokës përcakton dhe orienton zhvillimin e zonave të cilat janë të përshtatshme për zhvillimin e kulturave të ndryshme bujqësore për një sipërfaqe të përcaktuar bujqësore të cilat sjellin rendimente të larta, mirëpo sa i përket leverdisë ekonomike të zhvillimit të këtyre kulturave pa dyshim që varet nga faktorët ekonomik të tregjeve vendore, regjionale apo ndërkombëtare.

Mënyra e shfrytëzimit të tokës është përcaktuar si udhë rrëfyese për shfrytëzuesit e tokës dhe drejtorin komunal të bujqësisë për të përgatitur programin e kulturave bujqësore që do të subvencionohen për secilin vite radhas nga 2022 – 2030.

Drejtoria komunale do të përcaktoj në programin e tyre cilat kultura bujqësore do të subvencionohen duke u bazuar në vlerën monetare të tyre në treg duke përzgjedhur rendimentet më të leverdishme për secilin vit radhazi duke u bazuar në sipërfaqet e përcaktuara për kultivimin e tyre.

Kushtet e shfrytëzimit të këtyre zonave është përshkruar në kapitujt e sipërm, gjersa mënyra e shfrytëzimit të tokës përcakton kulturat më të përshtatshme për kultivim në të ardhmen.

Mënyra e përdorimit - Lista e kulturave

Tabela 42 Lloji i përdorimit

Drithëra Zb- 1:	Fruta Zb -2:	Perime Zb - 3:	Serra Zb - 3:	Vreshta Zb-4:	Livadhe Zb-5:
Misër	Mollë	Domate	Tranguj	Rrush tryeze	Jonxhë
Grurë	Dardhë	Tranguj	Domate	Rrush vere	Tërfile
Tërshërë	Kumbull	Spec	Sallat		Tërfile Kuq
Thekër	Pjeshkë	Qepë	Spinaq		Bari Anglez
Elb	Mjedër	Hudhër	Dredhëz		
Tritikale	Manaferrë	Shalqin	Spec		
	Dredhëz	Pjepër			
	Lajthi	Lakër			
	Arrë	Patate			

	Vishnje	Majdanos			
	Qersh	Karrot			

▪ **Klasifikimi i sistemeve të ujitjes dhe kushtet zhvillimore**

Sistemet e ujitjes të tokave bujqësore sipas UA Normat dhe standardet teknike të planifikimit hapësinor i klasifikojnë sipas kategorive në vazhdim:

- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes në sipërfaqe- brazda;
- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes me spërkatje;
- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes me pika;
- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes nëntokësor;
- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes të kombinuar ujitjes.

Sistemi i ujitjes në sipërfaqe- brazda - Kjo metodë e ujitjes është e përshtatshme kur toka ka një pjerrësi të vogël. Kur rregulloni brazdat, duhet të kihet parasysh se distanca midis tyre, gjerësia e tyre, gjatësia dhe thellësia e prerjes varen nga pjerrësia, shkalla e ujitjes dhe lloji i tokës. Në tokë të rëndë kjo distancë bëhet e barabartë me rreth 1 metër. Në tokat e lehta, brazdat prehen në një distancë më të shkurtër - rreth 0,5 metra. Kjo duhet të bëhet me kujdes në mënyrë që të mos dëmtojë rrënjët e bimëve.

Varësi të pjerrësisë së terrenit, thellësia e brazdës mund të ndryshojë nga 1,20 në 2,50 metra. Për më tepër, sa më e vogël të jetë pjerrësia, aq më të thella janë brazdat. Një pengesë e rëndësishme e kësaj metode është përdorimi joracional i tokës. Përveç kësaj, shumë ujë konsumohet për ujitje të sipërfaqeve të kultivuara.

Sistemi i ujitjes me spërkatje - Kjo metodë e ujitjes mund të përdoret me pothuajse çdo sipërfaqe apo kulturë bujqësore, mundëson kontrollimin e sakt të kërkesave për ujë, dhe lagështia uniforme të tokës. Përveç kësaj, me një ujitje të tillë rritet lagështia e ajrit.

Varësisht prej terrenit, sipërfaqeve dhe kulturave të cilat do të ujitin, analizohen dhe sugjerohen lloji i sistemit që do të përdoret.

Llojet e sistemit të ujitjes me spërkatje: 1. Spërkatësit tërheqës; 2. Spërkatësit për ujitje në distanca të largëta; 3. Spërkatësit rrethor; 4. Spërkatësit rain bird; 5. Spërkatësit pro-spray.

Sistemi i ujitjes me pika - Sistemi i ujitjes pikë-pikë aplikohet kryesisht në sipërfaqe të mbrojtura (serra, pemishte) por edhe me gjer. Ky sistem aplikohet në dy forma: sistem mbi tokësor dhe nën tokësor.

Kushtet kryesore në përdorimin e sistemit pikë-pikë janë: 1. Gjendja e tokës (pjerrtësia e tokës, madhësia e sipërfaqes); 2. Lloji i kulturës që do të mbillet; 3. Hapësira dhe distanca e mbjelljes; 4. Gjendja, lartësia e burimit të ujit; 5. Cilësia e ujit; 6. Cilësia teknike e materialit që do të përdoret; 7. Kushtet ekonomike.

Duke pasur parasysh kushtet e përdorimit të radhitura më lart dhe pasi që të jenë analizuar këto kushte vendosin mbi llojin dhe mënyrën e shfrytëzimit të këtij sistemi.

Sistemi i ujitjes nëntokësor - Sistemi i ujitjes nën tokësor është mënyrë më e përshtatshme për ujitjen e tokave bujqësore. Ky sistem kupton vendosjen e gypave të ujit nën tokë, gypa varësisht prej sipërfaqes së ujitur përcaktohen dimensionet dhe vendosja e tyre në dhe. Gypat primar të ujitjes së paku duhet të vendosen 0.40 - 0.60 metra nën tokë ndërsa ata sekondar 0.20 - 0.30 metra.

Përveç vendosjes së gypave duhet të kemi parasysh edhe pajisjet mbështetëse të sistemit si: Pompat për pompim të ujit, Rezervarët për deponim të ujit, Rregullatorët presues të ujit, Filtrat dhe Llojet e spërkatësve.

Të gjithë gypat primar dhe sekondar si dhe pajisjet mbështetëse të sistemit varësisht prej sipërfaqes së ujitur dhe kulturës që do të ujitet përcaktohen llojet e gypave dhe pajisjeve mbështetëse.

Sistemi i ujitjes të kombinuar - Sistemi i kombinuar i ujitjes duhet të jetë i lidhur me një sistem qendror të furnizimit me ujë ose me një burim të përhershëm të ujit. Në rastin e parë, nuk ka nevojë për të integruar një sistem filtrimi në njësinë e kontrollit të ujitjes. Në rast të shfrytëzimit të burimeve (puseve) për ujitje atëherë ky sistem duhet të jetë i automatizuar në mënyrë që të funksionoj ky lloje sistemi i ujitjes.

▪ **Kushtet e nevojshme për përcaktimin e hapësirës për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse**
Në tokën bujqësore lejohet ndërtimi i ndërtesave për mbarështimin komercial të kafshëve dhe shpezëve, si dhe objekteve ndihmëse, përderisa plotësojnë kushtet vijuese:

- Madhësia e sipërfaqes (hapësirës) ku do të vendoset ferma apo objektet përcjellëse (parcelsa jo më pak se 0.50 ha).
- Vetitë gjeologjike – pedologjike të hapësirës ku do të vendoset objekti,
- Kushtet klimatike dhe meteorologjike (sidomos erërave),
- Sigurimi i ujit të mjaftueshëm (mundësia e qasjes së fermës në burimet e ujit),
- Mbrojtjen e ambientit (mbrojtja e natyrës nga fekalet dhe mbetjet e tjera),
- Ndikimi i ndërtimit përreth lokacionit.
- Sigurimi i ushqimit për të gjithë vitin.

Ndërtimi i fermave të cilat kanë karakter komercial që tejkalojnë mbi 25 krerë gjedhe apo 50 krerë dele, dhi apo derra apo 1,000 copë shpend lejohet në tokën bujqësore, përderisa ato plotësojnë kushtet vijuese:

- Të jenë 300 metra larg nga kufiri ndërtimor i vendbanimeve;
- Të jenë 100 metra larg nga autostradat dhe rrugët nacionale;
- Distanca anësore të mureve të jashtme të fermës duhet të jenë së paku 10 metra nga kufijtë e parcelës;
- Parcela duhet të ketë mundësi hyrje/dalje të drejtpërdrejt ndaj një rruge publike ose private apo përmes të servitutit kalimtar në një parcelë fqinje.
- ISHPKZh-ja është 25%;
- ISN është 0.24;
- Etazhiteti është P+NK;
- Lartësi maksimale e lejuar është P+ NK dhe lartësi maksimale 7m, duke përjashtuar siloset e grurit, dhe objekte tjera me karakter të njëjtë të zhvillimit.
- Materiali ndërtimor: dru, gur, tulla, metal dhe fasada.
- Lidhja infrastrukturore - Para që të fillojë zhvillimi i parcelës duhet të sigurohet lidhja me rrjetet e infrastrukturës t.
- Ndërtimi i gropave septike sipas kriterëve të përcaktuara me poshtë sipas llojit të fermës.

▪ **Kushtet për ndërtimin e objekteve për mbarështimin e gjedheve**

Për ngritjen e objekteve për lopë qumështore duhet të kemi parasysh këta faktorë, rregullat për ndërtimin e objekteve për lopë qumështore

- Shtrati/boksi (vendpushimi): gjerësia; 100 - 120 cm, gjatësia: 140 – 200 cm;
- Shufrat e ndarjes së shtretërve: pjesa e parë 35 – 45 cm ndërsa pjesa e dytë 60 – 80 cm;
- Korridori në mes: 220 – 300 cm (në gjerësinë e korridorit nuk llogariten grazhdet);
- Korridori pas shtretërve: 120 – 150 cm;
- Hapësira për ushqim (Grazhdi): gjerësia: 0.40 – 0.60 cm, lartësia - 0.20 – 0.40 cm;
- Kanali për largimin e plehut : 20 – 30 cm;
- Deponim plehut krerë: 5m³ pleh i lëngët dhe 1,5 m² për atë të ngurtë.

Nëse lopët mbahen në sistem të lirë : për çdo lopë duhet siguruar nga një shtrat me madhësi si më lartë dhe stalla duhet të ketë madhësi që siguron së paku 10 m²/lopë.

Nëse stalla ka padok (hapësirë për shëtitje të kafshëve), madhësia duhet të jetë e tillë që siguron së paku 4,5 m²/lopë.

▪ **Kushtet për ndërtimin e objekteve për dhen dhe dhi**

Hapësira minimale të objekteve për mbajtje të kafshëve sipas kategorisë:

- Lartësia e katit përdhese : 3.00 – 4.00 m;
- Korridori në mes: 2.20 – 2.50 m;
- Lugjet: lartësia 0.25 – 0.35 m, gjatësia 1.85 – 2.5 m;
- Dyert duhet të jenë dykrahëshe me lartësi 2.80 – 3.00 m dhe gjerësi 2.00 – 2.50 m.

Tabela 43 Hapësirë m² për krerë/kafshë

Lloji i kafshëve	Dele	Dash	Qengjë	Cjap	Dhi	Ftuja dhe ftujak
m ² /krerë	1.50	3.00	0.50 – 0.70	2.50 – 3.00	1.80 – 2.20	0.60 – 0.80

▪ **Kushtet për ndërtimin e objekteve për pula vojse**

Standardet për pula vojse në kafaz :

Kushtet minimale teknike të kafazeve të përmirësuar (sipas standardeve të BE-së) për pula vojse:

- Sipërfaqja minimale e kafazit së paku 2000 cm²;
- 750cm²/pulë vojse nga e cila 600 cm me lartësi 45 cm, me fole/strofull, me pjesën e shtruar për shpurdhje dhe çukitje dhe 15 cm shklop (purtekë) /pulë për qëndrim, e vendosur mbi pjesën e shtruar;
- Qasja në ushqim së paku 12 cm për pulë;
- Korridori në mes të baterive minimum 90 cm;
- Në mes të dyshemesë dhe fundit të kafazeve duhet të mbetet një hapësirë prej 35 cm;
- Deponim plehut 5 m³ për 1000 pula.

Për pula vojse dhe për broilerë të mbajtur në dysheme:

Dendësia maksimale për broiler: 33 kg peshë e gjallë/m²

Dendësia maksimale për pula vojse: nëntë (9) pula/m²

Si dhe të plotësohen kushtet vijuese:

- Pajisjet lineare për ushqim të sigurojnë të paktën 10 cm për pulë/zog, kurse ato rrethore të paktën 4 cm për pulë/zog;
- govatat lineare të ujit të pijshëm duhet të sigurojnë së paku 2,5 cm për pulë ose govatat rrethore 1 cm për pulë. Kur furnizimi me ujë është me pikatore, për çdo 10 pula/zogj = 1 pikatore.

Vetëm për pula vojse:

- Të paktën një fole për çdo shtatë pula;
- Nëse përdoren fole grupore, për 120 pula duhet siguruar së paku 1,2 m²;
- 15 cm shkopinj (purteka)/pulë, pa tehe të mprehta, të ngritur mbi shtrojë dhe distanca horizontale mes tyre duhet të jetë së paku 30 cm, ndërsa distanca në mes të shkopinjve dhe murit duhet të jetë së paku 20 cm;
- Të paktën 250 cm² shtrojë për pulë, shtroja zë të paktën një të tretën e sipërfaqes së dyshemesë.

Ndriçimi

Për broilerë dhe pula vojse të mbajtura në dysheme, madhësia e dritareve të stallës duhet të jetë së paku sa 3% e sipërfaqes së dyshemesë.

▪ **Kushtet për ndërtimin e objekteve për derra**

Të gjitha fermat e derrave duhet t'i përmbushin kërkesat e mëposhtme:

Sipërfaqja e lirë e dyshemesë në dispozicion për çdo derrkuc apo derra për mbarësim të cilët mbahen në grup, përveç derrave femra të reja pas shërbimit dhe dosave, duhet të jetë të paktën :

Tabela 44 Sipërfaqja minimale e dyshemesë varësisht prej masës së kafshës:

Masa e kafshës (kg)	Deri në 10	> 10 - 20	> 20 - 30	>30 - 50	>50 - 85	>85 - 110	>110
Sipërfaqja (m ²)	0.15	0.20	0.30	0.40	0.55	0.65	1.00

Sipërfaqja e përgjithshme e lirë e dyshemesë në dispozicion për çdo derr femër e re pas shërbimit dhe për çdo dose kur femrat e reja dhe / ose dosat mbahen në grupe duhet të jetë së paku 1,64 m² dhe 2,25 m² për dosë. Kur këto kafshë mbahen në grup me pak se gjashtë kafshë, zona e lirë e dyshemesë duhet të rritur për 10%. Kur këto kafshë mbahen në grupe prej 40 ose më shumë, sipërfaqja e lirë e dyshemesë mund të zvogëlohet për 10%.

▪ **Kushtet për ndërtimin e objekteve për përpunim dhe konservim të mishit (thertoret)**

Ndërtimet e objekteve përpunimi dhe konservimi i mishit dhe mishit të shpezëve (thertore) duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

Ndërtimet e objekteve për thertore duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

- Përcaktimi i Hapësirës ku do të ndërtohet ferma dhe objektet përcjellëse
- Vetit gjeologjike - pedologjike të vendit.
- Vëllimi maksimal i objektit të mos tejkalojë intensitetin e ndërtimit prej 1 m³/m²;
- 10 metër nga kufijtë e parcelës;
- 300 metër nga qendrat e banuara;
- 100 metër nga rrugët nacionale dhe autostradave
- Të parashikohet ndërtimi i hapësirës për trajtimin e mbetjeve nga thertorja.

▪ **Kushtet e nevojshme për ndërtimin e objekteve ndihmëse në bujqësi**

Ndërtimet e objekteve për grumbullimin, ruajtjen dhe përpunimin e produkteve bujqësore dhe blegtorale, përfshirë dhe ato për tharjen e trajtimin paraprak të produkteve bujqësore, duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

Objektet për grumbullimin e produkteve bujqësore:

- a) Vëllimi maksimal i objektit të mos tejkalojë intensitetin e ndërtimit prej 1 m³/m²;
- b) Të respektojnë distancat minimale 7 metër nga kufijtë e parcelës;
- c) Të respektojnë distancën 10 m nga objektet të tjera;
- d) Të ndërtojnë hapësira për trajtimin e mbeturinave që vijnë nga përpunimi i produkteve bujqësore.

▪ **Mbrojtja e tokave bujqësore**

Në bazë të udhëzimit administrativ për norma dhe standarde të planifikimit hapësinor është kërkuar që tokat bujqësore të mbrohet nga faktorët mjedisor dhe social.

- Erozioni;
- Fragmentimi;
- Vërshimet dhe
- Ndërtimi.

Erozioni

Me qëllim të mbrojtjes së tokës bujqësore nga efektet e dëmshme të erozionit dhe kontrolli i përmbytjeve në zonën e erozionit ndërmerren masat kundër-erozive si në mbrohen dhe zhvillohen duke i pasur parasysh këta faktorë:

- Ndalimi i përkohshëm ose i përhershëm i lërimit të livadheve dhe kullotave dhe tokave të tjera bujqësore për shkak të konvertimit të tyre në tokë të punueshme me kulturat bujqësore vjetore;
- Prezantimi i kulturave bujqësore në rotacion;
- Kultivimin e plantacioneve shumëvjeçare;
- Ngritjen e ndërtesave specifike përkatëse;
- Përmirësimi i teknikave për trajtimin e tokës bujqësore;
- Ngritjen dhe kultivimin e brezave mbrojtës bujqësor apo mbjelljen e bimëve drunore shumëvjeçare;
- Ndalimi i kullotjes së bagëtive në një kohë të caktuar ose kufizimi i numrit të kafshëve që mund të lirohen në hapësira të caktuara;
- Ndalimi i prerjes së pyjeve dhe plantacioneve pyjore mbi tokë të rrezikuar;
- Masa të tjera mbrojtëse.

Mbrojtja nga fragmentimi

Masat kundër-fragmentuese janë:

- Toka e punueshme bujqësore e konsoliduar, sipërfaqja e së cilës është ≤ 1.00 ha, nuk mund të fragmentohet në parcela. Kjo masë mbrojtëse duhet të respektohet në dokumentet e planifikimit hapësinor;
- Toka e punueshme bujqësore, sipërfaqja e së cilës është ≤ 0.50 ha, të mos mund të fragmentohet tutje, kjo masë mbrojtëse mund të përcaktohet në dokumentet e planifikimit hapësinor.

Mbrojtja e tokës bujqësore nga Vërshimet

Masat dhe rekomandimet që duhet të ndërmerren për parandalimin e vërshimeve në toka bujqësore:

- Ndërtimi i rezervuarëve ose trupave ujqor artificial në ujë mbledhësit për të qetësuar rrjedhat e përmbytjeve;
- Ndërtimi i skelave dhe brigjeve kundër përmbytjes rreth pronave të rëndësishme për të parandaluar përmbytjen;
- Zgjerimi i kanaleve ekzistuese ose lumenjve për të zvogëluar nivelin e përmbytjes ose për të përmirësuar regjimin e rrjedhës;
- Ndërtimi i kanaleve anësore për shmangie artificiale të përmbytjeve;
- Nxitja e zonimit të fushave lymore me masat përcjellës të planifikimit;
- Zbatimi i masave inxhinierive për kullim, gjegjësisht ruajtja e ujërave dhe objektet e pompimit;
- Praktika e ruajtjes së tokës dhe masat përforcuese për brigje të lumenjve;
- Organizimi i planifikimit të emergjencës, masave dhe mobilizimit të mjeteve dhe materialeve;
- Përmirësimi i parashikimit të përmbytjes me sistemin e paralajmërimit.

Mbrojtja e tokave bujqësore nga ndërtimi

Në zonave bujqësore është e ndaluar çdo aktivitet më karakter jo bujqësor si ndërtesa banimi, ndërtesa industriale, komerciale dhe aktivitete tjera me karakter jo bujqësor.

- Rregullimi i tokës bujqësore

Aspekti i rregullimit të tokës bujqësore është i përcaktuar me ligj ku janë disa kategori të rregullimit të tokave bujqësore. Rregullimi i tokës bujqësore bëhet nëpërmjet:

- Konsolidimit;

- Përmirësimi i pjellorisë së të tokës bujqësore përmes meliorimit.

Rregullimi nëpërmjet konsolidimit

Rregullimi i tokës bujqësore nëpërmjet konsolidimit bëhet në rastet e mëposhtme:

- kur për shkak të fragmentimit të lartë dhe të formave të parregullta të parcelave kadastrale, toka bujqësore nuk mund të shfrytëzohet në mënyrë të arsyeshme;
- kur të bëhet ndërtimi i sistemeve të kullimit ose të ujitjes;
- kur të bëhet ndërtimi i rrjetit të rrugëve fushore;
- kur të bëhet ndërtimi i infrastrukturës dhe ndërtesave të mëdha- rrugëve publike, hekurudhave, rezervuarëve, etj.;
- kur të bëhet rregullimi i rrjedhave ujore dhe zgjerimi i tokave ndërtimore;
- kur të bëhen punë dhe masa kundër-erozive.

Rregullimi nëpërmjet meliorimit

Rregullimi i tokës bëhet për këto qëllime:

- Grupimi i tokës për shfrytëzim më racional dhe ekonomik;
- Krijimi i parcelave me formë të rregullt gjeometrike;
- Përmirësimin e tokës përmes zbatimit të masave agro-teknike, agro-melioruese dhe hidromelioruese;
- Përmirësimi i infrastrukturës duke përfshirë qasjen në infrastrukturën teknike si dhe shërbimeve publike;
- Ripyllëzimi i tokës të cilësisë më të dobët ose tokës së ndotur;

5.3. Zonë pyjore (ZP)

Zona Pyjore shënohen me kodin **ZP** dhe është kryesisht sipërfaqe e mbuluar me pyje të larta dhe shkurre.

Tabela 45 Zonat Pyjore

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZP	Zona Pyjore	14577.68

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në **ZP** funksione dhe aktivitete e lejuara janë :

- Pylltari e bazuar në rotacion të shkurtër, pylltari e bazuar në rotacion të mesëm apo të gjatë, pylltari e bazuar në mbulesë të vazhdueshme, kultivimi pyjeve (drunjëve), bletaria, mbledhja e frutave natyrore, prerja sanitare e pyjeve.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në **ZP** funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë:

- Shërbimet tregtare si: (tregtia me pakicë, Riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake), shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në **ZP** funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë:

- Infrastruktura bujqësore (*duke ju referuar kushteve zhvillimore dhe ndertimore te zonave bujqesore*), ndërtesat mbështetëse të fermave dhe objektet për grumbullimin dhe trajtimin e produkteve bujqësore, ndërtesat për ruajtje dhe konservim të mishit, kullosat, aktivitetet për nxjerrjen e pasurive nëntokësore dhe sipërfaqësore, kampingu, gjuetia dhe prerja e pyjeve, kultivimi dhe mbjellja e fidanëve dhe ripyllëzimi.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZP**, pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Prodhim bujqësor për konsum vetjak, Mbledhje e produkteve natyrore, ndërtimi i objekteve për qëllime të pylltarisë, blegtorisë dhe gjuetisë.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në **ZP** kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

▪ Kushtet zhvillimore për lëndinat natyrore, semi-natyrore, kaçubat dhe vendet e hapura

Rekomandimet e mëposhtëm japin specifika për menaxhimin e vendeve të hapura, lëndinat dhe zonat që nuk janë pyllëzuar, por i takojnë kategorisë së vegjetacionit semi-natyror, në ruajtjen e peizazhit, zvogëlimin e erozionit të pyjeve dhe funksioneve shoqërore rekreative.

- Të identifikohen zonat e habitateve ekzistuese që mund të jenë me rëndësi të lidhmërisë së lartë, pavarësisht nga rëndësia e drejtpërdrejtë e biodiversitetit të tyre. Për shembull, parqet, hekurudhat e pashfrytëzueshme, kanalet dhe lumenjtë në zonat urbane mund të mbajnë pak specie ose habitatet të rëndësishme, por mund të sigurojnë migrim të rëndësishëm, përhapje ose përmes ushqimit të kafshëve;
- Të identifikohen zonat prioritare në rrjetin ekologjik që mund të jetë cak për menaxhim të habitateve, zgjerim ose restaurim përmes skemave bujqësor-mjedisore;
- Të përmirësohet lidhshmëria funksionale e rrjetit (ekologjik) të habitateve në mjedis më të gjerë;

- Të ruhen copat e habitatit semi-natyror në peizazh (p.sh. lëndinë semi-natyrore dhe shkurret në habitatet bujqësore, drunjtë e tharë dhe pjesët moçalore në pyje);
- Nga elementet e lidhshmërisë, të nxitet, menaxhimi i favorshëm për botën shtazore (p.sh. rrethoja e gardhit, kanalet) si mjet për përmirësim të vitalitetit të përgjithshëm të peizazhit;
- Të identifikohen zonat e prioritetit të habitatit të matricës për restaurim për të shtuar përshtueshmërinë e peizazhit në lëvizje të specieve;
- Të identifikohen opsionet për përshtatje të skemave agro-mjedisore në të ardhmen dhe mekanizmat e përdorur për të synuar përmirësimin e vazhdimësisë ndërmjet habitateve bujqësore dhe jobujqësore;
- Të nxitet kositja e lëndinave semi-natyrore për të ruajtur cilësinë e tij, por të respektohen datat e nevojshme për rritje të bimëve dhe rritje të shpezëve (1 prill – 1 gusht, data duhet të konfirmohet nga autoriteti përkatës në vend);
- Të nxitet menaxhimi i matur dhe i kujdesshëm i bagëtisë/kullotave dhe të shmanget tejkulotja dhe erozioni rezultues;
- Të nxitet ri-mbjellja e barit në tokë të brishtë kodrinore ose malore, duke e lënë atë të mbjellët në verë të hershme dhe duke e lënë bagëtinë ta shkulin dhe pastaj e lëni për shira; rishkelja nga bagëti në shpatet që shikojnë nga veriu, pjesët ku bie dielli dhe ato të zhveshura sa më shumë në verë të thatë;
- Kullota me presion të ulët/bagëti afatshkurtër që ka në cak vetëm zonat me kullotë cilësore nga e cila pastaj largohet bagëti për t'i ikur tejkulotjes së lëndinës dhe kullotja dhe shkelja e vegetacionit natyror;
- Ndalohet ose kufizohet kullotja gjatë periudhave të rritjes së bimëve natyrore dhe që pason menjëherë;
- Pastrimi minimal i vegetacionit dhe trazimi i tokës;
- Të krijohet toka me druaj dhe toka me kaçuba, ku drunjtë janë të dobishëm për hije dhe strehim të bagëtisë, si dhe u ofron banim veshtullave (parazit bimësh), zogjve dhe insekteve;
- Vegetacioni bregor përgjatë përroskave, i cili është i vlefshëm për furnizim dhe cilësi të ujit, si dhe për peshq, insekte dhe bimë akustike vendore;
- Zonat moçalore (kulloset, moçalet, hurdhata e fermave), të cilat janë të vlefshme për kullota dhe ujë të bagëtive, duke u ofruar habitat zogjve, insekteve dhe peshqve vendas;
- Aty ku ka nevojë për punime tokësore, të merret parasysh ruajtja e ndërgjegjshme e shtigjeve dhe shfrytëzimi i makinave të përshtatshme (gërmuesi, buldozeri i vogël) për të ulur trazimin dhe erozionin e tokës;
- Të krijohet mozaiku i moshave të ndryshme të vegetacionit nëpër ngastrat e ofruara semi-natyrore.
- **Kushtet zhvillimore për menaxhimin e pyjeve për ekonomi ose bio-energji**

Zonat pyjore ose me vegetacion natyror zakonisht vazhdojnë të jenë në zonat më malore, në tokë shkëmbore jopjellore dhe në zonat shpesh të përmbytura. Pavarësisht pjellorisë së dobët të përgjithshme, shumë pyje janë të përshtatshme për krijimin e plantacioneve për tregti. Një nga arsyt kryesore për prerjen e paligjshme të pyjeve është varësia tradicionale për dru si lëndë djegëse për ngrohje dhe për këto arsye më poshtë kemi cekur disa rekomandime për mbrojtjen dhe zhvillimin e këtyre zonave.
- Plan për Administrimin e Pyjeve duhet të jetë pjesë integrale për prodhimin e biomasës;
- Pyjet e degraduara, me vlerë të ulët mund të përdoren për bio-energji si pjesë e përmirësimit të qëndrimit për rigjenerim dhe shndërrim në lloje më të dëshirueshme;
- Plantacionet që kultivojnë drunjtë apo fidane, rreth 25-45% të biomasës së pyllit lihet në vend, kur drunjtë me vlerë të lartë priten për drunjtë e prerë me sharrë ose drunjtë të butë. Ky prodhim i 'mbeturinave' mund të përdoret për prodhim të bio-energjisë. Kjo përmirëson rendimentin e punëve pyjore dhe zvogëlon rreziqet nga zjarri;
- Duhet të nxitet FMP-të e përbashkëta, që të mund të përmirësoj fitimin ekonomik dhe të zvogëlojnë dëmtimin e mjedisit, duke harmonizuar menaxhimin e infrastrukturës së pyjeve dhe masave;
- Duhet të nxitet konsolidimi i pronësisë së pyjeve;

- Zonat pyjore me shkurre/kaçuba të dendura (të ulta) të kthehen në zona pyjore ekonomisht dhe ekologjikisht të qëndrueshme;
- Kurdo që është e mundur për prodhimin e energjisë duhet të kultivohen drunjtë që rriten shpejtë, të cilët janë të përshtatshëm për klimën dhe tokën lokale (disa nga llojet kryesore janë: plepi, plepi i egër, Liquidambar styraciflua dhe shelgu).

- **Kushtet zhvillimore për mbrojtjen e tokave pyjore nga erozioni**

Pasi rreziku nga erozioni i tokës po rritet, ngjashëm shtohet edhe rëndësia e zvogëlimit të këtyre rreziqeve. Në zonat pyjore kudo që konsiderohet se ka rrezik mjaft të lartë të erozionit duhet të sigurohen masat për zvogëlimin e erozionit dhe si rezultat i saj kemi dhen disa rekomandime se si të mbrohemi nga erozioni në tokë pyjore.

- Të ruhet mbulesa ekzistuese e tokës, nëse mbulesa është larguar për çfarëdo arsye, atëherë shkorret, hasra ose mbrojtja tjetër e përkohshme për sipërfaqen e tokës;
- Mos të ngjiten veturat apo makineria elektrik lart e poshtë shpateve për shkak se mund të kanalizohet nëpër shtigje rrjedhja e shtuar;
- Duhet pasur kujdes të veçantë gjatë punëve të rrallisjes së pyjeve në tokë të ndjeshme, zonat e ndjeshme në erozion dhe zonat punët mund të çojmë në erozion të tepërt të tokës sidomos në afërsi të ujë-rrjedhave.
- Duhet shmangur teknikat e papërshtatshme të tilla si lëvrimi i thellë i tokës, para mbjelljes, dhe përdorimi i makinerisë së papërshtatshme;
- Aty ku toka tashmë është rëndë e gërryer, duhet të krijohen masa të veçanta teknike anti-erozive sa më shpejt të jetë e mundur, sepse erozioni i thellë mund të shkaktojë ndikim serioz ekonomik në infrastrukturën e afërt. Këto masa përfshijnë tarracimin, duke përforcuar shpatet me gurë, rrjeta metalike ose çimento, duke e shtuar lartë shtresën e punueshme dhe duke krijuar një mbulesë të trashë bari;

- **Mbrojtja e tokave pyjore**

Pyjet janë resurse kombëtare, duhet të zhvillohen dhe mbrohen në atë mënyrë që të ofrojnë rendimente me vlerë dhe në të njëjtën kohë të ruhet biodiversiteti për të mirën e gjeneratave të tashme dhe të ardhshme. Udhëheqja e pyjeve do të marrë parasysh gjithashtu edhe interesat të tjera publike.

Mbrojtja dhe zhvillimi i tokave pyjore është i rregulluar me ligjin për pyjet nr. 2003/3 dhe U.A nr. 05/2010 që rrjedhin nga ky ligj, në kuadër të ligjve janë përcaktuar mënyrat e mbrojtjes së tokave pyjore si :

- Mbrojtja nga prerja e pa kontrolluar e pyjeve dhe dëmtimeve tjera;
- Mbrojtja nga ndërrimi i destinimit;
- Mbrojtja dhe shfrytëzimi i produkteve pyjore jo-drusore;
- Mbrojtja nga zjarri.

- **Mbrojtja nga prerja e pa kontrolluar e pyjeve dhe dëmtimeve tjera**

Me qëllim të mbrojtjes së pyjeve dhe tokave pyjore, përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe, aktivitetet në vijim ndalohen:

- Shkretërimi i pyjeve;
- Prerja e pastër e pyjeve;
- Prerja e pyjeve e cila nuk është në harmoni me planin e menaxhimit afatgjatë të pyjeve;
- Prerja e drunjve të llojeve të rralla dhe të mbrojtura, përveç nëse nevojiten për arsye sanitare;
- Prerja e drunjve pa damkë pyjore dhe pa shënjim paraprak të trungjeve për prerje;
- Prerja e llojeve të rralla dhe të rrezikuara, pemëve të egra si dhe prerja e drunjëve në grumbujt farorë, përveç nëse është paraparë me planet e menaxhimit të këtyre grumbujve;
- Shfrytëzimi i dheut, humusit, gurëve, zhavorrit dhe lëndëve tjera minerale pa pëlqimin e Agjencisë ose të pronarit të pyjeve private;

- Dëmtimi i fidanishteve dhe fidanëve;
 - Dëmtimi dhe zhdukja e shenjave pyjore, tabelave, udhërrëfyeseve dhe vijave kufitare;
 - Kullotja, ose mbledhjet komerciale të frutave pyjorë, kërpudhave, myshqeve, likeneve, rrëshirës, bimëve mjekuese, vendosja e koshereve dhe tendave pa lejen Agjencisë apo pronarit të pyjeve private;
 - Ndërtimi i objekteve dhe infrastrukturës tjetër në pyje, pa lejen e Agjencisë ose pronarit të pyjeve private;
 - Deponimi dhe hedhja e mbeturinave dhe materialeve toksike në pyje dhe toka pyjore përveç për deponime të përkohshme të materialeve që përdoren për trajtim fitosanitar të pyllit të njëjtë;
 - Ndezja e zjarrit të hapur në pyje dhe toka pyjore;
 - Uzurpimi i pyjeve dhe tokave pyjore;
 - **Mbrojtja nga ndërrimi i destinimit**
- Ndërrimi i destinimit të tokave pyjore mund të bëhet duke respektuar dispozitat ligjore si në vazhdim :
- Pyjet dhe tokat pyjore duhet të përdoren vetëm për qëllime pyjore sipas ligjit dhe përjashtimisht mund të përdoret edhe për qëllime tjera vetëm në rastet e përcaktuara me këtë ligj;
 - Toka pyjore e klasit 1 deri 4, përcaktohet si tokë pyjore dhe ndalohet ndërrimi i destinimit përveç rasteve të veçanta të përcaktuara me ligj;
 - Toka pyjore e klasit 5-6, përcaktohet si tokë pyjore dhe përjashtimisht mund të përdoret për qëllime tjera sipas kushteve të përcaktuara me ligj;
 - Toka pyjore e klasit 7-8, mund të përdoret edhe për qëllime tjera sipas kushteve dhe mënyrës së përcaktuar me ligj;
 - Kërkesa për ndërrimin e destinimit të pyllit privat bëhet nga pronari dhe dorëzohet tek organi kompetent komunal, pas plotësimit të kushteve të përcaktuara me ligj;
 - Ndërrimi i destinimit të pyjeve dhe tokave pyjore shtetërore mund të bëhet nëse është paraparë me planin e menaxhimit;
 - Ndërrimi i destinimit të pyjeve dhe tokave pyjore private bëhet nga organi komunal, pas marrjes së pëlqimit nga Ministria;
 - Kur një aprovim i tillë jetë bërë, menaxhuesi i pyllit ka heq dorë nga kërkesat që drunj të shënjohe para prerjes dhe pronarit të pyllit i jepet leja, të transportoj drunj të prerë;
 - Ministria me akt nënligjor përcakton kushtet dhe mënyrën e ndërrimit të destinimit.
- **Mbrojtja dhe shfrytëzimi i produkteve pyjore jo-drusore:**
- Asnjë person s' mund të shfrytëzojë produktet pyjore jodrunore për qëllime komerciale prej tokës nën administrim të Agjencisë Pyjore, pa licencë;
 - Ministria me rregullore vendosë kufirin e sasisë të produkteve jodrunore pyjore, dhe çfarëdo shfrytëzimi mbi këto sasi në një vit kalendarik do të konsiderohet të jetë për qëllime komerciale;
 - Agjencia pyjore lëshon licenca për shfrytëzimin e produkteve pyjore jodrunore në rast të konkludimit se shfrytëzimi është në pajtim me shfrytëzimin e qëndrueshëm të pyllit;
 - Agjencia Pyjore autorizon njësitë e veta në Komuna për të lëshuar licenca sipas këtij neni personave fizik dhe juridik;
 - Qeveria, me propozim të Ministrisë, me rregulla mund të vendosë taksat për licenca për shfrytëzimin e produkteve jodrunore të tokave pyjore, bazuar mbi produktet specifike dhe sasi të shfrytëzuara, plus një pagesë për të mbuluar shpenzimet e lëshuarjes së licencës;
 - Lejohet vjelja, grumbullimi dhe shfrytëzimi i produkteve pyjore jodrunore si: frutave pyjore, bimëve mjekuese, kërpudhave, farërave dhe prodhimeve tjera për qëllime jo komerciale deri në 2 kilogram, nëse nuk rrezikohet ripërtëritja dhe nuk u shkaktohen dëme pyjeve;

- Grumbullimi i gurëve, zhavorrit, rërës, humusit dhe dheut, kullotja, mund të bëhet vetëm në vendet ku nuk ndotet mjedisi, nuk bëhet rrëshqitja, erozioni, apo ku nuk i shkaktohet dëm pyllit dhe tokës pyjore;
 - Shfrytëzimi komercial i produkteve jo-drusore mund të bëhet komfor ligjit, me leje të Agjencisë për rastet e pyjeve dhe tokave pyjore shtetërore, dhe me lejen e pronarit të pyjeve dhe tokave pyjore private apo asociacionit të tyre;
 - Leja për shfrytëzim lëshohet në harmoni me projektin e shfrytëzimit të produkteve pyjore jodrunore;
 - Mënyra, kushtet, përmbajtja dhe çmimi i lejes për grumbullimin e produkteve pyjore jodrunore, si dhe llojet e shfrytëzimeve përcaktohen me akt nënligjor nga Ministria.
- **Mbrojtja e pyjeve nga zjarri**

Rekomandimet në bazë të ligjit:

- Asnjë person pa leje paraprake s'mund të ndezë zjarr të hapur në pyjet ose tokat pyjore.
- Duhet të merret leje nga Agjencia Pyjore për ndezjen e hapur të zjarreve, kur një veprim i tillë është në përputhshmëri me shfrytëzimin e qëndrueshëm të pyllit;

Rekomandime shtesë për mbrojtje të pyjeve nga zjarret:

- Ndalohet ndezja e zjarrit të hapur në pyje, toka pyjore, toka bujqësore dhe vende të tjera të hapura që gjenden më afër se 500 m nga pylli;
 - Brenda pyllit dhe tokës pyjore, ndezja e zjarrit lejohet vetëm për qëllime të menaxhimit në periudhat ku nuk ka paralajmërime për rrezik të lartë të zjarrit dhe në vende të posaçme të pyllit që janë të destinuara për piknik në natyrë;
 - Agjencia harton planin për mbrojtjen e pyjeve nga zjarri në nivel të njësisë menaxhuese apo të Komunës, për periudhën 10-vjeçare.
- **Mbrojtja e pyjeve nga ndotja**
- Ndalohet ndotja e pyllit, tokës pyjore me hedhurina, mbeturina të ndryshme, mjete kimike, vajra, materiale tjera toksike, djegie gome dhe mbetjeve të tjera;
 - Përdorimi i produkteve kimike për mbrojtjen e pyjeve nga sëmundjet dhe dëmtuesit, mund të bëhet nga lista e produkteve për mbrojtjen e bimëve, të miratuara nga Ministria;
 - Ministria siguron monitorim periodik të gjendjes së shëndetit pyjor në nivel kombëtar, në përputhshmëri me metodologjinë standarde të Programit për Bashkëpunim Ndërkombëtar (ICP);
- **Mbrojtja e pyjeve nga sëmundjet dhe dëmtuesit**
- Agjencia dhe pronarët e pyjeve private janë të obliguar që të monitorojnë gjendjen e shëndetit të pyjeve dhe të ndër marrin masat e nevojshme për parandalimin dhe luftimin e sëmundjeve dhe dëmtuesve që rrezikojnë pyjet;
 - Planet për mbrojtjen e pyjeve nga sëmundjet dhe dëmtuesit miratohen nga Agjencia;
 - Agjencia, në bashkëpunim me institucionet tjera siguron realizimin e aktiviteteve për mbrojtjen e shëndetit të pyjeve;
 - Nëse masat e pronarëve të pyjeve private nuk janë të mjaftueshme në rastet kur shëndeti pyjor është rrezikuar shumë, Agjencia duhet të ndërmarrë masat e duhura shtesë për mbrojtjen e këtyre pyjeve.

5.4. Zonë minierë sipërfaqësore (ZmS)

Zona-Miniera Sipërfaqësore shënohen me kodin ZmS.

Tabela 46 Zonat minierë sipërfaqësore

Zona bazë	Kodi bazë	Destinimi	Lokacione të identifikuar	Kodi identifikues i zonës	Sipërfaqja në shfrytëzim(m2)
Zonë-minierë sipërfaqësore	ZmS	Gurëthyes	10	ZmS-1	114.26

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në **ZmS** funksione dhe aktivitete e lejuara janë:

- Miniera dhe gurore tjetër, tregti me shumicë, tregti me pakicë, infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e transportit hekurudhor, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza.

Shfrytëzimet lejohen duke u bazuar në licencat e sigurara.

Pas skadimit të këtyre licencave operatorët e licencuar ekonomik obligohen që këto sipërfaqe të kthehen në gjendjen e mëparshme.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në **ZmS** funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë :

- Shërbim administrativ dhe mbështetës.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në **ZmS** funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë:

- Infrastrukturë e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZmS**-së, pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Bujqësia, gjuetia dhe çdo shfrytëzim i trashëguar.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në **ZmS** kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara ,të cilat i kemi përcaktuar si funksionet dhe aktivitetet që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : shfrytëzimet e lejuara, shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Ndalimi i ndërtimit të rrugëve magjistrale dhe regjionale, si dhe ndërtesave të larta, në hapësirat e brendshme të Zonës, ndalohet zhvillimi i veprimtarisë së industrisë së rëndë, instalimi mbitokësor i furnizimit me rrymë elektrike, telekomunikacion dhe përçues digjital, ndalohen veprimtaritë dhe ndërtimet që ndikojnë në shpyllëzim / ndotje të mjedisit dhe tjetërsim të zonës ku ndodhet objekti, veprimtaria e gurthyesve brenda parkut, zjarret, Krijimi i deponive për mbeturina, prerjet ilegale, shkarkimi i ujërave të zeza, aktivitete të pakontrolluara pikniku, menaxhimi i pamjaftueshëm i mbeturinave, ndalimi i ndryshimit të gjendjes së vlerave natyrore të Zonës.

▪ Kushte shtesë për ushtrimin e veprimtarisë së zonave minierë sipërfaqësore (ZmS)

1. ndodhet 200 m ose më afër nga kufiri i një vendbanimi;
2. ndodhet 250 m ose më afër nga ndonjë shtëpi, ndërtesë e banuar ose përkohësisht e pabanuar;
3. ndodhet 20 m ose më afër (në varësi nga pjerrtësia e lejuar e shpatit të shfrytëzimit e planifikuar kjo në projektin e shfrytëzimit) nga ndonjë tokë e pastruar ose lëvruar, ose në ndonjë mënyrë tjetër të përgatitur për mbjelljen e farërave bujqësore, ose mbi të cilën janë duke u rritur të mbjella bujqësore, përveç kur bartësi i licencës ose lejes ka fituar të drejtat

sipërfaqësore mbi këtë tokë;

4. ndodhet 200 m ose më afër nga ndonjë pendë ose rezervuar;
5. ndodhet 150 m ose më afër të ndonjë termocentrali, largpërçuesi (35 KW ose më lartë) ose lumi; Termocentrali duhet të jetë jo me afër se 150.00 m ose jo më larg se 250.00 m nga largpërçuesit nëse aktiviteti minerar zhvillohet pa minim;
6. ndodhet 60 m ose më afër nga ndonjë rrugë e sistemit kombëtar;
7. ndodhet 100 m ose më afër nga varrezat;
8. ndodhet 100 m ose më afër nga ndonjë monument antik ose kombëtar i mbrojtur me ligj; ose 500.00m ose me afër nëse përdoret eksploziv;
9. ndodhet 500 m ose më afër ndonjë aeroporti ose pjese të zonës së sigurisë së aviacionit;
10. ndodhet brenda ndonjë parku kombëtar ose komunal të mbrojtur me ligj;
11. ndodhet 500 m ose më afër nga ndonjë ndërtesë e banimit ose institucionale dhe publike, nëse përdoret eksploziv.

5.5. Sipërfaqe ujore (SU-1 dhe SU-2)

Bazuar në U.A. MMPH-NR. 08/2017 sipërfaqet ujore përfshijnë të gjithë ujërat sipërfaqësore dhe ujërat nëntokësore. Hapësirat në të cilat ndodhen burimet ujore duhet të mbrohen nga ndotja e qëllimshëm apo aksidentale dhe ndikimet e tjera të cilat mund të ndikojnë negativisht në qëndrueshmërinë e burimit dhe përbërjen natyrore të ujit në burim.

Tabela 47 Sipërfaqet Ujore

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
SU-1	Lumë	97.28
SU-2	Pendë	186.20

Përcaktimi i mbrojtjes sanitare bëhet për burimet e ujerave:

1. nëntokësore- burimet akuifere dhe minerale, termike dhe termike-minerale;
2. sipërfaqësore- liqenet, akumulimet dhe ujë-rrjedhat.

Sipërfaqet ujore në komunën e Suharekës ndahen në dy kategori si :

- **SU-1** Që është Liqeni Akumulues i Dragaqinës.
- **SU-2** Që Janë Lumenjë që kalojnë në territorin e komunës së Suharekës si; Toplluha, Lumi Sopsisë, Lumi Vraniqit dhe përroskat tjera që kalojnë në Komunën e Suharekës.

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në **SU-1 dhe SU-2** funksione dhe aktivitete e lejuara janë :

Akuakulturë, Peshkim profesional, Infrastrukturë e transportit ujqor, Tokë ujore e cila nuk është në funksion tjetër ekonomik.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në **SU-1 dhe SU-2** funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë: Akuakulturë, Peshkim profesional, Rekreacion ,Përdorimi i ujit për pije, Kampingu,

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në **SU-1 dhe SU-2** funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë: Infrastruktura bujqësore, ndërtesat mbështetëse të fermave dhe objektet për grumbullimin dhe trajtimin e produkteve bujqësore, kampingu, bujtinat.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **SU-1 dhe SU-2** pas së cilës largohen plotësisht janë:

Prodhim bujqësor për konsum vetjak , Mbledhje e produkteve natyrore.

▪ **Shfrytëzimet e ndaluara**

Në **SU-1 dhe SU-2** kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

▪ **Kushtet Ndërtimore**

Në **SU-1 dhe SU-2** përkatësisht në të gjitha rrjedhat ujore lejohet ndërtimi i infrastrukturës përcjellëse ujore, lejohet ndërtimi i infrastrukturës rrugore, hekurudhore dhe shtigjeve të ecjes, përkatësisht lejohet ndërtimi i urave që janë pjesë përbërëse e transportit tokësor.

Nuk lejohen aktivitete si djegia e mbeturinave të çfarëdo lloji në zonat e banimit, të sistemit natyror apo në brigjet e burimeve ujore.

Përdorimet industriale janë të ndaluara të vendosën në brigjet ujore, në zonat të mbrojtura natyrore pavarësisht kategorive, në zonat që mbrohen nga legjislacioni për monumentet e kulturës, përfshirë zonat buferike apo brezat mbrojtës të këtyre zonave/objekteve

▪ **Mbrojtja e burimeve sipërfaqësore dhe nëntokësore**

Për të arritur objektivat për ujë të pijshëm dhe të sigurt për të gjitha burimet e ujerave Komuna do të ndërmerr gjitha masat mbrojtëse sipas dispozitave dhe ligjeve në fuqi për mbrojtjes ujerave sanitare, përmes tre zonave të mbrojtura sanitare vijuese:

1. Zona e I-rë – Zona e Kufizimit përcaktohet me qëllim të mbrojtjes së burimit dhe objekteve ujë marrëse si dhe zonës së drejtpërdrejt të tyre nga çfarëdo dëmtimi, ndotje ose ndikime tjera të dëmshme të rastësishme ose të që qëllimshme.
2. Zona e II-të – Zona e Kontrollimit përcaktohet me qëllim të parandalimit të kontaminimit dhe rrezikut të ndotjes nga mikroorganizmat ose materiet tjera të dëmshme për cilësinë e ujit.
3. Zona e III-të – Zona e Mbikëqyrjes përcaktohet me qëllim mbrojtjes së burimit nga ndotja me materie të rrezikshme ndotëse që vështirë zërthehen dhe për pasojë dëmtojnë në afat të gjatë shfrytëzimin e ujit të burimit.

▪ **Zonat mbrojtëse për burimet nëntokësore në akuifer intergranular**

▪ **Zona e I-rë e Mbrojtur Sanitare për burimet nëntokësore në akuifer intergranular**

Kufiri i Zonës së I-rë të mbrojtura sanitare të një burimi nëntokësor në akuifer intergranular paraqet vijën e cila duhet të jetë e larguar së paku 10 (dhjetë) metra nga të gjitha anët e veprës ujë marrëse dhe objekteve përcjellëse që shërbejnë për shfrytëzimin e burimit, në të cilën ndalohen të gjitha aktivitetet të cilat nuk janë të lidhura drejtpërdrejt me operimin dhe mirëmbajtjen e sistemit të furnizimit me ujë, në cilën lejohet vetëm :

- Kultivimi i barit pa përdorimin e plehrave dhe materieve tjera që mund ta rrezikojnë cilësinë e ujit;
- Punimi i rrjetit të kanalizimit, ujësjellësit, energjisë për nevojat e procesit të marrjes dhe trajtimit të ujit nga burimi, me ç’ rast me zgjidhjet e elaboratit dhe zbatimit të punimeve duhet të sigurohet që mos të rrezikohet siguria dhe cilësia e ujit në burim.

▪ **Zona e II-të e Mbrojtur Sanitare për burimet nëntokësore në akuifer intergranular**

Territori i zonës së II-të përfshin hapësirën jashtë kufirit të zonës së I-rë deri te vija prej së cilës ujit nëntokësorë i nevojiten së paku 50 (pesëdhjetë) ditë për të arritur te vepra ujë marrëse. Kufiri i zonës së II-të të mbrojtur për burime dhe puse duhet të jetë së paku 100 (njëqind) metra nga zona e I-rë e mbrojtur, në të cilën ndalohet zhvillimi i aktiviteteve dhe kryerja e punimeve që mund të ndotin ujin, si vijon :

1. Shkarkimi i ujërave të ndotura të pa trajtuara të kanalizimit;¹
2. Ndërtimi dhe operimi i reparteve industriale dhe zejtare me teknologji të papastër të cilat lëshojnë materie radioaktive dhe materie tjera të dëmshme për ujin (reaktorë nuklear, industri petrokimike dhe kimike, reparte të përpunimit të metaleve, industri e lëkurave etj.);
3. Deponimi i përkohshëm ose i përhershëm i mbeturinave;
4. Përpunimi deponimi apo manipulimi me materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme për cilësinë e ujit;
5. Ndërtimi dhe operimi i impianteve për përdorimin, përpunimin ose deponimin e mbeturinave të rrezikshme;
6. Ndërtimi i autoudhëve, aeroporteve, parkingjeve, ose hapësirave tjera transportuese pa largim të kontrolluar dhe trajtim të ujërave atmosferik para shkarkimit të tyre në recipient;
7. Kryerja e shpimeve hulumtuese për naftë, gaz tokësor dhe materie tjera të dëmshme për ujin, nëse nuk janë ndërmarrë masa për pengimin e infiltrimit dhe derdhjes së këtyre materieve në ujërat nëntokësore;
8. Deponimi i hapur dhe aplikimi i substancave kimike të dëmshme dhe të rrezikshme për ujin që shfrytëzohen për mbrojtjen e bimëve;
9. Ndërtimi i varrezave të reja apo zgjerimi i varrezave ekzistuese;
10. Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit qoftë në kuptim sasior apo cilësor.
11. Përdorimi i plehrave kimike dhe atyre të kafshëve;
12. Përdorimi i pesticideve, herbicideve, dhe insekticideve;
13. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i puseve dhe objekteve tjera për marrjen e ujit të cilat nuk shfrytëzohen për furnizim publik;
14. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i fermave të shpezëve dhe kafshëve;
15. Ndërtimi dhe puna e reparteve industriale;
16. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i tubacioneve që transportojnë materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme;
17. Transporti rrugor i materieve radioaktive, kimike, karburanteve të lëngëta, vajrave dhe materieve tjera të rrezikshme;
18. Eksploatimi i zhavorrit dhe rërës;
19. Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit.

▪ **Zona e III-të e Mbrojtur Sanitare për burimet nëntokësore në akuifer intergranular**

Territori i zonës së III-të të mbrojtura për burimet në akuifer intergranular përfshinë hapësirën jashtë kufirit të zonës së II-të të mbrojtur deri te ujëndarësi hidrogjeologjik. Në rastet kur kufiri hidrogjeologjik nuk është i njohur, zona e III-të përfshin hapësirën deri te kufiri prej të cilit ujit nëntokësor i nevojiten së paku 200 (dyqind) ditë për të arritur te vepra ujë marrëse. Kufiri i zonës së III-të duhet të jetë së paku 500 (pesëqind) metra nga vepra ujë marrëse në të cilën ndalohen kryerja e punimeve, ndërtimi i objekteve dhe zhvillimi i aktiviteteve me të cilat mund të ndoten ujërat e burimit, dhe në mënyrë specifike :

1. Shkarkimi i ujërave të ndotura të pa trajtuara të kanalizimit;

¹ UA per Zonat e Mbrojtura Sanitare

2. Ndërtimi dhe operimi i reparteve industriale dhe zejtare me teknologji të papastër të cilat lëshojnë materie radioaktive dhe materie tjera të dëmshme për ujin (reaktorë nuklear, industri petrokimike dhe kimike, reparte të përpunimit të metaleve, industri e lëkurave etj.);
3. Deponimi i përkohshëm ose i përhershëm i mbeturinave;
4. Përpunimi deponimi apo manipulimi me materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme për cilësinë e ujit;
5. Ndërtimi dhe operimi i impianteve për përdorimin, përpunimin ose deponimin e mbeturinave të rrezikshme;
6. Ndërtimi i autoudhëve, aeroporteve, parkingjeve, ose hapësirave tjera transportuese pa largim të kontrolluar dhe trajtim të ujërave atmosferik para shkarkimit të tyre në recipient;
7. Kryerja e shpimeve hulumtuese për naftë, gaz tokësor dhe materie tjera të dëmshme për ujin, nëse nuk janë ndërmarrë masa për pengimin e infiltrimit dhe derdhjes së këtyre materieve në ujërat nëntokësore;
8. Deponimi i hapur dhe aplikimi i substancave kimike të dëmshme dhe të rrezikshme për ujin që shfrytëzohen për mbrojtjen e bimëve;
9. Ndërtimi i varrezave të reja apo zgjerimi i varrezave ekzistuese;
10. Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit qoftë në kuptim sasior apo cilësor.

▪ **Zonat mbrojtëse për burimet nëntokësore në akuifer karstik**

▪ **Zona e I-rë e Mbrojtur Sanitare për burimet nëntokësore në akuifer karstik**

Kufiri i Zonës së I-rë të mbrojtura të një burimi nëntokësor në akuifer karstik paraqet vijën e cila duhet të jetë e larguar 20 (njëzet) metra nga vepra ujë marrëse. Kjo zonë duhet të përfshijë edhe të gjitha objektet përcjellëse që shërbejnë për shfrytëzimin e burimit të ujit, në të cilën ndalohen të gjitha aktivitetet të cilat nuk janë të lidhura drejtpërdrejt me operimin dhe mirëmbajtjen e sistemit të furnizimit me ujë dhe lejohet vetëm:

1. Kultivimi i barit pa përdorimin e plehrave dhe materieve tjera që mund ta rrezikojnë cilësinë e ujit;
2. Punimi i rrjetit të kanalizimit, ujësjellësit, energjisë për nevojat e procesit të marrjes dhe trajtimit të ujit nga burimi, me ç’ rast me zgjidhjet e elaboratit dhe zbatimit të punimeve duhet të sigurohet që mos të rrezikohet siguria dhe cilësia e ujit në burim.

▪ **Zona e II-të e Mbrojtur Sanitare për burimet nëntokësore në akuifer karstik**

Territori i zonës së II-të sanitare për burimet e ujit në akuifer karstik përfshin hapësirën jashtë kufirit të zonës së I-rë të mbrojtura deri te vija prej së cilës ujit nëntokësorë i nevojiten së paku 24 (njëzet e katër) orë për të arritur deri në veprën ujë marrëse, me ç’ rast ky kufi nuk mund të jetë më afër së 500 (pesëqind) metra prej veprës ujë marrëse, në të cilën ndalohet zhvillimi i aktiviteteve dhe kryerja e punimeve që mund të ndotin ujin, në mënyrë specifike:

1. Shkarkimi i ujërave të ndotura të pa trajtuara të kanalizimit;
2. Ndërtimi dhe operimi i reparteve industriale dhe zejtare me teknologji të papastër të cilat lëshojnë materie radioaktive dhe materie tjera të dëmshme për ujin (reaktorë nuklear, industri petrokimike dhe kimike, reparte të përpunimit të metaleve, industri e lëkurave etj.);
3. Deponimi i përkohshëm ose i përhershëm i mbeturinave;
4. Përpunimi deponimi apo manipulimi me materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme për cilësinë e ujit;
5. Ndërtimi dhe operimi i impianteve për përdorimin, përpunimin ose deponimin e mbeturinave të rrezikshme;
6. Ndërtimi i autoudhëve, aeroporteve, parkingjeve, ose hapësirave tjera transportuese pa largim të kontrolluar dhe trajtim të ujërave atmosferik para shkarkimit të tyre në recipient;

7. Kryerja e shpimeve hulumtuese për naftë, gaz tokësor dhe materie tjera të dëmshme për ujin, nëse nuk janë ndërmarrë masa për pengimin e infiltrimit dhe derdhjes së këtyre materieve në ujërat nëntokësore;
8. Deponimi i hapur dhe aplikimi i substancave kimike të dëmshme dhe të rrezikshme për ujin që shfrytëzohen për mbrojtjen e bimëve;
9. Ndërtimi i varrezave të reja apo zgjerimi i varrezave ekzistuese;
10. Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit qoftë në kuptim sasior apo cilësor.
11. Përdorimi i plehrave kimike dhe atyre të kafshëve;
12. Përdorimi i pesticideve, herbicideve, dhe insekticideve;
13. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i puseve dhe objekteve tjera për marrjen e ujit të cilat nuk shfrytëzohen për furnizim publik;
14. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i fermave të shpezëve dhe kafshëve;
15. Ndërtimi dhe puna e reparteve industriale;
16. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i tubacioneve që transportojnë materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme;
17. Transporti rrugor i materieve radioaktive, kimike, karburanteve të lëngëta, vajrave dhe materieve tjera të rrezikshme;
18. Eksploatimi i zhavorrit dhe rërës;
19. Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit.

▪ **Zona e III-të e Mbrojtur Sanitare për burimet nëntokësore në akuifer intergranular**

Territori i zonës së III-të sanitare për burimet në akuifer karstik përfshin hapësirën jashtë kufirit të zonës së II-të deri te vija prej të cilës ujit nëntokësor i nevojiten së paku 20 (njëzet) ditë për të arritur te vepra ujëmarrëse. Kufiri i zonës së III-të sanitare duhet të jetë së paku 1000 (njëmijë) metra larg veprës ujëmarrëse në drejtim të rrjedhjes së ujit, në të cilën ndalohen kryerja e punimeve, ndërtimi i objekteve dhe zhvillimi i aktiviteteve me të cilat mund të ndoten ujërat e burimit, dhe në mënyrë specifike :

1. Shkarkimi i ujërave të ndotura të pa trajtuara të kanalizimit;
2. Ndërtimi dhe operimi i reparteve industriale dhe zejtare me teknologji të papastër të cilat lëshojnë materie radioaktive dhe materie tjera të dëmshme për ujin (reaktorë nuklear, industri petrokimike dhe kimike, reparte të përpunimit të metaleve, industri e lëkurave etj.);
3. Deponimi i përkohshëm ose i përhershëm i mbeturinave;
4. Përpunimi deponimi apo manipulimi me materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme për cilësinë e ujit;
5. Ndërtimi dhe operimi i impianteve për përdorimin, përpunimin ose deponimin e mbeturinave të rrezikshme;
6. Ndërtimi i autoudhëve, aeroporteve, parkingjeve, ose hapësirave tjera transportuese pa largim të kontrolluar dhe trajtim të ujërave atmosferik para shkarkimit të tyre në recipient;
7. Kryerja e shpimeve hulumtuese për naftë, gaz tokësor dhe materie tjera të dëmshme për ujin, nëse nuk janë ndërmarrë masa për pengimin e infiltrimit dhe derdhjes së këtyre materieve në ujërat nëntokësore;
8. Deponimi i hapur dhe aplikimi i substancave kimike të dëmshme dhe të rrezikshme për ujin që shfrytëzohen për mbrojtjen e bimëve;
9. Ndërtimi i varrezave të reja apo zgjerimi i varrezave ekzistuese;

10. Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit qoftë në kuptim sasior apo cilësor.

- **Zonat mbrojtëse për burimet sipërfaqësore: akumulacione e liqene**
- **Zona e I-rë e Mbrojtur Sanitare për burimet sipërfaqësore: akumulacione e liqene**

Zona e I-rë e përfshin:

1. Liqenin respektivisht akumulacionin dhe brezin mbrojtës përgjatë akumulacionit me gjerësi 10 (dhjetë) metra nga kufiri i nivelit më të lartë të ujit;
2. Veprën ujëmarrëse dhe objektet tjera përcjellëse që shërbejnë për marrjen, trajtimin dhe deponimin e ujit si: stacioni i pompave, impianti për trajtimin e ujit, objektet për ruajtjen e burimit.
3. Në zonën e I-rë të mbrojtura sanitare të liqeneve dhe akumulacioneve ndalohet:
4. Kryerja e punimeve, ndërtimi dhe zhvillimi i aktiviteteve ekonomike, përpos atyre për marrjen, trajtimin, dhe transportimin e ujit në sistemin e ujësjellësit;
5. Përdorimi i plehrave dhe preparateve për mbrojtjen e bimëve;
6. Shkarkimi i ujërave të ndotura nga objektet prodhuese dhe të ujërave që përdoren për pastrimin e pajisjeve për trajtimin e ujit;
7. Shfrytëzimin e të gjitha llojeve të mjeteve të lundrimit me mjete motorike;
8. Sportet e ujit, peshkimi sportiv dhe kultivimi i peshkut;
9. Mbajtja dhe furnizimi me ujë i kafshëve;
10. Qarkullimi publik i automjeteve dhe këmbësorëve
11. Kultivimi i produkteve bujqësore përpos në rastet e prodhimitarisë ekologjike pa përdorimin e plehrave;
12. Prodhimtaria e bagëtisë përpos për nevojat e bujqësisë respektivisht fermat deri 20 (njëzet) krerë me masat mbrojtëse në pajtim me praktikën e mira të bujqësisë;
13. Ndërtimi i të gjitha objekteve për prodhimin, deponimin dhe transportimin e materieve të rrezikshme;
14. Transporti rrugor i materieve kimike, karburanteve të lëngëta, dhe materieve tjera të rrezikshme;
15. Ndërtimi i auto-udhëve, rrugëve magjistrale dhe hekurudhave;
16. Ndërtimi i varrezave dhe zgjerimi i tyre;
17. Stacionet e riciklimit dhe të ngarkimit të mbeturinave;
18. Ndërtimi i objekteve tjera të cilat mund ta rrezikojnë cilësinë e ujit në akumulacion.

- **Zona e II-të e Mbrojtur Sanitare për burimet sipërfaqësore: akumulacione e liqene**

Territori i zonës së II-të të mbrojtura për akumulacione përfshinë :

1. brezin e gjerësisë prej 200 (dyqind) metra prej kufirit të zonës së I-rë të mbrojtura përgjatë gjithë liqenit ose akumulacionit;
2. brezin e gjerë prej 50 (pesëdhjetë) metra në të dy anët e ujë rrjedhave që derdhen në liqe dhe akumulacion në tërë gjatësinë e pellgut të akumulacionit.

Në zonën e II-të të mbrojtura për akumulacione cilën ndalohet zhvillimi i aktiviteteve dhe kryerja e punimeve që mund të ndotin ujin, në mënyrë specifike:

1. Deponimi i mbeturinave;
2. Shkarkimi i ujërave të ndotura të papërpunuara;
3. Ndërtimi i objekteve për deponim, transport, manipulim dhe përpunim të materieve radioaktive dhe materieve tjera të rrezikshme dhe të dëmshme për ujin përfshirë objektet për deponimin e naftës dhe derivateve të naftës;

4. Ndërtimi i rrugëve pa objektet për grumbullimin e vajrave dhe yndyrave dhe të atyre për trajtimin e ujërave atmosferike;
5. Eksploatimi i rërës, zhavorrit, dhe argjilës.
6. Kultivimi i produkteve bujqësore përpos në rastet e prodhimitarisë ekologjike pa përdorimin e plehrave;
7. Prodhimtaria e bagëtisë përpos për nevojat e bujqësisë respektivisht fermat deri 20 (njëzet) krerë me masat mbrojtëse në pajtim me praktikat e mira të bujqësisë;
8. Ndërtimi i të gjitha objekteve për prodhimin, deponimin dhe transportimin e materieve të rrezikshme;
9. Transporti rrugor i materieve kimike, karburanteve të lëngëta, dhe materieve tjera të rrezikshme;
10. Ndërtimi i auto-udhëve, rrugëve magjistrale dhe hekurudhave;
11. Ndërtimi i varrezave dhe zgjerimi i tyre;
12. Stacionet e riciklimit dhe të ngarkimit të mbeturinave;
13. Ndërtimi i objekteve tjera të cilat mund ta rrezikojnë cilësinë e ujit në akumulacion Ndërtimi dhe shfrytëzimi i puseve dhe objekteve tjera për marrjen e ujit të cilat nuk shfrytëzohen për furnizim publik;
14. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i fermave të shpezëve dhe kafshëve;
15. Ndërtimi dhe puna e reparteve industriale;
16. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i tubacioneve që transportojnë materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme;
17. Transporti rrugor i materieve radioaktive, kimike, karburanteve të lëngëta, vajrave dhe materieve tjera të rrezikshme;
18. Eksploatimi i zhavorrit dhe rërës;
19. Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit.

▪ **Zona e III-të e Mbrojtur Sanitare për burimet sipërfaqësore: akumulacione e liqene**

Territori i zonës së III-të të mbrojtura për liqene dhe akumulacione shtrihet jashtë kufijve të zonës së II-të të mbrojtura dhe përfshinë tërë gjerësinë e pellgut natyror që derdhet në akumulacion ose liqë, në të cilën ndalohen kryerja e punimeve, ndërtimi i objekteve dhe zhvillimi i aktiviteteve me të cilat mund të ndoten ujërat e burimit, dhe në mënyrë specifike:

1. Deponimi i mbeturinave;
2. Shkarkimi i ujërave të ndotura të papërpunuara;
3. Ndërtimi i objekteve për deponim, transport, manipulim dhe përpunim të materieve radioaktive dhe materieve tjera të rrezikshme dhe të dëmshme për ujin përfshirë objektet për deponimin e naftës dhe derivateve të naftës;
4. Ndërtimi i rrugëve pa objektet për grumbullimin e vajrave dhe yndyrave dhe të atyre për trajtimin e ujërave atmosferike;
5. Eksploatimi i rërës, zhavorrit, dhe argjilës.

▪ **Zonat mbrojtëse për burimet sipërfaqësore : ujë rrjedhat e hapura**

▪ **Zona e I-rë e Mbrojtur Sanitare për burimet sipërfaqësore: ujë rrjedhat e hapura**

Zona e I-rë sanitare në rastet e burimeve të ujit nga ujë rrjedhat përfshinë territorin përreth veprës ujë marrëse në largësi së paku 10 (dhjetë) metra nga të gjitha anët e veprës ujë marrëse dhe të gjitha objekteve përcjellëse që shërbejnë për marrjen, trajtimin dhe deponimin e ujit si: stacioni i pompave, impianti për trajtimin e ujit, objektet për ruajtjen e burimit, në cilën ndalohet :

1. Kryerja e të gjitha llojeve të punimeve dhe aktiviteteve, përpos atyre për marrjen, trajtimin, dhe transportimin e ujit në sistemin e ujësjellësit ;
2. Përdorimi i plehrave dhe preparateve për mbrojtjen e bimëve.

▪ **Zona e II-të e Mbrojtur Sanitare për burimet sipërfaqësore: ujë rrjedhat e hapura**

Zona e II-të e mbrojtura sanitare në rastet e burimeve të ujit nga ujë rrjedhat e hapura përcaktohet në bazë të elaboratit për mbrojtjen e burimit të ujit me ç’rast kufiri i kësaj zone nuk duhet të jetë më i vogël se 1000 (njëmijë) metra nga vepra ujë marrëse në rrjedhën e sipërme të ujë rrjedhës duke përfshirë ujë rrjedhën dhe brezin prej 30 metrash në të dyja anët e ujë rrjedhës. Ku ndalohe:

1. Kultivimi i produkteve bujqësore përpos në rastet e prodhimtarisë ekologjike pa përdorimin e plehrave;
2. Prodhimtaria e bagëtisë përpos për nevojat e bujqësisë respektivisht fermat deri 20 (njëzet) krerë me masat mbrojtëse në pajtim me praktikatat e mira të bujqësisë;
3. Ndërtimi i të gjitha objekteve për prodhimin, deponimin dhe transportimin e materieve të rrezikshme;
4. Transporti rrugor i materieve kimike, karburanteve të lëngëta, dhe materieve tjera të rrezikshme;
5. Ndërtimi i auto-udhëve, rrugëve magjistrale dhe hekurudhave;
6. Ndërtimi i varrezave dhe zgjerimi i tyre;
7. Stacionet e riciklimit dhe të ngarkimit të mbeturinave;
8. Ndërtimi i objekteve tjera të cilat mund ta rrezikojnë cilësinë e ujit në akumulacion.²

5.6. Zonë e Mbrojtur - ZM-1

Zona e Mbrojtur shënohen me kodin ZM-1 dhe është kryesisht sipërfaqe e cila ka veçori natyrore të dedikuara për mbrojtje dhe konservim. Zonat dhe sipërfaqet e mbrojtura të trashëgimisë kulturore janë pjesë të territorit të cilat përmbajnë karakteristikat dhe vlera të posaçme historike, artistike, trashëgimisë kulturore dhe mjedisore urbane.

Tabela 48 Zonat e Mbrojtura

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZM-1	Rezervat Natyror	14.36

▪ **Shfrytëzimet e lejuara**

Në **ZM-1**, funksionet dhe aktivitetet e lejuara janë :

Hapësirë e hapur rekreative, infrastrukturë e transportit rrugor, infrastrukturë e transportit hekurudhor, Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e telekomunikacionit.

▪ **Shfrytëzimet e lejuara të veçanta**

Në **ZM-1**, funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë: Shërbim kulturor, shërbim argëtues, tregti me pakicë, kamping.

▪ **Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht**

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZM-1, pas së cilës largohen plotësisht janë: Prodhim bujqësor për konsum vetjak, mbledhje e produkteve natyrore.

▪ **Shfrytëzimet e ndaluara**

Në **ZM-1**, kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Kushtet Ndërtimore

² UA për zonat e mbrojtura sanitare

Kushtet ndërtimore në kuadër të kësaj zone janë subjekt i ligjit të natyrës, planeve për menaxhimin e zonave të mbrojtura apo planeve të tjera. Zhvillimet në kuadër të ZM-1-ve, duhet të jenë në harmoni me kërkesat që dalin nga Ligji për Zonat e Mbrojtura (Ligji nr. 03/L-039), në të cilin janë të listuara aktivitetet që lejohen ose ndalohen brenda zonës.

5.7. Zona të Veçanta të Mbrojtura - ZVM

Janë kategori hapësinore të cilat në detaje janë të përshkruara në Ligjin për Zonat e Veçanta të Mbrojtura dhe shënohen me kodin ZVM. Këto zona janë të ndara në tri grupe me karakteristika të ndryshme.

Tabela 49 Zonë e Veçantë e Mbrojtur

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZVM	Zonë e Veçantë e Mbrojtur	0.36

1. Grupi i I-rë – zona, kufiri i së cilës është përcaktuar përmes hartave.
2. Grupi II-të – zona e cila e ka një bufer zonë prej 100m² nga perimetri i tyre
3. Grupi i III-të – zona e cila e ka një bufer zonë prej 50m nga perimetri i tyre.

Në kuadër të territorit të PNMSH, sipas Ligjit për ZVM në Komunën e Suharekës, janë të regjistruara dy monumente - zona të veçanta të mbrojtura, të cilat shtrihen në afërsi të fshatit Mushtisht (i takojnë bufer zonës prej 100m² nga perimetri i tyre) dhe ato janë:

- Manastiri i Treshit të Shenjtë, dhe
- Kisha e Virgjreshës së shenjtë Hodegetri.

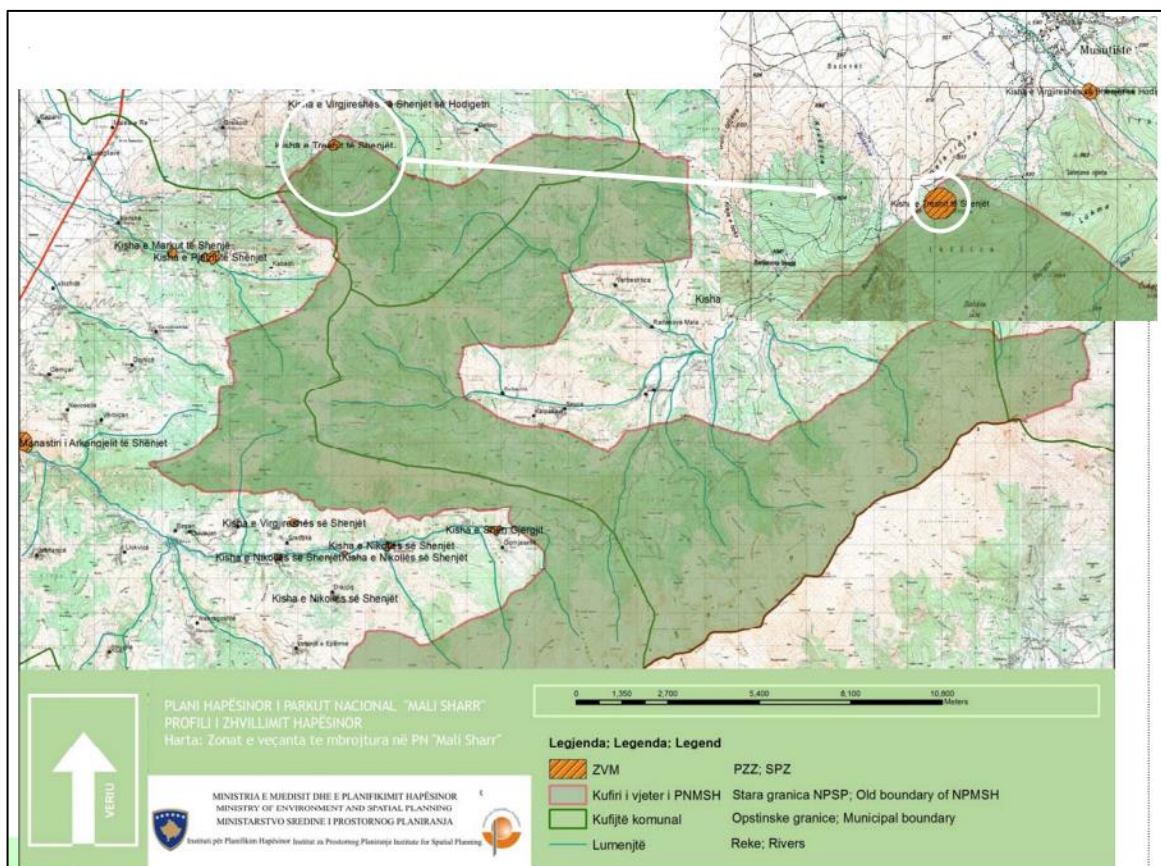

Figura 11 Zonat e Veçanta të mbrojtura në territorin e komunës së Suharekës

▪ **Shfrytëzimet e lejuara brenda Zonave të Veçanta të Mbrojtura**

Të gjitha aktivitetet e ndaluara dhe të kufizuara i referohen Ligjit për ZVM dhe PH për PNMSH.

Ndërtimet apo zhvillimet industriale, të tilla si eksplorimi dhe shfrytëzimi i burimeve minerale dhe ndërtimi i digave, centraleve elektrike apo linjave të tensionit, furrave dhe fabrikave dhe rrugëve transite në zonat rurale;

Ndërtimet apo zhvillimet që çojnë në shpyllëzimin apo ndotjen e mjedisit. në zona rurale dhe ndërtimeve që bëjnë shpyllëzimin apo ndotjen e mjedisit të asaj zone.

▪ **Shfrytëzimet e Kufizuara brenda Zonave të Veçanta të Mbrojtura**

Të gjitha aktivitetet e ndaluara dhe të kufizuara i referohen Ligjit për ZVM dhe PH për PNMSH.

Ndërtimet apo zhvillimet komerciale të tilla si: strukturat ose godinat më të larta se manastiri/ kisha/monumenti kulturor që duhet të mbrohet; ndërtimi i rrugëve; ndërtimi i magazinave, punëtorive, shitoreve, restoranteve, bareve, kafeterive, hoteleve/moteleve, tezgave dhe kioskave ushqimore, stacioneve të furnizimit me karburant dhe riparimit të automjeteve, supermarketeve, klubeve të natës, apo ndonjë ndërtimi tjetër në shkallë më të gjerë në zonat rurale;

Tubimet, argëtimi dhe zbavitja publike dhe Urbanizimi i tokës bujqësore.

▪ **Shfrytëzimet e ndaluara brenda Zonave të Veçanta të Mbrojtura**

Të gjitha aktivitetet e ndaluara dhe të kufizuara i referohen Ligjit për ZVM dhe PH për PNMSH.

Funksionet dhe aktivitetet që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në: Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht. Respektivisht ndalohen, ndërtimet e objekteve industriale, digave(pendave), centraleve elektrike, furrave, fabrikave, rrugët transite në zonat rurale dhe ndërtimeve që e bëjnë shpyllëzimin ose ndotjen e mjedisit të asaj zone.

5.8. Zonë e Mbrojtur Arkeologjike-Historike (ZmaH-1 DHE ZmaH-2)

Zona e Mbrojtur Arkeologjike-Historike shënohet me kodin **ZmaH-1 dhe ZmaH-2**, të cilat kërkojnë trajtim specifik.

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZmaH-1	Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe Historike	25.45
ZmaH-2	Monument i luftës	0.93

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në **ZmaH-1 dhe ZmaH-2** funksione dhe aktivitete e lejuara janë :

Shërbim kulturor ,Shërbime të informimit dhe komunikime Infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike elektrike, Infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza, Hapësire e hapur rekreative.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në **ZmaH-1 dhe ZmaH-2** funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë:

Infrastrukturë bujqësore, Prodhim bujqësor për konsum vetjak, Pylltari e bazuar në rotacion të shkurtër, Mbledhje e produkteve natyrore,

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në **ZmaH-1 dhe ZmaH-2** funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë :

Prodhim i produkteve të tekstilit, Prodhim i rrobave dhe lëkurës, Botim dhe shtyp, Prodhim i produkteve tjera të lehta.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZmaH-1 dhe ZmaH-2**, pas së cilës largohen plotësisht janë:

Shërbim tregtar me shumice dhe pakicë dhe riparimi i automjeteve dhe mallrave personale dhe shtëpiake, Shërbim i patundshmërisë, Shërbim teknik profesional dhe shkencor, Shërbim shëndetësor dhe shoqëror.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në **ZmaH-1 dhe ZmaH-2** kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zone, të cilat janë të deklaruara në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

▪ Kushtet Ndërtimore

Kusht ndërtimore në kuadër të kësaj zone janë subjekt i rregulloreve specifike të kësaj fushe, ose planeve për menaxhimin e këtyre zonave.

Në rast se është subjekt i Zonës Mbishtresore (ZmSh), vlejné kushtet e ZmSh-së dhe kushtet e zonës bazë.

6. ZONAT MBISHTRESORE DHE KUSHTET ZHVILLIMORE

Në territorin e Komunës së Suharekës janë identifikuar disa zona të cilat cenojnë jetën dhe pronën, shëndetin dhe sigurinë, destabilizimin e tregtisë dhe të shërbimeve komunale, si dhe mund të krijojnë shpenzime të jashtëzakonshme publike për mbrojtjen nga përmbytjet, dhe ndikojnë negativisht në shëndetin, sigurinë apo mirëqenien e përgjithshme publike.

Me qëllim të mbrojtjes së jetës së qytetarëve dhe pasurisë publike, private, natyrore apo kulturore, pas analizave dhe hulumtimeve të ndërmarra, Harta Zonale e Komunës ka identifikuar disa Zonat Mbishtresore për të cilat përcaktojnë kushte zhvillimore plotësuese për sipërfaqet e cenuara nga zhvillimet ekzistuese apo të planifikuara, kushtet natyrore apo me vlera për Komunën, Kosovë ose rajonin.

Zonat Mbishtresore përcaktojnë sipërfaqe të komunës ku cenohet mirëqenia e qytetarit, andaj nevojitet trajtim i veçantë këtyre zonave duke përcaktuar kushte shtesë të cilat synojnë të sigurojnë mirëqenien e qytetarëve dhe investimet brenda Komunës tonë.

Përpos kushteve të përgjithshme zhvillimore, kushteve zhvillimore për secilën zonë dhe kushteve ndërtimore të përcaktuara sipër, çdo zhvillim brenda zonave mbishtresore do të i plotësojë kushtet plotësuese të përcaktuara në përmbajtjen e këtij kapitulli, të cilat kanë për qëllim :

1. Të kufizojnë ose parandalojnë dukuritë që janë të rrezikshme për shëndetin, sigurinë ose pronën private publike;

Të sigurojnë shfrytëzim të qëndrueshëm dhe të papengueshëm nga rreziqet natyrore; dhe

Të ndalojnë ose kufizojnë zhvillime që do rrisin dëmet nga fatkeqësitë natyrore.

Zonat mbishtresore vendosen mbi një apo disa zona bazë për të cilat janë përcaktuar kushte zhvillimore, krahas këtyre kushteve bazë, në zona mbishtresore janë vendosur kushte apo masa plotësuese, të cilat duhet të përmbushen gjatë shfrytëzimit të tokës.

Në rastet kur janë përcaktuar kushte që janë në kundërshtim në mes të zonës bazë dhe zonës mbishtresore atëherë kushtet e zonës mbishtresore kanë përparësi ndaj atyre të zonës bazë.

Zonat mbishtresore përdoren për vendosjen e kushteve zhvillimore më strikte, dhe masa mbrojtëse shtesë në disa hapësira specifike gjeografike, kur:

2. Përcaktohen masa mbrojtëse për resurset kulturore, historike, ekonomike, turistike, bujqësore të cilat nuk janë adresuar me zonën bazë;

Përcaktohen masa mbrojtëse dhe parandaluese për Sipërfaqet e Mbrojtura, Zonat e Veçanta, Zonat e Veçanta të Mbrojtura dhe Zonat Mbrojtëse;

Përcaktohen masa mbrojtëse për resurset lokale natyrore, si: mbrojtja e natyrës, e sipërfaqeve ujore, klimës, pyjeve, dhe tjera të cilat nuk janë të adresuara me zonën bazë;

Përcaktohen masa mbrojtëse për ndikimet në mjedis, si: ndotja e ajrit, zhurma, etj.;

Përcaktohen masa mbrojtëse dhe parandaluese për sipërfaqet me rrezikshmëri nga zjarri, nga përmbytja, sipërfaqet sizmike, erozive, rrëshqitja e gurëve, ortekëve, tërmetet, e të tjera; dhe

Standarde të caktuara që nuk janë të nevojshme për të u zbatuar në gjithë territorin e Komunës.

▪ Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore sizmike - ZMSH-A

1. Të gjitha ndërtimet (mbitokësore dhe nëntokësore) në fazën e projektimit dhe ndërtimit (materialet ndërtimore) duhet t'i nënshtrohen rregullave të EuroKodit 8;
2. Shputa/ themelet e ndërtesave më kapacitet të lartë, përkatësisht disa nga objektet e kategorisë së dytë (II) duhet t'i nënshtrohen studimeve gjeomekanike.
3. Varësisht nga harta sizmike e Komunës së Suharekës, duhet të merren në konsideratë gjatë kalkulimeve statike sipas shkallës së Rihterit të përcaktuar për zonën për të cilën jepen kushtet plotësuese, të cilat duhet të sigurojnë stabilitetin e objektit dhe sigurinë e shfrytëzuesve;

- 4. Territori i komunës së Suharekës ndodhet në zonën sizmike të shkallës VII dhe VIII të Rihterit:
 - A1 = VIII,
 - A2 = VII,
- 5. Atëherë kur Shërbimi Gjeologjik i Kosovës të hartoj Hartë Sizmike për territorin e Kosovës, e njëjta hartë me rregullat e sajë të zbatimit aplikohet edhe për Hartën Zonale të Komunës së Suharekës.

▪ **Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të vërshuara - ZMSH-B**

Zona të caktuara në komunën e Suharekës i nënshtrohen vërshimeve periodike, të cilat mund të rezultojnë në humbjen e jetës dhe pronës, shëndetit dhe sigurisë, destabilizimin e tregtisë dhe të shërbimeve komunale, si dhe mund të krijojnë shpenzime të jashtëzakonshme publike për mbrojtjen nga përmbytjet, të cilat ndikojnë negativisht në shëndetin, sigurinë dhe mirëqenien e përgjithshme publike. Qëllimi i rregullave të përcaktuara në këtë kapitull janë:

Të kufizojë ose ndalojë shfrytëzimet që janë të rrezikshme për shëndetin, sigurinë ose pronën në kohën e përmbytjeve, ose që mund të shkaktojnë rritje dhe shpejtim më të madhe të përmbytjeve;

Të kërkojë që shfrytëzimet e ekspozuara ndaj vërshimeve, duke përfshirë objektet të cilat i shërbejnë shfrytëzimeve të tilla, të jenë të mbrojtura kundër dëmit të përmbytjeve në kohën e ndërtimit fillestar;

Të kontrollojë ndryshimin e përmbytjeve në hapësira natyrore, kanaleve të lumenjve dhe barrierave të tjera natyrore mbrojtëse, të cilat përfshihen në akomodimin e ujërave të përmbytjeve;

Të kontrollojë mbushjen, përmirësimin, pastrimin dhe zhvillimet e tjera që mund të rrisin efektin dëmtues nga përmbytjet;

Të rregullojë ndërtimin e pengesave për përmbytjet, të cilat do të devijojnë ujërat e vërshimeve që mund të ulin rrezikun e përmbytjes në tokat tjera.

▪ **Zbatueshmëria:**

Këto rregulla zbatohen nga Drejtoria Komunale e Emergjencave, Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim, Drejtoria e Shërbimeve Publike dhe të gjitha institucionet tjera relevante në Republikën e Kosovës.

Shkalla e mbrojtjes nga vërshimet, e kërkuar nga kjo pjesë e kushteve konsiderohet e arsyeshme për qëllime rregullative dhe bazohet në konsiderata shkencore dhe inxhinierike. Në raste të rralla vërshimet mund të ndodhin dhe lartësitë e përmbytjeve mund të rriten si pasojë e shkaqeve të krijuara nga njeriu ose natyrore. Sipërfaqet e ZmSh-B nuk nënkuptojnë që toka jashtë tyre ose shfrytëzimet e lejuara në këto zona do të jenë të pa cenuara nga vërshimet ose dëmtimet nga vërshimet.

Harta e zonave të vërshimeve azhurnohet nga Komuna e Suharekës në bashkëpunim me MIMPHI-në dhe AME-ja, të cilat kanë për qëllim të përpilojnë dhe përditësojnë hartën e zonave të rrezikuara nga vërshimet. Zonat e defunuara në pjesën hartografike janë subjekt ndryshime në varësi të hartës së përpiluar nga autoritetet e lartshënuara. Gjithashtu, edhe rregullat e dhëna në këtë pjesë vlejnë vetëm aq sa janë në përputhshmëri me rregulloret që do të obligohen për zbatim nga autoriteti përgjegjës i cili është i mandatuar të rregulloj ketë fushë.

▪ **Lokacioni:**

ZmSh-B paraqitet në Hartën Zonale të Komunës së Suharekës dhe është i përafërt (për nga saktësia e rrezikshmërisë së vërshimeve çoftë në dimension të lokacionit apo edhe të periudhës dhe intensitetit të vërshimeve). Kushdo që pretendon se prona e tij apo e sajë është brenda ZmSh-B-ve, mund të paraqesë ankesë pran autoritetit përgjegjës komunal për sipërfaqen e tokës së tij/saj e cila mund të pretendohet se ndodhet jashtë influencës apo rrezikut nga vërshimet. Informacioni vërtetues do të jetë i ndërlidhur me lartësitë e profilin të vërshimeve aty ku ato ekzistojnë. Në rast se autoritetet përgjegjëse komunale vërtetojnë se sipërfaqja e tokës e pretenduar nga subjekti i ankesës ndodhet jashtë ZmSh-B-së, atëherë autoriteti përgjegjës komunal duhet të bëjë korrigjimin e hartës së Zonave Mbishtresore, në rastin e parë të plotësim ndryshimit të HZK-së të Suharekës.

▪ **Kushtet :**

Duhet të bëhen studime hidrologjike dhe duhet të krijohet harta e rrezikshmërisë nga vërshimet për periudhën e hershme ≤ 30 vjeçare, të mesme >30-100 vjeçare dhe periudhën e vonë >100-500 vjeçare;

Të gjitha ndërtimet duhet të ndërtohen në atë mënyrë që themelet e tyre, përkatësisht pllaka bazë të jetë në kuotë të njëjtë me urën më të afërt të lumit më të afërt;

Ndalohet ndërtimi i kapaciteteve prodhuese të ujit, përkatësisht ndërtimi i puseve dhe rezervuarëve për ujë të pijes;

Ndalohet ndërtimi i stallave të kapaciteteve >50 krerë gjedhe, impiantet për rritjen intensive të shpezëve, rritja artificiale e peshkut në hurdha;

Ndalohet ndërtimi i pishinave dhe kapaciteteve hoteliere;

Ndalohen veprimtaritë si: varrezat e veturave, autoserviset, industritë që kanë për bazë ose që përdorin materie të lëngshme kimike, deponimi i naftës dhe derivateve të sajë, ndërtimi i rrugëve pa sistemin e largimit dhe pastrimit e ujërave atmosferike, eksploatimi i resurseve minerare, industritë ushqimore, gropat septike, deponit e mbeturinave dhe të gjitha instalimet për trajtimin e ujërave të zeza dhe mbeturinave;

Ndalohet ndërtimi i varrezave të reja dhe zgjerimi i varrezave ekzistuese;

Ndalohet ndërtimi i bodrumeve, përveç rasteve specifike kur garantohet me përdorimin e masave inxhinierike shtesë, të përshkruara në mënyrë të detajuar në dokumentacionin teknik të lejes ndërtimore dhe të testuara ndërkombëtarësh;

Kufizohet përdorimi i plehrave dhe pesticideve sipas rregullores së drejtoratit për bujqësi dhe zhvillim rural.

Të gjitha ndërtimet e reja ose përmirësimet thelbësore duhet:

Të projektohet (ose modifikohen) dhe të ankorohen në mënyrë adekuate për të parandaluar flotacionin, kolapsin ose lëvizjen anësore të strukturës që rezultohet nga ngarkesa hidrodinamike dhe hidrostاتيke, duke përfshirë efektet e forcës lëvizëse.

Të ndërtohet me metoda dhe praktika që minimizojnë dëmtimin e përmytjeve.

Të jetë i ndërtuar me materiale rezistente ndaj dëmtimeve nga vërshimet.

Të ndërtohen me pajisje elektrike, ngrohjes, ajrosjes, pajisje hidraulike dhe klimatizimesh dhe objekte të tjera shërbyese që parandalojnë hyrjen ose grumbullimin e ujit brenda komponentëve gjatë kushteve të përmytjeve.

Të gjitha shtëpitë e montuara duhet të instalohen duke përdorur metoda dhe praktika që minimizojnë dëmtimin nga vërshimet. Për qëllimet e kësaj kërkese, shtëpitë montazh duhet të ngrihen dhe të ankorohen për të përballuar zhvendosjen, shembjen ose lëvizjen anësore.

Të gjitha sistemet e reja dhe zëvendësuese të furnizimit me ujë duhet të projektohen për të minimizuar ose eliminuar infiltrimin e ujërave të vërshimeve në sistem.

Ndërtimi i ri dhe përmirësimi thelbësor i çdo strukture rezidenciale duhet të ketë katin më të ulët (duke përfshirë edhe bodrumin), të ngritur në lartësinë rregullatore të mbrojtjes nga vërshimet ose të aplikoj masa që parandalojnë përmytjen e strukturës ndërtimore gjegjësisht bodrumit dhe përdhesis. Në kësi raste, investitor obligohet që pran komunës të paraqes planin dhe dizajnin e objektit të vërtetuar nga një hidro - inxhinier i licencuar se shfrytëzimet brenda strukturës delikate i plotësojnë kushtet për mbrojtje maksimale ndaj përmytjes.

Me përjashtim të objekteve kritike, ndërtimet e reja dhe përmirësimet thelbësore të çdo strukture tregtare, industriale ose të tjera jo-banimore, ose duhet të kenë katin më të ulët (përfshirë bodrumin) të ngritur në lartësinë e “vijës rregullative të vërshimeve “ndaj përmytjeve ose, së bashku me shërbimet shoqëruese dhe sanitare, duhet të projektohen në atë mënyrë që në lartësinë e mbrojtjes së zbatueshme të vërshimit struktura është e papërshkueshme nga uji me mure dhe hapje që janë substancialisht të padepërtueshme për kalimin e ujit dhe me komponentët strukturorë që kanë aftësinë të rezistojnë ngarkesave hidrostاتيke dhe hidrodinamike dhe efektet e lëvizjes . Një inxhinier profesionist, hidro-inxhinier i licencuar do të zhvillojë dhe / ose shqyrtojë projektimin e strukturës, specifikimet dhe planet për ndërtimin dhe duhet të vërtetojë se dizajni dhe metodat e ndërtimit janë në përputhje me standardet e pranuar të praktikës. Certifikimi i tillë do të dorëzohet tek drejtoritë përkatëse komunale (Urbanizimi dhe Emergjencia).

▪ **Kushtet zhvillimore plotësuese për zona mbishtresore të akuifereve - ZMSH-C**

- Tipet e akuifereve:

- C1 = Akuifer intergranular;
- C2 = Akuifer Karstik
- Duhet të bëhen studime hidrogeologjike dhe duhet të krijohet harta e rezervave të ujërave nëntokësor dhe precizimi i sakt i kufijve të tipeve të akuifereve;
- Të gjitha bodrumet të i nënshtrohen kushteve specifike të izolimit ashtu siç është e përshkruar në dokumentin obligues;
- Stallat dhe impiantet e rritjes intensive të shpezëve duhet të pajisen me gropa septike të izoluar që pengojnë rrjedhjen e lëndëve fekale likuide direkt në ujërat nëntokësor;
- Të gjitha veprimtaritë si: varrezat e veturave, autoserviset, industritë që kanë për bazë ose që përdorin materie të lëngshme kimike, deponimi i naftës dhe derivateve të sajë, ndërtimi i rrugëve pa sistemin e largimit dhe pastrimit e ujërave atmosferike, eksploatimi i resurseve minerare, industritë ushqimore, deponitë e mbeturinave dhe të gjitha instalimet për trajtimin e ujërave të zeza dhe mbeturinave duhet të pajisen ose instalojnë sistem të garantuar që asnjë sasi e materieve të rrezikshme likuide nuk do të penetroj në rezervat e ujërave nëntokësor;
- Kufizohet përdorimi i plehrave dhe pesticideve sipas rregullores së drejtoratit për bujqësi dhe zhvillim rural;
- Lejohet hapja e minierave të zhavorrit me kusht që pas mbarimit të resurseve, hapësira e caktuar të shndërrohet në sipërfaqe ujore/zonë rekreative me përmbajtje edhe të funksioneve të banimit;
- Ndalohet hedhja e pakontrolluar e ujit të klorifikuar nga pishinat freskuese;
- Ndalohet, përveç me leje ujore, shkarkimi i masës nga hedhurinat e lëngëta industriale, bujqësore dhe ujërave të ndotura urbane si dhe vajrave të përdorura në kanalizim, në sistemin për kullim, në trupat ujorë sipërfaqësorë dhe nëntokësorë, në brigjet buzë lumit dhe tokave të lagëta.
- ZmSh-C1 & C2
- Në ZmSh-C1 ndalohen kryerja e punimeve, ndërtimi i objekteve dhe zhvillimi i aktiviteteve me të cilat mund të ndoten ujërat e burimit, dhe në mënyrë specifike ndalohen aktivitetet si në vazhdim:
- Shkarkimi i ujërava të ndotura të pa trajtuara të kanalizimit:
- Ndërtimi dhe operimi i reparteve industriale dhe zejtare me teknologji të pastërt të cilat lëshojnë materie radioaktive dhe materie tjera të dëmshme për ujin (reaktor nuklear, industri petrokimike dhe kimike, reparte të përpunimit të metaleve, industri e lëkurave etj.);
- Deponimi i përkohshëm ose i përhershëm i mbeturinave;
- Përpunimi, deponimi apo manipulimi me materie kimike, karburante, vajëra dhe materie tjera të rrezikshme për cilësinë e ujit;
- Ndërtimi dhe përpunimi i impianteve për përdorimin, përpunimin ose deponimin e mbeturinave të rrezikshme;
- Ndërtimi i autoudhëve, aeroporteve, parkingjeve, ose hapësirave tjera transportuese pa largim të kontrolluar dhe trajtim të ujërave atmosferik para shkarkimit të tyre në recipient;
- Kryerja e shpimeve hulumtuese për naftë, gaz tokësor dhe materie tjera të dëmshme për ujin, nëse nuk janë ndërmarrë masa për pengimin e infiltrimit dhe derdhjes së këtyre materieve në ujërat nëntokësor;
- Deponimi i hapur dhe aplikimi i substancave kimike të dëmshme dhe të rrezikshme për ujin që shfrytëzohen për mbrojtjen e bimëve;
- Ndërtimi i varrezave të reja apo zgjerimi i varrezave ekzistuese (përveç rasteve kur nuk ka alternativë tjetër dhe komuniteti lokal është i pajtueshëm më zgjidhjen e propozuar);
- Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit, çoftë në kuptim sasior ose cilësor.
- ZmSh-C2

- Në rast të kërkesave për aktivitete minerare, përkatësisht për miniera sipërfaqësore siç janë eskavimet e shkëmbinjve gëlqerorë apo aktivitetit për gurthyes në ZmSh-C2, pala aplikuese obligohet të kryej studime të thella hidrogjeologjike për të vërtetuar që aktiviteti minerar nuk dëmton apo ndotë akuiferet dhe rezervat ujore nëntokësore, dhe në asnjë rast burimet ujore në rrethinë.
- **Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të pasuritë minerare - ZMSH-D**
 - Lejohet ndërtimi pa kufizime vetëm mbi resurset minerare metalike që ndodhen në thellësi të mëdha, atëherë kur shfrytëzimi i tyre nuk përbën asnjë kërcënim për strukturat ndërtimore në sipërfaqe;
 - Të gjitha ndërtimet dhe prona që shtrihen mbi rezervat minerare nacionale, kurdoherë mundë të jenë subjekt i shpronësimit dhe zhvendosjes nga komuna ose qeveria e Kosovës;
- **Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të trashëgimisë arkeologjike - ZMSH-E**
 - Të gjitha lejet ndërtimore duhet paraprakisht të marrin pëlqimin edhe të institutit arkeologjik të Kosovës;
 - Në çfarëdo rrethane të zbulimit të artefakteve arkeologjike-historike apo çfarëdo lloj të mire materiale, gjësendet i takojnë Institutit Arkeologjik të Kosovës i cili duhet të njoftohet paraprakisht;
 - Të gjitha ndërtimet, instalimet dhe prona që ndodhet në këtë zonë mund të jetë subjekt i zhvendosjes dhe shpronësimit kurdoherë që është e domosdoshme, sipas procedurave legale të Republikës së Kosovës;
- **Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të trashëgimisë natyrore - ZMSH-G**

Të gjitha kërkesat për ndërtim në kuadër të kësaj zone duhet që paraprakisht të marrin pëlqimin e MMPHI/IKMN-së.

 - **Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore uranium i varfëruar - ZMSH-H**
 - Duhet të identifikohet lokacioni i saktë i goditjes me armë me përmbajtje të uraniumit të varfëruar;
 - Duhet të bëhen studimet e nevojshme të fushës përkatëse në mënyrë që të vërtetohet saktësisht zona e ndikimit apo kërcënimit nga rrezatimi;
 - Në rreze prej 500m nga lokacioni i goditur, nuk lejohet asnjë aktivitet i cili kërcënon jetën dhe shëndetin e qytetarëve, përveç nëse rezultatet e studimit rekomandojnë masa ndryshe.
 - Në komunën e Suharekës (Departament for Public Information of The United Nations-UNDPI) janë dy lokacione të prekura me uranium të varfëruar, përkatësisht kemi dy raste të ZmSh-H së.
 - **Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore rrëshqitje të dheut – ZMSH - I**

Duke qenë se informacionet për rrëshqitjet e dheut janë kryesisht në nivel te informatave për zonat me potencial te kësaj natyre, të cilat tregojnë zonat në nivel vendi, gjë që janë përdorur edhe për të identifikuar zonat në nivel komunë, është tërësisht e domosdoshme që fillimisht të bëhen studime gjeofizike të cilat do të përcaktojnë zonat e sakta të rrezikuara nga rrëshqitjet dhe intensitetin e tyre, duke dhënë edhe masat e domosdoshme që duhet merren për përmirësimin e kushteve të stabilitetit të tokës e më pas edhe kushteve zhvillimore të nevojshme për nivelin e dokumentit të HZK-së.

 - **Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore erozion – ZMSH – J**

Komuna e Suharekës së bashku me MBPZHR, MMPHI-në dhe institucionet tjera të linjës që merren me këtë problematikë, duhet që përmes një studimi të përcaktojnë zonat e sakta ku është i shfaqur erozioni, shkallës e tij dhe të marrin masa adekuate për zvogëlimin e ndikimit të këtij faktori natyrorë në mjedis.

Ndër masat e përgjithshme që duhet të merren janë :

 - Pyllëzimi;
 - Ripyllëzimi;
 - Rregullimi i rrjedhave të ujërave, si dhe
 - Masat e ndryshme agroteknike.

Përmirësimi i situatës aktuale do të kërkonte marrjen e masave mbrojtëse të mëposhtme:

- Mbjellja me fidanë pyjore, të cilat janë të zhveshura dhe nën veprimin direkt të procesit të erozionit sipërfaqësor;
- Kultivimi i kullotave me bimësi shumëvjeçare për ta bërë erozionin më pak aktiv dhe për t'i shfrytëzuar me efektivitet ato;
- Disiplinimi i prerjeve të pyjeve sipas ligjit përkatës;
- Sistemime malore, ndërtim gardhesh teke etj., në shpatet kodrinore;
- Përmirësimi i tokave në fushë, rehabilitimi i veprave të kullim-ujitjes;
- Ndërtimi i pritave në anët e përrenjve çdo vit gjatë periudhës së reshjeve marrin sipërfaqe të mëdha toke;
- Ndërtimi i rrjetit të kanalizimeve të ujërave të zeza;
- Ofrimi i shërbimeve për grumbullimin dhe transportimin e mbetjeve urbane që do të kufizonte vend depozitimet ilegale të tyre;
- Mbjajtja pastër e mjedisit nga zhvillimet pa kriter të bizneseve dhe aktiviteteve prodhuese. Ky problem përkeqësohet nga mos marrja e masave nga pushteti lokal për t'i disiplinuar ato;
- Fushatë sensibilizuese për ndërgjegjësimin e banorëve të komunitetit për një mjedis të pastër e të mirëmbajtur.

Duhet theksuar se bashkëpunimi midis studiuesve, vendimmarrësve dhe komunitetit do të lehtësojë shumë përmirësimin e situatës pavarësisht kufizimeve financiare, prandaj e rëndësishme është sigurimi i këtyre mjeteve. Duhet krijuar raporte më miqësore e respekt reciprok midis natyrës e banorëve, sepse duhet menduar mirë edhe për brezat e ardhshëm, të cilët do të kenë më shumë kërkesa ndaj mjedisit ku punojnë e jetojnë.

7. INFRASTRUKTURA RRUGORE

Me qëllim të përmbushjes së normave dhe standardeve teknike të projektimit, hartimi i hartës zonale për infrastrukturë rrugore është bazuar në :

- Ligjin NR. 05/L-088 për rregullat e trafikut rrugor
- Ligjin mbi rrugët
- Normat teknike të planifikimit hapësinor
- Udhëzimin administriv (MI) Nr. XX/2017³ për sinjalizim dhe rregullat e trafikut rrugor
- Ligjet dhe rregulloret mbi mbrojtjen e mjedisit dhe mbrojtjes në punë.
- Ligjin për mbrojtjen e mjedisit.
- Në pozicionet për të cilat në Republikën e Kosovë nuk ka standarde të aprovuara, projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përafrimin me normat e BE-se (EURO COD), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

7.1. RRUGËT PUBLIKE TË MOTORIZUARA

▪ Lloji (kategorizimi) i rrugëve në Komunën e Suharekës

Rrjeti rrugor në Komunën e Suharekës është i kategorizuar në këtë mënyrë: në autoudhë, rrugë nacionale dhe rrugë rajonale, që janë nën administrimin e Ministrisë së Infrastrukturës (MI), ndërsa nën administrimin e komunës janë rrugët lokale kryesore, rrugë lokale dhe rrugë tjera të pa kategorizuara.

Me qëllim të shfrytëzimit të tokës dhe planifikimit të transportit është paraqitur hierarkia e rrugëve në komunën e Suharekës (Tabela 50) :

Tabela 50 Kategorizimi i rrugëve

	Kategoria	Përgjegjësi
1	Autoudhë	Ministria e Infrastrukturës
2	Rrugë nacionale	Ministria e Infrastrukturës
3	Rrugë rajonale	Ministria e Infrastrukturës
4	Rrugë kryesore lokale	Komuna
6	Rrugët transite Urbane	Komuna
7	Rrugët Transite nëpërmjet	Komuna
8	Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse	Komuna
9	Rrugët Servisore	Komuna
10	Rrugët banesore	Komuna
11	Rrugët industriale	Komuna
12	Rrugët qaseshe / dykahëshe	Komuna
13	Rrugët qaseshe / njëkahëshe	Komuna

Kjo hierarki e rrugëve ka për qëllim të ndikojë që trafiku t'i gjejë vijat më të përshtatshme dhe të minimizojë ndërhyrjet nëpër zonat në të cilin kalon. Ajo shërben edhe si bazë për përcaktimin e prioriteteve të sigurisë në rrugë, mirëmbajtjes dhe menaxhimit të trafikut.

³ <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=40110>

▪ **Autoudha**

Nëpër territorin e komunës së Suharekës kalon një pjesë e autoudhës “Ibrahim Rugova” apo “Rruga e Kombit” që lidh Republikën e Kosovës me Republikën e Shqipërisë, ndërsa Kosovës i krijon mundësi për dalje në det.

Projekti i autoudhës është në përputhje me standardet kombëtare dhe ndërkombëtare dhe specifikacionet, me një shpejtësi të projektuar prej 100-130 km/orë. Shtrirja e autoudhës nëpër territorin e komunës së Suharekës përfshinë rreth 17.5 km dhe përgjatë territorit të komunës janë dy kyçe në autoudhë.

▪ **Rruga nacionale**

Rruga nacionale M-25 Prishtinë-Prizren paraqet arterien kryesore të qarkullimit rrugor që kalon nëpër territorin e komunës së Suharekës. Kjo rrugë nacionale mundëson lidhje me pjesët qendrore dhe perëndimore të Kosovës, duke e përfshirë edhe kryeqytetin, ndërsa përmes degëzimeve mundëson lidhjen me shtetet fqinje, Shqipërinë dhe Maqedoninë e Veriut.

▪ **Rrugët Rajonale**

Rrugët rajonale nëpër territorin e Komunës së Suharekës janë: Rruga rajonale (R117) e cila lidhet me rrugën nacionale M25 dhe mundëson lidhjen e Suharekës me Rahovecin si dhe në vazhdim me Gjakovën, ndërsa përmes rrugës rajonale (R118), Suhareka lidhet me Mushtishtin dhe vendbanimet tjera brenda territorit të komunës. Rruga rajonale (R119) e cila gjithashtu lidhet me rrugën nacionale M25 përmes fshatit Duhel e lidhë Suharekën me Malishevën, ndërsa përmes rrugës rajonale (R205) Suhareka lidhet me komunën e Mamushës. Ky rrjet i rrugëve rajonale përveç që lidhë komunën e Suharekës me komunat fqinje, ajo në vete përfshinë edhe qendrën kryesore lokale si dhe subqendrën e Mushtishtit. Ndërsa përmes nacionales respektivisht rrugës kryesore lokale bëhet përfshirja e të gjitha qendrave në rrjetin e trafikut. Kjo përfshirje ka shumë rëndësi për një zhvillim të balancuar të komunës.

▪ **Rrugët lokale**

Rrjeti i rrugëve lokale, sipas ligjit mbi rrugët, janë rrugët që lidhin vendbanimet e një komune, ku kompetencë mbi kategorizimin dhe ndryshimin e tyre i takon qeverisë lokale. Nisur nga kjo si dhe koncepti i organizimit të rrjetit të rrugëve në nivel të komunës, rrugët lokale janë kategorizuar në:

- Rrugë kryesore lokale
- Rrugë lokale
- Rrugë tjera
- Rrugë malore

Rrjeti rrugor brenda komunës, në bazë të rëndësisë së lidhjeve funksionale në mes tyre, përbën bazën e diferencimit të standardeve kualitative të nevojshme për llojet e ndryshme të rrugëve dhe për përcaktimin e prioriteteve të përmirësimit të domosdoshëm si dhe vendimet për ndërtimin e rrugëve të reja. Rrjeti i trafikut brenda konceptit kryesor të zhvillimit ka për qëllim të përcaktojë hierarkinë e lidhjeve të rrjetit të vendbanimeve.

7.2. SIPËRFAQJA E RRJETIT RRUGOR NË KOMUNËN E SUHAREKËS

Sipërfaqja e rrjetit aktual rrugor në komunën e Suharekës është dhënë në Tabelën 51.

Tabela 51 Rrjeti rrugor në komunën e Suharekës

Kategoria	Km
Autoudhë	17.50
Rrugë nacionale	28.86
Rrugë rajonale	18.67

Rrugë lokale	119.77
--------------	--------

7.3. KAPACITETET DHE KUSHTET TEKNIKE PËR PROJEKTIM DHE NDËRTIM

▪ Kapaciteti i rrugëve

Kapaciteti është definuar si madhësia maksimale e qarkullimit të automjeteve të cilat mund të kalojnë nëpër pjesën e vëzhguar të shiritit qarkullues të rrugës në periudhën e caktuar kohore nën ndikimin e kushteve të komunikacionit në rrugë.

▪ Kapaciteti i autoudhës “Ibrahim Rugova” – R7

Gjatësia e autoudhës që kalon nëpër territorin e komunës së Suharekës është 17.5 km. Në aspektin e projektimit, kjo autoudhë është projektuar sipas standardeve dhe me elemente gjeometrike sipas kriterëve teknike për autoudhë. Bazuar në shpejtësinë e lëvizjes së automjeteve në autoudhë (100-130 km/h), gjerësinë e korsive të trafikut dhe numrin e tyre (2+1), kapaciteti potencial sillet 3500 – 4000 aut/h/kahe.

▪ Kapaciteti i rrugës nacionale M25

Rruga nacionale M25 e cila lidhë Prishtinën me Prizrenin kolon nëpër pjesën qendrore të Suharekës. Rruga nacionale Prishtinë-Prizren paraqet arterien kryesore të qarkullimit rrugor që në territorin e komunës së Suharekës. Kjo rrugë ka karakter nacional dhe është nën menagjimin e Ministrisë së Infrastrukturës (MI). Bazuar në gjerësinë dhe numrin e korsive të trafikut (nga një korsi për secilën kahe), kapaciteti potencial për kahe sillet rreth 1200 - 1500 aut/h.

▪ Kapaciteti i rrugëve rajonale R117, R118, R119, R205 dhe R206

Rrugët rajonale të cilat kalojnë nëpër territorin e Komunës së Suharekës janë rrugë dy kahore me nga një korsi të trafikut për secilën kahe. Gjerësia e korsisë sillet nga 3.0 – 3.5 m. Bazuar në gjerësinë dhe numrin e korsive (nga një korsi për secilën kahe), kapaciteti potencial për rrugët rajonale për kahe sillet rreth 1100 - 1300 aut/h.

▪ Kapaciteti i rrugëve lokale

Pjesa më e madhe e rrjetit rrugor në qytetin e Suharekës është e përbërë nga rrugë lokale. Gjendja dhe elementet gjeometrike të këtyre rrugëve janë të ndryshme, duke filluar nga 4.0 – 6.5 m. Bazuar në gjerësitë dhe gjendjen e rrugëve, kapaciteti i rrugëve lokale sillet nga 500 – 800 aut/h/kahe.

7.4. Kushtet e përgjithshme teknike për projektim dhe ndërtim

Projektet për rrugët e reja duhet të hartohen në përputhje me të gjitha normat dhe standardet për projektim që parashikon legjislacioni në fuqi. Projektimi duhet të sigurojë respektimin e standardeve, madje edhe atyre gjate zbatimit. Është përgjegjësi e projektuesit saktësia dhe respektimi i të gjitha standardeve dhe normave përkatëse.

Në pozicionet për të cilat në Republikën e Kosovë nuk ka standarde të aprovuara, projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përafrimin me normat e BE-se (EURO COD), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

Gjatë hartimit të projekteve duhet të mbahen parasysh të gjitha normat dhe standardet e miratuara për personat me aftësi të kufizuar, të verbrit, etj. Në projekte të parashikohet infrastruktura e nevojshme për këtë kategori.

▪ Brezi mbrojtës rrugor

Në qendrat e banuara, për ndërtimet ekzistuese dhe të reja, riparimet, rikonstruksionet dhe zgjerimet, janë vendosur kriteret për mbrojtjen e rrugës, të matura nga kufiri rrugor.

Sipas normave teknike të planifikimit hapësinor, brezi mbrojtës rrugor është një hapësirë e vazhdueshme tokësore, në të dy anët e rrugës, distanca e të cilit kalkulohet nga cepi përfundimtar i brezit mbrojtës rrugor, dhe shërben përveç për mbrojtjen e rrugës dhe trafikut që realizohet nëpër të, gjithashtu edhe për kufizimin e llojit dhe shtrirjes së zhvillimit në të (Fig.11).

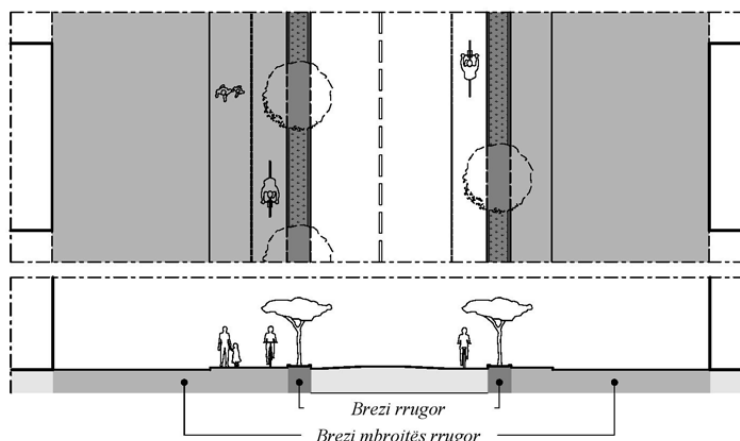

Figura 12 Brezi mbrojtës rrugor

Kërkesat për brezat mbrojtës, brezat e gjelbër, brezat mbrojtës rrugorë si dhe kërkesat për ngarkesat boshtore rrugore, janë sipas tabelës 52.

Tabela 52 Kërkesat për brezat mbrojtës, brezat e gjelbër, brezat mbrojtës rrugorë si dhe kërkesat për ngarkesat boshtore rrugore⁴

Kategoria e rrugës		Brezi i gjelbër ¹	Brezi mbrojtës	Brezi mbrojtës rrugor ⁵		Ngarkesa boshtore
				Distanca 1 ²	Distanca 2 ³	
Autoudhë		35 m	2 m	100 m	40 m	11.5 t
Rrugë nacionale		35 m	2 m	60 m	20 m	
Rrugë regjionale		22 m	2 m	40 m	10 m	
Rrugë të rrjetit primar	Rrugë tranzite urban	10 m	1 m	30 m	10 m	6 t
	Rrugë tranzite rurale					
	Rrugë përmbledhëse					
Rrugë sekondare	Rrugë servitore	8 m	1 m	/	/	
	Rrugë industriale					
	Rrugë banesore	/				
	Rrugë qasëshe	/				
Shtigjeve për çiklist		3 m				
Vendparkimet		2.5 m				
Shtigje për këmbësorë				0.75 m ⁴		

- 1- Përjashtimisht, për shkak të mungesës së hapësirës për planifikim të një brezi të gjelbër, ky kusht nuk është obligues.
- 2- Distanca 1: ndalon hapjen e minierave, ndërtimin e liqeneve artificiale, fabrikave dhe ndërtesave të tjera të ngjashme.
- 3- Distanca 2: ndalon ndërtimin e ndërtesave të banimit, administrative, hapjen e puseve të ujit dhe hapjen e gropave septike, ngritjen e instalimeve të transmetuesve elektrikë dhe të ngjashme.
- 4- Përgjatë shtigjeve për këmbësorë, korsive të rrugëve, dhe vend parkimeve jashtë rrugore.
- 5- Brezi mbrojtës rrugor nuk vlen për rrugët urbane brenda vendbanimeve.

⁴ UDHËZUES PËR HARTIM DHE MIRATIM TË HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, 2017.

7.5. Rrugët në kompetencë të Ministrisë së Infrastrukturës (MI)

▪ Autoudha

Nëpër Komunën e Suharekës kalon një pjesë e autoudhës “Ibrahim Rugova” – R7. Në aspektin e projektimit dhe normave teknike të planifikimit, me qëllim të ruajtjes së brezit brojtës rrugor, duhet të respektohen kriteret:

- Brezi mbrojtës rrugor ndalon hapjen e minierave, ndërtimin e liqeneve artificiale, fabrikave dhe ndërtesave të tjera të ngjashme, në distancë më të vogël se **100 m nga autoudhat**.
- Brezi mbrojtës rrugor ndalon ndërtimin e ndërtesave të banimit, administrative, hapjen e puseve të ujit dhe hapjen e gropave septike, ngritjen e instalimeve të transmetuesve elektrik dhe të ngjashme, në distancë më të vogël se **40 m nga autoudha**.
- Kërkresat për brezat mbrojtës, brezat e gjelbër dhe brezat mbrojtës rrugorë, në mënyrë më të detajuar janë dhënë në Tabelen 52.

▪ Kushtet teknike për përmirësimin e sigurisë në rrugën nacionale N-25 dhe atyre rajonale R117, R118, R119 dhe R205

Rruga nacionale N-25 e cila lidhë Prishtinën me Prizrenin kalon nëpër pjesën qendrore të qytetit të Suharekës dhe paraqet arterien kryesore të qarkullimit rrugor që në territorin e komunës së Suharekës. Kjo rrugë ka karakter nacional dhe është nën menaxhimin e Ministrisë së Infrastrukturës (MI).

Pjesa e rrugës nacionale ekzistuese (rruga N-25) është rreth 28.56 km e gjatë. Përgjatë kësaj rruge janë identifikuar "pikat e nxehta" të ndryshme, në afërsi të madhe të shtrirjes së kësaj rruge, që i ngrit shqetësimet të sigurisë në trafik, mjedisore dhe sociale. Këto "pikat e nxehta" janë identifikuar sipas kategorive (ndërtesa banimi, biznese, trashëgimi kulturore, habitate të ndjeshme etj)⁵. Pronat e shumta ngjitur me shtrirjen e rrugës do të ndikoheshin nga zhurma dhe ndotja e ajrit.

Nëpër territorin e Komunës së Suharekës kalojnë katër rrugë rajonale: Rruga rajonale (R117) e cila lidhet me rrugën nacionale N-25 dhe mundëson lidhjen e Suharekës me Rahovecin si dhe në vazhdim me Gjakovën, ndërsa përmes rrugës rajonale (R118), Suhareka lidhet me Mushtishtin dhe vendbanimet tjera brenda territorit të komunës. Rruga rajonale (R119) e cila gjithashtu lidhet me rrugën nacionale M25 përmes fshatit Duhel e lidhë Suharekën me Malishevën, ndërsa përmes rrugës rajonale (R205) Suhareka lidhet me komunën e Mamushës.

Me qëllim të rritjes së kapacitetit dhe shkallës së sigurisë për pjesët e rrugëve nacionale dhe rajonale, duhet të përmirësohen dhe plotësohen kriteret:

- Shpejtësi e lejuar, për pjesë të caktuara të rrugës, të jetë në varësi të kushteve të sigurisë, ndërsa në afërsi të udhëkryqeve dhe rrethrotullimeve shpejtësia e lëvizjes të kufizohet në 40 km/h;
- Vendkalimet për këmbësorë të jenë në funksion të mobilitetit,
- Të gjitha objektet afariste të cilat janë të vendosura në të dy anët përgjatë rrugëve, duhet të plotësojnë kriteret teknike dhe të sigurisë me rastin e kyçës në rrugë, në përputhje me Udhëzimin administrativ për kyçje teknike në rrugët nacionale dhe rajonale (MI- Drejtoria e rrugëve);
- Me qëllim të rritjes së sigurisë gjatë kyçës nga rrugët dytësore në rrugët kryesore, të eliminohen kyçet e pakontrolluara, ndërsa kyçet e lejuara të pajisen me sinjalizimin adekuat dhe korsitë për ngadalësim dhe përshpejtim, duke respektuar kriteret e sigurisë dhe standardet për kyçje në rrugë kryesore;
- Gjatë projektimit të rreth rrotullimeve, të eliminohen hyrjet tangjenciale në rreth rrotullim;
- Në përputhje me numrin e korsive në degët hyrëse, të respektohen standardet e projektimit për të gjitha elementet projektuese të rreth rrotullimit;

⁵ Përmbledhje jo-teknike e ESIA – WB11-KOS-TRA-01 Projekti për Lehtësimin e Infrastrukturës për Ballkanin Perëndimor

- Të respektohet me përpikmëri sinjalizimi adekuat në afërsi dhe hyrje të rreth rrotullimeve dhe udhëkryqeve, në përputhje me Udhëzimin administriv (MI) Nr. XX/2017 për sinjalizim dhe rregullat e trafikut rrugor.

7.6. Kushtet e përgjithshme teknike për projektim dhe ndërtim të rrugëve të reja

Në përputhje me Planin Zhvillimor Komunal, përpos rrugëve tjera të planifikuara në vendbanime dhe lokale, Komuna e Suharekës ka planifikuar ndërtimin e rrugëve të ndryshme që lidhin shumë vendbanime brenda territorit të Komunës.

Në kuadër të PZHK-së është planifikuar ndërtimi i rrugëve të reja, profili i të cilave sillet rreth 9.5 m. Rrugët e planifikuara janë:

1. Ndërtimi i rrugës Zonë Industriale – Studenqan – Neprabisht-Samadrexhë;
2. Ndërtimi i rrugës së re Mushtisht (L.Bahqevc)-Sallagrazhdë-Greikoc;
3. Ndërtimi i rrugës së re Greikoc – Korishë;
4. Ndërtimi i rrugës Peqan – Reshtan (“udha e gatë”) dhe
5. Ndërtimi i rrugës së Mushtisht-Savrovë.

Në përputhje me Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor⁶, në vijim janë paraqitur kushtet zhvillimore për ndërtimin e rrugëve të planifikuara nga PZHK, profili i të cilave sillet rreth 9.5 m:

- Dy korsi me gjerësi minimale prej 2.75 m ;
- Shteg për këmbësorë, së paku në njërën anë të rrugës me gjerësi minimale prej 1.5 m;
- Nëse janë paraparë shtigje për çiklist, atëherë shtegu duhet të jetë së paku në njërën anë të rrugës me gjerësi minimale prej 1.5m. Nëse gjatë projektimit paraqiten probleme të shtrirjes së shtegut për çiklist, atëherë në pjesë të caktuara të rrugës, gjerësia mund të jetë 1.0 m.
- Brez i gjelbër – gjelbërim me gjerësi minimale prej 1.0 m.
- Varësisht nga shtrirja gjatësore e rrugës duhet vlerësuar nevojën për ndriçim në pjesë të caktuara të rrugës, në varësi nga kushtet e sigurisë në trafik.
- Në përshtatje me gjerësinë e korsive, shpejtësia maksimale e lejuar për këtë rrugë është 40 km/h, ndërsa në pjesë të caktuara të rrugës (në të cilat ka nevojë për qetësimin e trafikut) shpejtësia duhet të jetë më e ulët se 40 km/h.

Gjithashtu, në kuadër të PZHK-së është planifikuar edhe ndërtimi i rrugëve të reja, profili i të cilave sillet rreth 8.5 m. Rrugët e planifikuara me këtë profil janë:

1. **Ndërtimi i rrugës transite në pjesën lindore Shirokë – Biraç (Unaza Lindore II),**
2. **Ndërtimin e rrugës së re përreth autoudhës Reshtan - Peqan - Sllapuzhan.**

Në përputhje me Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor⁷, kushtet zhvillimore për ndërtimin e rrugëve të planifikuara nga PZHK, profili i të cilave sillet rreth 9.5 m, është si në vijim:

- Dy korsi me gjerësi minimale prej 2.75 m ;
- Shteg për këmbësorë, së paku në njërën anë të rrugës me gjerësi minimale prej 1.5 m;
- Brez i gjelbër – gjelbërim me gjerësi minimale prej 1.0 m.
- Varësisht nga shtrirja gjatësore e rrugës duhet vlerësuar nevojën për ndriçim në pjesë të caktuara të rrugës, në varësi nga kushtet e sigurisë në trafik.
- Në përshtatje me gjerësinë e korsive, shpejtësia maksimale e lejuar për këtë rrugë është 40 km/h, ndërsa në pjesë të caktuara të rrugës (në të cilat ka nevojë për qetësimin e trafikut) shpejtësia duhet të jetë më e ulët se 40 km/h.

⁶ Udhëzimi Administrativ MMPH Nr. 08/2017 për normat teknike të planifikimit hapësinor, 2017.

⁷ Udhëzimi Administrativ MMPH Nr. 08/2017 për normat teknike të planifikimit hapësinor, 2017.

Në disa pjesë të këtyre rrugëve, profili i tyre është i ndryshëm dhe është i adoptuar nga profilet që dalin nga Planet Rregulluese. Për këto rrugë, duhet të ruhet profili minimal në përputhje me normat teknike të planifikimit hapësinor, për rrugët transite ndërmjet vendbanimeve-fshatrave.

Projekti për rrugët e reja në nivel lokal duhet të hartohet në përputhje me të gjitha normat dhe standardet për projektim që parashikon legjislacioni në fuqi. Projektimi duhet të sigurojë respektimin e standardeve, madje edhe atyre gjate zbatimit. Është përgjegjësi e projektuesit saktësia dhe respektimi i të gjitha standardeve dhe normave përkatëse.

Në pozicionet për të cilat në Republikën e Kosovë nuk ka standarde të aprovuara, projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përaftrimin me normat e BE-se (EURO COD), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

Harta zonale nuk kufizon përzgjedhjen e tipit të udhëkryqeve të trafikut në rrjetin rrugor. Por, për përzgjedhjen e tipit të udhëkryqit, paraprakisht duhet të bëhet analiza e lokacionit dhe fluksit të qarkullimit në hyrje. Në varësi të këtyre kushteve, duhet të caktohet tipi adekuat i udhëkryqit të trafikut (udhëkryq i rregulluar me rregulla të trafikut, udhëkryq i rregulluar me shenja të trafikut, udhëkryq i rregulluar me semafor, rreth rrotullim i trafikut apo udhëkryq me disnivel).

Në hartimin e projektit të merren parasysh të gjitha normat dhe standardet e miratuara për personat me aftësi të kufizuara, të verbrit, etj. Në projekt të parashikohet infrastruktura e nevojshme për këtë kategori.

▪ **Projektet dhe elaborati gjeodezik**

Qëllimi i hartimit të dokumentacionit gjeodezik është që të formohet baza e shënimeve për punimin e dokumentacionit teknik- projektit, bartjen e shënimeve në terren dhe mirëmbajtjen e të dhënave gjeodezike gjatë eksploatimit të rrugës. Gjithsesi të bashkëngjiten të dhënat për koordinatat e pikave të rrjetit gjeodezik të vërtetuar nga organi kompetent.

Projektuesi duhet të incizoj gjendjen ekzistuese të terrenit në aspektin horizontal dhe vertikal, duke u lidhë në rrjetin gjeodezik referent të Republikës së Kosovës “KosovaRef 01 apo Pozicionimi Satelitor i Kosovës (KOPOS)“.

Të gjitha matjet gjeodezike, llogaritjet dhe barazimet duhet të bëhen me saktësi sipas Kornizave të Matjeve Kadastrale në Republikën e Kosovës.

Të gjitha matjet dhe punët gjeodezike duhet të kryhen sipas Ligjit për Kadastër të Republikës së Kosovës. Të gjitha objektet e incizuara në terren si: objektet ekzistuese, largpërçuesit, shtyllat elektrike, urat, lëshesat, pikat gjeodezike, pikat detale, kufijtë e njësive kadastrale, rrethojat prej materiali të ndryshëm, instalimet nëntokësore dhe mbitokësore (të paraqiten me shenja topografike përkatëse sipas çelësit topografik) të vizatohen- paraqiten në planin e situacionit në përpjesë $P= 1: 1\ 000$, e cila do të shërbejë si bazë për hartimin e projektit ndërtimor dhe projekteve të veçanta.

Gjerësia e incizimit gjeodezik duhet të jetë minimum 50.00 m majtas dhe 50.00 djathtas nga aksi i rrugës ekzistuese, te objektet, udhëkryqet, devijimet e rrugës dhe rrugët lidhëse në gjerësi të nevojshme si dhe të gjitha njësit kadastrale me të cilat kufizohet toka rrugore (për shkak të elaboratit të shpronësimit).

Në bazë të incizimeve të bëra duhet të dorëzohet elaborati gjeodezik i cili do të jetë pjesë e veçantë dhe përbërëse e projektit ndërtimor.

▪ **Elaborati i shqyrtimeve Gjeoteknike (Gjeomekanike)**

Për punimin e projektit kryesor të rrugës dhe strukturave (mureve mbrojtëse dhe urave, pjerrësive të skarpateve) duhet të bëhen shqyrtimet gjeoteknike.

Shqyrtimet gjeoteknike, përfshijnë punimin e shpimeve adekuate dhe sondave, me qëllim të definimit të profilin gjatësor gjeoteknik dhe aftësisë bartëse të tokës.

Në bazë të nxjerrjes së sondave dhe ekzaminimeve laboratorike, duhet të punohet Elaborati Gjeoteknik. Numri i shpimeve do ta përcakton projektuesi, ashtu që niveli i ekzaminimeve të ep numër të mjaftueshëm të dhënave për përcaktimin e stabilitetit të gjermimit, mbushjes, përcaktimit të konstruksionit të rrugës dhe fundimit të objekteve.

Në Elaborat të paraqitet Raporti me të dhënat e nevojshme, pas shqyrtimeve gjeomekanike. Projektuesi duhet të punoj elaboratin e mbrojtjes së mjedisit. Gjatë projektimit nevojitet që të parashihen të përdoren materialet që kanë testet e pranuar ndërkombëtare, në pikëpamje të mbrojtjes së mjedisit dhe punëtorëve. Duhet të parashihet deponimi i materialeve tepriç sipas rregullativës për deponimin e hedhurinave. Në lokacionet ku parashihet që niveli i zhurmës të jetë për 5dB më e lartë se lejuar, duhet të parashihen barriera për pengimin e zhurmës, sipas tipit dhe standardeve të aprovuara në shtetet e BE. Për parandalimin e erozioneve të dëmshme duhet që në vend të drunjtëve të prerë të parashihet mbjellja e fidanëve të reja dhe të mbjellët bari në pjerrësitë e mbushjeve dhe gjurmimeve. Dislokimi i rrjedhave të ujërave atmosferike, mund të bëhet vetëm në rastet e domosdoshme. Duhet ti largohemi mbushjeve shumë të ulëta, në pjesët e rrugës nëpër teren të rrafshët. Gjatë projektimit duhet ti largohemi gjurmimeve të thella. Mbrojtja e ujërave nëntokësor duhet të bëhet përmes drenazheve adekuate.

▪ **Projekti i sinjalizimit dhe pajisjes së rrugës**

Në bazë të shënimeve nga projekti ndërtimor (situacioni- planimetria), projektuesi duhet të hartoj projektin e sinjalizimit dhe pajisjeve të rrugës, në përputhje me rregullativen ligjore në fuqi mbi projektimin e sinjalizimit horizontal dhe vertikal (Udhëzim administrativ (MI) Nr. XX/2017 për sinjalizim dhe rregullat e trafikut rrugor).

▪ **Projekti i strukturave (Urave, nënkalimeve, mbikalimeve dhe mureve mbrojtëse)**

Projektuesi duhet të punoj projektin kryesor të urave, mbikalimeve, nënkalimeve për automjete dhe këmbësor, mureve mbrojtëse dhe strukturave tjera.

Pozicioni, gjatësia dhe forma e mureve mbrojtëse dhe strukturave do të caktohet nga projektuesi.

▪ **Elaborati i Shpronësimit**

Ligjet dhe Standardet për Hartimin e Elaboratit të Shpronësimit

Gjatë punimit të “Hartimi i Elaboratit të Shpronësimit”, hartuesi i këtyre Elaboreteve duhet ti përmbahet Ligjeve dhe plotësimeve të tyre:

- Ligjit për Kadastër.
- Komizave për matje kadastrale në Republikën e Kosovës.
- Ligjit mbi RDPP.
- Ligjit mbi Shpronësimin e pronave të paluajtshme.
- Ligjit mbi rrugët të Republikës Kosovës.
- Ligjeve dhe rregulloreve mbi mbrojtjen e mjedisit dhe mbrojtjes në punë.

Në përputhje me normat e planifikimit dhe me qëllim të përmbushjes së strukturës dhe kërkesave për qarkullim rrugët duhet të plotësojnë normat e planifikimit si në vijim:

- Për shpejtësi të lejuar për qarkullim
 - ≤ 40 km/h, gjerësia e korsisë duhet të jetë: 2.75 m;
 - ≤ 60 km/h, gjerësia e korsisë duhet të jetë: 3.00 m;
 - ≤ 80 km/h, gjerësia e korsisë duhet të jetë: 3.25 m;
 - ≥ 80- 100 km/h, gjerësia e korsisë duhet të jetë: 3.50 m;
 - ≥ 100 km/h, gjerësia e korsisë duhet të jetë: 3.75 m.
- Shtegu për këmbësorë me gjerësi minimale 1.20 m. Nëse gjatë projektimit paraqiten probleme të shtrirjes së shtegut për këmbësorë, atëherë në pjesë të caktuara të rrugës, gjerësia mund të zvogëlohet, por nuk duhet të jetë më e vogël se 0.80 m.
- Korsitë për biçikleta janë pjesë e rrugës, e destinuar për qarkullimin e biçikletave, e shënuar me shenja përkatëse të komunikacionit. Korsitë për biçikleta mund të planifikohen në rrugë ku shpejtësia e lëvizjes së automjeteve nuk kalon 50 km/h.

- Për shkak të sigurisë së lëvizjes, në pjesët e rrugës jashtë vendbanimit të projektohen shtigjet për çiklist të ndara fizikisht nga pjesa e rrugës qarkulluese, ndërsa në vendbanime, nëse nuk ka sipërfaqe të mjaftueshme për shteg të ndarë për çiklist, atëherë të projektohet korsi e shënuar për çiklist në sipërfaqen qarkulluese të rrugës,
- Korsi /shteg për çiklist në të dy anët e rrugës me gjerësi minimale 1,5 m. Nëse gjatë projektimit paraqiten probleme të shtrirjes së shtegut për çiklist, atëherë në pjesë të caktuara të rrugës, gjerësia mund të jetë 1.0 m.
- Nëse korsitë /shtigjet për çiklist projektohen vetëm në njërin anë për lëvizje në dy kahe, atëherë gjerësia e korsisë duhet të jetë me gjerësi 2.0 m - 2.5 m.
- Nëse në pjesën e rrugës është e nevojshme qetësimi i trafikut (në afërsi të shkollave ose institudoneve tjera arsimore), duhet të vendosen masat për qetësimin e trafikut dhe sinjalizimi përkatës për reduktimin e shpejtësisë në 20-30 km/h (zonë 30km/h).
- Sinjalizimin horizontal dhe vertikal i cili mundëson informimin, orientimin dhe sigurinë e lëvizjes për të gjithë pjesëmarrësve në trafik.
- Elementet horizontale dhe vertikale të trasesë së re duhet t'i përshtaten rrugës ekzistuese duke bërë përmirësimet e domosdoshme të kthesave horizontale dhe vertikale në disa pjesë të trasesë.
- Pjesët e rrugëve të cilat shtrihen në vendbanim duhet të jenë të ndriçuara sipas normave teknike për ndriçimin e rrugëve publike.
- Brezi mbrojtës rrugor duhet të jetë në përputhje me normat teknike të planifikimit hapësinor (Tabela 2);
- Gjatë projektimit, projektuesi duhet të ketë konsideratë për kryqëzimet me largpërquesit, rrjetin e telefonisë, rrjetin e ujësjellësit si dhe instalimet tjera që janë trupin e rrugës, brezin e rrugës dhe brezin mbrojtës të Rrugës dhe kyçet e objekteve rreth rrugës. Për të gjitha instalimet nëntokësore dhe mbitokësore, projektuesi duhet të ofroj zgjidhje teknike për dislokimin eventual si dhe paramasat me parallogaritë.
- Ndërtimi i rrugëve kryesisht duhet të bëhet konformë PZHK-së të Komunës. Në pjesët e rrugës kur hase në zgjerimin e rrugës, projektuesi duhet të propozoj zgjidhje alternative e dila do t'i prezantohet Komisionit për aprovim.
- Vendimi për shtrirjen e trasesë së rrugës (nëpër trasenë sipas Planit Zhvillimor Komunal ose trase të re do të merret, pas shqyrtimit të varianteve të prezantuara nga projektuesi në Projektin ideor dhe arsyeshmërinë e dhënë zgjidhjes së variantit më të favorshëm).
- Elementet (horizontale) kryesore të trasesë së rrugës në Planin e Situacionit (kthesat horizontale, kaluese, drejtimet), elementet (vertikale) në profilin gjatësor (kthesat vertikale, pjerrtësitë gjatësore, përdredhjet e rrugës, rëniet tërthore) dhe profilet tërthore, duhet të punohen në bazë të rregulloreve për projektimin e rrugëve.
- Rënia tërthore e rrugës në drejtim, duhet të jetë në të dy anët e rrugës, min. 2.5 %, ndërsa në kthesa horizontale në njërin anë të rrugës (varësisht nga rezja e kthesës).
- Zgjidhja e largimit të ujërave nga rruga duhet të jetë kryesisht tipi i mbyllur (kanalizim atmosferik) për pjesën urbane dhe pjesërisht tipi i hapur (kanale atmosferike) për pjesën rurale.
- Dimensionimi i konstruksionit të rrugës të bëhet duke u bazuar në kategorinë e tokës, kategorinë e rrugës, numrit të parashikuara të automjeteve dhe ngarkesave boshtore prej 115 KN.
- Strukturat (ura dhe objekte tjera inxhinierike) duhet të projektohen sipas normave Evropiane EUROCOD.
- Në segmente të caktuara hapësira e lirë nga niveleta e re e përvetësuar e rrugës deri te pika më e ultë e strukturave duhet të jetë min. 4.80 m.
- Në rrugët lokale (të cilat menaxhohen nga Komunitat), Komuna do të caktoj lokacionet e ndaljes së transportit publik dhe normat teknike të hollësishtme, duke pasur parasysh kushtet e përzgjedhjes së lokacionit dhe kërkesat teknike për vendndaljet e autobusëve/ stacioneve dhe të siguroj për to infrastrukturën e nevojshme.
- Në pjesët e rrugëve në të cilat ekzistojnë kushtet teknike, vendndalimet për autobus të planifikohen jashtë sipërfaqes

së rrugës. Ndërsa, nëse vendndalimet planifikohen në korsinë e trafikut (në rrugë), atëherë projektimi të bëhet në përputhje me standardet e projektimit, duke marrë parasysh karakterin e rrugës.

- Për lokacionet e vendndaljeve për autobus, të krijohen kushte të sigurisë me sinjalizimin përkatës në afërsi të vendndaljeve për autobus
- Kualiteti i të gjitha materialeve të cilat përdoren për ndërtim, si dhe dimensionet e shtresave të konstruksionit të rrugës, duhet të jenë në përputhje me standardet dhe normat bashkëkohore për ndërtimin e rrugëve. Projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përafrimin me normat e BE-se (EURO COD, EN), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.
- **Rrugët lokale – përmirësimi i elementeve geometrike**

Sipas normave teknike të Planifikimit Hapësinor, rrugët lokale janë rrugët që lidhin vendbanimet rurale apo fshatrat, me përjashtim të atyre që zyrtarisht janë kategorizuar si rrugë nacionale apo regionale.

Rrjeti rrugor në Komunën e Suharekës përbëhet nga rrugë me gjerësi të ndryshme. Në kuadër të PZHK-së 2021-2029, përpos ndërtimit të rrugëve të reja është paraparë edhe përmirësimi i rrugëve ekzistuese.

Në përputhje me Normat e Planifikimit Hapësinor, me rastin e përmirësimit të rrugëve ekzistuese, rrjeti i infrastrukturës rrugore duhet të plotësojë normat e planifikimit si në vijim:

- ≤ 40 km/h, gjerësia e korsisë është: 2.75 m;
- ≤ 60 km/h, gjerësia e korsisë është: 3.00 m;

Numri i korsive përcaktohet në baze të intensitetit të rrjetit.

Minimumi i gjerësisë së profilin për infrastrukturën e rrugëve publike urbane që do të shërbejnë gjatë përcaktimit të vijave rregulluese që përcaktojnë profilin e infrastrukturës rrugore publike janë:

- Rrugë transite nëpërmjet vendbanimeve-fshatrave-9,50 m;
- Rrugë përmbledhëse / shpërndarëse-10,50 m;
- Rrugë servitore-9,00 m;
- Rrugë banesore-8,50 m;
- Rrugë industriale-10,00 m;
- Rrugë qaseshe / dykahëshe-5,50 m; dhe
- Rrugë qaseshe / një kahëshe -3.5 m.

▪ **Kriteret për projektim**

Kushtet e lokacionit (kushtet për zgjedhjen e vendndodhjes së udhëkryqeve sipërfaqësore në planin e situacionit dhe në profilin gjatësor). Distanca ndërmjet udhëkryqeve dhe qasja e kontrolluar (respektimi i kriterëve të sigurisë gjatë kyçës në rrugë varësisht nga kategoria). Plotësimi i kushteve të sigurisë për udhëkryqet sipërfaqësore, si: të vërehet në kohë adekuate, i dukshëm dhe i kuptueshëm, me dukshmëri të mjaftueshme në të gjitha degët hyrëse të udhëkryqit, i përshtatshëm për lëvizje, respektivisht të mundësojë lëvizje adekuate dhe të sigurt në varësi të strukturës së automjeteve.

Për funksionimin e mirë dhe funksional të udhëkryqeve sipërfaqësore, është e nevojshme ndarja e fluksit të trafikut në hyrje të udhëkryqeve (drejt, majtas, djathtas). Në hyrje të udhëkryqeve me sipërfaqe të mjaftueshme dhe me qarkullim më të madh të automjeteve, rrjedha e qarkullimit të trafikut mund të ndahet fizikisht (përmes ishujve kahëzues) me qëllim të zvogëlimit të pikave të konfliktit. Pjesa funksionale e udhëkryqeve sipërfaqësore duhet të përmbajë: zonat e perceptimit, rreshtimit, konfliktit dhe nxitimit.

▪ **Kriteret e rregullimit të trafikut dhe të projektimit**

Kriteret për rregullimin e trafikut

- Rregullat e sjelljes që përcaktohen me ndihmën e sinjaleve të komunikacionit;
- Përkufizimi i qartë i drejtimit kryesor (rruges kryesore) dhe dytësor (rrugës dytësore);
- Vendosja e prioriteteve në përdorimin e rrugëve të zakonshme.

Kriteret e projektimit – zgjidhje projektuese e cila duhet të siguroj :

- Dukshmërinë e mjaftueshme
- Funkcionalitetin dhe
- Ekonomicitetin.

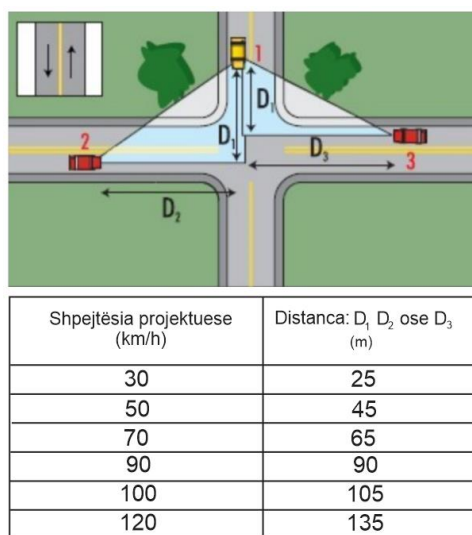

Figura 13 Distanca e nevojshme e dukshmërisë në hyrje të udhëkryqit

▪ **Rrezja e rumbullakësimit (harku) në udhëkryqe sipërfaqësore**

Me qëllim të akomodimit të të gjitha automjeteve (varësisht nga struktura e automjeteve) dhe plotësimit të kriterëve të sigurisë gjatë lëvizjes nëpër udhëkryqe sipërfaqësore, në udhëkryqe duhet të plotësohen kriteret minimale teknike për rrezet e rumbullakësimit.

Tabela 53 Vlerat minimale të rrezesë rumbullakësimit (harkut) në udhëkryqe

Lloji i automjeteve	Rrezja e rumbullakësimit R(m)		
	Kthimi majtas	Kthimi djathtas	
		Me ishull ndarës	Pa ishull ndarës
Automjetet	6	10	6
Kamiona dhe BUS	10	12	10
Kamionat me rimor.	12	15	12
Autobusët e mëdhenj	15	25	15

Ndriçimi i rrugëve duhet të projektohet në atë mënyrë që të siguroj :

- Dukshmëri të mirë dhe ngasje të sigurt në kushtet natës,
- Vërejtjen me kohë të rrezikut potencial, orientim të mirë dhe siguri të përgjithshme për këmbësorë,
- Të gjithë pjesëmarrësve në trafik, vërejtje të sipërfaqeve të nevojshme dhe detale të rëndësishme të mjedisit gjatë lëvizjes.

Niveli i ndriçimit të rrugëve duhet të jetë në përputhje me Normat Teknike të Planifikimit, Ligjin për rrugët dhe aktet nënligjore për ndriçimin e rrugëve. Projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja,

për përafrimin me normat e BE-se (EN -The European Norm for Road Lighting), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

▪ **Kriteret për përzgjedhjen e udhëkryqeve sipërfaqësore**

Në fazat fillestare të analizës konceptuale të zgjidhjes, propozimi optimal për një kategori të caktuar të kryqëzimit sipërfaqësor duhet të përcaktohet në bazë të kriterëve të krahasimit të përcaktuara në figurën në vijim (Tabela 65).

Përveç parametrave të përgjithshëm për zgjedhjen e një varianti më të favorshëm, kriteret për përzgjedhjen e udhëkryqeve sipërfaqësore duhet të shprehen edhe me aspektin e mundësive financiare në mënyrë që të bëhet vendimi për një kategori të caktuar kryqëzimi sa më i besueshëm që të jetë e mundur.

Tabela 54 Kriteret për përzgjedhjen e udhëkryqeve sipërfaqësore

KRITERET E KRAHASIMIT		
PËRZGJEDHJA FUNKSIONALE E KRYQËZIMIT		
Qarkullim i njëjtë ose përafërsisht i njëjtë në të gjitha hyrjet e kryqëzimit		+
Qarkullimi në hyrje ndryshon dukshëm	+	
KUSHTET E QARKULLIMIT NË RRUGËN KRYESORE		
Sigurimi i prioritetit në rrugën kryesore	+	
Kontinuiteti i prioritetit në rrugën kryesore	+	
Kontinuiteti dhe mbajtja e shpejtësisë në rrugën kryesore	+	
Zvogëlimi i shpejtësisë (qetësimi i trafikut)		+
KUSHTET E QARKULLIMIT NË RRUGËN DYTËSORE		
<i>Automjetet motorike</i>		
Qarkullim i njëjtë ose i përafërt (-40%)		+
Qarkullim ndryshon dukshëm (> 40%)	+	
<i>Autobusët e transportit publik</i>		
Qarkullim i ulët i autobusëve (< se 30 autobus/h)		+
Qarkullim i lartë i autobusëve (> se 30 autobus/h)	+	
<i>Qarkullimi i këmbësorëve</i>		
Qarkullim i ulët i këmbësorëve (< se 400 këmbësorë/h)		+
Qarkullim i lartë i këmbësorëve (> se 400 këmbësorë/h)	+	
<i>Qarkullimi i biçikletave</i>		
Qarkullim i ulët i biçikletave (< se 100 biçikleta/h)		+
Qarkullim i ulët i biçikletave (> se 100 biçikleta/h)	+	
PËRMIRËSIMI I KAPACITETIT		+
PËRMIRËSIMI I PRITJEVE (HUMBJET KOHORE)		+
PËRMIRËSIMI I SIGURISË (ZVOGËLIMI I AKSIDENTEVE)		+
PIKAT KONFLIKTUOZE NË KRYQËZIM		
Konflikt i lartë (më tepër pika konfliktuoze)	+	
Konflikt i ulët (më pak pika konfliktuoze)		+

Në fazat fillestare të përmirësimit të elementeve geometrike të rrugëve dhe udhëkryqeve, duhet të identifikohen problemet e sigurisë, kapacitetit dhe çasjes. Varësisht nga karakteri i rrugëve dhe ngarkesa e trafikut në hyrje të kryqëzimeve, është e nevojshme të projektohen edhe tipet e kryqëzimeve. Krahas parametrave të përgjithshëm, duhet të respektohen kriteret teknik për përzgjedhjen dhe vendosjen e udhëkryqeve sipërfaqësore, me qëllim që përmirësimit të sigurisë, rritjes së kapacitetit dhe kontrollimin e çasjes në rrugë.

Kushtet për kufizimin e shpejtësisë në rrugët lokale

Duke marrë parasysh, gjerësitë e ndryshme të rrugëve në Komunën e Suharekës, për rrugët lokale, shpejtësia e lëvizjes duhet të kufizohet në varësi të gjerësisë së rrugëve dhe strukturës së qarkullimit.

Kushtet për kufizimin e shpejtësisë për rrugët lokale janë dhënë në Figura 16.

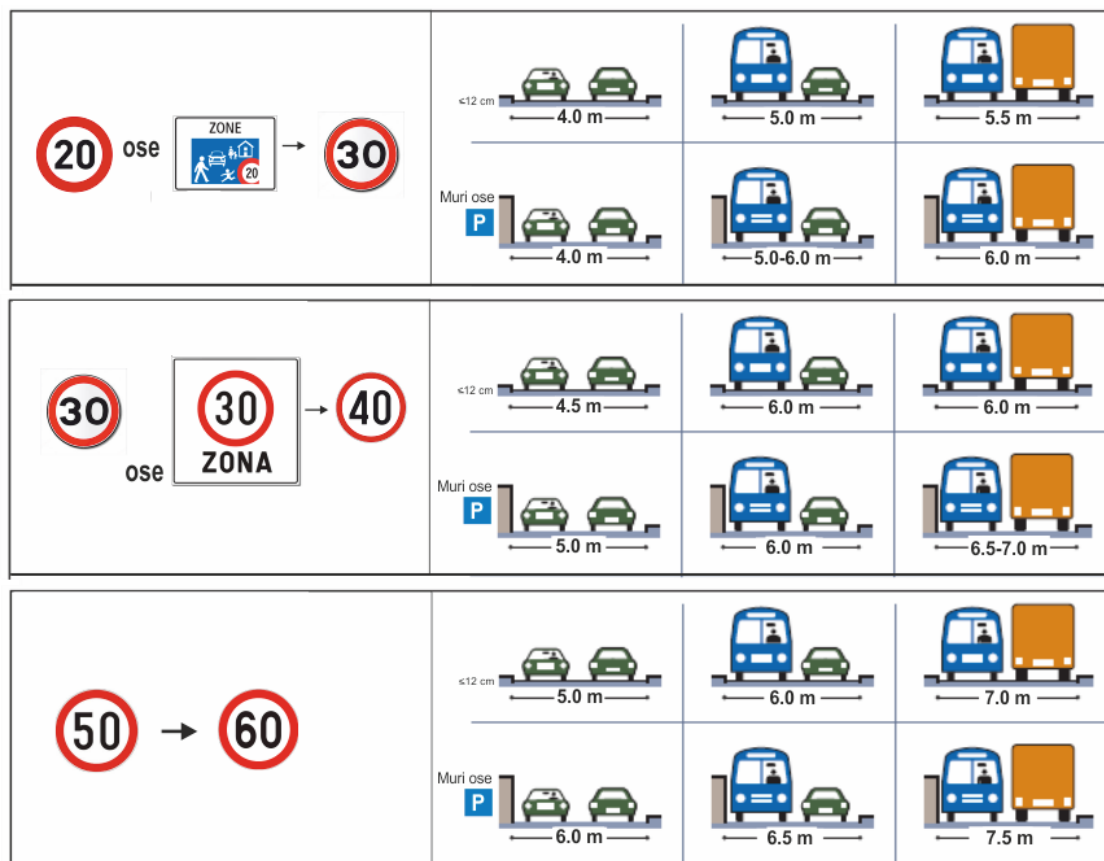

Figura 14 Kushtet për kufizimin e shpejtësisë në rrugët lokale

Klasifikimi funksional i rrjetit rrugor

Me rastin e klasifikimit funksional të rrjetit rrugor në nivel lokal, duhet pasur parasysh kyçet e rrugëve varësisht hierarkisë dhe funksionit të tyre. Më rastin e kyçjes në rrjetin rrugor, te merren në konsideratë kriteret e sigurisë, si :

Për rrjetin rrugor primar:

- Rrugët mbledhëse (nga rrjeti rrugor sekondar) të kyçet në rrugët kryesore urbane (rrjetin rrugor primar).

Për rrjetin rrugor sekondar:

- Rrugët për qasje të kyçen në rrugë lokal,
- Rrugët lokale të kyçen në rrugët mbledhëse.

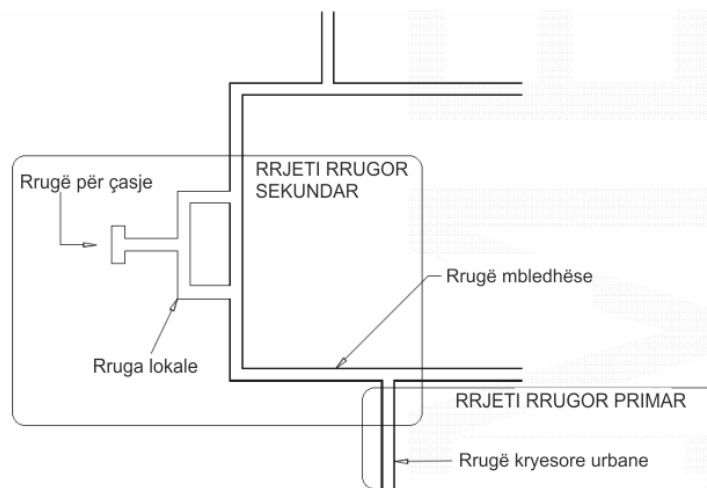

Figura 15 Klasifikimi funksional i rrjetit rrugor.

▪ Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrugëve pyjore

Infrastruktura e transportit pyjor është baza për menaxhimin racional të ekosistemit pyjor. Duke krijuar një rrjet optimal të rrugëve primare pyjore, nëse ato shpërndahen siç duhet dhe vendosen siç duhet, ato mundësojnë përmbushjen e planifikuar të rrugëve pyjore të përcaktuara nga Plani Zhvillimor Komunal.

Infrastruktura pyjore e transportit duhet të planifikohet, ndërtohet dhe mirëmbahet në mënyrë që përveç respektimit të rrethanave teknike dhe ekonomike, si dhe kushteve ekologjike të tokës pyjore, ndikon minimalisht në florën dhe faunën, biodiversitetin e pyjeve dhe ekosistemin në tërësi.

Gjatë planifikimit të rrugëve pyjore duhet marrë parasysh jo vetëm rëndësinë e rrugës pyjore, por edhe përshtatjen në mjedis, mbijetesën dhe zhvillimin e fshatrave malorë, si dhe nevojat turistike dhe rekreative.

Me rastin e ndërtimit dhe mirëmbajtjes së infrastrukturës pyjore të transportit duhet që :

- Të mos rrezikohen burimet ujore,
- Të evitohen proceset e erozionit,
- Të evitohet prishja e ekuilibrit të tokës së paqëndrueshme dhe rritjen e rrezikut të rrëshqitjeve të dheut,
- Të ruhen zonat e rëndësishme për mbijetesën e kafshëve të egra dhe biodiversitetin,
- Shtirja e rrugëve nuk guxon të ketë ndikim në trashëgiminë natyrore dhe kulturore.

Kriteret teknike për ndërtimin e rrugëve pyjore

- Kategoria më e ulët e rrugës pyjore lejon një gjerësi minimale të rrugës prej 3.0 m (në këtë rast do të jetë 3.5 m me 0.5 m trotuar në të majtë dhe në të djathtë). Gjithashtu, është e domosdoshme që të bëhet i mundur përballëkalimi në çdo 400 m.
- Pjerrtësia gjatësore e lejuar, për kategorinë më të ulët të rrugës pyjore pas ndërtimit / rindërtimit lejon një pjerrësi gjatësore deri në 12% (dmth. 8.3 °).

7.7. Trafiku i pa motorizuar

Për të favorizuar përdorimin e rrugës nga këmbësorët dhe biçikletat, si dhe për të promovuar një kulturë të re për trafik të pa motorizuar, paraprakisht duhet të krijohen kushtet për lëvizje të lirë dhe të sigurt.

▪ Sipërfaqet për lëvizje të këmbësorëve

Këmbësori është pjesëmarrësi më i shpeshtë, më i ngadalshëm dhe më i pasigurt nga të gjithë pjesëmarrësit në trafik. Secili drejtues i mjeteve është edhe këmbësor potencial. Sjellja e tij individuale kërkon edhe siguri të veçantë, kryesisht në kushte urbane, aty ku drejtimet e tij të lëvizjes ballafaqohen me pjesëmarrësit tjerë në trafik. Për këtë arsye këmbësorët kanë nevojë për sipërfaqet e tyre të lëvizjes.

Meqenëse në PZHK janë paraparë masat për përmirësimin e shkallës së sigurisë për këmbësorë, atëherë për përmirësimin e kushteve të sigurisë për këmbësorë në rrjetin ekzistues duhet respektuar këto kritere:

- Shtegu i këmbësorëve nënkupton sipërfaqen e rregulluar për lëvizjen këmbësorëve dhe duhet të jetë i ndarë nga korsite automobilistike,
- Gjerësia minimale e shtegut për këmbësorë për një kahe (varg) të këmbësorëve duhet të jetë min. 0.80m,
- Gjerësia minimale e shtegut për këmbësorë për lëvizje në dy kahe duhet të jetë min. 1.60m,
- Për të siguruar lëvizjen e papenguar të personave me aftësi të kufizuara, gjerësia e shtigjeve për këmbësorë duhet të jetë të paktën 1.80 m, përjashtimisht 1.50 m, ndërsa gjerësia e kalimeve ndërmjet pengesave fikse duhet të jetë të paktën 0.90m.
- Rampat për qasje të personave me aftësi të kufizuara në hapësire janë të ndërlidhura dhe të përshtatura për orientimin dhe me pjerrësi të cilat nuk mund të jenë më të mëdha se 5%, përjashtimisht 8%.

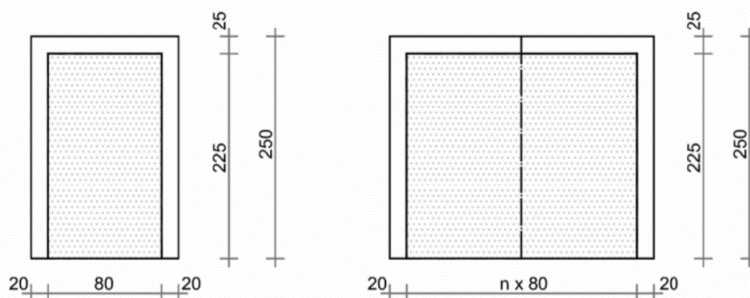

Figura 16 Gjerësia minimale e shtegut për këmbësorë

Gjerësitë e rekomanduara të sipërfaqeve për këmbësorë, varësisht nga karakteri dhe funksioni i rrugëve janë dhënë në Figura 16.

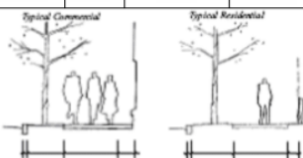
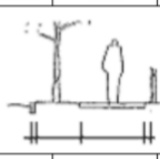
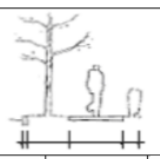

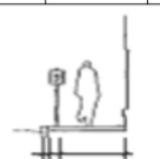
Sipërfaqja për këmbësorë	Funksionimi/aplikimi	Forma e propozuar														
4,5 m	Rekomandohet në zonat për këmbësorë, posaqërisht nëse gjerësia e koridorit është 24.5 m															
		<table border="1"> <tr> <th>Zona e skajorit</th> <th>Zona e gjelbër</th> <th>Zona e ecjes/lëvizjes</th> <th>Zona para ndërtesave</th> </tr> <tr> <td>0,15 m</td> <td>1,2 m</td> <td>2,4 m</td> <td>0,75 m</td> </tr> </table>	Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave	0,15 m	1,2 m	2,4 m	0,75 m						
Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave													
0,15 m	1,2 m	2,4 m	0,75 m													
3,6 m	Rekomandohet për trotuaret në qytet dhe rrugët lokale posaqërisht nëse gjerësia e koridorit është 18.2 m															
		<table border="1"> <tr> <th>Zona e skajorit</th> <th>Zona e gjelbër</th> <th>Zona e ecjes/lëvizjes</th> <th>Zona para ndërtesave</th> </tr> <tr> <td>0,15 m</td> <td>1,2 m</td> <td>1,8 m</td> <td>0,45 m</td> </tr> </table>	Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave	0,15 m	1,2 m	1,8 m	0,45 m						
Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave													
0,15 m	1,2 m	1,8 m	0,45 m													
3,3 m	Rekomandohet për trotuaret në rrugët lokale dhe shërbyese posaqërisht nëse gjerësia e koridorit është 15.2 m															
		<table border="1"> <tr> <th>Zona e skajorit</th> <th>Zona e gjelbër</th> <th>Zona e ecjes/lëvizjes</th> <th>Zona para ndërtesave</th> </tr> <tr> <td>0,15 m</td> <td>1,2 m</td> <td>1,8 m</td> <td>0,15 m</td> </tr> </table>	Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave	0,15 m	1,2 m	1,8 m	0,15 m						
Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave													
0,15 m	1,2 m	1,8 m	0,15 m													
3,0 m	Rekomandohet për trotuaret në rrugët lokale dhe shërbyese në zona të banuara posaqërisht nëse gjerësia e koridorit është 15.2 m															
		<table border="1"> <tr> <th>Zona e skajorit</th> <th>Zona e gjelbër</th> <th>Zona e ecjes/lëvizjes</th> <th>Zona para ndërtesave</th> </tr> <tr> <td>0,15 m</td> <td>0,9 m</td> <td>1,8 m</td> <td>0,15 m</td> </tr> </table>	Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave	0,15 m	0,9 m	1,8 m	0,15 m						
Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave													
0,15 m	0,9 m	1,8 m	0,15 m													
2,7 m	<p>Nuk rekomandohet për ndërtime dhe rindërtime të reja. E pranuar për gjendje ekzistuese vetëm në kushte të imponuara (kur nuk ka mundësi zgjerimi të trotuarit).</p> <p>Kjo është gjerësi minimale e trotuarit, në të cilin ende është e mundur mbjellja e drunjeve. Gjerësia minimale e zones së gjelbër është 0.9 m.</p>															
		<table border="1"> <tr> <th>Zona e skajorit</th> <th>Zona e gjelbër</th> <th>Zona e ecjes/lëvizjes</th> <th>Zona para ndërtesave</th> </tr> <tr> <td>0,15 m</td> <td>0,9 m</td> <td>1,5 m</td> <td>0,15 m</td> </tr> </table>	Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave	0,15 m	0,9 m	1,5 m	0,15 m						
Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave													
0,15 m	0,9 m	1,5 m	0,15 m													
Më pak se 2,7 m	<p>Nuk rekomandohet.</p> <p>E pranuar për gjendje ekzistuese vetëm në kushte të imponuara (kur nuk ka mundësi zgjerimi të trotuarit).</p>															
		<table border="1"> <tr> <th>Zona e skajorit</th> <th>Zona e gjelbër</th> <th>Zona e ecjes/lëvizjes</th> <th>Zona para ndërtesave</th> </tr> <tr> <td rowspan="4">0,15 m</td> <td>0,8 m</td> <td>1,50 m</td> <td rowspan="4">0,00 m</td> </tr> <tr> <td>0,45 m</td> <td>1,50 m</td> </tr> <tr> <td>0,30 m</td> <td>1,20 m</td> </tr> <tr> <td>0,0 m</td> <td>1,20 m</td> </tr> </table>	Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave	0,15 m	0,8 m	1,50 m	0,00 m	0,45 m	1,50 m	0,30 m	1,20 m	0,0 m	1,20 m
		Zona e skajorit	Zona e gjelbër	Zona e ecjes/lëvizjes	Zona para ndërtesave											
		0,15 m	0,8 m	1,50 m	0,00 m											
			0,45 m	1,50 m												
0,30 m	1,20 m															
0,0 m	1,20 m															
2,25 m																
2,10 m																
1,65 m																
1,20 m																

Figura 17 Gjerësitë e rekomanduara të sipërfaqeve për këmbësorë

▪ Vendkalimet për këmbësorë

Vendkalimet për këmbësorë janë vende kritike në të cilat kryqëzohen lëvizjet e këmbësorëve dhe qarkullimi i automjeteve. Prandaj, në procesin e vendosjes së vendkalimeve për këmbësorë, nga projektuesi duhet të verifikohen:

- Arsyeshmëria e vendkalimit për këmbësorë;
- Përshtatshmëria e lokacionit;
- Sinjalizimi adekuat për vendkalimin e këmbësorëve.

▪ Kushtet për vendosjen e lokacioneve për vendkalim të këmbësorëve

Për shënimin e vendkalimeve për këmbësorë, duhet të plotësohen kushtet si në vijim:

- Sigurimi adekuat i dukshmërisë;
- Gjerësia minimale e vendkalimit për këmbësorë duhet të jetë 3.0 m, ndërsa në pjesët e rrugëve në të cilat kërkesa për kalimin e rrugës është e madhe (lëvizjet grupore), atëherë gjerësia duhet të jetë 5.0 m.
- Nëse në afërsi të vendkalimeve për këmbësorë janë të vendosura parkingjet gjatësore në rrugë, atëherë me qëllim të sigurimit të dukshmërisë, në vendkalim të këmbësorëve duhet të ngushtohet rruga për gjerësinë e parkingut gjatësor (Fig.18);
- Distanca nga vendkalimi tjetër të jetë më e madhe se 100 m;
- Në pjesët e rrugës në të cilat ka frekuencim të më të madh të këmbësorëve, vendkalimet për këmbësorë të projektohen me ndriçim të vendkalimit dhe të përdoret sinjalizimi me dritë vezulluese në gjysmëportal, i cili paralajmëron ngasësit për ngritje të vëmendjes në afërsi të vendkalimit për këmbësorë.
- Vendkalimet për këmbësorë duhet të sigurojnë çasje të lehtë dhe të sigurt personave me aftësi të kufizuara, në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe standardet e projektimit për këtë kategori.

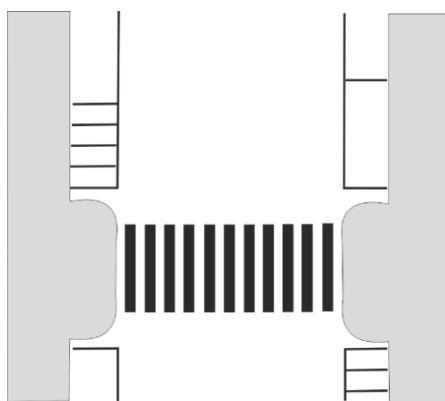

Figura 18 Vendkalimet për këmbësorë me qëllim të rritjes së dukshmërisë

Kriteret teknike dhe të sigurisë për vendndodhjen e vendkalimeve për këmbësorë janë dhënë në Tabelën 55.

Tabela 55 Distanca dhe vendndodhja e vendkalimeve për këmbësorë

Emërtimi	Lloji i udhëkryqit	Distanca min. (m) ndërmjet udhëkryqeve	Rregullimi i kthimit majtas	Tipi i kalimit të këmbësorëve	Kalimi i këmbësorëve
Rrugë urbane-Arterie	Mundësisht jo në disnivel	300	E ndaluar në rrafsh	Në disnivele ose me semafor	Në kryqëzim
Rrugë kryesore urbane-përmbledhëse	Të organizuara në rrafsh	100	E kontrolluar	Me semafor ose me zebra	Në kryqëzim ose në pjesë të rrugës
Rrugë servitore-banesore	Të organizuara në rrafsh	100	E kontrolluar ose me rregulla të qarkullimit	Me zebra	Në kryqëzim ose në pjesë të rrugës
Rrugë lokale-qasëshe	Të paorganizuar	-	E lejuar	Me zebra	-

▪ **Korsitë dhe shtigjet për biçikleta**

Në kuadër të Udhëzimit administrativ të MMPH për normat teknike të planifikimit hapësinor, sipërfaqet e dedikuara për lëvizje të biçikletave, ndahen në korsi dhe shtigje për biçikleta (Figura 19).

Korsitë për biçikleta janë pjesë e rrugës, e destinuar për qarkullimin e biçikletave, e shënuar me shenja përkatëse të komunikacionit. Korsitë për biçikleta planifikohen në rrugë ku shpejtësia e lëvizjes së automjeteve nuk kalon 50 km/h. Shtigjet për biçikleta janë hapësire qarkulluese e destinuar për qarkullimin e biçikletave, e zbatuar ndaras nga profili tërthor i rrugës i shënuar me shenjat e duhura të komunikacionit. Shtegu mund të jetë i përbashkët për biçikleta dhe këmbësor.

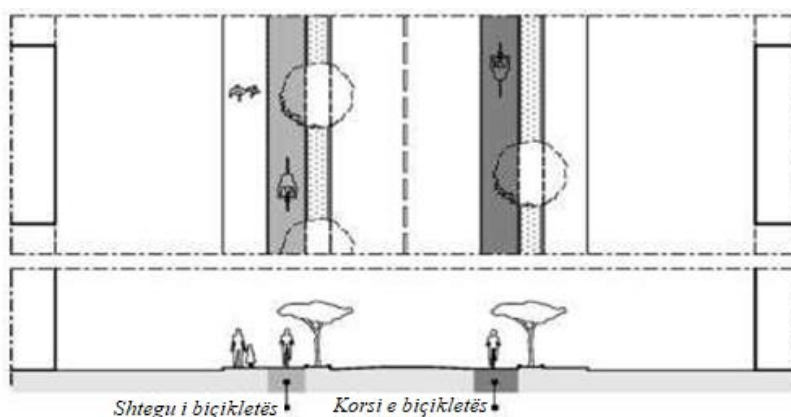

Figura 19 Shtegu dhe korsi për biçikleta

Komuna e Suharekës ka një konfiguracion mjaft të përshtatshëm të terrenit për zhvillimin të çiklizmit. Mirëpo edhe përkundër këtij terreni mjaft të përshtatshëm për zhvillimin e çiklizmit, një formë e tillë e lëvizjes nuk është promovuar sa duhet. Në kuadër të Planint Zhvillimor Komunal janë paraparë shtigjet për çiklist, por ende nuk është arritur që të ndërtohen shtigje të reja dhe funksionalizohen shtigjet ekzistuese.

Numri i vogël i çiklistëve të cilët lëvizin nëpër rrugët e qytetit të Suharekës, ndajnë rrugën e përbashkët me automjetet motorike, respektivisht nëpër trotuaret e dedikuara për lëvizjen e këmbësorëve.

Sipas standardeve të projektimit dhe normave të planifikimit (Udhëzimit administrativ të MMPH) për përmirësimin e sipërfaqeve për lëvizje të biçikletave në rrugët ekzistuese dhe për rrugët e reja të planifikuara, duhet që:

- Shtigjet për biçikleta jashtë vendbanimeve duhet të planifikohen si të ndara, me një brez të gjelbër të gjerësisë adekuate

dhe pa pengese mbrojtëse, nga profili i tërthor i rrugës. Përgjatë rrugës, për shkak të mungesës së hapësirës për planifikim të një brezi të gjelbër, shtegu për biçikleta duhet të sigurohet me një pengesë mbrojtëse nga çeliku.

- Gjerësia optimale/minimale dhe lartësia e shtegut për biçikleta jashtë vendbanimit: shteg njëdrejtësh, në të dyja anët e rrugës:
 - me gjerësi: 1.50/1.00 m,
 - me lartësi: 2.50 m.

Për arsye të sigurisë nuk rekomandohet zbatimi i korsive për biçikleta jashtë vendbanimeve.

Në pjesët e rrugëve në të cilat shpejtësia e lëvizjes planifikohet të jetë më e madhe se 50 km/h, atëherë duhet të planifikohet edhe brezi mbrojtës.

Gjerësia minimale e brezit mbrojtës të korsive dhe shtigjeve për biçikleta duhet të jetë: ≥ 0.75 m përgjatë kufizimit me korsi të rrugës, por vetëm nëse ajo është e ndare me sipërfaqe të ngritur dhe ≥ 0.75 m përgjatë kufizimit me shtigje për këmbësor apo vend-parki ngje gjatësore, por vetëm nëse ajo është e ndare me sipërfaqe të ngritur, të gjelbër apo me elemente standarde ose të ngjashme.

Parkimi i biçikletave duhet të vendoset ashtu që të mos pengojë qarkullimin e këmbësorëve si dhe aty ku mund të sigurohet kontrolli,

Kriteret teknike për vendosjen e sipërfaqeve për parkim të biçikletave të jenë në përputhje me normat teknike të planifikimit dhe standardet teknike,

Vend-parkimet për biçikleta duhet të përbehen nga: hapësira e vend-parkimit prej 1.20 m^2 / biçiklete dhe hapësira qaseshe në vend-parkim, me gjerësi: 1.50/ 1.80 m.

Në vendet ku ka mundësi të vendosjes së parkingjeve për biçikleta, të respektohen normat dhe standardet teknike për parkingje të biçikletave.

Tabela 56 Numri i vend-parkingjeve për biçikleta

Përshkrimi i përmbajtjes së ndërtesës	Numri minimal i vend-parkimeve për biçikleta (VPB)
Përmbajtjet tregtare dhe komunale	5 VPB/ 100 m^2 të bruto sipërfaqes së ndërtuar (BSN) për vizitor
Përmbajtjet e bizneseve dhe publike	1 VPB/ 100 m^2 të bruto sipërfaqes së ndërtuar (BSN) për të punësuar
Përmbajtjet arsimore	1 VPB/ 5 nxënës, për vizitor + 1 VPB/ 10 të punësuar
Përmbajtjet kulturore- teatro dhe muze	10 VPB/ 100 ulëse, për vizitor
Përmbajtjet shëndetësore- spitale	10 VPB/ 100 shtretër, për vizitor
Përmbajtjet sportive dhe rekreative	10 VPB/ 100 ulëse, për vizitor

Kriteret për planifikimin e infrastrukturës për biçikleta

Me rastin e planifikimit ose përmirësimit të infrastrukturës ekzistuese për biçikleta në kushte urbane, duhet të merren parasysh kriteret teknik dhe të sigurisë për infrastrukturën për biçikleta. Kriteret teknike për përdorimin, respektivisht mospërdorimin e sipërfaqes së përbashkët nga këmbësorët dhe çiklistët.

Tabela 57 Kriteret për shfrytëzimin e infrastrukturës së përbashkët nga çiklistët dhe këmbësorët

Këmbësorë/h nëse gjerësia e shtegut është 1 metër	Planifikimi i shtegut
< 100	Sipërfaqe e përbashkët
100-160	Vetëm ndarje vizuale
160– 200	Ndarje vizuale dhe ndarje në nivel
>200	Nuk mund të shfrytëzohet sipërfaqja e njejtë (përbashkët)

Tabela 58 Gjerësia e sipërfaqeve për lëvizje të biçikletave

Lloji i sipërfaqes për biçikleta	Optimale	Minimale
Korsia për biçikleta	1, 50	1, 00
Shtegu njëkahorë për biçikleta	2, 00	1, 50
Shtegu dykahorë për biçikleta	2, 50	2, 00
Rruga për biçikleta	3, 50	2, 50

▪ **SISTEMI I TRANSPORTIT PUBLIK**

Kushtet e përzgjedhjes se lokacionit dhe kërkesat teknike për vendndaljet e autobusëve/ stacioneve, përcaktohen me anë të rregulloreve të veçanta.

Në rrugët lokale (të cilat menaxhohen nga Komunitat), Komuna do të caktoj lokacionet e ndaljes së transportit publik dhe normat teknike të hollshme, duke pasur parasysh kushtet e përzgjedhjes se lokacionit dhe kërkesat teknike për vendndaljet e autobusëve/ stacioneve dhe të siguroj për to infrastrukturën e nevojshme.

▪ **Ndërtimi i vend ndaljeve për autobusë komunal**

Në PZHK është paraparë ndërtimi 16/24 vend ndaljeve për autobusë lokal komunal. Elementet teknike minimale për ndërtimin e vendndaljeve për autobusë janë dhënë në Tabelat 59 dhe 60.

Tabela 59 Elementet teknike minimale horizontale në varësi të shpejtësisë së hyrjes

Shpejtësia hyrëse (km/h)	a (m)	b (m)	a' (m)	b' (m)	l (m)	R1 (m)	R2 (m)	R3 (m)	R4 (m)
30	16,00	15,00	3,80	4,00	3,10	40,00	30,00	20,00	40,00
40	17,00	15,00	5,30	4,00	3,10	60,00	40,00	20,00	40,00
60	25,00	15,00	4,80	4,00	3,60	80,00	60,00	20,00	40,00

Tabela 60 Gjatësia e vendndaljes dhe zona e pritjes së autobusit në varësi të shpejtësisë së hyrjes, llojit të autobusit dhe numrit të autobusëve që ndalojnë në ndalesë në të njëjtën kohë.

Shpejtësia hyrëse (km/h)	30, 40, 50, 60	30		40		60	
Gjatësia (m)	L _a	L	L'	L	L _a	L	L'
një autobus	13,00	44,00	51,80	45,00	13,00	44,00	51,80
dy autobus	26,00 *	57,00	64,80	58,00	26,00 *	57,00	64,80

Shënim: * Është marrur parasysh distanca 1.0 m ndërmjet dy autobusëve të cilët qëndrojnë në vendndalje të autobusëve

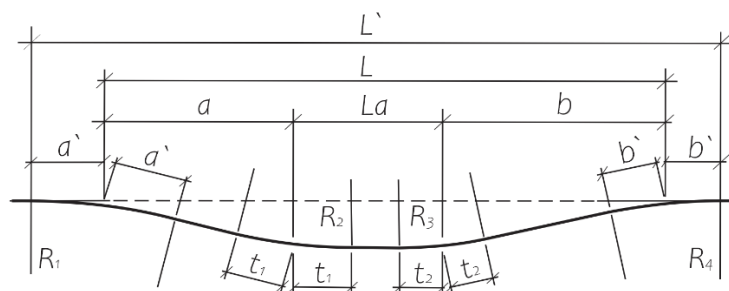

Figura 20 Elementet teknike minimale horizontale të vendndaljes së autobusit

Varësisht nga kushtet e lokacionit, vendndaljet për autobus mund të vendosen jashtë sipërfaqes së rrugës dhe në sipërfaqe të rrugës. Në pjesët e rrugës në të cilat plotëshen kushtet teknike dhe të sigurisë, rekomandohet vendosja e vendndaljeve për autobus jashtë sipërfaqes së rrugës. Me qëllim të përmbushjes së kushteve të sigurisë, rekomandohet distanca ndërmjet vendndaljeve për autobus në të dy anët e rrugës (Figurën 20 dhe 21).

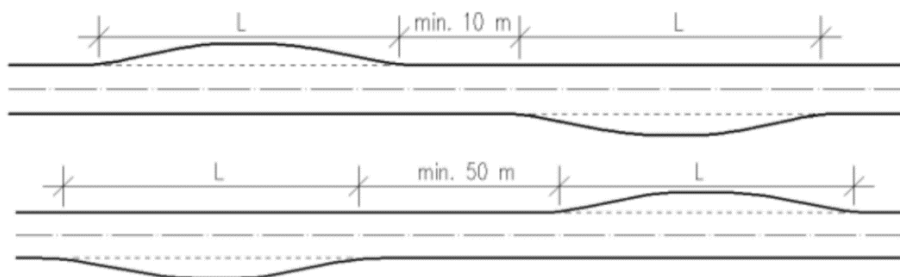

Figura 21 Distanca në mes të vendndaljeve për autobus në çifte jashtë jashtë rruges

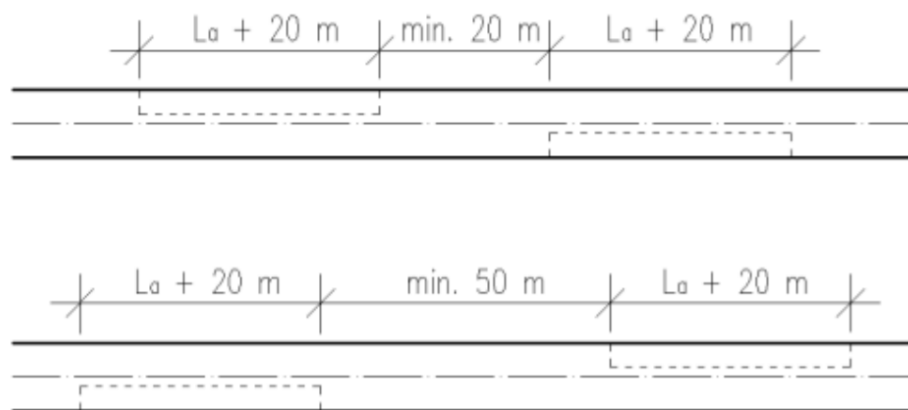

Figura 22 Distanca në mes të vendndaljeve për autobus në çifte në sipërfaqe të rrugës

▪ Vendparkimet

Vendparkimi është hapësirë e projektuar, e shënuar dhe teknikisht e pajisur për të akomoduar dhe lënë një automjet. Vendparkimet mund të jenë të akomoduar në vend-parkime të rregulluara, në rrugë dhe në garazhe.

Problemi i parkimit, ka rezultuar për shkak të rritjes së qytetit, rritjes së numrit të mjeteve motorike, pa përgatitja e qyteteve për pranim të automjeteve dhe rritjes së standardit të jetesës së popullatës. Në situatën e tillë, për zgjidhjen e këtij problemi, domosdo, duhet një mënyrë e organizuar, planifikuar dhe profesionale. Të interesuar për zgjidhje, janë jo vetëm ngasësit (si shfrytëzues), por edhe tregtarët, aktivitetet biznesore dhe aktivitetet e tjera në qytet, të cilat janë shkaktar për afrimin e automjeteve, dhe në fund, vetë qyteti i cili është i interesuar për funksionimin e plotë efektiv të trafikut, prandaj edhe të parkimit.

Sipas PZHK dhe PZHU lidhur me vend-parkimet, janë dhënë disa standarde të nevojshme në varësi të objekteve.

Standardet numrin e vendparkimeve, varësisht nga përmbajtja, janë dhënë në tabelën vijuese :

Tabela 61 Numri i vendparkimeve varësisht nga përmbajtja

Numri i vend-parkimeve për automjete në varësi nga përmbajtja			
Përmbajtja	Lloji i ndërtesës, përshkrimi i përmbajtjes së ndërtesës	Numri minimal i vend-parkimeve (VP) apo vendeve për garazhin për 100 m ² të bruto sipërfaqes së ndërtuar (BSN)	
Banimi	Ndërtesat e banimit të mesëm dhe të lartë/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo me pak se numri i njërive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit	Nga numri i obligueshëm i VP, se paku 20% duhet të jetë për shfrytëzim publik, ndërsa gjatë hartimit të planeve operative, për pjesë të pa ndërtuara, të planifikohen edhe se paku 10% për shfrytëzim publik
	Ndërtesat e banimit të ulët/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo me pak se numri i njërive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit	Gjatë hartimit të planeve operative për pjesë të pa-ndërtuara, domosdoshmërisht të planifikohet edhe 1 VP/ 1 ndërtesë të banimit të ulët
	Ndërtesat e banimit të ulët- vilat (deri në 4 njësi maksimal)	3 VP/ njësi banimi	-
Hoteleria dhe turizmi	Ndërtesat e hoteleve deri në 3*	0.2 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 4*	0.5 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 5*	0.75VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e restoranteve, kafeneve dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	4 VP/ 100 m ²	-
Tregtia dhe përmbajtjet komunale	Ndërtesa e tregtisë	4 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesa/ hapësirat e tregjeve	3 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesat e depove	1 VP/ 100 m ²	-
Biznes dhe publik	Ndërtesat e bizneseve	4 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqe me të vogla se 100 m ² , të sigurohen se paku 2 VP
	Ndërtesat administrative (publike)	2 VP/ 100 m ²	
Industria dhe zanatet	Ndërtesat e industrive	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e zanateve	2 VP/ 100 m ²	-
Kultura dhe arsimi	Ndërtesat e kopshteve/ çerdheve të fëmijëve	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e shkollave fillore	0.5 VP/ 100 m ²	Për ndërtesat e sallave të sporteve në kompleks të shkollës, kalkulohet vetëm hapësira e sallës
	Ndërtesat e shkollave të mesme	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e fakulteteve dhe instituteve	1 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqet e komplekseve, nr. i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta, përkatësisht me plane operative.
	Ndërtesat e kinemave, teatrove, sallave për mbledhje publike	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat religjioze- xhamitë, kishat, etj	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e muzeve, galerive dhe bibliotekave	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat/ sallat e kongreseve	1 VP/ 100 m ²	-
Shëndetësia dhe mirëqenia sociale	Ndërtesat e spitaleve, klinikave, qendrave të rehabilitimit dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e ambulancave, poliklinikave dhe shtëpive të shëndetit	3 VP/ 100 m ²	Numri i VP duhet të jetë jo me i vogël se numri i ambulancave
	Shtëpitë për të moshuar	0.5 VP/ 100 m ²	-

Sporti dhe rekreacioni	Ndërtesat e sporteve në shërbim të ndërtesave të banimit (fushat sportive dhe fushat e lojës të hapura për fëmijë)	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta
	Ndërtesat e sporteve të hapura dhe të mbyllura pa spektator	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
	Ndërtesat e sporteve dhe fushave sportive me spektator	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
Terminalët e udhëtareve	Ndërtesat e terminaleve të autobusëve	-	Për ndërtesat e terminaleve duhet të hartohet projekti i teknik i trafikut, me kalkulimin e numrit të VP, në veçanti për: Vendqëndrimet (ngarkim/ shkarkim); parkim afat-shkurtë; parkim afat-gjatë
	Ndërtesat e terminaleve të trenit	-	
	Ndërtesat e terminaleve të aeroporteve	-	

Sipas normave të planifikimit hapësinor, janë katër llojet themelore të parkimit:

- **Vendparkim rrugor**, nënkupton vend-parkimin në ruge dhe mund të jetë vend-parkim në formë gjatësore, të pjerrët dhe tërthore;
- **Vendparkim jashtërrugor publik**, nënkupton vend-parkimin jashtë rruget rruget, por të qasshëm si edhe rrugët publike;
- **Vendparkim jashtërrugor privat**, nënkupton vend-parkimin si pjesë përbërëse e një ndërtese, të një qendre biznesi ose komerciale;
- **Vendparkim jashtërrugor privat për banor**, nënkupton vend-parkimin jashtë rruget rruget të ndërlidhur me ndërtesat e banimit individual dhe në bashkëpronësi. Vendparkimi rrugor për automjete.

Vendparkimi rrugor është pjese e profilit tërthor rrugor të vendbanimeve. Vend-parkimet rruqore mund të planifikohen në format në vijim:

- Parkimi i automjeteve për nevoja të ndërtesës së banimit projektohet me dokumentet e planifikimit hapësinor si hapësirë nëntokësore, mbitokësore i hapur ose i mbuluar, në kuadër të objektit garazhe ose i kombinuar.
- Numri i vend parkimit të automjeteve për njësitë e banimit duhet të jetë minimum një vend parkim për një banesë.
- Numri i vend parkimit të automjeteve për njësitë afariste, në kuadër të ndërtesës, duhet të jetë minimum një vend parkim për 30m² neto sipërfaqe afariste, nëse me dokumente të planifikimit hapësinor nuk parashihet ndryshe.
- Largësia nga vend parkimi i fundit deri te hyrja e ndërtesës duhet të jetë jo me shume se 100 m nëse me dokumente të planifikimit hapësinor nuk parashihet ndryshe.

Dimensionet minimale për hapësirat e parkimit në varg për automjete motorike standarde do të jenë si më poshtë:

- Vend parkimi në 90°- 250cm x 455 cm;
- Vendparkimi në 60°- 250cm x 485 cm;
- Vendparkimi në 45°- 250cm x 485 cm;
- Vendparkimi në 30°- 250cm x 425 cm;
- Vendparkimi paralel- 215cm x 640cm;
- Vendparkimi i rrethuar- 270x550cm;
- Varësisht nga pozita e parkingut në buzë të rrugës:

▪ **Vendparkimet për qëllime të veçanta**

Vend-parkimet për qëllime të veçanta iu përkasin vend-parkimeve të rezervuara për qasje të personave me aftësi të kufizuara:

- Vendparkimet për qasje të personave me aftësi të kufizuara, përveç hapësirës normale për parkim të automjetit, përmbajnë edhe hapësirë shtesë për hyrje/dalje nga automjeti;

- Së paku 5% e numrit të gjithmbarshëm të parkingjeve duhet të jenë për qasje të personave me aftësi të kufizuara;
- Vendparkimi duhet të jetë i vendosur me afër hyrjes në ndërtesë dhe duhet të plotësoj këto kushte:
- Dimensionet bazë të vendparkimit, gjatësor, në pjerrësi dhe pingul, për një automjet janë: 3.70x5.00m;
- Dimensionet bazë të vendparkimeve, gjatësore, në pjerrësi dhe pingul, për dy automjete janë: 5.90 x 5.00 m, me një distancë vend-kalim shtesë për hyrje-dalje ndërmjet tyre prej 1.50m;
- Vendkalimi shtesë për hyrje-dalje nga vendparkimi në shtigjet e këmbësorëve të siguar me gurin skajor nuk lejohet të ketë pjerrtësi më të madhe të se 10% dhe gjerësi më të vogël se 1.20m.
- Vendparkimet për qasje të fëmijëve në automjete transportuese të veçanta:
- Vendparkimet për qasje të fëmijëve të vegjël deri në 6 vjeç në automjete transportuese të veçanta, shënohen në mënyrë që të ju lehtësojnë prindërve marrjen e fëmijëve dhe të pajisjes së tyre. Përveç hapësirës normale për parkim të automjetit, këto vend-parkime përmbajnë edhe hapësirë shtesë për hyrje/ dalje nga automjeti;
- Gjerësi shtesë në të dyja anët e vend – parkimit është nga 1.00 m, apo 2.00/2.30 m në tërësi.

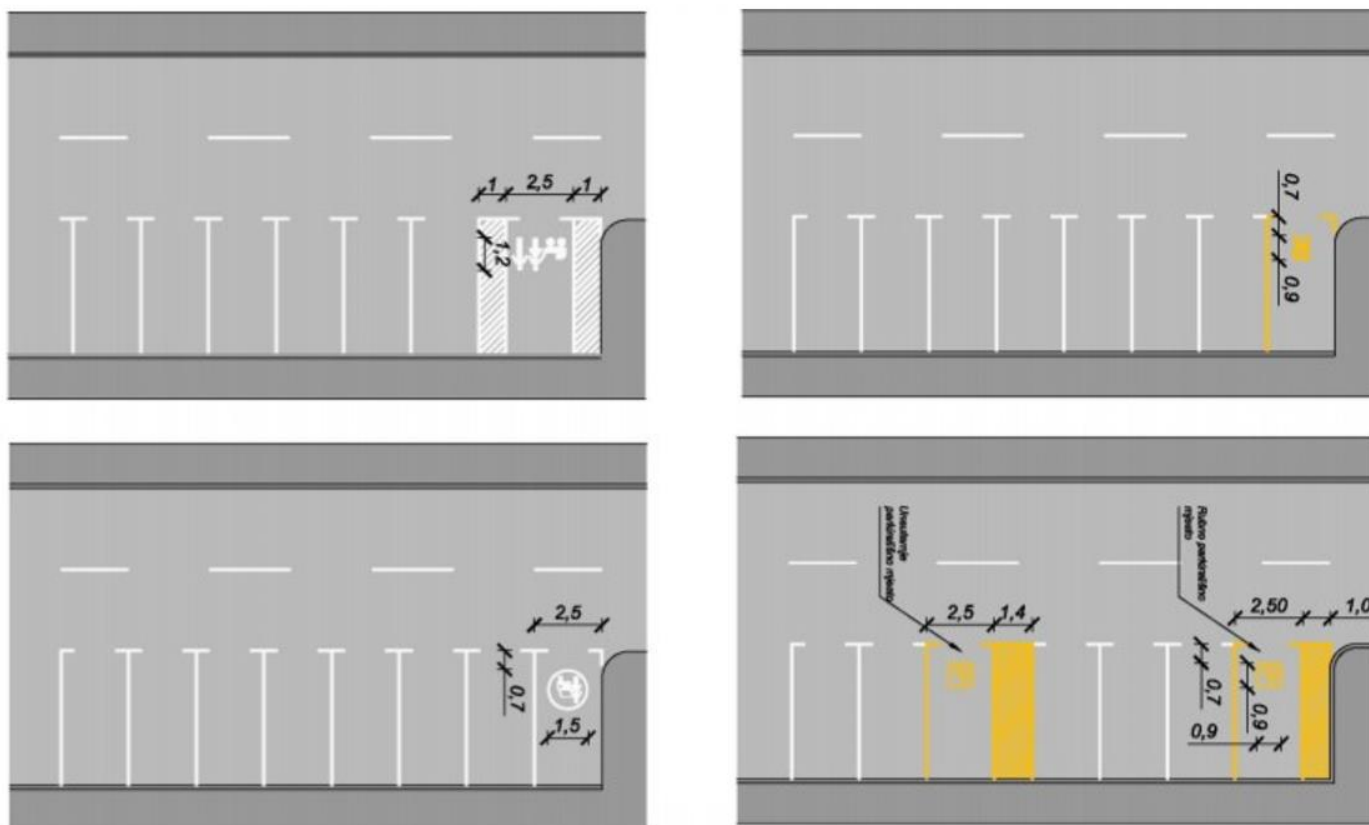

Figura 23 Vend-parkimet për qëllime të veçanta

▪ Lëvizshmëria dhe rregullimi i qarkullimit dhe transportit

Me qëllim që njerëzit të ecin në mënyrë të sigurt, të përshtatshme, efikase dhe të qetë, u nevojitet një mjedis dhe infrastrukturë e projektuar mirë për të përmbushur nevojat e tyre të udhëtimit. Prandaj, me qëllim të sigurimit të qasjes sa më të lehtë për lëvizjet ditore dhe shërbime tjera, përmirësimin e shkallës së sigurisë, zvogëlimin e ndotjes së ambientit, rritjen e efikasitetit dhe ekonomikitetit gjatë transportit të njerëzve dhe të mallrave, rritjen e atraktivitetit dhe kualitetin e mjedisit urban, është e nevojshme që për Komunën e Suharekës të hartohet PLANI I MOBILITETIT TË QËNDRUESHËM URBAN.

Nevoja për hartimin e planit të mobilitetit urban, është paraparë edhe me PZHK të Suharekës, në të cilin është potencuar se, për përmirësimin e lëvizshmërisë dhe sigurisë publike në infrastrukturë të transportit është vendosur si objektiv Hartimi i Planit të Mobilitetit.

Qëllimi i hartimit të planit të mobilitetit për Suharekën duhet të definojë plane të veprimit afatshkurtër/afatmesëm dhe një planifikim afatgjatë strategjik për funksionalizimin e rrjetit rrugor dhe për ta bërë Suharekën një vend me transport të qëndrueshëm, atraktiv për të jetuar dhe të sigurt për të gjithë pjesëmarrësit në trafik.

8. INFRASTRUKTURA PUBLIKE DHE SOCIALE

Bazuar në Planin Zhvillimor Komunal 2021 - 2029, planet zhvillimore sektoriale dhe marr parasysh gjendjes ekzistuese kjo pjesë përcakton kushtet zhvillimore për infrastrukturën e planifikuar publike dhe sociale, duke specifikuar llojin, lokacionin, kapacitetin dhe kushtet teknike për projektim dhe ndërtim të :

1. Parqeve publike dhe hapësirave të hapura ;
2. Fushave sportive dhe hapësirave rekreative ;
3. Hapësirave dhe ndërtimet për shërbime mjekësore ;
4. Ndërtesat për shërbime sociale ;
5. Ndërtesat e institucioneve parashkollore ;
6. Shkollat dhe universitetet ;
7. Qendrat administrative ;
8. Hapësirat dhe ndërtesat e sigurisë publike.

Në zonën urbane, të blloqet pjesërisht të hapura (që paraqesin inversin e blloqeve të mbyllura) - duhet të përmbajnë këto veçori: pjesët e brendshme të bllokut duhet të janë në shfrytëzim të hapësirave publike si: parqet, hapësirat për kohezion shoqëror, fushë-lojërat për fëmijë, hapësirat për sport dhe rekreacion, etj. Këto kërkesa minimale hapësimore janë përcaktuar duke marrë parasysh shërbimet ekzistuese dhe funksionaliteti i tyre, kërkesat për shërbime të reja si dhe disponueshmërinë e ambienteve të përshtatshme.

Kushtet për zhvillimin e infrastrukturës publike dhe sociale janë të parashtruara në vijim.

8.1. PARQET PUBLIKE DHE HAPËSIRAT E HAPURA PUBLIKE ZrT-2

Në kuadër të parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike, përfshihen:

1. Sheshet publike;
2. Hapësirat e lira për shfrytëzim nga këmbësorët ose çiklistët;
3. Fushat e hapura sportive dhe rekreative;
4. Parqe publike në kuadër të lagjes;
5. Parqe publike në kuadër të vendbanimit;
6. Breza të gjelbër përgjatë rrugëve;
7. Breza të gjelbër përgjatë rrjedhave ujore.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave për parqe publike dhe hapësira të hapura publike :

- **QËLLIMI 15 Sigurimi i hapësirave për aktiviteteve sociale, sport dhe rekreacion sipas funksionit dhe hierarkisë.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Vazhdimi i ndërtimit të sheshit publik në qendrën e qytetit deri në vitin 2023.

Kushtet për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

- **Kushtet zhvillimore për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike të planifikuara**

Në vijim janë të përcaktuara kushtet zhvillimore për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike të planifikuara :

Tabela 62 kushtet zhvillimore për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike të planifikuara

Lloji:	Fushë futbollli në Grejkoc
Lokacioni:	Grejkoc (878-116)
Kapaciteti (shikues):	5,000
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Fushë futbollli në Gjinoc
Lokacioni:	Gjinoc (00638-0)
Kapaciteti (shikues):	5,000
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Fushë futbollli në Savrovë
Lokacioni:	Savrovë (109-0)
Kapaciteti (shikues):	5,000
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Poligon sportiv në Populan
Lokacioni:	Populan (276-0)
Kapaciteti (sporte):	N/A
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Poligon sportiv në Maqitevë
Lokacioni:	Maqitevë (288-0)
Kapaciteti (sporte):	N/A
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Poligon sportiv në Dobërdelan
Lokacioni:	Dobërdelan (1541-0)
Kapaciteti (sporte):	N/A
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

▪ **Kushtet zhvillimore për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen**

Përpos investimeve kapitale për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, granteve, donacioneve apo bonuseve të zonimit duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike**

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike duhet jetë në:

1. Afërsi të zonave të banimit;
2. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet të përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të e distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për fusha të hapura sportive prej 800 m, respektivisht 1,600m nga fusha hapura sportive ekzistuese.

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e hapësirave të hapura publike brenda komplekseve urbane si vijon:

Tabela 63 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale hapësirave të hapura publike në kuadër të komplekseve urbane

Lokacioni i kompleksit	K9	K14	Gjithsejtë
Numri i hapësirave të nevojshme publike	1	1	4
Sipërfaqja e kërkuar e parcelave kadastrale (m ²)	10,705	17,865	28,570
Kapaciteti (banorë të planifikuar)	10,705	17,865	28,570
Komplekset gravituese	K8, K9, K12	K4, K5, K6, K7, K8, K9	9

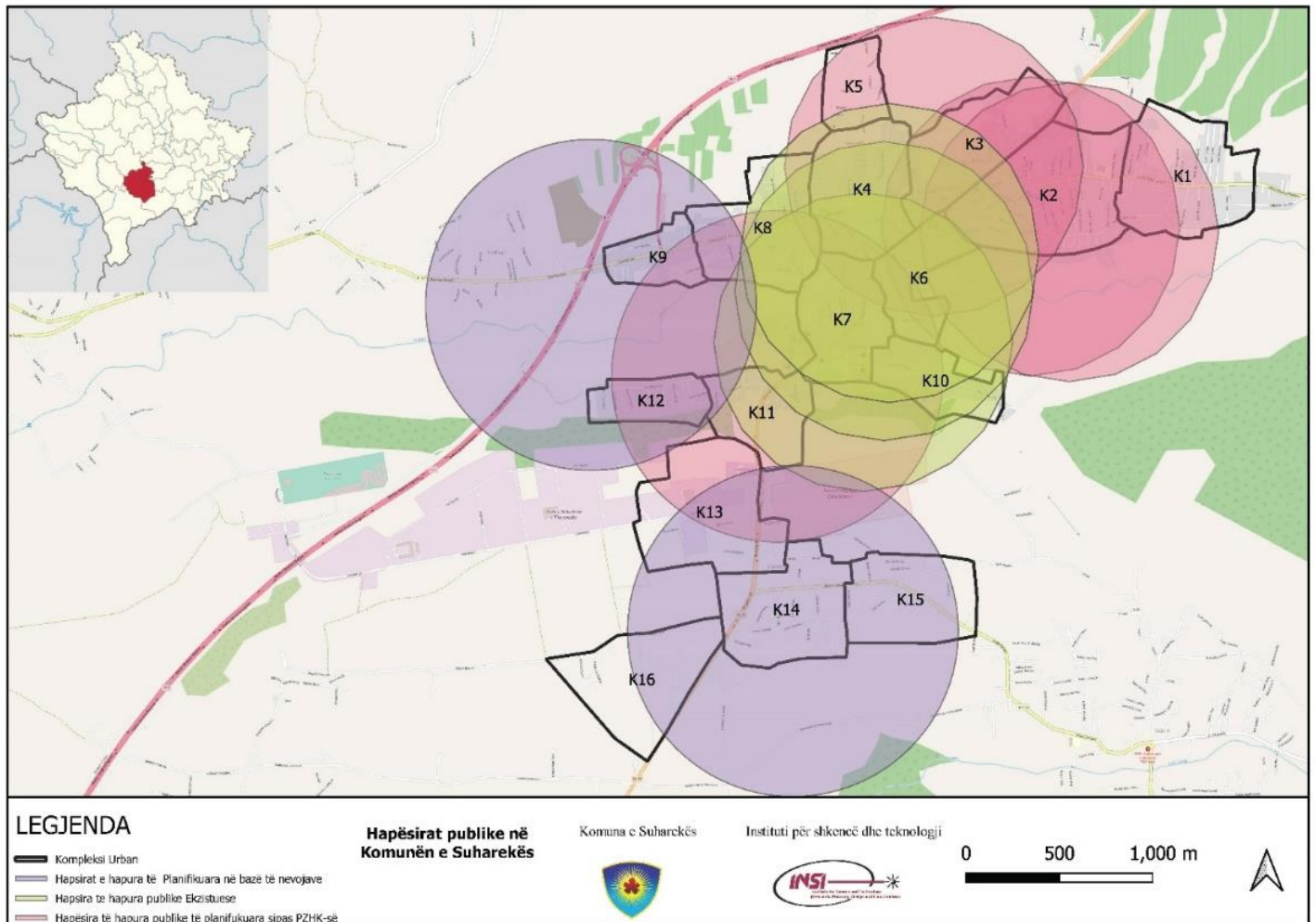

Figura 24 Shtrirja e nevojshme e hapësirave të hapura publike në kuadër të komplekseve urbane

- **Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike**

Kërkesat minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike janë si vijon:

- 1.00 m²/banor për parqe publike në kuadër të lagjes;
- 2.00 m²/banor parqe publike në kuadër të vendbanimit;
- 1.00 m²/banor për breza të gjelbër përgjatë rrugëve;
- 2.00 m²/banor për breza të gjelbër përgjatë rrjedhave ujore.

8.2. FUSHAT SPORTIVE DHE HAPËSIRAT REKREATIVE ZrT-1

Në kuadër të fushave sportive dhe hapësirave rekreative, përfshihen:

1. Ndërtesat e stadiumeve;
2. Ndërtesat e sallave sportive;
3. Ndërtesat sportive shume- funksionale;
4. Fushat sportive- rekreative shume- funksionale;
5. Shtigjet për gara motorike;
6. Shtigjet për kalërim;

7. Shtigjet për ngjitje dhe marshim alpin;
8. Shtigjet për çiklizëm;
9. Shtigjet për skijim;
10. Shkëmbinj të natyror dhe artificial për ngjitje;
11. Fushat e golfit.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave për fushat sportive dhe hapësirat rekreative :

▪ **QËLLIMI 15 Sigurimi i hapësirave për aktiviteteve sociale, sport dhe rekreacion sipas funksionit dhe hierarkisë.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Krijimi i fushave të reja rekreative sipas normave teknike deri në vitin 2024.
- Ndriçimi i fushave ekzistuese sportive të institucioneve arsimore, për të u shfrytëzuar nga banorët e lagjeve, jashtë orarit mësimor deri në vitin 2024.

Kushtet për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

▪ **Kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative të planifikuara**

Në vijim janë të përcaktuara kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative të planifikuara :

Lloji:	Fushë futbollit në Grejkoc
Lokacioni:	Grejkoc (878-116)
Kapaciteti (shikues):	5,000
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Fushë futbollit në Gjinoc
Lokacioni:	Gjinoc (00638-0)
Kapaciteti (shikues):	5,000
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Fushë futbollit në Savrovë
Lokacioni:	Savrovë (109-0)
Kapaciteti (shikues):	5,000
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Poligon sportiv në Populan
Lokacioni:	Populan (276-0)
Kapaciteti (sporte):	N/A

Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Poligon sportiv në Maqitevë
Lokacioni:	Maqitevë (288-0)
Kapaciteti (sporte):	N/A
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

Lloji:	Poligon sportiv në Dobërdelan
Lokacioni:	Dobërdelan (1541-0)
Kapaciteti (sporte):	N/A
Etazhiteti:	N/A
ISHPKZh:	N/A

▪ **Kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen**

Përpos investimeve kapitale për fushat sportive dhe hapësirat rekreative të përshkuara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, granteve, donacioneve apo bonuseve të zonimit duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative**

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative duhet të jetë në:

1. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erërat e forta;
2. Lokacion të rrafshët pranë burimeve dhe pasqyrave ujore.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet të përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për fusha të hapura sportive prej 800 m, respektivisht 1,600m nga fusha e hapur sportive ekzistuese.

▪ **Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative**

Kërkesat minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative janë si vijon:

- 2.50 m²/banor për vendbanime me numër të banorëve nën 5,000;
- 4.50 m²/banor për vendbanime me numër të banorëve 5,000 – 20,000;
- 5.00 m²/banor për vendbanime me numër të banorëve mbi 20,001.

Indeksi maksimal i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) të ndërtesave sportive është 60%.

8.3. HAPËSIRAT DHE NDËRTIMET PËR SHËRBIME SHËNDETËSORE ZSH3

Në kuadër të hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore nivelit parësor, përfshihen:

1. Ndërtesat e qendrave kryesore të mjekësisë familjare (QKMF);

2. Ndërtesat e qendrave të mjekësisë familjare (QMF);

3. Ndërtesat e punkteve të mjekësisë familjare (PMF).

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore nivelit parësor.

▪ **QËLLIMI 11 Krijimi i hapësirave të reja shëndetësore dhe shërbimeve sociale sa më afër banorëve.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Ndërtimi i AMF-ve për vendbanimet me deri në 2000 banorë dhe i QMF-ve për vendbanimet deri në 6000 banorë deri në vitin 2027;

Kushtet për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore nivelit parësor janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

▪ **Kushtet zhvillimore për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore të planifikuara**

Në vijim janë të përcaktuara kushtet zhvillimore për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore të planifikuara.

Lloji:	Qendër Kryesore e Mjekësore Familjare
Lokacioni:	Tek QMF ekzistuese (124-0)
Kapaciteti (banorë):	80,000
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

Lloji:	Qendër Mjekësore Familjare në Vraniq
Lokacioni:	Vraniq (214-0)
Kapaciteti	6,000
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

Lloji:	Qendër Mjekësore Familjare në Bllacë
Lokacioni:	Bllacë (3574-0)
Kapaciteti	6,000
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

Lloji:	Ambulantë Mjekësore Familjare në Luzhnicë
Lokacioni:	Luzhnicë (91-0)
Kapaciteti	2,000
Etazhiteti:	B+P

ISHPKZh:	50%
----------	-----

Lloji:	Ambulantë Mjekësore Familjare në Reshtan
Lokacioni:	Reshtan (285-0)
Kapaciteti	2,000
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

Lloji:	Ambulantë Mjekësore Familjare në Shirokë
Lokacioni:	Në kuadër zonës industriale në Shirokë (2785-5)
Kapaciteti	2,000
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

Lloji:	Ambulantë Mjekësore Familjare në Gelancë
Lokacioni:	Gelancë (585-0)
Kapaciteti	2,000
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

▪ **Kushtet zhvillimore për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen**

Përpos investimeve kapitale për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, granteve, donacioneve apo bonuseve të zonimit duke i përbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

Ndërtimi i Qendrave Mjekësore Familjare duhet të i plotësojë kërkesat hapësinore dhe teknike të përcaktuara në Udhëzimin Administrativ Nr. – 08 - 2017 – Organizimi, struktura, përcaktimi i shërbimeve dhe veprimtarisë së institucioneve të Kujdesit Parësor Shëndetësor (KPSH) apo me ndonjë akt tjetër nënligjor i cilin në të ardhmen mund të shfuqizojë këtë udhëzim administrativ si dhe kushtet e përcaktuara në vijim.

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore**

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore duhet të jetë në :

1. Parcela kadastral e për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
2. Lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
3. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erëra te forta;
4. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
5. Largësi nga lokacionet e ndotura;
6. Largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore, hekurudhore dhe ajrore);
7. Largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore-vërshimet;

8. Largësi më të madhe se 100 m nga lokacionet me ndërtesa të garazheve;

9. Largësi më të madhe se 150 m nga lokacionet me rrezikshmëri nga zjarret;

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore si vijon:

- 1 km për ndërtesat e qendrave të mjekësisë familjare, respektivisht 2 km nga hapësira dhe ndërtimi ekzistuese për shërbime shëndetësore.
- 3 km për ndërtesat e punkteve të mjekësisë familjare, respektivisht 6 km nga hapësira dhe ndërtimi ekzistuese për shërbime shëndetësore.

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e Qendrave të Mjekësisë Familjare brenda komplekseve urbane si vijon:

Tabela 64 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale për Qendrave të Mjekësisë Familjare në kuadër të komplekseve urbane

Lokacioni i kompleksit	K3	K14	Gjithsejtë
Numri i hapësirave të nevojshme publike	1	1	1
Sipërfaqja e kërkuar e parcelave kadastrale (m ²)	2,465	1,785	4,250
Kapaciteti (banorë)	12,000	9,000	21,000
Komplekset gravituese	K2, K3, K4, K5	K13, K14, K15, K16	

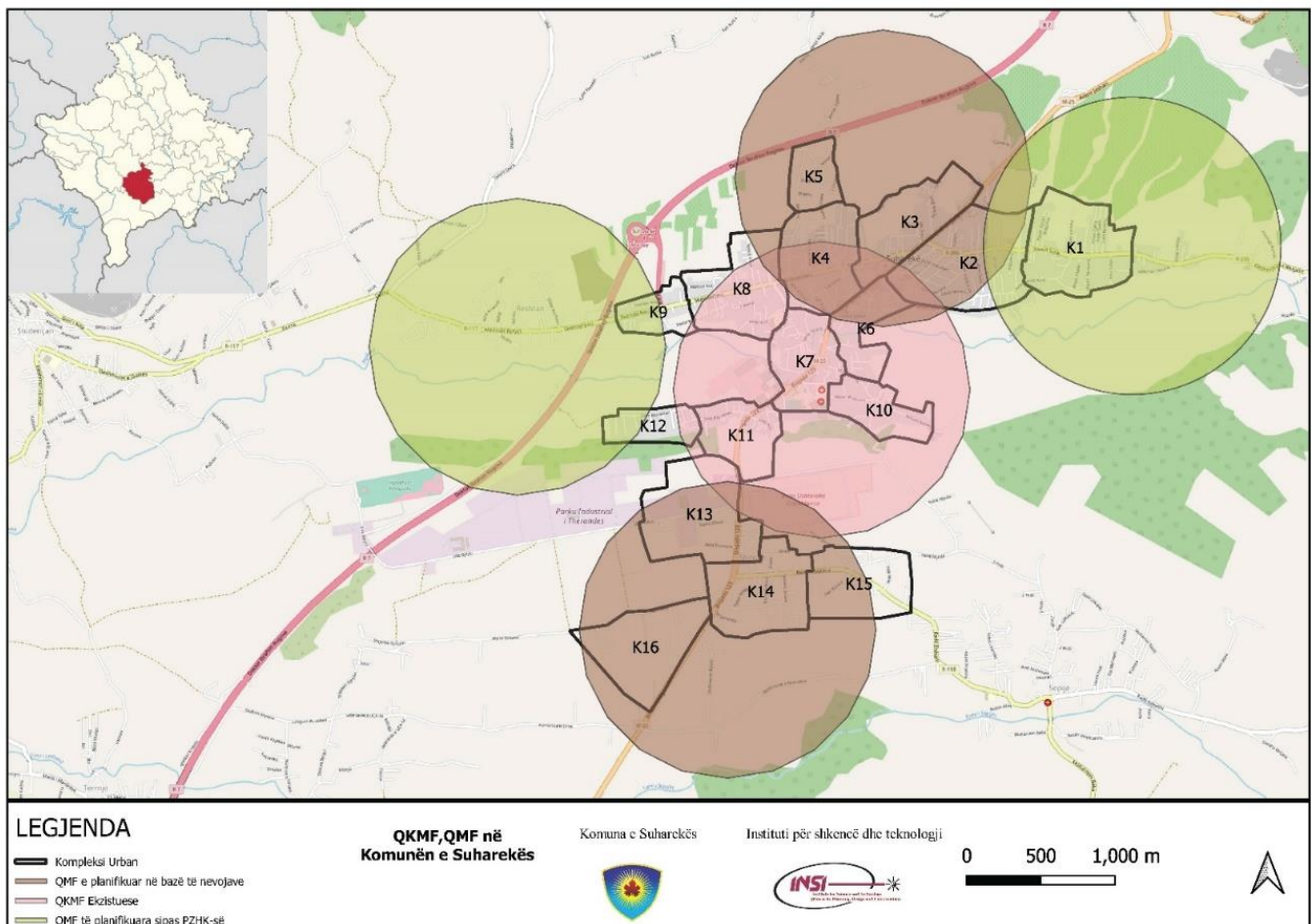

Figura 25 Shtirja e nevojshme e Qendrave të Mjekësisë Familjare në kuadër të komplekseve urbane

▪ **Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore**

Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore është 0.20 m²/banor.

Indeksi maksimal i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore është 50 %.

8.4. NDËRTHESAT PËR SHËRBIME SOCIALE ZSH5

Në kuadër të ndërtimeve për shërbime sociale, përfshihen:

1. Ndërtesat e institucioneve për shërbime sociale dhe familjare;
2. ndërtesat e institucioneve për përkujdesje sociale ndaj personave me nevoja të veçanta;
3. Ndërtesat e institucioneve të komunitetit.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e ndërtesave për shërbime sociale.

▪ **QËLLIMI 11 Krijimi i hapësirave të reja shëndetësore dhe shërbimeve sociale sa më afër banorëve.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Përmirësimi i kushteve të ofrimit të shërbimeve sociale deri në vitin 2022

Kushtet për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtesat për shërbime sociale të planifikuara**

Në vijim janë të përcaktuara kushtet zhvillimore për ndërtesat për shërbime sociale të planifikuara :

Lloji:	Qendër për punë sociale
Lokacioni:	Suharekë (142-0)
Kapaciteti (shfrytëzues):	N/A
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

Lloji:	Banim social
Lokacioni:	Suharekë (268-32)
Kapaciteti (familje):	30
Etazhiteti:	B+P
ISHPKZh:	50%

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtesat për shërbime sociale e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen**

Përpos investimeve kapitale për ndërtesat për shërbime sociale të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, granteve, donacioneve apo bonuseve të zonimit duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e për ndërtesat për shërbime sociale**

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e ndërtesave për shërbime sociale duhet të jetë në:

1. në terren të rrafshët;

2. në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;

3. në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;

4. në largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore, hekurudhore dhe ajrore).

▪ **Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore**

Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore është:

- 0.25 m²/banor për ndërtesat e institucioneve për shërbime sociale dhe familjare;
- 0.20 m²/banor për ndërtesat e institucioneve të komunitetit.

8.5. NDËRTHESAT E INSTITUCIONEVE ARSIMORE ZSH4

Në kuadër të ndërtesave të institucioneve arsimore, përfshihen:

1. Infrastruktura e institucioneve të arsimit parashkollor;
2. Infrastruktura e institucioneve të arsimit para-universitar;
3. Infrastruktura e institucioneve të arsimit të lartë dhe të hulumtimeve shkencore.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e ndërtesave të institucioneve arsimore.

▪ **QËLLIMI 12 Krijimi i infrastrukturës arsimore publike para-universitare.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Plotësimi i kriterëve hapësinore të MASHT deri në vitin 2025 ;
- Ndërtimi i çerdheve dhe kopshteve të fëmijëve për të gjitha lagjet urbane me mbi 2000 banorë deri në vitin 2023.

Kushtet për zhvillimin e ndërtesave të institucioneve arsimore janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtesat e institucioneve arsimore të planifikuara**

Në vijim janë të përcaktuara kushtet zhvillimore për ndërtesat e institucioneve arsimore të planifikuara:

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e kopshteve/çerdheve të planifikuara fëmijëve janë :

Lloji:	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në lagjen Fidanishte
Lokacioni:	Fidanishte (2784)
Kapaciteti (grupe):	4 grupe në kopsht dhe 4 grupe në çerdhe
Etazhiteti:	B+P+NK
ISHPKZh:	25%

Lloji:	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në lagjen Pojata
Lokacioni:	Pojata (01242-0)
Kapaciteti (grupe):	4 grupe në kopsht dhe 4 grupe në çerdhe
Etazhiteti:	B+P+NK
ISHPKZh:	25%

Lloji:	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në afërsi të SHFMU "Shkëndija"
Lokacioni:	"Shkëndija" (1466)
Kapaciteti (grupe):	4 grupe në kopsht dhe 4 grupe në çerdhe
Etazhiteti:	B+P+NK
ISHPKZh:	25%

Lloji:	SHFMU "Dituria" në Samadrexhë
Lokacioni:	Samadrexhë (934-0)
Kapaciteti:	2 cikle
Etazhiteti:	B+P+2
ISHPKZh:	40%

Lloji:	SHFMU "Dëshmorët e Kombit" në Vraniq
Lokacioni:	Vraniq (213-1; 212-1; 211-2)
Kapaciteti:	2 cikle
Etazhiteti:	B+P+2
ISHPKZh:	40%

Lloji:	SHFMU "Shkëndija" në Reqan
Lokacioni:	Reqan (779-0)
Kapaciteti:	2 cikle
Etazhiteti:	B+P+2
ISHPKZh:	40%

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtesat e institucioneve arsimore e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen**

Përpos investimeve kapitale për ndërtesat për shërbime sociale të përkrahura sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, granteve, donacioneve apo bonuseve të zonimit duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

Përpos kushteve zhvillimore vijuese dhe kushteve ndërtimore, përderisa ato nuk shfuqizohen nga Udhëzues tjerë të ri të gjitha shkollat duhet të përmbushin kushtet zhvillimore të projektimit dhe ndërtimit të përcaktuara nga MASHT apo me ndonjë udhëzues i cili në të ardhmen mund të shfuqizojë këtë udhëzim në :

- Udhëzuesin Për Normat Dhe Standardet E Ndërtesave Shkollore Udhëzimet E Përgjithshme, Vëllimi 1, Dhe
- Udhëzuesin Për Normat Dhe Standardet E Ndërtesave Shkollore Udhëzimet Specifike, Vëllimi 2.

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e kopshteve/çerdheve të fëmijëve**

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e kopshteve/çerdheve të fëmijëve duhet të jetë në:

1. Kuadër të zonës së banimit;
2. Lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
3. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erërat e forta;

4. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;

5. Largësi nga lokacionet e ndotura;

6. Largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;

7. Largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore dhe hekurudhore);

8. Largësi më të madhe se 150 m nga lokacionet me rrezikshmëri nga zjarret;

9. në largësi më të madhe se 800 m nga ndërtesat industriale.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet te përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për hapësirat dhe ndërtimet për çerdheve/kopshteve të fëmijëve si vijon:

- 300 m për ndërtesat e çerdheve të fëmijëve, respektivisht 600 m nga çerdhja e fëmijëve ekzistuese.
- 500 m për ndërtesat e kopshteve të fëmijëve, respektivisht 1,000 m nga kopshti i fëmijëve ekzistues.

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e çerdheve/kopshteve publike të fëmijëve brenda komplekseve urbane si vijon :

Tabela 65 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale për çerdhe/kopshte publike të fëmijëve në kuadër të komplekseve urbane

Lokacioni i kompleksit	K1	K2	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K14	K15	K16
Numri i hapësirave të nevojshme publike	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sipërfaqja e kërkuar e parcelave kadastrale (m ²)	4,416	6,796	3,914	1,525	2,109	2,271	4,309	1,216	1,689	1,380	1,434	4,296	3,722	1,905
Kapaciteti (banorë të planifikuar)	3,680	5,663	3,261	1,271	1,757	1,892	3,591	1,013	1,408	1,150	1,195	3,580	3,101	1,587
Komplekset gravituese	3,680	5,663	3,261	1,271	1,757	1,892	3,591	1,013	1,408	1,150	1,195	3,580	3,101	1,587

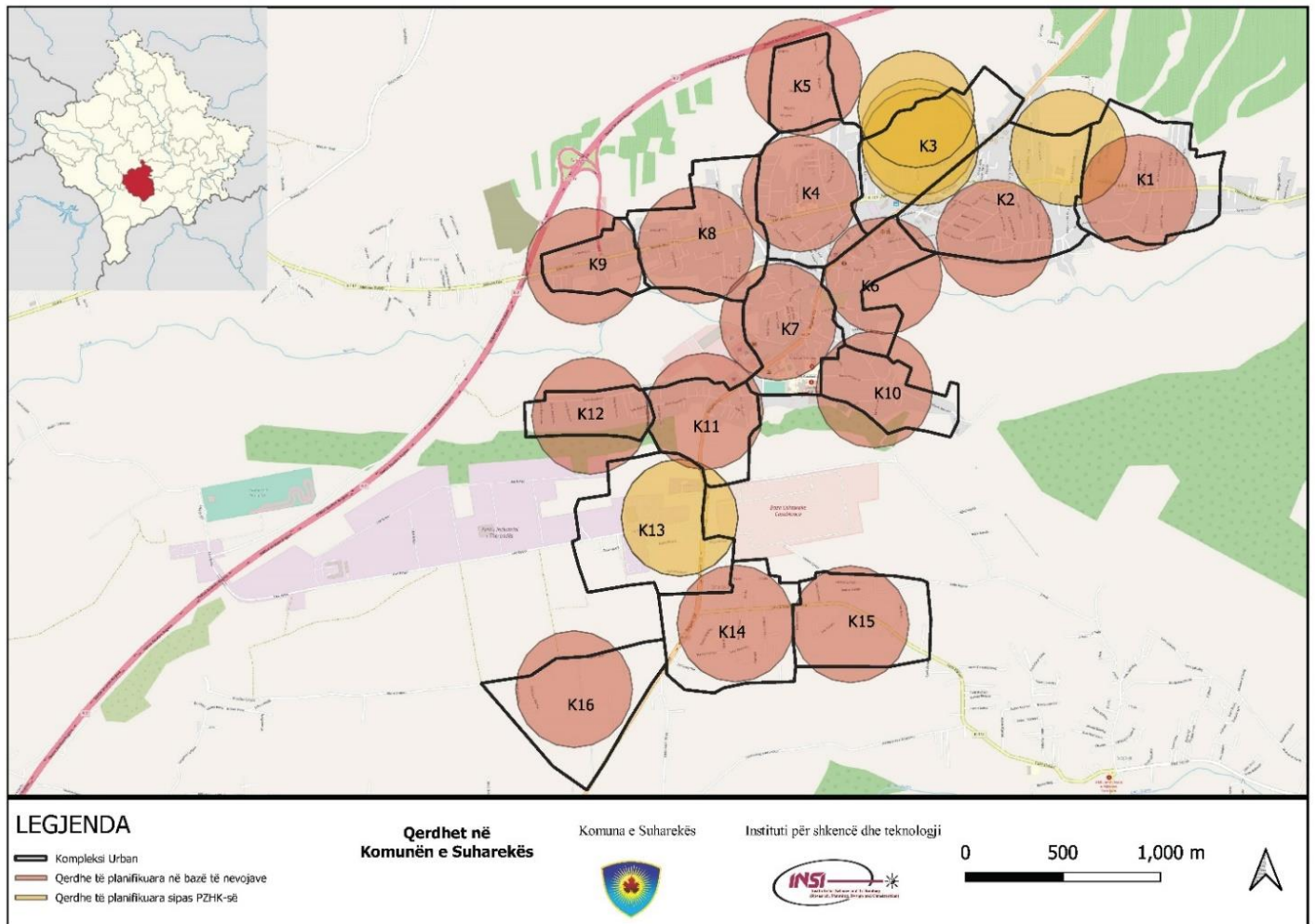

Figura 26 Shtirja e nevojshme e hapësirave të çerdhe/kopshte publike të fëmijëve në kuadër të komplekseve urbane

▪ **Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e çerdheve/kopshteve të fëmijëve**
Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e hapësirave dhe ndërtimeve për kopshtet/çerdhet e fëmijëve është:

- 0.30 m²/banor për ndërtesat e çerdheve;
- 1.00 m²/banor për ndërtesat e kopshteve.

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e çerdheve duhet të zhvillohen në lokacione që përmbushin kërkesat e Normave Teknike për parcelë kadastrale sipas numrit fëmijëve sipas grupeve vijuese:⁸

- për një grup: 30 m²/fëmijë;
- për dy grupe: 25 m²/fëmijë;
- për tri grupe: 25 m²/fëmijë;
- për katër grupe: 20 m²/fëmijë;
- për dhjetë grupe: 40 m²/fëmijë;
- për njëzet grupe: 30 m²/fëmijë.

⁸ U.A. MMPH 24/2015

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e kopshteve duhet të zhvillohen në lokacione që përmbushin kërkesat e Normave Teknike për parcelë kadastrale sipas numrit fëmijëve sipas grupeve vijuese:

- nga një deri në dy grupe: 24- 32 m²/fëmijë;
- nga tri deri në katër grupe: 20- 25 m²/fëmijë;
- nga pesë deri në gjashtë grupe: 18- 22 m²/fëmijë.

Kopshtet/çerdhet e fëmijëve nuk lejohet të tejkalojnë indeksin maksimal të shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) si vijon:

- 30% për ndërtesa të çerdheve;
- 25% për ndërtesa të kopshteve;
- **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e shkollave fillore, shkollave të mesme të ulëta dhe shkollave të mesme të larta**

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e shkollave fillore, shkollave të mesme të ulëta, shkollave të mesme të larta duhet të jetë në :⁹

1. Afërsi të zonës së banimit në vendbanime urbane;
2. Kuadër të zonës së banimit në vendbanime rurale;
3. Lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
4. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erërat e forta;
5. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
6. Largësi nga ndërtesat të cilat krijojnë ndotje të mjedisit dhe zhurmë;
7. Largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
8. Largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore dhe hekurudhore);
9. Largësi më të madhe se 150 m nga lokacionet me rrezikshmëri nga zjarret;
10. Largësi më të madhe se 800 m nga ndërtesat industriale

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet të përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për shkollat fillore, shkollat e mesme të ulëta dhe shkollat e mesme të larta si vijon:

- 600 m nga ndërtesat e shkollave fillore në zonë urbane;
- 600 m nga ndërtesat e shkollave të mesme të ulëta në zonë urbane;
- 1500 m nga ndërtesat e shkollave të mesme të larta në zonë urbane;
- 1900 m nga ndërtesat e shkollave fillore në zonë rurale;
- 1900 m nga ndërtesat e shkollave të mesme të ulëta në zonë rurale;
- 4700 m nga ndërtesat e shkollave të mesme të larta në zonë rurale;

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e shkollave fillore dhe të mesme publike brenda komplekseve urbane si vijon:

⁹ U.A. MMPH 24/2015

Tabela 66 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale për shkollave fillore dhe të mesme publike në kuadër të komplekseve urbane

Lokacioni i kompleksit	K3	K13	K15	K16	Gjithsejtë
Numri i hapësirave të nevojshme publike	1	1	1	1	4
Sipërfaqja e kërkuar e parcelave kadastrale (m ²)	19,867	9,700	17,269	4,102	50,939
Kapaciteti (banorë)	7,095	3,464	6,167	1,465	18,192
Komplekset gravituese	K3, K4, K5	K11, K12, K13	K14, K15	K16	10

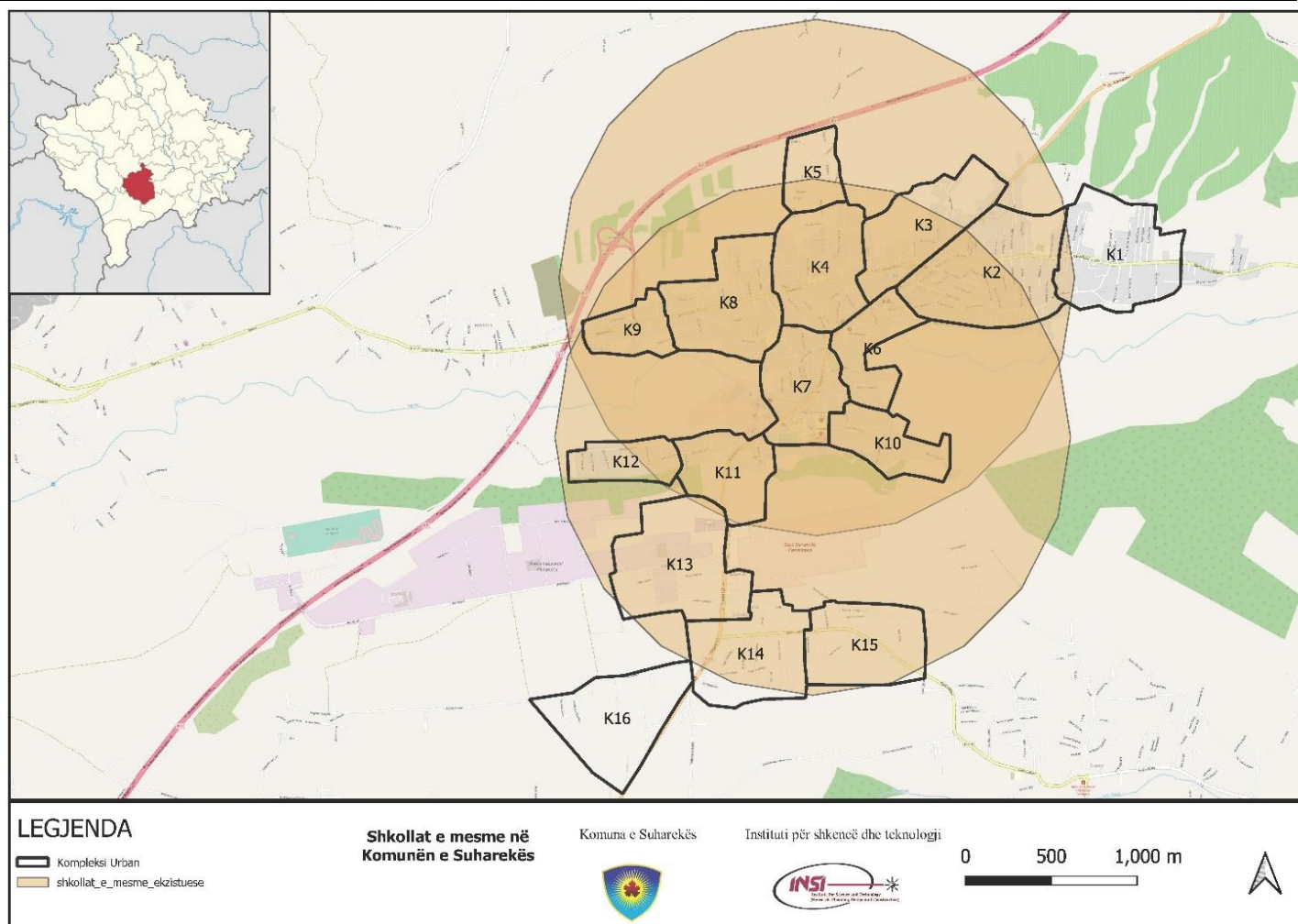

Figura 27 Shtrirja e nevojshme e shkollave të mesme publike në kuadër të komplekseve urbane

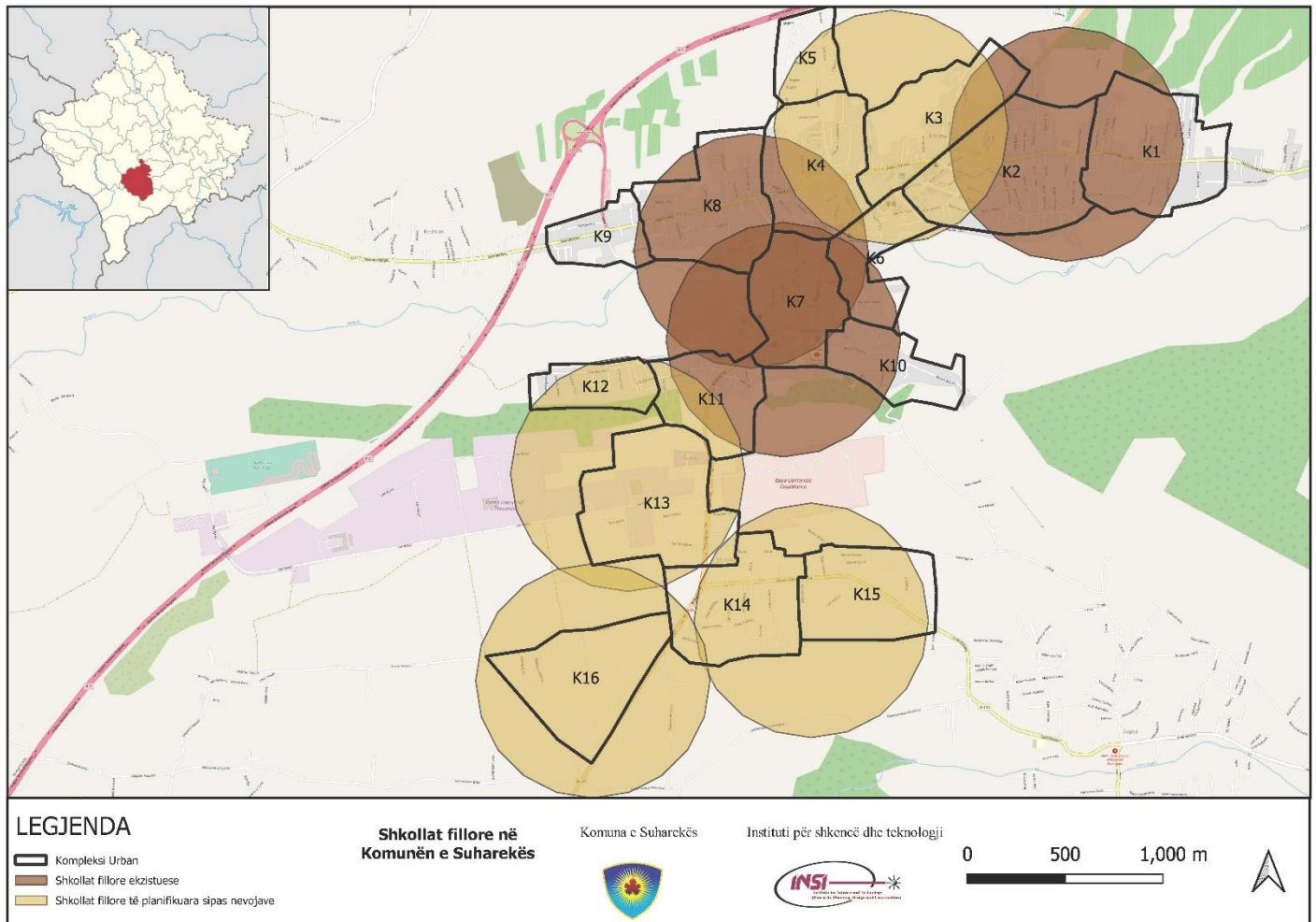

Figura 28 Shtrirja e nevojshme e shkollave fillore në kuadër të komplekseve urbane

- **Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e shkollave fillore, shkollave të mesme të ulëta dhe shkollave të mesme të larta**

Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e shkollave fillore, shkollave të mesme të ulëta dhe shkollave të mesme të larta është :

- 1.60 m²/banor për shkolla fillore ;
- 1.20 m²/banor për shkolla të mesme të ulëta ;
- 1.00 m²/banor për shkolla të mesme të larta.

Shkollat fillore, shkollat e mesme të ulëta dhe shkollat e mesme të larta nuk lejohet të tejkalojnë indeksin maksimal të shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) si vijon:

- 40% për shkolla fillore;
- 40% për shkolla të mesme të ulëta;
- 60% për shkolla të mesme të larta.

8.6. QENDRAT ADMINISTRATIVE ZSH5

Në kuadër të qendrave administrative, përfshihen ndërtesat e institucioneve të administratës publike.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e

interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave për parqe publike dhe hapësira të hapura publike :

QËLLIMI 13 Krijimi i infrastrukturës së administratës efikase për shërbime administrative sa më afër banorëve.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Krijimi i E-kioskut deri në vitin 2021 ;
- Ofrimi i shërbimeve të shpejta dhe efikase përmes teknologjisë moderne të telekomunikimit në vitin 2024.
- **Kushtet zhvillimore për qendrat administrative të planifikuara**

Në vijim janë të përcaktuara kushtet zhvillimore për qendrat administrative të planifikuara:

Tabela 67 kushtet zhvillimore për qendrat administrative të planifikuara

Lloji:	Ndërtesa e re të Komunës së Suharekës
Lokacioni:	Në qendër të qytetit
Kapaciteti (punonjës):	200
Etazhiteti:	B+P+4
ISHPKZh:	60%

▪ **Kushtet zhvillimore për qendrat administrative të reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen**

Përpos investimeve kapitale për qendrat administrative të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, granteve, donacioneve apo bonuseve të zonimit duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për qendrat administrative**

Infrastruktura e institucioneve administrative, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

1. në pjesën/ pjesët qendrore të vendbanimeve;
2. në parcela kadastrale për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
3. në lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
4. në afërsi të shfrytëzimeve të ngjashme;
5. në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
6. në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore - vërshimet.

▪ **Kushtet për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e qendrave administrative**

Kërkesat minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative janë si vijon:

- 0.62 m²/banor për ndërtesat e institucioneve të administratës publike (me përjashtim të burgjeve);

Indeksi maksimal i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) të ndërtesave të institucioneve të administratës publike (me përjashtim të burgjeve) është 80%.

8.7. Ndërtesat për Infrastruktura e institucioneve kulturore

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave të institucioneve kulturore :

▪ **QËLLIMI 14 Sigurim i hapësirave për kulturë nëpër vendbanime sipas funksionit dhe hierarkisë.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

1. Ndërtimi i një qendre të re multi - kulturore deri në vitin 2027.

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve të planifikuara të hapësirat kulturore janë:

Tabela 68 Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve të planifikuara të hapësirat kulturore

Lloji:	Shtëpia e Kulturës në fshatin Studenqan
Lokacioni:	Studenqan (2269-1)
Kapaciteti (vizitor):	500
Etazhiteti:	B+P+2
ISHPKZh:	80%

Lloji:	Shtëpia e Kulturës në fshatin Bllacë
Lokacioni:	Bllacë
Kapaciteti (vizitor):	500
Etazhiteti:	B+P+2
ISHPKZh:	80%

Lloji:	Shtëpia e Kulturës në fshatin Sallagrazhde
Lokacioni:	Sallagrazhde
Kapaciteti (vizitor):	500
Etazhiteti:	B+P+2
ISHPKZh:	80%

Lloji:	Shtëpia e Kulturës në fshatin Mushtisht
Lokacioni:	Mushtisht
Kapaciteti (vizitor):	500
Etazhiteti:	B+P+2
ISHPKZh:	80%

Lloji:	Shtëpia e Kulturës në fshatin Samadraxhë
Lokacioni:	Samadraxhë
Kapaciteti (vizitor):	500
Etazhiteti:	B+P+2

ISHPKZh:	80%
----------	-----

Lloji:	Qendra rinore në fshatin Studenqan
Lokacioni:	Studenqan
Kapaciteti (vizitor):	200
Etazhiteti:	B+P+1
ISHPKZh:	60%

Lloji:	Qendra rinore në fshatin Mushtisht
Lokacioni:	Mushtisht
Kapaciteti (vizitor):	200
Etazhiteti:	B+P+1
ISHPKZh:	60%

Lloji:	Qendra rinore në fshatin Duhël
Lokacioni:	Duhël
Kapaciteti (vizitor):	200
Etazhiteti:	B+P+1
ISHPKZh:	60%

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve kulturore**

Komuna do të sigurojë së paku sipërfaqe të parcelave kadastrale për ndërtesat e institucioneve kulturore, si vijon :

- 0.25 m²/banor për bibliotekë;
- 0.20 m²/banor për teatro; dhe
- 0.20 m²/banor për kinema.

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për ndërtimin e institucioneve kulturore**

Infrastruktura e institucioneve kulturore, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

- Në pjesën/ pjesët qendrore të vendbanimeve;
- Në afërsi të shfrytëzimeve të ngjashme;
- Në parcela kadastrale për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
- Në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
- Në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
- Në largësi më të madhe se 100 m nga ndërtesat e garazheve.

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve kulturore**

Të përcaktohen duke marrë parasysh kërkesën e shërbimeve dhe disponueshmërinë e ambienteve të përshtatshme.

Normat minimale të parcelës së infrastrukturës së institucioneve kulturore duhet të plotësojnë kërkesën minimale pret 0.65 m²/banor, për numrin e prognozuar të banorëve të cilat synohet të i shërbejnë.

Indeksit të shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) të ndërtesave të institucioneve të kulturore është:

- 60% për bibliotekë;
- 80% m²/banor për teatro; dhe
- 80% m²/banor për kinema.

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve kulturore përmes bonuseve të zonimit**

Në zona të caktuara zhvillimi i institucioneve të qendrave kulturore të cilat nuk e kanë të përcaktuar pronësinë, Komuna do të do të negocioj me aplikuesin përmes bonuseve të zonimit, që të zhvillojë infrastrukturën e nevojshme për zona të caktuara duke respektuar kushtet zhvillimore vijuese në përputhje me Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor:

- Normat minimale të parcelës së infrastrukturës së institucioneve kulturore duhet të plotësojnë kërkesën minimale pret 0.65 m²/banor, për numrin e prognozuar të banorëve të cilat synohet të i shërbejnë.
 - të vendbanimeve;
 - Në parcela kadastrale për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
 - Në lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
 - Në afërsi të shfrytëzimeve të ngjashme;
 - Në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
 - Në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet.

8.8. VARREZAT ZSH1

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2021 – 2029 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e varrezave :

QËLLIMI 16 Sigurimi i hapësirave për aktiviteteve sociale, sport dhe rekreacion sipas funksionit dhe hierarkisë.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Plotësimi i normave hapësinore për varreza prej 1.50m² për banor për të gjitha vendbanimet deri në vitin 2024.
- **Kushtet për ndërtimin e varrezave**

Varrezat, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim :

- Në afërsi të zonave të banimit;
- Në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
- Në afërsi jo më të vogël se 300 m nga zona e banimit; dhe në largësi jo më të madhe se 15 km nga vendbanimi.

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtimin e varrezave**

Normat minimale për sipërfaqen e parcelës së varrezave janë si në vijim:

- Numri i banorëve:
- Varrezat: 1.50 m²/banor.
- Të përcaktohen duke marrë parasysh kërkesën e shërbimeve dhe disponueshmërinë e ambienteve të përshtatshme.
- Indeks i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) për varreza është 40%.

Ndonëse varrezat nuk janë trajtuar me PZHK por:

- Hapësirat e destinuar dhe të cilat shfrytëzohen për varreza duhet menaxhuar dhe mirëmbajtur,
- Pajisur me përmbajtje të cilat mundësojnë ceremoni cilësore,
- Specifiko zonat ku duhet hapësira plotësuese.

9. INFRASTRUKTURA TEKNIKE

Bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimor Komunal të Suharekës 2021 - 2029 por edhe duke marr parasysh gjendjen ekzistuese të infrastrukturës teknike, HZK-së në udhëzimin administrativ ka parashikuar planifikimin e infrastrukturës teknike si: Kapacitetin dhe shtrirjen e rrjetit, ndërtesat përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet për rrjetin e ujësjellësit, kanalizimit, impiantet për trajtimin e ujerave te zeza dhe drenazhimit.

9.1. Rrjeti i ujësjellësit

▪ Kushtet zhvillimore për rritjen e resurseve të ujit

Kushtet zhvillimore të përcaktuara për rritjen e resurseve të ujit bazohen në Udhëzimin Administrativ për Hartën Zonale.

Më tej këto dokumente përcaktojnë kushte dhe sigurojnë zhvillimin dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të resurseve ujore, të cilat janë të domosdoshme për shëndetin publik, mbrojtjen e mjedisit, zhvillimin socio-ekonomik të Kosovës dhe kornizën institucionale për administrimin e resurseve ujore.

Në Planin Zhvillimor Komunal janë përcaktuar sipërfaqet (Pikat) dhe hapat e nevojshëm për rritjen e resurseve të ujit për komunën e Suharekës si :

Kjo nënkupton që për përmbushjen e nevojave për furnizim me ujë të popullsisë dhe ekonomisë së komunës së Suharekës do të nevojiten burime të reja dhe rritje të kapaciteteve të ujit dhe rezervuareve të konsiderueshme.

Për mbulimin e këtyre nevojave janë planifikuar zhvillimi i resurseve të reja ujore si vijon :

1. Ngritja e kapaciteteve prodhuese të ujit të pijshëm dhe rezervuarëve në 12 vendbanime me prioritete të lart sipas PZHK 2021-2029 ;
2. Ndërtimi i rrjeteve të reja në gjitha vendbanimet ku nuk ka rrjet por që ka banorë të mjaftueshëm rezident apo në zonat e planifikuara në 8 vitet e ardhshme;
3. Zëvendësimi i rrjeteve të vjetra me rrjete të reja apo zgjerimi i zona me rrjet në zonat urbane dhe rurale të planifikuara sipas PZHK 2021-2029;
4. Ndërtimi i pendëve ujëmbledhëse në rajonin e fshatit Dragaqinë dhe Mushtisht;
5. Instalimi i ujëmatësit digjital në tërë zonën e shërbimit, ashtu që do të kishte avantazhe të ndjeshme sa i përket rënies së humbjeve të ujit si dhe rritjes së faturimit në [m3] të ujit të shpenzuar;
6. Mbrojtjen e burimeve sipërfaqësore dhe nëntokësore.

▪ Kapaciteti

Në planet zhvillimore sektoriale dhe PZHK –së në Suharekë, Komuna ka bërë llogaritjen dhe analizën e shpenzimeve dhe kapacitetit të nevojshëm të ujit të pijes për banoret e zonës e cila do të jetë në harmoni me kërkesat për furnizim me ujë të pijes për të gjitha vendbanimet e Suharekës për vitin 2021-2029.

Pas analizës se shpenzimeve në bazë të numrit të planifikuar të banoreve për komune e Suharekës rezulton se sasia e nevojshme për furnizim me ujë të tërë komunës është rreth $Q=502.0$ l/s për periudhën 8 vjeçare.

-Mirëpo kapacitetet e projektuara të shpenzimeve (analiza e shpenzimeve) në të ardhmen duhet reflektuar edhe në ndryshimet eventuale nga propozimi i shfrytëzimit të tokës të paraqitura në Hartën Zonale të Komunës (HZK), dhe definimi i kushteve zhvillimore, duke saktësuar koeficientet dhe indekset e zonave dhe zonave mbishtresore, për komplet territorin e komunës dhe duke prezantuar në hartën e kapaciteteve.

Komuna në HZK sipas **Planit të Veprimit** në planifikimet e reja gjate përcaktimit të prurjeve llogaritëse të ujit për shtimin e kapacitetit të ujit (në pjesën urbane, rurale dhe industriale) duhet të merre baze përdoruesit e ujit për të gjitha kategoritë e përdorimit të ujit sipas normave teknike të planifikimit hapësinor.

Me qëllim të ruajtjes së ujit të pijes dhe rritjes së kapaciteteve të ujit brenda zonës - Komunës, Komuna e Suharekës në planifikimet e reja (toka e shfrytëzuara për ndërtim) do të caktoj kushtet e reja zhvillimore të ndërtimit të rezervuarët grumbullues për ujë atmosferik (Ujë teknik).

Uji i grumbulluar përmes pullazeve (çatime) të ndërtesave do të dërgohet në rezervuarin e ndërtuar brenda parcelës ndërtuese i cili pastaj do shfrytëzohet për nevoja të ndryshme të qytetit si: ujitjen e parqeve, larjen e rrugëve, trotuareve, shuarjen e zjarreve apo nevojave tjera.

▪ **Shtrirja e rrjetit të ujësjellësit**

Sa i përket rehabilitimit të sistemit të ujësjellësit, Në Planit zhvillimor Komunal (PZHK), Komuna në bashkëpunim me Kompaninë KRU Hidroregjioni Jugor ka vlerësuar nevojat për rehabilitimin e rrjetit të ujësjellësit dhe bazuar në këtë vlerësim ka planifikuar projektet si vijon :

Infrastruktura e dobët e ujësjellësit dhe që ka nevojë për investime të reja kryesisht në zonën Urbane:

- Zonën Industriale në Shirokë (në këtë kohë ekziston një rrjet tejet i vjetër dhe i shkatërruar i ujësjellësit);
- Qendrën Zejtare Nr.1 & Nr.2 (një rrjet i projektuar shumë herët, i cili nuk i përballon nevojat për furnizim me ujë dhe një rrjet të dobët dhe jo funksional të kanalizimit);
- Rr. Nëna Terezë-Suharekë ka një rrjet të vjetër nga PVC dhe me diametër të vogël në krahasim me nevojat dhe zgjerimin e asaj zone të banimit;
- Zgjerime të rrjeteve të ujësjellësit në zonat e shërbimit si dhe krijimin e linjave unazore ndërmjet fshatrave me qëllim të furnizimit njëri-tjetrit në zonat dhe burimet kur kanë ujë më shumë.

Për ndërtimin dhe zëvendësimin e rrjeteve të ujësjellësve për vendbanimin urbane (zonat) dhe rurale do të përdoren gjitha kushtet e përcaktuar në dokument si për gypa, fazoneri dhe objekte tjera përcjellëse të infrastrukturës së ujësjellësit , në mënyrë që zbatimi, implementimi apo zhvillimi i tyre të jetë me i lehtë, më i qëndrueshëm dhe më cilësor.

Gjithashtu projektet e tilla duhet të implementohen, zbatohen apo zhvillohen në përputhje me ligjet aktuale në fuqi në Republikën e Kosovës si:

-Ligji në fuqi i ndërtimit.

-Ligji në fuqi i Ujërave të Kosovës.

-Udhëzimi administrativ për mbrojtjen e zonave sanitare i cili është në fuqi dhe

-Gjitha normat dhe standardet të cilat janë në fuqi në R. e Kosovës

Te gjitha këto do të realizohen në të ardhmen sipas kushteve të zhvillimit të projekteve dhe ndërtimit për infrastrukturën teknik të ujësjellësit.

-Në koordinim me kompaninë rajonale të ujësjellësit Komuna do të bëjë planin për shtimin e kapaciteteve prodhuese të ujit duke shfrytëzuar burimet lokale por edhe në kontekst rajonal.

Pas hartimit të Hartës Zonale të komunës së Suharekës çdo shtrirje e rrjetit qoftë në funksion të përmbushjes së **Strategjisë**- ku theksohet qëllimi i plotësimit (përmirësimit) të sistemit të furnizimit me ujë për gjithë zonën, shtimit të kapaciteteve prodhuese të ujit qoftë për furnizimin me ujë të hapësirave të reja, qoftë në planifikimin e rezervuarëve të rinj, mbrojtjen e burimeve, hapjen e puseve dhe montimin e ujëmatëseve zonal, duhet bëhen duke u bazuar në një **projekt ideor** dhe **projekt kryesor** dhe duhet të përgatiten nga komuna, Kompania Rajonale e Ujit "Hidroregjioni Jugor" dhe akterët tjerë të rëndësishëm si ministria përkatëse (qytetarët, bizneset, OJQ dhe hisetarët e tjerë të zonës për të cilën kryhet projekti) dhe gjitha detyrat projektuese apo kushtet e zhvillimit të projekti dhe zbatimit të tij do të jepen në dokument për kushtet e zhvillimit të projektit dhe zbatimit.

Shtirirja e rrjeteve të cilat do të planifikohen apo riparohen do të behet sipas normave të planifikimit hapësinor, ligjeve dhe udhëzimeve në fuqi dhe kodit të ndërtimit, vetëm në raste ku nuk lejohet mundësitë në terren të aplikohet një rregull i tillë, apo bien ndesh me rregulla tjera të ndërtimit dhe në rastet kur zgjidhja inxhinierike ose edhe aspekti ekonomik, financiar e mjedisorë e favorizojnë një zgjidhje më të qëndrueshme në segmente të caktuara të zonës.

Shtirirja e rrjeteve brenda projektit duhet të bëhet në harmoni me kushtet për përzgjedhjen e lokacionit të cilat janë të specifikuar të kushtet zhvillimore për projektin.

▪ **Presioni i ujit në rrjetin e ujësjellësit**

Në kushtet e zakonshme të përdorimit të ujit, presioni hidraulik në gypin e lidhjes së konsumatorit duhet të projektohet dhe zbatohet që të jetë jo më pak se një e gjysmë (1.5) bar dhe jo më shumë se shtatë (7) bar.¹⁰

▪ **Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrjetit të ujësjellësit**

1. Hartuesi rrjetin shpërndarës (projektuesi) duhet që gjatë hartimit dhe zbatimit të planifikojë në atë mënyrë që të shmang "mbarimet pa dalje" në gypin kryesor. Në rastet kur mbarimet pa dalje janë të pashmangshme, ofruesi i shërbimeve duhet të sigurojë hidrant për shpëlarjen me rrjedhë të vrullshme të gypit kryesor me qëllim që të mirëmbahet cilësia e duhur e ujit të pijshëm.

2. Me qëllim që të mundësohet operim optimal i sistemit, valvulet në rrjetin shpërndarës duhet të planifikohen të vendosen në të gjitha degëzimet, ndërkaq në seksionet e drejta në distancë jo më të madhe se 250 metra.

3. Gjatë ndërtimeve të reja, rrjeti shpërndarës duhet hartohet që të shtrihet në një sistem rrjetë (Unazor apo rrjetë), kështu që në rast të riparimeve në rrjet numri i konsumatorëve të cilët i nënshtrohen ndërprerjeve të ujit të mbahet në minimum.¹¹

▪ **NDËRTESET PËRCJELLËSE-UJËSJELLËS**

Objektet përcjellëse të ujësjellësit përfshijnë:

- Rezervuarët,
- Stacioni i pompave,
- Stacioni i Klorifikimit,
- Fabrikat për përpunimin e ujit dhe
- Rezervuarët në formë kulle

▪ **Rezervuarët**

Janë objekte në të cilët akumulohet uji që të barazojë prurjen e ujit dhe shpenzueshmërinë jo të njëtrajtshme të ujit të cilët gjatë ditës janë të ndryshueshme. Rezervuarët kanë rolin edhe ta ruajnë ujin për shuarjen e zjarrit dhe ta mirëmbajnë shtypjen në rrjetin e ujësjellësit.

▪ **Kushtet gjatë përzgjedhjes së lokacionit të rezervuarve**

Gjatë zgjidhjes së lokacionit për rezervuarin duhet të veprohet sipas kushteve si më poshtë:

- Rezervuari të gjendet me poshtë se kaptazhi që të mundësohet rrjedhja gravitacione e ujit;
- Kaptazhi dhe rezervuari sipas mundësisë duhet t'i lidh gypi prurës i shkurte;
- Në raport të konsumatorit, rezervuari duhet të ndërtohet mjaftueshëm lartë që të mundësojë rrjedhje të ujit edhe deri te vendet më të larta të konsumatorëve;
- Që të ketë ekonomizim, gypi prurës ndërmjet rezervuarit dhe konsumatorit duhet të jetë sa më i shkurtë.

Në varësi nga konfigurimi i terrenit dhe vendi pozitiv i burimit të ujit në raport të vendit të shpenzimit (me shpesh vendbanim), rezervuari mundet të jetë i vendosur në vend pozita të ndryshme.

¹⁰ Rregullorja Nr 10-2019 ARR

¹¹ Rregullorja Nr 10-2019 ARR

▪ **Vëllimi i rezervuarëve**

Vëllimi i rezervuarëve caktohet sipas mënyrës në të cilën uji derdhet në ta.

Te sistemet me gravitacione ku rezervuari ka rolin e rregulluesit të rrjedhjes, volumi është përafërsisht 1/3 nga shpenzueshmëria maksimale ditore e ujit.

Gjate krijimit artificial të shtypjes në rrjet, vëllimi i rezervuarit caktohet në varësi nga orët e punës të pompave gjatë ditës dhe shpenzueshmëris maksimale ditore të ujit.

▪ **Rezervuarët, -Stacioni i pompave, -Stacioni i Klorifikimit, Fabrikat për përpunimin e ujit dhe Rezervuarët në formë kulle;**

Do të përcaktohen nga projektuesi dhe duhet të jete në lokacionin më të përshtatshëm, materialet të cilat përdoren duhet të jenë sipas normave dhe standardeve në fuqi.

▪ **Kapatazhat**

Janë ndërtesa specifike për të cilat duhet kushtuar rëndësi gjatë projektimit e sidomos gjatë implementimit të tyre, materialet të cilat përdoren duhet të jenë sipas normave dhe standardeve në fuqi.

▪ **Objektet e kaptimit (Kapatazhat)**

Duhet të ndërtohen sipas kushteve teknike dhe hidroteknike të parapara me rregullore për objekte të tilla. Dimensionet e këtyre objekteve mund të ndryshojnë nga ato të projektuara gjatë ekzekutimit varësisht prej kushteve në teren nën mbikëqyrje dhe aprovim të drejtpërdrejt të organit mbikëqyrës në konsultim me projektuesin:

Kushtet bazike të kaptimit janë :

Vepra e marrjes duhet të bëhet sipas qendrës së banuar dhe rajoneve Industriale sipas rrjedhjes (Ku uji është me cilësi të mire).

Lumi të ketë shtrat dhe brigje të qëndrueshme.

Kushte Inxhiniero - Gjeologjike të përshtatshme.

Thellësi të mjaftueshme në prani të rrymës kryesore.

▪ **Pajisjet përcjellëse - ujësjellësi**

Në pajisjet përcjellëse përfshihen:

a) Gypat;

b) Pompat; dhe

c) Hidrantët, Ujëmatëset Zonal dhe elemente tjera fazonike.

▪ **Gypat**

Gypat e cilat duhet të instalohen në sistemet e ujësjellësit për ujë të pijshëm duhet të jenë në përputhje me standardet e cekura në tabelën e mëposhtme :

Tabela 69 Gypat për ujë të pijes: HDPE 100 RC(9010)PAS 1075 typ 2 me SDR 17 variable (varësisht nga projektuesi dhe konfiguracioni i terrenit);

Materiali:	HDPE-100- RC
Standardet e produktit	EN 12201-1:2011 ose EN 12201-2:2011 dhe DIN 8074:2011-12 ose DIN 8075:2011-12
Standardet e instalimit	PAS 1075:2009-03- TIPI 2
Certifikatat ISO:	Sistemi i Menaxhimit Mjedisor ISO 14001:2004 për prodhimin e gypave PE dhe Sistemi i Menaxhimit Kualitativ ISO 9001:2008 apo 2015 për prodhimin e gypave PE-100
Miraturar nga:	DVGW, WRAS,SVGW apo ndonjë organ tjerë miratues i ngjashëm.

▪ **Pompat**

Lokacioni i pompave (stacioni i pompave) duhet të jete të projektuar ne vende me te përshtatshme dhe sipas normave dhe standardeve për pajisje të tilla. Për llogaritje duhet shfrytëzuar normat e lejuara sipas DIN-it, EC dhe dispozitave ligjore në fuqi.

▪ **Hidrantët**

Në kuadër të shpërndarjes së gypave, duhet planifikuar edhe instalimi i hidrantëve kundër zjarrit. Hidrantët duhet të vendosën në pjesët ku diametrat e gypave janë >Ø90mm dhe ne pjesët më të përshtatshme ku mundësia e qasjes se makinave për transportimin e ujit është më e lehtë.

▪ **Ujëmatësit zonal**

Gjatë hartimit të projekteve kryesor duhet të parashihen edhe vendosja e ujëmatësve zonal për çdo vendbanim apo zone të caktuar brenda zone urbane (Ujëmatës digjital) dhe duhet të paraqitet (apo punohen) me kujdes detalet e pusetave të ujëmatësve ku duhet të respektohen :

▪ **Kushtet kryesore qe duhet respektuar dhe zbatuar janë:**

Para ujëmatësit të vendoset FF me gjatësi 5d-10d (diametri) dhe pas ujëmatësit me gjatësi 3d-5d (diametri). (Ne mënyre qe leximi te jete me i sigurt).

Ndërtimi i pusetës se ujëmatësit duhet te behet sipas përcaktimit dhe dimensioneve të elementeve fazonerike:

Pusetat duhet te jenë te ndërtuara nga materiale te forta dhe me standarde në fuqi

Nëse pusetat përdoren nga materiale të përshkueshme nga uji, atëherë Izolimi I tyre duhet te behet edhe nga ana e jashtme edhe nga ana e brendshme me materiale hidroizoluese te forta dhe me standarde DIN dhe ISO.

Materialet që përdoren për fazoneri dhe materialet e ndërtimit duhet të jene te certifikuar dhe me ateste sipas standardeve DIN dhe ISO.

Kapaku i pusetave të ujëmatësve zonale duhet te jete me dimensione DN 80x80 cm

Secila puset duhet ti ketë shkallet e siguruara dhe me standarde DIN dhe ISO.

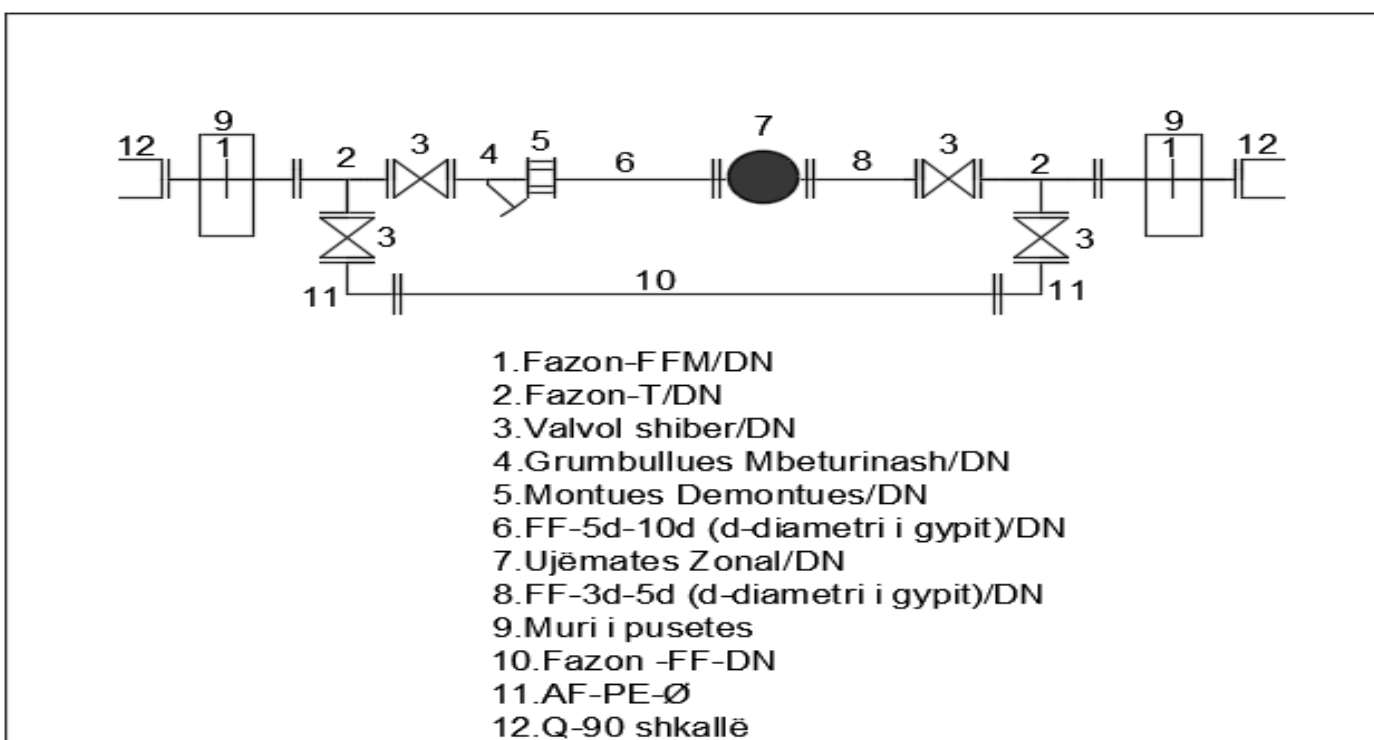

Figura 29 Detali i Ujëmatësit Zonal me standard

▪ Pjesët Fazonerike

Te gjitha pjesët fazonerike ,Valvolat, Flanqet, Kthesat, Redukuesit, Teleskopët, Montuesit Demontuesit etj, luajnë rolë të rëndësishëm ne sistemet e furnizimit me ujë, secila nga to ka rolin dhe specifike e tyre ne vete, shfrytëzohen për kalimin prej gypave në pjesë të veçantë, gjatë ndryshimit të diametrit të gypave, atje ku gypi mbaron, ku gypi degëzohet, gjatë ndryshimit të drejtimit, ndryshimit të mënyrës së lidhjes etj.

Andaj gjate projektimit hartuesi i projektit duhet t'i kushtoj rëndësi të veçantë dhe duhet të jetë i kujdesshëm gjatë specifikimit të elementeve fazonerike dhe nyjave (pusetave) të madhësisë së nevojshme të cilat mundësojnë manipulim dhe mirëmbajtje të mjaftueshme me elementet fazonerike te instaluar ne të.

-Te gjitha pjesët fazonerike para montimit duhet t'i kenë atestet ISO 9001:2015 te prodhuesit.

-Kualiteti duhet t'i përgjigjet cilësisë GGG40 apo GGG 50 -DIN1693 dhe gjitha fazonerit tjera duhet të jenë në përputhje me cilësinë sipas standardit ISO apo DIN.

▪ Kushtet e vendosjes së gypave dhe elementeve fazonerike në rrjet të ujë sjellësit

Kushtet për hartimin dhe ndërtimit të projekteve të ujësjellësve :

1. Gypat e ujësjellësit duhet të trasohen në njërin nga skajet e rrugës apo njërin nga trotualet e rrugës.
2. Thellësia minimale e vendosjes së gypave duhet të jetë 1.0 m nga pjesa e sipërme e gypit;
3. Gjerësia e kanalit merret nga normativa duke ju referuar normave teknike për gjerësinë të kanalit të ujësjellësit;
4. Diametri i gypave përcaktohet me llogari hidraulike, varësisht nga numri i banoreve të cilët jetojnë në atë zonë (Koeficienti i ndërtimit dhe destinimit të paraparë);
5. Në pjesët urbane duhet të kemi ne çdo 500 m nga një hidrant;
6. Valvulet e ajrit duhet të vendosen edhe në terrene të rrafshëta (përveç në pikat e larta) dhe në distanca për diametra nga Ø50-315 mm në çdo 700-1000m dhe për diametra >315m në çdo 700-1500m;
7. Valvolat Kontrolluese për gypa transportues duhet të vendosen në çdo 500m;
8. Në çdo hyrje të zonës duhet të parashihet ujëmatës zonal dhe të jetë sipas standardeve të përcaktuar në vizatimin më sipër.

▪ Ndarja në mes të gypave të ujësjellësit dhe kanalizimit

1. Kur rrjeti i ujësjellësit dhe rrjeti i kanalizimit janë afër njëri tjetrit, hartuesi dhe zbatuesi i projektit duhet të planifikoj gypat e kanalizimit më poshtë se gypat e ujësjellësit.
2. Distanca horizontale në mes të gypave të ujësjellësit dhe gypave të kanalizimit duhet të jetë së paku njëqind (100) centimetra, matur nga pikat më të afërta të mureve të jashtme ndërmjet këtyre dy gypave.
3. Nuk është e lejueshme që gypat e ujësjellësit të kalojnë nëpër puseta të kanalizimit. Gypat e ujësjellësit duhet të vendosen së paku njëqind (100) centimetra larg pusetave të kanalizimit, matur nga pikat më të afërta të mureve të jashtme ndërmjet gypave të ujësjellësit dhe pusetave të kanalizimit.
4. Distanca vertikale në mes të gypave të ujësjellësit dhe kanalizimit duhet të jetë pesëdhjetë (50) centimetra, matur nga pikat më të afërta të mureve të jashtme ndërmjet këtyre dy gypave.¹²

¹² Rregullorja NR 10-2019 ARRU

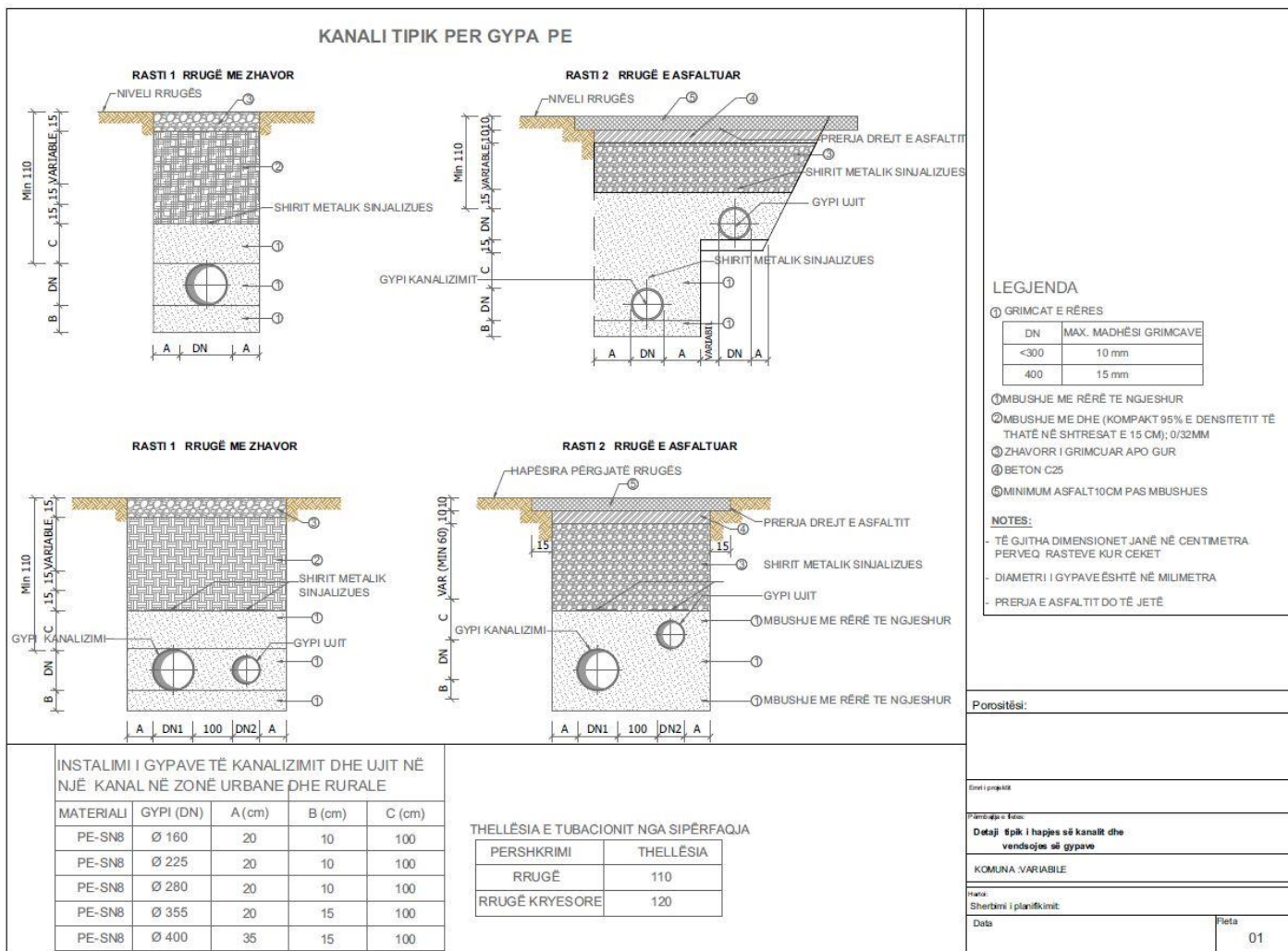

Figura 30 Detali i vendosjes së gypave të ujit dhe kanalizimit në një kanal në zona urbane dhe rurale, në riparimin e infrastrukturës së vjetër dhe investime të reja.

9.2. Rrjeti i kanalizimit

Bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimor Komunal, Planit Zhvillimor Urban dhe Planit Rregullues Urban të Suharekës por edhe duke marr parasysh gjendjen ekzistuese të sistemit të kanalizimeve, HZK-së në udhëzimin administrativ ka parashikuar planifikimin e infrastrukturës teknike si: Kapacitetin dhe shtrirjen e rrjetit, ndërtesat përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet për rrjetin e ujësllësit, kanalizimit, implantet për trajtimin e ujerave te zeza dhe drenazhimit.

Sipas Ligjit të ujëra Nr 04/L-147 të gjithë shfrytëzuesit e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, janë të obliguar që gjatë shkarkimi të ujërave të shfrytëzuara, të mos shkaktojnë veprime të dëmshme në mjedisin rrethues dhe sferat tjera të mjedisit.

▪ Kapaciteti

Pjesa më e madhe e qyteti të Suharekës ka sistem të rrjetit të kanalizimit të ujërave të ndotura dhe atmosferik. Rrjeti i kanalizimit të ujërave të ndotura është i shpërndarë më shumë (L=8.096m), gjersa të gjithë ujërat e zeza, pa përjashtim, shkarkohen në lumin e qytetit, në Toplugë, ku shkarkimi bëhet pa ndonjë trajtim paraprakë duke e ndotur ujin e lumit.

Kurse rrjeti në fshatra—Vetëm 11 ose 23% prej tyre kanë rrjet të kanalizimit të ujërave të ndotura, gjersa pjesa tjetër e fshatrave 30 ose 63 % nuk kanë rrjet të kanalizimit. Grupi i dytë i fshatrave, shkarkimin e ujërave të zeza e bëjnë nëpër gropa

klasike, nëpër jaze ose kanale sipërfaqësore, kurse shtëpitë ose grup shtëpisë që kanë afër lumenj shkarkimin e ujërave të zeza e bëjnë drejtpërdrejt në lumë pa ndonjë trajtim paraprak.

Bazuar në gjendjen ekzistues të rrjeteve të kanalizimit të ujërave të ndotura dhe atmosferike dhe numrit të prognozuar të banorëve, janë identifikuar 14 vendbanime të cilat kanë nevojë për riparim të rrjeteve të tyre.

Bazuar në gjendjen ekzistues të rrjeteve të kanalizimit të ujërave të ndotura dhe atmosferike dhe numrit të prognozuar të banorëve, janë identifikuar 27 vendbanime të cilat kanë nevojë për rrjete të reja të ujërave të ndotura.

Tabela 70 Vendbanimet te cilët kanë nevojë nevojë për rrjete të reja të ujërave të ndotura

Vendbanimi	Gjithsej	Vendbanimi	Gjithsej	Vendbanimi	Gjithsej	Vendbanimi	Gjithsej
1.Bllacë	3,598	8.Delloc	175	15.Gelancë	1,225	22.Leshan	1,748
2.Budakovë	1,856	9.Dobërdelan	1,218	16.Greiçec	617	23.Luzhnicë	172
3.Bukosh	1,274	10.Duhël	1,855	17.Javor	524	24.Maçitevë	454
4.Çadrak	179	11.Dvoran	153	18.Krushicë e Ep	192	25.Mohlan	475
5.Neprebisht	820	12.Peqan	2,513	19.Semetisht	1,688	26.Vërshec	186
6.Nishor	1,291	13.Popolan	274	20.Sllapuzhan	1,121		
7.Papaz	311	14.Reqan	1,278	21.Staravuqinë	271		

Për gjithë vendbanimet e cekura (reja) kapaciteti i tubave si për ujerat e ndotura, atmosferike si dhe ato industriale projekcioni i tyre duhet të behet sipas normave teknike të planifikimit hapësinor.

Te gjitha kanalizimet e ndërtuara gjere me tani janë të ndërtuara si sisteme të përbashkëta ku:

- Ujërät atmosferike në pjesën urbane të qytetit shkarkohen në të njëjtin kolektor me ujerat e zeza ; dhe
- Ujërät Industriale shkarkohen pa trajtim paraprak në kolektorin e ujëra ve të zeza apo atmosferike.

Në raportet e hartuara dhe përshkrimet e gjendjes aktuale: Rrjetet e kanalizimit të realizuara gjeri në vitin 2018

▪ Shtrirja e rrjetit të kanalizimit

Në planet zhvillimore Sektoriale dhe në Planit Zhvillimore Komunal (PZHK) janë identifikuar disa prioritete në ndërtimin e rrjetit të kanalizimeve të ujërave te zeza dhe Impiante për trajtimin e ujërave të tilla, për të cilat do të duhet të caktohen edhe kushtet e zhvillimit në mënyre që zhvillimi i tyre të jetë më i lehtë dhe më cilësore dhe duhet të jetë në përputhje me Direktivat e BE së.

Në Planin Zhvillimor Komunal, në planin e veprimit është planifikuar zëvendësimi dhe ndërtimi i rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza në pjesën Urbane dhe Vendbanimet si:

Në Planin Zhvillimor Komunal, në planin e veprimit është planifikuar zëvendësimi dhe ndërtimi i rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza ne pjesën Urbane dhe Vendbanimet.

Pas hartimit të Hartës Zonale të komunës së Suharekës çdo shtrirje e rrjetit qoftë në funksion të përmbushjes së **planit të Veprimit**- ku theksohet Zëvendësimi i rrjetit të kanalizimit, ndërtimi i kolektorëve dhe ndërtimi i impiantit për trajtimin e ujërave të zeza, duhet bëhet një projekt ideor dhe kryesor, projekti duhet të përgatitet nga komuna dhe kompania Rajonale e Ujit K.R.U.“HIDROREGJIONI JUGOR“ SH.A dhe akterët tjerë të rëndësishëm (qytetarët, bizneset, OJQ dhe hisetarët e tjerë të zonës për të cilën kryhet projekti), projektet të cilat hartohen duhet të jenë në përputhje me ligjet aktuale në fuqi, normat teknike, dhe direktivat e BE-se dhe materialet të cilat përdoren duhet të jene ne përputhje me standardet DIN apo ISO.

Shtrirja e rrjeteve te cilat do te riparohen do te behet sipas normave te planifikimit hapësinor, ligjeve dhe udhëzime ne fuqi, vetëm ne raste ku nuk lejojnë mundësit ne teren te aplikohet një rregull i tille, apo bien ndesh me rregulla tjera dhe në rastet kur zgjidhja inxhinierike ose edhe aspekti ekonomik, financiar e mjedisorë e favorizojnë një zgjidhje më të qëndrueshme në segmente të caktuara të zonës.

Shtrirja e rrjeteve brenda projektit duhet të bëhet në harmoni me kushtet për përzgjedhjen e lokacionit të cilat janë të specifikuar të kushtet zhvillimore PR projektim.

Gjatë hartimit të projekteve kryesor duhet të paraqitet me kujdes detalet e pusetave dhe materialeve të përdorura. Gjithashtu ashtu siç parashihet në PZHK, në HZK është parapare edhe zëvendësimi i rrjetit ekzistues në disa pjesë të qytetit të Suharekës.

Dhe me këtë duhet të ndahen ujërat e zeza dhe Industriale nga ato atmosferike (drenazhimit), të trasohet rrjeti i ndare në mënyrë që trajtimi i tyre të bëhet veçantë dhe objektet për pastrimin e këtyre ujërave të dimensionohen me dimensione reale, trajtimi i tyre të jetë real dhe shfrytëzimi të jetë racional me destinacione sipas nevojave të qytetareve.

-Gjatë projektimit hartuesi i projekteve duhet t'i ketë parasysh edhe zgjidhjen e sistemit të kanalizimit-sipas ndarjes.

▪ **Rrjeti i ndarë**

Duhet të trasohen dy rrjeta të kanalizimit paralele: Në mënyrë që në njërin anë të rrjedhin ujërat e zeza dhe industriale deri te stacioni për pastrim dhe pastaj lëshohen në recipient dhe rrjeti i dytë (atmosferik), më i cekët i cili ndërtohet në nivelin e rrugës dhe i përcjell ujërat atmosferik deri te pranuesi (recipienti), pa pastrim. Edhe për arsyeje se ndërtohen dy rrjeta të kanalizimit, kjo mënyra ka përparësi të shumta: stacioni për pastrim ka dimensione më të vogla; rrjetat mund të ndërtohen në etapa (fillimisht për ujërat e zeza); janë të nevojshme investime fillestare më të vogla etj.

▪ **Sistemi i gjysmë i ndarë**

Rrjeti gjysmë-ndarës i largon ujërat e zeza dhe industriale në një rrjet të kanalizimit kurse ato atmosferike në tjetër. Ndërmjet këtyre dy rrjetave ekziston pika e përbashkët në lloj të shatës kapërderdhëse (Owerflow chamber).

-Në Suharekë në ndertimet apo zonat e reja duhet të aplikohen sistemi i ndarë i kanalizimeve dhe në zonat (ekzistuese) sistemi gjysmë i ndarë.

Në HZK do të paraqiten kushtet e nevojshme dhe të domosdoshme për zhvillimin e projekteve të kanalizimit dhe objekteve tjera përcjellëse të bazuara në Raportet Sektoriale dhe Planet zhvillimore Komunale (PZHK).

▪ **Ndërtesat përcjellëse-kanalizimi**

Objektet përcjellëse përfshijnë:

-Pusetat kontrolluese;

-Objektet për ndarjen e kanalizimeve të përbashkëta (Ower Flow Chamber);

-Stacioni i pompave;

-Fabrikat për trajtimin e ujërave të zeza.

▪ **Pusetat Kontrolluese**

Për të kontrolluar funksionimin e rrjetit të kanalizimit si dhe për të pastruar e mirëmbajtur tubat, ndërtohen puseta kontrolluese. Si në pjesën Urbane ashtu edhe atë rurale në sistemet e vjetra zakonisht nuk janë aplikuar rregullat e vendosjes së pusetave të kontrollit sipas normave teknike të projektimit.

Gjate planifikimeve dhe hartimit të projekteve të reja Komuna duhet zbatuar me përpikëri Kushtet e projektimit dhe ndërtimit (zbatimit) të pusetave kontrolluese. Të gjitha materialet të cilat përdoren për ndërtimin e pusetave duhet të jenë me standarde të larta dhe sipas ligjeve aktuale në fuqi.

-Objektet për ndarjen e kanalizimeve të përbashkëta-përziara (Owerflow Chamber);

Janë objekte konstruksioni të cilat aplikohen të kanalizimet e përbashkëta-përziara, zakonisht aplikohen në zona urbane ku nuk mund të bëhen ndarja e veçantë e tubave atmosferik dhe ujërave të zeza brenda një zone të caktuar.

Praktikohen të zbatohen në zona afër lumenjve apo kanaleve të mbyllura.

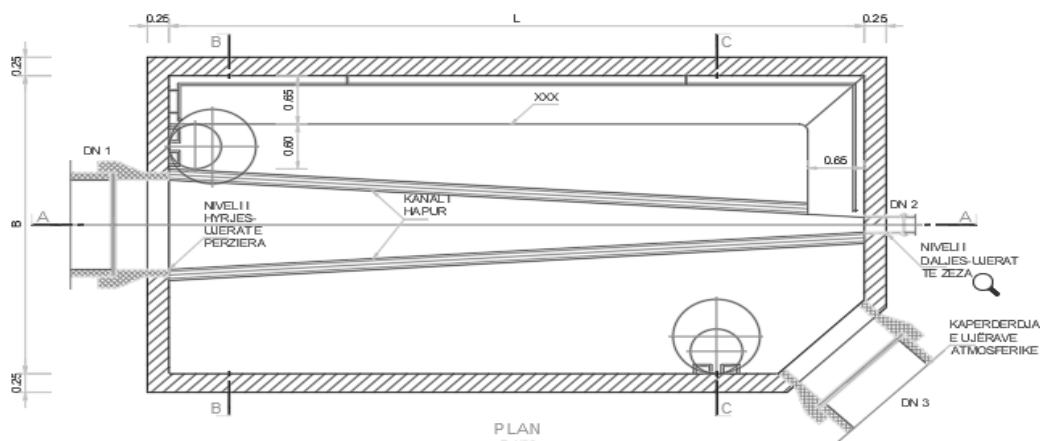

Figura 31 Puset për ndarjen e ujerave te përzierra (Ower flow Chamber)

▪ **Stacioni i pompave;**

Lokacioni i pompave (stacioni i pompave) duhet të jone të projektuar ne vende me te përshtatshme dhe sipas normave dhe standardeve për pajisje të tilla. Për llogaritje duhet shfrytëzuar normat e lejuara sipas DIN-it, EC dhe dispozitave ligjore në fuqi.

9.3. Impiantet e trajtimit të ujerave të zeza

▪ **Impiantet industriale**

Autoritetet mjedisore duhet gjithmonë të kërkojnë nga bizneset e mëdha, në veçanti ato që prodhojnë sasi të mëdha të ujerave të zeza, ujerave të zeza me koncentrim të lartë të ndotësve ose lëndëve ushqyese, dhe mbeturinave të rrezikshme të lëngëta që të sigurojnë objektet e veta për impiantet për trajtim,

të cilat që kontrollohen rregullisht nga institucionet e pavarura. Në sajë të natyrës bujqësore të ekonomisë vendore në Suharekë, fokusi bie vetëm në sistemet për trajtimin e ujerave të zeza komunale (amvisërisë), të cilat mund të konsiderohen si burime kryesore të ujerave të zeza.

-Impiantet industriale të përbëra nga më shumë halla punuese dhe ndërtesa administrative (ekonomi të bujqësisë), duhet të kenë rrjetin e vetë vetanak të oborrit prej gypave, pusetave kontrolluese dhe stacionin pastrues.

▪ **Ndarja e ujerave të ndotura**

- Ujërat e ndotura shtëpiake;
- Ujërat e ndotura nga sektorë të ndryshëm industrial;
- Ujërat e përzierra/urbane (të cilat mund të jenë ujëra të ndotura shtëpiake, ose përzierje e ujerave shtëpiake dhe industriale dhe/ose ujëra atmosferikë/drenazhës).¹³

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit janë**

Infrastruktura e ndërtesave ose pajisjeve për trajtimin e ujerave të ndotura, duhet të planifikohet në lokacionet, si në vijim:

1. Në parcela kadastrale zhvillimore mesatare nga 5 - 10 ha;
2. Në afërsi dhe në drejtim të rrjedhës së jashtme të lumit;
3. Me qëllim të shkarkimit të ujerave të trajtuara;
4. Në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
5. Në lokacione jashtë vendbanimeve, dhe te izoluar nga vendbanimet;
6. Në 6.60 m në largësi nga vija ndërtimore, në rrugë me gjerësi 7.0 m dhe shteg për këmbësor përgjatë rrugës me gjerësi 1.50 m;

¹³ UA mbi normat teknike te planifikimit hapësinor

7. Në 6.00 m në largësi nga vija ndërtimore, në rrugë me gjerësi 6.0 m dhe shteg për këmbësor përgjatë rrugës me gjerësi 1.00 m;
8. Trasohet në kuadër të njërit shteg për këmbësor përgjatë rrugës, në rrugët me gjerësi 5.00 m dhe shteg për këmbësor përgjatë rrugës me gjerësi 1.00 m.¹⁴

▪ **Kushtet e vendosjes së gypave sipas kategorisë së rrugës :**

Kushtet për hartimin dhe ndërtimit të projekteve të kanalizimeve të ujërave të zeza sipas kategorisë së rrugëve janë:

1. Gypat e kanalizimit të ujërave të zeza duhet të trasohen në aksin e rrugës.
2. Thellësia minimale e vendosjes së gypave duhet të jetë 1.0 m nga pjesa e sipërme e gypit;
3. Gjerësia e kanalit merret nga normativa duke ju referuar, Normat e gjerësisë së kanalit të kanalizimit;
4. Diametri i gypave përcaktohet me Llogari hidraulike; Varësisht nga numri i banoreve të cilët jetojnë në atë zone
5. (Varësisht nga koeficienti i ndërtimit dhe destinimit të zonës);
6. Distanca në mes të pusetave duhet të jete nga 20 deri në 60 m;¹⁵

9.4. Sistemet e drenazhimit

▪ **Rrjeti i drenazhimit i reshjeve atmosferike**

Sipas udhëzimit administrativ mbi Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor të përgatitur nga MMPHI: Rrjeti i Kanalizimit apo Infrastruktura e Kanalizimit përbëhet nga :

1. Rrjeti Primar (Kolektorët),
2. Rrjeti sekondar (Kanalet nëpër lagje) dhe
3. Rrjeti terciar (Kycjet shtëpiake)
4. Stacionet e pompimit për largimin e ujërave të tepërta;
5. Drenazhet;
6. Kolektorët për pranimin dhe transportin e ujërave deri në Impiant për trajtim;
7. Ndërtesat (fabrikat) dhe pajisjet për trajtimin e ujërave të ndotura;
8. Deponitë për materiet e ndotura;
9. Zonat e shkarkimit të ujërave të trajtuara.¹⁶

▪ **Kushtet e vendosjes së gypave të sipas kategorisë së rrugës:**

Kushtet për hartimin dhe ndërtimin e projekteve të kanalizimeve të ujërave të drenazhimit (reshjeve atmosferike) sipas kategorisë së rrugëve janë:

1. Gypat e kanalizimit të ujërave atmosferike (drenazhit) duhet të trasohen në njërin nga skajet e rrugës apo trotuarit;
2. Thellësia minimale e vendosjes së gypave duhet të jetë 1.0 m nga pjesa e sipërme e gypit;
3. Gjerësia e kanalit merret nga normat për gjerësi të kanaleve;
4. Diametri i gypave përcaktohet me Llogari hidraulike; Varësisht sipërfaqja ku trajtohen reshjet;
5. Distanca në mes të pusetave duhet të jete nga 20 deri në 60 m;
6. Distanca e ujëmbledhësve duhet të jete nga 20 deri në 30m.

¹⁴ UA mbi normat teknike të planifikimit hapësinor

¹⁵ UA mbi normat teknike të planifikimit hapësinor

¹⁶ UA mbi normat teknike të planifikimit hapësinor

Kanalizimet Atmosferike të cilat janë parapare ne Planin Zhvillimor Komunal (Në Planin e Veprimit) janë:

1. Ndërtimi i drenazhimit në gjitha rrugët e reja të cilat planifikohen të ndërtohen në zonën urbane;
2. Ndërimi i gypave të vjetër dhe zëvendësimi i tyre me të ri në zonën urbane;
3. Ndarja e ujërave të ndotura nga ato atmosferike në pjesët ku sistemi është i përbashkët.¹⁷

▪ **Kushtet zhvillimore të rrjetit drenazhimit i reshjeve atmosferike**

Në hartimin e Planit Zhvillimor Komunal (PZH) janë identifikuar disa prioritete të cekuar më lart në ndërtimin e rrjetit të kanalizimeve të ujërave atmosferike për të cilat do të duhet të caktohen kushtet e zhvillimit në mënyrë që zhvillimi i tyre të jetë më i lehtë dhe më cilësor dhe duhet të jetë në përputhje me Direktivat e BE së.

Në këtë dokument do të paraqiten kushtet e përgjithshme të cilat mundësojnë hartimin e projekteve dhe zhvillimin e tyre në mënyrë që të sigurojnë kryerjen e punëve me kualitative dhe në përputhje me të gjitha rregullat dhe standardet teknike në fuqi si dhe konform normave EC dhe DIN për ekzekutimin e punimeve në sistemin e largimit të ujërave të zeza dhe Impiantet për pastrimin e këtyre ujërave.

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e rrjetit të drenazhimit të reshjeve atmosferike janë të ngjashme si të kanalizimi i ujërave të zeza të cilat janë përshkruar në këtë dokument.

9.5. Rrjeti i shpërndarjes lokale me energji termike

▪ **Kushtet zhvillimore për rritjen e resurseve të ngrohjes në qytetin e suharekës**

Kushtet zhvillimore të përcaktuara për rritjen e resurseve të ngrohjes bazohen në Udhëzimin Administrativ për Hartën Zonale. Më tej këto dokumente përcaktojnë kushte dhe sigurojnë zhvillimin dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të resurseve, të cilat janë të domosdoshme për shëndetin publik, mbrojtjen e mjedisit, zhvillimin socio-ekonomik të Kosovës dhe kornizën institucionale për administrimin. Kjo nënkupton që për përmbushjen e nevojave për furnizim me ngrohje të popullsisë dhe ekonomisë së komunës së Suharekës do të nevojiten burime të reja të konsiderueshme të energjisë.

Për mbulimin e këtyre nevojave janë planifikuar zhvillimi i resurseve të ngrohjes:

- Caktimi i lokacionit për ndërtimin e ngrohtores në qytetin e Suharekës, kaldajat me lëndë djegëse: gaz apo biomasë, të bazuar sipas studimit të fizibilitetit;
- Ndërtimi i rrjetit të ngrohjes në qytet ku është e fokusuar densiteti i banimit kolektiv;
- Ndërtimi i nënstacioneve në objekte të banimit;
- Vendosja e matësve të energjisë për kursim të energjisë;

▪ **Kushtet teknike**

Planifikimi i ngrohjes duhet të përfshihet në planet urbanistike. Planet urbanistike paraqesin lokacionet, ku do të ndërtohen objektet e reja, e cila është një bazë e mirë për llogaritjen e kërkesës për ngrohje. Në këtë mënyrë planet zhvillimore urbanistike mund të orientojnë vendimet për shtrirje të rrjetit të ngrohjes.

Zonat urbane në lagjet e reja duhet të përcaktohet kapaciteti i nevojshëm i cili bazohet në numrin e popullsisë në atë zonë urbane, ku kryhen kalkulimet e nevojshme si:

Standardet teknike nacionale dhe kushtet e projektimit Standardet lokale të projektimit të NQ-ve janë të vjetra dhe duhet të rishikohen duke marrë parasysh efektet dhe mundësitë e teknologjive të reja. Në mes tjerash, temperaturat e jashtme projektuese duhet të rishikohen në nivel të shtetit, e cila mund të ndikojë në zvogëlimin e shpenzimeve dhe kapaciteteve të tejdimensionuara.

¹⁷ UA mbi normat teknike të planifikimit hapësinor

Mirëpo kapacitetet e projektuara të shpenzimeve (analiza e shpenzimeve) në të ardhmen duhet reflektuar edhe në ndryshimet eventuale nga propozimi i shfrytëzimit të tokës të paraqitura në Hartën Zonale të Komunës (HZK), dhe definimi i kushteve zhvillimore, duke saktësuar koeficientet dhe indekset e zonave dhe zonave mbishtresore, për komplet territorin e komunës dhe duke prezantuar në hartën e kapaciteteve.

Për caktimin e saktë të shpenzimeve të energjisë për ngrohje, duhet t'u referohemi llogarive sipas DIN 4701 / 1E (08.95.) (DIN 12831 :2003-08), Udhëzime për llogaritje të nxehtësisë së nevojshme dhe VDI 2067/2 (12.93), Ngrohja në dhoma, për të cilët janë dhënë rezultatet ekzakte në varësi nga objekti.

Tabela 71 Nxehtësia specifike e nevojshme

Nga Tabela mund të lexohet nxehtësia e nevojshme specifike e mesatare maksimale për objektet e banimit dhe për objektet afariste për m² të sipërfaqes e cila ngrohet. Nga tabela dhe bazuar në urdhrin administrativ Gjerman për kursim të nxehtësisë WSWO 1982 mund të paraqiten të dhënat në tabelën 73.

Tabela 72 Nxehtësia specifike e nevojshme

	Objektet e vjetra	Objektet e reja
Madhësia m ³	Nxehtësia Specifike W/m ²	Nxehtësia Specifike W/m ²
1000	110	55
3000	90	45
5000	80	40
10000	75	38
20000	70	35

Tabela 73 Nxehtësia specifike për objekte të vjetra dhe të reja

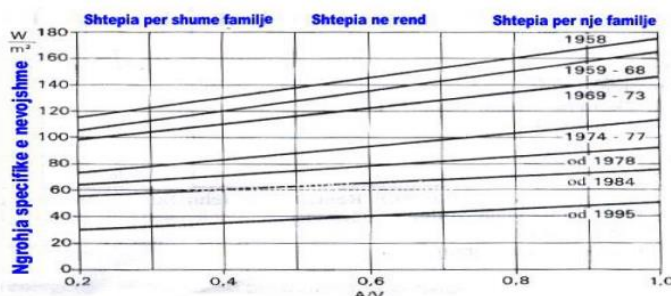

Tabela Vlerat orientuese për nxehtësinë specifike të ngrohjes, në varësi nga vjetërsia dhe raporti A/V (sipërfaqja e jashtme përfshirëse ndaj vëllimit). Për shtëpitë për disa familje dhe me nxehtësi specifike të nevojshme:

Për objektet e vjetra: 80 W/m² është 0.4

Për objektet e reja : 40 W/m² është 0.6

Tabela 75 Nxehtësia e nevojshme specifike mesatare maksimale për objekte afariste për m³ të hapësirës Për hapësirat me vëllim 1.000 m³, ngrohja e nevojshme është ~ 1.25 W/m³ K Për hapësirat me vëllim 2.000 m³ ngrohja e nevojshme është ~ 1.00 W/m³ K Për hapësirat me vëllim 5.000 m³ ngrohja e nevojshme është ~ 0.8 W/m³ K Për hapësirat me vëllim 10.000 m³ ngrohja e nevojshme është ~ 0.6 W/m³

Tabela 74 Dimenzionimi i gypave varësisht nga konsumi, karakteristikat teknike.

	-25% 85	DIM mm	Vel. m/s	Flow m ³ /h	Capacity (kW) / temp. difference						Pa/m
					60	40	20	15	10	5	
Steelflex	20.00	0.45	0.33	0.33	23	15	8	6	4	2	178
Steelflex	25.00	0.53	0.65	0.65	46	30	15	11	8	4	167
Steelflex	28.00	0.60	0.98	0.98	68	45	23	17	11	6	180
Steel	26.90	0.53	0.70	0.70	49	33	16	12	8	4	182
Steel	33.70	0.60	1.38	1.38	96	64	32	24	16	8	165
Steel	42.40	0.68	2.64	2.64	184	123	61	46	31	15	148
Steel	48.30	0.75	3.94	3.94	275	183	92	69	46	23	150
Steel	60.30	0.90	7.56	7.56	527	352	176	132	88	44	159
Steel	76.10	1.05	14.67	14.67	1,024	682	341	256	171	85	156
Steel	88.90	1.13	21.65	21.65	1,510	1,007	503	378	252	126	146
Steel	114.30	1.35	43.78	43.78	3,055	2,036	1,018	764	509	255	151
Steel	139.70	1.50	74.46	74.46	5,195	3,463	1,732	1,299	866	433	143
Steel	168.30	1.65	119.88	119.88	8,364	5,576	2,788	2,091	1,394	697	136
Steel	219.10	1.88	234.02	234.02	16,327	10,884	5,442	4,082	2,721	1,361	126
Steel	273.00	1.91	374.03	374.03	26,095	17,397	8,698	6,524	4,349	2,175	100
Steel	323.90	1.95	539.12	539.12	37,613	25,075	12,538	9,403	6,269	3,134	84
Steel	355.60	2.03	679.12	679.12	47,380	31,587	15,793	11,845	7,897	3,948	81
Steel	406.40	2.06	904.35	904.35	63,094	42,063	21,031	15,774	10,516	5,258	72
Steel	457.20	2.10	1173.68	1173.68	81,885	54,590	27,295	20,471	13,647	6,824	64
Steel	508.00	2.18	1509.26	1509.26	105,297	70,198	35,099	26,324	17,550	8,775	60
Steel	558.80	2.25	1897.92	1897.92	132,413	88,275	44,138	33,103	22,069	11,034	57
Steel	609.60	2.33	2330.41	2330.41	162,587	108,391	54,196	40,647	27,098	13,549	55
Steel	711.80	2.40	3270.19	3270.19	228,153	152,102	76,051	57,038	38,025	19,013	49
Steel	813.00	2.48	4427.30	4427.30	308,881	205,921	102,960	77,220	51,480	25,740	44
Steel	914.00	2.55	5762.46	5762.46	402,032	268,021	134,011	100,508	67,005	33,503	41
Steel	1016.00	2.63	7333.22	7333.22	511,620	341,080	170,540	127,905	85,270	42,635	38
Steel	1220.00	2.63	10602.37	10602.37	739,700	493,133	246,567	184,925	123,283	61,642	31
Copper	18.00	0.45	0.33	0.33	23	15	8	6	4	2	173
Copper	22.00	0.53	0.59	0.59	41	28	14	10	7	3	173
Copper	28.00	0.60	1.11	1.11	78	52	26	19	13	6	162

▪ **Normativat për konsum specifik të energjisë**

Tabela 75 Konsumi specifik i energjisë varësisht nga vjetërsia e objektit

Viti i Ndërtimit	Faktori i Konfigurimit (f_0)	Konsumi vjetor i ngrohjes për ngrohjen e hapësirës (kWh/m ² vit)	Konsumi vjetor i ngrohjes për ngrohjes e ujit sanitar (kWh/m ² vit)
→ 1984 (1987)	0,30-0,35	150-135 ³	45
1984 (1987) →		90-81	
Ndërtesa te reja 2002-2006		55	
Ndërtesa te reja 2006→		50-45	
Viti i Ndërtimit	Faktori i Konfigurimit (f_0)	Konsumi vjetor i ngrohjes për ngrohjen e hapësirës (W/m ² vit)	Konsumi vjetor i ngrohjes për ngrohjes e ujit sanitar (W/m ² vit)
→ 1984 (1987)	0,30-0,35	135	23
1984 (1987) →		75	
Ndërtesa te reja 2002-2006		45	
Ndërtesa te reja 2006→		45-35	

Tabela 76 Krahasimi i energjisë termike dhe efijences se energjisë varësisht nga lënda djegës

Lënda djegëse	Forma	Kostoja e energjisë (c/kWh)	Rangimi sezonal sipas efijencës				
			60%	50%	40%	30%	20%
Lënda e ngurtë	Briket	5,82	9,70	11,64	14,55	19,40	29,10
Thëngjill	(Ligniti)	5,64	9,40	11,28	14,10	18,80	28,19
Nafta	Nafta	8,58	14,31	17,17			
	Kerozini 16	8,39	13,98	16,77			
L.P.G.	L.P.G.17	12,37	20,61	24,74			
Gazi Natyror	D1: <5,556 kWh në vit	7,19	11,98	14,37	17,97	23,95	35,93
Energjia elektrike	Band DB: >=1,000 <2,500 kWh në vit	25,03					
Druri	Peleti	5,02	8,37	10,04	12,55		
	Briketi	7,93	13,21	15,85	19,81	26,42	39,63
Electricity	DB: >=1,000 <2,500 kWh ne vit	25,03	6,26	5,56	5,01	4,55	4,17

Burimi: Energycostcomparison, Trend report March 2011, Nottingham society of engineering

▪ **KATALOGU DHE KARAKTERISIKAT TEKNIKE TË GYPAVE TË PARAIZOLUAR**

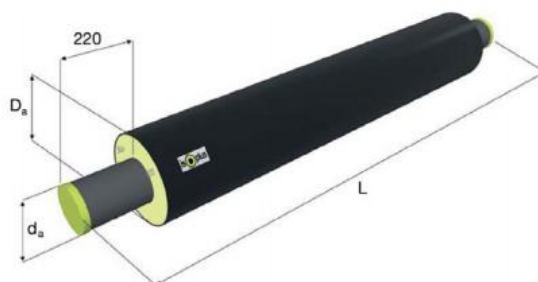

Figura 32 Detali i gypave të paraizoluara

Tabela 77 Dimensionet e gypave

Type	Dimensions carrier pipe P235GH			Dimensions jacket pipe PEHD									Weight without water G in kg/m (s acc. to isoplus)							
	Nominal Diameter / Dimension in		Outside-Ø d _a in mm	Wall-thickn. acc. to isoplus EN 253			PEHD-Jacket-Pipe Outside-Ø x Wallthickness D _a x s in mm													
	DN	Inch		s	s	s	Insulation Class / Delivery Length L in m													
						Standard			1x reinforced			2x reinf.								
DRE-20	20	¾"	26,9	2,6	2,0	90 • 3,0	✓	✓	✓	110 • 3,0	✓	✓	✓	125 • 3,0	✓	✓	✓	2,68	3,08	3,41
DRE-25	25	1"	33,7	3,2	2,3	90 • 3,0	✓	✓	✓	110 • 3,0	✓	✓	✓	125 • 3,0	✓	✓	✓	3,54	3,96	4,30
DRE-32	32	1¼"	42,4	3,2	2,6	110 • 3,0	✓	✓	✓	125 • 3,0	✓	✓	✓	140 • 3,0	✓	✓	✓	4,60	4,95	5,32
DRE-40	40	1½"	48,3	3,2	2,6	110 • 3,0	✓	✓	✓	125 • 3,0	✓	✓	✓	140 • 3,0	✓	✓	✓	5,04	5,38	5,76
DRE-50	50	2"	60,3	3,2	2,9	125 • 3,0	✓	✓	✓	140 • 3,0	✓	✓	✓	160 • 3,0	✓	✓	✓	6,25	6,62	7,16
DRE-65	65	2½"	76,1	3,2	2,9	140 • 3,0	✓	✓	✓	160 • 3,0	✓	✓	✓	180 • 3,0	✓	✓	✓	7,73	8,28	8,87
DRE-80	80	3"	88,9	3,2	3,2	160 • 3,0	✓	✓	✓	180 • 3,0	✓	✓	✓	200 • 3,2	✓	✓	✓	9,15	9,75	10,49
DRE-100	100	4"	114,3	3,6	3,6	200 • 3,2	✓	✓	✓	225 • 3,4	✓	✓	✓	250 • 3,6	✓	✓	✓	13,23	14,24	15,35
DRE-125	125	5"	139,7	4,0	3,6	225 • 3,4	✓	✓	✓	250 • 3,6	✓	✓	✓	280 • 3,9	✓	✓	✓	17,39	18,51	20,03
DRE-150	150	6"	168,3	4,5	4,0	250 • 3,6	✓	✓	✓	280 • 3,9	✓	✓	✓	315 • 4,1	✓	✓	✓	22,74	24,26	26,12
DRE-200	200	8"	219,1	6,3	4,5	315 • 4,1	✓	✓	✓	355 • 4,5	✓	✓	✓	400 • 4,8	✓	✓	✓	39,78	42,29	45,32
DRE-250	250	10"	273,0	6,3	5,0	400 • 4,8	✓	✓	✓	450 • 5,2	✓	✓	✓	500 • 5,6	✓	✓	✓	52,01	55,83	60,08
DRE-300	300	12"	323,9	7,1	5,6	450 • 5,2	✓	✓	✓	500 • 5,6	✓	✓	✓	560 • 6,0	✓	✓	✓	67,94	72,19	77,74
DRE-350	350	14"	355,6	8,0	5,6	500 • 5,6	✓	✓	✓	560 • 6,0	✓	✓	✓	630 • 6,6	✓	✓	✓	83,95	89,49	96,92
DRE-400	400	16"	406,4	8,8	6,3	560 • 6,0	✓	✓	✓	630 • 6,6	✓	✓	✓	670 • 6,9	✓	✓	✓	104,76	112,18	116,73
DRE-450	450	18"	457,0	10,0	6,3	630 • 6,6	✓	✓	✓	670 • 6,9	✓	✓	✓	710 • 7,2	✓	✓	✓	133,38	137,93	142,75
DRE-500	500	20"	508,0	11,0	6,3	670 • 6,9	✓	✓	✓	710 • 7,2	✓	✓	✓	800 • 7,9	✓	✓	✓	159,42	164,24	176,11
DRE-600	600	24"	610,0	12,5	7,1	800 • 7,9	✓	✓	✓	900 • 8,7	✓	✓	✓	1000 • 9,4	✓	✓	✓	218,27	233,12	249,42

Burimi: www.isoplus.org

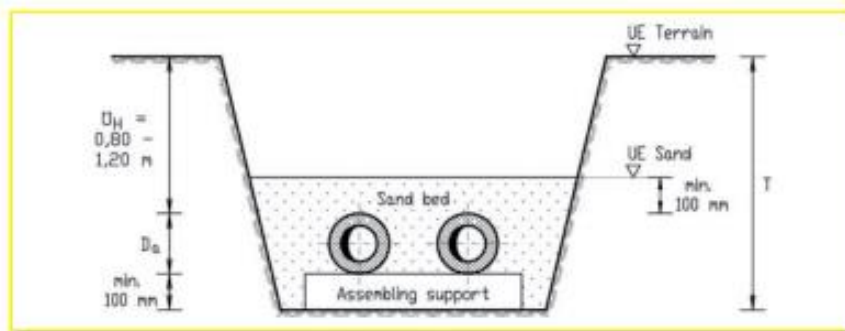

Figura 33 Karakteristikat teknike të gypave të instaluar në trase (kanal)

Burimi: www.isoplus.org

Tabela 78 Karakteristikat teknike të instalimit të gypave të ngrohjes në trase

Jacket-pipe-Ø D _a in mm	65	75	90	110	125	140	160	180	200	225	250	280	315	355
Covering height Ø _H in m	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Soil-depth T in m	0,97	0,98	0,99	1,01	1,03	1,04	1,06	1,08	1,10	1,13	1,15	1,18	1,22	1,26

Jacket-pipe-Ø D _a in mm	400	450	500	560	630	670	710	800	900	1000	1100	1200	1300	isoplus
Covering height Ø _H in m	0,80	0,80	0,80	0,80	0,90	0,90	1,00	1,00	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	
Soil-depth T in m	1,30	1,35	1,40	1,46	1,63	1,67	1,81	1,90	2,20	2,30	2,40	2,50	2,60	

Burimi: www.isoplus.org

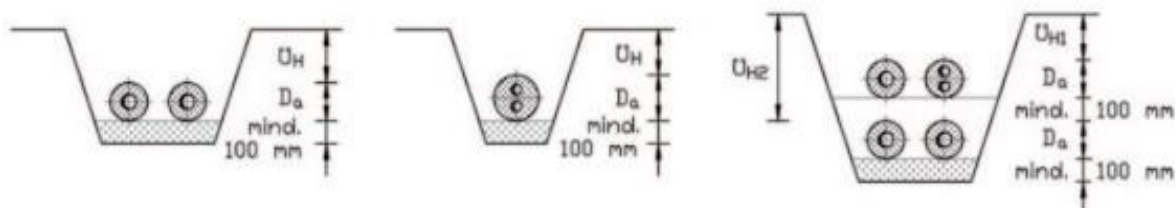

Figura 34 Llojet e instalimeve ne trase

Burimi: www.isoplus.org

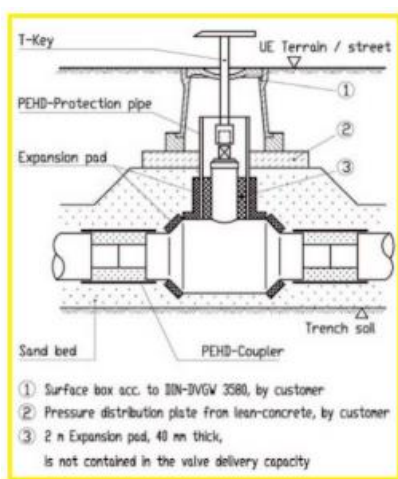

Figura 35 Instalimi i valvuleve teleskopike në degëzimet nga rrjeti primar deri tek objektet (nënstacionet termike në objekte)

▪ **KRITERET TEKNIKE PËR INSTALIMET E RRJETIT TË NGROHJES**

Gypat kryesor të furnizimit me ngrohje duhet të sipas rregullave teknike të parapara nga prodhuesi me renome të jashtëzakonshme në rrjeta termike kompania “Isoplus”, kriteret përfshihen:

- Thellësia dhe gjerësia e trasesë sipas Isoplusit;
- Distanca mes të gypave varësisht nga dimensionet, diametrik nominal i gypit;
- Nuk lejohet ndërtim i vrazhdë (objekte, etj) mbi gypat e ngrohjes;
- Vendosja e shiritave lajmërues mbi aksin e gypave

Gypat të ngrohjes të paraizoluara vendosen kryesisht në vende ku është jo e vështirë qasja gjatë intervenimit, trotuare kryesisht. Në degëzimet tani janë duke u përdorur valvulet teleskopike. Degëzimet nënkuptojnë degët të cilat degëzohen nga rrjeti kryesor në drejtim të nënstacioneve termike në objekte banesore.

Objektet kolektive duhet të caktojnë hapësirën në Bodrum për instalimin e nënstacioneve termike, hapësira e nevojshme: 5-12m²

Në rast e përcilljes paralel me gypat e ujësjellësit etj. Distanca minimale duhet të jetë: 0.5-1m.

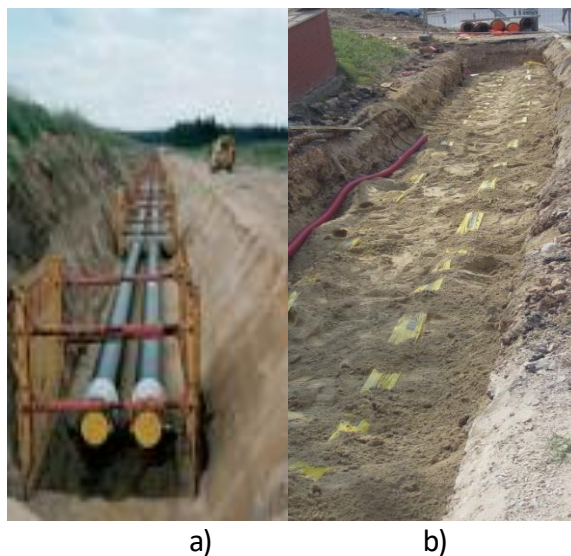

Figura 36 gypat e vendosur në trase, b-shiriti lajmërues mbi aksin e gypave

▪ **Integrimi i teknologjive aktive diellore**

Duke marrë parasysh kontekstin e ri të zhvillimeve të reja, sipas Planit Zhvillimor Komunal Suharekë 2021-2029, Koncepti i Zhvillimit Hapësinor për energjinë elektrike, ka paraparë:

- Prodhimin e energjisë elektrike prej mullinjve të erës
- Prodhimin e energjisë elektrike prej panelave solar
- Prodhimin e energjisë elektrike përmes hidrocentralit.

Potenciali i rrezatimit diellor në Suharekë tregon mundësi të mira për **integrimin e teknologjive aktive diellore dhe gjenerimin e energjisë elektrike në ndërtesa:**

- kolektorë diellorë termik për ngrohjen e ujit sanitar;
- panelet fotovoltaike për mikroprodhimin e energjisë elektrike

Sipas tabelës për nënzonat klimatike të Kosovës, intensiteti i rrezatimit diellor, Zona 1 (ku përfshihet komuna e Suharekës) përbën zonën me vlerat më të larta të rrezatimit diellor.

Nr.	ZONA 1	ZONA 2	ZONA 3	ZONA 4
1	Pejë	Prizren	Podujevë	Gjilan
2	Deçan	Dragash	Novobërdë	Viti
3	Gjakovë	Mitrovicë	Kamenicë	Kaçanik
4	Klinë	Skenderaj	Istog	Shtërpcë
5	Rahovec	Glllogovc	Zubin Potok	
6	Suharekë	Obiliq	Leposaviq	
7	Malishevë	Fushë Kosovë	Zveçan	
8		Lipjan	Vushtrri	
9		Shtime		
10		Prishtinë		
11		Ferizaj		

Në bazë të të dhënave për intenzitetin e rrezatimit diellor në rrafsh optimal dhe të dhënat demografike, Komuna e Suharekës ka potencial neto për shfrytëzimin e energjisë diellore për ngrohjen e ujit sanitar prej **828.9 kWh/(m²*vit)**, dhe potencial total për ngrohje prej **3027806 kWh/vit**.

Gjithashtu, sa i përket potencialit të shfrytëzimit të energjisë diellore për prodhimin e energjisë elektrike me panele diellore, Komuna e Suharekës ka potencial neto prej **249 kWh/(m²*vit)**, dhe potencial total prej **909597 kWh/vit**.

Për zgjidhjet integruese të energjisë, thelbësore është përfshirja e lagjeve dhe blloqeve të ndërtesave ose grupet e pronave, për të zbatuar zgjidhjet e sistemit në nivelin e duhur, p.sh. **rrjete të vogla të energjisë** që furnizohen nga burime të rinovueshme. Kjo qasje mund të mbyllë hendekun midis nivelit të qytetit dhe nivelit të ndërtesës. Duke qenë se potenciali i rrezatimit diellor në Suharekë tregon mundësi të mira për integrimin e teknologjive diellore dhe gjenerimin e energjisë elektrike në ndërtesa, instalimi i duhur i këtyre sistemeve rregullohet përmes këtij dokumenti të Hartës Zonale.

Kushtet për instalimet në çati

Sistemet e energjisë diellore të montuara në çati, pavarësisht nga madhësia, lejohen për zhvillim pa pasur nevojë për një leje të posaçme, me kushtin që instalimi të mos jetë i një dizajni të pazakontë. Këto projekte nuk mund të ndalohen dhe mund të ndërtohen pasi të jetë lëshuar një leje ndërtimi.

Përzgjedhja e vendit/lokacionit: ky dokument dekurajon fuqimisht vendndodhjet që rezultojnë në humbje të konsiderueshme të tokës dhe burimeve natyrore, duke përfshirë tokën bujqësore dhe pyjore, dhe **inkurajon vendosjen në çati**, si dhe **lokacionet në rrethet industriale dhe tregtare**, ose në toka të zbrazëta dhe të trazuara.

Për sa i përket pronave të fermave, çatitë janë të preferueshme. Nëse hapësira e çatisë është e pamjaftueshme, toka bujqësore jo e punueshme mbetet zgjedhja e dytë.

Kur kërkohet një aplikim planifikimi, faktorët që duhet të merren parasysh për integrimin e moduleve fotovoltaike dhe kolektorëve për ngrohjen e ujit përfshijnë:

- Efikasiteti i moduleve fotovoltaike varet drejtëpërdrejtë edhe nga këndi i rënies së rrezatimit diellor mbi modul. Modulet diellore duhet të jenë të orientuara në drejtim të jugut, dhe me pjerrtësi optimale nga 33°-34°.

- Nevoja për sipërfaqe të mjaftueshme të moduleve diellore për të prodhuar energjinë e kërkuar nga sistemi
- Ngjyra dhe pamja e moduleve, veçanërisht nëse nuk ka një dizajn standard

Kushtet për instalimet në tokë

Për sistemet e montuara në tokë, ekziston një dallim midis mënyrës se si trajtohen sistemet e shkallës së vogël, të mesme dhe të shkallës së madhe dhe ku secili lejohet sipas të drejtës, nëpërmjet rishikimit të planit të vendndodhjes ose me leje të posaçme. Sisteme të montuara në tokë në shkallë të vogël, që do t'i shërbenin një shtëpie, bizneseve të vogla apo ndërtesa të vogla komunale, lejohen në të gjithë komunitetin pa një leje të veçantë. Sistemet në shkallë të mesme për instalim në tokë, nuk lejohen në zona banimi pa një kontroll rregullator përmes rishikimit të planit të zonës së caktuar, për mbrojtjen e shëndetit, sigurinë dhe mirëqenien publike.

▪ STANDARDET E DIMENSIONEVE:

Në shumicën e rasteve, standardet ekzistuese dimensionale lejojnë zhvillimin e sistemeve të energjisë diellore në shkallë të vogël, të mesme dhe të madhe. Megjithatë, nëse komuna në raste të caktuara vendos se standarde alternative të dimensioneve janë të nevojshme për të lejuar zhvillimin e sistemeve të energjisë diellore, duke mbrojtur shëndetin dhe mirëqenien publike, **ajo mund t'i imponojë ato.**

Për sa i përket kërkesave më themelore dimensionale siç janë pengesat nga linja e pronës, komuna gjithashtu mund të vendos në rast se mund të bëhen rregullime për të inkurajuar përdorimin më të gjerë të sistemeve të energjisë diellore.

PËRJASHTIMET: Pajisjet mekanike dhe pajisjet e nevojshme për funksionimin ose mirëmbajtjen e vetë ndërtesës ose strukturës, duke përfshirë oxhaqet, ventilatorët, kullat ftohëse, rezervuarët e ujit, ndër to edhe **sistemet e energjisë diellore të montuara në çati**, etj, përjashtohen nga kufizime të caktuara të lartësisë së ndërtesës.

Kufizimet e lartësisë zbatohen për të gjitha sistemet e energjisë diellore të montuara në tokë. Në rastet kur sistemi i energjisë është aksesor për një ndërtesë kryesore, zbatohen kufizimet e lartësisë për strukturat ndihmëse. Në rastet kur sistemi përbën strukturën kryesore të një parcele, zbatohen kufizimet e lartësisë për strukturat kryesore.

Kushtet e instalimit të paneleve diellore në çati në prona banimi

- Vargu diellor FV nuk duhet të dalë më shumë se 200 mm mbi vijën e çatisë;
- Paneli diellor FV nuk duhet të jetë i dukshëm nga rruga nëse ndodhet brenda një zone të konservuar ose një zone të trashëgimisë;
- Për aq sa është e mundur, paneli duhet të vendoset për të minimizuar efektin në pamjen e jashtme të ndërtesës.

Për strukturat/ndërtesat tjera të vendosura brenda kufirit të pronës si garazha, stalla, mbi të cilat planifikohet instalimi i një sistemi diellor FV, zhvillimi zbaton të njëjtat kushte si për shtëpitë e banimit.

Kushtet e instalimit të paneleve diellore në tokë në prona banimi

Sisteme të montuara në tokë në shkallë të vogël, që do t'i shërbenin një shtëpie, lejohen për zhvillim nëse:

- Modulet diellore FV të jenë jo më shumë se 4 m lartësi;
- Modulet diellore FV të instalohen në distancë mbi 5 m nga kufiri i pronës;
- Preferohet që madhësia e vargut diellor FV nuk duhet të kalojë 9 m²

Sistemet e montuara në tokë me sipërfaqe më të madhe se 9 m², kalojnë në kategorinë e sistemeve të mesme dhe të mëdha, për të cilat do të kërkohej rishikimi i planit të zones.

Kushtet e instalimit të paneleve diellore në çati për furnizim të pronave komerciale

- *Çatitë me pjerrësi:* Vargu diellor FV nuk duhet të dalë më shumë se 200 mm mbi vijën e çatisë;

- *Kulmet e sheshta*: Pjesa më e lartë e panelit FV të jetë më pak se 1 m më e lartë se pika më e lartë e çatisë (duke përjashtuar strukturat si oxhaku);
- Vargu FV të vendoset mbi 1 m distancë nga skajet e jashtme të çatisë;
- Për aq sa është e mundur, paneli duhet të vendoset për të minimizuar efektin në pamjen e jashtme të ndërtesës.

Kushtet e instalimit të paneleve diellore në tokë në prona komerciale, bujqësore dhe industriale

- Modulet diellore FV të jenë jo më shumë se 4 m lartësi;
- Modulet diellore FV instalohen në distance mbi 5 m nga kufiri i pronës;
- Madhësia e rrejtës diellor PV nuk i kalon 9 m²;
- Paneli diellor FV nuk duhet të jetë i dukshëm nga rruga nëse ndodhet brenda një zone të konservuar ose një zone të trashëgimisë;

Meqenëse shumica e instalimeve komerciale të sistemeve diellore FV janë shumë më të mëdha se 9 metra katrorë, një leje e veçantë do të kërkohet për sistemet komerciale FV diellore të montuara në tokë pothuajse në të gjitha rastet.

9.6. Rrjeti i shpërndarjes lokale me energji elektrike

Qyteti i Suharekës me rrethinë furnizohet me energji elektrike nga nënstacioni :

NS Suhareka 110/35/10(20) kV në kuadër të të cilit janë të instaluar dy trafo.

T1-110/35/10 kV me fuqi 31.5 MVA

T2-110/10(20) kV me fuqi 31.5 MVA

Për furnizimin e këtij nënstacioni janë të ndërlidhura tri linja linjave 110 kV, konkretisht linjave të paraqitura në figurën 1 në vijim :

Linja nr. 179/2 NS Suhareka-NS Ferizaji 1.

Linja nr. 179/3 NS Suhareka-NS Prizreni 3

Linja nr. L158 NS Suhareka-NS Rahoveci18.

Nënstacioni Suhareka është rindërtuar në tërësi dhe tani i gjithë konsumi i qytetit dhe rrethinës së Suharekës do të furnizohet nga ky nënstacion, pasi që edhe daljet të cilat kane qenë nga nënstacioni 35/10kV janë transferuar në nënstacionin 110/35/10(20) kV Suhareka.

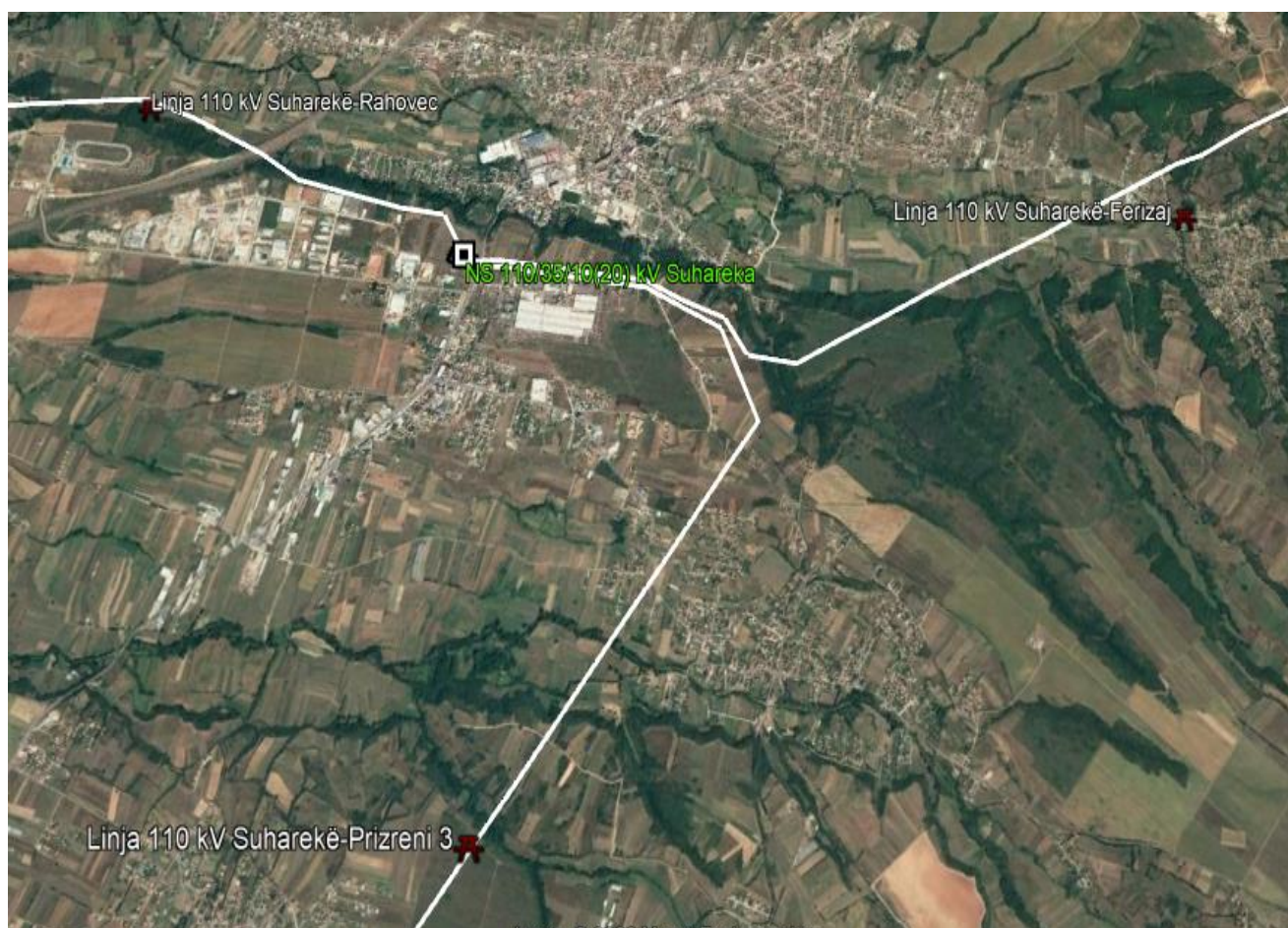

Figura 37 Shtirja e linjave transmetuese energjetike 110kV në Suharekë

Ndërsa ne tabela 80 është paraqitur Infrastruktura për shpërndarjen e energjisë elektrike trafot, linjat (ajrore) te tensionit te larte dhe tensionit të mesëm si dhe fuqia e trafove te instaluar ne nivelin 10(20) kV.

Tabela 79 Infrastruktura energjetike e instaluar ne komunën e Suharekës –linjat , trafot e tensionit te larte, linjat e tensionit te mesëm dhe fuqia e instaluar ne daljet 10(20)MVA.

I. Linjat 110 kV			
	Linja 110 kV NS Suhareka –NS Ferizaji 1.		30.425 km
	Linja 110 kV NS Suhareka –NS Prizreni 3.		8.862 km
	Linja 110 kV NS Theranda –NS Rahoveci*.		16.447 km
Trafo T1- 110/10(20) kV - 31.5 MVA		Trafo T2- 110/35/10(20) kV - 31.5 MVA	
		63 MVA	
II. Linjat ajrore dhe kabllorike 35 dhe 10(20) kV			
1.	Linja 35 kV #		14.59 km
2.	Linja 10(20) kV #		259.88 km
III. Linjat ajrore- dhe kabllorike –daljet nga NS suhareka 10(20) kV			
1.	Suhareka	Dalja 10 kV	Mushtishti
2.	Reshtani	Budakova	Gjinovci
3.	Peqan	Studenqani	Shiroka
4.	Shirokë		Mamushë
P _{inst} -daljeve 68.4 MVA			
▪ ¹ Linja 110kV nr L158 NS Suhareka-NS Rahoveci. Eshte leshuar ne pune ne Qetshor 2020			

Ndërsa në tabelën e mëposhtme nr 52 janë paraqitur te gjitha trafot ne te tria nivelet e tensionit si dhe gjatësia e linjave ne nivelin e tensionit te ulet.

Në Suhareke ka te instaluar dy trafo 110kV, 10 transformatorë 35/10 kV, 380 transformatorë 10(20)/0.4 kV dhe 6 transformatorë 10/0.4 kV si dhe rreth 980km rrjete te tensionit 0.4 kV.

Tabela 80 Numri i transformatorëve ne te gjitha nivelet e tensionit dhe gjatësia e linjave 0.4 kV ne km.

	110/10(20) kV	10(20)/0.4 kV	10/0.4 kV
Nr i trafove ne nivelet përkatëse te tensionit	2	380	6
Linja e tensionit t ulet 0.4 kV (km)	980		

Sipas shënimeve qe janë marre nga KEDS dhe janë paraqitur ne tabelën nr 3 është numri i përgjithësohen i konsumatorëve ne tre sektorët, komercial , publik dhe ne amvisëri.

Tabela 81 Numri i klientëve sipas kategorive te klientëve

Klient të amvisërisë	Klient publik	Klient komercial
14,389	129	2,504

Nga analiza për numrin e banoreve sipas vendbanimeve, dhe te dhënave mbi konsumatorët, daljet si dhe shënimet e trafove te instaluar neper lokalitete e komunës se Suharekës është bere analiza e gjendjes se nevojave për instalime te reja te këtyre trafove dhe ne tabelën me poshtë janë përmbledhur këto te dhëna dhe janë paraqitur ne varësi nga dalja përkatëse, pastaj nr i banoreve ne atë lokalitet si dhe fuqia e angazhuar dhe mungesa e konstatuar.

Tabela 82 Lista e vendbanimeve sipas numrit të banoreve, fuqisë së instaluar dhe asaj të nevojshme

Nr.	Vendbanimi	Dalja nga NS	Banorë (2020)	Nr i njësive të banimit	Fuqia (kVA)	
					E instaluar	E nevojshme
1	Suharekë	Suhareka, Reshtani, Shiroka, Gjinovci	12,362	3,569	27,460	2500
2	Leshan	Mamusha	1,748	387	1,230	410
3	Tërnjë		927	333	650	570
4	Neprebisht		820	195	650	160
5	Javor	Malishevë	524	61	250	0
6	Luzhnicë		172	30	160	0
7	Studençan	Studençan	3,617	757	2,560	480
8	Samadrexhë		3,486	733	2,570	410
9	Reshtan		1,214	380	1,770	0
10	Dobërdelan		1,218	290	1,010	320
11	Peqan	Peqan	2,513	430	1,900	0
12	Sllapuzhan		1,121	218	500	410
13	Duhël		1,855	314	1,370	0
14	Nishor		1,291	192	1,250	0
15	Bllacë		3,598	746	2,230	650
16	Semetisht		1,688	300	1,070	160
17	Kastërc		467	70	500	0
18	Sopijë	Mushtisht	3,475	544	1,360	850
19	Dubravë		849	198	1,320	0
20	Dvoran		153	39	260	0
21	Delloç		175	20	360	0
22	Savrovë		1,127	245	570	500
23	Maçitevë		454	70	260	250
24	Bukosh		1,274	268	920	250
25	Vraniq		2,150	512	1,810	410
26	Mushtisht		3,400	815	3,660	0
27	Popolan		274	60	160	250
28	Gelancë	Gjinoc	1,225	296	1,410	0
29	Greikoc		2,655	614	1,660	800
30	Gjinoc		2,264	494	1,870	250
31	Sallagrazhde		1,408	332	2,050	0
32	Staravuçinë	Budakovë	271	45	160	160
33	Reqan		1,278	200	420	500
34	Mohlan		475	90	160	250
35	Budakovë		1,856	293	1,170	160
36	Krushicë e Ep.		192	65	160	160
37	Krushicë e Po.		482	75	410	0
38	Dragaçinë		230	30	160	0
39	Griçec		617	87	480	0
40	Papaz		311	47	160	160

41	Vërshec		186	21	160	0
42	Çadrak		179	24	160	100
Fuqia në Total					68,400	11,120

Tabela 83 Projektet-Plani i Veprimit

Projektet në realizim e sipër dhe në proces të tenderimit (kategoria: përforcim rrjeti)			
N	Emërtimi i Projektit	Përshkrimi teknik	Viti
5	Linja e re 110kV NS Rahoveci – NS Suhareka	- 15 km, Al/Çe 240 mm ² , - Fusha e linjës 110 kV në NS Suhareka, Projekti ndërlidhet me projektin e ri-vitalizimit të pajisjeve të TL në NS Rahoveci	Q2: 2020
Projektet në realizim e sipër dhe në proces (kategoria: ri-vitalizimit të nënstacioneve)			
Nr	Emërtimi i Projektit	Përshkrimi teknik	Viti
3	Ri-vitalizimi i pajisjeve të TL në NS Suhareka	Ndërimi i dy fushave të linjave 110 kV, dhe një fushe lidhëse 110 kV. Kalim në sistem të zbarave të dyfishta. - Ndërimi i dy fushave transformatorike 10 kV dhe një 35 kV. Projekti do të koordinohet me projektin e linjës së re: Rahovec- Suharekë	Q4: 2020
Lista e projekteve të planifikuara për përforcimin në rrjetin e transmisionit 2017-2026			
Nr	Emërtimi i Projektit	Përshkrimi teknik	Viti
6	Zëvendësim transformatori në NS Suhareka, T1=31.5 MVA	Transformator TR2 110/10(20) kV, 40 MVA. Siguria e furnizimit të konsumit të Suharekës; Plotësim i kriterit N-1 në Transformim. Reduktim i humbjeve në shpërndarje.	Q2-2022

- Shfrytëzimi dhe rregullimi i hapësirës brenda shiritave (korridoreve) të mbrojtura të linjave duhet të jetë në pajtim me udhëzimet e posaçme teknike dhe kushteve të organeve përgjegjëse ose personave juridik të autorizuar.
- Ndërtimi mbi kanalet kabllorike të linjave është i ndaluar, përjashtimisht është i lejuar ndërtimi i parkingjeve, terreneve sportive, infrastrukturës së ulët por duke siguruar qasje të lirë për hapjen e këtyre kanaleve.
- Hapësira nën largpërçues në parim nuk është e dedikuar për ndërtim të objekteve ndërtimore për banim, rekonstruktiv të objekteve banesore, rritje të bimëve të larta etj.
- Në rast të rindërtimit në objekte ndërtimore banesore – kur rritet lartësia e këtyre objekteve, kjo duhet të behet në pajtim me normat dhe standardet teknike ashtu që të mos cenohet korridori i linjave.
- Kabllot e tensionit të lartë 110 kV e edhe nivelit më të lartë, duhet të ndërtohen në trase përgjatë rrugëve në pjesët e tyre ku frekuenca e transportit është më e vogël dhe duke shmangur këmbët e urave, trotualet etj.
- Në vendet ku linja ajrore kalon në kabllorike duhet të sigurohet hapësira për rreth shtyllës për vendosje të pajisjeve të TL me qasje të pa penguar në pajtim me rregulloret teknike.
- Gjatë ndërtimit të një linje energjetike kabllorike nëse kryqëzohet apo edhe ndërtohet në afërsi të infrastrukturës tjetër, atëherë duhet të respektohen normat mbi distancat përkatëse, ashtu që të mos manifestohen ndikime tjera negative.

- Rikonstruktimi i infrastrukturës energjetike duhet te bëhet duke shfrytëzuar korridoret ekzistuese dhe ne pajtim me rregulloren teknike, gjithnjë ku kjo është e mundur.
- Në të gjitha rrugët e asfaltuara, e posaçërisht ne zona urbane në një rën anë të trotuarit, duhet rezervuar për ndërtimin e kanalit kabllor për shtrirjen e linjave dhe instalimeve tjera.
- **Rekomandimet nga Plani shtesë investues për vitet 2019-2028.**

Duke u bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimor Komunal, të Suharekës, si dhe rekomandimet dhe duke marrë për bazë gjendjen ekzistuese të rrjetit energjetik është analizuar në tërësi, në të njëjtin janë nxjerrë përfundimet si dhe nevojat për zgjerimin e kapaciteteve energjetike në komunën e Suharekës.

Rekomandimet nga Plani shtesë investues për vitet 2019-2028:

- Rritja dhe përmirësimi i kapaciteteve të tensionit të mesëm në nënstationet ekzistuese 110/35kV (zgjerimi i NS 110/10(20) kV me transformatorë të ri.
- Rehabilitimi i përgjithshëm i sistemit dhe ngritja e kapaciteteve të tensionit të mesëm për të mundësuar ndryshimin e nivelit të operimit të tensionit të rrjetit nga 10 kV në 20 kV.
- Zëvendësimi i transformatorëve 10/0.4 kV me transformatorë 20(10)/0.4 kV .
- Zëvendësimi i linjave 10kV të vjetësuara dhe të mbingarkuara me linja të reja 20kV.
- Zëvendësimi i shtyllave të drurit me shtylla betoni duke i zëvendësuar edhe pajisjet tjera përcjellëse 20kV (izolatorë, konzolla, etj).
- Zëvendësimi i kabllorëve të vjetra me vaj 10kV me kablo të reja të nivelit XLPE 20kV
- Zëvendësimi i përçuesve, shtyllave dhe transformatorëve 10/0,4 kV të dëmtuar, për të qenë në pajtueshmëri me standardet dhe për të garantuar siguri publike dhe të furnizimit.
- Zëvendësimi i linjave të vjetra 10kV (përçuesi, shtyllat, etj) me linja të reja 10(20)kV, aty ka janë të vjetësuara dhe të cilat paraqesin rrezik për rrethin.
- Shtimi i fuqive të transformatorëve tek ata të ngarkuar mbi 70%, apo ndërrimi i këtyre transformatorëve me transformatorë më pak të ngarkuar.
- Rikonstruimi dhe ri konfigurimi i rrjetave 10(20)kV dhe 0.4 kV me prioritet ne qendra te qytetit me rrjet të ri kabllor për të mundësuar furnizim unazor si siguri furnizimi.

Projektet në realizim e sipër dhe në proces të tenderimit (kategoria: përforsim rrjeti)			
N	Emërtimi i Projektit	Përshkrimi teknik	Implementimit
1	Linja e re 110kV NS Rahoveci – NS Suhareka	- 15 km, Al/Çe 240 mm ² , - Fusha e linjës 110 kV në NS Suhareka, Projekti ndërlidhet me projektin e ri-vitalizimit të pajisjeve të TL në NS Rahoveci	Q2: 2020
Projektet në realizim e sipër dhe në proces (kategoria: ri-vitalizimit të nënstationeve)			
2	Ri-vitalizimi i pajisjeve të TL në NS Suhareka	Ndërrimi i dy fushave të linjave 110 kV, dhe një fushe lidhëse 110 kV. Kalim në sistem të zbarave të dyfishta. - Ndërrimi i dy fushave transformatorike 10 kV dhe një 35 kV. Projekti do të koordinohet me projektin e linjës së re: Rahovec- Suharekë	Q4: 2020
Lista e projekteve të planifikuara për përforsimin në rrjetin e transmisionit 2017-2026			
3	Zëvendësim transformatori në NS Suhareka, T1=31.5 MVA	Transformator TR2 110/10(20) kV, 40 MVA. Siguria e furnizimit të konsumit të Suharekës; Plotësim i kriterit N-1 në Transformim. Reduktim i humbjeve në shpërndarje.	Q2-2022

Projekti 3012			
Nr.	Kategoria e projektit	Objektiva:	Implementimit

3012	Zvogëlimin e humbjeve teknike Daljet e përfshira: Mushtishtu	Zgjidhja e problemit të mbingarkesës të linjave, zvogëlimin e humbjeve teknike dhe rënieve të tensionit dhe rritjen e qëndrueshmërisë	2020
Investimi i propozuar: Një largpërçues i ri duhet të instalohet në të njëjtën rrugë të linjës ekzistuese të daljes Mushtishtu deri në lokacionin e propozuar për stabiliment shpërndarës të ri me zbarrë të dyfishtë. Dy degët e kësaj dalje që furnizojnë fshatrat Vraniq dhe Dubravë do të furnizohen nga ky trafostacion i ri. Edhe një kiosk duhet gjithashtu të instalohet në lokacionin e paraqitur. Ky kiosk do të furnizojnë degët për fshatrat Maqiteve dhe Baqevc.			
Projekti 3013			
Nr.	Kategoria e projektit	Objektiva:	Implementimit
3013	Zvogëlimin e humbjeve teknike. Daljet e përfshira: Peçani	Zgjidhja e problemit të mbingarkesës të linjave, zvogëlimin e humbjeve teknike dhe rënieve të tensionit dhe rritjen e qëndrueshmërisë	2018
Investimi i propozuar: Është propozuar të ndërtohet një kiosk i ri afër fshatit Peçan. Seksioni i linjës i daljes ekzistuese Peçani deri në këtë kiosk të ri duhet të përmirësohet / vendoset në 70mm ² .			
Projekti 3014			
Nr.	Kategoria e projektit	Objektiva:	Implementimit
3014	Zvogëlimin e humbjeve teknike. Daljet e përfshira: Studençani	Zgjidhja e problemit të mbingarkesës të linjave, zvogëlimin e humbjeve teknike dhe rënieve të tensionit dhe rritjen e qëndrueshmërisë	2018
Investimi i propozuar: Një kioske e re duhet të instalohet në lokacionin e propozuar afër fshatit Studençan. Linja kryesore aktuale deri në këtë kioske duhet të rritet (pjesa ekzistuese e dyfishtë 50mm ² duhet të rritet në 70mm ² , i ri duhet të ndërtohet pas asaj në kiosk). Kioski do të furnizojë degët perëndimore dhe veriore të daljes. Seksioni i degës perëndimore duhet gjithashtu të rritet në 50mm ² .			

Nr	Projekti	Implementimi
1	Ndërtimi i NS te ri 35/10(20) ne Mushtisht me fuqi pre j 8MVA.	2022
2	Rehabilitimi i linjës 10 kV për kalim ne nivelin 35 kV ne Mushtisht	2022
3	Investimi ne daljet 10 kV ne Budakove	2022-2025

Burimet e Ripërtitshme :

Ndërtimi i parkut me ere ne Budakobvë me fuqi 46 MW

- **Zhvillimi dhe përmirësimi i rrjetit energjetik për nevojat e konsumit ne komunën e Suharekës.**
 - Shfrytëzimi dhe rregullimi i hapësirës brenda shiritave (korridoreve) të mbrojtura të linjave duhet të jetë në pajtim me udhëzimet e posaçme teknike dhe kushteve të organeve përgjegjëse ose personave juridik të autorizuar.
 - Ndërtimi mbi kanalet kabllorike të linjave është i ndaluar, përjashtimisht është i lejuar ndërtimi i parkingjeve, terreneve sportive, infrastrukturës së ulët por duke siguruar qasje të lirë për hapjen e këtyre kanaleve.
 - Hapësira nën largpërçues në parim nuk është e dedikuar për ndërtim të objekteve ndërtimore për banim, rekonstruktiv të objekteve banesore, rritje të bimëve të larta etj.
 - Në rast të rindërtimit ne objekte ndërtimore banesore – kur rritet lartësia e këtyre objekteve, kjo duhet te behet ne pajtim me normat dhe standardet teknike ashtu qe te mos cenohet korridori i linjave.
 - Kabllot e tensionit te lartë 110, 35, 20 kV e edhe nivelit me te lart, duhet te ndërtohen ne trase përgjatë rrugëve ne pjesët e tyre ku frekuenca e transportit është me e vogël dhe duke shmangur këmbët e urave, trotuaret etj.
 - Ne vendet ku linja ajrore kalon ne kabllorike duhet te sigurohet hapësira për rreth shtyllës për vendosje te pajisjeve te TL me qasje te pa penguar ne pajtim me rregulloret teknike.

- Gjatë ndërtimit të një linje energjetike kabllore nëse kryqëzohet apo edhe ndërtohet në afërsi të infrastrukturës tjetër, atëherë duhet të respektohen normat mbi distancat përkatëse, ashtu që të mos manifestohen ndikime tjera negative.
- Rikonstruktimi i infrastrukturës energjetike duhet të bëhet duke shfrytëzuar korridoret ekzistuese dhe në pajtim me rregulloren teknike, gjithnjë ku kjo është e mundur.
- Në të gjitha rrugët e asfaltuara, e posaçërisht në zona urbane në njërin anë të trotuarit, duhet rezervuar për ndërtimin e kanalit kabllorik për shtrirjen e linjave dhe instalimeve tjera.

▪ **Forma e kanalit dhe pusetave për shtrirjen e rrjetit dhe instalimeve elektrike.**

Rekomandimet dhe rregulloret e lartshënuara obligojnë që SEE dhe SK të realizohen ashtu që:

Në të gjitha rrugët e asfaltuara, në njërin anë të trotuarit, të rezervuar për këtë qëllim në thellësi mbi 750mm të ndërtohet i ashtuquajti “kanalizimi kabllorik” – fig.39.

Numri dhe dimensionet e gypave fleksibilë të vendosur në kanalizimin kabllorik përcaktohet në varësi nga nevoja dhe do të ishte dashur të definohet në projektin detal – zbatues.

Zakonisht një kanalizim kabllorik përmban gypa të brinjëzuar me diametër prej 100mm, 160mm dhe 200mm që përforcohen me rërë.

Në këta gypa vendosen :

- Linja të tensionit 10(20)kV me kablllo XHP 49A 240mm². Me këtë bëhet furnizimi i trafostacioneve të blinduara me herës 10(20)/0.4kV dhe fuqi 400kVA, 630kVA dhe 1000kVA.
- Linja e tensionit 400/231V me kablllo PP00 4x95mm² për furnizimin e ndërtesave për banim kolektiv.
- Linja e tensionit 400/231V me kablllo PP00 4x25mm² ose 4x16mm² për furnizime të ndriçimit publik dhe banimeve individuale.
- Linja të kablllove të komunikimit (kablllo me fije optike apo STP 4x0.75mm²).

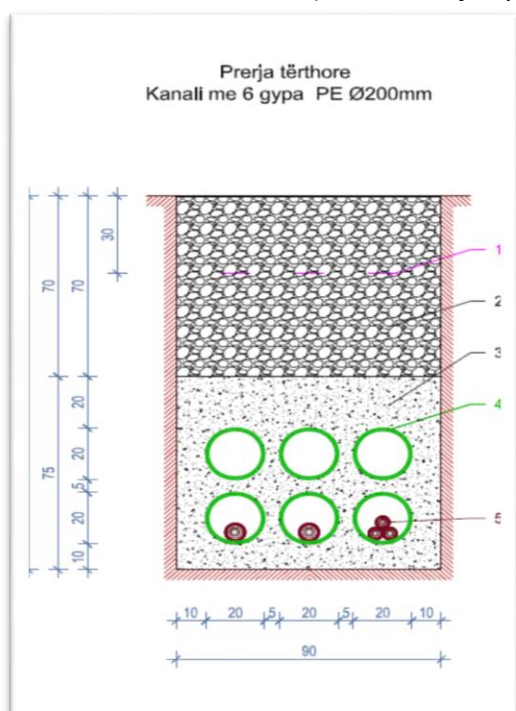

Figura 38 Përgjatë trasesë së kanalizimit kabllorik duhet ndërtuar puseta me dimensione dhe forma të ndryshme sipas rastit dhe formave të përvetësuar nga KEDS.

- Pusetat kanë thellësi së paku 1.5-2.0 m dhe dimensione të brendshme së paku 1.8mx1.2m.
- Puseta e përbashkët është e ndarë me mur betoni 20cm në atë për rrymë dhe në atë për komunikim dhe kanë hyrje (vrime) të ndara.
- Pusetat për kryqëzime të linjave të tensionit të ulët dhe linjave telekomunikuese mund të ndërtohen si të ndara dhe mund të kenë edhe dimensione më të vogla (por jo më të vogla se 1.2x1.2x12.m)
- Hyrja në Puseta bëhet nëpër vrimën me formë rrethore ose katrore me diametër së paku 75cm. Në kapak duhet shkruar për puseta rryme – Elektri, ndërsa për ato të komunikimit – Telecom.
- Trafostacionet 10(20)/0.4 kV duhet të kenë fuqi të mjaftueshme për të furnizuar të gjithë konsumatorët me tension 230/400 ±10%V. Në rast se transformatorët furnizojnë objekte me banesa kolektive, me qëllim të ruajtjes së ambientit përreth objekteve, atëherë kur të ka mundësi teknike, rekomandohet që transformatorët të vendosen në brendi të objektit të ndërtuar.
- Trafostacionet e vendosur në brendi të objektit do të duhet të plotësojnë kushtet teknike të parapara me standarde për objekte të tilla, që janë
- Vendi ku montohen trafostacionet duhet të ketë qasje për pirun, karroca të jete të mbrojtur nga vërshimet dhe të sigurohet ventilimi sipas rastit.

▪ **Ndërtimi i ndriçimit publik**

Realizimi i ndriçimit publik të hapësirave publike në vendbanime, në varësi të karakteristikave të përmbajtjeve të veçanta (banim, ndërtese publike, rrugët, hapësirat për qarkullim monumentet e kulturës, hapësirat për rekreacion etj) edhe pse hapësirat sportive dhe rekreative duhet të trajtohen me projekt të veçante për ndriçim.

- Kushtet e ndërtimit të ndriçimit publik do të trajtohen me leje ndërtimore dhe në baze të planeve detale rregulluese, si dhe zgjidhjeve të bazuara në kushtet dhe teknologji, duke respektuar kërkesat e organeve për trashëgimi kulturore, ato komunale dhe të ndërmarrjeve energjetike.
- Shpërndarja e linjave të tensionit të ulët TU të ri dhe ekzistuese nuk do trajtohen por ato duhet të realizohen në bazë të lejeve të përcaktuara dhe kushteve teknike mbi zonat e sigurisë, gjithnjë ku është e mundur.
- Me këtë plan parashihet shfrytëzimi racional i burimeve shtesë si ato eficientë apo edhe të ripërtitshme - nëse ka, duke siguruar funksionalitet dhe akomodim të këtyre stabilimenteve në hapësira publike dhe tjera, gjithnjë duke u përshtatur me rrethinën dhe në pajtim me normat teknike.

Ndërtimi i rrjetit të ndriçimit publik të rrugëve dhe hapësirave tjera për rreth në zonën e planifikuar, duhet të plotësojë parametrat fotometrik të dhëna sipas normave evropiane EN 13201.

Gjatë realizimit të ndriçimit të rrugëve duhet të kihen parasysh këta faktorë meritore për kualitetin e ndriçimit:

- Niveli i shkëlqimit të sipërfaqes së rrugës
- Shpërndarja e njëtrajtshme e shkëlqimit gjatësor dhe të përgjithshëm.
- Kufizimin e verbimit momental për shkak të ndriçimit jo komfort, (zvogëlimin e blinkimit).
- Lëvizje vizuale e trafikut.
- Aspekthe estetike dhe akomodimit të pajisjeve në hapësirat përkatëse
- Zgjedhja e llojit të ndriçimit të bëhet sipas standardit evropian në fuqi EN 13201

Llambat ndriçuese duhet të vendosen në shtyllat dy dhe tre pjesëshe të parapara për montim në themelet e betonit të përpunuara, ashtu që sipas nevojës të mund të demontohen, ndërsa furnizimi i ndriçimit duhet të bëhet me kablo nëntokësore duke aplikuar kablo standarde (PPOO 4x25 mm) 0.6/1 kV për ndriçimin e rrugëve dhe PPOO 4x16 mm² për hapësira të rregulluara.

- Gjatë projektimit të ndriçimit për hapësira të rregulluara kujdes i veçantë të kushtohet pamjes estetike dhe vendosjes adekuate të ndriçimit.

- Sistemi i ndriçimit përshihet te jete për gjithë natën, dhe me mundësi te zvogëlimit te fuqisë pas orës 24.00, ndërsa kujdes ti kushtohet zgjedhjes se poqave për mirëmbajtje sa me te thjesht (lehte).
- Ne raste kur ka mundësi buxhetore te cilat detyrimisht i kthehen investitorit është mire te parashihet sistemi i kombinuar nga furnizimi me energji elektrike dhe panele solare ne periudhat kur ka rrezatim nga dielli.
- Me projekte te veçanta duhet te parashihen sisteme eficientë te ndriçimit.
- Rrënja maksimale e tensionit ne instalimin e ndriçimit nuk guxon te jete me e madhe se 5% kur furnizimi bëhet nga nënstacioni .
- Gjatë realizimit te instalimit te ndriçimit duhet te aplikohen masat e mbrojtjes nga tensioni i goditjes (mbrojtja direktet dhe indirekte), ne këtë nënkuptohet shtrirja e për tokëzuesit te përbashkët te gjitha shtyllave te instalimit te ndriçimit me shirit tokëzimi Fe –Zn 25x4 mm dhe lidhja e tije me shtylla dhe me për tokëzuesin e nënstacioneve.
- Gjithashtu te realizohet mbrojtja selektive e secilit qark dhe e secilës poqë veçanërisht.
- Te realizohen pajisje për matjen e energjisë se shpenzuar te ndriçimit si dhe komandimi (kyçje –shkyçje) te realizohen ose nga foto-celulat ose me mekanizëm inkuadruar i orës.
- Ndriçimi i rrugëve, shesheve dhe hapësirave tjera te nevojshme do te behet me ndriçim artificial.
- Kur jemi te rrugët një zonë e trajtuar ka disa nivele te klasifikimit te rrugëve, dhe varësisht nga kjo behet edhe klasifikimi i ndriçimit, dhe atë për rrugët automobilistike kemi klasë
- M5 – 0,5 cd/m² –rrugë lokale me shpejtësi te ulet 10 e deri 40 km/h.
- M1 – 2,0 cd/m² auto udhët.

Ndriçimi i këtyre hapësirave duhet te reflektoj një harmoni ndërmjet objekteve qe ndriçohen, natyrës dhe ambientit për rreth.

Për ndriçimin sa me te njëtrajtëshe poqa do te vendoset ne shtylla me lartësi te ndryshme, duke filluar nga 3 m ne trotuare e deri 10-12 m ne rrugë, te shpërndara nga njëra tjetra nga 6-50 m.

Vendosja bëhet varësisht nga kërkesat për ndriçim dhe rëndësisë se rrugëve

- Rrugët me gjerësi deri 12 m ndriçuesit vendosen vetëm ne njërën ane.
- Rrugët me gjerësi deri 18 m ndriçuesit varen mbi rrugë.
- Rrugët me gjerësi deri 40 m ndriçuesit vendosen ne dy anët e rrugëve .
- Ndriçimi i rrugëve ne kryqëzim duhet te jetë me i madhe se i atyre qe kryqëzohen.
- Gjithashtu edhe ndriçimi i shesheve duhet te jetë me i madhe se i rrugëve prej 50%

Kërkesat e përafërta për ndriçim te rrugëve janë

- Rrugët kryesore ne qytet 4-8 lux/m².
- Për rrugë banimi 1-2 lux /m².

Dukuritë e shpërndarjeve jo te njëtrajtshe pastaj reflektime si dhe ndotje fotometrike dhe ndriçimet e deformuara duhet te evitohen. Rrjeti i ndriçimit do te shtrihet përskaj rrugëve dhe do te jete pjesë e atyre projekteve ekzistuese (zgjerim), por ne raste te caktuara mund te ndërtohet edhe si rrjet i veçantë .

Kyçja ne tension mund te realizohet edhe ne nënstacionet e tensionit 20/04 kV ne anën e tensionit te ulet por ne fazën e ndërtimit duhet te lihen dalje rezerve për kyçje me tension 230/400 V si dhe kuadri për matjen e energjisë elektrike .

Gjithashtu ne vendet ku veç ekziston rrjeti i ndriçimit ai duhet te mirëmbahet dhe te adaptohet ne raport me kërkesat e këtij plani dhe te behën ndërhyrjet e nevojshme .

Për shtrirjen e kabllave për ndriçim vlejné normat për shtrirjen e kabllave tjerë te tensionit te ulet ashtu qe te ruhen distancat ndërmjet kabllave dhe instalimeve tjera.

Investitori është i obliguar që të sigurojë dokumentacionin e nevojshëm për marrjen e lejes së ndërtimit dhe mbikëqyrjen profesionale të punimeve dhe lejes për shfrytëzim.

Pas përfundimit të punimeve investitori është i obliguar të paraqesë kërkesë për pranim teknik dhe pas kësaj të parashtrijë kërkesë për lejen e përdorimit të objektit.

9.7. Rrjeti i telekomunikacionit dhe instalimet e ngjashme

Operatorët të cilët planifikojnë të ndërtojnë Stacione të Telefonisë Mobile (BTS) duhen të pajisen me Leje mjedisore Komunale:

Kushtet për marrjen e Lejes mjedisore:

- Kërkesa
- Certifikata e regjistrimit të Biznesit
- Fleta Poseduese
- Kopja e planit me koordinata
- Raporti për LMK

Raporti për marrjen e LMK duhet të përmbajë

- Përshkrimi i projektit.
- Përshkrimi i Lokacionit
- Përshkrimi i procesit teknologjik dhe Pajisjet
- Identifikimi dhe përshkrimi i ndikimit në mjedis
- Vlera investuese e projektit
- Raporti i Lejes Mjedisore duhet të përmbajë të dhënat personale, emrin, mbiemrin dhe nënshkrimin e hartuesit dhe aplikuesit.

▪ NDËRTIMI, INSTALIMI DHE MBIKËQYRJA E INFRASTRUKTURËS SË KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE

▪ Njoftimi për planifikimin/projektimin e infrastrukturës së jashtme të komunikimeve elektronike

Ndërmarrësi që planifikon të ndërtojë, rindërtojë, instalojë apo çinstalohet infrastrukturë të jashtme të komunikimeve elektronike është i obliguar të informojë Autoritetin dhe komunën jo më vonë se tre (3) muaj para fillimit të realizimit të aktivitetit.

▪ Dorëzimi dhe aprovimi i planit/projektit të infrastrukturës së komunikimeve elektronike

Ndërmarrësi duhet të dorëzojë planin e detajuar të ndërtimit dhe instalimit të jashtëm të komuna përkatëse dhe Autoriteti duke përmbushur kërkesat minimale për përmbajtjen e planit të detajuar të ndërtimit të infrastrukturës së komunikimeve elektronike janë:

- Aktivitetet e projektit;
- Përshkrimi i Projektit;
- Skica e përgjithshme e planit të projektit;
- Skicat e detajuara topografike në përpjesë të paku P 1:1000;
- Lista e materialeve dhe elementeve;
- Plani i rikthimit të gjendjes para punimeve ndërtimore;
- Skica tërthore për:

1. Kalimin e rrugës me hapje të sipërfaqes së rrugës, ku paraqitet thellësia e instalimit të kabllor apo gypit në përpjesë P 1:100 ose P 1:200;
 2. Kalimin e rrugës me shpim, ku paraqitet thellësinë e instalimit të kabllor apo gypit në përpjesë P 1:50 ose P 1:100;
 3. Kalimin e lumit, ku paraqitet thellësia e instalimit të kabllor apo gypit në përpjesë P 1:100 ose P 1:200.
- Afatet kohore të detajuara të fazave ndërtimore.

Kriteret minimale për përmbajtjen e planit të instalimeve të brendshme të objektit të infrastrukturës së komunikimeve elektronike janë:

- Përshkrimi i aktiviteteve;
- Skica e përgjithshme e planit të projektit;
- Lista e materialeve dhe komponentëve tjera;
- Afatet kohore të punimeve të instalimeve të brendshme.

Ndërmarrësi që planifikon të ndërtojë, rindërtojë, ose të heq infrastrukturën e jashtme të komunikimeve elektronike duhet të marrë pëlqimin nga komuna dhe pranimin nga entitetet që posedojnë infrastrukturë nëntokësore në zonat e mbrojtjes së kabllorëve ku planifikohet të shtrihet ndërtimi në mënyrë që të ruhet infrastruktura e entiteteve tjera.

Ndërmarrësi që planifikon të instalojë e çinstalohet infrastrukturë të jashtme të komunikimeve elektronike duhet të marrë pëlqimin nga komuna ose nga Ministria përgjegjëse për rrugët nacionale në rast se është e domosdoshme të kufizohet trafiku rrugor në zonat e mbrojtjes së kabllorëve ku planifikohet të shtrihet instalimi.

Për instalimet e brendshme, ndërmarrësi duhet të marrë pëlqimin nga pronarët e pronës.

Në mungesë të standardeve kombëtare për simbolet për dizajnimin e infrastrukturës së rrjetit, skicat duhet të paraqiten përmes simboleve, të cilat duhet të sqarohen në legjendë. Skicat duhet të punohen në formën që është e përshtatshme për vendosje në Atlasin elektronik (GIS) në pajtueshmëri me sistemin koordinativ zyrtar KosovaRef01.

Komuna është e obliguar të ofrojë informata sipas kërkesës për ndërmarrësit që kanë infrastrukturë ekzistuese në zonat relevante të mbrojtjes së kabllorëve.

Aprovimi i planit/projektit për ndërtim dhe instalime të jashtme ka vlefshmëri jo më të gjatë se dy (2) vite.

Nëse komuna nuk pajtohet me trajektoren e shtrirjes së infrastrukturës, ajo duhet të ofrojë arsyetim brenda pesëmbëdhjetë (15) ditëve të punës.

▪ **Kërkesat minimale për materialet dhe komponentët**

Nëse konstruksioni metalik përdoret si pjesë e infrastrukturës, ai duhet të ketë mbrojtje nga ndryshkja për së paku dhjetë (10) vjet.

Për instalimet/ndërtimet e brendshme, duhet të përdoren vetëm materialet dhe komponentët që janë specifike për instalimet/ndërtimet e brendshme.

Për instalime të brendshme, duhet përdorur vetëm kabllot e pandezshme dhe që nuk lirojnë gazra toksike.

Të gjitha kabllot duhet përdorur në pajtim me kërkesat e prodhuesit të kabllorëve.

Kapakët e pushtave duhet të përmbushin kërkesat në lidhje me ngarkesën (40 tonë nëse vendosen në sipërfaqe të rrugës).

Kapakët për pikat e shpërndarjes dhe dyert për kabinete të jashtme kabllorëve duhet pajisur me kyç.

Në ambiente të veçanta, me nivel të lartë konstant të lagështisë, materialet dhe komponentët për instalimet/ndërtimet e jashtme mund të përdoren, por jo edhe kabllot dhe materialet tjera që mund të shkaktojnë zjarr dhe gaz toksik.

▪ **Kërkesat e sigurisë dhe zonat e mbrojtjes së infrastrukturës**

Ndërmarrësi është i obliguar të elaboroj dhe të publikoj rregullat e veta të sigurisë që mundësojnë mbrojtjen e stafit, konsumatorëve, pronës dhe rrjetit gjatë ndërtimit, rindërtimit, heqjes, instalimit dhe çinstalimit për kryerjen e aktiviteteve të përcaktuara në këtë Rregullore.

Nëse kabloja apo gypi kabllor instalohet nën trotuar, duhet vendosur një shirit paralajmërues kuq e bardhë mbi kablo apo gypin kabllor, ku distanca ndërmjet shiritit dhe kabllor apo gypit kabllor nuk mund të jetë më e vogël 0.2 m.

Nëse kabloja apo gypi kabllor instalohet në vende që nuk janë trotuar, distanca mes sipërfaqes dhe shiritit nuk mund të jetë më e vogël se 0.4 m

Zonat e mbrojtjes të infrastrukturës për kablo/gyp kabllor nëntokësor:

- Distanca e zonës së mbrojtjes së kabllorëve nga kabloja apo gypi i fundit (skajshëm) nuk mund të jetë më pak se 1 m në njërin anë dhe 1 m në anën tjetër, të dyja të matura horizontalisht;
- Distanca minimale e thellësisë mes skajit të kabllor dhe sipërfaqes së trotuarit nuk mund të jetë më pak se 0.8 m;
- Distanca minimale e thellësisë mes skajit të gypit kabllor dhe sipërfaqes së trotuarit nuk mund të jetë më pak se 0.4 m;
- Distanca minimale e thellësisë mes skajit të gypit kabllor dhe sipërfaqes së trotuarit në të gjitha rastet tjera nuk mund të jetë më pak se 0.6 m.

Nëse kalohet përmes një infrastrukture tjetër, duhet negociuar mënyra e kryqëzimit të tyre. Dimensionet e lartpërmendura mund të mos vlejnë për këtë rast. Duhet referuar në Tabelën 4 dhe Tabelën 5 të Shtojcës 4 të kësaj Rregullore për distancat minimale ndërmjet infrastrukturës së komunikimeve elektronike dhe infrastrukturave tjera

▪ **Kërkesat për fillimin e punimeve të ndërtimit dhe instalimit**

Para fillimit të punëve të ndërtimit të jashtëm dhe të punëve të instalimit të jashtëm, në rast të pengimit të trafikut, entiteti që është përgjegjës për punët ndërtimore duhet të marrë lejen nga komuna përkatëse.

Për të marrë lejen nga komuna përkatëse, ndërmarrësi duhet të dorëzojë:

- Kopjen e projektit me të gjitha lejet vlefshme;
- Kopja e Aktit të Ekspertizës në rast se kërkohet me ligjet e aplikueshme nëse është e domosdoshme;
- Kopja e marrëveshjes me pronarin e tokës, nëse toka është pronë private;
- Orët dhe ditët se kur do të zhvillohen punimet.

Komuna nuk mund të refuzojë kërkesën për leje nëse ndërmarrësi ka dorëzuar të gjitha dokumentet e kërkuara.

Komuna apo komunat duhet të njoftojnë ndërmarrësin brenda periudhës prej njëzetë (20) ditë pune në lidhje me kërkesën e ndërmarrësit për fillimin e punimeve të ndërtimit dhe instalimit të jashtëm. Nëse brenda njëzetë (20) ditë pune ndërmarrësi nuk njoftohet, atëherë kjo do të konsiderohet si e aprovuar.

Të gjitha punimet ndërtimore duhet bërë në pajtim me Shtojcën 4 të kësaj Rregulloreje.

Nuk është e domosdoshme të kërkohet leja për të filluar instalimet e brendshme nëse është e pranueshme sipas nenit 5 të Rregullores 05/2017.

Leja për fillimin e punimeve ndërtimore të brendshme duhet të merret vetëm nga pronarët e ndërtesës.

▪ **Informatat në situata urgjente**

Në rast të aksidenteve, kur komponentët e infrastrukturës janë dëmtuar, operatori është i obliguar të informoj komunën për aktivitetet urgjente për të rikthyer rrjetin në funksion:

- Nëse ndërmarrësi planifikon të rikthej rrjetin gjatë orarit të punës, ai duhet të njoftojë komunën së paku dy (2) orë para se të fillojë aktiviteti i restaurimit;
- Nëse ndërmarrësi ka pranuar informatën për rrjetin e dëmtuar jashtë orarit të punës por planifikon të rikthej rrjetin gjatë orarit të punës, ai duhet të informojë komunën dy (2) orë para se të fillojë aktiviteti i restaurimit;
- Nëse ndërmarrësi ka pranuar informatën për rrjetin e dëmtuar jashtë orarit të punës dhe ka filluar punën e rikthimit të rrjetit para fillimit të orarit të punës, ai duhet të informojë komunën menjëherë me fillimin e orarit të punës.

Komuna duhet të përgjigjet në informacionin e pranuar jo më vonë se një (1) orë gjatë orarit të punës.

Në rastin e përshkruar në nën paragrafin 1.3, operatori mund të fillojë rikthimin e rrjetit sa më shpejtë që është e mundur.

Nëse komuna nuk kthen përgjigje, ndërmarrësi mund të fillojë punën e restaurimit.

Ky nen nuk aplikohet për punimet urgjente në rrugët për këmbësorë, rrugë dhe vende tjera ku aktivitetet urgjente për restaurimin e rrjetit nuk kufizojnë trafikun rrugor.

▪ **Mbikëqyrja**

Komunat duhet të sigurojnë mbikëqyrjen e punimeve të ndërtimit dhe instalimit të jashtëm gjatë gjithë procesit të ndërtimit në territorin komunës përkatëse.

Nëse puna ndërtimore bëhet në afërsi apo që kryqëzohet me infrastrukturën e një pronari tjetër, entiteti përgjegjës për punimet ndërtimore duhet të kërkojë mbikëqyrje nga pronarët e asaj infrastrukture.

Entiteti përgjegjës për punimet ndërtimore duhet të kërkojë mbikëqyrje nga entitetet tjera nëse kërkohet me akte të tjera ligjore.

Inspektimi i punimeve ndërtimore dhe instalimeve të jashtme bëhet nga Inspektorati Komunal.

▪ **Pranimi i projektit të plotë**

Pronari i infrastrukturës kërkon nga të gjitha entitetet të cilat kanë pranuar projektin, të japin opinionin për përfundimin e projektit sipas kompetencave të tyre.

Entitetet duhet të ofrojnë opinionin e tyre brenda dhjetë (10) ditëve të punës nga pranimi i kërkesës me shkrim nga pronari i infrastrukturës.

Nëse edhe pas dhjetë (10) ditëve të punës nuk merret përgjigje, kjo konsiderohet si pranim nga entiteti për përfundimin e projektit.

Kompania ndërtimore që kryen punimet ndërtimore duhet të elaborojë aktet e pranimit për të gjitha punët e mbuluara ndërtimore sipas projektit, sipas Shtojcës 3 të kësaj Rregullore.

Akti për punët e mbuluara ndërtimore duhet nënshkruar nga:

- Përfaqësuesi i kompanisë ndërtimore;
- Përfaqësuesi i projektuesit të projektit;
- Përfaqësuesi i pronarit të rrjetit;
- Përfaqësuesi komunal apo përfaqësuesi i Ministrisë përgjegjëse për infrastrukturën rrugore në rastin e rrugëve nacionale dhe rajonale.

Pasi të kryhen procedurat e përmendura, si dhe të pranohen nënshkrimet nga entitetet e lartpërmendura, akti i pranimit duhet të hartohet dhe të nënshkruhet nga:

- Përfaqësuesi i pronarit të rrjetit;
- Përfaqësuesi i projektuesit të projektit;
- Përfaqësuesi i kompanisë së ndërtimit të rrjetit;
- Përfaqësuesi i komunës;
- Përfaqësuesi i pronarit, nëse prona nuk është publike.

Akti i pranimit duhet të merret jo më vonë se një (1) muaj pas pranimit të informatës nga pronari i rrjetit.

Në rast kontesti për mospranimin e punëve ndërtimore, palët mund t'i drejtohen gjykatës.

Në rast kontesti për mospranimin e punëve instaluese, palët mund t'i drejtohen Autoritetit për dhënie të opinionit.

▪ **Informatat që duhet dorëzuar në fazën e njoftimit për planifikimin/projektimin e infrastrukturës së jashtme të komunikimeve elektronike**

Minimumi i informatave që duhet dorëzuar në fazën e njoftimit për planifikimin/projektimin e infrastrukturës së jashtme të komunikimeve elektronike janë:

- Pronari i rrjetit;

- Lloji i rrjetit dhe natyra e punës;
- Territori i komunës apo komunave në të cilat planifikohet shtrirja e infrastrukturës;
- Vendi ku punimet e ndërtimit dhe të instalimit janë planifikuar
- Data e planifikuar e fillimit dhe përfundimit;
- Personi kontaktues.

▪ **Ndërtimet e brendshme - Montimi i kabllave të komunikimit në hapësira të brendshme**

Kabllot e komunikimit në hapësira të brendshme mund të jenë:

- të montuara në mure;
- të shtrira në gypat kabllor të instaluar në mure;
- të shtrira në gypa kabllor apo kuti të fiksuara në mure.

Në lokacione të qasshme, kabllot e komunikimit duhet të montohen në mënyrë të mbyllur në:

- dollapë të deponimit, kulme dhe kabina teknike të objekteve, kabllot instalohen në gypa nën dysheme apo pozicionohen në mbajtëse të fiksuara në konstruksion;
- shkallë, korridore dhe vende të tjera të qasshme në objekte, kabllot e komunikimit montohen në kanale kabllore të “trungut” (kanalit vertikal) dhe rrugë horizontale të instaluar në mure e dysheme gjatë ndërtimit të objektit, të cilat lidhen me pikat shpërndarëse të përgatitura enkas. Pajisjet kabllore munden, sipas nevojës, të vendosen në ato pika shpërndarëse.

Kabllot e komunikimit duhet shtrirë paralelisht me tavanin/dyshemenë apo në pjerrësinë e shkallëve ose në kënd të drejtë me tavanin/dyshemenë.

Në lokacione të qasshme, kabllot e komunikimit montohen në lartësi prej 2.2 m mbi nivelin e dyshemesë, të instaluar në gypa mbrojtës apo konstruksione të tjera të mbyllura.

Nëse kabllot e komunikimit duhet montuar të hapura në lokacione të qasshme, atëherë në hapësirat horizontale ndërmjet mureve, kabllot e tilla montohen jo më pak se 2.2 m mbi nivelin e dyshemesë, si dhe jo më afër se 0.1 m me tavanin.

Kabllot e komunikimit duhet të kryqëzohen me kabllot tjera në drejtime pingule, duke i shtrirë në gypa të tjerë mbrojtës.

Kabllot e komunikimit që instalohen paralelisht me kabllot e energjisë, duhet të montohen nën (më poshtë) kabllot e energjisë në distancë prej jo më pak se 25 mm. Nëse kabloja nuk përmban pjesë metalike, ato mund të montohen edhe në afërsi deri në 10 cm.

Kabllot e komunikimit duhet të montohen në kanale kabllore të objektit pa dëmtuar kabllot tjera të komunikimit të vendosura në to.

Në pikën shpërndarëse, pajisjet shpërndarëse të kabllave të komunikimit montohen në konstruksionet mbajtëse apo konstruksionet e murit të objektit, duke ruajtur elementet e objektit dhe kabllot e komunikimit të montuara më parë.

Kabllot e komunikimit duhet të shtrihen në drejtim horizontal dhe vertikal nën kënd të drejtë (90°), duke siguruar kërkesat për rrezin më të vogël të lejueshme të përkuljes për kabllot e komunikimit si dhe duke shmangur, për aq sa është e mundur, kryqëzimet me sistemet e energjisë elektrike, ujit, gazit, ngrohjes dhe me sistemet tjera inxhinierike në objekt.

Kur shtrihen disa kabllot të komunikimit, duhet të përdoret vetëm një rrugë, si dhe është e obligueshme që këto kabllot të komunikimit të fiksohen për muri dhe të mos përdridhen mes vete.

Kur montohen kabllot e komunikimit në mure apo mes dyshemeve të ndërtesës, ato duhet vendosur në gypa mbrojtës. Kabllot e komunikimit nuk duhet të futen brenda tullave në konstruksione.

Në hapësira të brendshme, kabllot e komunikimit dhe pajisjet kabllore duhet shënjuar përgjatë “trungut” në secilin kat të objektit, në secilën pikë shpërndarëse, në secilën dhomë, si dhe në secilën prizë, ashtu që të mundësohet identifikimi i pronarit të kabllot të komunikimit.

Kutitë shpërndarëse që montohen jashtë murit në shkallët e objektit duhet instaluar në jo më pak se 2.2 m mbi nivelin e dyshemesë dhe jo më afër se 0.1 m me tavanin.

Kabinetet shpërndarëse, kutitë shpërndarëse, duhet instaluar në distancë prej jo më pak se 0.1 m nga këndet e mureve dhe skajeve të kornizës së dyerve, ashtu që të mos pengojnë hapjen dhe mbylljen e dyerve.

Në seksionet horizontale, kabllot e komunikimit duhet fiksuar në së paku tri (3) pika për metër, ndërsa në seksione vertikale – në së paku dy (2) pika për metër.

Në pikat e kryqëzimit të gypave të sistemeve të ndryshme inxhinierike, kabllot e komunikimit vendosen në tiplla të ngulitura në suvanë e murit nën to.

Kur kryqëzohen telat e sistemeve të ziles, sigurisë dhe alarmit të zjarrit që janë të fiksuara për muri, kabllot e komunikimit montohen mbi to.

Vendet e shpimit dhe tiplave në mure e pllaka dyshemeje ndërmjet kateve duhet mbyllur pas montimit të kablllove të komunikimit.

Kabllot e komunikimit nuk duhet të përdridhen përreth boshtit gjatësor.

Në lokacionet e prizës së kabllot së komunikimit, është e detyrueshme që të sigurohet një gjatësi e caktuar rezervë e kabllot së komunikimit, ashtu që të sigurohet mundësia e montimit të mëvonshëm të një nyje.

Pas përfundimit të punës së montimit, punishtja duhet të kthehet në gjendje të rregullt.

▪ **Ndërtimet e jashtme - Punimet e dheut**

Shtrimi i gypave kabllor dhe instalimi i pusetave, riparimet e tyre apo përdorimi i tyre zakonisht përfshin edhe punimet e dheut si në vijim:

- gërmimi dhe rivendosja e rrugëve dhe trotuareve për këmbësorë;
- gërmimi i gropave dhe kanaleve;
- punët e përforsimit për gropa e kanale;
- mbushja e gropave dhe kanaleve me dhe;
- ngjeshja e dheut;
- ngarkimi dhe heqja e dheut sipërfaqësor;
- nivelimi i dheut dhe punë të tjera me dhe.

Kryerja e punimeve të dheut në afërsi të strukturave nëntokësore dhe sipërfaqësore dhe rrjeteve inxhinierike lejohet vetëm pas njoftimit paraprak të pronarëve të këtyre strukturave dhe rrjeteve inxhinierike ose në prani të tyre gjatë punimeve të ndërtimit.

Para fillimit të punimeve të dheut, lokacioni i vijës së ardhshme duhet shënuar saktë sipas projektit. Kur shënohet vija, duhet paraqitur:

- linja boshtore e kanalit;
- instalimet nëntokësore;
- kabllot dhe rrjetet tjera inxhinierike nëntokësore që kryqëzohen me vijën.

Kur gërmohen gropa apo kanale në zona banimi, duhet instaluar rrethoja me shenja paralajmëruese përreth punishtes. Nëse punimet bëhen në rrugë apo përgjatë rrugës, duhet pasur kujdes që punishtja të shënohet me shenjat e duhura rrugore, rrethoja dhe shërbime orientimi, dhe gjatë natës apo në dukshmëri të zvogëluar – me drita sinjalizuese.

Para fillimit të punimeve, drunjtë dhe pusetat përgjatë rrugës duhet mbrojtur nga mbulimi me dhe si dhe nga veturat. Duhet lënë rrugë për qasje në burime zjarrfikëse për kalim të lirë të automjeteve.

Për të siguruar qarkullimin e këmbësorëve dhe të automjeteve, duhet të vendosen ura të përkohshme mbi gropat. Urat në rrugë duhet kalkuluar për peshë jo më të vogla se dhjetë (10) tonë, derisa urat për rrugë të hyrjes në oborre – për peshë jo

më pak se shtatë (7) tonë. Ura duhet të jetë aq e gjatë sa të mbahet në dheun natyror pas pjerrinës. Anët e gropës nën urat e vendosura duhet të përforcohen me pllaka.

▪ **Struktura dhe thellësia e kanalit tokësor**

Kanali tokësor duhet të përbëhet nga këto pjesë:

- shtresa e nivelimit;
- shtresa e mbushjes fillestare;
- shtresa e mbushjes finale.

Shtresa e nivelimit është shtresë që përbëhet nga produkte ndërtimore që formohen ose në dhe ose në strukturën e zgjedhur si bazë, si dhe është shtresa mbi të cilën do të shtrihen gypat. Trashësia e shtresës së nivelimit nuk mund të jetë më pak se 0.1 m. Madhësia maksimale e fraksionit të rërës, zhavorrit apo gurëve të thyer që përdoren për shtresën e nivelimit nuk mund të tejkalojë dhjetë (10) përqind të diametrit të gypit; por në asnjë rast, nuk mund të jetë më shumë se 20 mm. Nëse dheu përmbush kërkesat e këtij paragrafi, shtresa e nivelimit nuk nevojitet. Shtresa e mbushjes fillestare shtrohet mbi shtresën niveluese përreth gypit për mbrojtjen e tij. Trashësia e shtresës së mbushjes fillestare nuk mund të jetë më e madhe se 0.3 m dhe jo më pak se 0.15 m mbi gyp.

Në zonë të urbanizuar, në përputhje me kushtet ekzistuese, për shtresën e mbushjes finale duhet zgjedhur produkte ndërtimore që ngjeshën lehtë. Produktet ndërtimore që përdoren për shtresën finale të mbushjes i nënshtrohen këtyre normave të fraksionit: shtresa me trashësi prej 1 m (e matur nga skaji i sipërm i gypit apo kabllor të komunikimit) nuk duhet të përmbajë gurë apo copëza gurësh me diametër më të madh sesa 0.3 m. Në zona jo urbane, mund të përdoret dheu i gërmuar nga kanali për qëllimet e mësipërme. Thellësia e kanalit zgjidhet sipas trashësisë së planifikuar të shtresës së nivelimit, thellësisë së shtrimit të gypit, si dhe diametrave dhe llojeve të gypave. Thellësia e kanalit në hyrje të pusetës specifikohet në Tabelën 85 si më poshtë :

Tabela 84 Thellësia e kanalit në hyrje të pusetës

Vendi i shtrirjes	Thellësia (m), kur numri i gypave kabllor në pusetë është					
	1	2	3	4	5	6
Rrugë për këmbësorë (Trotuar ¹)	0.82	0.96	1.1	1.24	1.38	1.52
Rrugë	0.92	1.06	1.2	1.34	1.48	1.62

Në trotuare me kubëza, thellësia mund të zvogëlohet deri në 0.2 m por pronari i rrjetit duhet të sigurohet se kabllor nuk do të dëmtohet nëse ndonjë makinë e rëndë parkohet në trotuar.

▪ **Shtrimi i gypave kabllor**

Lloji i gypave kabllor do të zgjidhet në përputhje me Tabelën 86 të mëposhtme duke marrë parasysh metodat e shtrimit të gypave, qëllimin, lokacionin e shtrirjes së gypave (vendin ku do të shtrihen gypat), thellësia e shtrimit të gypave, lloji i mbushjes fillestare me shtresë dheu, teknologjia e ngjeshjes së mbushjes fillestare, ngarkesës dhe karakteristikat e dheut.

Tabela 85 Llojet e gypave kabllor dhe fushata e përdorimit të tyre

Lloji i gypit kabllor	Klasa e ngurtësisë	Fushat kryesore të përdorimit
110 PVC A	A	1. Në gypat kabllor të mbushura me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 2. Në vendkalimet nën rrugë apo lagje. 3. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, kur thellësia e shtrirjes është më shumë se 1,6 m. 4. Në vendkalimet, përmes përdorimit të një metode të shpimit.
110 PVC B	B	1. Në gypat kabllor të mbuluar me beton 2. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 3. Në vendkalimet nën rrugë apo lagje, ku trafiku është i lejuar vetëm për automjetet e lehta (≤ 3.5 t). 4. Në vendkalimet, përmes përdorimit të një metode të shpimit.
HDPE	A	1. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 2. Në vendkalimet nën rrugë apo lagje. 3. Në kalimet e mbyllura (përmes përdorimit të metodës së shtyrjes ose shpimit).
110 PE	B	1. Në gypat kabllor të mbuluar me beton. 2. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 3. Në kryqëzimet nën rrugë apo lagje, ku trafiku është e lejuar vetëm për automjete të lehta. 4. Në kalimet e mbyllura (përmes përdorimit të metodës së shtyrjes ose shpimit).
110 PE*	B	1. Në gypat kabllor të mbuluar me beton. 2. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 3. Në gypat që kalojnë nën rrugë apo lagje, ku trafiku është i lejuar vetëm për automjete të lehta. 4. Në tokë të lagur.
Çelik	-	1. Në zonat jashtëzakonisht të rrezikshme. 2. Për mbrojtje dhe përforcim.

* Gypat me një zgjerim të dyfishtë, ku përdoret një unazë standarde

Thellësia minimale e shtrimit të gypit kabllor (distanca minimale nga sipërfaqja e tokës deri te skaji i sipërm i gypit të sipërm) është specifikuar në Tabelën 87 të mëposhtme:

Tabela 86 Thellësia minimale e shtrirjes së gypit kabllor

Lloji i gypit	Distanca nga sipërfaqja e tokës (m)	
	Rrugë për këmbësorë (Trotuar)	Rrugë
PVC, PE, HDPE	0.5	0.7
Çelik	0.4	0.6

Distanca mes gypave të shtrirë në rrafsh horizontal dhe vertikal nuk mund të jenë më të mëdha se 0.05 m. Distanca nga skaji anësor i gypit deri te skajet anësore të kanalit nuk mund të tejkalojë 0.1 m.

Kur gypat kalojnë përmes konstruksioneve të betonit, muret e pusetave, themelet e objektit, etj.), duhet të përdoren nyje adekuate për atë qëllim specifik. Brenda nyjës, duhet të ketë mbështjellës gome dhe pjesa e jashtme e nyjës duhet të betonohet sipër. Një gyp i shkurtër i diametrit më të madh mund të përdoret në vend të nyjës, ndërsa zgavrat mund të mbushen me shkumë poliuretani në vend të mbështjellësit të gomës.

Aty ku nuk kërkohet izolim nga uji, gypat mund të betonohen sipër në mur, pa nyjë.

Drejtimi i gypit duhet ndryshuar ashtu që të minimizohet fërkimi i kabllor që tërhiqet përmes gypit kundrejt mureve të gypit. Rreza minimale e lejueshme e përkuljes së gypave PVC do të jetë $300 \times d$, ku d është diametri i jashtëm i gypit. Skajet e gypit që janë të përkulur duhet mbështetur, ashtu që të mos lejohet përkulja në pika të lidhjes së gypit. Devijimi maksimal i lejueshëm i këndit të lidhjes duhet të jetë 2 shkallë.

Gypat kabllor me kënd të përkuljes prej jo më shumë se 45 shkallë mund të përdoren për lidhje të gypave kabllor. Gypat kabllor që kanë kënd më të madh të përkuljes mund të përdoren vetëm në vende ku gypat futen në ndërtesa apo objekte tjera përcjellëse, por në asnjë rast, këndi i përkuljes së tyre nuk mund të tejkalojë nëntëdhjetë (90) shkallë.

Të gjitha punimet në lidhje me instalimin e gypave kabllor – prerja e gypave, lidhja e tyre, kalimi në struktura e betonit (muret e pusetave, themelet e objektit, etj.) – duhet kryer në pajtim me kërkesat e prodhuesve të atyre gypave.

▪ Instalimi i pusetave

Lloji i pusetave duhet zgjedhur në përputhje me numrin e gypave kabllor hyrës dhe ngarkesës vertikale.

Gypi kabllor dhe seksionet individuale të tyre duhet të jenë sa më të drejta që është e mundur.

Pusetat fundore duhet instaluar afër stacioneve telefonike, ndërtesave shumëkatëshe apo objekteve tjera përcjellëse si dhe duhet përdorur për instalimin e kabllorve të komunikimit brenda ndërtesave apo objekteve tjera përcjellëse të lartpërmendura.

Pusetat fundore duhet të jenë të mbuluara nga jashtë me material rezistent ndaj ujit. Gypi kabllor hyrës i duhet të jetë në drejtim të pjerrët në pusetën fundore. Në rast se ka gjasa që uji të hyjë në pusetën fundore, atëherë puseta duhet të pajiset me drenazhim.

▪ Shtrimi i gypave kabllor përgjatë urave

Gypat kabllor mund të shtrihen mbi ura që kalojnë mbi ujë, hekurudha, rrugë, viadukte dhe autostradat e ngritura (më tutje në tekst të quajtura ura) në strukturat e brendshme të urave në vendet e destinuar.

Gypat kabllor mund të shtrohen në trotuar të urave. Në mungesë të mundësisë për t'i shtruar në trotuar urash, gypat kabllor duhet instaluar në konstruksione të posaçme metalike, varur apo montuar në apo nën urë. Në këtë rast, flanaxhat mbajtëse të çelikut, sipas dimensioneve të trarëve, duhet të instalohen në konstruksione tipike.

Gypat kabllor mund të varen nën urë duke përdorur mbajtësit e gypave. Mbajtësi i fiksuar duhet të montohet në pjesën më të gjerë të gypit kabllor si dhe duhet të lidhet mirë me gypin; derisa në një mbajtës të lëvizshëm, gypi kabllor mund të lëvizë lirshëm sipas ndryshimeve të temperaturës. Distanca ndërmjet mbajtësve nuk duhet të tejkalojë $10 \times d$, ku d është diametri i jashtëm i gypit kabllor.

Distanca ndërmjet pusetave të përcaktohet nga kushtet dhe nevojat teknike për shtrirje të kabllit të komunikimit.

Në hyrje (afërsi) të urës, pusetat duhet instaluar sa më afër që është e mundur me shtyllën mbajtëse të urës.

Forma strukturale e gypave kabllor dhe e pusetave duhet të zgjedhet sipas dimensioneve dhe strukturës së urës; në çdo rast, forma strukturore duhet të prezantohet ndaras në projektin e ndërtimit të urës.

▪ **Shtrirja e gypave kabllor përtej rrugëve nacionale, rajonale e lokale**

Kur gypi kabllor kalon përtej rrugës nacionale, rajonale e lokale, lloji i gypit kabllor duhet të zgjedhet duke marrë parasysh ngarkesën e paraparë mbi atë rrugë në pajtim me Tabelën 88. Metoda e kalimit (gërmimi i kanalit, prerja/shpimi, shpimi i drejtuar) zgjidhet sipas llojit të rrugës apo (dhe) mbulesës së rrugës, dheut, peizazhit dhe faktorëve të tjerë.

Në kalimin përtej rrugës lokale, skaji i sipërm i gypit të sipërm kabllor duhet të vendoset në thellësi prej jo më pak 0.6 m nën sipërfaqen rrugore, në rrugë nacionale – në thellësi prej jo më pak se 1.2 m nën sipërfaqen rrugore.

▪ **Distancat e gypit kabllor me objektet tjera**

Kur gypi kabllor shtrihet paralelisht me rrjetet tjera inxhinierie, rrugët, ndërtesat dhe objektet tjera ose kur kalojnë përmes tyre, distancat minimale duhet të jenë jo më të vogla sesa ato që specifikohen si më poshtë.

Tabela 87 Distancat minimale e kabllave nëntokësore të komunikimit apo gypave kabllore nga objektet tjera¹⁹

1.	Distanca vertikale me rrjetat e tjera inxhinierie nëntokësore	Distanca minimale (m)
1.1.	Distanca ndërmjet gypave të furnizimit me ujë, gypave të kanalizimit dhe të ujërave të zeza, gypave të ujërave të zeza fekale, sistemeve të drenazhimit, gypave të ujërave zeza - shiut dhe të:	
	a) Një kabllor të komunikimit;	0.25
	b) Një gypi kabllor.	0.15
1.2.	Distanca ndërmjet një kabllor të energjisë elektrike (duke përfshirë edhe kabllin e transmetimit të energjisë elektrike dhe rrjetin e kabllorëve të ndriçimit) dhe:	
	a) Një kabllor të komunikimit me mbrojtje;	0.25
	b) Një kabllor të komunikimit pa mbrojtje;	0.5
	c) Një gypi kabllor.	0.15
1.3.	Distanca ndërmjet gypave të sistemit të ngrohjes dhe:	
	a) Një kabllor të komunikimit ;	0.25
	b) Një gypi kabllor.	0.15
1.4.	Distanca ndërmjet një gypit furnizues të gazit me presion të ulët, të mesëm dhe të lartë (deri në 6 kg/cm ²) dhe:	
	a) Një kabllor të komunikimit;	0.5
	b) Një gypi kabllor.	0.15
1.5.	Distanca ndërmjet një gypit furnizues të gazit me presion të lartë (prej 6 kg/cm ² deri 12kg/cm ²) dhe:	
	a) Një kabllor të komunikimit (me mbrojtje ose pa mbrojtje);	0.5
	b) Një gypi kabllor.	0.25
1.6.	Distanca ndërmjet një gypit furnizues të gazit me presion të lartë (deri në 55 kg/cm ²) ose një gypit të vajit dhe:	
	a) Një kabllor të komunikimit me mbrojtje;	0.25
	b) Një kabllor të komunikimit me mbrojtje;	0.5
	c) Një gypi kabllor.	0.25
1.7.	Distanca nga një kabllor nëntokësor e komunikimit ose një gypit kabllor.	0.1
2.	Distanca me objektet tjera në drejtim horizontal	
2.1.	Deri te vendi ku takohet skaji i rrugës me pjesën e argjinaturës së tokës.	5
2.2.	Deri te skaji ku takohet baza e hekurudhës me argjinaturën e tokës.	5
2.3.	Distanca deri te ndërtimet inxhinierike të hekurudhës (urat, rrjetat furnizuese të kontaktit).	10
2.4.	Distanca deri te dritat sinjalizuese të trafikut hekurudhor, furnizuesve të tyre, furnizuesve të ndriçimit të jashtëm.	5

¹⁹ Nëse infrastruktura ekzistuese nuk e lejon distancën minimale prej 0.5 m, kjo distancë mund të zvogëlohet në koordinim me pronarët e kësaj infrastrukture për të gjetur zgjidhje teknike për raste të tilla.

2.5.	Distanca deri te linjat elektrike me tension < 1 kV, rrjeti i ndriçimit dhe linjës mbështetëse për komunikim mbitokësor.	2
2.6.	Distanca deri te linja furnizuese e energjisë elektrike me tension > 1 kV:	25 10
	a) të përforcuar në një bazë (metalike); b) të pa përforcuar në një bazë (dru ose beton).	
2.7.	Distanca deri te një kablo nëntokësore e energjisë elektrike me tension < 1 kV (përfshirë kabllo e transmetimit të energjisë elektrike dhe të rrjetit të ndriçimit).	0.5
2.8.	Distanca deri te kolektorët.	1
2.9.	Distanca deri te gypat e sistemit të furnizimit me ngrohje.	1
2.10.	Distanca ndërmjet një kabllit të komunikimit dhe një gypi të sistemit për furnizim me gaz me presion të ulët, të mesëm dhe të lartë (deri në 12 kg/cm ²) ose gypi të furnizimit me vaj.	1
2.11.	Distanca ndërmjet një kabllit të komunikimit dhe një tubacioni furnizues të gazit me presion të lartë (deri në 55 kg/cm ²) ose tubacioni furnizues të vajit.	10
2.12.	Distanca prej një gypi kabllor deri te:	1 1.5 2 3 10
	a) një gyp furnizues i gazit me presion të ulët (deri në 0.05 kg/cm ²);	
	b) një gyp furnizues i gazit me presion të mesëm (prej 0.05 deri në 3 kg/cm ²);	
	c) një gyp furnizues i gazit me presion të lartë (prej 3 deri në 6 kg/cm ²);	
	d) një gyp furnizues i gazit me presion të lartë (prej 6 deri 12 kg/cm ²);	
e) një gyp furnizues i gazit me presion të lartë (deri në 55 kg/cm ²).		
2.13.	Distanca prej kabllove nëntokësore të komunikimit ose një gypi kabllor ² .	0.5
2.14.	Distanca nga themelet e ndërtimit.	0.6
2.15.	Distanca nga shkurret.	0.7
2.16.	Distanca nga trungjet e pemëve:	2.0 2+0.5 m për çdo metër shtesë të diametrit
	a) kur diametri i kurorës së gjetheve nuk është më i gjatë se 5 m; b) kur diametri i kurorës së gjetheve është më i gjatë se 5 m.	

▪ Shtrirja e kablllove - Kërkesat e Përgjithshme

Elementet kryesore të kablllove janë kabllo të komunikimit dhe pajisjeve kabllore si: kornizat shpërndarëse, kabinetet shpërndarëse, kutitë shpërndarëse, shtyllat, nyjat, etj.

Kabllloja mund të shtrihet brenda gypave kabllor, ose drejtpërdrejt në tokë ose në gypa mbrojtës, kolektorë, dhe bodrume, si dhe në shtyllat mbështetëse (linjat ajrore), të futura në ndërtesa apo objekte përcjellëse, si dhe të shtrira brenda ndërtesës.

Drejtimi i kablllos në mes të pajisjeve kabllore dhe rrugëve ndarëse duhet shtrirë në atë mënyrë që të ketë sa më pak ndërlidhje të mundshme lineare.

Kabllo të duhet mbrojtur me masa të ndryshme të sigurisë nga shkarkimet elektrike atmosferike, nëse kabllloja gjendet në afërsi të linjave të transmetimit të energjisë elektrike, linjave hekurudhore të elektrifikuara, si dhe stabilimenteve tjera të transmetimit të energjisë elektrike – me masa të posaçme të sigurisë elektrike.

Gjatë shtrirjes së kablllove optike, duhet përdorur metoda të posaçme për të siguruar që kabllo të fije optike të mos ekspozohen ndaj presionit të tepërt mekanik, forcës së përkuljes dhe kompresionit. Vlerat e rrezes së përkuljes së kablllos me fije optike dhe instalimit janë të specifikuar në specifikimet saj teknike.

Përzgjatja e fijes së kablllos optike nuk duhet të jetë më e madhe se 0.2 përqind. Është e ndaluar të tejkaloen forcat maksimale të tensionit që përcaktohen për kablo me fije optike.

▪ **Shtrirja e kablove të komunikimit në gyp kabllor**

Kabloja e komunikimit duhet të shtrihet brenda një gypi mbrojtës apo të depërtohet drejtpërdrejt në gypin kabllor pa ndonjë gyp mbrojtës. Nëse aplikimi i kësaj metode nuk është i mundur, duhet përdorur metodat e tërheqjes mekanike të kabllorës së komunikimit brenda gypit kabllor.

Kur kabloja e komunikimit kalon përgjatë disa pikave të gypit kabllor, duhet të sigurohet mbrojtje e kabllorës së komunikimit nga dëmtimet mekanike në hyrje dhe në dalje të gypit kabllor në çdo pusetë.

Kur shtrihet kablo e komunikimit brenda gypit kabllor, është e obligueshme të kontrollohet forca e lejueshme e tërheqjes, ashtu që të mos tejkalohet forcën e përcaktuar me specifikimet teknike të prodhuesit të kabllorës së komunikimit. Gjatësia e kabllorës së komunikimit e tërhequr brenda gypit kabllor zgjidhet duke marrë parasysh forcën maksimale të lejueshme të tërheqjes për konstruksionin specifik të kabllorës së komunikimit, fërkimit brenda gypit, si dhe peshës së kabllorës së komunikimit.

Kabllot e komunikimit nuk duhet të përdridhen apo çiftëzohen me njëra-tjetrën në pusetë.

Kabllot e komunikimit në pusetë duhet shënjuar dhe përforcuar në konzollë.

Distanca nga kablo e komunikimit deri te kapaku i pusetës dhe dyshemesë nuk mund të jetë më e vogël se 0.3 m.

Pas kryerjes së punimeve të shtrimit të kabllorës së komunikimit, hapjet e hyrjes në gyp duhet mbyllur mirë (p.sh. “shkumë”).

▪ **Shtrirja e kablove të komunikimit mbi ura**

Kabllot e komunikimit që duhet shtrirë në ura shtrihen përmes kanaleve të siguruara në strukturat e urës (gypa apo kolektorë) si dhe në mungesë të tyre – në gypa mbrojtës; megjithatë, duhet marrë parasysh edhe lëvizja e strukturave të urës në vendet e tegelave të saldimit me ndjeshmëri temperature, vendet e vibrimit nga trafiku, si dhe kushtet teknike të personave që shfrytëzojnë (apo operojnë me urat).

Në vendet ku ka mundësi të vibrimit të madh (p.sh. në vendet e shtyllave mbajtëse dhe zgjerimit të urave), apo ku ka rrezik të lakimeve të tepërta (p.sh. seksionet e kablove mes urave dhe pjerrinave), kabllot e komunikimit duhet shtrirë në gypa mbrojtës.

▪ **Shtrirja e kablove të komunikimit drejtpërdrejt në tokë**

Të gjitha punimet e dheut, kur shtrihen kabllot e komunikimit, kryhen në pajtim me kërkesat të dhëna:

- gërmimi dhe rivendosja e rrugëve dhe trotuareve për këmbësorë;
- gërmimi i gropave dhe kanaleve;
- punët e përforcimit për gropa e kanale;
- mbushja e gropave dhe kanaleve me dhe;
- ngjeshja e dheut;
- ngarkimi dhe heqja e dheut sipërfaqësor;
- nivelimi i dheut dhe punë të tjera me dhe.

Kur bëhet shtrirja e kablove të komunikimit drejtpërdrejt në tokë, ato duhet shtrirë në thellësi prej jo më pak se 0.75 m nën sipërfaqen e dheut.

Metodat e shtrirjes së kablove të komunikimit drejtpërdrejt në tokë zgjidhen duke marrë parasysh lokacionin e terrenit të dheut dhe rrjeteve tjera inxhinierie, trafikun rrugor, ndërtesat dhe objektet tjera. Për të shtrirë kabllot e komunikimit drejtpërdrejt në tokë, mund të përdoren metodat vijuese:

- shtrirja në kanale;
- shtrirja me “shtrirës kabllorë”;
- shtrirja përgjatë pengesave, duke përdorur metodën e prerjes apo metodën e shpimit të drejtuar.

Drejtpërdrejt në dhe mund të shtrihen vetëm kabllot e komunikimit të posaçme me rezistencë më të madhe mekanike, apo të mbrojtura me gyp mbrojtës.

Kur shtrihen kabllot e komunikimit, duhet të sigurohet që ngarkesa mekanike, e shkaktuar nga aplikimi i njëjës prej metodave të shtrirjes të përmendura tabelen Nr 4 më sipër, mbi kabllot e komunikimit, të mos tejkalohet, si për shembull forca maksimale e lejueshme e tërheqjes, e përkuljes, rrezja e përkuljes dhe forca ndrydhëse të përcaktuara në specifikimet teknike të prodhuesve duhet të mos tejkalohen.

Për të shmangur dëmet e mundshme ndaj kablllove të komunikimit të shtrira me punime gërmuese, kabllot e komunikimit të shtrira në tokë duhet mbrojtur duke shtruar një shirit paralajmërues në lartësi 0.3 m mbi to.

▪ **Shtrirja e kablllove të komunikimit në kanale**

Kabllloja e komunikimit e shtrirë në kanal nuk mund të tendoset si dhe duhet të shtrihet direkt në fund të kanalit.

Në tokë të butë, kabllot e komunikimit mund të shtrihet drejtpërdrejt në fund të kanalit të hapur, e pastaj të mbulohet me dhe të gërmuar më herët, e të shoshitur. Në tokë të fortë, kabllot e komunikimit duhet shtrirë mbi një shtresë rëre apo dheu të shoshitur me trashësi prej së paku 0.1 m, të hedhur direkt në fund të kanalit, si dhe së paku 0.1 m shtresë të mbushjes me dhe të shoshitur që shtrohet mbi kabllot e komunikimit.

Kur shtrihen disa kabllot të komunikimit në një kanal, ato duhet shtrirë paralelisht, pa kurrfarë përdredhje.

Para se të mbushet kanali me mbushje dheu, të gjitha kabllot nëntokësore të komunikimit dhe pajisjet tjera duhet shënjuar në skicat e punës duke shënjuar edhe distancat e tyre me objektet e afërta.

▪ **Kalimi i rrugëve nacionale (lokale) dhe argjinaturave të dheut gjatë shtrirjes së kablllove të komunikimit**

Në kalimet mbi rrugë rajonale (lokale) dhe brezave të rrugës, kabllloja mund të shtrihet me anë të këtyre metodave me:

- “shtrirës kabllloje”;
- hapje të kanalit;
- mënyrë të mbyllur (duke kryer shpime);
- linjë ajrore.

Metoda e shtrirjes së kablllove me “shtrirës kabllloje” mund të përdoret vetëm kur kalohet përmes rrugës, shiritave për çiklistë dhe vende të tjera me mbulesë të shtrimit me zhavorr. Kabllloja mund të shtrihet me “shtrirës kabllloje” drejtpërdrejt në dhe në rrugët kur nuk ka shumë trafik. Në rastet tjera, kabllot duhet shtrirë me gypa mbrojtës. Para shtrirjes së kablllove apo gypave mbrojtës me “shtrirës kabllloje”, pikat e kalimit nëntokësor të rrjeteve inxhinierie duhet të gërmohen ose duhet të instalohen kalime nëntokësore.

Kur përdoret metoda e hapjes së kanaleve, në kanal duhet shtrirë gypi mbrojtës, e pastaj që kanali të mbushet me mbushje dheu, ndërsa dheu në atë vend duhet të ngjeshët. Pas tërheqjes së tubit mbrojtës apo kablllos së komunikimit brenda këtij tubi, skajet e gypit duhet mbyllur mirë. Në rastin e shtrimit të kablllove nën rrugë nacionale (lokale), në argjinaturat e dheut në mënyrë të mbyllur, duhet të bëhen me gypa mbrojtës. Gypat mbrojtës duhet instaluar me anë të shpimit. Kabllot e komunikimit apo gypat mbrojtës duhet tërhequr brenda gypit kabllor me anë të metodës së shpimit.

Në kalime të rrugës, skaji i sipërm i gypit të sipërm mbrojtës duhet të vendoset në thellësi prej jo më pak se 0.7 m nën sipërfaqen e rrugës, mbi rrugë – në thellësi prej jo më pak se 1.2 m nën sipërfaqen e tokës. Nëse nuk është e mundur të plotësohet kjo kërkesë, gypat shtrihen brenda një kolektori mbrojtës, apo betonohen në dhe.

Pas shtrirjes së tubit mbrojtës dhe tërheqjes së kablllos së komunikimit përmes tij, hapjet e gypit duhet mbyllur.

Rrugët nacionale (lokale), argjinaturat e dheut duhet kaluar me linjë ajrore në pajtim me kërkesat e nenit 19 të Rregullores 05/2017.

▪ **Kryqëzimet me hekurudhat**

Në kryqëzimin e kablllove me hekurudha, duhet përdorur gypa PVC, PE apo gypa kabllor të çelikut, ndërsa shtrirja e tyre nën hekurudhë duhet të bëhet në mënyrë të mbyllur (me anë të shtyrjes përtej apo shpimit të drejtuar), varësisht nga dheu dhe peizazhi.

Kur kabloja kalon përmes hekurudhës, këndi i kryqëzimit duhet të jetë sa më i pjerrët që është e mundur; gjithsesi, ky kënd nuk mund të jetë më i vogël se 45 shkallë.

Punimet e gjurmimit të dheut duhet kryer në distancë prej jo më pak se 3 m nga skaji i bazës së argjinaturës së dheut të hekurudhës.

Distanca nga sipërfaqja e hekurudhës me gypin mbrojtës nuk mund të jetë më e vogël se 1.2 m si dhe jo më pak se 0.6 m nga baza e argjinaturës së dheut të hekurudhës.

Gypi mbrojtës duhet të shtrihet në dy skaje për së paku:

- 2 m nga skaji i jashtëm i bazës së gropës;
- 3 m nga skaji i bazës së argjinaturës së hekurudhës;
- 5 m nga shinat e jashtme të hekurudhës.

Kabllo me fije optike që duhet shtruar përgjatë shinave të hekurudhës duhet të jenë me mbrojtje dielektrike.

▪ **Kryqëzimet me ujëra**

Kur kalohet përtej ujërave, kabllo e komunikimit mund të shtrihen:

- nën ujë;
- mbi ura;
- me linja ajrore.

Kabllo e komunikimit të shtrira nën ujë duhet të jenë të izoluar

Rruga e kabllit përmes ujërave të navigueshëm nga urat rrugore dhe hekurudhore duhet të shtrihet nën këto ura në drejtimin e rrjedhës së ujit. Distanca e rrugës kabllorë nga ura rrugore apo hekurudhore nuk mund të jetë më e vogël se 200 m.

Nëse ka urë në rrugën e kabllorë së komunikimit që shtrihet mbi ujëra të navigueshëm, njëra kablo duhet shtrirë mbi urë, ndërsa një kablo rezervë nënujore rekomandohet të shtrohet në atë distancë nga ura.

Kur rruga kabllorë kalon në ujëra të panavigueshëm, distanca ndërmjet kabllorëve nënujorë të komunikimit dhe urës rrugore e hekurudhore nuk duhet të jetë më e vogël se 50 m.

Kabllo e komunikimit nënujorë dhe nëntokësore duhet lidhur jo më afër se 30 m nga bregu i hapësirës ujore.

Nëse argjinatura e hapësirës ujore përbëhet nga graniti, guri, betoni apo druri, atëherë në vendet e lidhjes së kabllorëve nënujorë të komunikimit me atë nëntokësore, duhet përdorur gypa kabllor me rezistencë më të madhe. Sipas nevojës, puseta duhet instaluar në brigje. Duhet të shtrihen gypa kabllor nga puseta deri te pjesa nënujore e asaj vije.

Kablo nënujore e komunikimit duhet të ngjitet për dyshemenë e hapësirës ujore.

Kabllo e komunikimit përtej trupave ujorë mund të shtrihen përmes gypave mbrojtës nëntokësorë, që duhet shtrirë me metodën e shpimit të drejtuar.

▪ **Distancat nëntokësore të kabllorëve me objektet tjera**

Kur shtrohet kabloja nën tokë paralelisht me rrjetet tjera inxhinierike, trafikun rrugor, ndërtesat dhe objektet tjera, apo kur kalon nëpër to, distancat minimale duhet të jenë jo më të vogla sesa ato që specifikohen me Tabelën 4 të kësaj Shtojce.

Në kryqëzimet e kabllorëve me rrjetet tjera inxhinierike, punët e gjurmimit duhet të bëhen manualisht. Nëse ka ndonjë rrjet inxhinierik që gjendet në thellësi më pak se 1.2 m, kabloja e komunikimit ose gypa mbrojtës duhet shtrirë nën këtë rrjet inxhinierik. Nëse objekti nëntokësor i rrjetit gjendet në thellësi prej

1.2 m apo më shumë, kabloja e komunikimit ose gypa mbrojtës duhet shtrirë mbi këtë rrjet inxhinierik në thellësi prej jo më pak se 0.75 m.

▪ **Shtrirja e linjës ajrore komunikuese**

Kabllo e komunikimit që përdoren në linja ajrore duhet të jenë vetëm ato që janë të përkrahura nga qëllim, pa shkelur kërkesat në specifikimet teknike të prodhuesit të kabllos së komunikimit.

Kabllo e komunikimit duhet varur në mbajtëse në atë mënyrë që pesha në shtyllë jetë baras e shpërndarë (dy kabllo komunikimi duhet varur në anët e kundërta të mbajtëses). Për montimin e tyre, duhet përdorur elementet e montimit të kabllos së komunikimit të specifikuar nga prodhuesi.

Gjatësia maksimale e lejueshme e linjave të kabllos së komunikimit ndërmjet shtyllave mbajtëse përcaktohet në bazë të parametrave mekanikë të kabllos së komunikimit, litarit mbajtës dhe shtyllave të përcaktuara nga prodhuesi.

Në rastin e përdorimit të veglave e duhura të montimit dhe metodën e tërheqjes së kabllos së komunikimit, është e detyrueshme të sigurohet që vlerat maksimale të lejueshme për rezistencën e kabllos së komunikimit në tërheqje, hapësirat mes shtyllave mbajtëse, ngarkesa e erës, të specifikuar në specifikimet teknike të kabllos së komunikimit të mos tejkalohen.

Në linja ajrore të komunikimit, duhet bërë bashkëngjitja e kablove të komunikimit në shtyllë mbrojtëse në lartësi prej së paku 3 m.

Kur shtrihet linja ajrore e komunikimit paralelisht me linjën ekzistuese ajrore, duhet ruajtur një distancë e sigurisë ndërmjet atyre linjave ajrore.

Kur kalohet përtej linjave të energjisë elektrike, këndi i kryqëzimit do të jetë sa më i pjerrët që është e mundur; megjithatë, ky kënd nuk mund të jetë më i vogël se 45 shkallë.

Kur kalohet përtej linjave të energjisë elektrike, linjat ajrore të komunikimit duhet pozicionuar nën linjat energjetike përveç për rrjetet e transmisionit të energjisë elektrike. Nëse për shkak të arsyeve objektive, nuk është e mundur të plotësohet kjo kërkesë, linjat ajrore të komunikimit mund të pozicionohen mbi linjat elektrike 400/220 V në distancë që nuk duhet të jetë më e vogël se 1.25 m. Kabloja e komunikimit që duhet shtrirë mbi linjën elektrike duhet të ketë montim të dyfishtë. Në kryqëzime, telat e linjave ajrore të komunikimit duhet të kenë izolim rezistues ndaj efekteve atmosferike, tensioni testues i të cilave nuk mund të jetë më i ulët se 2 kV. Nëse kabllo nuk kanë pjesë metalike, nuk është e nevojshme të mbahet distanca prej 1.25 m.

Linja ajrore e komunikimit mund të kryqëzohet me linjë të energjisë elektrike deri në 1 kV në lokacionin e ndarjes dhe mbajtëses; megjithatë, linjat ajrore të komunikimit me fije të pa izoluar apo kabllo e komunikimit me fije apo litar mbrojtës të pa izoluar nuk mund të montohen mbi shtylla mbajtëse të linjave të energjisë elektrike.

Linja ajrore e komunikimit mund të kryqëzohet me linjën e energjisë elektrike me tension prej më shumë se 1 kV vetëm në pikën e ndarjes së saj. Distanca horizontale nga shtylla mbajtëse e linjës ajrore të komunikimit deri tek fija më e afërt e linjës së energjisë elektrike duhet të jetë së paku 15 m. Kur kryqëzohet me linjën e energjisë elektrike me tension prej 400 kV, distanca ndërmjet majës së shtyllës

mbajtëse të linjës ajrore të komunikimit dhe fijos më të afërt të linjës së energjisë elektrike duhet të jetë së paku 20 m.

Kabllo e izoluar të linjës ajrore të komunikimit mund të shtrihen në shtylla mbajtëse të përbashkëta me linjat e energjisë elektrike 400/220 V. Kabllo e komunikimit duhet montuar në shtylla mbajtëse të linjës së energjisë elektrike nën linjat e energjisë elektrike. Distanca ndërmjet kablove të komunikimit dhe linjave të energjisë elektrike në shtylla mbajtëse nuk mund të jetë më e vogël se 1.5 m.

Distancat minimale ndërmjet linjave ajrore të komunikimit ose rrjeteve të tjera inxhinierike me objektet tjera janë përcaktuar në Tabelën 88 si më poshtë:

Tabela 88 Distancat minimale ndërmjet linjave ajrore të komunikimit me objektet tjera

Nr.	Kushtet	Distanca minimale (m)
1.	Distanca në drejtim vertikal.	
1.1.	Me sipërfaqen e tokës.	4.5
1.2.	Me sipërfaqen e tokës, kur linjat e komunikimit kalojnë mbi rrugë ose lagje.	6.0

1.3.	Me hekurudhën, ku kalojnë trenat .	7.5
1.4.	Distanca nga një linjë mbitokësore e komunikimit (ajrore) deri në rrugë.	4.5
1.5.	Distanca nga një linjë ajrore komunikimit deri në trotuarin për këmbësorë brenda një zone të mbjellë të tokës.	3.0
1.6.	Distanca deri te sipërfaqja e ujit, ku kalojnë ujërat jo të navigueshëm, kanalet, etj.	2.5
1.7.	Distanca prej pikës më të lartë të telit të një linje mbitokësore të komunikimit ose një kablli deri teli më i ulët i një linje të energjisë elektrike ose nivelit maksimal të një kablli të varur kur kalojnë linjat energjisë elektrike me tension: a) deri në 1 kV; b) 6–10 kV; c) 35 kV, 110 kV; d) 220 kV; e) 400 kV.	1.25 2 3 4 5
1.8.	Distanca në mes të linjave mbitokësore(ajrore) të komunikimit.	0.5
1.9.	Distanca nga maja e çatisë ose elementeve më të larta të vendosura mbi çati (me përjashtim të vendeve ku vështirë i qasemi).	0.8
1.10.	Distanca në mes “kutisë hyrëse” të linjave të komunikimit mbitokësor dhe “kutisë hyrëse” të linjës së energjisë elektrike (400 / 220V) brenda ndërtesave.	0.5
1.11.	Distanca nga degët e pemëve.	1.0
2.	Distanca në drejtim horizontal	
2.1.	Distanca më e afërt në mes të telit të jashtëm të një linje mbitokësore (ajrore) të komunikimit ose një kablli të mënjanuar dhe një shtylle mbajtëse të energjisë elektrike , kur linjat ajrore të kalojnë njëri-tjetrin në një ndarje: a) Linjat elektrike me tension deri 1 kV; b) Linjat elektrike të tensionit mbi 1 kV.	2.0 7.0
2.2.	Distanca prej telit më të afërt të jashtëm të një linje mbitokësore (ajrore) të komunikimit ose një kablli të mënjanuar nga një ndërtesë e ndërtuar, maja e një çatisë, ballkonit.	1.5
2.3.	Distanca në mes të telit më të afërt e jashtëm të një linje mbitokësore (ajrore) të komunikimit ose një kabulli të larguar dhe shtyllave.	Lartësia e një shtylle
2.4.	Distanca në mes të telit më të afërt të jashtëm të një linje ajrore të komunikimit ose një kablli të mënjanuar, shkurreve ose diametrit të kurorës së drunjëve.	1.5

▪ **Kërkesat e përgjithshme për lidhjen e kablove të komunikimit**

Kabllo të komunikimit duhet lidhur me anë të nyjave që janë prodhuar për këtë qëllim.

Kur shtrihen kabllo të komunikimit në gypa kabllor, në tokë dhe në linjat ajrore të komunikimit, duhet aplikuar nyjat që tkurren nga nxehtësia apo nyjat me aplikim të ftohtë. Nyjat e tilla duhet të përbëhen nga materialet që nuk ndërrojnë veçoritë e tyre për së paku tridhjetë (30) vjet.

Kur shtrihen kabllo të komunikimit drejtpërdrejt në tokë, duhet lënë një gjatësi rezervë e kabllor për lidhjen e kablove të komunikimit. këtyre kablove.

Në ndërtesa dhe kanale vertikale (të ndërtesës), duhet të përdoren nyja që tkurren në nxehtësi apo nyjat që mbyllen mekanikisht.

Nyjat që mbyllen mekanikisht, që përdoren për lidhjen e kablove të komunikimit brenda ndërtesave, duhet të jenë të prodhuara me PE, plastikë tjetër apo çelik, si dhe duhet të ruajnë veçoritë e tyre për së paku tridhjetë (30) vjet.

Të gjitha llojet e nyjave duhet montuar në pajtim me udhëzimet e prodhuesit të tyre.

Montimi i nyjave për kabllo me fije optike duhet të bëhet në pajtim me kërkesat e sigurisë vetëm në hapësirat e caktuara të mbrojtura nga efektet atmosferike. Montimi i nyjave për kabllo optike bëhet vetëm me pajisje dhe vegla të dizajnuara enkas.

▪ Shënjimi i kablove të komunikimit

Kabllo të komunikimit në pusëtë, kolektorë dhe kanalet vertikale duhet shënjuar me etiketë plastike apo plumbi të shënjimit të ngjitur për kabllon e komunikimit. Etiketa e shënjimit duhet të jetë së paku 40 mm në gjerësi dhe 20 mm në lartësi. Etiketa plastike e shënjimit duhet të jetë e bardhë ose e verdhë. Shënimet në etiketat e plumbit duhet gravura me çekiç të posaçëm, derisa në karta plastike, shënimet shkruhen me laps të zi, shenjat e të cilat janë rezistente ndaj ndikimeve të mundshme mjedisore.

Etiketa e shënjimit duhet të përmbajë informatat që mundësojnë identifikimin e:

- pronarit të linjës së komunikimeve elektronike (emri i entitetit, kodi, numri konvencional);
- llojin e kabllot së komunikimit;
- fillimin dhe fundin e linjës së komunikimeve elektronike (adresa e fillimit dhe e fundit).

Kabllo të furnizimit të energjisë nga largësia në pusëtë, kolektorë, kanale vertikale e bodrume duhet ngjyrosur me shirita të kuq (dy shirita të kuq me gjerësi 0.2 m me distancë prej 0.1 m mes tyre) për secilin gyp, si dhe nga secili skaj i njëjës në distancë prej 0.1 m prej tij.

9.8. Rrjeti i mbeturinave nëntokësore dhe mbi tokësore

Bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimorë Komunal, dhe Planit Rregullues Urban të Suharekës por edhe duke marr parasysh gjendjen ekzistuese të sistemit të mbeturinave , HZK-së në udhëzimin administrativ ka parashikuar planifikimin e infrastrukturës teknike si: Kapacitetin dhe shtrirjen e rrjetit, për menaxhimin dhe grumbullimin e mbeturinave.

Sipas Ligjit të mbeturinave Nr. 04/L-060 të gjithë Qytetarët , janë të obliguar që gjatë shkarkimi të mbeturinave të shfrytëzuara, të mos shkaktojnë veprime të dëmshme në mjedisin rrethues dhe sferat tjera të mjedisit.

Pas hartimit të Hartës Zonale të komunës së Suharekës çdo zgjerim e rrjetit qoftë në funksion të përmbushjes së **planit të Veprimt**- ku theksohet zgjerimi i rrjetit të grumbullimit të mbeturinave ,projektet përgatiten nga komuna dhe kompania Rajonale e mbeturinave KRM Ekoregjioni sh.a.” dhe akterët tjerë të rëndësishëm (qytetarët,bizneset,OJQ dhe hisetarët e tjerë të zonës për të cilën kryhet projekti), projektet të cilat hartohen duhet të jenë në përputhje me ligjet aktuale në fuqi, normat teknike, dhe direktivat e BE-se.

Gjithashtu ashtu siç parashihet në PZHK, në HZK është parapare edhe menaxhimi dhe grumbullimi mbeturinave në disa fshatra të cilët nuk janë ende të kyçur në sistemin e grumbullimit të mbeturinave nga kompania rajonale e mbeturinave KRM Ekoregjioni sh.a.

Deponitë e mbeturinave sipas nenit 33 të ligjit për mbeturina klasifikohen në:

- 1.1. Deponi të mbeturinave të rrezikshme;
- 1.2. Deponi të mbeturinave të pa rrezikshme dhe
- 1.3. Deponi të mbeturinave inerte.

Në Komunë janë dy njësi të grumbullimit të mbeturinave, me sipërfaqe prej 3.9ha për mbeturina inerte dhe 25ha për mbeturina sanitare.

Megjithatë, kjo deponi e transferit kanë nevojë për avancim të operimit dhe infrastrukturës. Në të ardhmen kjo pikë mund të përdoret si qendra për ndarjen e mbeturinave ose qendra për grumbullimin e mbeturinave komunale.

Momentalisht kjo pikë transferi është në gjendje jo të mirë në aspektin funksional në mungesë të infrastrukturës përkatëse dhe aplikimit të masave të nevojshme për funksionimin e kësaj deponie në mënyrë të duhur. Si e tillë kërkohet që të merren masa që kjo deponi të funksionalizohet në formën dhe kriteret e kërkuara.

▪ **Mbeturinat demolimit/inerte**

Mbeturina inerte - sipas ligjit për mbeturina nënkuptohen mbeturinat të cilat nuk pësojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm fizik, kimik dhe biologjik në vendet ku janë deponuar si:

Sipas Udhëzimit Administrativ (UA) Nr. 07/2015, menaxhimi i këtij lloji të mbeturinave është obligim i komunës. Sipas këtij Udhëzimi Administrativ, komuna në bashkëpunim me komunat përreth, mund ta ndërtojë një deponi për mbeturinat nga ndërtimi/demolimi me qëllim të mos degradohet edhe më tej mjedisi. Ky UA gjithashtu përcakton kriteret për përzgjedhjen e vendeve të përshtatshme për këtë lloji të mbeturinave, ku ndër më të rëndësishmet janë: Vende të përshtatshme për deponimin e këtij lloji të mbeturinave mund të jenë vendet që më parë janë shfrytëzuar për eksploatim me qëllim të mbushjes së gropave, kanaleve të ndryshme të formuara në mënyrë të natyrshme, vende të degraduara si rezultat i erozionit ose rrëshqitjeve të dheut, apo vende tjera të ngjashme.

Megjithatë, siç është përmendur edhe më lartë, është përgjegjësi e komunës t'i trajtojë mbetjet e demolimit/inerte. Mund të thuhet se të gjitha komunat në Kosovë kanë mbetur prapa në krijimin e deponive/vendeve të përshtatshme për depozitimin e këtyre mbeturinave.

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit

- Deponitë e mbeturinave, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:
 - në gryka të rrethuara me shpatina, sipërfaqe që kanë shërbyer për eksploatim, apo në lokacione të rrafshëta;
 - në largësi nga kufiri i zonës neutrale, që rrethon deponitë deri tek shfrytëzimet në vijim:
 - .nga rrjetet e gazsjellësit: 60 m
 - .nga rrjetet elektrike: 100 m
 - nga infrastruktura hekurudhore: 100 m;
 - nga ndërtesat e banimit: 500 m,;
 - nga zona e monumenteve kulturore, historike dhe religjioze: 600 m;
 - nga shtretërit e lumenjve dhe brigjet e liqeve: 1000 m;
 - nga vendbanimet: 1500 m;
 - nga burimet e ujit dhe ujësjellësit dhe spitalet: 2000 m
 - nga spitalet: 2000 m;
 - nga infrastruktura ajrore: 4000 m.
- **Deponitë e mbeturinave, nuk duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:**
 - në zonat e rrezikuara nga erozioni;
 - në zonat e rrezikuara nga vërshimet apo të vërshuar në 25 vitet e fundit;
 - në zonat me shkallë të lartë të rrezikshmërisë sizmike;
 - në zonat me pjerrtësi të thukët;
 - në zonat ku ujërat nëntokësore janë afër sipërfaqes së tokës;
 - në zonat me pasuri minerale dhe minimet;
 - në zonat me përdorim intensiv të bujqësisë;
 - në zonat ku rrezikon llojet e veçanta të florës dhe faunës;
 - mbi strehimore apo tunele nëntokësore;
 - në zonat ku distanca nga fundi i deponisë deri tek niveli ujërave nëntokësore gjatë sezonit është më e vogël se 2.00 m;
 - në zonat ku përshkueshmëria e tokës është më e madhe se 0,00001 cm/s.

- Në sipërfaqet apo hapësirat në të cilën ekzistojnë vlera arkeologjike, historike dhe zona tjera të mbrojtura ndalohej ndërtimi i deponisë për mbeturina. Në lokacionin ku ndërtohet apo planifikohet deponia e mbeturinave, paraqitet zona neutrale (së paku 50 m) përreth deponisë e cila duhet të jetë 600 m në distancë nga zonat e veçanta të mbrojtura

10. ARSYETIMI PËR NEVOJËN E HARTIMIT TË PLANEVE RREGULLUESE TË HOLLËSISHME TË PLANIFIKUARA

Përgatitja e Planeve Rregulluese të Hollësishme të cilat nuk janë paraparë me PZHK ose HZK. Përpos zonave të përcaktuara në këtë dokument për të u trajtuar përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme, për shkak të zhvillimeve apo synimeve të reja të Komunës, Komuna mund të trajtojë zona tjera të cilat nuk janë paraparë me PZHK ose HZK me Plane Rregulluese të Hollësishme, mirëpo në këto duhet të ndjekur procedurat sipas Udhëzimit Administrativ për Plane Rregulluese të Hollësishme, siç është përshkruar në vijim.

Para se të merret vendimi për Plan Rregullues i Hollësishëm i cili nuk është paraparë me PZHK ose HZK, autoriteti i planifikimit hapësinor duhet të përgatit një raport të arsyeshmërisë për të shpjeguar qartë pse nevojitet hartimi i Planit Rregullues të hollësishme në vend se të përfshihen të gjitha kushtet përkatëse në hartën zonale përkatëse.

Para procedimit të propozim-vendimeve për hartimin e Planeve Rregulluese të Hollësishme duhet t'i bashkëngjitet programi për hartimin dhe menaxhimin e procesit të planifikimit, i cili përmban të dhënat në vijim :

- Arsyetimi i nevojës për përgatitjen
- Llojin dhe përkufizimin e dokumentit të planifikimit hapësinor;
- Qëllimin e hartimit;
- Kufirin e territorit;
- Subjektin përgjegjës për hartimin;
- Mjetet dhe mekanizmat e nevojshëm për hartim.

Të gjitha Planet Rregulluese të Hollësishme hartohen vetëm në rastet kur nevojiten kushte zhvillimore më të hollësishme për këto hapësirë specifike, përveç asaj që është ofruar në hartën zonale përkatëse. Kushtet për rregullimin e hapësirës përfshirë shfrytëzimet e tokës, kushtet zhvillimore, kushtet ndërtimore dhe masat mbrojtëse në nivel parcele kadastrale. Këto janë kushte dhe masa shtesë që nuk janë specifikuar tashmë me ndonjë dokument të planifikimit hapësinor të nivelit më të lartë d.m.th. në Hartën Zonale të Suharekës ose Plan Zhvillimor Komunal.

Këto Plane Rregulluese të hollësishme do shërbejnë për nevoja të rregullimit, teknike dhe operacionale të planifikimit hapësinor, për të përcaktuar kushtet shtesë më të hollësishme për zbatimin e qëllimeve dhe objektivave nëpërmjet projekteve konkrete. E nevojat për hartimin e PRRH-ve përfshijnë por nuk kufizohen vetëm në vendosjen e kushteve për rregullimin e hapësirave në pjesë të caktuara të zonave apo sipërfaqeve të planifikuara duke përfshirë kushtet ndërtimore, kushtet për rregullimin e hapësirës janë më të hollësishme se kushtet e përcaktuara në Hartën Zonale të Komunës dhe dokumentet tjera të planifikimit hapësinor të nivelit më të lartë.

Duhet theksuar se për shkak të ngarkesave dhe komplikimeve që ka komuna e Suharekës sidomos në Zonën urbane të Suharekës si dhe në zonën përkundër kushteve në nivel zone të cilat krijojnë bazë të mirë për dhënien e kushteve dhe lejes ndërtimore për shkak të formave të çrregullta të parcelave, plotësimit të normave dhe standardeve, si dhe plotësimit të parimeve të trajtimit të barabartë të parcelave dhe pronarëve dhe parimeve tjera demokratike ka nevojë për detajime më të mëdha dhe duhet trajtuar me prioritet përmes planeve të reja rregulluese vijuese :

- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm “Zona Qendër”
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të Samadraxhës dhe Studençanit
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të Mushtishtit
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të Duhlës

- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të Hisarit
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të Zonës Ekonomike përgjat rrugës regjionale Suharekë-Prizren
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të fshatit rekreativ-turistik në Delloc
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të fshatit agro -turistik në Gradancë
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të fshatit agro -turistik në Kreun e Ahishtës
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishme për vendbanime joformale në Grejkoc
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishme për vendbanime joformale në Maqitevë
- Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishme për vendbanime joformale në Gjinoc
- Hartimi i PRr të Hollësishme për vendbanime joformale në Reshtan

11. TRAJTIMI I VENDBANIMEVE JOFORMALE

Vendbanimet joformale në vendin tonë kanë ekzistuar edhe më parë, mirëpo kryesisht kanë qenë të njohura me emërtime të ndryshme si lagje të egra, ilegale, të paplanifikuara, mahalla etj.

Sipas Ligjit Nr.03/L-106 për ndryshimin e Ligjit për Planifikim Hapësinor Nr. 2003/14, Neni 2.

Vendbanimet joformale janë vendbanime njerëzore, të cilat nuk u mundësojnë banorëve të gëzojnë të drejtat e tyre për një standard të përshtatshëm të jetesës, në veçanti banim të përshtatshëm.

Bazuar në Planin për Zbatimin e Standardeve në Kosovë, vendbanimet joformale kategorizohen si vijon :

- Zotërimi joformal ose jo i sigurt i pronësisë,
- Qasja joadekuate ose privimi në shërbime elementare,
- Pjesëmarrja joadekuate ose mospjesëmarrja në qeverisje, si dhe
- Rrezikshmëria deri në diskriminim.

Vendbanimet joformale të identifikuara në vendin tonë i përkasin kategorisë së parë, të zotërimit joformal ose jo i sigurt i pronësisë, gjersa të gjithë banorët e këtyre vendbanimeve gëzojnë qasja adekuate ose privimi në shërbime elementare, pjesëmarrja adekuate ose pjesëmarrja në qeverisje, si dhe nuk janë rrezikuar nga diskriminimi. Karakteristikat identifikuese do të jenë bazë për të ju qasur rregullimit të tyre.

Dominimi i familjeve të mëdha dhe të zgjeruara, tregon gjithashtu shkallë mesatare të zhvillimit dhe arsimit dhe papunësi e varfëri të theksuar. Zotërimi joformal ose jo i sigurt i pronësisë të vendbanimeve joformale të identifikuara kërkon zgjidhje, ku komuna në bashkëpunim me komunitetin të mundësojë zgjidhjen e statusit pronësor të tokave në pronësi komunale apo të nivelit qendror.

Para rregullimit të çështjes pronësore të posedimit të tokës, komuna duhet të trajtojë parcelat përmes hartimit të Planeve Rregulluese të Hollësishme (PRrH).

Plani Zhvillimor Komunal ka identifikuar vendbanimet vijuese joformale në zonë rurale të cilat janë përfshirë në strategjinë zhvillimore, si :

1. Grejkoc,
2. Maqitevë,
3. Gjinoc,
4. Reshtan.

▪ Kriteri i mbulueshmërisë me infrastrukturë sociale

Në bazë të informatave hapësinore lidhur më shtrirjen e përbajtjeve publike, komuna e Suharekës ka një shpërndarje relativisht të mirë të ndërtesave arsimore dhe shëndetësore. Sa i përket ndërtesave të çerdheve, nuk mund ta konsiderojmë si kriter për shkak se çerdhet-kopshtet sipas standardeve duhet të jenë në çdo 2000 banorë. E njëjta gjë vlen edhe për shtëpitë e kulturës. Prandaj duke i marrë për bazë këto informata vijmë në përfundim që pothuajse të gjitha vendbanimet joformale e plotësojnë kushtin lidhur me qasjen në infrastrukturës sociale.

Kushti tjetër i plotësuar është edhe infrastruktura teknike. Viteve të fundit janë realizuar mjaft projekte, ku janë ndërtuar rrugët, janë ndërtuar rrjeti i ujësjellësi dhe kanalizimit, dhe na paraqet një shembull të një lagje të organizuar.

Tabela 89 Karakteristikat e vendbanimeve joformale

Emri i Vendbanimit	Sipërfaqja e zonave në ha	Numri i objekteve	Numri i banorëve
Grejkoc	30.00	83	581
Maqitevë	3.18	7	49
Gjinoc	138.77	116	812
Reshtan	23.74	36	252
Gjithsejtë	195.69	242	1694

Ndonëse Harta Zonale e Komunës ka trajtuar infrastrukturën teknike, publike, sociale dhe të transportit për të gjitha Vendbanimet Joformale, nevojitet të hartohen Plane Rregulluese të Hollësishme.

Përpos përmbushjes së kriteve të parashtruara në Udhëzimin Administrativ për Plane Rregulluese të Hollësishme, Planet Rregulluese të Hollësishme për Vendbanimet Joformale duhet të përmbajnë planin e riparcelimit dhe rregullojnë edhe çështjet vijuese :

- Përgatitja e profilit të gjendjes ekzistuese të vendbanimeve joformale në territorin e saj. Kjo do të duhej të shërbente për përcaktimin e prioriteteve për rregullimin e vendbanimeve joformale, ndërsa do t'u shërbente donatorëve të mundshëm për ofrimin e informatave të nevojshme për përkrahje financiare, njerëzore dhe teknike në kuadër të këtij rregullimi.
- Çështjet pronësore – ekziston nevoja për angazhim intensiv të komunës për zgjidhjen e problemeve në lidhje me të drejtat pronësore. Çështjet e pazgjidhura pronësore duhet të zgjidhen në mënyrë që të sigurohet baza ligjore për iniciimin e procesit të planifikimit. Kadastra dhe departamentet pronësore duhet të ofrojnë të dhëna dhe harta të përditësuara, në mënyrë që të shmangen problemet me të dhëna gjatë planifikimit.
- Procesi i planifikimit – rregullimi i vendbanimeve joformale duhet të realizohet përmes një procesi gjithëpërfshirës, në mënyrë që pjesëmarrësve t'u mundësohet shprehja e kërkesave dhe një vendimmarrje transparente.

Bashkëpunimi me Agjencinë Kosovare të privatizimit, me qëllim të shmangies së problemeve në raport me tokën publike nën menaxhimin e AKP, e nevojshme për vendosjen e infrastrukturës publike, sigurimin e hapësirave për shkolla, çerdhe dhe ndërtesa tjera komunale.

12. Plani i veprimit

Projektet afatgjate janë veprimet që tejkalojnë periudhën trevjeçare, afatmesme janë veprimet që zbatohen brenda periudhës 1 deri në 3 vite dhe afatshkurte janë veprimet që zbatohen brenda 1 viti.

12.1. Plani i veprimit 2022

Prioritetet strategjike për zhvillimin e ekonomik							
PS - ZhE 1 Prodhimi i energjisë së ripërtitëshme							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti i përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i mullinjve të erës për prodhim energjetik në Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	PPP	60,000,000 €	IP
2	Ndërtimi i mullinjve të erës për prodhim energjetik në Duhël	I lartë	Afatgjatë	I madh	PPP	60,000,000 €	IP
3	Ndërtimi i hidrocentralit pranë liqenit të Dragaçinës	I mesëm	Afatgjatë	I madh	PPP	20,000,000 €	IP
PS - ZhE 2 Ngritja e prodhimtarisë bujqësore							
1	Ndërtimi e infrastrukturës rrugore -fushore për bujqësi në Komunë	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	218,500 €	DBZHRP
2	Përkrahje për ngritje të serrave	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	565,000 €	DBZHRP
3	Furnizimi me material fidanor Hardhi rrusi -Kumbullës-Arrë-Lajthi	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	134,000 €	DBZHRP
4	Furnizimi i fermerëve me Moto kultivator	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	210,000 €	DBZHRP
5	Rregullimi dhe ndërtimi i stallave për bagëti	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	500,000 €	DBZHRP
6	Projektet zhvillimore për përpunimin e produkteve bujqësore	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	240,000 €	DBZHRP
7	Projektet zhvillimore për Hortikulturë	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHRP MBPZHR
8	Projektet zhvillimore për Bletari, shpeztari, peshkatari	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHRP MBPZHR
9	Projektet zhvillimore për Turizëm Rural	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DBZHRP MBPZHR
PS - ZhE 3 Ngritja e prodhimtarisë përpunuese në Agro-zonë dhe Zonë Industriale							
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm për parkun e biznesit/ industrial	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DUP
2	Ndërtimi i kolektorit për trajtimin e ujërave industrial në Agro - Zonë	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	218,500 €	DSHPME

3	Lirimi nga taksa komunale për ndërtesat që shfrytëzohen për prodhimtari përpunuese	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna		DUP-DBEF
PS - ZhE 4 Shfrytëzimi i potencialeve natyrore për zhvillim të turizmit							
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të fshatit rekreativ-turistik në Delloc	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DBEF
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës teknike							
PS - IT1 - Ngritja e kapaciteteve furnizuese të burimeve ujore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti i përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i akumulacionit ujqor në Dragaqinë me kapacitet të vëllimit ujqor prej 6.8 milion m ³	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhE	18,700,000 €	MMPHI/MZhE
2	Ngritja e kapacitetit të rezervuarit shtese me stacioni të pompimit me 500m ³ në Biraç (38-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhE	300,000 €	MMPHI/MZhE
3	Eliminimi i gypit magjstral ACC Ø 300mm, dhe zëvendësimi i tij me gyp të materialit HDPE PE 100, si dhe vendosja e rjetit sekondar përgjatë rrugës magjistrale Suharekë-Prizren (deri te stacioni i Pompave në Malësi të re).	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhE	1,250,000 €	MMPHI/MZhE/HRJ
4	Vendosja e rezervuarit të ri mbi rrugën magjistrale Suharekë-Rahovec në Studenqan me kapacitet 750 m ³ , rritja e kapacitetit të pompave dhe kyçja me rjetin ekzistues (984-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhE	150,000 €	MMPHI/MZhE/HRJ
5	Hapja e puseve të reja-ndërtimi i stacionit të pompave të "Pusi i Atit" dhe ndërtimi i rezervuarit të ri 1500m ³ në malet e Grejkocit në lartësi prej 600m	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhE	1,300,000 €	MMPHI/MZhE/HRJ
6	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Reqan (5-8 l/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MZhE	20,000 €	MZhE/HRJUG
7	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Nishor (6-8 l/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MMPHI/MZhE	30,000 €	MZhE/HRJ
8	Rehabilitimi i drenazheve, kaptazhave dhe zëvendësimi i gypit prej burimit deri te rezervuari kryesor në fshatin Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	MMPHI/MZhE	40,000 €	MZhE/HRJ
9	Kaptimi i burimit të ujit, ndërtimi i kaptazhave, ndërtimi i rezervuarit 500 m ³ dhe vendosja e gypit nga burimi deri në rezervuar në fshatin Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhE	185,630 €	MZhE/HRJ
PS - IT2 Ngritja e kapaciteteve furnizuese të rjetit të ujësllësit							
1	Ndërtimi i Ujësllësit në Duhël	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DSHPME	40,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i Ujësllësit në Javor	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DSHPME	50,000 €	DSHPME
3	Rritja e kapaciteteve të burimeve të ujit në Samadrexhë	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DSHPME	50,000 €	DSHPME

4	Lidhja rrjetit të qytetit përmes tubacionit kryesor me rezervuarin e Grejkocit	I lartë	Afatshkurtë	I mesëm	DSHPME	240,000 €	DSHPME
5	Lidhja Vraniqit, Popolanit, Savrovës dhe Sopisë përmes tubacionit kryesor me burimin e Vraniqit	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DSHPME	300,000 €	DSHPME
6	Furnizimi i vendbanimeve: Bukoshi II, Maqiteva, Delloci, Mushtishti, Dvorani dhe Dubrava nga Burimi i Dellocit (40 - 60 l/s) si dhe disa burime të marra nga gryka e Maqitevës	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DSHPME	500,000 €	DSHPME
7	Furnizimi i qytetit të Suharekës si dhe fshatrat: Budakovë, Buzhalë, Bukosh I, Krushicë dhe Reqani nga rrjedhjet e ujit në fshatin Budakovë dhe gryka e Buzhalës që ka sasi të konsiderueshme të ujit 25 - 35 l/s.	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DSHPME	500,000 €	DSHPME
8	Vendosja e gypit furnizues nga kaptazha deri në hyrje të fshatit Sopijë	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	30,482 €	HRJ
9	Vendosja e gypit furnizues nga rezervuari në Baqevc deri në fshatin Gjinoc	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	150,000 €	HRJ
10	Vendosja e gypit furnizues nga rezervuari kryesor i fshatit Mushtisht deri te rezervuari i ri (te xhamia e re)	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	40,000 €	HRJ
11	Rritja e kapaciteteve të pompave për fshatin Reshtan	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	40,000 €	HRJ
12	Ndërtimi i rrjetit të ujësjellësit për fshatin Nishor	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	200,000 €	HRJ
13	Rehabilitimi i rrjetit të ujësjellësit në fshatin Bllacë para futjes nën menaxhimin e Kompanisë	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Qeveria e Kosovës & CDI	108,491 €	HRJ
14	Rehabilitimi i rrjetit të ujësjellësit në fshatin Sllapuzhan para futjes nën menaxhimin e Kompanisë	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	57,871 €	HRJ
15	Ndërtimet e Ujësjellësit & Kanalizimit në vendbanime përmes projekteve me bashkëfinancim Komunë-Banorë, Komunë-Donatorë	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna & HRJ		HRJ
16	Ndërtimi i Ujësjellësve të ri, për fshatin Baqevc	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Qeveria e Kosovës & CDI	223,815 €	HRJ
17	Sanimet dhe rregullimet e ujësjellësve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	80,000 €	HRJ

18	Ndërtimi i rrjetit të ujësjellësit për fshatin Stravuqin	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	38,791 €	HRJ
19	Ndërtimi i rrjetit të ri të ujësjellësit për fshatin Budakovë, Buzhal, Krushicë dhe Papaz	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	522,183 €	HRJ
20	Meremetimi dhe ndërtimi i kanalizimeve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	100,000 €	HRJ
21	Sanimet dhe rregullimet e ujësjellësve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	60,000 €	HRJ

Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës së transportit dhe transportit publik
PS - ITT1 - Përmirësimi i qarkullimit dhe sigurisë të trafikut

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Hartimi i Planit të Mobilitetit	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	Komuna	120,000 €	DUP - DSHPME
2	Hartimi i Planit të menaxhimit të parkingjeve publike deri në vitin	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	Komuna	20,000 €	DUP - DSHPME

Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në lagjen Fidanishte (2784)	I lartë	Afatmesëm	I madh	DKA	250,000 €	DKA

PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore

1	Ndërtimi i qendrës së re kryesore të mjekësisë familjare në zonën urbane të Suharekës dhe shndërrimin e QKMF ekzistuese në QMF (124-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSh	400,000 €	DShMS
---	--	---------	-----------	--------	-----	-----------	-------

Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale

PS – IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim	
PS – IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Përfundimi -Rregullimi i qendrës kulturore "Ukë Bytyqi" Suharekë (2273)	I lartë	Afatshkurtër	I lartë	DKRSM	400,000 €	DKRSM - MKRS
Prioritetet strategjike për banim							
PS - B1 Përmirësimi i pamjeve të ndërtesave kolektive dhe publike							
Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim	
1	Përfundimi i Sheshit të Qytetit	I lartë	Afatshkurtër	I lartë	DSHPME	1,700,000 €	DUP

12.2. Plani i veprimit 2023

Prioritetet strategjike për zhvillimin e ekonomik							
PS - ZhE 1 Prodhimi i energjisë së ripërtitëshme							
Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti i përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim	
1	Ndërtimi i mullinjve të erës për prodhim energjetik në Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	PPP	60,000,000 €	IP
2	Ndërtimi i hidrocentralit pranë liqenit të Dragaçinës	I mesëm	Afatgjatë	I madh	PPP	20,000,000 €	IP
PS - ZhE 2 Ngritja e prodhimtarisë bujqësore							
1	Ndërtimi e infrastrukturës rrugore -fushore për bujqësi në Komunë	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	218,500 €	DBZHRP
2	Përkrahje për ngritje të serrave	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	565,000 €	DBZHRP
3	Furnizimi me material fidanor Hardhi rrushi -Kumbullës-Arrë-Lajthi	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	134,000 €	DBZHRP
4	Furnizimi i fermerëve me Moto kultivator	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	210,000 €	DBZHRP
5	Rregullimi dhe ndërtimi i stallave për bagëti	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	500,000 €	DBZHRP

6	Projektet zhvillimore për përpunimin e produkteve bujqësore	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	240,000 €	DBZHRP
7	Projektet zhvillimore për Hortikulturë	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHRP MBPZHR
8	Projektet zhvillimore për Bletari, shpeztari, peshkatari	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHRP MBPZHR
9	Projektet zhvillimore për Turizëm Rural	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DBZHRP MBPZHR
PS - ZhE 3 Ngritja e prodhimit të përpunues në Agro-zonë dhe Zonë Industriale							
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm për parkun e biznesit/ industrial	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DUP
2	Ndërtimi i kolektorit për trajtimin e ujërave industrial në Agro - Zonë	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	218,500 €	DSHPME
3	Lirimi nga taksa komunale për ndërtesat që shfrytëzohen për prodhimtari përpunues	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna		DUP-DBEF
PS - ZhE 4 Shfrytëzimi i potencialeve natyrore për zhvillim të turizmit							
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të fshatit rekreativ-turistik në Delloc	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DBEF
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës teknike							
PS - IT1 - Ngritja e kapaciteteve furnizuese të burimeve ujore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti përfaqëues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i akumulacionit ujqor në Dragaqinë me kapacitet të vëllimit ujqor prej 6.8 milion m ³	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	18,700,000 €	MMPHI/MZhe
2	Ngritja e kapacitetit të rezervuarit shtese me stacioni të pompimit me 500m ³ në Biraç (38-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	300,000 €	MMPHI/MZhe
3	Eliminimi i gypit magjstral ACC Ø 300mm, dhe zëvendësimi i tij me gyp të materialit HDPE PE 100, si dhe vendosja e rrjetit sekondar përgjatë rrugës magjistrale Suharekë-Prizren (deri te stacioni i Pompave në Malësi të re).	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,250,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
4	Vendosja e rezervuarit të ri mbi rrugën magjistrale Suharekë-Rahovec në Studenqan me kapacitet 750 m ³ , rritja e kapacitetit të pompave dhe kyçja me rrjetin ekzistues (984-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	150,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
5	Hapja e puseve të reja-ndërtimi i stacionit të pompave të "Pusi i Atit" dhe ndërtimi i rezervuarit të ri 1500m ³ në malet e Grejkocit në lartësi prej 600m	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,300,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
6	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Reqan (5-81/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MZhe	20,000 €	MZhe/HRJUG
7	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Nishor (6-81/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MMPHI/MZhe	30,000 €	MZhe/HRJ

8	Rehabilitimi i drenazheve, kaptazhave dhe zëvendësimi i gypit prej burimit deri te rezervuari kryesor në fshatin Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	MMPHI/ MZhE	40,000 €	MZhe/HRJ
9	Kaptimi i burimit të ujit, ndërtimi i kaptazhave, ndërtimi i rezervuarit 500 m ³ dhe vendosja e gypit nga burimi deri në rezervuar në fshatin Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/ MZhE	185,630 €	MZhe/HRJ
PS - IT2 Ngritja e kapaciteteve furnizuese të rrjetit të ujësjellësit							
1	Rritja e kapaciteteve të burimeve të ujit në Samadrexhë	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DSHPME	50,000 €	DSHPME
2	Vendosja e gypit furnizues nga kaptazha deri në hyrje të fshatit Sopijë	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	30,482 €	HRJ
3	Vendosja e gypit furnizues nga rezervuari në Baqevc deri në fshatin Gjinoc	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	150,000 €	HRJ
4	Vendosja e gypit furnizues nga rezervuari kryesor i fshatit Mushtisht deri te rezervuari i ri (te xhamia e re)	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	40,000 €	HRJ
5	Rritja e kapaciteteve të pompave për fshatin Reshtan	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	40,000 €	HRJ
6	Ndërtimi i rrjetit të ujësjellësit për fshatin Nishor	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	200,000 €	HRJ
7	Rehabilitimi i rrjetit të ujësjellësit në fshatin Bllacë para futjes nën menaxhimin e Kompanisë	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Qeveria e Kosovës & CDI	108,491 €	HRJ
8	Rehabilitimi i rrjetit të ujësjellësit në fshatin Sllapuzhan para futjes nën menaxhimin e Kompanisë	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	57,871 €	HRJ
9	Ndërtimet e Ujësjellësit & Kanalizimit në vendbanime përmes projekteve me bashkëfinancim Komunë-Banorë, Komunë-Donatorë	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna & HRJ		HRJ
10	Ndërtimi i Ujësjellësve të ri, për fshatin Baqevc	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Qeveria e Kosovës & CDI	223,815 €	HRJ
11	Sanimet dhe rregullimet e ujësjellësve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	80,000 €	HRJ
12	Ndërtimi i rrjetit të ujësjellësit për fshatin Stravuqin	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	38,791 €	HRJ

13	Ndërtimi i rrjetit të ri të ujësjellësit për fshatin Budakovë, Buzhal, Krushicë dhe Papaz	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	522,183 €	HRJ
14	Meremetimi dhe ndërtimi i kanalizimeve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	100,000 €	HRJ
15	Sanimet dhe rregullimet e ujësjellësve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	60,000 €	HRJ
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës së transportit dhe transportit publik							
PS - ITT1 - Përmirësimi i qarkullimit dhe sigurisë të trafikut							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Zbatim i planit të veprimit të Planit të Mobilitetit	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DUP - DSHPME
2	Ndërtimi i sistemit "Smart City" për rritjen e sigurisë në komunikacion	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	Komuna	80,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT2 - Përmirësimi i transportit publik							
1	Zgjerimi i stacionit komunal të autobusëve	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	Komuna	350,000 €	DUP - DSHPME
2	Ndërtimi i 12 pikave pritëse në vend-ndaljet për autobusë të transportit publik në zonë urbane	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	216,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT3 - Zgjerimi i rrjetit rrugor							
1	Zgjerimi i stacionit regional të autobusëve dhe parkingu publik nëntokësor	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSHPME	1,300,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i rrugës së re Mushtisht (L. Baqevc) – Sallgrazhde – Greikoc	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSHPME	240,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi dhe meremetimi i trotuareve dhe parkingjeve në komunë	I lartë	Afatgjatë	I lartë	DSHPME	303,990 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i objektit të SHFMU "Dituria" në Samadrexhë (934-0)	I lartë	Afat mesëm	I madh	DKA	600,000 €	DKA
2	Ndërtimi i objektit të SHFMU "D. e Kombit" në Vraniq (213-1; 212-1; 211-2)	I lartë	Afat shkurtë	I madh	DKA	400,000 €	DKA
3	Ndërtimi i fushës sportive në SHFMU "Sadri Duhla - L.Sopaj, Duhël (473-0)	I lartë	Afat shkurtë	I mesëm	DKA	100,000 €	DKA

PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
1	Ndërtimi i qendrës së re kryesore të mjekësisë familjare në zonën urbane të Suharekës dhe shndërrimin e QKMF ekzistuese në QMF (124-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSh	400,000 €	DShMS
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							
PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Renovimi i stadiumit të futbollit në Samadraxhë	I lartë	Afatshkurtër	I lartë	DKRSM	100,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Mbrojtja dhe Konservimi i Kalasë në Kasterc (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	40,000 €	DKRSM- MKRS
2	Krijimi i rrjetit të organizatave kulturore	I lartë	Afatgjatë	I ultë	DKRSM	10,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës rinore							
1	Ndërtimi i qendrave rinore në fshatrat Mushtishtë, Duhël, Studençan (2024)	I lartë	Afatmesëm	I lartë	DKRSM	120,000 €	DKRSM -MKRS
Prioritetet strategjike për mbrojtjen e mjedisit							
PS - MM1 Parandalimi i fatkeqësive natyrore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i shtratit të përroskës së Dubiqakut	I lartë	Afatshkurtër	I ulët	DSHPME	50,000 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për vendbanimet joformale							
PS - B2 Përgatitja e dokumenteve të vendanimeve joformale							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Hartimin e Planeve Rregulluese të Hollësishme për vendbanimin joformale për fshatrat Grejkoc, Maqitevë, Gjinoc dhe Reshtar;	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DUP	100,000 €	DUP
Prioritetet strategjike për shfrytëzim të qëndrueshëm të tokës							
PS - ShQT1 Përgatitja e dokumenteve të planifikimit hapësinor							

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti përfaqërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Hartimi i Planeve Rregulluese të Hollësishme për Zonën Ekonomike në Duhël	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DUP	60,000 €	DUP

12.3. Plani i veprimit 2024

Prioritetet strategjike për zhvillimin e ekonomik							
PS - ZhE 1 Prodhimi i energjisë së ripërtitëshme							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti i përfaqërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i mullinjve të erës për prodhim energjetik në Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	PPP	60,000,000 €	IP
2	Ndërtimi i mullinjve të erës për prodhim energjetik në Duhël	I lartë	Afatgjatë	I madh	PPP	60,000,000 €	IP
3	Ndërtimi i hidrocentralit pranë liqenit të Dragaçinës	I mesëm	Afatgjatë	I madh	PPP	20,000,000 €	IP
PS - ZhE 2 Ngritja e prodhimtarisë bujqësore							
1	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Studenqan	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	131,787 €	DBZHRP
2	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Vraniq	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	349,219 €	DBZHRP
3	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	131,787 €	DBZHRP
4	Fondi emergjent për mbrojtjen e kulturave bujqësore	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	126,000 €	DBZHRP
5	Përkrahje për ngritje të serrave	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	565,000 €	DBZHRP
6	Furnizimi me material fidanor Hardhi rrushi -Kumbullës-Arrë-Lajthi	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	134,000 €	DBZHRP
7	Furnizimi i fermerëve me Moto kultivator	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	210,000 €	DBZHRP
8	Rregullimi dhe ndërtimi i stallave për bagëti	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	500,000 €	DBZHRP
9	Projektet zhvillimore për përpunimin e produkteve bujqësore	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	240,000 €	DBZHRP
10	Projektet zhvillimore për Hortikulturë	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHRP MBPZHR
11	Projektet zhvillimore për Bletari, shpeztari, peshkatari	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHRP MBPZHR
12	Projektet zhvillimore për Turizëm Rural	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DBZHRP MBPZHR
PS - ZhE 3 Ngritja e prodhimtarisë përpunuese në Agro-zonë dhe Zonë Industriale							
1	Ndërtimi i kolektorit për trajtimin e ujërave industrial në Agro - Zonë	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	218,500 €	DSHPME

2	Lirimi nga taksa komunale për ndërtesat që shfrytëzohen për prodhimtari përpunuese	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna		DUP-DBEF
3	Lirimi nga taksa për leje ndërtimore ndërtesat që shfrytëzohen për prodhimtari përpunuese	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna		DUP-DBEF
PS - ZhE 4 Shfrytëzimi i potencialeve natyrore për zhvillim të turizmit							
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishtëm të fshatit agro -turistik në Gradancë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DZRRN
2	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishtëm të fshatit agro -turistik në Kreun e Ahishtës	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DBZHRP
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës teknike							
PS - IT1 - Ngritja e kapaciteteve furnizuese të burimeve ujore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti i përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i akumulacionit ujor në Dragaqinë me kapacitet të vëllimit ujor prej 6.8 milion m ³	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	18,700,000 €	MMPHI/MZhe
2	Ngitja e kapacitetit të rezervuarit shtese me stacioni të pompimit me 500m ³ në Biraç (38-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	300,000 €	MMPHI/MZhe
3	Eliminimi i gypit magjstral ACC Ø 300mm, dhe zëvendësimi i tij me gyp të materialit HDPE PE 100, si dhe vendosja e rrjetit sekondar përgjatë rrugës magjistrale Suharekë-Prizren (deri te stacioni i Pompave në Malësi të re).	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,250,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
4	Vendosja e rezervuarit të ri mbi rrugën magjistrale Suharekë-Rahovec në Studenqan me kapacitet 750 m ³ , rritja e kapacitetit të pompave dhe kycja me rrjetin ekzistues (984-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	150,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
5	Hapja e puseve të reja-ndërtimi i stacionit të pompave te "Pusi i Atit" dhe ndërtimi i rezervuarit të ri 1500m ³ në malet e Grejkocit në lartësi prej 600m	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,300,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
6	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Reqan (5-81/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MZhe	20,000 €	MZhe/HRJUG
7	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Nishor (6-81/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MMPHI/MZhe	30,000 €	MZhe/HRJ
8	Rehabilitimi i drenazheve, kaptazhave dhe zëvendësimi i gypit prej burimit deri te rezervuari kryesor në fshatin Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	MMPHI/MZhe	40,000 €	MZhe/HRJ
9	Kaptimi i burimit të ujit, ndërtimi i kaptazhave, ndërtimi i rezervuarit 500 m ³ dhe vendosja e gypit nga burimi deri në rezervuar në fshatin Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	185,630 €	MZhe/HRJ
PS - IT2 Ngritja e kapaciteteve furnizuese të rrjetit të ujësjellësit							

1	Rritja e kapaciteteve të burimeve të ujit në Samadrexhë	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DSHPME	50,000 €	DSHPME
2	Vendosja e gypit furnizues nga kaptazha deri në hyrje të fshatit Sopijë	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	30,482 €	HRJ
3	Vendosja e gypit furnizues nga rezervuari në Baqevc deri në fshatin Gjinoc	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	150,000 €	HRJ
4	Vendosja e gypit furnizues nga rezervuari kryesor i fshatit Mushtisht deri te rezervuari i ri (te xhamia e re)	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	40,000 €	HRJ
5	Rritja e kapaciteteve të pompave për fshatin Reshtan	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	40,000 €	HRJ
6	Ndërtimi i rrjetit të ujësjellësit për fshatin Nishor	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Komuna & HRJ	200,000 €	HRJ
7	Rehabilitimi i rrjetit të ujësjellësit në fshatin Bllacë para futjes nën menaxhimin e Kompanisë	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Qeveria e Kosovës & CDI	108,491 €	HRJ
8	Rehabilitimi i rrjetit të ujësjellësit në fshatin Sllapuzhan para futjes nën menaxhimin e Kompanisë	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	57,871 €	HRJ
9	Ndërtimet e Ujësjellësit & Kanalizimit në vendbanime përmes projekteve me bashkëfinancim Komunë-Banorë, Komunë-Donatorë	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna & HRJ		HRJ
10	Ndërtimi i Ujësjellësve të ri, për fshatin Baqevc	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Qeveria e Kosovës & CDI	223,815 €	HRJ
11	Sanimet dhe rregullimet e ujësjellësve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	80,000 €	HRJ
12	Ndërtimi i rrjetit të ujësjellësit për fshatin Stravuqin	I lartë	Afatmesëm		Qeveria e Kosovës & CDI	38,791 €	HRJ
13	Ndërtimi i rrjetit të ri të ujësjellësit për fshatin Budakovë, Buzhal, Krushicë dhe Papaz	I lartë	Afatmesëm	I mesëm	Qeveria e Kosovës & CDI	522,183 €	HRJ
14	Meremetimi dhe ndërtimi i kanalizimeve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	100,000 €	HRJ

15	Sanimet dhe rregullimet e ujësjellësve	I lartë	Afatmesëm	I lartë	Komuna e Suharekës	60,000 €	HRJ
3. PS - IT3 Ngritja e kapaciteteve grumbulluese të rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza dhe të reshurave atmosferike							
1	Shtirja dhe ndarja e rrjetit të kanalizimit të ujërave atmosferike nga kanalizimi ujërave të zeza në zonën urbane dhe rurale	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	150,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i kanalizimit në Vërshec	I mesëm	Afatshkurtër	I ultë	DSHPME	25,000 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës së transportit dhe transportit publik							
PS - ITT1 - Përmirësimi i qarkullimit dhe sigurisë të trafikut							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Zbatim i planit të veprimit të Planit të Mobilitetit	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT2 - Përmirësimi i transportit publik							
1	Ndërtimi i 12 pikave pritëse në vend-ndaljet për autobusë të transportit publik në zonë urbane	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	216,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT3 - Zgjerimi i rrjetit rrugor							
1	Zgjerimi i stacionit regional të autobusëve dhe parkingu publik nëntokësor	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSHPME	1,300,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i rrugës së re Mushtisht (L. Baqevc) - Sallgrazhde - Greikoc	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSHPME	240,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi dhe meremetimi i trotuareve dhe parkingjeve në komunë	I lartë	Afatgjatë	I lartë	DSHPME	303,990 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i objektit të SHFMU "Dituria" në Samadrexhë (934-0)	I lartë	Afatmesëm	I madh	DKA	600,000 €	DKA
2	Ndërtimi i objektit të SHFMU "Shkëndija" në Reçan (779-0)	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DKA	400,000 €	DKA
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
1	Ndërtimi i qendrës së re kryesore të mjekësisë familjare në zonën urbane të Suharekës dhe shndërrimin e QKMF ekzistuese në QMF (124-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSh	400,000 €	DShMS
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							

PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I Mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
2	Ndërtimi i poligonit sportiv në Maqitevë (288-0)	I lartë	Afatshkurtër	I vogël	DKRSM	20,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Mbrojtja dhe Konservimi i Kalasë në Kasterc (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	40,000 €	DKRSM- MKRS
2	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Mushtisht (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	60,000 €	DKRSM
3	Krijimi i rrjetit të organizatave kulturore	I lartë	Afatgjatë	I ultë	DKRSM	10,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës rinore							
1	Ndërtimi i qendrave rinore në fshatrat Mushtishtë, Duhël, Studençan (2024)	I lartë	Afatmesëm	I lartë	DKRSM	120,000 €	DKRSM -MKRS
2	Themelimi i fondit për edukim joformalë	I mesëm	Afatmesëm	I ulët	DKRSM	10,000 €	DKRSM
Prioritetet strategjike për mbrojtjen e mjedisit							
PS - MM2 Parandalimi i ndotjes së ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i impiantit për trajtimin e ujërave të zeza në Nëprebishtë	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DMML	12,000,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i kolektorëve për shkarkimin e ujërave të zeza deri te impiantit për trajtimin e ujërave të zeza në Nëprebishtë	I lartë	Afatshkurtër	I mesëm	DMML	1,500,000 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për shfrytëzim të qëndrueshëm të tokës							
PS - ShQT1 Përgatitja e dokumenteve të planifikimit hapësinor							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Hartimi i Planeve Rregulluese të Hollësishme për Zonën Ekonomike në Duhël	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DUP	60,000 €	DUP
2	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planeve Rregulluese të Hollësishme për Zonën Ekonomike në Duhël	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP

3	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishtëm të Zonës Ekonomike për rrugën regionale Suharekë-Prizren	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	60,000 €	DUP
4	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planit Rregullues të Hollësishtëm të Zonës Ekonomike	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP

12.4. Plani i veprimit 2025

Prioritetet strategjike për zhvillimin e ekonomik							
PS - ZhE 1 Prodhimi i energjisë së ripërtitëshme							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti përfaqëues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i mullinjve të erës për prodhim energjetik në Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	PPP	60,000,000 €	IP
2	Ndërtimi i mullinjve të erës për prodhim energjetik në Duhël	I lartë	Afatgjatë	I madh	PPP	60,000,000 €	IP
3	Ndërtimi i hidrocentralit pranë liqenit të Dragaçinës	I mesëm	Afatgjatë	I madh	PPP	20,000,000 €	IP
PS - ZhE 2 Ngritja e prodhimtarisë bujqësore							
1	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Studençan	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	131,787 €	DBZHHRP
2	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Vraniq	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	349,219 €	DBZHHRP
3	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	131,787 €	DBZHHRP
4	Fondi emergjent për mbrojtjen e kulturave bujqësore	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	126,000 €	DBZHHRP
5	Përkrahje për ngritje të serrave	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	565,000 €	DBZHHRP
6	Furnizimi me material fidanor Hardhi rrushi -Kumbullës-Arrë-Lajthi	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	134,000 €	DBZHHRP
7	Furnizimi i fermerëve me Moto kultivator	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	210,000 €	DBZHHRP
8	Rregullimi dhe ndërtimi i stallave për bagëti	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	500,000 €	DBZHHRP
9	Projektet zhvillimore për përpunimin e produkteve bujqësore	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	240,000 €	DBZHHRP
10	Projektet zhvillimore për Hortikulturë	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHHRP MBPZHHR
11	Projektet zhvillimore për Bletari, shpeztari, peshkatari	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	100,000 €	DBZHHRP MBPZHHR
12	Projektet zhvillimore për Turizëm Rural	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DBZHHRP MBPZHHR

PS - ZhE 3 Ngritja e prodhimit të prodhimit në Agro-zonë dhe Zonë Industriale							
1	Lirimi nga taksa për leje ndërtimore ndërtesat që shfrytëzohen për prodhimtari përpunuese	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna		DUP-DBEF
PS - ZhE 4 Shfrytëzimi i potencialeve natyrore për zhvillim të turizmit							
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të fshatit agro -turistik në Gradancë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DZRRN
2	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të fshatit agro -turistik në Kreun e Ahishtës	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	55,000 €	DBZHRP
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës teknike							
PS - IT1 - Ngritja e kapaciteteve furnizuese të burimeve ujore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afat	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i akumulacionit ujor në Dragaqinë me kapacitet të vëllimit ujor prej 6.8 milion m ³	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	18,700,000 €	MMPHI/MZhe
2	Ngritja e kapacitetit të rezervuarit shtese me stacioni të pompimit me 500m ³ në Biraç (38-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	300,000 €	MMPHI/MZhe
3	Eliminimi i gypit magjstral ACC Ø 300mm, dhe zëvendësimi i tij me gyp të materialit HDPE PE 100, si dhe vendosja e rrjetit sekondar përgjatë rrugës magjistrale Suharekë-Prizren (deri te stacioni i Pompave në Malësi të re).	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,250,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
4	Vendosja e rezervuarit të ri mbi rrugën magjistrale Suharekë-Rahovec në Studenqan me kapacitet 750 m ³ , rritja e kapacitetit të pompave dhe kyçja me rrjetin ekzistues (984-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	150,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
5	Hapja e puseve të reja-ndërtimi i stacionit të pompave të "Pusi i Atit" dhe ndërtimi i rezervuarit të ri 1500m ³ në malet e Grejkocit në lartësi prej 600m	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,300,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
6	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Reqaq (5-81/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MZhe	20,000 €	MZhe/HRJUG
7	Hulumtimi i burimit të ujit për fshatin Nishor (6-81/s)	I lartë	Afatgjatë	I vogël	MMPHI/MZhe	30,000 €	MZhe/HRJ
8	Rehabilitimi i drenazheve, kaptazhave dhe zëvendësimi i gypit prej burimit deri te rezervuari kryesor në fshatin Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	MMPHI/MZhe	40,000 €	MZhe/HRJ
9	Kaptimi i burimit të ujit, ndërtimi i kaptazhave, ndërtimi i rezervuarit 500 m ³ dhe vendosja e gypit nga burimi deri në rezervuar në fshatin Budakovë	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	185,630 €	MZhe/HRJ
3. PS - IT3 Ngritja e kapaciteteve grumbulluese të rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza dhe të reshurave atmosferike							

1	Shtirirja dhe ndarja e rrjetit të kanalizimit të ujërave atmosferike nga kanalizimi ujërave të zeza në zonën urbane dhe rurale	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	150,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i kanalizimit në Javor	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	25,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi i kanalizimit në Krushicën e Ulët	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	30,000 €	DSHPME
4	Ndërtimi i kanalizimit në lagjen Kabashi Mohlan	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	20,000 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës së transportit dhe transportit publik							
PS - ITT1 - Përmirësimi i qarkullimit dhe sigurisë të trafikut							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti përfaqësues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Zbatim i planit të veprimit të Planit të Mobilitetit	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT2 - Përmirësimi i transportit publik							
1	Ndërtimi i 12 pikave pritëse në vend-ndaljet për autobusë të transportit publik në zonë urbane	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	216,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT3 - Zgjerimi i rrjetit rrugor							
1	Zgjerimi i stacionit regional të autobusëve dhe parkingu publik nëntokësor	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSHPME	1,300,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i rrugës së re Mushtisht (L. Baqevc) – Sallgrazhde – Greikoc	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSHPME	240,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi i rrugës së re Greikoc – Korishë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	300,000 €	DSHPME
4	Ndërtimi i rrugës së re Bukosh - Budakovë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	200,000 €	DSHPME
5	Ndërtimi i rrugës së re Maçiteve – Vraniq	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	240,000 €	DSHPME
6	Ndërtimi i rrugës së re Peqan – Bllacë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	380,000 €	DSHPME
7	Ndërtimi i rrugës së re Studençan – Ternje	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	320,000 €	DSHPME
8	Ndërtimi i rrugës së re Samadrexhë – Neprebisht	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	260,000 €	DSHPME
9	Ndërtimi i rrugës së re Dubrave – Savrovë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	200,000 €	DSHPME
10	Ndërtimi dhe meremetimi i trotuareve dhe parkingjeve në komunë	I lartë	Afatgjatë	I lartë	DSHPME	303,990 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti përfaqësues	Organizata përgjegjëse për zbatim

1	Ndërtimi i objektit të SHFMU "Dituria" në Samadrexhë (934-0)	I lartë	Afat mesëm	I madh	DKA	600,000 €	DKA
2	Ndërtimi i objektit të SHFMU "Shkëndija" në Reçan (779-0)	I mesëm	Afat mesëm	I madh	DKA	400,000 €	DKA
3	Ndërtimi i fushës sportive SHFMU "B. Ndreca" Maqitevë (288)	I mesëm	Afat mesëm	I mesëm	DKA	160,000 €	DKA
4	Rregullimi i terreneve sportive dhe atletikes SHIMP "Abdyl Ramaj" Shirokë	I mesëm	Afat shkurt	I mesëm	DKA	70,000 €	DKA
5	Ndërtimi i fushës sportive në SHFMU "Dëshmoret e Kombit" Popolan (276)	I mesëm	Afat mesëm	I mesëm	DKA	160,000 €	DKA
6	Ndërtimi i sallës sportive në SHMT-"Skender Luarasi" Suharekë (530)	I mesëm	Afat mesëm	I madh	DKA	180,000 €	DKA
7	Ndërtimi i sallës sportive në Grejkoc (894-2)	I mesëm	Afat gjatë	I madh	DKA	400,000 €	DKA
8	Ndërtimi i sallës sportive në Sallagrazhdë pranë "Gj.K.Skenderbeu" (63-0)	I mesëm	Afat gjatë	I madh	DKA	180,000 €	DKA
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
1	Ndërtimi i qendrës së re kryesore të mjekësisë familjare në zonën urbane të Suharekës dhe shndërrimin e QKMF ekzistuese në QMF (124-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSh	400,000 €	DShMS
2	Ndërtimi i QMF në Vraniq (214-0)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSh	80,000 €	DShMS
3	Ndërtimi i AMF në Reshtan (285-0)	i mesëm	Afatshkurtër	i vogël	DSh	20,000 €	DShMS
PS - IP3 Përmirësimi i infrastrukturës së shërbimeve sociale							
1	Ndërtimi i qendrës për punë sociale në Suharekë (142-0)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMS	200,000 €	DShMS
2	Ndërtimi i banesës në bazë të Programit të veçantë të banimit, Suharekë (268-32)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMS	500,000 €	DShMS
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							
PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti përfaqëues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I Mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
2	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Gjinoc	I Mesëm	Afatgjatë	I Mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
3	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Savrovë	I Mesëm	Afatgjatë	I Mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
4	Ndërtimi i terreneve sportive për MotoCross dhe Çiklizëm	I Mesëm	Afatmesëm	I Mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Studençan (2269-1), (2023)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
2	Mbrojtja dhe Konservimi i Kalasë në Kasterc (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	40,000 €	DKRSM- MKRS
3	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Mushtisht (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	60,000 €	DKRSM
4	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Samadrxhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	30,000 €	DKRSM
5	Krijimi i rrjetit të organizatave kulturore	I lartë	Afatgjatë	I ultë	DKRSM	10,000 €	DKRSM

6	Shënjimi i lokacioneve të trashëgimisë kulturore dhe natyrore	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	72,500 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës rinore							
1	Ndërtimi i qendrave rinore në fshatrat Mushtishtë, Duhël, Studenqan (2024)	I lartë	Afatmesëm	I lartë	DKRSM	120,000 €	DKRSM -MKRS
2	Themelimi i fondit për edukim joformalë	I mesëm	Afatmesëm	I ulët	DKRSM	10,000 €	DKRSM
PS - IS3 Përmirësimi i infrastrukturës së varrezave							
1	Ndërtimi i varrezave të besimit mysliman në Sallagrazhde	I mesëm	Afatmesëm	I ulët	DMS	15,000 €	DSHMS
Prioritetet strategjike për mbrojtjen e mjedisit							
PS - MM1 Parandalimi i fatkeqësive natyrore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti përfaqëues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i shtratit të lumit në Sopijë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	85,000 €	DSHPME
PS - MM3 Parandalimi i degradimit të mjedisit							
1	Trajtimi i deponive ilegale	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMML	300,000 €	DUP
PS - MM4 Përmirësimi i mjedisit urban							
1	Përmirësimi i hapësirave publike	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	154,000 €	DUP
2	Renovimi i objekteve publike dhe kolektiv të banimit	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	100.00 €	DUP
Prioritetet strategjike për banim							
PS - B1 Përmirësimi i pamjeve të ndërtesave kolektive dhe publike							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti përfaqëues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Objektit të Zjarrfikësve	I mesëm	Afatshkurtër	I lartë			
Prioritetet strategjike për shfrytëzim të qëndrueshëm të tokës							
PS - ShQT1 Përgatitja e dokumenteve të planifikimit hapësinor							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti përfaqëues	Organizata përgjegjëse për zbatim

1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm "Zona Qendër"	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	85,000 €	DUP
2	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planit Rregullues të Hollësishëm të Zonës Ekonomike për rrugës regjionale Suharekë -Prizren	I mesëm	Afatgiate	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP
3	Hartimi i Planeve Rregulluese të Hollësishme për Zonën Ekonomike në Duhël	I lartë	Afatgiate	I mesëm	DUP	60,000 €	DUP
4	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planeve Rregulluese të Hollësishme për Zonën Ekonomike në Duhël	I mesëm	Afatgiate	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP
5	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm të Zonës Ekonomike për rrugën regjionale Suharekë-Prizren	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	60,000 €	DUP
6	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planit Rregullues të Hollësishëm të Zonës Ekonomike	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP

12.5. Plani i veprimit 2026

Prioritetet strategjike për zhvillimin e ekonomik							
PS - ZhE 2 Ngritja e prodhimit të bujqësore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti përfaqësues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Studenqan	I lartë	Afatmesëm	I madh	Komuna	131,787 €	DBZHRP
2	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Vraniq	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	349,219 €	DBZHRP
3	Ndërtimi i sistemit të ujitjes për toka bujqësore në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna	131,787 €	DBZHRP
4	Fondi emergjent për mbrojtjen e kulturave bujqësore	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	126,000 €	DBZHRP
5	Përkrahje për ngritje të serrave	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	565,000 €	DBZHRP
6	Projektet zhvillimore për Turizëm Rural	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DBZHRP MBPZHR
PS - ZhE 3 Ngritja e prodhimit të përpunues në Agro-zonë dhe Zonë Industriale							
1	Lirimi nga taksa për leje ndërtimore ndërtesat që shfrytëzohen për prodhimtari përpunuese	I mesëm	Afatmesëm	I madh	Komuna		DUP-DBEF
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës teknike							
PS - IT1 - Ngritja e kapaciteteve furnizuese të burimeve ujore							

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i akumulacionit ujqor në Dragaqinë me kapacitet të vëllimit ujqor prej 6.8 milion m ³	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	18,700,000 €	MMPHI/MZhe
2	Ngitja e kapacitetit të rezervuarit shtese me stacioni të pompimit me 500m ³ në Biraç (38-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	300,000 €	MMPHI/MZhe
3	Eliminimi i gypit magjstral ACC Ø 300mm, dhe zëvendësimi i tij me gyp të materialit HDPE PE 100, si dhe vendosja e rrjetit sekondar përgjatë rrugës magjstrale Suharekë-Prizren (deri te stacioni i Pompave në Malësi të re).	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,250,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
4	Vendosja e rezervuarit të ri mbi rrugën magjstrale Suharekë-Rahovec në Studenqan me kapacitet 750 m ³ , rritja e kapacitetit të pompave dhe kyçja me rrjetin ekzistues (984-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	150,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
5	Hapja e puseve të reja-ndërtimi i stacionit të pompave te "Pusi i Atit" dhe ndërtimi i rezervuarit të ri 1500m ³ në malet e Grejkocit në lartësi prej 600m	I lartë	Afatgjatë	I madh	MMPHI/MZhe	1,300,000 €	MMPHI/MZhe/HRJ
3. PS - IT3 Ngritja e kapaciteteve grumbulluese të rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza dhe të reshurave atmosferike							
1	Shtirja dhe ndarja e rrjetit të kanalizimit të ujërave atmosferike nga kanalizimi ujërave të zeza në zonën urbane dhe rurale	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	150,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i kanalizimit në Budakovë	I ultë	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	30,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi i kanalizimit në Javor	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	25,000 €	DSHPME
4	Ndërtimi i kanalizimit në Krushicën e Ulët	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	30,000 €	DSHPME
5	Ndërtimi i kanalizimit në lagjen Kabashi Mohlan	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	20,000 €	DSHPME
6	Ndërtimi i kanalizimit në lagjen Reshani dhe Bungu në Grejgevc	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	20,000 €	DSHPME
7	Ndërtimi i kanalizimit në Papaz	I mesëm	Afatshkurtër	I ultë	DSHPME	15,000 €	DSHPME
8	Ndërtimi i kanalizimit (segmente të mbetura) në Gelancë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	40,000 €	DSHPME
9	Ndërtimi i kanalizimit (segmente të mbetura) në Semetisht	I mesëm	Afatshkurtër	I ultë	DSHPME	15,000 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës së transportit dhe transportit publik							
PS - ITT1 - Përmirësimi i qarkullimit dhe sigurisë të trafikut							

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Zbatim i planit të veprimit të Planit të Mobilitetit	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	300,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT2 - Përmirësimi i transportit publik							
1	Ndërtimi i 12 pikave pritëse në vend-ndaljet për autobusë të transportit publik në zonë urbane	I lartë	Afatgjatë	I madh	Komuna	216,000 €	DUP - DSHPME
PS - ITT3 - Zgjerimi i rrjetit rrugor							
1	Zgjerimi i stacionit regional të autobusëve dhe parkingu publik nëntokësor	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSHPME	1,300,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i rrugës së re Greikoc - Korishë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	300,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi i rrugës së re Bukosh - Budakovë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	200,000 €	DSHPME
4	Ndërtimi i rrugës së re Peqan - Bllacë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	380,000 €	DSHPME
5	Ndërtimi i rrugës së re Studençan - Ternje	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	320,000 €	DSHPME
6	Ndërtimi i rrugës së re Samadrexhë - Neprebisht	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	260,000 €	DSHPME
7	Ndërtimi i rrugës së re Dubrave - Savrovë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	200,000 €	DSHPME
8	Ndërtimi i rrugës së re Samadrexhë - Optrushë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	200,000 €	DSHPME
9	Ndërtimi i rrugës së re Gelancë - Caparc	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	180,000 €	DSHPME
10	Ndërtimi i rrugës së re Gelance - Lutogllave	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	220,000 €	DSHPME
11	Ndërtimi i rrugës Mushtisht-Gradac	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	150,000 €	DSHPME
12	Ndërtimi i rrugës unazore Shirokë-BIraç (Unaza Lindore II)	I lartë	Afatshkurtë	I madh	MMPHI/ MZhe	1,450,000 €	DSHPME
13	Ndërtimi dhe meremetimi i trotuareve dhe parkingjeve në komunë	I lartë	Afatgjatë	I lartë	DSHPME	303,990 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në lagjen Pojata (01242-0)	I ultë	Afatgjatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
2	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në afërsi të SHFMU "Shkëndija" (1466)	I ultë	Afatgjatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
3	Ndërtimi i objektit të SHFMU "Dituria" në Samadrexhë (934-0)	I lartë	Afatmesëm	I madh	DKA	600,000 €	DKA

4	Ndërtimi i objektit të SHFMU "Shkëndija" në Reçan (779-0)	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DKA	400,000 €	DKA
5	Ndërtimi i fushës sportive SHFMU "B. Ndreca" Maqitevë (288)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKA	160,000 €	DKA
6	Ndërtimi i fushës sportive në SHFMU "Dëshmoret e Kombit" Popolan (276)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKA	160,000 €	DKA
7	Ndërtimi i sallës sportive në SHMT-"Skender Luarasi" Suharekë (530)	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DKA	180,000 €	DKA
8	Ndërtimi i sallës sportive në Grejkoc (894-2)	I mesëm	Afatgjatë	I madh	DKA	400,000 €	DKA
9	Ndërtimi i sallës sportive në Sallagrazhdë pranë "Gj.K.Skenderbeu" (63-0)	I mesëm	Afatgjatë	I madh	DKA	180,000 €	DKA
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
1	Ndërtimi i qendrës së re kryesore të mjekësisë familjare në zonën urbane të Suharekës dhe shndërrimin e QKMF ekzistuese në QMF (124-0)	I lartë	Afatgjatë	I madh	DSh	400,000 €	DShMS
2	Ndërtimi i QMF në Vraniq (214-0)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSh	80,000 €	DShMS
3	Ndërtimi i AMF në Luzhnicë (91-0)	I ultë	Afatshkurtër	i vogël	DSh	20,000 €	DShMS
4	Ndërtimi i AMF në kuadër zonës industriale në Shirokë (2785-5)	I ultë	Afatshkurtër	i vogël	DSh	20,000 €	DShMS
5	Ndërtimi i AMF në Gelancë (585-0)	I ultë	Afatshkurtër	i vogël	DSh	20,000 €	DShMS
PS - IP3 Përmirësimi i infrastrukturës së shërbimeve sociale							
1	Ndërtimi i qendrës për punë sociale në Suharekë (142-0)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMS	200,000 €	DShMS
2	Ndërtimi i banesës në bazë të Programit të veçantë të banimit, Suharekë (268-32)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMS	500,000 €	DShMS
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							
PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti përfaqësues	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Stadiumit të futbollit në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	150,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Palestrës sportive në Samadrexhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	218,000 €	DKRSM
3	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
4	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Gjinoc	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
5	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Savrovë	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
6	Ndërtimi i terreneve sportive për MotoCross dhe Çiklizëm	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Studençan (2269-1), (2023)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
2	Mbrojtja dhe Konservimi i Kalasë në Kasterc (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	40,000 €	DKRSM- MKRS
3	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Bllacë (2024)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM

4	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Sallagrazhdë (00063-0)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
5	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Mushtisht (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	60,000 €	DKRSM
6	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Samadraxhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	30,000 €	DKRSM
7	Krijimi i rrjetit të organizatave kulturore	I lartë	Afatgjatë	I ultë	DKRSM	10,000 €	DKRSM
8	Shënjimi i lokacioneve të trashëgimisë kulturore dhe natyrore	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	72,500 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës rinore							
1	Themelimi i fondit për edukim joformalë	I mesëm	Afatmesëm	I ulët	DKRSM	10,000 €	DKRSM
PS - IS3 Përmirësimi i infrastrukturës së varrezave							
1	Ndërtimi i varrezave të Qytetit të Suharekës	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DMS	60,000 €	DSHMS
2	Ndërtimi i varrezave të besimit mysliman në Sallagrazhdë	I mesëm	Afatmesëm	I ulët	DMS	15,000 €	DSHMS
Prioritetet strategjike për mbrojtjen e mjedisit							
PS - MM1 Parandalimi i fatkeqësive natyrore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i shtratit të lumit në Sopijë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	85,000 €	DSHPME
PS - MM3 Parandalimi i degradimit të mjedisit							
1	Trajtimi i deponive ilegale	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMML	300,000 €	DUP
PS - MM4 Përmirësimi i mjedisit urban							
1	Përmirësimi i hapësirave publike	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	154,000 €	DUP
2	Renovimi i objekteve publike dhe kolektiv të banimit	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	100.00 €	DUP
Prioritetet strategjike për banim							
PS - B1 Përmirësimi i pamjeve të ndërtesave kolektive dhe publike							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhuimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Objektivit të Ndërtesës të Komunës	I mesëm	Afatshkurtër	I lartë	MAPL	3,000,000 €	MAPL
Prioritetet strategjike për shfrytëzim të qëndrueshëm të tokës							
PS - ShQT1 Përgatitja e dokumenteve të planifikimit hapësinor							

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm "Zona Qendër"	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	85,000 €	DUP
2	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planit Rregullues të Hollësishëm të Zonës Ekonomike për rrugës regjionale Suharekë -Prizren	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP
3	Hartimi i Planeve Rregulluese të Hollësishme për Zonën Ekonomike në Duhël	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DUP	60,000 €	DUP

12.6. Plani i veprimit 2027

Prioritetet strategjike për zhvillimin e ekonomik							
PS - ZhE 2 Ngritja e prodhimit të bujqësore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Fondi emergjent për mbrojtjen e kulturave bujqësore	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	126,000 €	DBZHRP
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës teknike							
3. PS - IT3 Ngritja e kapaciteteve grumbulluese të rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza dhe të reshurave atmosferike							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i kanalizimit në Budakovë	I ultë	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	30,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i kanalizimit në Javor	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	25,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi i kanalizimit në Krushicën e Ulët	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	30,000 €	DSHPME
4	Ndërtimi i kanalizimit në lagjen Kabashi Mohlan	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	20,000 €	DSHPME
5	Ndërtimi i kanalizimit në lagjen Reshani dhe Bungu në Grejçevc	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	20,000 €	DSHPME
6	Ndërtimi i kanalizimit në Papaz	I mesëm	Afatshkurtër	I ultë	DSHPME	15,000 €	DSHPME
7	Ndërtimi i kanalizimit (segmente të mbetura) në Gelancë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	40,000 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës së transportit dhe transportit publik							

PS - ITT3 - Zgjerimi i rrjetit rrugor							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i rrugës së re Samadrexhë – Oplerushë	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	200,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i rrugës së re Gelancë – Caparc	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	180,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi i rrugës së re Gelance – Lutogllave	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	220,000 €	DSHPME
4	Ndërtimi i rrugës Mushisht-Gradac	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DSHPME	150,000 €	DSHPME
5	Ndërtimi dhe meremetimi i trotuareve dhe parkingjeve në komunë	I lartë	Afatgatë	I lartë	DSHPME	303,990 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në lagjen Pojata (01242-0)	I ultë	Afatgatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
2	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në afërsi të SHFMU "Shkëndija" (1466)	I ultë	Afatgatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
3	Ndërtimi i fushës sportive SHFMU "B. Ndreca" Maqitevë (288)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKA	160,000 €	DKA
4	Ndërtimi i fushës sportive në SHFMU "Dëshmoret e Kombit" Popolan (276)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKA	160,000 €	DKA
5	Ndërtimi i sallës sportive në SHMT-"Skender Luarasi" Suharekë (530)	I mesëm	Afatmesëm	I madh	DKA	180,000 €	DKA
6	Ndërtimi i sallës sportive në Grejkoc (894-2)	I mesëm	Afatgatë	I madh	DKA	400,000 €	DKA
7	Ndërtimi i sallës sportive në Sallagrazhdë pranë "Gj.K.Skenderbeu" (63-0)	I mesëm	Afatgatë	I madh	DKA	180,000 €	DKA
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
1	Ndërtimi i QMF në Vraniq (214-0)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSh	80,000 €	DShMS
2	Ndërtimi i AMF në Luzhnicë (91-0)	I ultë	Afatshkurtër	i vogël	DSh	20,000 €	DShMS
3	Ndërtimi i AMF në kuadër zonës industriale në Shirokë (2785-5)	I ultë	Afatshkurtër	i vogël	DSh	20,000 €	DShMS
4	Ndërtimi i AMF në Gelancë (585-0)	I ultë	Afatshkurtër	i vogël	DSh	20,000 €	DShMS
PS - IP3 Përmirësimi i infrastrukturës së shërbimeve sociale							
1	Ndërtimi i qendrës për punë sociale në Suharekë (142-0)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMS	200,000 €	DShMS
2	Ndërtimi i banesës në bazë të Programit të veçantë të banimit, Suharekë (268-32)	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMS	500,000 €	DShMS
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							

PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Stadiumit të futbollit në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	150,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Palestrës sportive në Samadrexhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	218,000 €	DKRSM
3	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
4	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Gjinoc	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
5	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Savrovë	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
6	Ndërtimi i terreneve sportive për MotoCross dhe Çiklizëm	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Studençan (2269-1), (2023)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
2	Mbrojtja dhe Konservimi i Kalasë në Kasterc (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	40,000 €	DKRSM- MKRS
3	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Billacë (2024)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
4	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Sallagrazhdë (00063-0)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
5	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Mushtisht (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	60,000 €	DKRSM
6	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Samadraxhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	30,000 €	DKRSM
7	Krijimi i rrjetit të organizatave kulturore	I lartë	Afatgjatë	I ultë	DKRSM	10,000 €	DKRSM
8	Shënrimi i lokacioneve të trashëgimisë kulturore dhe natyrore	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	72,500 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës rinore							
PS - IS3 Përmirësimi i infrastrukturës së varrezave							
1	Ndërtimi i varrezave të Qytetit të Suharekës	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DMS	60,000 €	DSHMS
2	Ndërtimi i varrezave të besimit mysliman në Sallagrazhde	I mesëm	Afatmesëm	I ulët	DMS	15,000 €	DSHMS
Prioritetet strategjike për mbrojtjen e mjedisit							
PS - MM1 Parandalimi i fatkeqësive natyrore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i shtratit të lumit në Sopijë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	85,000 €	DSHPME
PS - MM3 Parandalimi i degradimit të mjedisit							

1	Trajtimi i deponive ilegale	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMML	300,000 €	DUP
PS - MM4 Përmirësimi i mjedisit urban							
1	Përmirësimi i hapësirave publike	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	154,000 €	DUP
2	Renovimi i objekteve publike dhe kolektiv të banimit	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	100,00 €	DUP
Prioritetet strategjike për shfrytëzim të qëndrueshëm të tokës							
PS - ShQ11 Përgatitja e dokumenteve të planifikimit hapësinor							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Hartimi i Planit Rregullues të Hollësishëm "Zona Qendër"	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	85,000 €	DUP
2	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planit Rregullues të Hollësishëm të Zonës Ekonomike për rrugës regjionale Suharekë -Prizren	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP

12.7. Plani i veprimit 2028

Prioritetet strategjike për zhvillimin e ekonomik							
PS - ZhE 2 Ngritja e prodhimit të bujqësore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Fondi emergjent për mbrojtjen e kulturave bujqësore	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	Komuna	126,000 €	DBZHRP
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës teknike							
3. PS - IT3 Ngritja e kapaciteteve grumbulluese të rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza dhe të reshurave atmosferike							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i kanalizimit në Budakovë	I ultë	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	30,000 €	DSHPME
2	Ndërtimi i kanalizimit në lagjen Reshani dhe Bungu në Grejçevc	I mesëm	Afatmesëm	I ultë	DSHPME	20,000 €	DSHPME
3	Ndërtimi i kanalizimit në Papaz	I mesëm	Afatshkurtër	I ultë	DSHPME	15,000 €	DSHPME

4	Ndërtimi i kanalizimit (segmente të mbetura) në Gelancë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DSHPME	40,000 €	DSHPME
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti i përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në lagjen Pojata (01242-0)	I ultë	Afat gjatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
2	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në afërsi të SHFMU "Shkëndija" (1466)	I ulët	Afat gjatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							
PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti i përafërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Stadiumit të futbollit në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	150,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Palestrës sportive në Samadrexhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	218,000 €	DKRSM
3	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Grejkoc	I lartë	Afatgjatë	I Mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
4	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Gjinoc	I Mesëm	Afatgjatë	I Mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
5	Ndërtimi i Fushës së futbollit në Savrovë	I Mesëm	Afatgjatë	I Mesëm	DKRSM	100,000 €	DKRSM - MKRS
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Studençan (2269-1), (2023)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Bllacë (2024)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
3	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Sallagrazhde (00063-0)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
4	Renovimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Mushtisht (2021)	I lartë	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	60,000 €	DKRSM
PS - IS3 Përmirësimi i infrastrukturës së varrezave							
1	Ndërtimi i varrezave të Qytetit të Suharekës	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DMS	60,000 €	DSHMS
Prioritetet strategjike për mbrojtjen e mjedisit							
PS - MM3 Parandalimi i degradimit të mjedisit							

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Trajtimi i deponive ilegale	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DMML	300,000 €	DUP
PS - MM4 Përmirësimi i mjedisit urban							
1	Përmirësimi i hapësirave publike	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	154,000 €	DUP
2	Renovimi i objekteve publike dhe kolektiv të banimit	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DUP	100,000 €	DUP
Prioritetet strategjike për shfrytëzim të qëndrueshëm të tokës							
PS - ShQT1 Përgatitja e dokumenteve të planifikimit hapësinor							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planit Rregullues të Hollësishtëm të Zonës Ekonomike për rrugës regjionale Suharekë -Prizren	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP

12.8. Plani i veprimit 2029

Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës arsimore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në lagjen Pojata (01242-0)	I ultë	Afatgjatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
2	Ndërtimi i çerdhes/kopshtit publik në afërsi të SHFMU "Shkëndija" (1466)	I ulët	Afatgjatë	I madh	DKA	250,000 €	DKA
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
1	Ndërtimi i QMF në Bllacë (3574-0)	I ultë	Afatmesëm	I mesëm	DSh	80,000 €	DShMS
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							
PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							

	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Stadiumit të futbollit në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	150,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Palestrës sportive në Samadrexhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	218,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Studenqan (2269-1), (2023)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Bllacë (2024)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
3	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Sallagrazhde (00063-0)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
PS - IS3 Përmirësimi i infrastrukturës së varrezave							
1	Ndërtimi i varrezave të Qytetit të Suharekës	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DMS	60,000 €	DSHMS
Prioritetet strategjike për shfrytëzim të qëndrueshëm të tokës							
PS - ShQT1 Përgatitja e dokumenteve të planifikimit hapësinor							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Përgatitja e Vlerësimit Strategjik Mjedisor të Planit Rregullues të Hollësishëm të Zonës Ekonomike për rrugës regjionale Suharekë - Prizren	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DUP	40,000 €	DUP

12.9. Plani i veprimit 2030

Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës publike							
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzhimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
PS - IP1 Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore							
1	Ndërtimi i QMF në Bllacë (3574-0)	I ultë	Afatmesëm	I mesëm	DSh	80,000 €	DShMS
Prioritetet strategjike për përmirësimin e infrastrukturës sociale							

PS - IS1 Përmirësimi i infrastrukturës rekreative							
	Përshkrimi i veprimit	Prioriteti	Afati kohor i zbatimit	Implikimi financiar	Aranzimi për zbatim	Buxheti për afërt	Organizata përgjegjëse për zbatim
1	Ndërtimi i Stadiumit të futbollit në Mushtisht	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	150,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Palestrës sportive në Samadrexhë	I mesëm	Afatmesëm	I mesëm	DKRSM	218,000 €	DKRSM
PS - IS2 Përmirësimi i infrastrukturës kulturore							
1	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Studenqan (2269-1), (2023)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
2	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Billacë (2024)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
3	Ndërtimi i Shtëpisë së Kulturës në fshatin Sallagrazhdë (00063-0)	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DKRSM	45,000 €	DKRSM
PS - IS3 Përmirësimi i infrastrukturës së varrezave							
1	Ndërtimi i varrezave të Qytetit të Suharekës	I mesëm	Afatgjatë	I mesëm	DMS	60,000 €	DSHMS

13. ADMINISTRIMI, ZBATIMI DHE MONITORIMI I ZBATIMIT

13.1. Administrimi i zbatimit dhe monitorimi i zbatimit të Hartës Zonale Komunale të Suharekës

Administrata e komunës së Suharekë, në për mes drejtorive dhe organeve tjera komunale, ligjërisht është përcaktuar si bartëse e procesit sistematik të administrimit të zbatimit të hartës Zonale të Komunës së Suharekë.

Në këtë drejtim është shumë e thjeshtë të thuhet, se administrimi i zbatimit të HZK -së së Suharekës ka të bëjë me të gjitha aktivitetet, financimin, koordinimin dhe të gjitha përpjekjet e administratës komunale dhe organeve tjera kompetente për zbatimin e HZK-së .

Administrimi i zbatimit të HZK-së, e për mes HZK-së edhe dokumenteve të tjerë të planifikimit, në veçanti i qëllimeve dhe objektivave të PZHK-së, është një detyrë e vazhdueshme për APKPMH-në.

Administrata komunale nëpërmes të këtij procesi të administrimit të zbatimit do siguroj edhe që duke zbatuar me përpikëri kushtet, masat dhe të gjitha përmbajtjet brenda HZK-së, në funksion të kohës të rezultojnë në zbatimin e qëllimeve dhe objektivave të përcaktuara në PZHK por edhe dokumente tjera planifikimi.

Administrimi nënkupton edhe sigurimin që HZK duhet zbatuar bazuar në plane t e punës së që duhet përgatitur nga çdo drejtori veç e veç, plane pune që duhet përgatitur bazuar në Planin e Veprimit për Zbatimin e HZK-së, këto plane janë obligative për çdo drejtori dhe zbatohen në baza ditore, dhe çdo zhvillim qoftë pozitive ose negative lidhur me zbatimin e HZK-së duhet informuar përgjegjësin e drejtorisë, i cili është edhe anëtar i drejtorisë në Ekipin punues për zbatim të HZK -së, dhe i njëjti sipas rëndësisë së informatës duhet të raportoj te Ekipi i cili administron direkt zbatimin dhe përgatit raportin e zbatimit.

Raportimi i zbatimit në Suharekë do bëhet në hap me ciklin e zbatimit i cili është i obliguar për raportim vjetor, por mundet me qenë edhe dy herë brenda vitit, sidomos para rishikimit të buxhetit në gjashtë mujorin e parë, me qëllim që gjatë rishikimit të buxhetit të kemi mundësin e futjes së ndonjë projekti ose alokimin e fondeve shtesë për ndonjë projekt i cili ka tejkaluar parashikimet buxhetore, këto informata e bëjnë administrimin e zbatimit mjaft të informuar por edhe veprues në kohë reale.

Pjesë e administrimit të zbatimit të HZK-së janë të gjitha përmbajtjet e karakterit hapësinor të HZK-së së Suharekë: duke filluar nga procesi i dhënies së kushteve zhvillimore, kushteve zhvillimore për zona mbishtresore, kushteve për infrastrukturë teknike, rrugor, publike e sociale, masave mbrojtëse, lejeve ndërtimore, përjashtimeve, bonuseve të zonimit, nëse janë përcaktuar me HZK edhe hartimit të PRRH-ve, shqyrtimi i përputhshmërisë, etj. Sa i përket të gjitha këtyre aktiviteteve APKPMH-ja do të bazohet në HZK- në e miratuar, për të vlerësuar kërkesat, dhënë përgjigjeje dhe menaxhuar zbatimin e të njëjtave.

Administrimi i zbatimit të HZK-së në Suharekë nënkupton edhe menaxhimin me të gjitha aktivitetet e lart përmendura, por edhe trajtimin e kërkesave për jo konformitet, përjashtim apo bonuse të zonimit pas hartimit të HZK-së.

Si kusht i parë për të filluar procedurat e tilla është të kemi aplikim për të njëjtat nga ndonjë aplikues, subjektet fizike ose juridike duhet të aplikojnë zyrtarisht në përputhje me dispozitat e HZK-së dhe procedurat e aplikimit për jo konformitet, ndryshim-plotësim, përjashtim dhe / apo bonuse të zonimit, do përshkruhen brenda kapitujve të paraparë nga ligjvënësi si pjesë e HZK-së, Ne si komunë e Suharekë kemi bërë të gjitha përpjekjet që këto procedura të sqarohen ashtu që të jenë më të lehtë për tu kuptuar nga aplikuesit dhe për t'u administruar nga komuna. Procedurat e tilla janë trajtuar edhe në nenin 36 të UA MMPH-Nr. 24/2015, Ky udhëzim administrativ specifikon edhe kërkesat për aplikime për ndryshim- plotësime në HZK, por edhe për procedurën për përjashtimet dhe bonuset e zonimit.

Administrimi sidomos në funksion të shqyrtimit të përputhshmërisë nënkupton edhe një përgjegjësi të administratës për menaxhimin me marrjen e vendimeve për miratimin ose refuzimin e kërkesave për dhënien e kushteve zhvillimore, kushteve zhvillimore për zona mbishtresore, kushteve për infrastrukturë teknike, rrugor, publike e sociale, masave mbrojtëse, lejeve ndërtimore, përjashtimeve, bonuseve të zonimit nëse janë përcaktuar edhe hartimit të PRRH-ve i cili duhet bëhet duke krahasuar vendimet me kriteret masat dhe kushtet e përcaktuara në HZK, por edhe ligje rregullore dhe dokumente tjera, përputhshmëria duhet shqyrtohet bazuar në përmbajtjet e dokumentuara dhe transparente.

Nëse kemi ankesa ndaj vendimeve të marra nga ana e komunës ose kërkesa për interpretime të ndryshme për përmbajtjet e pjesëve të HZK-së, në funksion të administrimit të zbatimit, interpretimi bëhet nga Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim) në nivel komunal dhe nga MMPHI në nivel qendror.

Administrimi i zbatimit të Hartës Zonale Komonale të Suharekës bëhet nga të gjitha organet e komunës, edhe pse siç e sqaruam më lart, në mënyrë të veçantë është detyrë e vazhdueshme për APKPMH-në, gjegjësisht e drejtorisë së Urbanizmit të udhëheq dhe bashkërendojë aktivitetet e administrimit, zbatimit dhe monitorimit të zbatimit të HZK-së.

Komuna e Suharekës obligohet që të drejtojë dhe organizojë punën në këtë fushë sipas udhëzimeve administrative, rregullave dhe ligjeve në fuqi të shtetit, ashtu që të administrojë HZK-në edhe atë ta administrojë sa më mirë që është e mundur duke siguruar qëndrueshmëri.

Komuna duhet të kujdeset që bonuset e zonimit, përjashtimet, kushtet zhvillimore dhe të gjitha përmbajtjet e HZK-së së Suharekës, për të gjitha zonat, zonat mbishtresore, infrastrukturën teknike, rrugore e sociale, veçanërisht ato që konsiderohen si administrim i një pasurie ose për një vlerë të Suharekës, e si të tilla e bëjnë stacioni kryesor hekurudhor dhe hekurudhat, pozita në harmoni me aeroportin, pasuritë nëntokësore, korridoret, pozita afër kryeqytetit etj, që të menaxhohen mirë, sipas rregullave, bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe duke marrë parasysh gjendjes ekzistuese, t'i mbrojë dhe të qeverisë me to bazuar në parimet dhe kushtet e HZK-së, të mbarështojë cilësinë dhe zhvillimet në dobi të përgjithshme; të përdorë ose të administrojë vlerat, të ardhurat, fondet në funksion të zbatimit të HZK-së, dhe krejt në fund të administrojë pasurinë e përbashkët-pronën, në funksion të zonimit dhe kushteve të parapara me këtë Hartë.

Administrimi i zbatimit të HZK-së së Suharekës nënkupton kryerjen e disa aktiviteteve dhe veprimeve sistematike që duhet të bëhen nga autoritetet kompetente që do prezantojmë si më poshtë: Kuvendi i Komunës së Suharekës është përgjegjës për aprovimin e fondeve për zbatimin e HZK-së, si dhe për vlerësimin dhe aprovimin e raportit vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim), bashkërendon aktivitetet e zbatimit dhe monitorimit të HZK-së, duke bashkërenduar dhe koordinuar aktivitetet e përgatitjes së planeve sektoriale vjetore të çdo drejtorie. Ky autoritet përgjegjës komunal, përkrah, përcjell dhe monitoron zbatimin dhe përgatit raportin vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së.

Drejtoritë komunale sektoriale zbatojnë dhe monitorojnë aktivitetet sektoriale përkatëse të tyre sipas procesit të monitorimit dhe vlerësimit në Planin e Veprimit, përgatisin planet e tyre vjetore për zbatim, përgatisin raportin sektorial vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së nga sektori i tyre.

Drejtoritë sektoriale, përmes anëtarit të tyre në Ekipin Punues, pasi ta kenë hartuar, e dorëzojnë raportin sektorial vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së tek autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (udhëheqësi i Ekipit nga Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim).

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor :

- Harton dhe dorëzon raportin vjetor ndërsektorial për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së, për miratim tek Kuvendi i Komunës;
- Dorëzon raportin e miratuar vjetor ndërsektorial për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së në Ministri;
- Raporti i miratuar vjetor ndërsektorial për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së publikohet në faqen e internetit të komunës dhe ofrohet në kopje të letrës sipas kërkesës.

Komuna e Suharekës në funksion të administrimit të zbatimit, zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të Hartës Zonale Komonale do të formojë Ekip Punues për përkrahje në zbatim të këtij dokumenti. Komuna e Suharekës në funksion të zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të HZK-së ka paraparë që me vendim të kryetarit të komunës të formojë Ekipin Punues që do të shërbejë edhe si një mekanizëm për administrim të zbatimit, zbatim, monitorimin dhe vlerësimin e progresit të komunës drejt arritjes së të gjitha aspekteve të Hartës Zonale në bazë të treguesve të matshëm.

Një rol të pa kontestuar në administrimin e zbatimit të HZK-së është roli i veçantë që ka inspektorati i komunës së Suharekë. Për administrim cilësor rol kanë të gjitha organet e komunës, por duhet specifikuar Zyra e Informimit dhe Teknologjisë informative.

Administrimi i zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të HZK-së së Suharekë është procesi sistematik dhe i vazhdueshëm i cili do të udhëhiqet nga autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtorja për Urbanizëm dhe Planifikim) e cila është përgjegjës për zbatimin e Hartës Zonale të Komunës në koordinimin dhe bashkëpunimin me drejtoritë sektoriale brenda komunës, me një koordinim dhe administrim praktik nga Ekipi Punues dhe akterët tjerë të lart përmendur, komuna për administrim cilësorë sidomos për trajtimin e bonuseve të zonimit, përjashtimeve dhe përmbajtjeve tjera që vijnë si kërkesa pas aprovimit të HZK-së mundet të krijoj edhe komisione profesionale për marrjen e vendimit apo këshillim përkatës mbi kërkesat për përjashtim ose çfarëdo kërkesë tjetër.

Administrimi i zbatimit është përmbajtjesor dhe jashtëzakonisht i rëndësishëm, andaj i takon autoritetit përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria e Urbanizmit) të propozojë mekanizma, ekupe profesionale, alokim mjetesh ashtu që komuna të marrë vendimet meritore për të siguruar administrim, zbatim e monitorim cilësor.

Udhëzuesi për monitorimin e zbatimit të HZK-së është bashkëngjitur në shtojcën 3.

13.2. Zbatimi i Hartës Zonale Komunale të Suharekë

1. Harta Zonale Komunale e Suharekës 2022 – 2030 është dokument i nivelit lokal që përfshinë territorin e komplet komunës të ndarë në zona, për çdo zonë janë paraparë kushtet e përgjithshme, si dhe kushtet zhvillimore, të cilat nga data e aprovimit dhe vendosjes në gazetë zyrtare janë në fuqi, vlen të theksohet se nëse në zonat e caktuara haset në vështirësi gjatë zbatimit për shkak të mungesës të detajeve, mos bashkëpunimit ndërmjet akterve, etj, komuna mundet të përgatisë Plane Rregulluese të Hollësishme për ta funksionalizuar zonën.

2. Edhe se Harta Zonale Komunale e Suharekës 2022 – 2030 ka paraparë kushtet dhe kapacitetet në fushën e Infrastrukturës Teknike, mirëpo në rast se përgatiten projektet kryesore si rezultat i analizave profesionale dhe të hollësishme, me qëllim të sigurimit të funksionimit kërkohen devijime të traseve të Infrastrukturës Teknike, kapaciteteve dhe përmbajtjeve tjera brenda projektit, dhe të njëjtat konfirmohen nga ekipet profesionale, norma dhe standarde profesionale, duke konsideruar se HZK është dokument më i përgjithshëm, atëherë do të vlejnjë kushtet dhe kapacitetet zhvillimore të studimeve, projekteve kryesore apo Planeve Rregulluese të Hollësishme të përgatitura pas miratimit të Hartës Zonale Komunale. Në rast se ka analiza, studime, projekte kryesore dhe Plane Rregulluese të Hollësishme të cilat parashohin projekte të cilat nuk janë paraparë me PZHK dhe nuk janë dhanë kushte e masa në HZK por janë rezultat i studimeve dhe sigurojnë funksionimin në fushën e Infrastrukturës Teknike, (E që kanë të bëjnë me: Rrjetin e ujësjellësit, Rrjetin e kanalizimit, Impianti për trajtimin e ujërave të zeza, Sistemet e drenazhimit, Rrjeti i shpërndarjes lokale me energji termike, Rrjeti i shpërndarjes lokale me energji elektrike, Rrjeti i telekomunikacionit dhe instalimet e ngjashme, Rrjeti i mbeturinave nëntokësore dhe mbi tokësore).

3. Harta Zonale Komunale e Suharekës 2022 – 2030 ka paraparë kushtet dhe kapacitetet në fushën e Infrastrukturës Publike dhe Sociale, mirëpo në rast se përgatiten projektet kryesore si rezultat i analizave profesionale dhe të hollësishme, me qëllim të sigurimit të funksionimit kërkohen kushte specifike ose të veçanta, vëllime, kapacitete dhe përmbajtje tjera brenda projektit, dhe të njëjtat konfirmohen nga ekipet profesionale, norma dhe standarde profesionale, duke konsideruar se HZK është dokument më i përgjithshëm, atëherë do të vlejnjë kushtet dhe kapacitetet zhvillimore të studimeve, projekteve kryesore apo Planeve Rregulluese të Hollësishme të përgatitura pas miratimit të Hartës Zonale Komunale. Në rast se ka analiza, studime, projekte kryesore dhe Plane Rregulluese të Hollësishme të cilat parashohin projekte të cilat nuk janë paraparë me PZHK dhe nuk janë dhanë kushte e masa në HZK por janë rezultat i studimeve dhe sigurojnë funksionimin në fushën e Publike dhe Sociale (E që kanë të bëjnë me: Parqet Publike dhe Hapësirat e hapura publike ZRT-2, Fushat sportive dhe hapësirat rekreative ZRT-1, Hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore ZSH3, Ndërtesat Për Shërbime Sociale ZSH5, Ndërtesat E Institucioneve Arsimore ZSH4, Qendrat Administrative ZSH5, Ndërtesat Për Infrastruktura E Institucioneve Kulturore, Varrezat ZSH1).

4. Harta Zonale Komunale e Suharekës 2022 – 2030 ka paraparë kushtet dhe kapacitetet në fushën e Infrastrukturës Rrugore, mirëpo në rast se përgatiten projektet kryesore si rezultat i analizave profesionale dhe të hollësishme, me qëllim të sigurimit të funksionimit kërkohen korrigjime të traseve rrugore, kapaciteteve dhe përmbajtjeve tjera brenda projektit, dhe të njëjtat konfirmohen nga ekipet profesionale, norma dhe standarde profesionale, duke konsideruar se HZK është dokument më i përgjithshëm, atëherë do të vlejnjë kushtet dhe kapacitetet zhvillimore të studimeve, projekteve kryesore apo Planeve Rregulluese të Hollësishme të përgatitura pas miratimit të Hartës Zonale Komunale. Në rast se ka analiza, studime, projekte kryesore dhe Plane Rregulluese të Hollësishme të cilat parashohin projekte të cilat nuk janë paraparë me PZHK dhe nuk janë dhanë kushte e masa në HZK por janë rezultat i studimeve dhe sigurojnë funksionimin në fushën e Infrastrukturës Rrugore (E që kanë të bëjnë me :Rrugët Publike Të Motorizuara, Sipërfaqja E Rrjetit Rrugor në Komunën e Suharekës, Kapacitetet dhe Kushtet Teknike për Projektim dhe Ndërtim, Kushtet e përgjithshme teknike për projektim dhe ndërtim, Rrugët në kompetencë të Ministrisë së Infrastrukturës (MI), Kushtet e përgjithshme teknike për projektim dhe ndërtim të rrugëve të reja, Trafiku i pa motorizuar).

5. Harta Zonale Komunale e Suharekës 2022 – 2030 ka paraparë kushtet dhe kapacitetet edhe në Zona Mbishtresore, mirëpo në rast se përgatiten projektet kryesore si rezultat i analizave profesionale dhe të hollësishme, me qëllim të sigurimit të funksionimit kërkohen korrigjim i zonave, kushteve, dhe përmbajtjeve tjera brenda projektit, dhe të njëjtat konfirmohen nga ekipet profesionale, norma dhe standarde profesionale, duke konsideruar se HZK është dokument më i përgjithshëm, atëherë do të vlejnjë kushtet dhe kapacitetet zhvillimore të studimeve, projekteve kryesore apo Planeve Rregulluese të Hollësishme të përgatitura pas miratimit të Hartës Zonale Komunale. Në rast se ka analiza, studime, projekte kryesore dhe Plane Rregulluese të Hollësishme të cilat parashohin projekte të cilat nuk janë paraparë me PZHK dhe nuk janë dhanë kushte e masa në HZK por janë rezultat i studimeve dhe sigurojnë funksionimin në Zonat Mbishtresore (E që kanë të bëjnë me :Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore sizmike - ZMSH-A, Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të vërshuara - ZMSH-B, Kushtet zhvillimore plotësuese për zona mbishtresore të akuifereve - ZMSH-C, Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të pasuritë minerare - ZMSH-D, Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të trashëgimisë arkeologjike - ZMSH-E, Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore të trashëgimisë natyrore - ZMSH-G, Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore uranium i varfëruar - ZMSH-H, Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore rrëshqitje të dheut – ZMSH – I, Kushtet zhvillimore plotësuese për zonat mbishtresore erozion – ZMSH – J).

6. Harta Zonale Komunale e Suharekës 2022 – 2030 ka paraparë kushtet dhe kapacitetet në Zonat e poshtëpërmendura, mirëpo në rast se përgatiten projektet kryesore si rezultat i analizave profesionale dhe të hollësishme, me qëllim të sigurimit të funksionimit kërkohen korrigjime të dimensionit hapësinor, kushteve, kapaciteteve dhe përmbajtjeve tjera brenda projektit, dhe të njëjtat konfirmohen nga ekipet profesionale, norma dhe standarde profesionale, duke konsideruar se HZK është dokument më i përgjithshëm, atëherë do të vlejnjë kushtet dhe kapacitetet zhvillimore të studimeve, projekteve kryesore apo Planeve Rregulluese të Hollësishme të përgatitura pas miratimit të Hartës Zonale Komunale. Në rast se ka analiza, studime, projekte kryesore dhe Plane Rregulluese të Hollësishme të cilat parashohin projekte të cilat nuk janë paraparë me PZHK dhe nuk janë dhanë kushte e masa në HZK por janë rezultat i studimeve dhe sigurojnë funksionimin në Zonat si: (Zonat komerciale (ZK-1, ZK-2,ZK-3,ZK-4 DHE ZK-5), Zonat Industriale (ZI-1, ZI-2 DHE ZI-3), Zonat e komunikacionit - transportit (ZkT-1, ZkT-2, ZkT-3 DHE ZkT-4), Zonë pyjore (ZP), Zonë e Mbrojtur Arkeologjike-Historike (ZmaH-1 DHE ZmaH-2), Zonë minierë sipërfaqësore (ZmS).

7. Çdo projekt ose zhvillim me implikime hapësinorë, të shfrytëzimit të tokës, korrigjime të traseve, kushteve dhe masave, të cilat burojnë si rezultat i studimeve, analizave, hulumtimeve të detajuara, të cilat mund të jenë të pajisura me leje dhe licenca të niveleve kompetente, e që shkon në funksion të kompletimit të agjendave ndërkombëtare, strategjive të nivelit nacional, dhe obligimeve dhe interesave tjerë publik, atëherë do të vlejnjë kushtet dhe kapacitetet zhvillimore të studimeve, projekteve zbatuese, Planeve Rregulluese të Hollësishme të përgatitura pas miratimit të Hartës Zonale Komunale. Në rast se ka analiza, studime, projekte kryesore dhe Plane Rregulluese të Hollësishme të cilat parashohin projekte të cilat nuk janë paraparë me PZHK dhe nuk janë dhanë kushte e masa në HZK por janë rezultatet e studimeve, analizave dhe hulumtimeve

të detajuara (me prioritet te energjia alternative, trashëgimia, resurset natyrore, projektet strategjike, projektet e nivelit shtetëror, fusha tjera të interesit, MCC, etj).

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim) pas aprovimit të Hartës Zonale Komunale në Kuvend Komunal dhe publikimit zyrtar, fillon të kryej përgjegjësitë ligjore që ka lidhur për zbatimin e Hartës Zonale të Komunës, në këtë drejtim Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim do të fillojë me një punë mjaft komplekse dhe të vështirë në koordinimin dhe bashkëpunimin me drejtoritë sektoriale brenda komunës.

Duhet theksuar se zbatimi i Hartës Zonale Komunale varet nga shumë faktorë në mënyrë direkte dhe indirekte. Pos punës brenda sektorëve të komunës, në funksion të krijimit të një sistemi transparent dhe të qëndrueshëm, sistem i cili prezanton edhe një nga kërkesat ligjore, duhet punuar edhe me grupet tjera të interesit, punë e cila nuk mund të bëhet pa ngritur edhe cilësinë e informimit dhe komunikimit si dhe fuqizimin e faktorëve të tjerë.

APKPMH dhe Ekipi punues në rend të parë zbatimin do ta bëjnë në harmoni me Planin e Veprimit për Zbatim të Hartës Zonale të Suharekës, i cili është punuar bazuar në aktivitetet e parapara në Planin e Veprimit nga Planin Zhvillimor Komunal, bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe duke marrë parasysh gjendjen ekzistuese, përmes zhvillimit të projekteve konkrete të rrjetit të infrastrukturës teknike, publike dhe sociale për çdo vit pasues, ku janë përcaktuar:

- Vendndodhja e dedikuar, përfshirë edhe shpronësimet eventuale;
- Koston e përafërt të zbatimit;
- Burimet e parapara të financimit;
- Periudhën e zbatimit; dhe
- Institucioni përgjegjës për zbatim.

Komuna e Suharekës në kuadër të planit të veprimit, për nga karakteri hapësinor, ka paraparë aktivitete shtesë nga ato që janë kërkuar në Planin e Veprimit nga Plani Zhvillimor Komunal ku janë paraparë kushte dhe masa mbrojtëse.

▪ **Fomimi i ekipit**

Një nga faktorët e fillestar dhe të rëndësishëm të zbatimit të HZK-së është krijimi i Ekipit Komunal të Suharekës. Ky Ekip komunal do ketë obligimet për përkrahje në zbatim të HZK-së, por edhe për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit, në të njëjtën kohë pasi që komuna e Suharekës nuk ka Ekip edhe për zbatim dhe monitorim të PZHK-së, ky Ekip duhet t'i kryej edhe ato detyra.

Komuna e Suharekës në funksion të zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të HZK-së, si pjesë e këtij dokumenti, e parasheh krijimin e këtij Ekipi, që për pos rëndësisë së madhe në zbatim, do të shërbejë edhe si një mekanizëm për monitorimin dhe vlerësimin e progresit të komunës drejt arritjes së të gjitha aspekteve të planit, në bazë të treguesve të matshëm.

Ky Ekip Punues duhet të themelohet nga Kryetari i Komunës, i cili bazuar në kompetencat ligjore që ka ose e themelon vet ose i propozon Kuvendit të Komunës emërimin e Ekipit Punues për zbatimin e Hartës Zonale të Suharekës, si dhe për Monitorim dhe Raportim lidhur me zbatimin e Hartës. Për arsye praktike Ekipi i njëjtë do ketë obligimet e njëjta edhe për PZHK-në e Suharekës, sepse komuna deri më tani nuk ka të emëruar ndonjë Ekip për përcjelljen e zbatimit të PZHK-së që nga aprovimi i saj.

Në kuadër të vendimit duhet përshkruhet përbërja e Ekipit, detyrat lidhur me zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit, periudhat e raportimit, kompensimin nëse aplikohet etj.

Ekipi Punues përbëhet nga përgjegjësit e të gjitha drejtorive, e udhëheqësi i Autoritetit Përgjegjës Komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor (Drejtorisë së Urbanizmit) është edhe koordinatori i Ekipit. Detyrat e Ekipit janë të koordinojë dhe bashkërendojë aktivitetet, lidhur me përgatitjen e Planeve Vjetore, për çdo drejtori brenda komunës së Suharekës, Planet vjetore duhet përgatitur për: Drejtorinë e

Administratës, Drejtorinë për Financa dhe Buxhet, Drejtorinë për Planifikim Urban dhe Mbikëqyrje, Drejtorinë për Zhvillim Ekonomik dhe Tatim në Pronë, Drejtorinë e Inspeksionit, Drejtorinë e Arsimit, Drejtorinë për Kulturë, Rini dhe Sport,

Drejtorinë për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale, Drejtorinë për Gjeodezi, Kadastër dhe Pronë, Drejtorinë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, Drejtorinë për Shërbime Publike.

Është detyrë e secilit përgjegjës që është pjesë e ekipit, nga secila drejtori të kujdeset për këto Plane Vjetore, dhe e koordinorit të Ekipit të kujdeset për planin e drejtorisë për Planifikim Urban dhe Mbikëqyrje, por në cilësinë e koordinorit dhe si udhëheqës i Ekipit Punues edhe të koordinojë dhe të ndihmojë edhe planet vjetore të drejtorive të tjera.

Detyrë tjetër e Ekipit është që të verifikojë se Planet Vjetore Sektoriale të jenë të bazuara dhe në harmoni me Planin e Veprimtimit për Zbatim nga HZK-ja.

Ekipi duhet edhe të përcjell, koordinojë dhe bashkërendojë zbatimin praktik të projekteve dhe komponentës hapësinore në baza ditore, javore e mujore të punës.

Ekipi do të marrë edhe shënime për mundësitë, sfidat dhe problemet e zbatimit ashtu që të mundësojë përmirësimin e zbatimit në vitin tjetër të radhës.

Ekipi Punues dhe anëtarët nga të gjitha drejtoritë komunale, bashkëpunojnë në mënyrë që të organizojnë dhe funksionalizojnë Sistemin e Zbatimit të Planit si dhe Raportimin. Ekipi, nëpërmjet Zyrës për Informim, informon edhe qytetarët 15 ditë para datës së raportimit në një tubim të qytetarëve për gjetjet në procesin e zbatimit të planeve, dhe në atë takim kërkon edhe propozimet e qytetarëve për masa, zhvillime dhe projekte që, do të mund të futeshin në rishikim të buxhetit dhe KAB, përmes: Shpalljeve publike të vendosura në objektet publike, dhe vendet më të frekuentuara brenda territorit të komunës, mediave lokale, Ueb faqes zyrtare të Komunës.

Koordinatori i Ekipit, bashkë me Ekipin, ftojnë përfaqësuesit e Drejtorive, që të marrin pjesë në takime për t'u konsultuar dhe diskutuar lidhur me zbatimin e planeve, dhe përfaqësuesit e Drejtorive raportojnë për zhvillimet, por edhe propozojnë masat e aktiviteteve që i kontribuojnë zbatimit të planeve.

Konsultime organizohen edhe me kryetarët e kryesisë së Vendbanimeve, të Lagjeve Urbane dhe përfaqësues të Shoqërisë Civile që, të kontribuojnë me propozime, sugjerime dhe komente gjatë procesit të zbatimit të planeve për të gjitha fushat; Informojnë nëpërmes formave të ndryshme për zhvillimet ilegale në vendbanimet, lagjet urbane dhe përgatiten për projekt-propozimet; Masat dhe zhvillimet e parapara me plane në periudhën e dëgjimeve publike për buxhet; Tubimet e rregullta publike; Takimet për planifikim strategjik që organizohen nga Komuna, përkatësisht Kuvendi i Komunës ose Kryetari.

Së paku një anëtar i kryesisë së Vendbanimit apo të Lagjes urbane duhet të jetë person kontaktues për Zbatimin të Planit në vendbanim apo lagje urbane. Ky person, mund të jetë personi i cili, me rregulloren e kryesisë së vendbanimit, është përfshirë në grupet punuese komunale për planifikim të planit zhvillimor komunal.

Kryetari i Komunës, duhet që të organizojë (së paku) dy takime në vit me Ekipin Punues. Takimet, duhet të mbahen së paku një herë në gjashtë muaj, edhe pse preferohet çdo tre muaj të ketë takime. Për rendin e ditës, duhet të konsultohen edhe nëse konsiderohet se raportimi për zhvillimet lidhur me zbatimin e planeve dhe përgatitja e raporteve gjashtëmujore dhe njëvjeçare, duhet të jetë pika kryesore. Kuvendi i Komunës, mund të kërkojë një opinion nga Ekipi për çështje të caktuara me interes për qytetarët dhe institucionet.

Procesi i zbatimit mbështet në parimin e Ligjshmërisë sipas të cilit parim, Komunitat ushtrojnë kompetencat dhe përgjegjësitë e tyre brenda Kushtetutës, ligjeve dhe akteve të tjera normative të Republikës së Kosovës. Zbatimi i këtij parimi, nënkupton edhe zbatimin e parimit të transparencës dhe në këtë mënyrë komunitat, promovojnë transparencën e organeve Legjislative, Ekzekutive dhe Administrative, duke e rritur pjesëmarrjen e qytetarëve në zbatimin e planeve në nivel lokal dhe duke lehtësuar qasjen publike në dokumentet zyrtare të komunës.

▪ **Informimi dhe Komunikimi në procesin e Zbatimit të HZK-së së Suharekë luajnë një rol të jashtëzakonshëm**
Komuna e Suharekë dhe akterët e tjerë relevantë, duhet të kontribuojnë ndjeshëm në krijimin e kushteve për përkrahje në zbatimin Hartës Zonale. Fusha e informimit dhe e komunikimit në funksion të zbatimit të këtij dokumenti, ka nevojë për mbështetje të madhe të drejtuesve të institucioneve dhe të vetë institucioneve komunale.

Ndërtimi i marrëdhënieve të mira me publikun, do të ndikonte drejtpërdrejt në përmirësimin e praktikave të zbatimit të planeve, në përmirësimin e mbledhjes dhe përdorimit të të ardhurave nga taksat dhe tarifat vendore, në përdorimin efektiv të aseteve të komunës, në krijimin e një klime miqësore me bizneset, në inkurajimin e shoqërisë civile dhe të sektorit privat etj. Nëpërmjet mekanizmave të ndryshëm të buxhetimit me pjesëmarrje, do të inkurajohen qytetarët në përfshirjen e tyre në zbatimin e kushteve, masave dhe përmbajtjeve të HZK-së, në vlerësimin e nivelit të shërbimeve publike dhe në rritjen e transparencës në përdorimin e fondeve publike. Komuna është e detyruar të zbatojë kuadrin ligjor në lidhje me transparencën dhe informimin e publikut, në lidhje me tërë veprimtarinë ekonomiko-financiare të komunës dhe në këtë funksion, plani i informimit dhe i komunikimit do të përmbushte edhe këtë kërkesë, nga kuadrin ligjor.

Në vijim, Komuna e Suharekës do të respektojë me rigorozitet procedurat ligjore të transparencës edhe gjatë zbatimit të Hartës Zonale. Planin i informimit dhe i komunikimit, është baza mbi të cilën duhet të zhvillohet procesi i zbatimit transparent të HZK-së, dhe i sigurimit të përkrahjes së gjerë nga të gjithë akterët në proces të zbatimit. Në këtë drejtim, komuna do t'i shfrytëzojë të gjitha mjetet e informimit dhe të komunikimit, për qasje sa më të gjerë dhe të qëndrueshëm në institucione dhe dokumente, aty ku ligjërisht është e mundur për publikun dhe akterët e tjerë relevant. Në këtë drejtim në funksion të zbatimit të dokumentit rekomandohet: Të ketë komunikim dhe motivim lidhur me strategjinë dhe planin e informimit dhe komunikimit me të gjithë akterët, duhet mbahet plani në fokus të të gjithëve. Informatat dhe udhëzimet lidhur me zbatimin e Hartës Zonale duhet të publikohen në mjete të informimit, në faqen elektronike të komunës, sepse do të ndihmojnë për të ndërtuar dhe fuqizuar dinamikën e zbatimit të planit.

Një udhëzim tjetër i dobishëm në këtë drejtim, është një "Memo vjetore", dërguar nga Kryetari i Komunës të gjithë liderëve të vendbanimeve, shoqatave jo qeveritare, bizneseve, qeverisë qendrore, institucioneve publike etj. Kjo memo, i përkujton ata në lidhje me Hartën Zonale aktuale dhe me këtë rast nga anëtarët e grupeve të tjera të interesit, mund të kërkojnë komente dhe sugjerime lidhur me informimin, me komunikimin, zbatimin e dokumentit si dhe për çështjet tjera me interes. Si shumë me interes për zbatim të Hartës konsiderohet analiza, informimi dhe komunikimi adekuat, cilësor etj., me të gjithë akterët dhe veçanërisht, me ata që ndihmuan në hartimin e planit. Njerëzit të cilët kanë ndihmuar me inpute, duhet mbajtur të përfshirë në vazhdimësi, përmes fuqizimit të informimit dhe të komunikimit, si një komponentë e rëndësishme dhe strategjike e zbatimit.

▪ **Bashkëpunimi dhe bashkëveprimi në funksion të zbatimit të planeve**

Përkundër që në komuna e Suharekës mund të thuhet lirisht se kishte një proces cilësor gjatë përgatitjes së HZK-së në kuptimin e gjithëpërfshirës edhe të zbatimit të ligjit në fuqi, përkundër që bashkëpunimi dhe bashkëveprimi në mes të drejtorive gjatë hartimit të dokumentit ishte i mirë por, vlerësohet se ende ka mjaft shumë hapësirë për informim, bashkëpunim dhe bashkëveprim në mes të drejtorive, sidomos sa i përket zbatimit të Hartës Zonale të Komunës.

Në këtë drejtim, çdo drejtori duhet të jetë e përgatitur që të jetë në funksion të zbatimit të dokumentit, duhet të jetë e pajisur me të gjithë mekanizmat dhe mjetet e nevojshme duke filluar: nga posedimi i kopjeve të shtypur dhe digjitale të Hartës, stafi i secilës drejtori duhet të informohet me përmbajtjen, detyrat, si dhe me obligimet që dalin nga HZK-ja. Drejtoritë, duhet të komunikojnë dhe t'i koordinojnë veprimet për kushtet, masat dhe përmbajtjet tjera të HZK-së por edhe aktivitetet që janë rezultat i Hartës, por edhe të jenë të informuara për zhvillimet tjera që janë të veçanta brenda drejtorive, si dhe duhet komunikuar edhe për kufizimet dhe mundësitë ligjore nga fushat e tyre kompetente që prekin drejtoritë por, edhe zhvillimet, aktivitetet dhe projektet e tjera.

Vlerësohet shumë i rëndësishëm krijimi i një sistemi digjital, i cili do të mundësojë komunikimin adekuat, azhurnimin e shpejtë dhe cilësor, transparencën në mes të drejtorive, por edhe transparencën ndaj akterëve të tjerë. Një sistem i tillë, e ngritë shkallën e zbatimit (implementimit) të Hartës dhe mundëson informim dhe koordinim efikas, cilësor dhe në masë të madhe e ngritë edhe shkallën e zbatimit të detyrave, si dhe përgjegjësinë dhe transparencën ndaj të gjithë akterëve relevantë. Krijimi i sistemit të përbashkët të GIS-it, shihet si domosdoshmëri nga që është edhe mundësi shumë më e madhe e informimit dhe e komunikimit të shpejtë dhe të saktë në mes të drejtorive. Por, deri sa të krijohet ky sistem, drejtoritë duhet t'i shfrytëzojnë mjetet më pak të sofistikuara ose, ato mjete që i kanë në dispozicion.

Drejtoritë komunale, gjithsesi duhet të vazhdojnë të i shkëmbejnë informatat, të bashkëpunojnë dhe të bashkëveprojnë në mënyrë cilësore mes tyre për zbatim të dokumentit. Zbatimi i Hartës, i aktiviteteve dhe i zhvillimeve të tjera fillon menjëherë pasi që ato të jenë aprovuar nga Kuvendi Komunal, mirëpo për lehtësimin e zbatimit të Hartës Zonale Komunale vlerësohet hartimi i planeve të punës për çdo drejtori dhe zbatimi i tyre sipas sektorëve përkatës, bazuar edhe në plane të lartpërmendura. Këto plane sektoriale, do të prezantohen para Ekipit Punues për Zbatim për t'u analizuar, për koordinim të aktiviteteve por edhe për të ndihmuar në zbatimin e tyre. Nga fusha e bashkëpunimit dhe e bashkëveprimit në mes të gjitha drejtorive, duhet theksuar se një rol të madh dhe strategjik ka Drejtoria e Inspektoratit, ose inspektorët e fushave të ndryshme të nivelit komunal. Zbatimi i dokumentit është i lidhur ngushtë edhe me punën inspektorëve të fushave përkatëse. Vlerësohet mjaft i rëndësishëm dhe duhet bashkëpunuar ngushtë për t'i informuar ata me zhvillimet e planifikuara, si dhe për t'i pajisur me harta (të shtypura me përpjesë të duhur ose digjitale) adekuate për këto zhvillime, dhe për kufijtë ndërtimorë në veçanti, por edhe për zhvillime të tjera. Kjo bëhet pastaj, edhe për ta funksionalizuar bashkëpunimin dhe bashkëveprimin në mes të drejtorive në funksion të zbatimit sa më efikas dhe cilësor të planit.

Vlen të theksohet se rolin kryesor në fushën e bashkëpunimit me inspektoratin ose edhe me inspektorët, e mbanë Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim dhe mbikëqyrjes por, në funksion të zbatimit të planit një rol të rëndësishëm e ka edhe Ekipi Punues për Zbatim, si dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror.

Drejtorinë për Financa dhe Buxhet dhe Drejtorinë për Zhvillim Ekonomik dhe Tatim në Pronë janë ndër drejtoritë komunale të cilat duhet të jenë të informuar për zhvillimet e parapara me plan, sidomos duhet të jenë të informuara me projektet dhe me masat konkrete nga plani si dhe për prioritetet afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjatë. Duhet që sa më shumë projekte, zhvillime të parapara me HZK të futen në parashikimet buxhetore të trevjeçarit të ardhshëm që njihet si KAB Korniza Afatmesme Buxhetore. Vetëm me futjen e këtyre kushteve, zhvillimeve, masave dhe projekteve në kalendarët buxhetor dhe aprovimin e tyre në nivelin komunal dhe qendror, jemi një hap më përpara në zbatimin e tyre.

Mund të konstatohet se në funksion të zbatimit të Hartës Zonale Komunale në këtë rast, por edhe çfarëdo dokumenti tjetër, bashkëpunimi dhe bashkëveprimi në mes të drejtorive gjatë zbatimit duhet fuqizohet dhe avancohet.

▪ **Sektori privat, Shoqëria Civile dhe përfaqësuesit e Lagjeve dhe të Vendbanimeve**

Bashkëpunimi me sektorin privat, me shoqërinë civile dhe me përfaqësuesit e lagjeve dhe të vendbanimeve në komunë, është shumë i rëndësishëm si në të gjitha fazat e hartimit të dokumentit edhe në zbatimin e tij. Sektorin privat është forca shtytëse kryesore e zhvillimeve, prandaj në funksion të zbatimit të Hartës me këtë sektor, duhet krijuar një traditë të informimit, të komunikimit dhe të bashkëpunimit cilësor, dhe duhet shfrytëzuar të gjitha mjetet në këtë drejtim. Ajo që është e planifikuar, duhet ofruar për zbatim këtij sektori dhe mënyra e ofrimit duhet jetë e qëndrueshme dhe transparente. Duke e njohur rolin dhe fuqinë e sektorit privat, Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim, Ekipi Punues dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror, në funksion të zbatimit të Hartës duhet t'i ofrojnë kushte për mes HZK-së për thithje të investimeve, dhe këtë sektor ta orientojnë në zhvillime të planifikuara dhe të qëndrueshme.

Përfaqësuesit e Shoqërisë Civile, por edhe përfaqësues të tjerë të Lagjeve dhe të Vendbanimeve, janë po aq të rëndësishëm: sa në përgatitjen e Hartës, po aq edhe në zbatimin e sajë. Prandaj, duhet fuqizuar bashkëpunimin me ta, sikurse edhe me sektorin privat dhe duhet krijuar një traditë të informimit, të komunikimit dhe të bashkëpunimit cilësor, dhe gjithsesi duhet shfrytëzuar të gjitha mjetet në këtë drejtim. Shpeshherë, përfaqësuesit e OJQ-ve, janë bartës të projekteve të ndryshme. Do të ishte mirë, që edhe ata të jenë në funksion të ngritjes së vetëdijes për zbatim të HZK-së ose edhe të kushteve, masave e të zhvillimeve që rrjedhin nga HZK-ja. Në këtë drejtim, informimi dhe komunikimi me ta, është i një rëndësie jetike. Bashkëpunimi, mund të ngritet në atë nivel që, përfaqësues të shoqërisë civile dhe përfaqësuesit e lagjeve e të vendbanimeve, të arrijnë që të marrin përgjegjësi për projekte, për masa dhe zhvillime, e deri te roli i kujdestarit për zhvillime të pa planifikuara dhe ilegale. Niveli më i lartë i bashkëpunimit në këtë drejtim, arrihet atëherë kur Zonat e caktuara që dalin nga Harta, janë të përbashkëta.

▪ **Bashkëpunimi me Gjykata**

Në zbatim të dokumenteve, disa zhvillime të caktuara bëhen çështje e gjykatave: prej atyre komunale, e

deri te nivelet e më të larta gjyqësore. Vlerësohet si i domosdoshëm bashkëpunimi me gjykatat dhe krijimi i një vije komunikimi dhe bashkëpunimi cilësor me to, në funksion të marrjes së vendimeve adekuate dhe me peshë të duhur. Ky bashkëpunim, është shumë i rëndësishëm sepse, është në funksion adekuat të parandalimit dhe të amortizimit të zhvillimeve të pa planifikuara. Duke e ditur se gjykatat tona janë shumë të ngarkuara, lëndët që vijnë nga kjo fushë duhet parë dhe duhet trajtuar me prioritet sepse, pasi që të bëhet zhvillimi apo implementimi në këtë drejtim, edhe tentimi për revidim ose edhe sanksioni eventual është i pa vlerë dhe jo efikas.

Nëse nuk krijohet një urë e bashkëpunimi efikas me gjykatat, lejohen apo stimulohen edhe më shumë zhvillimet e pa planifikuara dhe jo legale. Duke njohur rolin dhe fuqinë e gjykatave, Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim, e në funksion të zbatimit të HZK-së edhe Ekipi Punues si dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror, duhet ofruar kushte, duhet krijuar komunikimin dhe bashkëveprimin të duhur në mënyrë që aty ku është e domosdoshme (madje edhe duke bashkëpunuar edhe me mekanizma të tjerë, siç është policia), të pengohen ndërtimet e pa planifikuara dhe ilegale në funksion të zbatimit efikas dhe cilësorë të HZK-së.

▪ **Bashkëpunimi me Byro Projektuese**

Bashkëpunimi me Byro Projektuese dhe me Institute adekuate si dhe me institucione që merren me projekte zhvillimore në mënyrë profesionale, është i rëndësishëm dhe në funksion të zbatimit të HZK-së, e të informimit adekuat. Komunikimi dhe bashkëpunimi në këtë drejtim, është shumë i rëndësishëm. Nëse vendosen ura të bashkëpunimit dhe të komunikimit dhe ngritet niveli i bashkëpunimit në shkallë adekuate, këto institucione nuk do të hartojnë projekte pa qenë të bazuara në kushtet zhvillimore dhe ndërtimore të parapara me HZK dhe pa qenë brenda shfrytëzimeve që lejohen, lejohen me kushte ose me kushte të veçanta. Në të njëjtën kohë, këtyre institucioneve duhet bërë të kuptojnë se për veprime të jashtëligjshme, mund edhe të dënohen madje, edhe t'u ndalohet veprimtaria. Paralajmërimi si dhe shqiptimi i sanksioneve, besojmë se kontribuon direkt në zbatim e mirëfilltë të HZK-së. Në këtë drejtim, Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim por edhe Ekipi Punues si dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror, duhet ta luajnë rolin e vetë të informimit, të komunikimit dhe të bashkëveprimit me këto institucione.

▪ **Bashkëpunimi me institucionet e nivelit qendror**

Pasi që HZK-ja është dokument multisektorial, lirisht mund të themi se edhe kompetencat, përgjegjësitë dhe ndikimet janë të ndryshme (si për nga niveli, ashtu edhe për nga fushëveprimtaria), bashkëpunimi në mes të institucioneve të caktuara, është njëra ndër shtyllat tjera ku duhet mbështetur për zbatim të HZK-së. Në këtë drejtim, aktivitetet dhe masat për zbatim, do të jenë një bazë e mirë për informim, për komunikim dhe për bashkëpunim dhe bashkëveprim drejt zbatimit të HZK -së. Dihet fare mirë se, çfarë roli ka MMPHI-ja, MBPZHR-ja, Ministria e infrastrukturës, Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit por edhe ministritë e tjera në zbatim dhe në përcjellje të zbatimit të HZK-së.

Është shumë i rëndësishëm bashkëpunimi në mes të niveleve të caktuara për zbatim të HZK-së. Dihet se ministritë e ndryshme si për shembull MMPHI-ja, mundet që edhe të lëshoj leje. Siç thuhet në ligjin për planifikim, autoritetet duhet t'i lëshojnë lejen secilit aplikues, derisa propozimi për ndërtim përputhet me dispozitat e ligjit të planifikimit, dhe me ligjet e tjera dhe planet zhvillimore komunale dhe hartat Zonale dhe dokumentet tjera të planifikimit., duke i ditur edhe kompetencat për ujën, për Tokën dhe për ajrin që i ka (në këtë rast) MMPHI-ja, një fuqizim i bashkëpunimit do të ndihmonte shumë në zbatimin e dokumentit.

Qeveria e vendit, me propozim të MMPHI-së ka nxjerr akt të veçantë me të cilin, e rregullon mbikëqyrjen, por edhe ndëshkimin dhe marrjen e masave të përcaktuara me ligj të planifikimit. Prandaj, mbikëqyrja e akteve të përgjithshme dhe veç e veç, e kushteve dhe e mënyrës së punës të personave të juridik dhe fizik dhe marrja e masave është e përcaktuar po me këtë ligj dhe nga ministria nëpërmjet inspektorëve. Në këtë drejtim, për pos procesit të nxjerrjes së dokumenteve dhe të akteve të tjera, zbatimin e tyre, si dhe aplikimin e procedurave i inspekton MMPHI.

Bashkëpunimi, informimi dhe komunikimi është çelësi i zbatimit të HZK-së. Një rol të rëndësishëm, e ka edhe MBPZHR, e cila është kompetente për zhvillime të qëndrueshme bujqësore por, edhe për zhvillime të pyjeve. Në këtë drejtim, edhe mbrojtja e tokës bujqësore, është fushë ku gërshetohen interesat e nivelit lokal dhe qendrorë. Në këtë drejtim, planet për zbatim do të jenë një bazë e mirë për informim, për komunikim dhe për bashkëpunim dhe bashkëveprim drejt zbatimit.

Fuqizimi i lidhjeve me këtë ministri, është çelës i mbrojtjes së tokës bujqësore për çka është i themeluar edhe Inspeksioni i Bujqësisë i cili me anë të inspektorëve të tij kryen punë inspektuese në fushat e bujqësisë: në tokat bujqësore, në sferën e Pylltarisë dhe të Gjuetisë, të mbrojtjes së Bimëve, të Blegtorisë dhe të Peshkatarisë, si dhe të Veterinarisë dhe të sigurisë së Ushqimit. Edhe përmes kësaj ministrie si dhe përmes inspektoratit të saj, duhet fuqizuar informimin, komunikimin dhe bashkëpunimin dhe bashkëveprimin për mbrojtjen e tokës bujqësore, si dhe të fushave të tjera relevante dhe ky, do të konsiderohej si një hap i rëndësishëm drejt zbatimit të HZK- së.

Pasi që planifikimi është multisektorial, gati të gjitha ministrinë dhe të gjitha agjensionet e tjera publike, kanë një fushëveprimtari, kompetencë dhe ndikim që prek edhe zbatimin e HZK -së. Vlerësohet se, një bashkëpunim cilësor duhet krijuar në funksion të zbatimit të HZK-së edhe në mes të niveleve, dhe dihet mirë se zonat e veçanta arkeologjike, arkitektonike janë fusha për zhvillim të përbashkët, mbrojtje por edhe zbatim, njëjtë si edhe një pjesë e madhe e grandeve që vijnë nga niveli qendror. Lirisht, duhet theksuar se cilësia e këtij bashkëpunimi, konsiderohet si mjaft përmbajtjesore për zbatim të HZK-së.

▪ **Mbështetja administrative**

Komuna e Suharekë, duhet të ofrojë një mbështetje cilësore administrative për zbatim të HZK-së, duke e synuar lirimim nga vonesat burokratike dhe duke reaguar me cilësi ndaj vështirësive ligjore, duke vendosur afate dhe orare të duhura etj. Parashikohet edhe shfrytëzimi i teknologjive, si dhe i aplikimeve online për zhvillime.

Informimi, komunikimi dhe bashkëpunimi për thjeshtim sa më të madh të procedurave administrative, ndikon dukshëm në zbatim të dokumentit. Në këtë drejtim aplikimi online, matja e kohës se për sa kohë pala e interesuar e merr përgjigjen, janë parametra shumë të rëndësishëm për zbatim, por edhe për transparencë në zbatim.

Për t'u mundësuar zbatimi i HZK-së, si mbështetje administrative duhet ofrohet mundësia e detajimeve më të mëdha në disa pjesë të trajtuara me HZK, Zona në të cilat mund të jepen kushtet zhvillimore dhe kushtet ndërtimore, por për shkak mos trajtimit në nivel parcele, dhe mundësisë për trajtim jo të barabartë të parcelave dhe pronarëve të ndryshëm, në funksion të sigurimit të hapësirave publike, gjelbërimit dhe përmbajtjeve tjera urbane, duhet trajtuar me PRRH, ose mundësuar propozimet për detajime më të mëdha të vijnë nga pronarët dhe një komision profesional t'i trajtojë konceptet e propozuar për detajet, sepse HZK nuk i ofron të gjitha detajet.

Duhet theksuar se si një mundësi e detajimeve të mëtejme që do preferohej, është një lloj komasacioni urban, ku disa pronarë do t'i bashkonin parcelat dhe do e propozonin një zgjidhje për zonën me disa parcela dhe të gjithë do t'i definonin interesat e përbashkëta me përqindje të pjesëmarrjes dhe përfitimeve, do të ofronin infrastrukturën publike dhe përmbajtjet tjera urbane, të cilat me marrëveshje do të barteshin si pronë publike dhe me të njëjtën marrëveshje do përfitonin bonuse zonimi. Marrëveshja e tillë do bëhej me nënshkrimin e të gjithë pronarëve te noteri, me nënshkrimet të cilat i bartin të drejtën një zhvilluesi privat te noteritë, dhe nga ana e komunës me aprovim në kuvendin komunal, në këtë rast si pjesë e marrëveshjes do të ishte edhe bartja kadastrale dhe bartja e drejtës së ndërtimit, edhe varianti tjetër me një lloj të komasacionit urban, sipas marrëveshjes së të gjithë pronarëve brenda zgjidhjes urbane në zonë, do ofronin infrastrukturën publike dhe përmbajtjet tjera urbane, të cilat me marrëveshje do barteshin si pronë publike, dhe me të njëjtën marrëveshje pronarët do përfitonin bonuse zonimi, marrëveshja e tillë do bëhej me nënshkrim të gjithë pronarëve te noteri, me nënshkrimet të cilat i bartin të drejtën e pronës te pronarëve, në parcelat e ri parceluara te noteri, dhe nga ana e komunës me aprovim në kuvendin komunal dhe bartja kadastrale e parcelave të reja, ku banorët do ndërtonin ose kryenin zhvillime të caktuara në parcelat e reja me bonuse zonimi.

Kodi i ndërtimit për projektim dhe ndërtim duhet nga momenti që aprovohet me ndihmën e administratës komunale të gjej zbatim, dhe deri në atë fazë si Projekt të shfrytëzohet si bazë për projektim dhe ndërtim.

13.3. Monitorimi i zbatimit

Brenda kapitullit të V -Zbatimi dhe Monitorimi i Zbatimit, ekipet hartuese të Hartës Zonale Komunale të Suharekë kanë sqaruar përgjegjësitë dhe kompetencat lidhur me monitorimin e zbatimit të këtij dokumenti.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim) pas aprovimit të Hartës Zonale Komunale në Kuvend Komunal dhe publikimit zyrtar, fillon të kryej përgjegjësitë ligjore që ka lidhur edhe me monitorimin e Hartës Zonale të Komunës, në këtë drejtim Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim do të fillojë me një punë mjaft komplekse dhe të vështirë në koordinimin dhe bashkëpunimin me drejtoritë sektoriale brenda komunës.

Duhet theksuar se monitorimi i zbatimit të Hartës Zonale Komunale është një aktivitet i vazhdueshëm me qëllim të sigurimit të informatave në mënyrë të rregullt dhe sistematike, përmes treguesve kuantitativ dhe kualitativ të cilët do të masin progresin e arritur në zbatimin e HZK-së së Suharekë me qëllim të vlerësimit se a janë arritur rezultateve e planifikuara por edhe identifikuar vështirësitë, sfidat dhe problemet.

Monitorimi trajton në mënyrë sistematike raportin ndërmjet gjendjes së zbatuar dhe asaj që është planifikuar me HZK por edhe pritjeve bazuar në treguesit e paracaktuar. Është mënyra sistematike e mbledhjes dhe e analizës së të dhënave të grumbulluara nga drejtoritë komunale dhe burimet tjera/informacionit, në lidhje me zbatimin e planeve për të siguruar përmirësim të vazhdueshëm të zbatimit.

Monitorimi, është procesi nëpërmjet të cilit, zbatuesit e Hartës Zonale Komunale të Suharekë do të sigurohen që kushtet, masat dhe aktivitetet që janë duke u zbatuar, janë në përputhje me ato të planifikuara në Hartë dhe brenda afateve të caktuara. Është një përpjekje sistematike për të krahasuar punën në zbatim por edhe performancën e HZK-së me kushtet zhvillimor, ndërtimore, zhvillimet e parapara, projektet, masat, aktivitetet dhe standardet e caktuara për të vlerësuar nëse, po bëhet progres. Gjithashtu, parashikon dhe marrjen e masave korigjuese ku ka devijime, parashikimin e vështirësive para se të shfaqen dhe kryerjen e korigjimeve të nevojshme për ta mbajtur Hartën brenda detyrimeve të tyre.

Monitorimi, është procesi i vazhdueshëm i mbledhjes së të dhënave dhe i matjes së progresit drejt arritjes së kushteve zhvillimore, zhvillimeve të parapara, projekteve, masave dhe aktiviteteve të planifikuara me HZK.

Procesi sistematik dhe i vazhdueshëm i mbledhjes dhe analizës së të dhënave, për një ndërhyrje të caktuar. Monitorimi, vlerëson shkallën sipas të cilës Harta po zbatohet në përputhje me planin e Veprimit për zbatim të HZK-së ose edhe përmbajtjeve tjera të HZK-së dhe vlerëson se sa po i adreson nevojat e grupit ose grupeve të synuar.

Ky kapitull, përmban pjesën mjaft të rëndësishme të Hartës Zonale të Komunës së Suharekë, që paraqitet si obligim ligjor dhe për fokus ka monitorimin e zbatimit si në aspektin kuantitativ po ashtu edhe në aspektin kualitativ, dhe që nuk është kërkuar më parë (në dokumentet e punuara me ligjin e kaluar), kapitull përfundimisht që e bën ndryshimin dhe nëse pas 4 viteve nuk vlerësohet se Harta Zonale e Suharekë është zbatuar mbi 40%, dokumenti duhet të rishikohet dhe plotësohet.

Bazuar në përvojat e kaluara ekziston nevoja për zhvillimin të një sistemi qëndrueshëm për monitorimin e zbatimit të dokumenteve të planifikimit e sidomos HZK-së në këtë rast, Komuna e Suharekë është e bindur se përpos një planifikim i qëndrueshëm dhe hartimit të dokumenteve cilësore, po aq është i rëndësishëm është edhe aplikimi i tij në praktikë dhe përkrahje më të madhe që komuna, institucionet dhe sektorët e tjerë kompetentë duhet bëjnë për gjetjen e rrugëve adekuata për zbatim.

Komuna e Suharekë e konsideron këtë kapitull si një përpjekje për të ndërtuar një sistem dhe koncept të monitorimit dhe vlerësimit të planit në praktikën e përditshme dhe në procesin e planifikimit hapësinor.

Komuna e Suharekë ka edhe për qëllim që të kontribuojë sa më shumë në orientimin dhe profesionalizimin jo vetëm të administratës dhe autoriteteve lokale por dhe të aktorëve të tjerë të përfshirë në këtë proces. Do të përshkruhen në mënyrë të thjeshtë, të përmbledhur dhe të saktë të gjithë hapat që duhen ndjekur për të monitoruar zbatimin e HZK-së, dhe njëkohësisht të përgatiten raportet e nevojshme për Kuvendin Komunal, MMPHI-në dhe që i duhen çdo pale të interesuar për zbatimin e HZK-së.

Monitorimi i zbatimit të HZK-së së Suharekë bëhet në baza ditore, ndërsa Raportimi i monitorimit kryhet në intervale kohe të ndryshme: mujore, dy mujore, tre mujore por për qëllime praktike më i rëndësishmi është ai gjashtë mujore dhe vjetore, por edhe për çdo vit radhazi, për katër dhe tetë vite, pasi që HZK-ja është dokument i cili planifikohet për disa vite, intervalet tjera kohore për raportin e monitorimit mund të caktohen varësisht edhe nga zhvillimet brenda drejtorive por edhe asaj që është paraparë me plan zbatimit, një raport përmbledhës i monitorimit të zbatimit të HZK -së përgatitet nga Ekipi Punues i cili udhëhiqet nga koordinatori, e koordinatori raportin përfundimisht e trajton dhe përmbyll brenda Autoritetit përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria të Urbanizmit), raport i cili prezanton Monitorim dhe Vlerësim e zbatimit të HZK-së, edhe atë në intervale kohore të arsyeshme gjashtë mujore për nevoja të brendshme të komunës, dhe vjetore i cili është për nevoja të brendshme të komunës por edhe për raportim në MMPHI.

Monitorimi i Zbatimit të HZK-së bazohet në: Projektet, kushtet, masat dhe përmbajtjet tjera të parapara në Planin e Veprimit për Zbatimin e HZK-së, plan i cili duhet jetë bazë për përgatitjen e planit vjetor sektorial të zbatimit të HZK-së.

Monitorimi i zbatimit trajton edhe projektet, kushtet, masat dhe përmbajtjet tjera të cilat nuk janë paraparë me Planin e Veprimit për Zbatimin e HZK-së, rrjedhimisht as me plan vjetor sektorial të zbatimit të HZK- së, dhe të cilat mund të konsiderohen si zhvillime të momentit, të pa planifikuara.

▪ **Kush është përgjegjës për monitorimin e zbatimit**

Caktimi i stafit nëpër drejtori dhe i mjeteve për mbledhjen e të dhënave, që mund të ndryshojë nga drejtorja në drejtori, por edhe nga projektet, kushtet, masat dhe aktivitetet që do monitorohen (fillimisht do preferohej që një staf i cili është trajnuar për matjen e performancës së Komunës të jetë pjesë e procesit të monitorimit).

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor është përgjegjës për monitorimin e zbatimit të Hartës Zonale të Komunës në koordinim dhe bashkëpunim me drejtoritë përgjegjëse sektoriale të komunës.

Drejtoritë komunale sektoriale brenda komunës së Suharekë përgatisin raportin monitorues të zbatimit të planeve zhvillimore sektoriale në baza vjetore si obligim ligjor dhe sipas nevojës bazuar në intervalet e lartpërmendura, Raportet vjetore duhet përgatitur për: Drejtorinë e Administratës, Drejtorinë për Financa dhe Buxhet, Drejtorinë për Planifikim Urban dhe Mbikëqyrje, Drejtorinë për Zhvillim Ekonomik dhe Tatim në Pronë, Drejtorinë e Inspeksionit, Drejtorinë e Arsimit, Drejtorinë për Kulturë, Rini dhe sport, Drejtorinë për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale, Drejtorinë për Gjeodezi, Kadastër dhe Pronë, Drejtorinë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, Drejtorinë për Shërbime Publike.

Drejtoritë sektoriale komunale përgatisin Raportin Monitorues të zbatimit të Hartës Zonale të Komunës dhe e dorëzojnë në Kuvendin e Komunës për shqyrtim dhe miratim, pasi të jetë integruar nga autoriteti komunal përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtorja për Urbanizmit dhe Mbikëqyrje) dhe pas shqyrtimit dhe miratimit të raportit nga Kuvendi i Komunës, në baza vjetore dorëzon në Ministri raportin informues për gjendjen e zbatimit të Hartës Zonale të Komunës.

Raportet vjetore të monitorimit të zbatimit përfshijnë rekomandime për veprim dhe prezantohen para Kuvendit Komunal, Kryetarit të Komunës dhe Ministrisë me statistika financiare për çështjet e zonimit në baza vjetore dhe për rishikimin katër (4) vjeçar dhe tetë (8) vjeçar.

▪ Raportet vjetore të monitorimit

Raportet vjetore të monitorimit bazohen në analizat e informatave bazë. Gjatë gjithë procesit duhet të sigurohen informata; informatat duhet siguruar në të gjitha drejtoritë dhe instancat tjera. Këto informata sigurojnë bazë të mirë për analizën dhe vlerësimin e zbatimit të HZK-së së Suharekës.

Raporti vjetor i monitorimit dhe raportet sektoriale bazohen në analizat e këtyre informatave bazë: Informatat për projektet, kushtet dhe masat dhe përmbajtjeve tjera të HZK-së, të planifikuara në secilin sektor, që në rastin e komunës së Suharekës bëhet bazuar në informatat e zbatimit të planit sektorial të zbatimit të Hartës. Raporti vjetor bazohet edhe në analizat informatave që pasqyrojnë, kushte, masa, projekte, zhvillime që nuk kanë qenë të planifikuara me HZK por janë ndërtua ose zhvillu në ndërkohë.

Ndër informatat tjera të rëndësishme në të cilat raporti dhe raportet vjetore të monitorimit bazohen janë edhe informatat që pasqyrojnë:

- Numrine lejeve ndërtimore dhe numrin e certifikatave të shfrytëzimit të lëshuara sipas kategorisë së ndërtimit;
- Statusi i mjedisit të rrezikuar;
- Shkalla e prodhimtarisë;
- Shkalla e ngritjes së cilësisë të shërbimeve publike dhe sociale;
- Shkalla e ngritjes së cilësisë të shërbimeve transportuese dhe teknike;
- Përqindja e investimeve kapitale publike dhe publiko-private të zbatuara, sipas planifikimeve për vitin përkatës si: ndërtimin e infrastrukturës teknike, sociale dhe publike;
- Shkalla e investimeve private të mëdha të planifikuara, nëse posedohen informata;
- Anketimi i familjeve bujqësore; dhe
- Rishqyrtimi i sasisë së përmbajtjes dhe përmasave të zbatimit të ndryshim plotësimeve, përjashtimeve dhe bonuseve të zonimit.

▪ Cilët janë treguesit

Për të pasur një monitorim të zbatimit të HZK-së së Suharekës duhet siguruar që informatat bazë të pasqyrojnë treguesit adekuat për zbatim, ata tregues të cilët do të jenë kuantitativ (numra, përqindje) dhe tregues kualitativ. Çdo drejtori bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së përgatit Planin vjetor sektorial për Zbatimin e HZK-së, dhe brenda këtij plani duhet definuar edhe treguesit e qartë për monitorimin e zbatimit të kushteve, zhvillimeve, të masave ose të projekteve të parapara.

▪ Si i përcaktojmë treguesit për zbatim?

Duhet të sigurohemi që ka një pajtim mbi treguesit para aplikimit të tyre (gjatë përgatitjes së planit sektorial vjetor për zbatim nga të gjithë amtarët e ekipit).

- Miratoni treguesit që janë të qartë dhe të kontrollueshëm.
- Miratoni treguesit që janë të matshëm, të afërt dhe konsistentë.
- Miratoni treguesit që janë të rëndësishëm për kontekstin komunal.
- Miratoni treguesit që janë të ndjeshëm ndaj kushteve të ndryshueshme, dhe që mund të azhurnohen lehtë.
- Miratoni treguesit që janë të krahasueshëm me programet apo planet tjera.
- Ndërlidheni monitorimin me ndikimin në mjedis dhe studimet e revidimit.
- Ndërlidheni monitorimin me auditimet tjera të aktiviteteve të qytetit, zonave rurale, fondit të ndërtimeve, etj.
- Ndërlidhni problemet e zhvillimeve aktuale me sistemin e monitorimit, që të mund të zgjerohet apo ndryshohet edhe përdorimi i treguesve.

Për ilustrim :

Nëse në planin vjetor sektorial, bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së së Suharekë kemi potencuar se për 5% të zonës synohet të jepen lejet e ndërtimit gjatë vitit 2018 dhe 5% nënkupto 100 leje ndërtimi.

Treguesi do jetë numër dhe në fund të vitit bazuar në informatat bazë mund të themi se kemi lëshuar 50, 100 ose 200 leje dhe në këtë formë analizojmë zbatimin e HZK-së nga fusha e banimit, duke realizuar 50%, 100% ose edhe 200 % . Nëse në planin vjetor sektorial, bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së së Suharekë kemi potencuar

se synohet të jepet leja e ndërtimit të një shkolle në fshatin e caktuar, ku ka nevojë për eksproprijim ose do sigurohet hapësira me bonuse zonimi gjatë vitit 2018.

Treguesi do jetë fillimisht numerik një shkollë, treguesi i dytë do jetë a janë respektuar kushtet zhvillimore dhe ndërtimor nga HZK-ha dhe tregues i tertë do jetë a është zhvilluar me eksproprijim ose me bonuse zonimi .

Në të njëjtën formë përcaktohen treguesit për monitorimin e zbatimit të HZK-së si pjesë e planit vjetor sektorial, për të gjitha aktivitetet, bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së së Suharekë.

▪ Caktimi i standardeve të monitorimit

Standardet e monitorimit i përcaktojmë në fazën e planifikimit të monitorimit: kushtet zhvillimore, kushtet ndërtimore, infrastruktura rrugore, sociale, teknike, projektet, aktivitetet, masat dhe afatet ko hore zbërthehen në tregues sasiore dhe cilësor për monitorim të zbatimit, këta tregues duhet të jenë të kuptueshëm dhe të pranuar nga të gjithë, dhe do trajtohen si pjesë e integruar në zbatimin e Hartës, ky standard i monitorimit për fillim do ketë për bazë të gjitha ato që konsiderohen të rëndësishme për standardin e Kosovës, nga cila do fusha e zbatimit të Hartës, e që lidhet me monitorimin e zbatimit, mirëpo ma vonë do shikohen edhe mundësitë e një standardi që do ta caktonte standardin e treguesve sasiore dhe cilësore, që do të shërbenin edhe për matje të performancave ndërkombëtare, pos atyre për interes komunal dhe qendror.

▪ Ngritja e një sistemi/mekanizmi/fidbeku/ushqyerje me informacion

Efektiviteti i monitorimit varet nga saktësia dhe besueshmëria e informacionit. Për këtë qëllim duhet ngritur një mekanizëm që siguron mbledhjen e informacionit, statistikave, të dhënave, raporteve etj, që sigurojnë bazën për posedim të vazhdueshëm të një informacioni të vlefshëm.

Mekanizmi i fidbek- ut, ushqyerja me informacion mund të jetë me të dhëna gojore (vizita në terren), ose me shkrim (informatë, formularë raportimi).

Ekipi Punues do të trajtohet si trupi ose mekanizmi kryesor në këtë funksion dhe drejtoritë, institucionet, grupet e individët do futen në shërbim për këtë qëllim nga mekanizmi kryesor.

▪ Matja dhe vlerësimi i performances

Një nga qëllimet e monitorimit është edhe sigurimi i informatave për matjen e performancës/punës në zbatim të HZK-së, tregues të cilët nuk na ofrojnë informata, vetëm me matjen dhe vlerësimin e performancës, në kuptimin e asaj çfarë ka ndodhur me zbatimin e kushteve zhvillimore, kushteve ndërtimore, infrastrukturës rrugore, sociale, teknike, projekteve, aktiviteve, masave dhe afateve kohore por do të shfrytëzohet si bazë edhe për të parashikuar, se çfarë do të ndodhë. Kjo do të thotë se devijime, mungesa, mbivendosje, parashikohen me kohë dhe ndërmerren masa korigjuese.

▪ Marrja e masave korigjuese

Kur vihen re devijimet nga plani për zbatim në kuptimin e kushteve zhvillimore, kushteve ndërtimore, infrastrukturës rrugore, sociale, teknike, projekteve, aktiviteve, masave dhe afateve kohore, kostove financiare duhen marrë masa korigjuese. Kjo do të thotë ndryshim të planit të zbatimit, ndryshim në institucionet dhe në personelin kompetent, mbikëqyrje më e rreptë, vizita më të shpeshta në terren, motivim të pjesëmarrësve dhe grupit të synuar, procedura me të thjeshta financiare etj.

▪ Cila do jetë metodologjia e monitorimit dhe vlerësimit në procesin e Zbatimit të HZK-së së Suharekë

Duke e trajtuar metodologjinë si tërësinë e metodave që përdoren në procesin e monitorimit dhe vlerësimit të Zbatimit të HZK-së së Suharekë në përgjithësi për dokumentin por edhe në fusha të caktuara sektoriale.

Lirisht mundet të thuhet se këto metoda bazohen në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së si dhe në Planet Sektoriale për Zbatim ku janë paraparë: kushtet zhvillimore, kushtet ndërtimore, infrastruktura rrugore, sociale, teknike, projektet, aktivitetet, masat dhe afatet kohore, kostot financiare dhe pritjet nga zbatimi i tyre, thjesht duke krahasuar gjendjen e planifikuar dhe gjendjen e realizuar. Metoda e cila preferohet të shfrytëzohet është metoda e orientuara në rezultate dhe në gjendjen faktike në terren. Ekipi punues duhet të përdorë metodat statistikore dhe mund të përdorë edhe metodat tjera sipas nevojës dhe përcaktimeve edhe në plan pune për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit.

Metodologjia e punës do të ndjek hapat e njëjtë të cilat duhet të jenë edhe pjesë e planit të punës për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të HZK-së dhe planeve sektoriale, duke ndjekur këta hapa:

3. Hapi 1-Identifikimi

Identifikimi i Qëllimeve, Objektivave, kushteve zhvillimore, kushteve ndërtimore, infrastrukturës rrugore, sociale, teknike, projekteve, aktiviteteve, masave, afateve kohore, kostove financiare të cilat duhet të jenë edhe pjesë e planit të punës për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të HZK-së dhe planeve sektoriale të cilat duhet zbatohen gjatë vitit vijues kalendarik.

4. Hapi 2- Definimi i treguesve

Në varësi të asaj se çka është pjesë e planit të veprimit për zbatim të HZK-së, dhe planeve sektoriale të cilat duhet zbatohen gjatë vitit vijues kalendarik duhet përcaktohen tregues të cilët do të jenë kuantitativ (numra, përqindje) dhe tregues kualitativ për më shumë në materialin e lartpërmendur: Cilët janë treguesit dhe materialet tjera.

5. Hapi 3 - Përcakto metodat e grumbullimit të të dhënave dhe afatet kohore

Grumbullimi i të dhënave bëhet duke u bazuar në formularët e përgatitur për monitorim sipas specifikave të zhvillimeve dhe drejtorive. Treguesit kuantitativ dhe kualitativ mblidhen në baza ditore dhe hedhja e tyre në data-bazë bëhet në baza javore. Në rast se do të duket e nevojshme, mund organizohen intervista, pyetësorë dhe metoda tjera të grumbullimit të informatave.

Grumbullimi i informatave bëhet edhe nga burimet tjera pos burimeve zyrtare të komunës.

6. Hapi 4: Identifikoni Rolet dhe Përgjegjësitë e Monitorimit dhe Vlerësimit

Në kuadër të planit të monitorimit përcaktohen edhe Rolet dhe Përgjegjësitë e Monitorimit dhe Vlerësimit për përgjegjësit e drejtorive, stafin brenda secilës drejtori për më shumë shih materialin më lartë: Kush është përgjegjës për monitorimin e zbatimit dhe materialet tjera

7. Hapi 5: Krijoni një Plan Vlerësimi dhe Format të Raportimit

Duke konsideruar se të dhënat bazë (treguesit dhe të dhënat tjera) duhet vlerësuar për të konstatuar dhe raportuar progresin e zbatimit, duhet hartuar një Plan transparent dhe profesional Vlerësimi dhe Format të Raportimit

8. Hapi 6: Kompletimi i Raportit dhe raportimi në Kuvendin komunal të Suharekës dhe në MMPHI

Kompletimi i Raportit përfundimtar duhet bëhet nga autoriteti kompetent komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor duke integruar dhe strukturuar vlerësimet nga raportet e secilës drejtori lidhur me vlerësimin e zbatimit, raport i cili duhet prezantohet në Kuvendin komunal të Suharekës dhe në MMPHI.

13.4. Vlerësimi i Hartës Zonale të Komunës

Vlerësimi, do të thotë gjetja e vlerës në përqindje (%) të realizimit të Hartës Zonale Komunale dhe cilësisë së zbatimit.

Vlerësimi, thjesht i referohet procedurave të fakteve të gjetura, të cilat janë grumbulluar dhe sistemuar gjatë procesit të monitorimit.

Vlerësimi përbëhet nga vlerësimet nëse janë apo jo zhvillimet, masat, aktivitetet, projektet, trajtimi, ndërhyrjet në përputhje me rezultatet e planifikuara në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së, Planet sektoriale të Zbatimit dhe me standardet e pranuar përgjithësisht profesionale.

Për çdo të dhënë, informacioni që është marrë nga procesi i monitorimit dhe rezultati i ndërhyrjeve, trajtimit apo të zhvillimeve, masave, aktiviteteve dhe projekteve të parapara me HZK, ndryshimi i dy gjendjeve konsiderohet të jetë vlerësimi.

Vlerësimi është i determinuar për të siguruar informacione sistematike, të besueshme dhe të vlefshme mbi sjelljen, ndikimin dhe efektivitetin e zhvillimeve, masave, aktiviteteve dhe projekteve të parapara me HZK.

Komuna e Suharekës do orientohet kryesisht në Vlerësimin e brendshëm i cili është bërë në nga stafi i komunës, vetë bordi i drejtorëve, kryetari i komunës dhe përfituesit.

Mirëpo komuna e Suharekës mund të angazhojë edhe vlerësim dhe monitorim të jashtëm, ky vlerësim mund të bëhet nga një trupi jashtë strukturave të komunës.

13.5. Metodatat e vlerësimit

Gjatë viteve, një shumëllojshmëri e metodave janë evoluar nga akademikët, institucionet dhe profesionistët për vlerësimin e çdo zhvillimi, mase, aktiviteti dhe projekti. Disa prej praktikave të përdorura zakonisht janë dhënë më poshtë.

▪ Informacione të dorës së parë:

Një nga metodat më të thjeshtë dhe më e lehtë e vlerësimit nga marrjen e informacionit të dorës së parë në lidhje me progresin e performancës, etj. Problem zonat e një zhvillimi, mase, aktiviteti dhe projekti nga një mori e stafit, ekipi komunal për monitorim dhe vlerësim, të personelit në terren, specialistë të tjerë dhe publiku që lidhen direkt me zhvillimin, masën, aktivitetin dhe projektin. Vëzhgimi i drejtpërdrejtë dhe dëgjimi në lidhje me ecurinë, rrit shanset e një vlerësimi efektiv.

▪ Raportet formale / Informale periodike :

Vlerësimi bëhet edhe përmes raporteve formale dhe joformale.

Vlerësimi bazohet në një listë të treguesve të paracaktuar për të siguruar zbatimin e vlerësimit, rezultatet dhe përputhshmërinë e vlerësimit, gjegjësisht bazohet në metodologjinë e vlerësimit të përcaktuar në planin e monitorimit.

Vlerësimi do jetë pjesë e raportit të monitorimit të zbatimit të HZK-së dhe do bëhet në çdo fund vit, por edhe në baza mujore e gjashtëmujore.

Katër vite pas fillimit të zbatimit dhe monitorimit, duhet të kryhet një vlerësim afatmesëm i zbatueshmërisë së HZK-së.

Monitorimi duhet të planifikohet ashtu që, në më pak se katër vite duhet të ketë të dhëna të mjaftueshme për vlerësim të HZK-së.

Nëse vlerësimi rezulton se zbatueshmëria e HZK-së është më pak se 40% nga ajo çka është planifikuar për katër vitet e para, vendimi për të reviduar HZK-në është i detyrueshëm. Në rast të vendimit për të reviduar

HZK-në, planifikimi i një HZK-je të re, do të bazohet në raportet e monitorimit dhe të vlerësimit, mbi të cilat do të vendoset orientimi i HZK-së së re.

Një prezantim i raportit të vlerësimit, bëhet si më poshtë:

- Hyrje.
- Përshkrim i ndërlidhjes me HZK-në dhe me raportet paraprake të monitorimit (vjetore, raportit afat mesëm katërvjeçar).
- Përmbledhje e zhvillimit të ndodhur.
- Prezantimi i raporteve monitoruese.
- Rezultatet paraqiten me tekst, grafikone dhe diagrame, sipas kritereve të paracaktuara të vlerësimit.
- Vlerësimi dhe diskutimi i rezultateve të monitorimit.

Këtu jepet vlerësimi i dokumentit, ku analizohen rezultatet e monitorimit. Jepet përmbledhje e mospërputhjeve ndërmjet zhvillimeve të parashikuara dhe të zbatuara dhe ofrohen rekomandime për vendimmarrje nga autoritetet.

Duke u bazuar në raportin dhe rezultatet e vlerësimit, vendimmarrësit mund të marrin vendim për revidim të HZK-së.

▪ **Kush do t'i përgatit raportet e monitorimit**

Ekipi punues mund të angazhohet në përgatitje të Raportit të Monitorimit. Ky ekip përbëhet nga koordinatori i cili vjen nga autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor si dhe nga përgjegjësit e drejtorive. Pastaj do të sqarohet se kush do përgatit raportin e monitorimit nga organet e caktuara duke e kuptuar se ekipi punues do të bartë këtë proces.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor, bashkërendon aktivitetet për përgatitjen e Raportit të Monitorimit të zbatimit të HZK-së.

Drejtoritë komunale sektoriale zhvillojnë aktivitetet sektoriale përkatëse të tyre për përgatitjen e Raportit sektorial të Monitorimit të zbatimit të HZK-së.

Drejtoritë sektoriale hartojnë dhe dorëzojnë Raportet sektoriale vjetore të Monitorimit të zbatimit të HZK- së tek autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor harton dhe dorëzon raportin vjetor të Monitorimit të zbatimit të HZK-së, për miratim tek Kuvendi i Komunës.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor, dorëzon raportin e miratuar vjetor të Monitorimit të zbatimit të HZK-së në Ministri.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor siguron se raporti i miratuar vjetor të Monitorimit të zbatimit të HZK-së publikohet në faqen e internetit të komunës dhe ofrohet në kopje të letrës sipas kërkesës.

Komuna mund të angazhojë kompani konsulente për kapitullin e zbatimit, monitorimit të zbatimit dhe vlerësimit, e cila do të përkrahë Ekipin dhe Autoritetet në këtë proces.

Raportimi nga Ekipi Komunal për Zbatim, Monitorim dhe Vlerësim duhet të jetë i atillë që do t'i mbajë drejtuesit e komunës të informuar për atë që po ndodh dhe të sigurojë raportet e progresit në zbatimin e HZK-së. Ky raportim në lidhje me ecurinë e zbatimit, dhe i bënë ata pjesë të procesit dhe aty ku mund të hasen probleme. Ekipi, duhet të jetë në gjendje për t'i adresuar shqetësimet apo për të propozuar ndryshime të mundshme.

14. NDRYSHIM PLOTËSIMET DHE PËRJASHTIMET

Duke e ditur se ndryshimi dhe plotësimi – nënkupton ndryshimet në pjesët tekstuale dhe hartografike të Hartës Zonale të Komunës, të cilat do të bëhen vetëm në përputhje me nenin 35 të aktit nënligjor, ku është përcaktuar se pjesët tekstuale ose hartografike të hartës zonale në këtë rast të komunës së Suharekë mund të ndryshohen plotësohen me vendim të Kuvendit të Komunës dhe ndryshim plotësimi duhet të miratohet nga Ministria (MMPHI).

Ndryshim plotësimet mund të propozohen nga :

- Nga anëtarët e Kuvendit të Komunës ;
- Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor; ose
- Pronarët e parcelave kadastrale të sipërfaqes e cila do të jetë subjekt i ndryshim plotësimi të propozuar. Ndryshim plotësimet nuk përdoren për ti dhënë privilegje ndonjë pronari të veçantë të pronës.
- Ndryshim plotësimet përdoren vetëm për të përshtatur dispozitat e Hartës Zonale të Komunës si rezultat i ndryshimeve të kushteve rishtas të identifikuar, ose t'i shërbej për një interes bindës publik.

Ndryshim plotësimet përbëhen nga një proces dy-hapësh:

9. Hapi 1

Propozimin për fillimin e procedurës së ndryshim plotësimi e cila miratohet nga shumica e anëtarëve të Kuvendit të Komunës; dhe

10. Hapi 2

Propozimin për ndryshim plotësimin e Hartës zonale të Komunës që miratohet nga dy të tretat (2/3) e votave të anëtarëve të Kuvendit të Komunës.

Kemi edhe raste kur propozimi për ndryshim plotësimin e Hartës Zonale të Komunës bëhet nga ndonjë subjekt tjetër e jo nga komuna.

Nëse propozimi për ndryshim plotësimin e Hartës Zonale të Komunës dorëzohet nga ndonjë subjekt tjetër e jo nga komuna, të gjitha shpenzimet për hartimin e këtij ndryshim plotësimi kompensohen nga aplikuesi. Të gjitha propozimet për ndryshim plotësim duhet t'i dorëzohen Komunës në formë fizike dhe në formë digjitale (GIS).

Komuna e Suharekës do sqarojë edhe si bëhet propozimi për të nisur procedurën e ndryshim plotësimi

Para dorëzimit të propozimit për ndryshim plotësim të Hartës Zonale të Komunës, aplikuesi së pari dorëzon propozimin përmes autoritetit përgjegjës komunal për planifikimin dhe menaxhim hapësinor (Drejtorisë së Urbanizmit të Suharekë) në Kuvendin e Komunës ku kërkon miratimin për fillimin e procedurës së ndryshim plotësimi.

Aplikimet për fillimin e procedurave të ndryshim plotësimi përfshijnë arsyetimin, një përshkrim të shkurtër dhe përshkrimin e hapësirave që do të përfshihen nga ndryshim plotësimi i propozuar. Kuvendi i Komunës mund të kërkojë informata shtesë para se të vendosë për propozimin.

14.1. Çka duhet të përmbajë propozimi për ndryshim plotësimin e Hartës Zonale të komunës së Suharekë

Propozimet për ndryshim plotësimin do të përmbajnë të dhëna të mjaftueshme për komunën për të marrë një vendim. Dokumentacioni që kërkohet, përfshin por nuk kufizohet në:

- Harta e pronave apo sipërfaqeve të propozuar për ndryshim plotësimin;
- Përshkrimi i gjendjes ekzistuese;
- Plani i lokacionit të propozuar për zhvillim me ndryshim plotësim;
- Përshkrimi i hollësishëm i propozuar për ndryshim plotësim si shfrytëzimi dhe kërkesat hapësinore; dhe
- Arsyetimi me shkrim për ndryshim plotësimin e propozuara.

Duhet sqaruar se nuk merren parasysh ndryshim plotësimi për zvogëlimin e kërkesave hapësinore për parkingje dhe sipërfaqe të hapura, që janë të përcaktuara me kushtet zhvillimore sipas Hartës Zonale të Komunës.

Kuvendi i Komunës para miratimit të propozimit për ndryshim plotësim të Hartës Zonale të Komunës, nga Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor kërkon rekomandim me shkrim, të cilat hyjnë në procesverbal. Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor (Drejtoria e Urbanizimit) apo komisioni që ka themeluar komuna për të trajtuar çështjet e planifikimit hapësinor(i cili mund të themelohet) shqyrton propozimet për ndryshim plotësim dhe harton rekomandime në bazë të kriterëve, si:

- Në harmoni me Planin Zhvillimor Komunal;
- Në harmoni me zonimin dhe shfrytëzimin e lejuara të parcelave kadastrale fqinje dhe karakterin e zonës në atë shkallë dhe intensitet që lejon një cilësi të lartë të jetesës për banorët, përfitime të arsyeshme për zhvilluesit dhe kosto të arsyeshme infrastrukturore për tatimpaguesit;
- Në harmoni me shfrytëzimet në zonë të propozuara me ndryshim plotësim për parcelat kadastrale që përfshihen nga ndryshim plotësim;
- Kapacitete të mjaftueshme dhe të përshtatshme të shërbimeve dhe infrastrukturës publike për shfrytëzimet e lejuara brenda zonës së propozuar; dhe
- Në harmoni me ligjet tjera, përfshirë Ligjin për Tokën Bujqësore.

14.2. Procesi për miratim të çfarëdo ndryshim plotësimi

Para miratimit të çfarëdo ndryshim plotësimi të kërkuar, Kuvendi Komunal do të caktojë dhe njoftojë për shqyrtimin publik, në përputhje me Udhëzimin Administrativ Nr.05/2014.

Njoftimi për shqyrtimin publik përfshin:

- Datën, kohën dhe vendin e dëgjimit publik dhe afatet e shqyrtimeve publike;
- Një përshkrim të konceptit të ndryshim plotësimi të propozuar;
- Listën me të gjitha parcelat kadastrale që përfshihet nga ndryshim plotësimi i propozuar;
- Kontaktin me zyrtarin e komunës nga i cili mund të merren informata shtesë;
- Kohën dhe vendin ku ndryshim plotësimi i propozuar mund të shikohet nga çdo person i interesuar para shqyrtimit publik, dhe
- Vegzën ku mund të gjendet ndryshim –plotësimi i propozuar në faqen zyrtare elektronike të komunës.

Kur ndryshim plotësimi i propozuar vlen vetëm për një parcelë kadastrale të veçantë apo për disa parcela kadastrale, komuna njofton me shkrim për shqyrtimin dhe dëgjimin publik përmes postës me rekomandim, së paku tridhjetë (30) ditë para dëgjimit publik dhe i adresohet:

- Pronarëve të të gjitha parcelave kadastrale që janë subjekt i ndryshim plotësimi të propozuar;
- Pronarëve të parcelave kadastrale brenda rrezes prej së paku 150 metra(m) nga subjekti i ndryshim plotësimi i propozuar;
- Komunën fqinje në rast se është brenda rrezes prej së paku 150 metra nga sipërfaqja që është subjekt i ndryshim plotësimi të propozuar; dhe

Nëse numri i personave që kanë të drejtë të pranojnë njoftimin sipas asaj që e shkruam më lart tejkalon një qindëshin (100), atëherë komuna nuk ka nevojë të sigurojë njoftim me postë me rekomandim, por së paku 8 ditë para fillimit të shqyrtimit publik, duhet të shpall njoftimin në tri gazeta ditore dhe në ueb -faqen e komunës.

Kur një ndryshim plotësimi i propozuar vlen vetëm për një parcelë kadastrale të veçantë apo për disa parcela kadastrale, komuna kërkon nga aplikuesi të postojë një informim / pllakatë për së paku 15 ditë, që përmban njoftimin e kërkuar nga ky

nen në pronën në fjalë. Informimi / pllakata të jetë së paku i formatit A1, i qëndrueshëm ndaj kushteve atmosferike dhe i postuar në pronë në vend të dukshëm nga çdo anë e pronës që kufizohet me rrugë.

Në dëgjimin publik, komuna lejon të gjitha palët e interesuara, komentet e pranuar me gojë dhe me shkrim dhe dërgon propozimin për ndryshim plotësim për miratim sipas procedurave.

Miratimi i ndryshim plotësimit të propozuar apo ndryshim plotësimit të reviduar kërkon miratimin nga dy të tretat (2/3) e anëtarëve të Kuvendit të Komunës.

Përfshirë në mënyrë specifike personat që kanë të drejtë në njoftim me postë me rekomandim sipas këtij neni të paraqesin pikëpamjet e tyre gojarisht ose me shkrim lidhur me ndryshim plotësimin e propozuar. Të paktën një përfaqësues nga autoriteti përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor, merr pjesë gjatë gjithë dëgjimeve publike të organizuar nga komuna në përputhje me këtë nen.

Pas shqyrtimit publik komuna shqyrton për të përfshirë të gjitha komentet, sugjerimet dhe propozimet, në raportin e shqyrtimit publik jepen edhe arsyetimit për ose kundër.

14.3. Revidimi i Hartës Zonale të Komunës së Suharekës

Revidimi i Hartës Zonale të Komunës së Suharekës bëhet katër (4) vite pas miratimit përfundimtar të tij, sipas procedurës së përcaktuar për hartimin dhe miratimin e tyre paraprak, në rast se nga të gjitha masat e parapara në Hartën Zonale të Komunës për këtë periudhë, më pak se dyzet për qind (40%) të jenë zbatuar.

Harta Zonale e Komunës së Suharekës është hartuar për një periudhë së paku tetë (8) vjeçare.

15. PËRJASHTIMET

Duhet sqaruar se në Hartën Zonale të Suharekës Përrjashtimet – nënkuptojnë një devijim të lejuar nga kushtet zhvillimore apo kushtet ndërtimore, në përputhje me bazën ligjore.

Dhe komuna e Suharekës mund të lejojë përrjashtime nga kushtet zhvillimore vetëm në rastet kur dëshmohet privimi i mundësisë së zhvillimit të një parcele kadastrale sipas kritereve të poshtë shkruara. Përrjashtimi nga kushtet zhvillimore mund të jepet nëse aplikuesi e dëshmon se ka një privim që e bën atë jashtëzakonisht të vështirë për pronarin e tokës t'u përmbahet kushteve zhvillimore dhe nuk ka të bëjë me nevojat personale apo dëshirat e pronarit.

Për ta dëshmuar privimin duhet të dëshmojë se:

1. Karakteristikat e veçanta të tokës e bëjnë të pamundur që aplikuesi t'u përmbahet të gjitha kushteve zhvillimore;
2. Përrjashtimi kërkohet për shkak të kushteve unike të pronës e jo për shkak të kushteve të përgjithshme të lagjes;
3. Përrjashtimi nuk ka efekt dëmtues në mjedis ose në hapësirën gjithëpërrfshirëse;
4. Privimi nuk është rezultat i veprimeve të marra nga pronari i tokës ose ish pronari;
5. Përrjashtimi nuk do të krijojë ndikime negative në pronat fqinje ose pronave të tjera në afërsi duke ndikuar në:
 - Diellzimin dhe ajrosjen e pronave fqinje;
 - Trafik të shtuar dhe vështirësi në qarkullim të korridoreve transportues në afërsi;
 - Sigurinë publike duke përrfshirë dhe rritjen e rrezikut nga zjarri ose reziqet tjera të mundshme;
 - Vlerat e pronave fqinje; dhe
 - Shfrytëzimin dhe zhvillimin e pronave fqinje.

Përrjashtimet mund të lejohen edhe për nevojat e personave me aftësi të kufizuara.

Përrjashtimi mund të bëhet edhe për qëllime të bërjes së parcelës dhe ndërtesës të qasshme për personin me aftësi të kufizuara që jeton në pronë.

Përrjashtimi mund të jetë i kufizuar me kohëzgjatjen e aftësisë së kufizuar ose me kohën derisa personi jeton në atë pronë.

Përrjashtimet vendosen nga autoriteti komunal përrgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor. Komuna mund të themelojë një komision profesional të vendos apo këshillojë mbi kërkesat për përrjashtim.

Përrjashtimet shqyrtohen në një takim dëggjimor që është i hapur për publikun.

Minutat dhe vendimet e takimeve shpallen në faqen zyrtare të komunës. Takimet mbahen sipas procedurave të përcaktuara në Ligjin për Procedurën Administrative.

Përrjashtimet mund të jepen vetëm nëse:

- Struktura dhe shfrytëzimi i propozuar plotëson kushtet zhvillimore të Hartës Zonale të Komunës, përveç dispozitës specifike nga e cila kërkohet lehtësim;
- Aplikuesi dëshmon kriteret e përcaktuara në këtë nen.

Përrjashtim mund të jepet me kushte të veçanta sipas nevojës, për të parandaluar dëmin ndaj parcelave dhe ndërtesave tjera në zonë, ndaj shërbimeve apo infrastrukturës publike dhe për të zvogëluar ndikimet tjera negative.

Kushtet e veçanta të përrjashtimit përrfshihen në vendimin për miratimin e përrjashtimit dhe në çdo leje ndërtimore të lëshuar më pas në bazë të përrjashtimit.

Shkelja e kushteve të veçanta të përrjashtimit është shkelje e Hartës Zonale të Komunës.

Në rastet kur miratohet përrjashtimi, aplikuesi aplikon për leje ndërtimore sipas procedurës së rregullt. Aplikacioni për leje ndërtimore dorëzohet brenda një (1) viti pas vendimit për miratim të kushteve të veçanta për përrjashtim, kurse pas këtij afati kohor përrjashtimi bëhet i pavlefshëm.

Dhe krejt në fund pjesa ndryshim plotësimet dhe përrjashtimet, bazuar në legjislacionin në fuqi, është pjesa dinamike e Hartës Zonale të Suharekë dhe të gjitha ndryshim plotësimet dhe përrjashtimet që janë bërë pas hartimit të Hartës Zonale të Komunës, duke ndjekur procedura e lartpërmendura, duke plotësuar edhe kushtet e lartpërmendura, pas aprovimit nga kuvendi i komunës së Suharekë bazuar edhe në pëlqimin paraprak të MMPHI-së, komuna obligohet të njëjtat ndryshim-plotësimet dhe përrjashtime t'i shtojë këto në këtë pjesë, atëherë ndryshim plotësimet dhe përrjashtimet bëhen zyrtare dhe zëvendësojnë ato parcela, zona nga HZK për të cilat është aplikuar për ndryshim plotësimet dhe përrjashtimet.

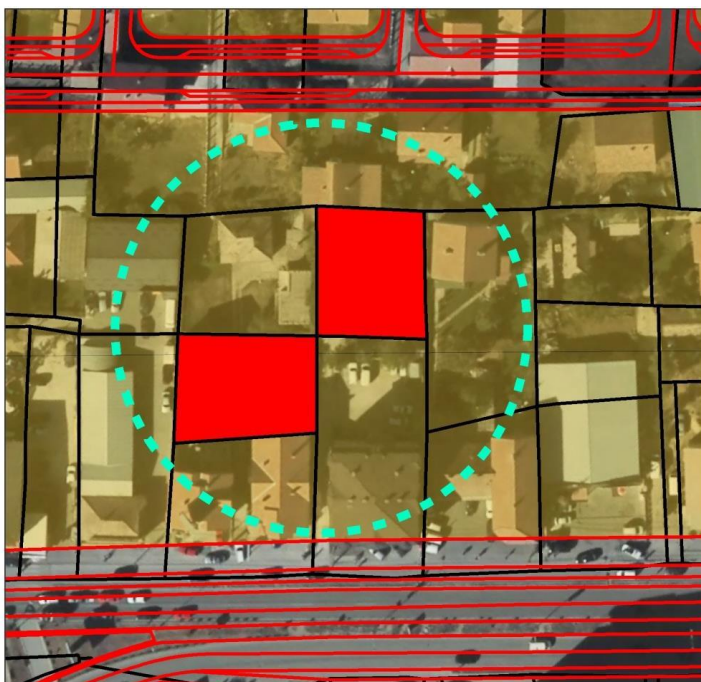

Figura 39 Shembull i ilustrimit të përrjashtimeve nga kushtet zhvillimore ku parcelat siç shihen nuk kanë qasje në parcelë

Komuna përrshkruan procedurat dhe përrgjegjësitë për detyrat lidhur me zonimin,

- Përfshirë shqyrtimin e përputhshmërisë me zonimin,
- Lëshimin e lejeve ndërtimore dhe vendimeve për zonim,
- Interpretimin e shfrytëzimeve dhe kushteve zhvillimore,
- Marrjen e vendimeve për kërkesat për ndryshime dhe përja Suharekësi dhe procesin e ankimim.

Sqarimi i procedurave përfshin deklaratën se komuna do të ndjekë procedurat e përcaktuara me ligj kur të bëjë shqyrtimin dhe miratimin e kërkesave për miratim të zonimit dhe të gjitha kërkesat për zonim do të shqyrtohen shpejt dhe arsyet për refuzim të kërkesës për miratim të zonimit do të jepen me shkrim.

Kjo pjesë u shërben qytetarëve të marrin informata shtesë për Hartën Zonale të Komunës dhe proceset e zonimit dhe se si mund të dorëzohen pyetjet dhe kundërshtimet.

16. JO KONFORMITETET

Jo konformitetet është një shfrytëzim, ndërtim apo parcelë kadastrale ekzistuese që nuk është në përputhje me kërkesat aktuale të zonimit. Jo konformiteti që ka ekzistuar para se të miratohet Harta Zonale e Komunës lejohej të vazhdojë edhe nëse nuk është në përputhje me shfrytëzimet dhe kushtet zhvillimore të caktuara me Hartën Zonale të Komunës për atë që jo konformiteti vazhdon të plotësojë kërkesat e ligjeve të tjera. Rregulloret në fuqi që promovojnë shëndetin, sigurinë dhe mirëqenien publike, duke përfshirë por duke mos u kufizuar kërkesat ndërtimore kundër zjarrit dhe shëndetësore zbatohen ndaj jo konformiteteve. Komuna zbaton kushtet zhvillimore ndaj jo konformitetit në rastet kur :

- Shfrytëzimi jokonform është ndryshuar; ose
- Ndërtimi jokonform është zgjeruar, ndryshuar apo edhe rindërtuar si shfrytëzim jokonform për arsye tjera që nuk janë me rëndësi madhore.

Figura 40 Shembulli ku zona është e paraparë për industri kurse në zonë kemi objekt të banimit

Figura 41 Shembulli ku objekt me vlera arkitektonike i cili ndodhet në zonë të banimit kolektiv

Zona në të cilat janë zhvillimet jo konforme me zonat, Harta 1 është objekt me vlera arkitektonike i cili ndodhet në zonë të banimit kolektiv, kurse harta 2 ka zhvillime jo konforme për shkak se si zonë është e paraparë për industri, kurse në zonë kemi objekt të banimit.

17. BONUSËT E ZONIMIT

Komunat mund të miratojnë rregullore për të përcaktuar dhe zbatuar bonuse të zonimit.

Bonuset e zonimit janë stimulime që jepen nga komuna në këmbim të ofrimit të një përfitimi publik. Bonuset e zonimit duhet të jenë brenda normave teknike të planifikimit hapësinor dhe përfshijnë si më poshtë:

- zvogëlim të kërkesave për tërheqje të vijave të ndërtimit;
- zvogëlim apo lirim nga taksat për leje ose tarifatat për infrastrukturë;
- zvogëlim të kushtit për sipërfaqen minimale të parcelës, gjerësi dhe thellësi;
- rritje e përqindjes së sipërfaqes së shfrytëzueshmerisë së shputës në raport me parcelën kadastrale;
- rritje të lartësisë dhe kateve maksimale të ndërtesës;
- rritje të dendësisë; dhe
- stimulim i propozuar nga zhvilluesi ose komuna për të integruar dhe përmirësuar vendbanimet joformale.

Rregulloret e tilla komunale janë në përputhje me qëllimet, objektivat, vizionin dhe strategjitë e Planit Zhvillimor Komunal dhe përdoren për të :

- Rritur hapësirat e hapura ose sipërfaqet e gjelbra;
- Ofruar përmirësim të trafikut dhe lëvizje të këmbësorëve;
- Ruajtur sipërfaqet kulturore dhe historike;
- Ruajtur tokën bujqësore;
- Krijuar ndërtesa dhe hapësira publike dhe sociale prej të cilave përfiton komuniteti;
- Përfshirë dhe përmirësuar vendbanimet joformale; ose
- Ofruar mundësitë tjera të dëshiruara nga komuna në përputhje me Planin Zhvillimor Komunal.

Rregulloret komunale përmbajnë:

- Përshkrimin e Bonusit të Zonimit që lejohet;
- Përshkrimin e strategjive me sqarime se si përfiton komuniteti nga Bonusi i Zonimit që është zgjedhur;
- Listën e të gjitha llojeve dhe kategorive të përfitimeve të komunitetit që mundtë pranohen nga zhvilluesit;
- Sipërfaqet dhe standardet për zhvillim të përfitimeve publike;
- Kërkesat për përfitimet publike do të vihen në dispozicion të përhershëm për komunitetin duke respektuar ligje dhe rregulloret përkatëse në fuqi përmes:
 - Bartjes së pronësisë në komunë ose ndonjë organi tjetër publik ose
 - Kërkesës që pronari i pronës të ofrojë mirëmbajtje të përhershme dhe ta mbajë të hapur për publikun së paku gjatë orarit zyrtar të punës; dhe
 - Kërkesës që pronari i pronës të ofrojë garancion bankar duke garantuar zbatimin e bonusit të zonimit deri në marrjen e lejes së përdorimit, si për: bartje të pronësisë në komunë ose te ndonjë organ tjetër publik; ose kërkesës që pronari i pronës të ofrojë mirëmbajtje të përhershme dhe ta mbajë të hapur për publikun së paku gjatë orarit zyrtar të punës.
- Identifikimi i saktë i zonave në të cilat Bonuset e Zonimit mund të lejohen ;
- Procedurat për zbatimin e Bonusit të Zonimi ; dhe
- Dispozitat për të siguruar njoftim dhe shqyrtimin publik për projektin e propozuar që është përcaktuar sipas Nenit 36 të Udhëzimit Administrativ MMPH - Nr. 24/2015 Mbi Elementet Dhe Kërkesat Themelore Për Hartimin, Zbatimin Dhe Monitorimin E Hartës Zonale Të Komunës.

Për të zbatuar çfarëdo Bonusi të Zonimit, komuna dhe aplikuesi do të:

- Nënshkruajnë marrëveshje për zhvillim, me qëllim të përcaktimit të bonuseve të sakta ose stimulimeve të tjerë që pranon zhvilluesi dhe përfitimin e saktë publik të cilin zhvilluesi ofrojë në këmbim për këto bonuse ose stimulime;
- Publikimin e të gjitha marrëveshjeve për zhvillim në faqen zyrtare elektronike të komunës;
- Vlerësimin nëse infrastruktura publike ekzistuese që do të shërbejë për densitetin e shtuar mund të jetë e kënaqshme për zhvillimin shtesë; dhe
- Sipas kërkesave ligjore mjedisore përgatitet vlerësimi i ndikimit në mjedis për përmbajtjen e propozuar.

18. INTERPRETIMI

Harta Zonale e Komunës parashihen të jenë e hollësishme dhe gjithëpërfshirëse, për çështje praktike Harta Zonale e Komunës nuk mund të adresojë çdo çështje specifike të zonimit. Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor është përgjegjës për interpretimin e rregulloreve të zonimit. Sidoqoftë, ky autoritet i interpretimit të rregulloreve të zonimit nuk ka për qëllim të shtojë apo ndryshojë përmbajtjen thelbësore të Hartës Zonale të Komunës.

Përkufizimet ose Shprehjet e përdorura në këtë, përkundër disa tendencave për interpretime profesionale ose akademike, nga disa subjekte fizike dhe ligjore duhet të kuptohen vetëm dhe saktësisht si është definuar me ligjin NR. 04/L-174 për Planifikimin Hapësinor dhe aktet nënligjore, dhe si të tilla janë përdorur gjatë përgatitjes së Hartës Zonale të Komunës.

Krijimi dhe Precizimi i zonave, zonave mbi-shtresore si dhe aktivitetet, masat, projektet që lidhen me zhvillimin dhe zbatimin e Planit të Veprimt që rrjedh nga Plani Zhvillimor Komunal është bërë kryesisht duke u bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe marr parasysh gjendjen ekzistuese dhe duke analizuar e sqaruar arsyet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale për krijimin dhe precizimin e tyre duke marrë në konsideratë parimet e përcaktuara në nenin 5 të Udhëzimit Administrativ dhe ligjit, Raportin e shqyrtimit publik si dhe obligimet të cilat rrjedhin nga dokumentet e planifikimit hapësinor për rajonin më të gjerë e të cilat ndikojnë në identifikimin e hapësirave dhe përcaktimin e zonave.

Shfrytëzimet e tokës: shfrytëzimet të lejuara, dytësore, të lejuara të veçanta , të përkohshme dhe të ndaluara ,janë të definuara në të gjithë territorin e Komunës së Suharekë, dhe janë dhënë për të gjitha zonat dhe territorin e komunës, eventualisht nëse trajtohet ndonjë shfrytëzim i pa definuar ose diçka që nuk është përfshirë, atëherë i vetmi organ kompetent për interpretim është Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor.

1. Rasti 1

Për të gjitha parcelat zhvillimor për të cilat shfrytëzimet dhe kushtet zhvillimore (dhe kushtet ndërtimore si pjesë e kushteve zhvillimore) janë të mjaftueshme për ti dhënë kushtet dhe lejen e ndërtimit komuna procedon me leje.

2. Rasti 2

Për të gjitha parcelat zhvillimor për të cilat shfrytëzimet dhe kushtet zhvillimore (dhe kushtet ndërtimore si pjesë e kushteve zhvillimore) janë të mjaftueshme për ti dhënë kushtet dhe lejen e ndërtimit por forma e parcelave, hapësirat publike dhe faktorët tjerë e pengojnë procesin, preferohet të ofrohen kushtet dhe bonuset e zonimit në nivel të parcelës zhvillimore ose edhe zonës(pas një koncepti ose komasacioni urban në nivel parcelës zhvillimore apo zonës),me pëlqim të pronarëve dhe të mundësohen përfitimet për pronarët dhe për komunën dhe të jepen kushtet dhe komuna të procedon me leje.

3. Rasti 3

Nëse duhen detajime të mëtejme që nuk janë as pjesë e rastit 1 por as e rasti 2 atëherë komuna duhet të përgatis Planin Rregullues të Hollësishëm.

Sa i përket Infrastrukturës teknike, Infrastrukturës rrugore, Infrastrukturës publike dhe sociale kushtet, sqarimet dhe specifikat tjera janë planifikuar bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe marr parasysh gjendjes ekzistuese por nuk interpretohen si projekte kryesore por si përmbajtje mbi të cilat përgatitet projektet.

Projektimi dhe ndërtimi bazohen në Projekt kodin e Ndërtimit dhe në momentin që aprovohet dhe hyn në fuqi, plotësisht duhet punuar sipas kodit të ndërtimit.

Në rast se hyn në fuqi ndonjë plan i nivelit më të lartë sidomos për siguri dhe emergjencë, akte nënligjore, standarde, norma të reja etj, të njëjtat duhet zbatuar me HZK duke zëvendësuar të mëparshmet ose duke u promovuar për herë të parë.

Kërkesat për Jo konformitet – që nënkupton kërkesën nga subjektet fizike ose ligjore në rastet kur shfrytëzimi ekzistues, ndërtesa ose parcela kadastrale nuk është në harmoni me kërkesat aktuale të zonimit nga HZK-ja trajtohen gjatë procesit të hartimit të HZK-së por edhe pas miratimit dhe duhet trajtohen në pajtim me nenin 38 të Udhëzimit Administrativ të MMPH-Nr. 24/2015 Mbi Elementet Dhe Kërkesat Themelore Për Hartimin, Zbatimin Dhe Monitorimin E Hartës Zonale Të Komunës.

Përrjashtimet – që nënkupton kërkesën nga subjektet fizike ose ligjore në rastet kur kërkohet një devijim i lejuar nga kushtet zhvillimore apo kushtet ndërtimore, gjatë procesit të hartimit të HZK-së por edhe pas miratimit, dhe rastet e tilla duhet trajtohen në përputhje me nenin 37 të Udhëzimit Administrativ të MMPH - nr. 24/2015 mbi elementet dhe kërkesat themelore për hartimin, zbatimin dhe monitorimin e Hartës Zonale të Komunës.

Bonuset e zonimit – që nënkupton kërkesën nga subjektet fizike ose ligjore në rastet kur mundet të përdoret ky mjet planifikimi që lejon komunat të mund të sigurojnë përfitime të komunitetit (të tilla si rritja e sipërfaqes së hapur, parqeve, shtigjeve për këmbësorë, etj.) në këmbim të një ndryshimi në kushtet e ndërtimit (zakonisht në formën e dendësisë së rritur, lartësia së shtuar, apo cilësisë më të lartë të kushteve zhvillimore kapacitete shtesë për drenazhim, të menaxhimit të peizazhit, etj.), të ofruara nga aplikuesi, dhe rastet e tilla duhet trajtohen në përputhje me Udhëzimin Administrativ të MMPH - nr. 24/2015 mbi elementet dhe kërkesat themelore për hartimin, zbatimin dhe monitorimin e Hartës Zonale të Komunës. Komunat mund të miratojnë rregullore për të përcaktuar dhe zbatuar bonuse të zonimit Në rastet kur janë planifikuar korridoret për zhvillimin e infrastrukturës ,dhe ndodhë që gjatë hartimit të projektit kryesorë në segmente të caktuara për arsyet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale nuk është siguruar gjerësia ose thellësia e duhur gjatë hartimit të HZK-së, kur përgatitet projekti komuna ose duhet ti siguroj këto me bonuse zonimi, eksproprijim ose bashkëpunoj në ofrimin e zgjidhjes tekniko inxhinierike të duhur.

Në rast të kërkesave për saktësi ose edhe interpretim të kushteve ndërtimore, sidomos: Vijës rregulluese, Vijës ndërtimore, Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike, Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale, Përçindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Përçindja e sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit për absorbim të reshjeve atmosferike në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Përçindja e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Përçindja e sipërfaqes nëntokësore e shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Kërkesat minimale për vendparkingje, E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese, Materialet që lejohen të përdoren në sipërfaqet e jashtme të ndërtimeve të reja, Kushtet e qasjes adekuate në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike, Kufizimet e ndotjes mjedisore dhe të zhurmës sipas legjislacionit përkatës në fuqi; dhe Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore.

Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor (ose komisioni profesionale) bën shqyrtimin e kërkesës dhe merr vendim me shkrim për saktësim ose edhe interpretim të kushteve ndërtimore, por çdo saktësim ose edhe interpretim duhet jetë brenda kushteve të Hartës Zonale(dhe nëse vija ndërtimore sillet nga 2-6,bazuar në gjendjen në teren dhe arsyet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale e saktëson nga 2 deri 6).

Kërkesa për interpretim mund të bëhen edhe te Pjesa Hartografike e Hartës Zonale të Komunës, për sistemin zyrtar të planifikimit hapësinor në platformë të GIS-it, hartat. Për mos ndryshimin eventual që lidhet me përditësimin e bazës së të dhënave hapësinore dhe pjesës së printuar të Hartës Zonale të Komunës për të gjitha ndryshim plotësimet dhe përjashtimet pesëmbëdhjetë (15) ditë pas miratimit të tyre nga ana e komunës së Suharekës.

dhe për mos ndryshimin eventual që lidhet me përditësimin e bazës së të dhënave hapësinore dhe pjesës së printuar të Hartës Zonale të Komunës me të gjitha lejet ndërtimore të lëshuara.

Komuna mundet të formoj edhe komisione profesionale për qëllime të caktuara të Hartës Zonale Komunale e që mundet mu lidh me përgjigjeje në kërkesa mirëpo edhe me interpretimin. për çdo pakënaqësi nga subjektet fizike ose ligjore me interpretimin e nivelit komunal mundet të kërkoj te Autoriteti përgjegjës për planifikim hapësinor në nivel qendrorë interpretimin. procedimi për aplikim bëhet sikurse është paraparë me procedura normale administrative . Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor bën shqyrtim in dhe merr vendim me shkrim pas kërkesës me shkrim për interpretim të zonimit brenda 30 ditësh.

19. ANKESAT

Ankesat ndaj vendimeve të nxjerra sipas këtij Udhëzimi Administrativ bëhen në pajtim me Ligjin për Procedurën Administrative.

20. PËRKUFIZIMET

- **Plani Hapësinor i Kosovës** - dokumenti i planifikimit hapësinor i nivelit qendror, në pajtim me dispozitat e nenit 12 të ligjit nr. 04/L-174.
- **Harta Zonale e Kosovës** - dokumenti i planifikimit hapësinor i nivelit qendror, në pajtim me dispozitat e nenit 13 të ligjit nr. 04/L174.
- **Plani Zhvillimor Komunal** - dokumenti i planifikimit hapësinor i nivelit lokal, në pajtim me dispozitat e nenit 15 të ligjit nr. 04/L174
- **Harta Zonale e Komunës** –dokumenti i planifikimit hapësinor i nivelit lokal, në pajtim me dispozitat e nenit 16 të ligjit nr. 04/L174
- **Vendbanim** – zonë me karakteristika urbane, fshat, qytet apo vendbanimin tjetër
- **Zonë Urbane** – zona e cila fizikisht formon pjesën e një qyteti dhe karakterizohet me pjesë të rëndësishme të sipërfaqeve të ndërtuara, densitetit të lartë të popullsisë dhe banimit, punësim dhe transport të konsiderueshëm dhe infrastrukturë tjetër. Zonat urbane mund gjithashtu të përmbajnë zona të gjelbra zakonisht të shfrytëzuara për qëllime rekreative.
- **Zonë Rurale** – një sipërfaqe që karakterizohet me një sasi të ultë të ndërtimit, dendësisë së popullsisë, dhe të infrastrukturës teknike, publike dhe sociale, si dhe të punësimit përmes zhvillimit të agrikulturës, turizmit rural, qendrave shëruese dhe të prodhimit të nuk ndot mjedisin rrethues.
- **Zonë** – një grup të parcelave kadastrale fqinje me përcaktim të njëjtë të shfrytëzimit të tokës, zhvillimit apo të mbrojtjes dhe ruajtjes, duke përdorur përkufizimet e zonave.
- **Zonë Mbrojtëse** – një zonë përreth perimetrit të burimeve natyrore dhe të trashëgimisë kulturore të ndërtuar, që është shpallur nën mbrojtje që përcaktohet nga institucioni kompetent, në të cilën ndalohej çdo zhvillim apo aktivitet që mund të dëmtojë pamjen e kuadrit ose dëmtim tjetër të burimeve natyrore dhe të trashëgimisë kulturore.
- **Parcela Kadastrale** – përkufizohet me Ligjin Nr.04-L-013 për Kadastrën dhe nënkupton sipërfaqen e tokës të identifikuar me numër të parcelës kadastrale dhe regjistruar në hartën kadastrale me sipërfaqe të vërtetë në hartën projektuese dhe sipërfaqe të regjistruara në Regjistrin e të Drejtave në Pronë të Paluajtshme në bazë të Ligjit Nr. 2002/5 për Themelimin e Regjistrin e të Drejtave në Pronë të Paluajtshme dhe Ligjit Nr.04/L- 009/2011 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr.2002/5 për Themelimin e Regjistrin të të Drejtave të Pronës së Paluajtshme.
- **Kushtet Zhvillimore** – nënkuptojnë kushtet zhvillimore që përcaktojnë vendndodhjen, shfrytëzimin, dendësinë dhe karakterin e zhvillimit dhe kushtet ndërtimore.
- **Zonat Mbishtresore** – nënkupton teknikën e zoonimit që përdoret për vendosjen e kushteve zhvillimore alternative në kuadër të një sipërfaqeje specifike të komunës e cila kërkon vëmendje të veçantë.

21. PJESA HARTOGRAFIKE

Pjesa Hartografike e Hartës Zonale të Komunës së Suharekës përbëhet nga hartat e integruara sipas fushave tematike zhvillimore të tërë hapësinës së komunës së Suharekës të përgatitur në sistemin zyrtar të planifikimit në platformën GIS në programin ArcGIS 10.5, i cili paraqet informacione thelbësore në formë Gjeodatabase për ti shpjeguar publikut për mundësitë e shfrytëzimit të tokës, kushtet zhvillimore dhe masat mbrojtëse. Këto harta përfshijnë :